

253

رسمی وخریطه‌لی

کتابخانه تاریخی

محرری :

احمد راسم

ایکینچی جلد

ایکینچی طبع

صاحب وناشری :

اقبال کتبخانه‌سی صاحبی

حسین

مر حقی محفوظ‌ظدر

استانبول

سانجولیان مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سندہ

۱۳۳۳ — ۱۳۳۵

تبع اولیٰ لکھنؤ

اون يدنجی باب

دردنجی سلطان مراد

(۱)

۱۰۳۲ سنه سنده تخنه جلوس ایلدی . اون بر پاشنده ایدی .
کانکاش (علی پاشا) مقام صدارته بکر کچمز شیخ الاسلام ایله
تقاضیه سکرلری ، علما و اعیانی طوبیلا یوب سلطان مصمصطفانک مجذوب
اولدیفنی اورته یه قویدی .

(نعیا) یه کوره (علی پاشا) بو جمعیت استشاره ده :

عسکر اطاعت و انضباطدن دور و برطاقم او باش و فلاش طاقنک علی الاکثر
ایضاع فساده مشغول اوله لری حسینله بونلری یاتیشد برقم ایچون اموال کشره
ویریله ویریله خزینه ده پاره قالمادی . شیمدی بیله عسکری تسکین ایچون المزده
تقد یوقدر . هر طرفده فتنه و فساد باش قالد بردی دیبه رک دولتک احوال
داخلیه سنی هیئت بیله بردی . بونک اوزرینه سلطان (مصطفی) ، (داود) پاشا
سرایندن آلته رق اسکی مسکنته کوتورولدی . سلطان (احمد) خانک اکبر
اولادی اولان دردنجی سلطان (مراد) تخنه اجلاس ایدیلدی .

۱ - فائده

زیارت خرقة سعادت

« امانات مبارکه » بختنده خرقة سعادت سوبله مش ایدک . کرک خرقة
سعادت و کرک ساثر امانات شریفه استانبوله کبرلدیکی زمان اولا « حرم
هایون » ده حفظ ایدیلدی . بعده سلطان (سلیم) اول کندیسیدی ده داخل اولدینی
حالده سلاحدار ، چوقداز ، رکابدار ، آناختار آغالریله پیشکیر آغاسی ، باش چوقداز ،
سیرکاشی و ساثر مابینجیلرله برابر فرق نفر کدیگی خدمه و برقاچ نفرده ملازم لردن
عبارت اولق اوزره اندرونده کی (خانه خاصه) دینلن دائره نی ایجاد ایلدی . به هیئت

مضانقه مالیه اولدینی
جهتله وریله جک ایکی
میلبون دووقه اق جالوس
بخششی ایچون دخی
عسکرک سخاوتنه
قرار وریلدی.

پادشاه هنوز چو -
حق اولدینی ایچون
اداره حکومت والده
(مامپیکر) سلطان الله
کچدی. جالوسک ایر -
تهسی کونی قلیج قو -
شاندی ، [۱] بشنجی
کونی سنت اولدی .

دردنجی سلطان مراد

[۱] بری حضرت پیغمبرک دیکری سلیم اولک اولق اوزره ایکی قلیج
قوشاندی . مصدره کی (غوری) خزینه سندن آلتان حضرت یوسف علیه
السلامک دستارنیده باشنه کیدیرمشاردی .

خرقه سعادت مأمور ایدی . مراد رابع ، سلیمک یاپدیردینی خانه خاصه بی ترک
ایده رک خرقه سعادت چیره سنک قارشیننده دیکر برخانه خاصه یاپدیردی .
خرقه سعادت زیارتی مراد سی :

وقتیله ذات شاهانه حاضر اولدینی حالده رمضانک اون بشنجی کونی «کل
سونی» علو ایکی کاسه ، آلتین قدر یکی و تمیز سونکر ، ایکی میشین سفره اوزرینه
وضع اولتور ، بو سونکر لردن بر قاپنی سلاحدار آنا کل صونی ایله ایصلاده رق
پادشاهه قدیم ایدر ایدی . پادشاهده بو سونکر لوله خرقه شریفه شبکستی جلا

بکیچریار و سپاهیار جلوس بخششی آلیه جقاری و عد ایستدکاری
 حالده بر آی سوکره ایستهرز دیه قالفیشدیار . خزیننده پاره یوق
 ایدی . درحال (اندرون) ده بولتان آلتون اوانی، سکه حالته قونیلوب
 و یریلدی . صدراعظم کانش (علی) پاشا (طمع و ارتشا و عدم خوف
 خدا) ایله مألوف ایدی . شیخ الاسلام (یحیی) افندی بی بایرام منا-
 سبتیله زیارتنده مشارالیه کندیسنه ترک رشوت حقنده نصیحتده
 بولنش و بوسبیله پاشا کندیسنه غرض باغلامش ایدی . (علی پاشا)
 سلطان (مراد) نژدنده مفتی علیپنه مفترایده بولنهرق عزل ایتدیردی .
 (اسعد افندی) شیخ الاسلام اولدی . بو افتراک شسکلی (نعیا)
 بیلدی زیور .

(علی پاشا) بر دستور سعایت اولوق اوزره سلطان (مراد) :

— (یحیی) افندیك بادشاهی اجلاس خصوصنده رضاسی یوق ایدی، حتی
 (مره) وقعه سنده علماء، سلطان (مصطفی) بی خلع و سزی اجلاس ایتمک طرفنده
 ایدی . حال بوکه (یحیی) افندی (مره) ایله اتفاق ایدهرک علمای قیزدیردی . مانع

ایلر و بوسیرهده چوقداز ورکاهدار آغالرله کدیکیلر، مابینجیلر، خاص اوطه لیلر
 دخی برسونکر آلهرق الارینک یتدیکی قدر دیوارلری، قبولری، نجره لری،
 دولاب و کتبخانه تک قناد و قباقرنی سیلرله، بوسونکرلر بعده خانه خاصه آغالرینه
 توزیع اولنوب تبرکاً حفظ اولنوردی . یوم مذکورده صباح غازی خرقة
 سعادت حجره مبارکه سنده جماعتله ادا اولنور . نماز دن سوکره اولکله دن ایکی ساعت
 اول «خاص اوطه» لیلر خرقة سعادتک کوموشدن معمول یالدرنی بیوک صندو-
 قه سی کوموش سببسی اوزرندن آلهرق سطریح واری بربری اوزرینه موضوع
 صوم صیرمه یاصدیقلر اوزرینه قویارلر . صندوقه بادشاهک یاننده بولتان آلتون
 آناختارایله آجیلیر . دروننده بولتان آغیر اییک بشیل قطیفه اوزرینه یته صوم
 صیرمه و اینجی ایشلمه لی، اکللی شریندی بدی عدد بوغجه نک شریندی جوزیلور،
 اوزرندن آجیلیر ایکی قنادلی خالص آلتوندن مصنوع چکمه یعنی ایکنجی محفوظه
 دخی یته نژد شاهانده بولتان دیگر آلتون آناختارایله آجیلهرق خرقة سعادتک

جلوسکر اولدی . خزینته دولت زیان ایدیلدی . شمدی بیله تک طور مورخ زوربالرله متفقاً حرکت ایدیور . (مصطفی) خان اجلاس و (مره) بی میدانه چیقارمق ایچون چالیشیور .
 بو آنه قدر دولت علیهده علمایه قلیج چکیلهدیکی کورولمش شی دکادر . بوجهتله طریقت علمیه اربابی کندیسندن مقرر در دیش و مقصدینه موفق اولشدر .
 کاتکیش بالآخره صدارتلی محقق کورین (کورجی محمد) پاشا ایله (خلیل) پاشانک (آبازه) پاشا ایله مناسبتلری اولدینی تزویریه هر ایکسینی ده محوه ثبت ایله مش ایسهده اثبات مدعی ایله یهمه مشدر .

بکر سو باشی ایله شاه عباس . — سلطان (مصطفی) هنوز تخنده ایکن (بغداد) دن حوادث مهیجه کلشدی . اداره ولایات خصوصتیه حکومتک اظهار ایشدیکی عجزی آکلامق ایچون وقعه آتیه بی تفصیلاً یازیبوروز : اوزمان (بغداد) بکر بیکسی (یوسف) پاشا ایدی . فقط (بغداد) ده بولنان اون ایکی بیگ یری قولی ایله عزب عسکرینه (بکر) نامنده بر سو باشی قوماندان ایدی . (بکر) بوراده مدت مدیده دن بری بولمش ، نفوذ فوق العاده قازانمش ایدی .
 بکر بیکینک هیچ بر اهمیتی یوق ایدی . عسکرک چور باجباریه کدکلیرک اکثری کندی چراغی ایدی . شهرده بولنان دیکر (بکر آغا) نامنده وینه کندی چراقلرندن بری ایله آرمی بوزولمش . بو (بکر) آدملریله طائفه سی آلوب (عرجه) و (سماوات) طرفلرینه

یاقه سنده بولنان دوکمه برکاسه ایچنه قونور ، بر پارچه ایصلادیلیر ایصلادیلار در حال برعنبری آتمده کوستریلرک کاسه ده قالان صودن دستیلر طولوسی صلوره طامله طامله دوکیوب هدیله ایدیلردی . بو صو «خرقه شریف صوی» نامبله معروف ایدی . (۱۲۴۰) ده سلطان (محمد) ثانی برنادتی لغواشمشدر . زیارت دائماً اوکله نمازندن سوکره اجرا ایدیلیر . سلاحدار ، چوقدار ، راکبدار آغلرله دلبند ، آناختار ، پیشکیر آغلری وبتون خاص اوطنه یلر حضور هاپونده بولندقلری حالدده امام اول ، امام ثانی ، خاص اوطنه امنی ، خوش صدال

کیده رک باشنه عزیزلری طوبیلامش ، کندی نامنه تحصیلاته باشلامش
ایدی . (بکر سؤ باشی) مرقومک کندی نامنه ویرکو آلدینی
طوبیجه بیک قدر عزیز ودرت بیک بیکچیری ایله اوزرینه کیتدی .
بو آراتق (بغداد) ده بولسان عزیزلر آغاسی یوز باشی (محمد آغا)
(بکر سؤ باشی) به عداوتی حسبیله اوغلی بلوک باشی (محمد) ی قتل
ایتمک ، سؤ باشی بی بردها (بغداد) ه آلسامق اینچون ییراق آجهرق
مرقومک خانسفی محاصره ایتدی . فقط (بکرزاده) یوز باشینک کندی
کتخداسی (عمر) ه - بزه یاریم ایدرسهک سکاده شو منصبی ویریز-
دیه آجیلدیغندن خبردار اولهرق آتیک طاوراندی . یوزباشی بی چویروب
یوزدی . او دخی والی (یوسف) باشانک بولندینی (ایچ قلمه) به
التجا ایتدی . پاشا ، یوزباشی بی تکدیر وتغزیر ایله دی ایسهده ایش
ایشدن کچمش ایدی . سؤباشی زاده ، پاشایی ده محاصره ایتدی . هم یوز
باشی بی ایسته دی همده باباسنه خبر کوندردی . (بکر سؤباشی) خصمی
اولان دیکر (بکر) ه غایبه ایتش ، عودت ایدیوردی . بو خبری
آلنجه معیتنده کی عزیزلردن بش یوزنی ومعهود یوز باشینک اوغانی
قتل ایله دی . کمال سرعتله (بغداد) ه یتیشوب پاشانی محاصره ایله یوز
باشی بی ایسته دی . یوسف پاشا : ملتجی بر آدمی تسلیم ایتک شان وزارته

مؤذن وچاوش آغالر آیاقده متصل قرآن کریم اوکورلر . ابتدا ذات شاهانه ،
بعده دارالسعاده آغاسی سلاحدار ، چوقدار وسائر آغالرله گوشه باشیلر ، باش قرو
غلاملری ، مایینچیلر ، مصاحب آغالر ، خاص اوطله باشی ، خزینه دارباشی ، کیلارجی
باشی ، سرای آغاسی ، سرای کتخداسی ، خانه خاصه آغالری زیارت ایدرلردی .
قدیم بو ائنده صدراعظم ایله شیخ الاسلام (طویقبو) سرانک اورته قیوسنه کلهرک
آتارندن اینزلر ، قاضی عسکرلر وسائر ارکان دولت ایله برابر اچیری به کبرلردی .
اوراده بوستانجی باشی ، میر آخور اول صدراعظمک ، قوجیلر کتخداسیله ایکنجی

یاقیشماز دیه‌رک رد ایله‌دی . والحاصل (یوسف پاشا) جسور بر ذات اولمغله محاصره‌ده طیان‌دینی کبی شهره کلن ذخاثری دخی بر خیلی دفعه بالذات ضبط ایله‌رک قحط‌لدن قور تولدی . حتی (نعیا) به کوره شجیع بر عرب کوله‌سی ، پهاوان بر شاطری ایله بر کون بکر سؤباشی عسکرینه هجوم ایله‌رک بر خیل‌دینی قتل ایله‌مش و کندینی برصده کلن بهادرانن (اوند اوغلی آرسلان پاشا زاده) بی دخی یتنه ذخیره آلق ایچون جیق‌دینی بر کون اوق ایله یارمله‌مشدر . فقط اک صوکنده قلمه‌نک برجنده طوبیحیره نشان وضعی کوستر برکن عراق تفنک اندازلردن بریشک آتدینی قورشونله اورولدی . یوز باشی ، پاشانک وفاتی اوزرینه بتون بتون سرسم اوله‌رق سؤ باشیدن استیمان ایتدی . اوده قبول ایله‌دی . یوز باشی اوزمانلرده عفو وامان دیله‌مک دیمک اولان باشنه مقررمه قویوب یوزینی بره سوردی . فقط (بکر) وحشت جلیه‌سی ایجاب‌تدن اوله‌رق ییچاره‌ینی اوغلرینه برابر باغ‌لایوب (دجله) ده بر قایغه آندی . اوزرینه فقط دوکدی . آتش وبره‌رک صالیو بردی . یوز باشی جابر جابر یانوب محو اولدی . (بکر) ایچ قلمه‌یه کیره‌رک خزینه و جیخان‌ینی ضبط ایتدی . بر ایلردن والی طرف‌داری اولان‌رله ساز اتباعی قلیجدن کیکردی . ساخته

میر آخور شیخ‌الاسلام قولتوق‌لرینه کیره‌رک باب‌السعاده‌نک اوزته‌سنده‌کی دیوان برینک حداسنه کلدکارنده باشلرینه (سلیمی) دستار و آرقه‌لرینه (سراسر) دینیلن قماشه قاپلی درت بکلی سمور کورکار کیمش اولان باب‌السعاده آغاسیله خزینه دارباشی استقبال ایدرلر ، بورادن دخی بوایکسی صدراعظمک باشلرنده (مجوزه) وصیر نلرنده فراجه‌لری اولدینی حالد کیلارجی باشیله سرای آغاسی ده شیخ‌الاسلام قولتوق‌لرینه کیره‌رک (آق آغالر) قیوسی آزالغنک ایکی طرفنده احراملر سرینی سدر . لره او طور لرلردی . بونلرک مواصلت‌لری طویولتجه تشریفاتی افندی سلاحدار ،

یر منشور تنظیم ایدرک ، کندی کندینه باشالی ویرهوک (بغداد)
 والیسکک عهدسنة تفویض ایدیلدیکنی اعلان ایدی . استانبولهده :
 (یوسف) پاشا بکا غدر هنوز ایشدی ، نتیجه حالد بویه اولدی
 دیه خبر کونرددی . (مره حسین) پاشا وزیر اعظم اولمش ایدی .
 سابق (دیاربکر) والیسی (سلیمان پاشا) بی (بغداد) ایالتیله یوللادی .
 سؤباشی (بکر) ، پاشانک یوللادینی مسلمی : بزه پاشا لازم دکادر دیه
 کری یه دونرددی . بونک اوزرینه (دیاربکر) والیسی (حافظ) پاشا
 (بغداد) اوزرینه تعیین ایدیلدی .

بو ائشاده حدود شرقیه من اوزرنده بولئان اون یدی سنجاق
 ایرانیلر التمه بولایوردی . (شاه عباس) ، (بغداد) ی ضبط ایتمک
 امانی آجیقندن آجیغه اظهار ایتمش ایدی . فی الواقع (درنه) ایله
 (درنک) موقعلرینک ایرانیلر التمه بوللمسی (بغداد) ی مشکل
 بر وضعیتده بولندیریور ، بوسبيله (حافظ) پاشا (بغداد) اوزرینه
 یوریمکده نعدر ایدیوردی . فقط استانبولدن وارد اولان اوامر
 مؤکده اوزرینه یوردی . وقوع بولان بر قاچ محاربهده (بکر) ک
 کوزی ییلدی .

(نعیما) ک صوک محاربه نتیجهسنى بازارکن دییورکه :

چوقدار ، رکابدار ، آغالرله دلیند و آناختار آغالرنی وسائره بی آلهرق کلیر ،
 بوراده اوکده باش چوقدار و بونک آرقهسنده ایکنجی چوقه دار ایله یدی نفر
 مزین رویا کیمش (چاقر سالان) آغالر یوریدکاری حالد صدر اعظمک صاغ
 قولتوغنه سلاحدار وصول قولتوغنه چوقه دار آغالر و شیخ الاسلامک قولتوقلرینه
 (رکابدار) آغا ایله دلیند آغاسی وقاضیهسکرلرله نفیب الاشرافک قولتوقلرینهده
 خاص اوطله لیلر کیریب بو حال ایله (شادروان) قپوسندن بالدخول یره سریش

(اول کیجه شنلکار و ابرسی عظیم دیوان اولوب امرا و بکار بکار صنف صنف کلوب خلعتلر کیدیلر. باشی و طوتساغی اولان کوتوروب حالو حالجه اوچر و اویر آلتونه وارنجه بخشش آلدیلر. دیلارک (اسرا) جله بو بونلری اورولدی. بغداد یاندن آخنامه دیک بیک یدی یوز آدم دخی قتل اولندی).
بو افاده زمانک آداب حربیه سفی آکلاتیر.

(حافظ پاشا) بك (مرعش)، (سیواس)، (موصل)، (کرکوک) عسکری و کردستان امراسی معیتی ایله یوریمه سی اوزرینه (بکر سؤباشی) مقربلرندن برینی کوندره رک (شاه عباس) دن :
— اکر شاه، عثمانیلیری مغلوب ایدرسه (بغداد) ی کندیسنه آسایمه حاضریم.

دیبه استمداد ایتدی. (شاه عباس) خانلر خان (قارچغای) خانى اونوز بیک عسکرله (شهربان) طرفه یوللامش ایدی. بناء عایه سؤباشی به (صفی قولی) خانى و بر تاج ایله بر نامه یوللادی. (بکر)، طریق حیاهیه صاپه رق (حافظ پاشا) یه ده خبر کوندردی. مکرراً عقد ایدیلن دیوان مذاکراتی نتیجه سنده (بغداد) و ایلیکی کندیسنه

اولان آل چوقه اوزرندن یوریه رک خرقة شریف حجره سنه کیدرلردی. ذات شاهانه صندوقه مقدسه تک یاننده صدراعظم صاعنده و دارالسعاده آغاسی صولنده طور دقلری حالده زیارت ایفا اولنوردی.
خرقة سعادت زیارتک مطلقاً رمضان شریفک اون بئسنده وقوعی معتاد دکلدیر. بوراقبولرینک اورتولریله پوشیده لری اوزمان (صوغوق چشمه) قیوسندن جیقیلر ایکن (آلای قصری) تک یعنی اسکی تلغر افغانه بناسنک قارشینده کاش تریزیر بناسنده اعمال اولنوردی. آلتون و کوموش شمعدا نلرک تطهیریه (خلواخانه) ارجاغنده یاییلان بال مومنک وضع ورکزی (موم ققوشی) نامیله (اندرون) ده موجود ققوش شاگردانی معرفتیه اجرا ایدیلر، حصیرلری، شمعی اودون انباری.

ویریک اوزره عصبیاندن واز کچه جگنی . والا (شاه عباس) . تسلیم
ایده جگنی بیلدیردی . شو منابته سزه (نعیا) دن بر محاوره رسمیه
نقل ایدهم :

(شاه طرفندن سرلشکر تعیین اولنان (قارچغای) دن ایلچی گلش .
ایرته سی مرقوم ایلچی (بغداد) دن طشره جیغوب (حافظ) پاشایه (قارچغای)
خانک مکتوبی ویردی .

(یازمش که) : بکرخان حالا شاه دخیلنده در . ائمدی صلحه مغایر وضع ده
بولنمیبوب (بغداد) اوزرندن کوچوب کیده سک والا صلح بوزیلور . (حافظ)
پاشا : بز آنلرک الکلرنده دکلز . پادشاهک برقولی عاصی اولدی . حقندن
کلکه کلدک . صلح نیه بوزیلور ؛ دیه جواب ویردی . ایلچی ایتدی :

— بکر سؤباشی شاهدن استمداد ایتدی . بر قوش چالییه صیفینه
قورینور . بوايه شاه عمدر . (حافظ) پاشا ایتدی :

— حالا اول قوش بزم قفسمنده در . اگر قورتیلوب سزک چالیکزه
واریرسه حفظ ایدک . بز دخی طالب اولیه لم .

ایلچی بوجواب ملرم ایله ملزم اولوب همان آشکاره دبدی که :

دیدیکمز طرفده (حصیر اوچاغی) معرفتیه یاییلیردی . خرقة سعادت دائره سنک
قانونی، (یاوز سلطان سلیم) طرفندن وضع ایدیلشدر .

۲ — فائده

طیاق — حبس — قتل

طیاق، بدایت انسانیته، بری اک زیاده رواج بولاش جزالردندر . حتی
مشروطیتک ایلك یاپدینی قانونلردن (سر-سری نظامنامه) سندیه بيله ایقا ایدیلشدر .
نقط بزم بوراده بحث ایده جگمز تاریخ عثمانیده مقید اولان طیاقلردر .

— والله سوزك طوغریسی بودر که یا قانقار کیدرسکز یا خود خانلر خانی (قارچغای) اونوز بیک قزباش ایله (؟) اوزریکزه کلهسی مقرردر . حالا (شهربان) ه کیشدر . وقتکزه حاضر اوله سکز . (حافظ) پاشا ایتدی: آنلر صلحی بوزارلرسه آل عثمان مکافاتدن عاجز دکادر، جزالری کوررلر .

حتی جمعه کونی شاه ناهنه سکه باصیله جفنی جاسوسلر خبر ویردیلر . فی الواقع (صنی قولی خان) فرقه سیله کایوردی . (حافظ) پاشا: کیتدی بغداد ایدیه حیرتاره دوچار اوله ورق بر مجلس عقد ایتدی . (بغداد) والیدکنک (بکر) ه توجیهی قرارلاشدیردی . بو ائشاده سلطان (مراد رابع) جلوس ایتمش ایدی . (بکر) ، بغداد والیدکنی طویغجه شاه (عباس) ه خبر کوندردیکنه پشیمان اولدی . (صنی قولی) خانه عزت و اکرام ایدوب اک صوکننده ایرانلور کندیسنی قورتاردقلری کبی اوده ایرانیلره ایلك فرصتده عین خدمتی ایفا ایدمجهکنی سویلیه رک (بغداد) ک آناختارلری بکلین خانی شاشیرتدی . خان وقوع حالی شاهه بیسلیدرمک اوزره کیتدی . (بکر) شاهک یولادینی دستاری ، (بغداد) ده قالان اوج یوز ایران عسکری اوکنده چیکنه دی . عسکرندن دیک سویلیه بیلرک قارنلری یاردیروب قاهدن باش آشاغی به آصدی . (بکر) ، وعدک

۱۰۷۵ تاریخه کوز کزدره چک اولورسوق (آوجی سلطان محمد) ک ، (یانولی) ده آولانورکن سرای کتخداسنه غضب ایدهرک بیک دکنک اورولسنی امر ایله یکنی کورر سکز . کذلک ، ۱۰۸۲ تاریخنده اندرون هاپون آغالرینک بئندکاری صندالاردن برینک کورک چکن اسیرلری قراکلی بر کیجه ده فرار ایشاردی . کیفیت سلطان (محمد) رایمک مسموعی اولتجه بوستانچی باشی به عدم دقتنه بناء بش یوز دکنک اوردیرلسنی امر ایله مشدر . ۱۰۸۶ یعنی ینه دور محمدخان اربعده قبودان دریا (مصاحب مصطفی) پاشا (ساقیز) آطه سنک آرقه طرفنده مشهور

صحتتی آکلامق ایچون (حافظ) باشادن عودت ایتمه سنی طلب ایله دی .
 پاتاده (موصل) طرفنه کیتدی . فقط (قارچغای) خان قلمه اوکنده
 کوروندی .

(قارچغای) خان ایله دیکر لری (بغداد) ی محاصره ایله (بکر
 - سؤباشی) به تسلیم اولسی حتمده خبر کوندر دیار . (مرقوم) :

— بن سزدن یاریم ایستدم ، سزده قومشولگیزی یابدیکیز ،
 الیه راضی اولسون . فقط تپی کیتمه مکلککیز ایچون سزده اون قطار
 دوه و اون بیسک غروش خرج راه کوندر بیورم . معذور کورک
 و دونوب کیدک . یوقسه بغدادی سزده دکل اون شاه کلسه ینه ویره مم .
 دیش ایدی . بو خبر شاهه ایصال ابدیلدی . او دخی عسکر یله کلدی .
 (بکر سؤباشی) (حافظ) باشادن امداد و ذخیره طلب ایدیوردی .
 پاشا اک سوکنده (کور حسین پاشا) نامنده موصل بکار بکنی یوللادی
 ایسه ده یولده (قارچغای خان) کندیسنه مصالحه تکلیف و بو صورتله
 پاشایی اغفال ایدره ک باصدی ، عسکر یله برابر قتل ایله دی .

کوک (حافظ) پاشا امک و کرک (بکر سؤباشی) نک استانبوله
 یوللادقلری امداد عریضه لرینی صدر اعظم کانکش (علی پاشا) نظر
 اعتباره آلمادی . اوج آی امتداد ایدن محاصره ائساننده اهالی قحطلدن

وندیکلی قورسان (پاولو) نک قالیونته تصادف ایدی . هوا پک روزکاری اولد
 یفندن امرادن کیمسه تعقیبه جارت ایدمه دی . (ماچاماما) دیمکله معروف
 (علی پاشا زاده عبدالقادر) پاشا ایله (دیوسلمان پاشا) قوغلادیار . قیودان پاشا
 چکدیری بکار شه امر و بر دیسه ده کیتمه دیلر . قورسان ده قور تولوب قاچدی . پاشا
 (ترفیل) لیماننده بونلرک جمله سنی (باشتارده) به جاغیردی . قباحلی یلیدیکی امرایه
 یوزدن بیش بوزه قدر دکنتک اورواسنی امر ایدی . بونلر قباحک (ماربول مصطفی
 پاشا زاده حسن) پک ده اولدیغنی اعتراف ایتدیلر . (مصطفی) پاشاده (حسن) پکک .

صوك درجه ده بيرار اوله رق اكثریمی ایرانلی طرفته كچدی . بونار
 میاننده بولنان سؤ باشی (درویش) ورحمانی بلوك باشی دخی قلمه نك
 ضرورت ومضایقه سفی خیر ویریرلردی . شاه بو ایکیسی واسطه سیله
 بکرك اوغلی (محمد) ی قاندردی . ایچ قلمه مرقومك بد اداره سنده
 ایدی . (بغداد) والیلكنی وعد ایدرهك بر صباح (محمد) ه قلمه نك
 قپولرنی آچدیردی . عساكر ایرانیه فوج فوج کیره رك سوره جیقیدیلر .
 نقساره لرینی ، کره نایلرینی چالغه باشلا دیلر . شاه اعلان عفو ایدرهك
 عسکر واهالیدن کیمسه نك رنجیده اولیه جغنی منادیلرله بیلدیردی (۱۰۳۳) .
 (بکر) ، برادری دفتردار (عمر) ایله بر دلیکه کینزلمشیدی .
 طوتولدی . حضور شاهده اوغلی (محمد) ایله مرافعه ایدیلدی .
 شاه ، (بکر) د :

— نچون بویله یامان ایش ایله دك دیه صوردی . (بکر) ده :
 — بن یامان ایش ایله مدم . (اوغلی کوستره رك) بوولدنا
 ایله دی دینجه اوغلی (محمد) :

— سن بغدادی ویرمکی تعهد ایله دك . سوزکده طورمادك .
 بن سنك عهدیکی یرینه کتیردم . شیمدی اموالکی ویرده جانکی
 قورتار ، جواب ابلدسانه سنده بولندی . بکر حبس ایدیلدی . تاریخ

باشتاردنك جونده سنه آصیلسنی فرمان ایله دی . فقط (عبدالقادر) پاشا یالواروب
 آتک اوزرینه « بیک دکنک » اورولسنه قرار ویردی .

قدیم (عسس) لرکه یکپیچی دورلرنده کیجه لین قول کزن ضابطان ایدیلر .
 بونرله عسس باشی ، سوباشی الارینه دوشلرک ، (قوللق) دینیلن ضابطه بلدییه
 قغوشلرینه طیقلانلرک طیاقسز قورتولادقلری محققدر ، سوباشی نقرانی الرنده کی
 اری صوبالرله موقوفینی دوکرلردی . حتی قولقلارده مختلف چاپارده صوبالر ،
 قلعه لر وار ایدی . معلوم اولدینی اوزره یکپیچی آغالرینک آرقه سی صیره برده

ضبطك دردنجی كونی عسكركرك جبه وجوشنلریله ، شهرلی واعبانك
 دخی حال اصلیلریله حضور شاهه گلملری اعلان اولندی . شاه ، دفع
 غوغا وفساد نامنه اولهرق اهانك وعسكرك سلاحنی طوبلاتدی .
 تحریر نفوس اجرا ایتدیردی . ایکی کون سوکره : عسكركر جمع
 اولسون دیه بر اعلان ده ایتدیردی . هر درت بش نفره بر ایرانی
 تعیین ایدیلهرك جملهسی حبسه آتیلدی . خانلر مهرنوب اموال موجوده
 ثبت دفتر ایدیلدی . یدنجی کون شهرك قبولری قناتوب سنلره یدی
 کون یدی کیجه اشکنجه ایدیلهرك اکثریسی مقتول اولدی . اموال
 وایشارینی سوبله توب آلدیلر . شاهك مقصدی قتل عام ایدی . لکن
 کندی معتقدی اولان بغداد نقیب الشرفاسی و (امام حسین) تره -
 داری رؤسای شیعه دن (سیددراج) بونلر ایچنده امام علی محبارندن
 پك چوق شیعی بولندیغنی اوکه سورهرك وایدینی ایکی دفتره پك چوق
 سنی بی ادخال ایدهرك ظلم عباسدن بر خیلیننی قورتاردی . (بغداد)
 قاضیبی (نوری افندی) ایله جامع کبیر خطیبی (محمد افندی) شاهك
 تکلیف جبریننی رد ایله حضرت (عمر) و (عثمان) سب ایتمیوب
 شاهك یوزینه قارشنی شتم ایتدکاری ایچون آغزلردن چککلی آلتنه
 بر ایپ یکیریلهرك بر خرما آغاچنه صاب : (علی) ن سون بر قورشون

(نقله جی) کزردی . تاریخلرمنهک وردیکی معلوماته کوره :

وقتیله (دیوان هایون) ده صدراعظمک امریله برکیسه ضرب ایدلک لازم
 کاسه (درگاه عالی قوجیلری) ، دیگر برلرده (محضر یولداشلری) دوکرلردی .
 فقط سپاه ، یکچیری ، جبهجی ، طوبجی دن برنی ضرب اتمک لازم کاسه
 کندی اوله لرنده ضابطلری معرفتیله اجرا اولنوردی .

بودرت طائفه دن وساداندن ماعداسی ایچون صدراعظم ایترسه کندی
 دیوانخانه سنده محضر یولداشلرینه دوکدیرر ، ایترسه باشقه یره کوندردی .

آسون دیمسکه قتل ایدیلدیلر . (بکر) ی دخی بر دمیر قفس ایچنه قویوب یدی کون یدی کیجه اوبونمادیلر . سویلدوب اموالی ضبط ایدیلر . صوکره بر میدان آتشی یاقوب (بکر) ی یاغی آقینجهیه قدر یاقدیلر . اوغلی (محمد) ، شاه (عباس) ایله برابر باباسنک کباب اولدیفنی تامشا ایدرک شراب ایچدی . بعده (بکر) ی برقایغه قویوب یوز باشی (محمد) . ی پدینی کبی اوستنه نطف سوردیلر ، طوتوشدیروب صالیوردیلر . شاه (بغداد) ده ایشنی یتیردکن صوکره : باباسنه خیری اولمایانک بکانه خیری اولور دیه (بکر) ک اوغالی ده (خراسان) . سوردی . (امام اعظم) ، شیخ (عبدالقادر کیلانی) و سائر اهل سنت اماملرینک قبرلری تمجرب و کوموش قندیل و چویولرله قپوومردیولرینی و سائر مزیناتی غضب ایتدی . (بغداد) . (صاری خان) نامنده برینی والی نصب ایدرک (قارچغای) خانیه ده (ماردین) طرفلریشه یغمایه کوندردی . رفته رفته ایلرله یرک (موصل) ی ، (کرکوک) ی ده آلدی . فقط (حافظ باشا) کان اسر اوزریشه (دیاربکر) عسکرله یو- ریوردی . کوچک (احمد) نامنده (ماردین) و ووده سی اولان سپاهیلردن بر آراود (موصل) ی تکرار ضبط ایله دی .

صدراعظم کمانکش (علی) باشانک ارتشاسی ایله ظلمی و (بغداد) ک

برات وجهات اهلندن اولانلری بازارده برجرمله یاقالایچه کندی سراینه یوللار ، اوراده ضرب ایتدیردی . بقال ، اتمکچی و سائر رعایای ایسه چارشوده یا تیروب دوگردی .

یکچیریلرده ضرب امرینی چوریاچی و برر ، اوطه باشی اجرا ایتدیردی . جزا میدانده اوله حق ایسه آقشام نمازندن صکره متهم محل مخصوصه کتیرلرک (عشق اوله بولداشم) تعبیرله قازنی اوستنه یا تبریلر . اسکی یکچیریلردن ایکی نر باش و آیاقریشه اوطورر ، اورتهنک و کیل خرچی یاغش بر شمعدان ایله

ایرانیا طرفندن ضبطی وسیله سیله دشمنلری پادشاهه معروضات غرض کارا-
 نهده بولنهرق اعدام ایتدیردیلر. برینه چرکس (محمد پاشا) وزیر اعظم اولدی.
 کوریا بوزور که شوزمانده یکدیگری قتل ایتدیرمک موداسی پک زیاده
 ایلری به وارمشدر. کیم پادشاهک عقلنی چارسه خصمنی اولدورتیور
 ایدی. حتی صدراعظم مقتول (علی پاشا) (بودن) بکریکی (پر محمد)
 پاشا بی حضوره دعوتله زرباندن چیقارکن کوکسنه مشتته اوزه رق
 آشاغی بوورلامش و بوستنجیلره: آلاک شونی، حقندن کلک دیسه رک
 بوغازلا عشدی.

ایشته دولت، شو زمانده بو وحشت ایچنده، بو وحشیلر،
 جانوارلر انده بولنیور، اون ایکی یاشنده بر پادشاه بر سننه ایچنده
 ایکی وزیر قتل ایدیوردی. حدات سننده او زمانلرجه قتل امرینه
 علم اولان (فرمان قضا جریان) اعطاسنه آلیشمش بر حکمدارک، بلوغ
 ورسندنه نه جانلر یاقه جفنی تخمین اتمک پک کوچ دکادر.

(آبازه) پاشا وقعه‌سی. — ارضروم و سیواس والیدی (آبازه)
 پاشا، سلطان (عثمان) ک قانی دعوا بهانه سیله (ارضروم) ایله (آخسخته)
 طرفارنده بولنان یکچریلری قتل ایدمک بو مناسبتله او یاندیردینی اختلالی

کلیر. اویشاق بر لرینه اورمقسزین قیچنه ضرب ایدردی. عدد ضرب قرق،
 سکسان، حتی بوز، ایکی بوز و ایلخ اولوردی. طایق بین آباغه قالقنجه ا جاق
 ضابطانه قارشی ایکی الی کوکسنه مربوط اولدینی حالدده وضع بکتاش بیان
 اوزره نیاز ایدردی.

برروایته کوره جزای ضرب (سقا) باشی طرفندن چور باجی به و بریلن
 سقا قامچیسی ایله اجرا اولتوردی. بو قامچی میشین بش اون صایدن عبارت
 اولوب بهرینک اوجنده بر قورشون وار ایدی.

طایق یقین زمانه قدر متامل ایدی. (۱۲۴۵) ده برمثالی واردرد: استانبولده

بویوتمش، قرق بیک قدر عسکرله (سیواس)ه مواصاتنده اوراده بولنان
 یکیچریلرک طوپیچی وجبه حیارنی، عجمی وقول اوغلار یله پیاده عسکرندن
 بولدقارنی ده کسوب استانبوله یوریمک اوزره (نوقاد)ه قدر گلش ایدی .
 فقط صدراعظم چرکس (محمد پاشا) اوردو ایله (قیصریه) ده قارشوسنه
 چیقهرق (آبازه)نی منهزم و (ارضروم)ه قدر تعقیب ایتدی . (آبازه)ک
 ودعا زیاده قان دو کولمه مک ایچون وقوع بولان اعتذار واستیانی اوزرینه
 (ارضروم) والیلکنی ابقاء و (ارضروم) داخلنده بر خاصکی ، اون
 بلوک باشی ومقدار کافی یکیچری اقامه ایدیلک شرطیله آکا و یردی .
 موچی ایله بومحاربه ده یالکیز خزینه سنی قورتارم بیامش وکنندی آدمارندن
 اولوب (نیکده)یه مساط اولمش اولان (چوپور بکر) دخی تعقیب
 ایدیلرک (سیواس) بولنده پریشان ایدیلشدر . بووقه نتیجه سنده ده (آبازه)ک
 قیزی ، زوجیه سی واموالی قبض اولندی . (سیواس) ده
 یاپدیغی مظالمدن بری : وقتیله کتخداسی (جعفر) ایله بوللادیغی
 سکیانارنی دوککله مظنون اولان اورا یکیچریلری متحیزانندن (فرقوق
 مصلی)، (حسن چلبی) و (محمود) نامارنده کی اوج بیکیتی حضورینه
 کتیرتمش ، بونئری شهادت عثمانک یوم وقوعنده بولنق ایله اتهم

عزیرلر محله سی دلیقانیلیری حلوا صحتی یاقملر ، ساز جالدیرمشلر . اثنای ذوقده بر
 قول عسکر کلدرک اوی باصمش ، جمله سنی اسکی باب سرعسکری به کوتوره رک
 محبسه طیقمش . (خسرو پاشا) نامنده سرعسکر اولان ذات محله اختیارلرندن
 ایکی کشتی بی جلب ایتمش . کوشکک پنجره سندن :

— محله کرده بویله فنسالفار اولیورده نه دن منع ایچورسکز ؟ دیمش .
 آنلرده :

— بزچارشودن کچ کلدرک ، خبرمن یوق ایدی . هم حلوا صحتی ، هر
 محله ده اوتهدن بری عادت اولشدر . دیه جواب ویرمشلر . سرعسکر قیزمش ،

ایده رنک او چنی ده دوه لراوزرنده چارمیخه کرمش، اوموزلرنده آجیلان یاره دایکارینه بال موچی کچیروب :

— بادشاهلرینه قبیان خانلرنک حالی بودر، دیسه زوالیلری یانه یاقیبه تشریبرایتدکنن سوکره اوله جکارینه بقین (حسن) ی صلب، (محمودی) لوندلره بارچه بارچه و (مصلی) نکه ده بوینی اخذ ایتدیرمشدر. آبازه (سیواس) ده کندیسنه التحاق ایدن (مرعش) بکلر بگیسی (فلاون یوسف) پاشانی قورقوسندن قتل ایتمش ایدی. فقط عصیانی حسیدله کندی برینه (سیواس) والیدکنی ضبط ایتمش اولان (طیار) پاشا حیاه ایله لندن قورقوله رقی (قیصریه) محاربه سنده وزیر اعظم (محمد پاشا) اردوسی طرفه کیدی. انهمانه سبب اولدی. (آبازه) نکه اختلالی آماطولی اداره سنک نه درجه یه قدر کوشک و نه درجه یه قدر مختل اولدیغنی کوستیر.

(۱۰۳۳) وقایی ایچنده مهم اولانلردن بری ده (فرانسه) قرالی اون اوچنچی (لونی) نکه دوات علیه تابعیتنده بولنان (جزایر) حکومتی ایله عقد معااهده ایله مسیدر. بو وقعه دلالتیه آکلاشیایورکه دولت (نوس) و (طرابلس غرب) ایالتلرینک قورصانلغنی منع ایله میوردی.

— آلاک شونلری آشاغی! دیه امر ویره رنک طبسانلرینه ایکیشر یوز دکنک اوردیرمشدر.

ایکینجی سلطان (حمید) خان دورنده دخی سوپانک، قامچنک، اشکنجه نکه، توفانک نوعی وار ایدی. امتیازی خفیلر سوقاقلرده ایشلرینه کله یین آدملری برر بهانه ایله دوکرلردی. طایق، استوریه، جوب، اوجی قورشونلو باسنون ایله ضرب عادتاً موده اولش ایدی. زمان استبدادک قانلی قاتل عسس باشیسی اولان مقتول (فهم) پاشانک النده کزدیردیکی قورشونلو (لوپود) بروسه مکتب اعدادی موزه سنده طور مقده در. معهود بشکطاش

حال بوک بویه بر معاهده عقدی (جزایر) که تابعیتی اخلاص ایدیوردی .
 یتنه بوسنه طرفنده (فرانسه) ، (انگلتره) و (فلمنک) دولتلیله تجدید معاهده
 ایدیلدی .

عصیان محمد کرای . — بو وقعه دخی سنه مذکورده محسوبا ایدر .
 (محمد) کرای ، صدرا سبق (نصوح) پاشا زماننده حیله ایله استانبوله
 کتیریلوب (وفا) ده بر قوناقدنه اسکان ایدیش و سلطان (احمد) اولک
 (ادرنه) به کیتدیکنده رکابده بولنش ایدی . پادشاه اثنای شکارده
 بر جیلان قوغالارکن (محمد) کرای بر طرفدن چیقهرق بر اوق ایله
 حیوانی اولدورمش ، خانک بو حرکتی پادشاهک کوجنه کیتدیکی کی
 مقربلردن بعضاری ده :

— الله اسیرکدی افندم ، یا آندیغی اوق وجودکزه اصابت
 ایده ایدی . العیاذ بالله نیجه اولوردی کی القاآنده بولندقلرنن (محمد)
 کرای استانبوله اعزام (یدی قله) به حبس ایله مش . (محمد) کرایک
 قرداشی (شاهین) کرای ده برادرینک محبوسیتنی ایشیدنجه شاه عجمه
 التیجا ایتمش ایدی . (محمد) کرای سلطان مصطفانک جلوسنده محبسندن
 قاچدی ایسه ده طوتولدی . (ردوس) . سورولدی . فقط (قوجه

محافظی (حسن پاشا) ، (علی سعوی) مرحومی قتل ایدیکی صوبایه (مهدی)
 نامنی ویرمش ایدی . بشکطاشده کی قره غولخانهک بر طرفنده صاقلاردی .
 بزده قدیم (عقوبات) نامه قازیمه اورمق ، ایله بوغمیق ، آصق ، ساطور
 وسائر آلت قاطعه ایله کله اوچورمق جاری ایدی . کسینلن کله لر رؤسادن
 ایسه بر طباق ایچنه قونوب سرایک (دمیرقو) ذنیلن محلنه قونور ، عادی کله
 ایسه میدانه آتیلی ویربردی . طشره ده کسینلرک کله لر ده قیل طور به لراچنده
 ویاخود بالومی وسائر ایله صیوانه رق کتیریلیردی . بکیچر یلرده صلب واعدام
 خفیاً اجرا اولنوردی . بونک ایچون اولا منمک اسمی دقتردن حک اولنور ،

خایل (باشانک ایران سفرنده (قارجغای) خان غالب کلهرک پک چوق
 ناتار و میرزاله امرای چراکسه نلف اولمش ایدی . ناتار لر بونی
 (جانبک) کرایک شامتنه ویرهرک (محمد) کرای ایتسه مک باشلادیلر .
 (مره حسین) پاشا دخی بو بیلده چالیشه زق مومئی الهی اک صوکره
 خان نصب ایندیردی . بعده (شاهین) کرای ده عودت ایدهرک «قالغای»
 اولمش ایدی . بو ایکی قرداش بری بریله او بوشدق دن صوکره کندیلرینه
 مخالف اولان میرزالری قتل و جور و ظلم ایتمک ، دولت طرفندن
 و بریلان اوامر و خدماتی اصفا و ایفا ایتمک باشلادیلر .

سلطان (عثمان) ک شهادتی انتاج ایدن شورش اوزرینه هر طرفه
 اشقیبا تورونجه (شاهین) کرایک اغواسیله (محمد) کرای دخی عصیان
 ایتدی . (نعیا) دییورکه : (مرشد هیئتنده بره فسد شاهینه کرای به
 دیر ایش که اسمی طیور اسامیستدن بر کسه طله پادشاه اولوب حکم
 اینسه کرکدر) . خانک اسمی قوش اسامیستدن اولغله هوالاندق
 هوالانش و عسکر طوپالایه رق (ادرنه) نی ضبط و غلبه ممکن اولورسه
 بتون مالک عثمانیه نی یغما ایتمک ، اوله مدینی تقدیرده یغما
 ایدهلککری محللری ابدوب عجمه النجا ایله مکه قرار ویرمش ایش .

بعده آغا قوسندن برنوخچی به ترفیقاً (عش) اسکله سنده واقع (چار طاق) تعبیر
 اولنان قولقدده کی چور باجی به تسلیم و اورادن ده (روم ایلی حصار) نته اعزام ایدیلهرک
 حصار محافظلری معرفتیه کیجه اتلاف اولنه رق نعی کیمسه کورمه مک ایچون
 برکولاهیه باغلانوب دکره آیلیر ، عین زمانده قتلک اجرا ایدیلدیکی بر طوب
 انداختیه اوچاغه بیلدریلردی . برنجی جلدده ۱۴۲ نومرولی (اون برنجی
 عصرده اصناف) نامنده کی فائده ده جلا دک شکلی ، آلات و ادواتی یازیلدر .
 محسار سرایده قیو آره می دنیلن محل ایله (بدی قله) ، (زندان قوسی) محساری
 و ترسانه نط طاش کیلری دیدککری سقینه لر ایله کیجری اورته لر نده معطبخ ایدی .

ایشته سلطان (مراد) رابع بواستاده جالس تخت اولمشیدی . بوخبر آلتیر
 آلتماز سلطان (احمد) زمانشدن بری (ردوس) ده بولنان خان سابق
 (جانیک) کرای تکرار خانلغه نصب اوله رق (حسن) پاشا سردارانی
 و (ابراهیم) پاشا قفادارانی و درت قادرغه ایله (کفه) به اعزام قیلندی .
 قبودان دریا (رجب) پاشا دخی دوناما ایله مأمور اولدی . (شاهین)
 کرایلرک ویریلن نصیحتلری دیکله مملری اوزرینسه ایکی آی قدر
 محاربه ایدیلوب اک سوکره (محمد) کرای یوز بیک نوغای و بر مقدار
 قزاق تفنک اندازیله هجوم ایده رلک عساکری مغلوب ایتدیله . اون بدی
 طوب ایله قبودان پاشا خزینهنی آلدیلر . بیکدن زیاده کورکچی اسیر
 اولدی . (حسن) پاشا ، (ابراهیم) پاشا مقتول دوشدیلر . قورتولانلر کبیره
 ییندیلر . فقط (کفه) ده کی عثمانلی تبهنسنگ ده اوج کونه قدر کیمه لری
 اعلان ایدیله یکنندن مسئله نك رنکی دیکشیدی . بزم طرفدن مأمور
 مخصوص کوندریله رلک آلتان طویلرله اسیرلرک اعاده سی و (محمد) کرایک
 خانلقده و (شاهین) کرایک قالغابلقده اقامی خصوصنه قرار ویریلدی .
 قبودان پاشاده عودت ایله دی . فقط (محمد) کرای دها زیاده یوز بوله رق
 (سلستره) و ایسی (قانتیر) پاشانک (قریم) ده بولنان خانمانی محو ویریشان

رحم دخی واقع اولمشدر . رحم طاشلامق دیمکدرکه شرعاً زانی ایله زانیه
 مخصوصدر . (۱۰۹۱) تاریخنده (آقسرائ) ده ساکن خفاف (عبدالله چلبی) نامنده
 برینک قازیبی بر یهودی ایله زنا ایتدیکی شاهدلر طرفندن اثبات ایملکله روم
 ایلی قاضیسکری (بیاض زاده احمد) افندی نامنده بری ایکیسنگ ده رجته فتوا
 ویرمش و مرقومان سلطان (احمد) جامی قارشیننده بیلان شکننده کی دیکیلی طاش
 یاننده قازیلان چوقوره بلرینه قدر سوقولوب آتیلان طاشلرله اولدیرلشدر .
 آوجی سلطان (محمد) ، بووقه یی - نادراندن اولدینی جهته - (فضلی پاشا) سراینه
 قدر کلدرک سیر ایتشدر .

ایندی . حامل زوجه سنی شیشه کچروب بریان ایتمک درجه سنده شناختار
ایله ده قناعت ایتمه رک مدهش براردو ایله روم ایلی به یوردی . (طونه)
طرفارنده (آق کرمان) ، (کیلی) ، (اسماعیل) ، (برکوک) کبی شهرلی
یغما ایده رک (ادرنه) به طوغری ایلریله مک سودا سنده بولندی ایسه ده
(فانمر) پاشا استانبولده پادشاهدن اذن آهرق متصرف اولدینی (سلسره)
سنجانی افرادی، (دوربیجه) و (باباطغی) عسگری و اوتوز بیک ناتارایه
یوردی . (طونه) کنارنده ده (شاهین) کرای کندیسینی برقایغه آهرق
کوج حال ایله قورتولدی .

دونانما (کفه) ده ایکن (تن) صوبی قازاقلری قره دکیزی خالی
بولهرق یوز اللی شایقه ایله بوغاز ایچنده (بیوک دره) ، (بیکی کوی) .
و (استینه) طرفارینی یغما ایدوب صاوشمشاردر (۱۰۳۳) .

— ۲ —

ینه ایران سفری

(آبازه) پاشایی مجبور فرار ایدن صدراعظم چرکس (محمد) پاشا
(نوقات) مشتاسنده وفات ایندی . مهر صدارت (حافظ) پاشایه ویریلدی .

۱۱۰۱ وقایعنده دخی (قومانوه) پالاتقه سنده اله کچیریلن (قاربوز) تام
شقینک (اسکوب) کوپرسی اوزرنده قازیغه اورولدینی محکیدر . اسکی صدراعظم
چارشوده اکسیک آتک ساتان اتمکچیلری قولاقلرندن میخلارلردی .
۱۱۵۴ ده (داود پاشا) جوارنده (خریستو) نامنده بریقالم ، تنیبات مکروه
خلافته اولهرق طرف شرعدن تعیین اولنان رخدن فضله به مال صاندینی ونقصان
درهم قولاندینی جهته دکانی اوکنه صلب ایدیلش و بر قاج کون اوله به
براقیلمشدر . ۱۱۶۷ ده دخی (معمار ستان) محله سندن بر ساق ، (صندل
بدستانی) قرینده کارکیز دکانک اوزرینه چیهرق قازمه ایله قبه سنک تیه

ذاتاً ایرانه سفر مقرر اولغله قرمان بکار بیکی (حسن) پاشا (کرکوک) جوارنده (آلتون کوپری) ده اون بیک قدر ایران عسکرینی بوزدی . (کرکوک) آلتندی . دیگر طرفدن ایرانیلرک (کرجستان) ده حیلہ وظلملری زیاده لشمکله (زکم) حاکی (طهمورث) خان، علملرینه قیام ایتمش ایدی . بو دفعه دخی (کارتیل) حاکی (ماغراو) خان وسائر حاکار برلشهرک کرجستانی ضبطه کان معهود (قارچغای) ی طار بر بوغازده صیقلشدیردیار . صورت اطاعتده ایران اردوسنده بولنان (کارتیل) حاکی ده (قارچغای) ایله اوغلنی قتل ایله دی . ایرانیلر عظیم انهمزاه اوغرادیلر . اوتوز بیک عسکردن آنجیق اوچ بیکی قورتوله . بیله دی . کرچی بیکی (ماغراو) خان صدراعظمه بیک مقتول کله سی بوللادی . (قارچغای) ایله اوغلنک ، (امیرکونه) خانک و سائر امرانک کله لرینی آل یافته لره صارمش وسنجاق ، کره نای و کوسلر بله برابر بوللامش ایدی . (ماغراو) زاده دخی بالذات اردویه کلدی . (ماغراو) یازدینی نامه ده : دولنک کرجستانه عسکرله معاونت ایله مسفی طلب ایتمش ایسه ده لایقی وجهله اهمیت و بریله مدی . چونکه (حافظ) پاشا (بغداد) مأمور اولمش ایدی .

جملرینی قیرمش و ایچری به کیره رک بر مقدار اشیا آتیر برکن در دست ایله بشدر . مرقوم (دیوان) ه کتیر یله رک قازمه سی بوغازنده اولدینی حالده دکانک بر طرفنده آسیدنه محکوم اولمشدر .

۳ - فائده

دوکونلر، اویونلر

بزده دوکونلر ، اویونلر بر برندن آریلار . دوکون دینلریمی اویون ده

(بغداد) طرفندن کان خبر لرده عساكر ايرانيه نك حضرت (علی) رضی الله عنہم مزارنی زیارته کیتد کلمی بیلدی بیلوردی . سردار اکرم حافظ (احمد) پاشا درت قطعله طوب و اون بش، بکرمی بیك عسکرله کیده رك (بغداد) ی محاصره ایتدی . دیگر طرفندن (شاه عباس) دخی (عراق عجم) دن (بغداد) . طوغری یوریه رك (شهربان) اوزرینه کادی . (زینل خان) قومانداسیله سوق ایتدیکی اون بیك عسکر (شط) نهرندن اردویه کان ذخیره کلکلی فی ضبط، آت اوغلانی و ذخیره جی قسمندن اوج بیك کشی بی (شهربان) طرفنده قتل ایلدی . اردوده (حافظ) پاشا ریاستنده عقدایدیلان مجلسده شاهه مقابلهه قرار ویریلدی . فی الواقع شاه (عباس) اردوسیه کله رك (دیاله) صوبی اوزرینه قوندی . (مراد) پاشا قومانداسیله شاهک (زینل خان) قوی اوزرینه یوللانان عسکر بوزولدی . بر قاج کون سوکره شاه (عباس) هجوم اماره لری کوستردی . فقط اوچنجی محاربهده طرفیندن پک چوق تلفات وقوعه کله رك اون بش کون سوکره شاهدن صلح ایچون خبر کادی . طرفین مأمورلری صدراعظمک اردو کاهنده عقد مجلس ایتدیله . حضرت (علی) رضی الله عنہم مزارنی ایله نهرک صول طرفنده کی (حله) ، (جوازری)

بر ابردی عسکر . (فتح قسطنطنیه) دن اول سلطان (مراد) ثانی نك، (بایزید) نك (پنجی سلطان محمد) ک دو کونلری ایدق لری معاومدر . فقط بودو کونلر فتحندن سوکره دهها زیاده وسعت پیدا اتمشدر . فاع، شهزاده لرینی ختان ایتدی ردیکنده «کاکش» لرك اوق ایله «نعل» و «بولاد آینه» دلك هنرلری کوسترد کلمی ، تبرانداز لرك قوشارکن اوزون صبر بقره دیزلی «نقره» و «طلا مشربه» لری نشانلابوب اصابت ایتدی رد کلمی (صولاق زاده) تاریخنده یازیلیدر . اون برنجی عسکرک صوکلرنده، (۱۰۸۶) تاریخنده (ادرنه) ده سلطان (محمد) رابعک ترتیب ایتدیکی «سور ختان» یعنی سنت دو کونی سزه او زمانده کی اکلنجه .

وسائر پالانقه‌لری ده ضبط ایتدیله . استیلا بر حاله کلدی که پادشاه (صوفیه) ده او طوره میوب (ادرنه) به عودت ایتدی .

فقط بر تدبیر مهم اولمق اوزره کوپریلی زاده لردن (فاضل مصطفی) پاشا مقام صدارته کتیریلدی . دشمن (باشر) دن سو کره (اسکوب) ، (پرشته) ، (کوستندیل) طرفارینی ضبط و حتی رعایادن (قارپوز) نامنده نامنده برینه (قومانوه) قرالغنی ویره رک باشنه قالباق اکسا ایله مشدی . بوندن ماعدا (ودین) ، (فتح الاسلام) کبی (طونه) یالیسنده کی شهرلری بیله آمشدی .

وزیر اعظم اول امرده حکومتک اهالی اوزرینه مسلط ایتدیکی (اشترا) ، (سورصات) ، (نفیر عام) ، (بدن نزل) ، (شراب و راقی رسمی) کبی شیرلی قالدیردی . ولایاته شدتلی و عدالتی آمر فرمانلر یوللادی . بو ائساده (فرانسز) لرك (رهن) نهری طرفلرنده حرکات عسکریده

دانیا — دائیما رقه حکومتی .

امرا — اسیرلر دیمکدر . وقتيله کیلر کورکلر ایله چکیلوب یوردیلدیکی جهتله اوزمانلرده کوزک چکمک خدمتی (فورسا Forçat) دینیلن محکوملره کوردربیلوردی . بو ایشالیانجه (Forzato) کله سندندر . سفیرلده اله کچیریلن اسیرلرک چوجقلری سرایله و عجمی اوغلانلری قیشله لرینه ویرلیدیکی کبی یکریمی اوتوز یاشلرنده بولنانلری ده ترسانه کورکنه یعنی کیلره آتیلیردی . قره دکر ساحلرینی یغما ایچون (اوزی) صوفی یعنی (دینبیر) نهرندن چیقان قازاقلرله آق دکر قورصانلردن طوتولانلر ترسانه کیلرینه ویریاوب تیوربند اولدقلری حالده بونلره کورک چکدیریلیردی . بو عادت ساده بزده دکل (وندیک) ، (اسپانیول) کبی دکرچی حکومتلرده ده وار ایدی که بز آنلردن کوروب تطبیق ایله دک . بو کون محکمه لرمزک «کورک جزاسی» دیدکاری بو عادتدن قالمه درکه محکومینه مشقتلی ایشار کوردیریلیر .

شان حکومته لایق دکادره دیه‌رک اولجه اعطا اتمش اولدینی موافقت نامه‌سی آلوب بیرتدی. (نعمیا) دییورکه :

مصطفی چاوش کلوب وزیره بولاشدقده آغلاوب - بلی سلطام بو قدر زماندن بری محنت چکیلوب صبر ایله دیکیز. نه وار. برقاچ کون دها صبر ایله مدیکیزی ؟ - دیدی . پاشا دخی تقدیره حواله ایدوب: بکا قالسه دها بیجه ماه بکاردم، لکن عسکرک غلوسی ضروری قالمقسه سبب اولدی دیو سحر اثرینی بیله بردی .

بوراده کی سحر، (حافظ) پاشایه صلح ایچون کلن (بوخته خان) ک ضیافتدن سوکره اوناغک اطرافنه کویا آتدیردینی آغجه بیوکلکنده مثلث آبادی کاغده قیرینتیلردن کنایه‌در. کویا بوسحر، (بهاء الدین عاملی) نامنده بر ایران علامه. سنک خواص حروفه متعلق یازدینی بر رساله‌دن مقتبس وبو مثلث کاغدلرده فاتحه شریفهده بولنیمان (ش) حرفی محرار ایش .

شاه، براز سوکره سلطان (سایان) ک طوپنی بولوب مال غنیمت دیه (اصفهان) ه یوللادی، اردوینی تعقیبه باشلابرق اوج قوناق اونده وقوعه کان محاربه‌ده بوزولدی . بو محاربه‌نک شایان دقت اولان بر صحیفه‌سی وار که اوده سنجاق بکلرندن دم‌دار (حسن) پاشانک غیرتیله سلاحنی نهره آتمش اولان بورغون عسکرک بیله غیرته کلهرک الیرینه سیکمش صوپا، طربان وامشالی آلات ایله ایشه کیریشه‌لری، یکیکچریلرک

تبریکلرنده یاپدقیری کی اتک اویدیلر . چرکه‌لرده ضیافته اوطوردیلر . کونده مطبخ عامرهدن ایکی کره نیک وبریلیور، پادشاه تماشادن قالمادقجه آنلرده قالمیورلردی . اوزمانک اصطلاحتجه (لعبت باز) و (صنعت باز) دینیلن اویونچیلری «سایانلی صفه‌لر» ه اوطوزهرق تماشایا ایتدیلر . بو زمانلرده (لعبیات) نامنه موجود اولان طاقار؛ خواننده، مطرب، مقلد، رقاص، خیال، قوفله؛ حقه، جانباز، زورباز، کوزه‌باز، خیال باز، سینی باز، کاسه‌باز، پرنده، شیشه، قدح، بومورطه، کاغده، کولله، بووارلاق، آینه، چرخ، قلیچ، مایعون، کوبک، آبی، اشک، بیلان بازقلردن عبارت کی کورینیور.

تفنگ قونداغی، بومروق ودکنک ایله ایرانیلره کوز آجدیر ماملرینده .
 فقط بو عسکرک رجعتی پک الیم ایدی . آجلمدن بولورده قالان
 بارکیرلوی بوغازلابوب یرلر، مازی، کستانه کی خرده ایکن آغاچارنده
 بیتن یمشلرله سدرمق ایلرلردی . ایچارنده اون بش، یکریمی کون صو
 ایله کچینلر دخی اولمشدر . بعدالحاربه عسکرک (بغداد) دن رجعتنه سبب
 اولان و اثنای رجعتده دمدارلق ایله وظیفه دار ایکن ترک وظیفه ایلدین
 (مراد) پاشا ، صدراعظمک امریه بوغولدی .

— (قره سی) طرفلرنده (جنت قاری اوغلی) نامیه بر شقی
 توره مکه (دیشلنک حسین) پاشا تادینه مأمور اولورق مرقومی (مغنیسا)
 صحرا سنده قتل ایتدی . پاشا ، (جنت) ک اله کیردیکی اتباعتی ده
 قازیغه اورمق صورتیه اژ شدت کوستردی .

— بو آراتق درسعادنده بر عسکر قیامی وقوعه کلدی . قائم مقام
 صدارت مشهور (کورجی محمد) پاشا سکینی تجدید ایتمش ایدی .
 قبودان دریا (رجب) پاشانک تشویقیله زوربالر آباغه قالدهرق : « کورجی
 محمد) پاشا سکینی تغییر ایتدی . (بغداد) ده کی عسکره امداد ایله مدی ،

ایکنجی کون — علما دعوت ایدیلدی . دیوانخانه چرکه لرنده طعام ایدیلدکن
 صوکره حضورده مجلس قورولدی . شیخ الاسلام (علی) افندی فن تفسیردن
 مناسب بر آیت کریمه نیک معناسی و بردی . اوکیجه قول قول پنکیلر اوسنادی .
 باروندن ترتیب اولمش کیلر ، قوللر طونوشدیرلدی . آیولره ، کوبکلره ،
 اشکلره فننک باغلانوب آتش وریلدی . بونلر قورقورلندن اهالینک اوزرینه
 هجوم ایتکله عظیم بر (های وهوی) قوبدی .

۳ کون — سادات و شیخلر دعوت ایدیلدی . سائر او بونلردن ماعدا
 برقاچ (تریاکی) قوشدیریلدی . خلق تریاکی قوشسه لرندن پک زیاده محظوظ

کله سنی ایسترز دیه دیرندیلر. در حال موجبنجه فرمان چیقهرق زواللی اختیاری سرایشده بوغدییلر. یرینه (رجب) پاشا قائممقام اولدی. فقط براز صوکره بودرلو فساده سبب اولانلردن سکبان باشی (صازی محمد) ایله ییکیچریلردن (لوخه‌لی عمر) وسائره کیچه‌لین برررر بوغولوب دکنزه آتیلدییلر.

ایرانیلر (کرکوک) اوزرینه صالیدییلر. موصل والیمسی (حسن) پاشا هجوم ایدهرک شهید اولنجه‌یه قدر محاربه‌ده ثبات ایستدی. حتی آتی اورولدقدن صوکره کنندی ایله اللی ایرانی اولدورمشدر.

(حافظ) پاشا ایله (حلب) کان ییکیچریلرده عصیان ایدهرک ییکیچری کاتبی (مالقوج) افندی‌نی پاره‌لامق ایسته‌دییلر سده قاچدی. سلطان (عثمان) وقعه‌سنده ذی‌مدخل اولان (قره‌مذاق) بوراده طورناجی باشیلقه بولنقده ایندی. اوده قاچدی، فقط طوتوب اعدام اییدییلر.

۱۰۳۶ هـ (حافظ) پاشا قائممقام صدارت (رجب) پاشانک سرایشده انعقاد ایدن مجلسده جمهورک رأیله صدارتدن عزل اولنوب مهر وکالت صدر سابق (خلیل) پاشایه وریلدی. ییکیچری آغالی‌ده خلاف عادت

اولیوردی. اهالی میدانله استیلا ایتمسون دیه باغ طولوملریله کرن و خلقه صیقان برطاقم مأمورلر وار ایندی.

- ۴ کون — سپاه وسلحدار اوچاقلری.
  - ۵ کون — ییکیچری اوچاغی خلقی.
  - ۶ کون — رکاب هاپون آغالی‌یه والده و خاصکی سلطان کتخدالری آغالر.
  - ۷ کون — اصطبل عامره خلقی.
  - ۸ کون — دیوان خواجه‌لری. بوکونده اینجیلر هدیه‌لر کتیردییلر.
- آنلره حضورده خلعت کیدیردییلر.

چاوش باشی (علی) آغایه احاله قیلندی. (خلیل) پاشا سفر تدارکیله قارلی برکونده درسعادندن حرکت ایدرک (قونیه) یه اووردن ده (آطنه) طریقیه (حلب) واردی. یکپچری آغاسی (علی) آغا خسته - لنهرق وفات ایتمکله ینه خلاف قانون اولهرق آغالق بلوک آغاسی (یمور قازیق خلیل) آغایه ویریلدی. (نعما) دیور که :

(سلطان عثمان وقعسندن بری اختلال ادانی واراذل سببیله طریق استحقاق اصلا کوزده دلویوب کیچی رشوت و کیچی شفیع مجبر سببیله تقدم ایدراولدی).
 یتنه آبازه پاشا. — بو آرهلق (آبازه) پاشا غانله سی ده کسب شدت ایتسادی. پاشا یتنه مرکزله آلدیرمیور، حرکات مستقلانه سببیله (ارضروم) ده فرمان فرما اولیوردی، ایرانیسارک (آخسخه) قاهه سی محاصره ایتدکاری خبر آندی. آناطولی والیسی (دیشلنک حسین پاشا) سرعسکر نصب اولنهرق اعزام ایدیلدی. (بستان) پاشادخی (آخسخه) یه امداد ایچون (ارضروم) ده (آبازه) پاشایه کونده ریلدی. (آبازه)، کرک ولی نعمتی سردار اکرمک کندیسنه یازمش اولدینی :

(بوسفره چیقوب برخدمت وجوده کتیرمکه سی ایده سک، ان شاه الله جرمک عفو اولنور).

۹ کون — جبهجی، طویچی اوچاقلری .

۱۰ کون — وزرا وعلما آلائی ترتیبی اوزه اسکی سرایه کیروب بیوک شهزاده سلطان مصطفایی سرای میداننده اوتاغ هایونه کتیردیله. صدراعظم صنغ وقائمقام صول قولتوغنه کیره رک سائر وزرا ده آرقلرنجه کادیلر . شهزاده بادشاه باباسنک الی اوپدی . شیخ الاسلام دعا ایتدی .

۱۱ کون — شهر خلقی دعوت ایدیلدی .

۱۲ کون — خاص اوپده اجتماع ایدیلوب سات ایدیلدی .

۱۳ کون — روم ایلی و آناطولی قاضیلری ،

سوزندن و کندیسنک قتل ایچون سردار طرفندن کوندربان
 مکتوبلری طوتوب مانی آلامسندن اندیشه ناک اولدی . (دیشلنک
 حسین) باشاده اطوار و اقوالیله شهسفی بتون بتون آرتیرنجیه
 آبازه کندی عسکرینه اوامر خفیه بردی . برکون علی السحر
 (طر بزون) طرفندن کلش سکز یوز یکیچری اوزرینه هجوم ایدرک
 جمله سفی کسدی . بعد (دیشلنک) پاشانک اوزرینه ده صالدره رق
 کندیسنی مجروح واردوسنی پریشان ایددی . مقتولر آره سنده (طر بزون)
 بکلر یکی (حسین پاشا) و (بستان) پاشا ونجه امرا وار ایدی .
 (ارضروم) ه عودتنده اسپر ایتدیکی نه قدر یکیچری واریسه جمله سنک
 بونی اورد بردی . (دیابکر) والیسی (خسرو) پاشانی حبس ایتدیکی
 قلمه ده بوغدی بردی . یکیچری چور باجیلرندن (صاری علی) ایله ده
 برقاچنی دردر پارچه ایتدیروب (ارضروم) قلمه سنک برچارینه آصدی .
 بعد زنده بر یکیچری وارسه بولدیروب قتل ایتکه باشلادی . (نعیا)
 دیورکه :

آبازه اشقیاسی تفحصده بر مرتبه تدقیق ایدرلردی که فرضا راست کلدکلری
 آدم یکیچریلکن انکار ایتوب آیاغندن چغشیر و جنیان چیقاروب دیزلرینه

۱۴ کون — معزولی بکلر بکیلر ،

۱۵ کون — عموم ناس دعوت ایدیلدی .

هر کون ایتکندی نمازندن سوکره اصناف و اهل حرف ترتیب ایتکلری
 آلایلره اوتاقی هاپون اوکندن کچرلر و (صاحب) دیدیکمز هدیه لرینی تقدیم
 ایدرلردی . بونلردن ماعدا وزرا ، امرا ورؤسا دخی هدیه لر تقدیم ایتدیله .
 عبوسلر اطلاق اولندی . آیک بکرمی برنجی کونی (قوشو) ترتیب ایدیلدی .
 وزرایه سراسره قابلی سمور کوزکار ، مکمل بساطلی آتار ، علمایه صوفه قابلو
 سمور کوزکار و سائر خلعتلر کیندی بریلدی .

باقرارلردی . اکر (دیزکه) بری مشاهد ایسه تحقیق یکچیردیر دیو امان ویر .
میوب قتل ایدرلر ایدی . یکچیری اکثریا دیز چقشیری کیمکله بو علامتله
استدلال ایدرلر ایدی .

دیگر طرفدن شاه (عباس) دخی (آخسخه) یه امداد کیشمدیکی
ایچون قلمه بی ضبط ایدوب نه قدر سنی وار ایسه جمله سنی قتل
ایله دی .

(خلیل) پاشا بو وقعه مهمه اوزرینه (آبازه) بی تشکیل ایچون
(ارضروم) ی محاصره ایتدی . کورجی بیکی (ماغراو) خانک کتیردیکی
طوب و اوته دن بریدن کان سائر افواه ناریه ایله شهری یتش کون
دو کدی ایسه ده ضبطنه موفق اوله میوب شدتلی بر قیش آره سنده
عودته مجبور قالدی . اثنای عودتده (آبازه) قلمه دن چیقهرق اردونک
دمدارینه پک چوق خسار ایقاع ایتدی . عسکر یکر می بو قدر کون
قار اوزرندن یوریه رکه کوچ حال ایله (توقات) . واصل اولدی .

اون برنجی عصرده موجود آلات طرب شوناردیر :

دائر — رباب — نای — موسیقار — چنک — قدوم — روضه
— قره دوزن — بوتقار — سوندر — شارقی — هرکار — « فرق
تلی ، فیل خرطومی کبی بر ساز ایش » — طنبور ، سنطور ، عود ،
قانون ، چانار ، ششتار ، قوبوز ، چوکور ، چمشد ، قره زورنا ، یتم ،
مونخی ، تل طنبوره ، بربط ، کالنجی ، قبا زورنا ، عجمی زورنا ، شهابی زورنا ،
آصنی زورنا ، عربی زورنا ، چوره زورنا ، بلبان ، نفیر ، نفرقی ، قوال ،
قبا دودوک ، یللی دودوک ، چیغیرمه ، عربی دودوک ، مجار دودوک ، مهتر
دودوک ، مزمار ، دانکیا دودوک ، طولوم ، ایوب بورسی ، شیشه بوری ،
درویشان بورسی ، لوطوریان ، انکلیز ، ارغنون بوریلری ، آغیزطنبوره سی ،
جان دونبکی ، ایوب ، یمنی ، مقرنه دبه لکاری ، فنجان سازی ، کره نای ،
قلارینت ، مزمار دودوک ، قوش طاوولی . الخ .

حتی (اوباش بلی) دینیلان محله ده پک چوق کشی طو کدی . (توقات) ده شدت برودندن طو ککش بیک قدر عسکرک الی و آباغی کسلیوب قانغره ن سبیله وفات ایستدیلر . یولده طاغاردن دوشن چیغلر یوزلرجه سنی محو ایدیوردی .

(۱۰۳۷) ده (خایل) پاشا (آبازه) مسئله سنده کی عدم موفقیتنه بیا . عزل ، یرینه سابق یکیکچری آغاسی (خسرو) پاشا تعیین ایدیلدی . [(آبازه) نک قورناز اغنه بافک که استانبولده بیله جاسوسار تدارک ایله مشدر . حتی یوناردن ایکی دانهمی طو توله رق آتار اوزرنده چارمیخه کربلدی ، اوموزلرینه بال موماری دیکلوب سواق سواق کزدیرلر کدن سوکره برینک بونی اوریلوب دیکری چنکله چکبلدی .

صدر اعظم (خسرو) پاشا (آبازه) پاشا اوزرینه سفر تدارکی کوردی . (توقات) ده ظلم و تعدیلرله خلقک جاتی یاقش اولان (امیر دفتردار) ایله اردوی هایون نشانجیسی توقاتلی (عثمان) ی و (مغنیسا) بیکی سلطان زاده (حاجی) پاشایی قتل ایله دی . (نعیا) دیورکه :

اویونلر :

« اولیا چلی » ، سیاحتنامه سنده خواننده « توقاتلی درویش عمرکاشنی » حقدنده یازدیغی سطرلرده مراد رابعک « سکا » مقامنه مائل اولدیغنی و خواننده (درویش عمر) کده سکا هده نه قدر « کار ، نقش ، صوت ، ذکر ، زجل ، تصنیفات ، قوللر ، شریقات ، ارفیفات » وار ایسه جمله سنی او قوددیغنی بیلدیریور .

اون برنجی عصرده (خیال) موجوددر ، حتی « کور حسن زاده محمد چلی » نامنده بری پک زیاده شهرت قازانمدر . (کور حسن) ، بیلدیرم (بایزید) ک ناماسندن ایدی . اوغلی (محمد) چلی هفتده ایکی کیجه سلطان (مراد) رابعک حضورنده « خیال ظل » اوینادیراغش . اوزمانلرده قر کوزجیلره « شب باز » دینیردی . چلی او یونه :

خسرو پاشا برمهیب و خونی طبیعت کیمسه اولغله سیاست ائناستنده اوتاغ اوکنی آچدیروب اسکمله اوزرینه وقورانه اوتوروب اوکننده قتل ایتدیرردی . حتی مرقوم حاجی پاشا میدان سیاسته کلوب طور دقده خسرو پاشا بر نگاه خونرز ایله حاجی پاشایه طوغری باقوب آواز بلند ایله بر کره جلاد دیدی . اتفاق (قره علی) حاضر بولنماغله بر ساعت متداری توقف اولندی . هله جلاد بولنوب چاغردیلر . کلوب حاجی پاشانک کلاسنی غلطان ایتدکنن صوکره خسرو پاشا فلقه دکنک دیدی . میدانه کلدکده کوز اوجیله جلاده اشارت ایتدی . جلادی پاتوروب مقام خدمتمده بولنمادک دیه بش بوز دکنک اوردیلر .

پاشا ، اکال لوازم ایلدکنن صوکره (ارضروم) ه توجه ایده رک طوپنخا . ندن کوندر بیان اون ایکی طوپ دنخی (صامسون) ه چیقار یلدی . یولده (آبازه) پاشایه اولجه تابع اولانلر میانندن گروه گروه کلوب عرض اطاعت ایلیورلردی . سردار ، اردوینی کال سرعتله یوریده رک ، درت کونلک یولی ایکی کونده آلزق بردنبره (ارضروم) اوکننده ظهور ایله دی . (آبازه) شایره رق قلعه یه قبالدی ایسه ده طیشاریده قالان مهات و آلات حربیه . سیله ذخیر و مواشیمی یغما ایلدی . پاشا ، استیان ایدنلرک بلوکه آلنه .

گر خود همه عیبا در این بنده درست

هر عیب که سلطان پسندد هنرست

دی . باشلار ، پرده ایچنده پرده قورار ، دیلسز ، دینچی ، کور عرب ، آرتاودد ، بگری مصطفی ، قالدین تقلیدلری ، حمام اویونی باصقینی کبی اوچ بوز قدر اویون اوینادیر ایمنش .

سمور قاش قولی . — «پلمی» نك تعریفنه کوره . ایکی یوز موسوی او بونجیدن مذککل جسیم براویون هیئتی اولوب حقه ، صراخی ، دستی ، قدح ، سینی ، خیال اوینادیرلر ، آتش بازاق ، کولله بازلق ایدرلر ، لسان عوامده «نقله» دینلن بلومندن یاییمنش آتاج و سائره رسملریله کلاندرلردی . بوطا قک چنکنه لر ایله

جقارینی محصورینه بیلدیردی . نهایت (آبازه) مقاومت ایدمهیه جگنی درک ایدرهك معتقدی (شیخ عبدالرحیم) ایله دیگر برقاچ کشی بی کفتار بوونارنده اولدقلمری حالدیه سرداره برای استیان یوللادی . التجاسی قبول ایدیلوب کندیسینه و آدملرینه خاعتلر کیدیریلدی (۱۰۳۸) .

(آبازه) ، سردارک ورودندن اول عجم شاهنه خبر یوللامش ، اوده درت بش بیك عسکرله (شمس خان) نامنده کی قومانداتی مأمور ایتمش ایدی . (شمس) خان ، (ارضروم) ك محاصرهده اولدیغنی طونجه (قارص) طرفنه دونهرك یغمایه باشلامش ایسهده (قارص) والیدی (کوسه سفر) پاشا مرقومی آنمزین باصمش و بر بلوك ایله برابر خانی طوتهرق سرداره یوللامشدر .

(خسرو) پاشا احوال حدودی تنظیم ایلدکن سوکره (آبازه) پاشا ایله (شمس) خانی واردویی آلهرق استانبوله دوندی . کندیسینه بو یوك التفات اولهرق ایکی طوغعلی مجوهر سرغوج و بر مرصع قلبیج احسان ایدیلدی . (آبازه) دخی عفو اولوب (بوسنه) بکارکیلیکی ویریلدی .

آرهسی آجیق اولدیغندن داغما بونلره تعریضانده بولنورلرمش . حتی ك مشهور او بونلری برقبلی قاریسنگ بر موسویله معاشقه و معافه ایتدیکی کورواسی اوزرینه هرایکیسنگ طوتدیغنی ، هرایکیسنه اشکنجه ایدلیدیکی مصور اولان او بون اعش که نتیجهده قاری به تیرلشمش بر اشکمه کیدیریلوب اشکه برس یندیریلر و یهودی دخی دیگر بر اشکه ارکاب ایدیلوب سیاسه کونورلورمش .

سلطان (مراد) رایعک حضورنده او بتایان قولاردن بری ده «چلی» قولی دیه مبروندر . بو قول ایکی بوز کشیدن مرکب اولوب سرچشمه لری یعنی قول باشیلاری «چلی» نامنده بری اعش .

بو نوع او بونجی قومانیاسنگ سیاحتنامهده مندرج عددی اون ایکدر . بونلره اولجه دخی یازمش اولدیغمز وجهله سورختان ، ولیمه ، فتح و ظفر وقوعنده و یا خود

دور قانونیده عدد وزرا درت ایکن (خسرو) پاشا تک عودته دیوانه جیقدیغنده طقوزه بالغ اولمش ایدی . بوندن ماعدا (خسرو) پاشا شدت وحدتیه پک زیاده نفوذ قازانهرق پادشاه عادتا کواکده قلش و قتل واعدام خصوصنده پک زیاده ایلری به وارمقده بولمش ایدی . مصر والیسی (ایرام) پاشایی عسکری تحریک ایدیور بهانهسینه (یدی قله) به حبس ونه قدر مالی وار ایسه جمله سنی مصادره اییدی .

(یمن) ده زیدیلرک امامی (محمد) کندیسنه «امیرالمؤمنین» عنوانی ویره رک (کوکبان) ده نامه سکه کسدیرمش و یوز بیگ کشیک براردو ایله بکلربکی (حیدر) پاشایی (صنعا) ده محاصره ایتمش ایدی . استانبولدن امدادینسه اون بیگ کشی کونده ریلدی . بو اون بیگ کشی سپاهی اوغلانی وسلحدار زمهرسنه ملحق اولق شرطیله استانبولک ارادل و اجلافتدن (یمن قولی) نامیله یازیلش ، بونلرک قرمزی و ساری بایراقلرینی بوغازلرینه طاقه رق استانبولده یا پمارقاری رذالت قالماشدی . عل العیاله کیمیاره بیندیریلوب مصرلی (قاصو) بک نامنده چرکس الاصل

رجال و کباردن برینک سور توجیه وختاننده چاغیریلیر ایتمش که بو عادت یاقین زمانه قدر باقی ایدی .

سلطان (ابراهیم) خانک پسندیده سی اولان بر قولدها وارکه «عقیده» قولی نامیله مشهوردر .

عقیده قولنک باشی (پهلوان ایوب) نامنده شاعر، کاتب ، عارف ، ظریف ، خواننده و سیاح برذات اولوب بو قولی اوچ بیگ ریال صرفیله میدانه کتیرمش و عرفان و دراجی حسینیه ارباب معارفی باشنه طولامشدر .

مع هذا بوقوللری رغبت عامه به مظهر ابدن تقلیددن زیاده «کوچک اوسناغه» صراقی اولدیغنده شبهه یوقدر . شرقده رقص پک قدیمدر . هر قولده خواننده ، سازنده ، رقص بولنق شرط ایدی .

تعریفاته نظراً کوچکلر دییادن ، صیرمه لی استوفه دن ، چار قباب یعنی درت

برینک قومانداسیاه کوندز بیلدیله . (قانسو) یمنده (مخا) اسکلنه چیقار
 چیقماز (حیدر) پاشانک یرینه یمن بکلر بیکی تعیین ابدیان (آیدین) پاشانی
 قتل ایلدی . (آیدین) پاشا بکلر بیکی اولنجه استانبول تجارندن استقرضات
 مهمده بولمش و فقط برابرنده بولنان دایزک مالدار اولانلری تجمیم
 ایدرهک ماللری ضبط ایدر گلش ایدی . قانسو (یمن) ده برمدت او -
 طوردی . (صنعا) ایله دیگر موافقی امامه تسلیم ایدرهک (جده) په
 وصولنده شریف (احمد) ی اخناق ایلدی .

مع هذا دولتک نظر دقتی بو غائله لردن اوزاقده اوله رق حالا ایران
 اوزرنده ایدی . (خسرو) پاشا اعاده صحت ایدر ایتمز یرنه شرق سفرینه
 .أمور اولدی .

شاه (عباس) بو ائشاده وفات ایددی . اولجه اوغلنی قتل ایلد مش
 اولغله یرینه حنفیدی (سسام میرزا) ، (صفی عباس) نامیله تخت ایران
 جالس اولدی (۱۰۳۸) .

[(خسرو) پاشا یولده کسوب بیچوردی . (نعیم) په کوره : (بول)

قبه دینین انکاکلر کیرلر و طرز عجم اوزره دخی رقص ایدر لمش .
 شعبده بازانک بالی باشلی اوینادقلری او یولره کئنجه بر مقدارینی یوقاریده
 تعداد ایتمش ایدک . بولر میاننده باغچه و باغچوان ، کچی او یوللری کی بعض
 قبوده دخی تصادف ایدیلور . تقلیدلر میاننده سیمیدی ، خراجچی ، کوموش
 آرایچی و امثالی وار . حتی مقلدین آره مننده کوپکله کدینک ، کدی ایله فاره تک ،
 کلنجک ایله فاره تک بربر لیمه اولان اوضاع و حالاتی ، محله کوپکاری دالاشمه لرینی ،
 دوه کوکره لرینی ، خروس ، قاز ، طوزنا ، قازغه ، اوردک ، قاره طاووق ، سازی
 آصه ، سرجه و بیلبل اصواتی تقلید ایدنلر دخی مذکوردر .

«صورتاچلی» عنوانیله معروف اولان ذات تریاک تقلیدنده بک زیاده ماهر
 اولدینی کی کوز باغچیله دخی میل ایدرهک توپون طوغرا زکن النی بیحاق ایله کسر
 و پارماغندن برخیلی قان آقید بر اعش . بونک بر معرفت حقه بازارنه اولدیننده شبهه

اوزرنده صوجلو صوجسز عموماً خوف ایدوب ضررندن امین اولانلر
 قربان کسبورلردی. حتی (قونیه) ده (طورمش) بک نامنده اسکی دلاورلردن
 سکسانک براختیاری، اهالی به ظلم و ضرر ایتمکده اولدیغی شکایتی
 اوزرینه مشهور کورجی بیکی (ماغراوی) ی - که مشرف بالاسلام اولنجه
 اسمی محمد و قارچغای خان وقمه سنده سبق ایدن خدمتته مینی قرمان
 والیسی اولمش ایدی - (حلب) ده اوغلی و قرق اللی نفر اتباعیله، (قوج
 حصار) ده بعض امورده کندیسنه مخالفت ایدن مشهور دقتدار (بکر)
 پاشایی اولا (ماردین) ده حبس و صوکره (موصل) ه کیدرکن یولده
 قتل ایله دی. بو قتلار (مراد) رابعک اواخر سلطنته قدر دوام ایتمک
 اوزره (خسرو) پاشانک اجراآت غدازانه سندن فیض آلدی. پاشا
 اردو ایله (دیاربکر) ه مواصلتنده طوفان انکیز یا غمورلردوشه رک (دجله)،
 (فرات) طاشدی. خلق طاغله چیققدیار. قیش دشخی شدتله باصدیردی.
 (موصل) صحرا سنده برچادردن برچادره بارکیر ایله کیدیلیدوردی. هله
 قار، پک زیاده ارتقاع پیدا ایتدی. صحرا ده یتیمش کون قالدقدن صوکره
 (شهرزور) ه طوغری حرکتته ابتدار ایدیلدی. (دلک) و (کرکوک) ی
 ایرانیلر تخلیه ایتدیله. کردستان بکلری پیشکشلر یوللادیلر.
 بونلردن ماعدا (عمادیه) حاکمی (سید خان)، (سوران) حاکمی (میره) بک

بو قدر - اتنده دانسی اللی درهم اوتوز اوچلک تسبیح طاشیانی ایسترسکز،
 سلطان (مراد) رابعک بونون تیریاکیسنی باصدیغنی یا پان مسخره می آزارسکز،
 بوقسه «اون یدی لسان اوزره قصه خوانمی» دیکارسکز، هپسی وار. محمد
 چلی، چیقریقچی زاده، شنکل چلی بونوعدنلر.

چابازلر ترازولی، ترازوسز، قبادی یا بوچ ایله اوینارلر. بونلردن بعضلری
 دستی ایله، بعضلری آرقه لرنده برچار ایله، بعضلری ده یالین قلیچ و الحاصل ایکی
 یوز پارچه قدر آلت ایله میدان شعبده بازی به چیقارلر مش.

و بغداد طرفلرنده بادیه نشین (باجلان) کردلری قرق بیک قدر انراد ایله عرض اطاعت ایدهدک خلعتلره تطفیف اولندیلر . صولرک طغیان حسیله یولار صوگ درجهده چامورلی ایدی . سردار اکرم کرد بکلریله ایشدیکی مشاوره نتیجهسنده (سهران)، (اردلان)، (شهر زور) طرفلریته عزیزته قرار ویریلدی . (سوزان) حاکی شبهه لهرک فرار ایشکل و (بسطام بک) نامنده دیگر برکرد بکنک ایرانلرله مناسبی خبر آلتغله مملکتلری یغما ایدیلدی . اردوده ات پک زیاده اوجوزلادی . برقیون اون آتجه به صاتیلیور، ینه کیمسه آلیوردی . فقط نهر لرک طغیان اردونک ایله به مسنه مانع اولیور ، حیوان دریلرندن طولومار پایلوب کچیبوردی . (اردلان) ده باجمله مشایخ ایله حاکم (خان احمد)، (سروج) حاکی (یمور) خان، (خزو) حاکی (ابراهیم) خان و (محمد خان) وسائر یکریمی قدر خان دها کازرک اون طنوز سته باق (اردلان) ولایتی ضبط ایدیلدی .

۴ - فائده

نادر شاه

نادر شاه

ایرانک (آفشار) قبیله سه منسوب (خراسان) دیارنده بر چوبانک اوغلی ایدی . ۱۱۰۰ تاریخنده دنیا به کلشدر . پدری کبی چوبانلی ایدرکن یاشنه بر خیلی رفیق طولوبلهرق کاربانلری اورده باشلامش و آفغانیلرک ایرانه استیلالرنده فراریلر کنندی معینده النجا ایشکل همیاسی آلتی بیک کشی بی بولهرق (خراسان) ی

زیر اداره سده آشددر . ۱۱۴۳ تاریخنده افغانیلر لنده زیون قالان ایکنجی

پاشا (شهرزور) مواصلتده قلعه بی شاه (عباس) ك ظلم تحریبنه

(شاه طهماسب صفوی) بی قورتاروب (طهماسب قولى خان) نامی آلمش
 و آفغانیلری آفغانستانه قدر قوغه رق (تندهار) ی دخنی ضبط ایلامشدر.
 مشارایه ۱۱۲۵ ده «طهماسب» ی حلم ایتمدی بره رك وزرا و امراسی ایران تختی
 کندیسنه تکلیف ایتملر سه ده «نادر» شاه وقت مرهونتی بکایه رك «طهماسب» ك
 سکز آیلق اوغانی (عباس ناک) نامیلا ایران تختنه کچرمشدر. بعده (شاه عباس) ك
 و غاتنده (۱۱۴۹) ده ایران تختنه جلوس ایله (نادر شاه) عنوانتی آلمشدر.
 تشکیل ایتمدی بیوك براردو ایله شرقه طوغری یوریه رك افغانی، بلوچستانی

اوغرامش بولدی . در حال تعمیرینی امر ابددرک عسکری بهوده بره اشغال ایلهدی . چونکه (بغداد) آلتادینی تقدیرده نه کرد بکارشک طاعتی ونه ده (شهرزور)ک متاتی برتیجهینی مفید اولمیهحق ایلی . اردوبه التحاق اتمک اوزره کان فرقه لردن (پارمقسز مصطفی) پاشا (کربلا) دهکی ایرانیلری دفع ایتدی و (کنج عثمان) نامنده برباشبوغمز ده (عراق عرب) طرفلرینی جولانه باشلادی .

ایشته اردو بوصورتله یوریه ریک وحتی کیده جکی یری بیلیمه ریک ایله یه مکده ایکن گذرکاهنده بولنان (مهربان) ده ایرانک (زینل) خان فرقه سینه تصادف ایده ریک فنا حالده مهزم ایله دی . بعده (همدان) ، (حسن آباد) ، (درک زین) آلتندی .

والحاصل اردو ، بو طریقله اک صوکره (بغداد) اوزرینه توجه ایتدی . (چمخال) صحرا سنده (لورستان) حاکی (حسین) خان عسکر یله وقوع بولان محاربه خوزر زانه ده عثمانیلر غالب کلدیلر . اردو (بغداد) موصلته محاصره ایله دی . پاشانک قواعد حربیه یه عدم وقوفی حسبیه پک چوق خطا و بونک نتیجه سنده خیلی تلفات وقوعه کلدی . ضبط

ضبط و ۱۱۵۲ ده هندستانه دخول ایله (ملوک کورکانیه) عسکرینی مغلوب ، (دهلی) یی تسخیر ، «محمد» شاهی اسیر ایله مشدر . فقط هندوستان سلطنتی یه «محمد» شاهه اعاده ایتددر . هندوستاندن عودتنده (بخارا) جهتلرینی فتح ایده ریک اوغلی (رضا قلی میرزا) به بعض خصوصدن طولای مغیر اولمقله کوزر لرینه میل چکدیر مشدر . بوندن ماعدا امرادن دخی پک چوق کیمسه یی قتل ایله مکله دیکر لرلی دخی نوبت کندیلرینه کلاجکی آکلامشدر و (۱۱۶۰) ده (فتح آباد جنوشان) نام محله «محمد علی خان آقشار» و «صالح پک» ناملرنده ایکی ضابط آتسزین چادرینه کیره ریک قتل ایله مشدر . فقط نادر ، قبل الوفات «محمد علی» خانی اولدور مشدر .

ایدیله میه جکی آکلاشیلدی . عودته قرار ویریلهرک (ماردین) ده قیشلامق اوزره چکیلدی . فقط (خمسرو) پاشانک خطالرینه (شهرزور) ایله (درتک) ده بولنان عسکر مزاولغراددی . (بغداد) آلتیمنجه [*] کردبکلیری یوز چور دکلیری کبی (اردلان) حاکمی (احمد) خان ایله سائر لری دخی اوتوز بیک قدر ایرانی ایله (شهرزور) اوزرینه هجوم ایله دیلر . محافظی (آرناوود اوغلی مصطفی) پاشا مجروح اولنجه به قدر حربدن چکیلمه دی ایسه ده عسکرک بر قسمی فرار ایتمش و بر قسمی ده مقتول و جریحه دار دوشمش ایدی . پاشانک شهادتی اوزرینه عسکر بتون بتون بوزولدی . (خمسرو) پاشا بوهزمتی کندی تدبیر سزلکنه حمل ایله چکنه پاشانک عدم اقتدارینه حمل ایله رک (بازمقسز مصطفی) پاشا ایله (ابدال) و (عمر) پاشالری قتل ایله دی .

[۱] (نعیما) دیرکه : لیکن کردستان خلقی (بغداد) کیمده ایسه آکا تابع اوله کلوب ایکی طرفه مدارا ایله گلشردی . آنلرک سوزلرینه کلیته اعتماد جاتر دکل ایدی .

۵ - فائده

سلطان دوکونی (۱۲نجی عصر)

(مصطفی) خان ثابینک کریمه سی (امینه) سلطانک صدراعظم چورلیلی (علی) پاشایه و (عایشه) سلطانک کوربیلی زاده (نعمان) پاشایه عقد و نکاحلری مراسمک و اجرا ایلمین دوکونلرک تفصیلاتی :

قاضی عسکرکردن استانبول پایسی معزولی اولان ائندیلره قدر ابتدا علما ، بعده دیوان خواجهلری ، اوجاق آقارلی و سائر وکلای دولت ترتیب اوزره صدراعظم قوناغنه دعوت و ضیافت و لیمه به مباشرت اولندی . ضیافتلر تمام اولدقدن سوکره شیخ الاسلام ، قبودان دریا ، صدراعظم کتخداسی و صدور اعیان سرای

شاه (صفی) ایسه دیگر طرفدن (بغداد) کله رگ (حله) بی محاصره ایله اوج آی سوکره ضبط ایله دی. سردار (خسرو) پاشا تجربه سزک، وقوف سزلق ایله بیهوده یره اوغراشهرق خطا رینه بدل امرایی قتل ایله اوغراشیوردی. (موصل) دن سوکره (ماز دین) عودتله قیشلادی. ایرتمه بی سنه بی دخی تاتار عسکرینک ایولده کلمه سی بهانه سیله یکیشدیردی. بوکاده سبب یکیکچری و سپاهیلرک: کچن سنه بو قدر سفر ایتدک، بوییل دخی آلتی یدی آی سحراده او طور دق. بز آرتق کیده مین دیمه لری و کندیسنک عسکره خوش کورینه رگ آرزو و هوالزینه مامشات ایتدکه ینقای سلامت و رفعت آرامه سی ایدی. آنا طولیده اهالی بی دو کله رگ، زنجیره اوره رق، حبس و اشکنجه ایدرک چیزمه، طاووق، آرپه بهاسی دبه درلو و برکولر آله رق اطرافه دهشت و بردی. حتی اوقاف تولیتارینی بیسله سپاهی زور بارزینه و یرمش ایدی. حال بوک

پادشاهیده کی (مسافر اوطه سی) نام موقعه کیتدی لر. سلطان لر طرفندن عقده وکیل اولان دارالسعاده آغاسی، داماد صدر اعظم پاشا طرفندن وکیل اولان قبودان پاشا، (نعمان) پاشا طرفندن وکیل اولان کتابچی (علی) افندی و کالتلر یله (بکر میشر بیگ) آلتون مهر معجل اوزرینه شیخ الاسلام عقده نکاح ایتدکن سوکره (آیا صوفیه) شیخی بردا اوقودی. سلطان لر طرفندن شیخ الاسلامه و وکیل اولان لرله صدر اعظم کتخداسنه برر سمور ودعا اوقویان شیخه برقا قوم کورک، اعیان دولته خلعت فاخره، داماد لر طرفندن دخی دارالسعاده آغاسنه برر سمور کورک و باله جبار کتخداسیله بلوک باشلرله خلعتلر آکسا اولندی.

داماد صدر اعظم پاشا طرفندن ترتیب اولتان نشان: الماس استغان (بر)، الماس چیراست (بر)، الماس بیله زیک (بر)، لعلی صاهیم کوبه (بر)، مجوهر آینه (بر)، الماسلی نقاب (بر)، اینجیلی مست و پاپوش (بر)، آلتون قابلی مجوهر نعلین (بر)، سکه حسنه (ایکی بیگ)، طبله شکر (قرق).

(نعمان) پاشا طرفندن ترتیب اولتان نشان: الماس استغان (بر)، الماس

مقصود پادشاهی اولان (بغداد) ی ضبط ایده مەدی . بو جهته (مراد) رابع ، (خسرو) پاشایی وزارتدن عزل و یرینه (حافظ) پاشایی تعیین ایله دی . پاشانک عزلی فرمانی (دیاربکر) . وارنجه کندیسندن یوز بولش اولان یکچیری قیام ایده رک :

— بزه سندن غیرى سردار کرکز . ديه امرى کتيرن چاوشى بازه .
لامق ایسته دیلر . (خسرو) پاشا عسکرک بو حالندن نمون اولقله برابر یینه نصیحت وادیسده :

— بز پادشاهه عاصی دکلز ، امر کندیسنگدر ، بن وسز جمله منز بنده لری یز ، هر کیمی دیلر لسه استخدام ایدرلر ديه نصیحت و پردی . فقط عسکر : بز پادشاهه عرض و محضر کونده ریز ، سز (دیاربکر) ده قالك . دیدیلر . پاشا بو توفقه راضی اولیوب (توقات) . طوغری توجه ایله دی .

(دیاربکر) ده قالان عسکر دفتر دار (عمر) پاشادان علوفه ایسته .

بیله نیک (بر) ، زمره کوبه (بر) ، الماسلی چیراست (بر) ، آلتون قابلی مجوه نعلین (بر) ، مجوه مست و پاپوش (بر) ، سکه حسنه (ایکی بیک) ، شکر طبله (قرق)

شکر طبله لر نیک اوزرینه بویامه اورتولر چکیلمش ایدی . صدراعظم آقار نیک هر بری مجوزه و (اورته قوشاق) ایله باشلری اوزرینه برر طبله آلوب صدر اعظم سرایندن ، سرای هایونه کورتوردی . بعده (امینه) سلطانک جهازلری قطار لره و قباقلی عرب لره تحمیل و معناد اولدینی اوزره صدراعظم سرایته نقل اولندی . اوچ کون صوکره محوم ارکان دولت یینه مسافر اوپه سنده طویلانوب سرباک (اورته قیو) دینیلن شلندن آتله پینه رک مرتب آلاى ایله سلطانى ، زوسی صدراعظمک سرایته کورتوردیلر . آلاىی سیرایشون پادشاه و والده سلطان ده صدراعظمک سرایته کیتدیلر .

شاندن اول داماد اوله جق ذاته (دامادلق خلعتی) کیندی بربک معناد ایدی .

دیلر. ویربله مدیکی جهتله آباغه قالدیلر. دفتردار فرار ابتدی، اشقا
سوقاقرده، اولرده یغما و غارتیه باشلادیلر. آناتولیده کی زوربالر بر
بر او یاندیلر. (طاغر دلیسی سلیمان) نام زوربا وفات ایدره ک بیرنه سکن
(دلی آلهی) سیدی، شهرنده او طور دینی حالده (بوزقر، لارنده،
قونیه) سپاهلری خه آلدی. (نکشهری) سنجاغنه عادتا حکم ایدر
اولدی. دیگر طرفدن (روم محمد) نامنده بری (قونیه) ده طوغریدن
طوغری به حکومتی ضبط ابتدی. (قره حصار) ده (بابا عمر)، آیدین
ایلنده (حنالی اوغلی)، (اسکی شهر) ده (کور علی)، (اسکایب) ده (کوسه
شعبان) و سائر (خمرو) باشا لهنه قالدیلر.

بو ائنده (وزی) محافظی سردار (مرضی) باشا لهلیر ایله بدی
ماده اوزرینه تجدید صلح ایله دی.

(محمد کرامی) قریم خانلقدن ینه عزل اولنهرق بیرنه (جانسیک

(فاطمه) سلطانک سلحدار (علی) پاشایه تزویجنده کی آلائی پک زیاده شمععه لیدر:
صاغدیج یعنی دامادک و کیلی اولان قبودان باشا علی السحر آلائی ایله قانقره
سور ارکان کورک و قلاوی و ریخت و بساط دیوانی ایله آرقه سنده صدراعظم
کتخداسی و داماد باشا کتخداسی آغار سلیمی و صوف ارکان فرجه لر، آنلرک ده
آرقه لرندن قبودان باشا آغاری باشلرینه مجوزه و آرقه لرینه ارکان کورکاری
کیمش اولدقاری حالده (عمور قیو) دن سرای هاپونده کی (خاص اوغه) یاننده کی
(صفه) تعبیر اولنان محله واصل اولدیلر. بورادن داماد، قبودان پاشائی قارشیلادی.
معتاد اوزره (قهوه) (شریت) (بخور) و برله کدن سوکره حلی و جواهر ایله مشحون
(نشان قفسلری) و (آلتون ایله مخلو کیسه لری)، الک قیمتلی امعه ایله لبالب
زریفت و زردوز (آلتون و صیرمه ایشلمه لی) بوغچه لری و رنگارنگ سکر و نباتدن
معمول میوه لی آغاج تقلیدلری محتوی (بانجه لری) و خالص کوموشدن معمول
ایکی عدد (نخل) خاص اوغه آغاری دیوانخانه میدانشه نقل ابتدیلر. طفسان
قدر قبودان باشا آغاری عموم اوزره مجوزه و بیاض ساده لر ایله حاضر ایدیلر.

خان) نصب اولندی. بوسبيله ايکي طرف آره سنده وقوعه کلن محاربه ده
(محمد) کرای مقتول اولوب (شاهین) کرای لهستانه قاچدی .
آوستریا ایله منعقد (زیدواتوروق) معاهده سی تجرید ابدیلدی .

— ۳ —

(حافظ) پاشانک صدارتی متعاقب عقد ایدیلن مجلس وکلاده عسکرک
استانبوله کلسنه قرار ویریش و امری یوللامش ایدی. عسکر (دیاز بکر) دن
قالقه رقی استانبوله توجه ایتدیکی صبره ده زور بارل دخی علوفه زمانی
دیهرک یوریدیلر . و الحاصل پای تحت ارادل و اجلاف ایله خنججاخنج
طولدی . آکلاشیلاماز بر معنا : اوزمانلرک صدارتی نه قدر مقبول ایش
که بودفه ده قائم مقام (رجب) پاشا (حافظ) پاشایی قیصقانه رقی (سقاسمحمد)

جواهر قفسلری و آلتون کیسه لرله بوغچه لری باشلری اوزرینه آلوب ایکی شیر
ایکی شیر قبودان پاشانک اوکته دوشوب (یمور قیو) دن سرایه داخل و (اورته قیو) ده
پاشا آتدن نازل اولدقه اول وئانی میر آخورلر و قیوجیلر کتخداسی آغالری
اوکه دوشوب سرباک چادرلر قورولو میدانه و اردیلر . حرم قیوسی اوکنده
قرمزى ویشیل طولامه لرله طوران (تبردار) لر ، قبودان پاشا آغالری نیک
الزندن نشان بوغچه لرخی و قفسلرخی آلدیلر . بزی پادشاهه و دیگرى
دارالسعاده آغاسنه مخصوص اولق اوزره نشان ایله برابر ایکی رأس دونانمش آت ده
میر آخور آغالرک بولندقلری عمله باغلاندى . دارالسعاده آغاسی و باش قادی باش
آغاسی صوف فراجلر و (روزمره) دستارلر ایله چادره کلهرک دارالسعاده آغاسی
باش آغا اندن (نشان مفرمه سی) بوغچه سنی آلوب تلشم ایله قبودان پاشا الله و او دخی
داماد پاشا کتخداسنه تسلیم ایله دی . پاشایه چوقه دن قایل سهرارکان کورکی ،
صدراعظم کتخداسنه ساده خامت و ساغرله خلعتلر الیاس اولندی . بعنده
جمله سی دارالسعاده آغاسنک النی او یوب بیقیدیلر . صدراعظمک بر طرفنده آغا
و بر طرفنده قبودان پاشا طور دقلری صبره ده آغا قوبندن چیقاردینی اوچ

(جن علی)، (محمود آغا اوغلی)، (صالح افندی)، (امیر خلیفه)، (عثمان)،
(یحیٰی اوغلی)، کوناهیه‌لی (قلم بک)، (نازی موصلی)، (روم احمد) کی
زوربالرله او بوشدی. نحر بکاته باشلادی. فتنه میدان بولنجه زوربالرله
عسکر آت میداننده طوپلان دیلر :

— خسرو پاشا کی صیت وصولتی عجمه ولوله صالحش بر وزیرک
عزلنه سبب اولانلر پادشاهک و دولتک دوستی دکلدلر دیه رک شیخ الاسلام
(یحیٰی) افندی ابله صدراعظم (حافظ)، دفتر دار (مصطفی) پاشا لارک، بکیچری
آناسی (حسن) خلیفه نیک و مصاحب (موسی) چلبینک و مقربان پادشاهیدن
دعا اون بدی کشینک کله لر نی ایسته دیلر . پادشاهه خبر کوندروب:
بونلری ویر، پاره ایلم دبیدیلر . بکیچری دخی بونلره اویش ایدی .
استانبولده دکانلر قباندی، هرکس اولرنده اختفا ایتدی. بو هیئت سرایه

کیسه دن برنی قبودان پاشایه و دیگر لر نی کتخد آغالره و بردی . بعده (فاطمه)
سلطانک خرقه شریفه او طه سی دیوارینه متصل صفه اوزرینه دائر امداد سرایی
جهازی نمانشا ایدیلدی. بوراده جواهر ابله مملو طرقلر، صواقی و ساثر کوموش
طاقلری، صیرمه و آلتون ایشلمه لی یاصدیق، یتاق، مندرلر، سلطانک قیمتدار
البه سی تشهر ایدیلش ایدی. صدراعظم جواهر قفسلر نی سرایدکن جیندن
برجوهر معتبر چیقاروب داماد پاشایه و بردی . اوده قفسلردن برنک ایچته
قوبدی. بعده شیخ الاسلام و ساثر وزیراه دخی هدیه لر و بردیلر .

دوکون آلابی. — ابرتسی دوکون آلابی اجرا ایدیلدی . وکلای دولت
سرای میداننده کی چادرلره طوپلان دیلر . داماد سلحدار پاشا قولتوقلرنده
دارالسعاده آغاسی و سرای آغالری اولدقلری حالده اطرافه سلام و بره رک و پاره
سره رک باب السعاده دن چیقدی . باب هاپونه طوغری یوریوب (قبه) مقابلته
کالدیکنده ضیافت و طعام ایچون دعوت اولنان مشایخه سلام و بردی . بعده
مکمل و مزین بر آته پنه رک آلابی ابله صدر اعظم سرایته کیندی . (فاطمه)
سلطان (ایوب) ده کی سرایه کیده جکندن گذرگاهده (نخل) لارک مرورینه مانع اولان
او و ساثر مللر بیقالب سو قاتلر کیشندیریلدی کی سلطان دخی (کوموش

هجوم ایله دی . پادشاه طرفندن - بوکون صبر ایدک ، یارین جواب ویریلیر ، دیه امر کلدی . دوندینر سده کیجه یی آت میداننده یکیر دیلر . عل الصباح بینه هجوم ابتدیلر ، والحاصل او چنجی کون علمانی طولیلا دیلر ، گفتکو دها زیاده آرتدی . اورته قویه قدر واردیلر .

او کون وزرادن (بایرام) پاشا ، صدراعظم (حافظ) پاشایه :

— دیوانه کلسونلر ، تهلکه مقرر در . دیه خبر کوندردی ایسه ده

وزیر اعظم کوله رک : بن اولومی رؤیاده کوردم . اولمکنن غم یم دیه

جواب ویره رک دونعه دی . بیکی سرای قبوسندن ایجری به کیرنجه طولیلا

نان خلق ایکی طرف اولدی . اورته سندن کچرکن بر سپاهی چیه رفق :

به اورک ! نمره سیله طاش آندی . مکر جمله سنک جیبیلری طاش طولی

ایمش . طاشلر یاعمه باشلادی . (حافظ) پاشا آسندن دوشدی . شاطر لر ی

آرایه) یه بئندیر یله رک وکلای دولت اوکده اولدقلری حالده آلا ی والا ایله کونورولدی . (فاطمه) سلطانک مهر مؤجلی (۴۰) بیک آلتون ایدی .

۶ — فائده

علوفه دفتری ، اخراجی — ایلیچی قبولی رسمی

یکچیریلر علوفه دفترینه (کوتوک) و (اسامه) دیرلردی . بودفترک یازیسی (سیاقت) دینیلن یازی اولوب دفتری یالکز یکچیری اقدیسی طوتار باشقه سی قلم قاریشدره مازدی . سته ده ایکسی بر و دیگر ایکسی آری آری اولوق اوزره . اوچ قسط علوفه ویریلردی . برنجی جلدده (۱۴۷) نومرولی فائده مزده یوایده بریا ریجه معلومات ویرمش ایدک . شیمدی بر آزده تفصیل ایده جکز . چونکه علوفه اراجی اکثریتله سفرا قبولیله برابر اولدیفندن دولنک داخلی اداره سنک مراسم سیاسیله ایله برنوع امتراجی کوستر بر اصول سلطنت ایدی .

۱۰۴۳ سنه سی (رشن) یعنی رجب ، شعبان ، رمضان علوفه سی دفتری

قولہ کیروب سرایک ایچ طرفنہ قاچیر دیلر . لیکن زوربالر بونلردن
برینی قتل، برینی جرح ایستدیلر، پاشا، حضورہ کیروب مہر صدارتی
تسلیم ایستدی. پادشاہ، پاشانک کینمہ سنہ مساعدہ ایتمک (بلی) کوشکنہ
ایستدی. تبدیل قیافتلہ اسکدارہ بکدی .

وقعہ ، سلطان (عثمان) حادثہ سنہ بکز سیوردی : زوربالر اورتہ قیو-
دندہ ایلریلیہرک دیوان خانہ بہ قدر کبر دیلر . پادشاہی ایسترز، سوزمن
وار دیہ باغیر دیلر . سلطان (مراد) جب قمرق : مراد کز ندر دیدیکندہ
(حافظ) پاشا ایلہ دفتر ایستکلری اون پدی کشینک کلہ فی ایستہ دیلر .
پادشاہ بونلرہ نصیحت ایلدی ایسہدہ دیکلہ مدیلر . حتی :

حقتدہ (جواد پاشا) مرحومک (تاریخ عسکری) سندہ شویلہ برقید واردر :
(دفتر مذکورک بالاسندہ :

« یاجی ، یاعلی ، یامین »

عارسی محرر اولوب آندن سوکرہ :

« دفتر یکچیریان درگاہ عالی لازال غالباً یاعلی یایاق کہ کوچکن درویشان
وغازیان مہمان حضرت سلطان حاجی بکشاش ولی قدس اللہ سرہ العزیز
درمواجب رشن سنہ ۱۰۳۳ »

جماعت

یکچیریان درگاہ عالی در زمان خسرو آغا آغای یکچیریان درگاہ عالی
در زمان حضرت ماقوج افندی کاتب یکچیریان درگاہ عالی

بلوک

محمد کتخدای یکچیریان درگاہ عالی

سرلوحہ سی، سطور درر. بوندن سوکرہ «اسامہ» دفتری پاشلار. دفترک آرقہ سندہ
دخی صورتی آئیده محرر کابانک یازیلیدر :

« اعوذ باللہ من الشیطان الرجیم بسم اللہ الرحمن الرحیم . دعا ایده لم اللہ تعالی
حضر تکریمتک برلکی ایچون . خام النبیین محمد المصطفیٰ نیک صلی اللہ تعالیٰ علیہ

— البته ویره جکسکیز. یوقسه ایش باشقه اولور، دیدیلر. (مراد)
رابعده فوق العاده حدتله نهرک :

— مادامکه جوابه قولاق ویرمیورسکیز، سز قابل خطاب آدملر
دکلرلسکیز. بی نیچون دیوانه چاغیردیکیز دیه تختندن اینوب ایچری به
کیتدی. اشقیا آرقه سندن حرم دائره سنه کیرمک اوزره ایله دیلر.
فقط حرم خاص غلاملری قولری قبادیلر. بونک اوزرینه آرم لونده
خلع سوزلری دورانه باشلادی.

سزه بر ملعت ریا کارانه نمونه سی ایراد ایتک ایسترم. بونی (نعمیا)
تاریختندن دیکله یک :

(رجب) پاشاکه (خسرو) پاشایه هوادار و (حافظ) پاشایه عداوتی وارایدی،

وسلم باک و منور و مظهر و عزیز و شریف و لطیف روح شریفلر نیچون. اولاد نیچون.
اجماع نیچون. چهاریار کزین ارواح نیچون. تبع تابعین، ائمه مجتهدین ارواح نیچون.
کلش کیمش انبیا و اولیاء عظام و مشایخ کرام سیدالسادات روح شریفلر نیچون.
باقی علماء و مشایخ کرام سلامتلیک نیچون. قطب عالم سلطان حاجی بکتاش ولی
قدس الله سرال عزیز حضرتلرینک روح شریفلری ایچون. رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین. سرلری و همت عالیله لری اوزرلریمزه و اوزرلریمزه حاضر و ناظر
اولقانی ایچون. سلاطین ماضیین ایچون. حالا عزت او سعادت او پادشاه عالم پناه
حضرتلرینک عمر و دولتی یوماً یوماً زیاد اولقانیچون. عساکر اسلام
هر نره به متوجه اولورلرسه منصور و مظفر اولوب اعدای دین خوار و حقیر
اولقانیچون. آغا حضرتلرینک سلامتلیک نیچون. عمر دولتی یوماً یوماً زیاد
برزید اولقانیچون. و بو صدردن کلش کیمش کاتبین ماضیین ایچون.
حالا اشدی حضرتلرینک (یکچیری کاتبی) سلامتلیک نیچون. عمر و دولتی یوماً
یوماً زیاد برزید اولوب توایی و لواحتی ایله دائماً صحتده و سلامتده اولقانیچون.
و بومقامدن کلش کیمش خلیفه لریمز ارواح نیچون. و حالا خلیفه لریمز کوکلاری
مراد نیچون. دوام دین و دولت ایچون. دفع بلا ایچون. رد قضا ایچون.
حضور حاضران ایچون و رضای حبیب الله ایچون. جل و علی فاتحه »

وفته بی تحریک ابدن کندی ایدی . صورت صلاحده کریان و نالان بادشاهک
آیاغنه دوشوب :

— (پادشاهم ، بومغدرلی تسکین لازمدر والا بر وجهه جوابلری ممکن
دکلمدر . اگر بن قولکی دخی ایترلرسه و برکه قول ، افندیسی یولنه قربان
اوله گشدر . قول ، ایسه دکاری بی پادشاهان سافندن دخی آله کاشلردر . برقاچ
بنده کز کیتمکله نسه لازم گلز ، اما حق صافلاسون ، اگر بو بدخویلو تسکین
اولتمازسه احوال مشکل اولور ، نظام دولت مضعل اولور) دیه کویا دولتک
بیقبلمه مش بر نظامی وار ایش کی وافر نیاز ایله دی .

کورد بکزی ، بودوات نه عیارده وزرا النده بازجه اولمشدر . (مراد) رابع
بونلرک یکدل اولدقاری کشف ایده رک (اهون شرین) ی بالترجیح (حافظ)
باشایی (اسکداردن) چو یرتدی . پاشا کانه کندیسی ده طیشاری به پیقه رقی
حضور به ایکیسی سپاهی و ایکیسی اوچاقدن چورباجی اولق اوزره درت کشی
چاغیردی . بو حاللرک دین ودولته مناسب اولدیغنی آکلامتی ایسته دی ایسه ده
کیم دیگر ؟ (حافظ) پاشاده آبدست آلمش ، قیواو کنده طور سیوردی . پادشاهک
سوزی کچمدیکنی کورنجه :

— پادشاهم ، حافظ کی هزار قولک بولکه ندادر . آنجق رجام بودرکه
بی سن قتل ایته ، بو ظالم شهید اینسونلر . میتی اسکداره دفن ایتمدر ،
و بیلمرله نظر عیاشکی رجا ایدرم . دیوب بسله چکدرک و : (لاحول و لا قوه

اسامه دفتری طولانی ایکیشر صحیفه لی برطاقم طبعه لردن عبارت ایدی . بر
صحیفه ده یوزاون اسامی و یالکز سکبانلر ده صحیفه نیک آلدینی قدر اسم یازیلی ایدی .

سفرلر اکثریا علوفه کونلری حضوره قبول اولتوردی .
یکچیری به علوفه و معاش «صالی» کونی و بریلردی . او کونی علی السحر
دفتردار اولان ذات آقجه بی سرایه کتیردوب میشین کسه لره قویاردی . صدراعظم
صبح نمازی باب عالی ده قیلار ، ارباب دیوانک باب هاپونه و ایلیچینک (چاوش
باشی) آغا ایله (آلای قسری) آلتنه کلدیکی کندیسه (خبرچی چاوش) و (سلام
آغا) لری طرفندن بیلدریلیر ، بیاض آطللس «اوست» و «نلاوی» کیر ، «دیوان باطلو»
آته بینه رک آلای قسری آلتنه وارنجه (چاوش باشی) آغایه سلام و یروب ایلیچی فی تلخیص

الابالله العلی العظیم ، انالله وانالیه راجعون) اوقویهرق میدانه یوردی .
پادشاه مقرمہ سنی طوبیوآغلادی . (حافظ) پاشا میدانه کبرنجہ هر طرفدن
سپاہیلر هجوم ایتدیلر .

دقت اییدیورسکیزی . نه دوردهز! عسکر عاصی ، پادشاه بی قدرت.
بروزیر اعظم بالکزی باشنه اورتمیه آتلمش ، جان بازاراق اییدیور .
ایشته نظام وانتظامی بوزولمش حکومتلرده بو حاللر دائم واقع اوور .
مستبد حکومتلرده یا جبر وظلم ویا خود ضعف ووزالت وقوعی محققدر .
(حافظ) پاشا، اوزرینه ابتدا هجوم ایدن سپاهینک آغزینه اوپله بر
یوسروق اوردی که حریف یره دوشوب باشندن دستاری بووارلاندی .
دیگر برسپاهی ایسه صیچراوبوب خنجراپله پاشانک باشنی قولاغنه
قدر یاردی . بری ده کوکسندن بر خنجر اوردی . آندن صوکره
قلبیج وخنجرله اون یدی یرندن یارمله دیلر . حال احتضارده ایکن
یکیکچرینک بری کله سنی تماماً کسوب وجودندن آیردی . بوراده
(نعیا) دییورکه :

واکرام ایدر . سرای هایونک اورته قیوسنده آندن اینه رنک اوست کورکنک
صاغ طرف یکنی انه آلهرق ایچ قویه یورور . اوراده صول طرفده بولنان
سپاه وسلحدار آغالرینه سلام ویریر ، (دعایی چاوش) باغیرهرق سلام
آلیر ، بعده صاغ طرفده کی یکیکچری اوچانی جورباچلرینه ، کتخدا بکه سلام
ویریر ، کوموش عصارلرله منتظر بولنان قیویجی باشی آغالردن چاوش باشی آغا
واستقبال مأموری اولان قیویجی باشی آغا ایله قیویجیلر کتخداسته سلام ویرنجہ
آغالر عصارلرینه یره اورهرق اوکنه دوشرلر ، ایکی طرفه سلام ویردرک ،
ایلک (سلام طاش) نه واردیننده برآدیم صاغ طرفه کیده رنک یکیکچری آغاسته
سلام ویریر ، ینه «دعایی چاوش» صوت بلندایله سلام آلیر . ایکینچی (سلام
طاش) نه واردیننده ینه برآدیم صاغه توجه ایده رنک درگاه عالی یکیکچرلرینه
سلام ویریر . بودغه «چاوش باشی» سلام آلماز ، بعده هر ایکی طرفه اشارتلی سلام
ویردرک (دیوانخانه) اوکنه کلنجہ (سقا باشی) : بیور! نداسیله قبه آلتنده ماوران

(اول بیکناه شهید اولدقدده خدام سرای اوزرینه بریشیل حریر اورتدیلهر . پادشاه غیورک نکاه طاقتی قالیوب ، درونندن : (خوش ایددی ، حق تعالی اقدار ایدرسه سزدن اخذنار نیجه اولور کوره سز) ، دیوب ظاهراً : (بره حقدن قورقاز ، پیغمردن اوتانغاز ، شرعه و پادشاهه اتقیاد ایتمز ظالم) دیوب ایچری به کیندی (۱۰۴۱) .

حقیقه نه دور ایتمش که افراد مملکتک اک بیوک حاکمی قارشینده صدر اعظمی قتل ایدیورلرده منع ایده میوردی .

(رحب) پاشا صدر اعظم اولدی . زورپاز بوردان ینه آت میدانه کیدوب شیخ الاسلام (بحی) افندیک خانه سنی باصدیلر . مشار الیه صاقلانمش ایددی . پادشاهه آندی عزل ایدوب (اخچ زاده حسن) افندی مقام مشیخته بکیدی . یکیچری آغاسی (حسن خلیفه) یکیچری اوجاغنه التجا ایتدی . سپاهیلر ایسته دیلر ایسه ده یکیچریلر و یرمه دیلر .

پادشاه ، عسکرک (خسرو) پاشا نامه ایتدکاری مظالمدن پک زیاده دلکیر اوله رق (اوزی) محافظی (مرتضی) پاشایه (دبار بکر) ولایتی و پردی .

وزرا ، صدرین ، دفتردار و سائر رجاله اشارت ایدر . دیوانخانه قیوسنه وارنجه «چاوش باشی» ایله «قوجیلر باشی» آره سنده بالمرور کیمسه به سلام و برمکسزین (باب السعاده) به توجه ایدر . اوزاده ده (سلام طاشی) حداسنده و قالدیرم اورته . سنده کی بیوک یاصصی طاش اوزرینه واروب (باب السعاده) بی سلاملاز . بودغه دعایچ چاوش سلام آلیر ، بعده صول طرفه دونوب خزینه اوکنده طوران (اقلام) خلفاسنه ، خواجکان افندیلره و بریده طورانلره ، قبه هایونه توجه ایتدیکنده (طاش دیرک) یاننده طوران وزیریه سلام و بریر ، ینه دعایچ چاوش سلام آلیر . بعده چاوش باشی آغا و کیلی ایله قوجیلر کتخداسنه سلام و بره رک قبه هایونه توجه ایتدیکنده ابتدا صاغ طرفه کی روم ایلی و آناولوی قاضیه سکرلرینه سلام و بریر ، دعایچ چاوش سلام آلیر . ثانیاً صول طرفه طوران دفتردارلر ایله توقیی ، دفتردار امینی ، تشریفاتی افندیلره ده سلام و بره رک قبه هایونه داخل اولوب صدره او طورر . اولور دقدن سوکره ابتدا وزیریه ،

خفی برخط هایون ایله پاشانک اعدامی امر ایله دی . (مرآتیی) پاشا اسکداره بچدیکنده صدراعظم (رجب) پاشا (خسرو) پاشا-یه : غافل طاورانه دیه خبر کوندرمش ایمش . (مرآتیی) پاشا (توقات) . تقریبده (خسرو) پاشانک آدماری قارشی کلش ، حتی طرفیندن تلفات وقوعه کله رک ال صوکره اوپوردینی قوناعه طوب آتیلوب اطرافی قوشادیشدر . پاشا مقابله یی چاپوق کسمک و (خسرو) پاشای قاجیرماق مقصدیله :

— (خسرو) پاشانک باشی پادشاهک ، مالنی یغما ایده نه مساعده وار ، دیه منادیارله اعلان ایله نیجه خلق اوشوشمش و طوتولوب اعدام ایدییشدر . ال صوکره (خسرو) پاشانک باشی ده استانبولده وسیله اختلال اولدی . صدر اعظم (رجب) پاشا ، (خسرو) پاشانک قتلدن ممنون اولدیغی کبی مستقل قالمق داعیه سنده ده بولوندیغندن پاشانک قتلنه سبب

صوکره صدرینه ، دفتردارنه ، نشانجی ائدیله آشنالق ایدر . یاز ایسه سقا باشی (حلوخانه خاصه) دن (ممسک شربت) ، قیش ایسه (ممسک معجون) کتیر بر . بعده طشهره خزینه دار باشی ، خزینه قیوسی و خیمه مهتر باشیمی آغا ، قبه هایون خزینه سی موم محمودینی کتیر لرلر . اسکی دیوانخانه اوکنده (سوره فتح) اوقونورکن صدراعظم ایسترسه خیمه مهتر باشیمی آغاه امر و اشارت ایده رک میداندن (فدوله) ، وزیرس الکتاب ائدی مهتر باشیمی دخی (پلاوزرده) کتیروب صدراعظمه ، وزیرانه ، صدرینه ، دفتردارلره ، توقیمی و شقین ائدیله وقبه خارچنده رئیس الکتاب ائدی به و بر لرلر . بعضاً صدراعظم (فدوله) یی طار تدر بر . باش یازجی (پلاوزرده) دفترجی کتیر بر ، باقوب تشریفاتی ائدی به و بر لر . بعده «محضر آغا» طباق ایله (عقیده) شکری کتیر بر که عسکرک حسن حالنه یعنی آره لرنده عصیان و قیام اماره لری اولدیغنه دلالت ایله . (سوره فتح) قرائتی تمام اولدنده اورته قبوده توقیف ائدیلمش اولان ایلیچنک ادخالی ایبون امر کیدر . «چلوش باشی» آغا کوهوش عصا و چوشلرکابی و امینی رسمی قیافتلرله

اولانردن انتقام آلق بهانه سببه عسکری ینه تحریک ایتدی . زور بار
سرایه یوریدیلر . پادشاهی طیشاری به جاغیروب :

— سن نه ایچون (خمسرو) پاشا کبی بازار روزیری قتل و کتدی
دوانکی رخنه دار ایتدک ؟ او حالدہ البته زه (حسن خلیفه بی، موسی)
چایی بی، دفتردار (مصطفی) پاشایی ویر . پاره لایلم . هم شهزاده لر بزم
اقتدیغز اوغلاریدر . غیری سکا اعتماد من قلمادی . سن ناحق بزه (خمسرو)
پاشایی اولدوردک ، شهزاده لره ده قیارسک ، بزه آنتری کوسترملیسک ،
دیبه اصرار ایتدیلر . والحاصل فتنه اورایه قدر چیقیدی که خلع سوزلری
دوران ایتمکه باشلادی . پادشاه شهزاده (بایزید) ایله (سلیمان ، قاسم ،
ابراهیم) ی حرمدن چیقاروب کوستردی . غریب دلکی که عسکر پادشاهک
شهزاده لری قتل ایتمه جکنه صدراعظم ایله شیخ الاسلامی کفیل آلوب
طاغیلدیلر . آرتق استانبول تماماً محروم آسایش ایدی . هر کون سرایه

اوکنه دوشوب اورته قبودن کبرلر . برنجی سلام طاشنه وارنجه تول کتخداسی
آغا یکچیری طاغی سنی سلازلار ، یکچیری چوربایه سکر تدیکی وقت ایچینک آده لری
دخی آتاک مسافر او طهسی سمتمده کشیده قیلان برده آره سنده کی سفره به
کیدلر . ایلی دیوانخانه هاپونه تقرب ایلیدی تشریفاتی طرفندن صدراعظمه
اخبار اولندقدمه دیوان برنده کی (دوات) او طه سنه کیدر . قبه هاپون طاش
دیرکلری برابرنده قیوجیلر کتخداسی آغا دخی کوموش عصا ایله قارشولایوب
چاوش باشی آغا ایله بربرلری سلازلارلر . ایچینک اوکنجه دیوانخانه هاپون
قوسنه کلوب ایجری به ذول ایدر . ایلی نیک ، نشانچی اقتدیگ آت یاند دوشه اولان
اسکمله به اتماد ایتدیریلدی ینه تشریفاتی طرفندن صدراعظمه بیله تریلر .
صدراعظمه ، دوات او طه سندن چیقار ، صدره او طورر . چاوش باشی آغا ایله
قیوجیلر کتخداسی سه لاملا یوب بیبارلر . دیوان هاپون رجائی واسطه سله
ایلی به (خوش کدیگیز) معامله سی اجرا اولدیغی ائده (رییس الکتاب) اقتدی
« تلخیص » کیسه سی (معروضات چاقطه سی) صدراعظمک یانه کتیروب

هجوم ایدوب معهود اوج کشی نك كلاه سنی ایستورلر، بونلرک اولرینی باصوب آراشدیریورلردی . سابق بکیچیری آغاسی (حسن خلیفه) کیزلنمش ایدی . برکون مهترخانهده طوتدیله . بر آته بیدیروب آت میدانده قتل ایتدیله . آباغندن سورویوب اوراده کی آغا جاردن برینه باش آشاغی آصدیلر . بو صیراده اوج کون دکانلر قبانیدی . عسکر قاره صوصامش ایدی : دفتردار (مصطفی) پاشانی (وفا) ده بر اوده یاقه-لا یوب آت میدانده کوتوردیلر . (رجب) پاشا ، دفتردارک قتل اراده سنی آلدی . موکب صدارت ایله سرایدن گندی قوناغی اوکته کلنجه (مصطفی) پاشانی الی آباغی باغلی کتیردیله . جلاد پاشانی کسیدی . سپاهیله نعلنی سورویوب (حسن خلیفه) بی آصدقاری آغاجده باش آشاغی سالاندیردیله . مصاحب (موسی) چلمی بی ده (رجب) پاشا حیلله ایله پادشاهک لندن آلوب گویا محافظه ایده جگمش کی تأمینات ویردی .

اوروپا سفراستندن برینک پادشاه حضورینه قبولی

آلديغك ايرتەسى كون ارادل معهوده (رجب) پاشانك قوناغنه اوشوشديلر .
پاشا ايج آغارينه ويرديكي تعلبات موجينجه (موسى) چلبىنى مرديبوندن
ايتەرك پاره پاره ايتديردى . پادشاه ، (موسى) چلبينك مقتوليتندن پك
زياده متأثر و دلگير اولدى .

ملككتك شو جالارى سلطان (مراد) رايى اغضاب اتمكله برابر
والده سلطان ايله سائرنك بقیه اداره سنى دخى صاللابوب آتمق استعدادىنى
ويريوردي . هله (سقا محمد) ، (جن على) ، (صالح افندى) ، (چالق
دوريش) و (بمشجى مصطفى) كى زوربارك كنديسىنى خلع ايدەرك
شهزاده لردن برينى اجلاس اتمك مقصديله علناً مذاكره بولندقارنى .
(موسى) چلبينك قتلنده (رجب) پاشانك حيله سى اولديغنى بيكيچرى
آغاسى (كوسه محمد) دن خبر آلنجه بتون بتون آتش شور كسيلىدى .
۱۰۴۱ رمضانده استانبولك حالى — رجب پاشانك حرص جاه و مقصد
خاشانه سيله عسكره ، شهره دوشن فتنه رمضان آيى شايان دقت برحكومتسىز .

طيشارى به چيقدیغنه (خيمه مهتر باشيسى) ايله كتخداسى ، (وزنده دار باشى)
الارينه برر كيسه آلهرق صدر اعظمك اوكنه قويازلر ، وزنده دارلرله خيمه مهتر
لرى كيسه لرى قبه همايون قيوسته طوغرى دوشه بوب نصف درجه به كلكده
(رئيس الكتاب) علوفه ويرلمسى استيداننى مشعر تلخيصى (پادشاهه يولالاجق
كاغد) حضور صدر اعظميده آيوب عرض ايدر . تلخيص صدر اعظمك حضور
رنده باغلانوب (رئيس الكتاب) مهرهمايون ايله مهرلر . رئيس افندى مهرى
تكرار صدر اعظمه ويرديكنده آياغه قالقوب اوپەرك آلير ، تلخيص ، قوجيلر
كتخداسى ايله حضور پادشاهى به كوندريلر .

علوفه كيسه لرى دوشندكده بر كيسه آخه سى صدر اعظم حضورنده آچياوب
(آچمه تخته سى) اوزرينه دو كولور . خيمه مهتر باشيسى صدر اعظمه ، وزرايه ،
قاضيسكرلره ، دفتر دارلره ، توقى افنديلره كوستيرر . ينه كيسه سنه قو بوب مهرلر .
بوئانده اراده چيقارگه تلخيص اوزرينه خط همايون ايله بر (بورلدى) دن عبارتدر .

لکله کچیرمهکه سبب اولمشدر. استانبولده سیاهی قیافتنده برطاقم اراذل اشخاص چوغالهرق مسلح اولدقلری حالده کیجه لری گروه، گروه، سمت سمت کریمکه، جمعیتله علناً عیش و عشرت و فسق و قباحت ایشلهمهکه باشلادقلری کبی دیو رسلری کبی غریب غریب هیکلر یاپه رق ماهیه لر قوردیلر . بونلر اوکلرنده طاوول، زورنا، اللرنده مشعلر، اللله دیه محله لری کزیورلر، خلقدن سیر و تاشا آغسی آلیورلر، وزرا وعلما ورجال و اغنیا قبولرینه کیده رک هر گروه کندی جلالرخی طاوول و نقاره ایله اوینادوب چوقه ، قاش ، نقد و آغچه صره لری ایستیورلردی . بونلرک پاره ایسته ییشلری صاحب خانه نك رتبه سینه کوره ایدی . و برپایه جک، یاخود تأخیر ایدیله جک اولورسه مشعله لری شهیدینلر طوغری قالدیروب یا شوقدر غروش، شوقدر چوقه، شوقدر قاش و بربرسکز ویا اوکزی یا قارز دیه صاحبقلری طوئوشدیرییورلر، بوصورته اوصاحبی امانه دوشورییورلردی . فقط گروهک آرقه سی کلپوردی . بری کیدنجه دیکری ظهور ایدیوردی . بوصورته تا بایرامه قدر استانبولی اوینایه اوینایه صویدیلر .

بایرامده یک آلائیقلی کچدی . جاده لرده جابجا صالنجاقلر قوردیلر . اعیان دولتی ،

(چاوش باشی) آغا، (باب السعاده) ده سلام محل اولان یاصی طاشک اوزرنده استقبال و (قوجیلر کتخداسی) خطهایونی اوپوب باشنه قویدقدن سوکره صدراعظمه تسلیم ایلر، اوده اوپوب باشنه قویار، ایکی طرفه سلام و بربر . صدر اعظم اوطورمه دن خطهایونک مهرینی آچار، موم ایله دستمالی (خطهایون دستماله باغلی کلبر) و ظرفی رئیس الکتابه و بروپ اوده اوپوب باشنه قویدقدن سوکره قوینته سوقار . ناخصی آپوب خط هایونی بعدالتخیل قرائتله قوینته قویوب اوطوردقدن سوکره (رئیس الکتاب) انک اوپوب چیقار . صدراعظم، (مضر آغا) ایله اوچاقلوبه خبر کوندیرر . بکیچری آغاسی ایله قول کتخداسی قبه هما یوندن ایچری یه کبرلر . انک اوپرلرکن صدراعظم قالقار . بونلر ذرحال کبری چکیاوب آرقه لری قبه هایون دروننده خواجهکن دیوانک مالدردقلری قبولک یاننده کی دیواره و بوزلرخی صدراعظمه و بره رک آیاقده طورلر . (روزنامه چی) اقدی النده (نوزیع) دفترله کلوب دنتری اوقور . اوقوندقه بلوک باشلاری کسه لری آلیرلر .

کبار مملکتی بال موملریله دوکونه دعوت ایدرکی صالنجاغه دعوت و(صاحبی)
نامنه کلی مال طلب ایتدیلمر . بو جهته صالنجاغله یوک یوک قماش ، طوب
طوب چوقه، چیقین چیقین باره لر کلدی .

هله اراذلک رمضان کوندوزلری علناً اوروج بیهرک ، نوتون اینهرک
کرمه لری، سوقاقلده قادیلره، چوجقارده تسلط ائمه لری ، رقص وعشرت ایله
هنگ ناموسه قالیشمه لری آرزیناقلرینگ درجه سنی بیلدیریوردی . بایرام
پنججه تلوفه لریخده آلدیلر . اولجه یابوچ آمه قدرتی اولیان اجلاف ، قطار
ومهار صاحبی آغالر اولدیلمر . مملکتلریته چکیلدیلر . (رجب) پاشا اوچ درت
رقبیدن فورتیله م دیرکن بیکارجه رقبه دوشدی .

(مراد) رابع ایسه (رجب) پاشانک کافه سینات والقاآته واقف
اولیور، قتلی ایچون مناسب برزمان آرایوردی . مکر بایرامک سکزننجی
کونی ، بوم مناسب ایش . اوکون سرایه جاغیرتدی . پاشا آیغنده
(قریس) اولغله طوپالایوردی . پادشاه :

صدراعظمک بر ایلیجی بی قبولی

— کل باقلم طوپال زور باباشی ، بکا (حافظ) پاشا وقعه سنده آبدست
 آده اویله طیشاری به چیق دیوردک ، شیمدی سن آل .
 دیدکن سوکره نیاز واسترحامنه باقیه رق زلفلی بالطه حیاره اعدام
 ایتدیردی . یرینه مصر والیسی سابق (طبانی یاصعی آرانوود محمد)
 پاشا وزیر اعظم اولدی .

(طبانی یاصعی محمد) پاشانک صدارتی سلطان (مراد) ک اون سنهدن
 بری بولمقده اولدینی والده سلطان ایله وزرا وصایتدن قورتولدینی
 تاریخدر (۱۰۴۱) .

طعامده بالکنز ایلیچی
 صدراعظمک سفره سنده
 بولونور . سائر معتبر آدملری
 قیودان پاشا ایله دفتردار
 و نشانچی افندیلرک سفره لرینه
 توزیع اولنور . طعامدن
 سوکره صدراعظم ایله سا
 ثره به تشریفاتی افندی و خیمه
 مهتر باشیسی ایله (وکیل خرج
 خاصه) دخی ایلیچی به کلاب
 و بخور و بربر لر . بعده
 تشریفاتی افندی صدر
 اعظمدن استیدان ایدهرک
 ایلیچی به و آدملرینه روزنامه
 قیدی اوزره اسکی دیوان
 خانه اوکنده کورک و خلعتلر
 کیدر بر .

دیوان سالونده سفیرک صدراعظمه طعامی

ساطور ایشلیور — داخلی تذبذبات

(مراد) رابع کوزلربله کوردیکی خجایعدن طولانی پک زیاده متأثر ایدی . اول امرده سپاهیبدن ایشه باشلا بیرق وزیر اعظمک حیاهسیله برخط هایون اصدار ایتدی . بونده : (فیابعد سپاهیله اجداد عظام زماننده مداخله اتمدکلری خدمتله ویریلیه) دیوردی .

بونک اوزرینه سپاهیله ینه (سلطان احمد) جامعی میداننده طولیلا ندیلر . پادشاهده صدراعظمی ، شیخ الاسلامی ، قاضی مسکولری ، نقیب الاشرافی ، علما و فضلائی ، یکیکچری اوجاق آغالیله ضابطلرینی ، بلوک آغالی، سوز صاحبی اختیارلرینی (سنان باشا) کوشکنه طولایوب سپاهیله سوز آکلایانلردن بر قاج کشی کوندرملرینی امر ایتدی . کلدکلرنده اطاعت حقیقده و شقاوت علمنده بر نطق ایراد ایدوب ارادل و اشقیانک حمایه ایدیلمه کتلم ایدیله جککنه ، امور عبادک عدل و شفقت

بو ائشاده پادشاه (عرض) اولطه سنه کلبر . ابتدا یکیکچری آغایی حضوره کیرر . چیقنجه چاوش باشی ایله قیوجیلر کتخدایی قبه هایون قیوسنک خارچنده عصارلرینی اورورلر . صدرین حضوره کیررلر . آنلر چیقنجه تکرار عصارلر اورورلور . صدراعظم کورکک صاغ یکنی اته آلوب حرکت ایدر . بو آنده صدراعظمه سراسر کورکک، دفتردار ائندی یهده خلعت کیندی بریلر . دفتردار حضورده عاوقه تلخیصی اوقور . وزرا حضورده ایکن ایلیچینک دخولنه مساعده ایدیله .

ایلیچی ایله معتبرانک هر برینی ایکیشر نفر قیوجی باشی آغالر بلارندن طولوب دیوان ترجائی برابر اولدینی حالده کیررلر . ایلیچی نامه و بره جک ایسه : نامه یی (میر علم) آغا آلوب حضورده کی صف

دائره‌سندہ کوریلہ جکنہ دائرہ یکپجری آغازینی ، سپاهی اختیارلرینی ،
 قاضیلری تحلیف ، سپاہ طائفہ سی نامہ یازیلان ملازمک عدینی
 اون بیسکدن اوچ پوزہ تنزیل ایله دی . دها اوکوندن اعتباراً سپاهی
 اوغلانلری آغاسی (جعفر) ایله سلاحدار آغاسی (احمد) ی حضورینسه
 جلب ایله زوربا باشیارینی ایسته دی . (احمد) آغا تعلق ایدنجه درحال
 بوینی اوردیددی . ایرتسی کون (سقا محمد) ، (جن علی) بوغولوب
 دکره آیلدی . کلایولیلی (جادو عثمان) ، (قری) اعدام ایلدیکی کی
 (مشجی مصطفی) ، (صالح افندی) ، (محمود اوغلی) ، (صاری مصطفی) ،
 (کل عبدی) ، (بیچاچی مصطفی) کی زوربالده بر طرفه قاچدیار .
 فقط استانبولده اولوم آلانندن اولان ساطور ، ایپ ، کند ایشله مکه
 باشلادی . سپاهیلردن نامدار کیمسه قالمادی . سوقاقده اگری

بر المچنک حضوره قبولی

صاریقی و سپاهی قیافتنده بری کورولدی می قتل اولنیه بردی . بیکه چری .
ینی ده تمیزله دی . (دلی آلهی) ، (دره لی خایل) و امثالی طشمره زوربالرینی ده
برر برر اورتهدن قالدیردی (۱۰۴۱) .

ساطور ایشلیور دیمه مش می ابدک . سلطان (مراد) ، (الیاس
پاشا) نامیله (مغنیسا) طرفارینی باقوب بی قمش اولان شقی بی ،
عونه سندن (ماهی خاتون اوغلی) ، (آلای بی اوغلی) و سائر لرینی ،
دیگر (دقتردار مصطفی) پاشایی ، سپاه زوربالرندن (چرکس علی) آغایی ،
(محمد) آغا اوغانی قتل ایتدیردی کی استانبولده نه قدر زوربا ، اهل
فساد و یا بونلره بکزر لر وار ایسه جمله سنی اعدام ایله دی . فقط
غدارلنی صوگ درجه یه واردی .

استانبولده کلن (بغدان) بانی (رتوسقه) ینی ده عصیان واقعه مبنی دیوان
همایونده اعدام ایتدی . (رتوسقه) ، سلطان (عثمان) دورنده (بغدان)
و و بوده سی اولان (رادوله) نک وصیتی اوزرینه (بغدان) بانلقه کچمش ،
اوج سنه صوکره میدانه چیقان اهاقی اوزرینه قورقوسندن (له)
قرالغنه التجا ایتمش ایدی . فقط بالآخره استانبول احوال اختلالیه .

وزرادن الک صوکره کی ذاته بربر ، او دخی اوستنده کنه دور ایدر . بو وجهله
نامه صدراعظمه قدر کلدکه تخت همایون مندرینک اوزرینه وضع ایدیلیر .
نطق همایون ایراد ایدیلیرسه صدراعظم دیوان ترجمانی واسطه سیله بالترجمه
ایلچی یه تفهیم ایتدیریر .

ایلچی یه نامه و بریله جک ایسه : نامه همایون پادشاهک صاغ طرفنده کی
یاصدیفک اوزرینه موضوع بولنور . صدراعظم بو نامه یی آلیر ، او بوپ باشنه
قویار . آندن صوکره یاننده کی وزیر ، بربر ، بو وجهله الک صوکره کی وزیرده
(میر علم) آغایه وروب اوده ایلچی یه تسلیم ایلر . ایلچی ده نامه همایونی آلوب
الی اوزرنده طونار اورتهدن قیوه واردیفنده سر کاتبه و بربر .

سندن فرصت بوله رق بورادن نصب اولنان بانی طرد ایله یته حکوهتی اله آلمش، بوصیره لرده (افلاق) و یوده سی حقنده استانبولجه کوستریان التفاته طمع ایده رک اسکی اهانای اونوتولدی قیاسیه استانبوله ککشدی . ارادل اشقیبان (کوسه علی) ، (سیاوش) ، (امیر خایفه) دخی طوتولوب قتل ایدیلدکاری کبی (شام) والیسی اولوب (خسرو) پاشایی (نوقات) ده قتل ایدن (احمد) پاشا دخی (قونیه) ده ، (قیصریه) ده بولدینی اشقیبایی تمیزله دی . (قونیه) به مساط اولان مشهور سپاهی زور بارلندن (روم محمد) نده بهسنلی (علی) بک قتل ایله دی . شام والیسی اولوب خونخوارانی و (خسرو) پاشا طرفدارلنی ایله معروف اولان (دلی یوسف) پاشا ده استانبوله عودتنده بالامان اعدام ایدیلدی .

(۱۰۴۲) ده (حجاز) ایله (يمن) ده غائله ظهور ایتمدی . ایرانیار

۷ — فائده

اصطلاحات تاریخیه

اجازت کالی — وقتیه عثمانلی سردارلرینه وسفیرلرینه عقد مصالحه و معاهده وسائر ایشلر حقنده ویریلن تام ماذونیت و صلاحیت .
مباشراستعمال — بریک برکون اول امر ایدیلمن محله و ازمه سی ایچون فرمان ایله یوللانان مأمور .
نامه رسان — وقتیه احوال صلحه وسائره به داغر ایراندن نامه کتیرن .
بالی آغالی — ساحل محافظتی .

(کرجستان) ده ایلیله دیلر . (طهمورث) بک عدم مقاومته بر طرفه
چکایدی . (کرجستان) ایرانیار النده قالدی .

ایران سفری یتمیوردی . خانار خانی (توخنه) خان (وان)
اوزرینه یوردی . (مرغزی) پاشا (ماردین) دن کیده رک ، (ارضروم)
والدیسی (تیمور قازیق خلیل) پاشا ایله برلشهرک ایرانیلری مغلوب ایتدیلر .

بوسنه نك الك بيوك وقایعندن بری ده (استانبول یانغینی) در . (جالی)
قبوسی خارچنده برقاغاچنك یانغینی فونددلردن قایق خانلره آتیش سیچرامش
وروزکار سببیه قول قول یایلهرق بکرمی درت ساعت دوام ایتدیر . بکرمی
پیک خانه یانغینی حر ویدر . بوحریق کبیر، جهله وعوام آره سننده خشنودسز .
لنی موجب اولدیغی کچی کفکولر دخی چوغالدیقندن قهوه خانه لرك سدی
وهدمی فرمان اولندی . بواصر ولایانه ده تمعیل ایدیلدی . بوآرده توتون
ایچمک ده یاساق ایدیلرک قهوه خانه لر درحال بکار، دباغ، نعلبند اوطلرینه
تحويل قیلندی . سلطان (مراد) کیجه لری دوره چیقار، فنار، زکیمه تصادف
ایدرسه قتل ایدر، حتی اولرک اوچاغنه قدر چیقوب قوقلار، توتون رایجھسی
حس ایدیلن محارری باصار ایدی . بوسنانچی باشی یی (ادرنه) یه کوندروب
اوراده کی قهوه جیلرله قهوه ایتیلردن اله کچنلری ده قتل ایتدیرمشدر .

دیوانخانه چرکه سی — اکثریا اوتاغ هابون یاننده قوریلان چادرلر .
صاری قامش — وقتیله (له) قرانته تابع برقراق طائفه سی درکا بولرک ختامانلرینه
طرف دولندن برخامت، برطوبوز، برده طونانمش آت و بریلک معناد ایدی .
کوج بوروسی — اردوی هابونک بربرده توقفندن صوکره حرکت ایچون
چالنان بوری .

رسم بدعت — سلطان (سایمان) ثانی دورنده استانبول و توابی کمرکلرینه
کلن قهوه دن هر قبه باشنه مسلمانلردن آنان سکزر و غیره مسلملردن آنان
اونر صاغ آچمه .

اوطه — یکبچری اورته لریک قراردهی، قیشله لری، بو اوطه لرده مطبخ، ضا
بدان محارری وار ایدی . سازیلرده اوطه لر جسم ومدور برچادر ایدی .

(نعيا) ديپوركه :

(سبحان الله سلطان (مراد) خان حضرتلری دخان ایچیلسون دیو منع
وزجرده شدت ایتدیجه (المراء حریص لمن منع) مضمونجه شرب دخانه مبتلا
اولانلرده حرص و رغبت زیاده اولوب اول سبب ایله يك جوق کیمسه طعمه
شمشیر سیاست اولدینی لسان خلقده مشهوردر. منقولدرکه :

سلطان (مراد) کیجه ایله استانبولی کروب یاتسودن صوکره فنارسز
طشیرهده بر آدم بولدقده بلا امان قتل ایدوب کوندوزلرده دخان یپراغی
یاخود توتون رایحه سی احساس اولنان موضعی باصوب برشی بولنورسه صاحبی
قتل اولندیفتدن غیری کیجه لرده دخی کمال دقت اوزره تجسس ایدوب مظنه
شرب دخان اولان بیوتک اوچاغنه چیقوب استشمام ایتدیگری مهویدر (1) .
زجر و تهدیدده برمرته تشدید بیوردیلرکه خلق آشکاره دخان ایچمک دکل
بعدالعا بلکه وقت عشاده طشیره چیققدن قالدی . حتی بر کیجه (خواجه
پاشا) محاسبه سنده تبدیل کررکن (خواجه پاشا) امامنک اوغلی برتازه یکیت
جامعه کج قالب فنارسز خانه سته کیدرکن سلطان (مراد) حضرتلری راست
کلوب :

— سن بتم نییهمی ایشتمه دکمی ؟

دیوب اول دخی جواب ویرمکده تلغم ایدرکن مظهر غضب پادشاهی اولوب
قتل اولندی . هر صباح استانبول زوقاقلرینک بعض مواضعنده برر ایکیشر

هر چادرده اورته نك یعنی یکیچری بلوک و یا طا بورینک علامت مخصوصه سی
وار ایدی .

چرکه چیلر — بونلر اوتاغ همایون اوکنده چادر قورمق امتیازنی حائز
ایدیلر .

چرکه — یالکز آلایله مخصوص برنوع چادر ایدی . بونلرک قبله ایکی قیوسی
اولوب اردو قرارگاهلرنده اوتاغ همایونه کیدن ایکی بولک وسطنه قو-
رولور و پادشاه اوتاغه کیدرکن بو چرکه نك ایچندن کچر ایدی .

فدوله خوران — یتیم و فقیری کس یکیچری چوجقلری ایدیلر . بونلر، بالارینک
خدمات سابقه سته رعایه معاش و کافی تعیین و بریله رک اوچاقده اعاشه
اولنورلردی .

لاشه مقبول بولندجه خلقك قلینه برمهته خوف وهراس مستولی اولدی که
تعبیر اولتاز) . . . . .

اوزمانلرده کی حلیز نه درکده ایمش که عسکر آياقلانیرسه قان دوکولور،
پادشاه انتقام آلتق ایچون اڤ عادی قباحترله قان دوکردی . (نعیما) بو
شدتلی (اراضی تأدیپ وعوام ناسی ترهیب) مقصدینه عطف ایدیورسه ده
توتون کبی کراهنده هنوز اتفاق علما اولان برشیک شربی ویاخودفناربز
کزمه نك سبب قتل اولسنى، بوندن اراذلك تأدیپ وعوامك ترهیبی مقصدی
حصوله کلهجکئی اومق عبندر. بوکبی معاملات خونریزانه یه (القای دهشت)
پولتیقه سی دیمک موافقندر . سلطان (مراد)ك (محمد) پاشا صدارتدن تاریخ
وفاته قدر مرور ایدن یدی سنه طرفنده اعدام ایتردیکی آدمرك عددی
اللی بیك اولوب مدت حکومتی اولان اون یدی سنه طرفنده ایسه بومقدارک
یوز بیکی تجاوز ایتردیکی تاریخلر مزجه مقیددر!

خلقك تربیه واصلحی آتجق قوانین سلیمه ونظامات مکمله یه رعایتکار
هیثات حکومتك اداره عادلانه سیله حصول پذیر اوله جغنی آکلایه میانلرک
زمانلری ظلم وقتل واساله خون ایله کلوب کچر.

ملته قارشى معاتب اولدقلرنی حس ایدن بونوع حکومتلر، یوز بیکارجه
عسکره، ضابطه یه، جاسوسلره مالک اولدقلری حالده بر قاق کشینک بر یرده

موججی — اوائلده تکمیل اوجاقده اوچ چاوش یعنی باش، اورته چاوشلرایله
دیگر بر چاوش و (موججی) نامیله اون ایکی ضابطه ده وار ایدی .
موججلردن اوطله باشی تعیین اولنوردی . بونلر یکپجری آغاسنک عادتا
امرا چاوشلری ایدیله .

طورناجی — لزومی اولدجه روم ایلی وآناتولی یه چیقهرق ایجابی قدر رعایا
چوجقلری طوبیلاوب دیوشیرمه یه مأمور اولان .

صفه تذکره سی — ۱۱۵۳ سنه سنده علوفه بیع وشراسی یعنی معاش صاعق،
قیروب آلتق موده سی چیقدی . اصناف وسانره علوفه صانوان لیرلردی .
علوفه بر نوع سهم کاغدی اوله رق عسکرلک ایسه علوفه آلیان ویالکنز
تولارینه، بالدیرلرینه اورته علامتلی دوکدیروب یکپجری عنوانیله خلقه
چور وظلم ایتمکه اوزه نئ جمال واصناف و شهر دلیقانلیرینه قالمش ایدی .

اجتماعتدن خوف ایدهرک قتل ونفی کبی معاملات ظالمانه ایله تأمین موقع ایتمک ایسترلسده موققتلری غایت ضعیف وموقتدر .

ایرانیلرک (وان) . استیلاسی اوزرینه صدراعظم (محمد) پاشا سردار اکرم نصب اولنهرق (حاج) . موصلتنده ولی (نوغای) پاشایی رخواستندن طولانی قتل ابتدی .

سلطان (مراد) (روسه) به عنیمتنده یوللرک فناغندن طولانی (ازنیق) قاضینسک اعدامی فرمان ایله مکله بیچاره کنهاسمز قلعه قپوسنه آسیلوب اوچ کون طوردریلدی . (روسه) ده بش کون قالدی، او - رادهده (حکامه ومستحق اکرام اولان انامه) بذل واهدا ایتمکله معروف (حصن کیفلی محمد) نام زنیکی صلب ایدوب اموالی میری به آلدی .

فقط (ازنیق) قاضینسک صلی مادهسی استانبول علماسنجه موجب قیل وقال اولدی . حتی شیخ الاسلام (اخى زاده حسین افندی) والده سلطاننه یازدیغی برعریضهده: (علماحقنده بوقوله معاملات ناروادر) زمیننده اداره کلام ایلمش ، (علامه شیخی) دینیلن بری دخی: (شیخ الاسلام خلع ایچون علمایی

جمعه سلامقلرنده وعلوفه کونلرنده قره قوللغیلر بونلری جمع وبیکچیری قیافتنه وضع ایله عسکر دیه میدانه چیقاریرلردی . اورتهده عسکر اولمادیغی حالده معاش چقیور ، فقط باشقلری بیورلردی . استانبوله آناطولیدن بر ترک کلدیمی همشیره لری همان یاقه لایوب (کل بولداتم سنن بیکچیری ایدهلم) دیه منسوب اولدقلری اورته نك قیشله سنه کور ره رک (صقه) تذکره سی آلیرلر، او اورته نك علامتی قولنه، باغاغه دوکد برلردی .

بصفتی تذکره سی صورتی

مؤمنر «قالوا بلا» دن برو . حنک برلکنی ایلیک اقرار . بویوله ورمشز برمزی . نیمز وارد جناب احمد مختار . ازله نبرو مستانه لرز . نور آلهیده بروانه لرز . بر بلوک بوجهانده دیوانه لرز . صایانز پارماقله . نوکنمیز قیرماقله . طشره مزندن

خانہ سندھ طویلادی ایدی) دیہرک والدہ سلطانہ ولولہ ویرمیش ایدی . والدہ سلطان وقعہ بی (بروسہ) دہ سلطان (مراد) ہ پتیشدیردی ، اودخی آودہ ایکن بوستانجی باشی بی قلاغوز ایدہرک سرعتلہ دونوب استانبولہ کلدی . کلیرکلز شیخ الاسلام ایلہ اوغلنی برکمی بہ پندیرہرک (قبریس) ہ نفی ، (یحیی افندی) بی شیخ الاسلام نصب ایلہدی . عقبنده بوستانجی باشی بی قایق ایلہ (حسین) افندیٹک آرقہ سندن یوالایوب : (بوغازدن چقمامش ایسہ اعدام ایلہ) دیہ امر وردی . بوستانجی شیخ الاسلام قایغہ پتیشدی . چورہرک روم ایلی یاقہسنہ یاناشدیردی . سلطان (مراد) دہ (یدی قلا) دن اسب سراز اولہرقی (آبازہ) پاشا ایلہ برابر چقمش ، قیبی صرہ کیدرمش . بوستانجی باشی بہ ایلہ اشارت ایدوب چاغبردی ، ن: شمدی قتل ایلہ جکک دہ امر وردی . بوستانجی دہ (حسین) افندی بی (آیاسخانوس) جوارندہ کی (قالیطازہ) کوبشہ کتوروب اورادہ اعدام ایلہدی .

صدر اعظم ایران سفیرنہ مأمورآ (حلب) دہ بولندینی اثنادہ (روم محمد) ک بقایای اتباعندن (بیریق حسن) ایلہ (کورجی علی) بی یاقہ لایوب قتل ایتدی . یکچیریلر : بز آچہ آلمایز ، غروش آلیرز دیہ قیام و آغازی مشہور (کوسہ محمد) ایلہ کتبخدا وکاتبارنی اتہام ایلہ دکاری کی ایک صوکرہ صدر اعظمک آغاریلہ دہ مقانہ ایدہرک الی کشی قدر تلف

صورمقلہ کیسہ بیلمز حالز . اون ایکی امام ، اون ایکی طریق . جلاسنہ دیدک بلی . اوچار دیدیلر قرقلر . نورجی کرم علی . پیرمن سلطان حاجی بکطاش ولی . بیک ایکی یوز او تو زدرت سنہ سی جنتمکان فردوس آشیان قانون صاحبی الغازی سلطان سلیمان خان حضر تلرینک قوردینی نظام مستحسنہ اوزرہ اون طقوزنجی بلوکلک چورباچینسی حسین آغانک اذنیلہ آشجی اوستہ و اوطلہ باشی آغا وجملہ اختیارلرک معرفتیلہ محمد عطا اللہ افندی ابن عبدالرحمن بک بولداسلغہ طالب و راغب اولوب اسمی قول دقترنہ قید و صوفہ مزہ یغمورلقی وضع ایدوب یدینہ اشبو صوفہ تدرکرسہ اعطا اولندی . وقت حاجندہ ابراز اولنہ .

[تاریخ عسکری - جواد پاشا]

اولدی . بو ائشاده آغا ایله کتبخدا وکاتب استانبوله فرار ایتمه لربه ایلك
ایکیسی بوراده اعدام ایدیلدی .

درزی بیکی (معن اوغلی فخرالدین) - اولجه یازدیغمز و جهله - [*]

[*] (فخرالدین) ك (طوسقانه) دوقه سی برنجی (فردیناند) ایله مناسبتی
(۱۶۰۸-۱۶۰۷) ده درر. (فردیناند)، (ارض مقدس) ی ضبط ایتمکدن زیاده
(سوریه) و (مصر) تجارتی ضبط ایتمک ایستوردی .

(۱۶۰۷) ده (فردیناند) ترکار علیهنه حرکت ایچون زمان موافق کلدیکنه
ذاهب اولدی . پایا بومقصده واقف اولنجه مابینجی (لی بونجی فی Lioncini)
ایله (میشهل آژوله لو قورای Michel Angelo Corai) نامنده ایکی
کشی یوللامشدر. ازباب عضیانک رأس کارنده (علی جاتیولاد) بولونیوردی .
بونلرک مذاکره سی مسلمانلر بیننه تفرقه قوبه رق آنلری محوایتک ایدی . او
سنه نك ایولونده (جاتیولاد) ایله دیگر ایکی سفیر آره سننده اوتوز ماده دن
عبارت بر معاهده عتمد ایدیلدی . اک برنجی شرط پایا ایله اسپانیا قرالی ودوقه نك
بر اتفاق عقدی ایله قدس شریفک ضبطی ایدی . (علی) متفقلرک تحت امنیتده
بولتلی ایچون آنلرک مناسب کوره جکلی برلیمانی امرلرینه مهیا بولندیره جق
ایدی . (قبریس) ده بولتان روملرده آتی بیک راده لرنده اولدقلری حالده
قیام ایده جکاردی . فقط (طوسقانه) غراندوقه سی ۱۶۰۹ سنه سی شیاطنک
بدیسنده وفات ایلدی . تصورده کری به قالدی .

۸ - فائده

اسکی سلاحلر

صپان — دوزجه بز ویا مشین برکیسه نك ایکی طرفنه ایکی ایپ باغلانهرق
پایلیر برآلت ایدی که بوکیسه یه برطاش ویا قونوشون قونور، بو ایکی
ایپ قول ایله چوریلوب ایچه سرعت ویرلدکدن صوکره ایلردن بری
براقیلیردی . براقیلیر براقیلماز کیسه ده کی طاش ویا قورشونده اوخزله

ایستادیه کائن (طوسقانه) دوقه‌لنی ایله اتفاق ایتدکنن صوکره (فلو-
رانسه) به کیده‌رک دولتک ایران سفری و عسکری عصیانی کبی مشاغاندن
بالاستفاده عودتسنده (بعابک) ده تأسیس ایله‌دیگی حکومتی اوغلی (میر
علی) به اصهارلامش، کندیسی (جبل لبنان) ده (دیرقر) بلده‌سنده
اقامت ایتدکده بولمیش ایدی. شام والیسی (احمد) پاشا (فخرالدین) ی
—تحصن ایتدیگی (شوف) طاغنک مغاره‌لری اطرافنده‌کی قیالقلری
کو موریاقره‌رق، سیرکه دوکرک قیروب مغاره‌لره دومان و یرمک صورتیله —

آتیاب کیدردی. عثمانی پیاده‌سنک طقوزنجی عصر مجری به قدر صیان
قولاندقلری متواتردر.

اوق — یای — اردولرمزده ۱۰۰۰ تاریخه قدر قولانیس سلاحردندر.
اوق، بر صاب ایله اوچی سیوری برتوردن عبارت و یای، ایکی اوچی
برکریش ایله ربط ایدیش اودون، یاخود بوینوزکی اکیلیر، الاستیق
بر ماده‌دن معمول ایدی.

عثمانی عسکری آره‌سنده (تیرانداز) یعنی اوق آیی صنی وار
ایدی. (اورخان غازی) زماننده (ازمید) اوکنده‌وقوع بولان محاربه‌ده
(ازمید) قرالیچه‌سنک برادری (یلاقونی) برعثمانی اوقیله تلف اولمش
وسلطان (مراد) اول زماننده‌کی (قوصوه) محاربه مشهوره‌سنده اردونک
پیشدار مقامنده اوله‌رق ایکی بیک (تیرانداز) ی بولمیشدر.

۸۷۸ ده فاتح سلطان (محمد) ک (اوزون حسن) ایله (اوتاق بی)
نام محله و قوع بولان محاربه‌سنده یکیچیرلرک (حره، تفنک و کین
و خدنک) ایله مسلح اولدقلری، کذلک یاوزسلطان (سلیم) ک (مصر)
اوزرینه حرکتند (ستان) پاشانک (غزه) ده مصرلیلرله قوع بولان
محاربه‌سنده پاشانک مصرسوارلرینه قارش یکیچیری و سپاهی تیراندازلرینی
دیزدیگی، ۹۲۷ ده (بلغراد) محاصره‌سنده، ۹۵۵ ده، ۹۶۶ تاریخنده
شهزاده (سلیم) ایله شهزاده (بایزید) آره‌سنده (قونیه) ده قوع بولان
محاربه‌ده اوق قولاندقلنی تاریخلرمزده یازیلیدر.

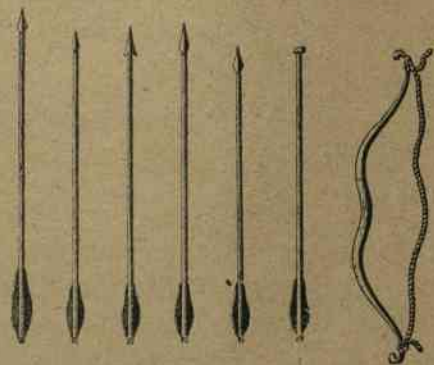
استیانه مجبور و ایکی اوغلیه برابر استانبوله سوق ایله دی . مرقوم ایکی آی سوکره اعدام ایلدی .

ایکی طرفلی کله دوشوریاوردی . صدراعظم (حلب) ده (خسرو) پاشا کتخدانی ده دیار عدمه کوندردی . ذاتاً بو دورک صوکی بدی سنه سی بوتون قان ایچنده در . سلطان (مراد) ، (سنان) پاشا کوشکنده کی جمعیت تحلیفه ده حاضر اولان اولاد عربدن بر قاضینک :

— پادشاهم هرکیم امریکه مخالفت ایدرسه عاصی اولور، قتلی واجبدر. همان سیف آبداری چبقار، بوکا چاره قیلنج همان قیلنج. قوایه مشهور (قوجی) بکک :

— بی آدم قهر ایله ضبط اولنور حکم ایله اولماز . نصیحتنی پک زیاده توسیع و تشمیل ایلیوردی . (مراد) رابعک زمانه نسبتله یگانه

اوق آتان کیمسه به (کانکش) دینیر . وقتیله اوق آغانی اوکرنگک ایستینلر اولا : اوسته برکانکشک التی اوپر ، بعده (کیازه) دینیلن کوشک (قبضه) لی وقولای (چله) لی بر یایی کونده بش اوندن ایکی یوزه قدر چکوب بازوسنه قوت کتیردکن صوکره ینه کوشکجه یای ایله ایچی اوت طولو (کسر) تعبیر اولنان طوربه به صاپایه صاپایه اوکره نیردی . اکیال

عمالی اوقلری

یای

ملکه اندنجه (قبضه) آلقی نامیله استاددن اجازت آیر و آرقدا . شلرینه ضیافت ویریر . دی . قبضه آلدقدن صوکره استاد ، چرا . غنک قولاغنه کیمسه به سویلنمیه چک بر شی سویلر ایدی که بوکا ،

حضرت شاهانه سی زمام اداره بی اله آلدقندن صوکره اصدار ایلدیکی اراده لک تمامی انفاذ و ایفاسی قونترول ایتدیکیدر .
 تاریخلر مزک متفقاً بیان ایتدکاریسه کوره سپاه طائفه سی خدمت نامیه التزامیله آیدشه رق آباطو اینک هر طرفه بایلمشاردی . بو یوزدن زنگین اولانلری ظاهر آ علوفه و ایشک طوغری بجه سی التزام آلق ایچون سنه ده برکوره استانبوله کلهرک «ایلچی خانی» (مطبعة عثمانیه نیک اسکی محللی) کبی خانلرده اقامت ایدرلر ، بو اشداده فتنه و فساده سی ایلرلردی . ایشته سلطان (مراد) اونوز بیکی تجاوز ایله مش اولان بو سپاهیاری آتی یک راده لرینه و بورونلرینی قیروب بتون او جاقلر خلقنی اللی بش بیکه ایتدیردی . فقط ایچ خزینه بی ده طولدیردی . مع هذا بو تدبیره کندیسنک و قاتیله برابر محو اولوب کیتدی .
 (بوسنه) و الیلکمه تعیین ایدیلان (آبازه) پاشا اوراده دخی راحت

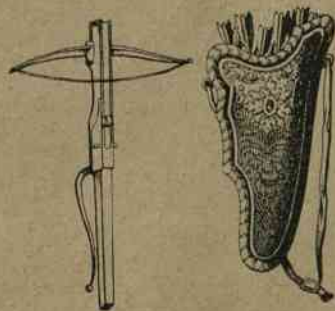
(کانتکش سری) تسمیه اولنور ، چراق بو سری اوکرندکدن صوکره طقوز یوز آدعه قدر اوق آتقی اصولنه واقف اولوردی . اوق میداننده کانتکشلره مخصوص بر تکیه وار ایدی که بونک شیخه (بیک یوزجی) شیخی دیرلردی . کانتکشلک ایده جکار ، حتی پادشاهلر من بیله بو شیخدن اذن آلیرلردی . ایکیجی سلطان (عثمان) (طونه) کنارنده واقع (ایساقبی) نام محلدن بر اوق آتارق (طونه) بی آشیرمش و اورایه بر مرمر عمود نشان دیکلیمش ایدی .

یکچیریلده (۵۶) نجی جماعت ایله (زهرکچیلر) ماهر اوغچیلر ایدی . (تبرکش) ، اوق محفظه سی دیمک اولوب یکچیری نفری بونی آرقه سنده طاشیردی .

عثمانیلرک قولاندقلری اوقلر میاننده برده (تاتار اوقی) وار ایدی . بو اوق جسم اولوب یایی بر ایکی آدم چکوب کره جک قدر سرت اولدیغندن بر آلت واسطه سیله قوریلور ، ینه او آلت ایله آتیلوردی .

طور میهرق (لوب اوغلاری) دینلمکه معروف بر خاندانی محو ایندیکی
 کبی (کلیمس) حدودنده، (وندیک) اداره سنده بولنان (زادره) قلعه سی
 دخی محاصره ایدرک یغماسنه جان آندیغی انشاده استانبولده بولنان
 (وندیک) بالیوسنک همت ورشوتیاه عنزل ایدیلدی . (بافراده) ده اقامت
 ایندیکی صیرده (ویدین) سنجانغی ایله (طونه) سواحلی محافظانی
 ویریلدی . بوراده دخی (لهستان) اداره سنده بولنان (قناجیه) قلعه سنده
 محوم ولهلیاری پریشان ایندی . بر قاقچ بالانغینی اوروب بر طاقم کله لوله
 یوز قدر ایربولادی . سلطان (مراد) بوا سیرلرک جمله سی قتل ایددی .
 لهلیار طالب صالح اولغله ایلیچیلی کلدی . (آبازه) پاشا ایلیچیدن
 سلطان (عثمان) ثانی عهدنامه سی موجبجه ویرکو ایله اون ییلدن بری
 متراکم ویرکولری ایسته دیکندن اوپوشیه مادی . (دیاربکر) بکاربکی
 (مرتضی) پاشا (له) سفرینه سردار تعیین ایدیلدی . سلطان (مراد) ده

بوتاتار اوقنک یاخی کریمک ایچون
 (کچی آیاقلی) دینیلن بر مانیوه لا
 قوللانیلیردی . بو مانیوه لالرک انواعی
 وار ایندی . بو یایلرک کبریشلری
 چلیکدن معمول اولوب پیاده وسوا .
 ریلرجه و بیوکاری ده مترسارده قوللا
 نیلیردی . تاتار اوقنک اوجی آتشلی
 اولانلری ده وار ایندی . بو اوقنرک
 اوجنه یانار بر ماده قونوب آتیلیردی .

تبرکش کچی آیاقلی تاتار اوقی

جرید — ال ایله آتیلان قیصه بر مزارقندر . شوازی به مخصوص اولوب
 پیاده قولانمازدی .

اردو ایله برابر (ادرنه) یه کیتدی . پادشاه کسمکه ، کسدیرمهکه آلیشدینی
جهتله بولده طوبیجیلردن بر قاج کشی غلوفه آناق خصوصنده کورولتی
چیقاردقلرندن بویونلری اورولدی . پادشاهی همان قان ایزندن بولمق
ممکن اوله بیله جک ایدی . نصلسه مشهور نقیب الاشراف معهود (شیخی)
افندی بی قتل ایتموب (مصر) ه سوردی .

دونانماده بوصول زمانلرده بر فعالیت کورولمهدی . قازاق شایقه لری
ایله آره صیره اوغراشیلوردی . قبودان دریا (جعفر) پاشا (کسندره)
ساحلنده ذخیره آناغه کلمش اولان ایچی بیوک فرنگ قالیوتی یاقدی .
پادشاه (ادرنه) دن عودتنده میخانه لری تسکرار قاپاتدی . کسندیسسی
ینه کیجه لری کزوب کیمی سرخوش کوررسه قتل ایدیوردی .
(آبازه) پاشا سلطان (مراد) ه پک زیاده مقرب اولمشیکن روملرله

آتشی اوق

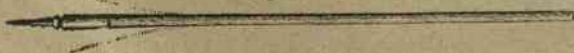

جرید

خشت — دخی جرید
نوعندن ایدی . فقط
دها اوزون و اوجی
سیوری ایدی .

لبود — برذراع درت بش
پارمق طولنده و درت
پارمق قطارنده برچوب

ایدی . بوده جرید کی حیوان اوزرنده افق و سایه طوغری آتیلیردی .
(تارغ عطا) یه کوره لبود اویونلری وقتیله سراجه پک مقبول اولوب
حتی طرف پادشاهیدن دونانمش برآت ، کلخانه میداننه کوندریلیر و بره

خشت

ارمنی‌لر آره سنده (قدس) ده کی (قامه) کلیسایی قبه سنک تصرفی مسئله سندن طولانی چیقان منازعه ده ارمنی‌لردن اللی بیک غروش آلفیغنی طومعه سی اوزرینه بر ایکی کون سوکره هم دعواچی ارمنی‌لری ، هم ده (آبازه) پاشایی قتل ایله دی .

— ۵ —

ایران سفری

تافلی ایز . — وزیر اعظم (محمد) پاشا ایلك بهارده (حلب) دن چیه قه‌رق (دیاربکر) ده موسم صیفی کچیرمشیدی . سلطان (مراد) (ادر - نه) دن عودتنده (ایران) محاربه سنه بالذات کیتیمکی تصمیم ایده رک (بایرام) پاشایی استانبول محافظه سنه ، (مراتضی) پاشایی سفر قائم مقامغه تعیین ایتدی ، معیت شاهانه ده وزیر (کنعان) پاشا ، (موسی) پاشا ، قبودن پاشا ایله شیخ الاسلام وقاضی عسکر لر بولنیوردی . شاعر شهر (نقی) بوشانده (بایرام) پاشایی هجوندن طولانی پاشایه تسلیم ایدیله دی ، اودخی قدر استاده ذره قدر حرمت ایتمه رک سرای اودوناقغه قتل ایستیره مک کبی برجنایت عظمایی ارتکاب ایله دی .

اوتاق هایون (اسکدار) . قورولمش ایدی . پادشاه بوراده رؤسا

اوردقدن سوکره لبودینی اومیدانده بولنان اوزون سرویلرک اوزرندن آشیرانه و بریلیر ، بو آته ده (قوشی) تعبیر اولنورمش . لبود اوشیا یانلر ، آلتی بزه اوره جقلری زمان آلك چفته سنه اویدی برلردی . لبود آته نك بازویه قوت ویرمک و جرید آتفی حد کاله کتیرمک کبی فائده لری اولدینی کبی اوائله ده دیوارلری یوکسک قلعه لر داخلنه دخی آشیره رق تخریبات و اتلافانده بولنقده استعمال اولنوردی .

وضابطانه : بنم معلوماًم اوله دن بر نفر سفردن کری به قائله جقدر ، دفتر بامده در ، ديه تابهات شديده ده بولندي .

بو سفرده ايلك قتل ايديلن صولاق باشياردن (غلطلی چلبی)
نامنده بر پردرکه قباحتی استانبولده بر شخصی بر اقدینی ایدی . (نعیا)
دیورکه : بو قدر امكدار ايكن عفو اولمبوب سياسته بياض صقالی قانه
بوياديلر .

اردو (سيد غازي) به وصولنده (قونيه) زوربا باشیسی (قره بیلان
اوغلی) ايله (اسکی شهر) کیدیلیر کن مرقومك اوغلاری (سرفريك) ، (دلی
حمزه) ، (بارداقلی) ده (مغنیسا) سنجاق ایکی طوطیچی (حسن) پاشا ،
(ایلیغین ده) فرمان) امیرالمراسی اسکی زورباردن جلب اوغلی (علی)
پاشا ، (اسحقلی) منزلنده (قره آغاچ) قاضیسی ، (قونیه) ده محبوس (عرب
اوغلی مصطفی) ايله برابر ساثر بر قاج محبوس ، (قونیه) دن (بکشر) ینه
کوندردیکی مباشرله (نوغای) پاشا زاده کتخداسی (قوجه آرسلان) ،
(بوردور) قرینده کی (نقاره زن) چایرنده زعامتلی چاوشاردن (جوهری
زاده) ، (قیصری) ده (قاضی کوله دره لی زاده) ، (سیواس) ده (بکشری)
میرلواسی (کسکینلی پیر علی) پاشا قتل ایدیلدیلر . (سیواس) صحراسینده

مانجینیق — آغیر مرهیلری اوزاق مسافه لره آتقی ایچون وقتيله قوللانیلان
بر آلت ایدی . قاتع استانبول فتحنده (قاتا پولات Catapulte) وانواعی
مانجینیقار قوللانمیشدر .

کرز — یقیندن قوللانیلان اسلحه دن اولوب یکپاره و یا خود یالکز باشی دمیر ،
باقیر وصافی آغاچ و یا دمیر ، باقیر اولان بر نوع طوپوز ایدی . سواری به
و پیاده به مخصوص نوعی وار ایدی . کرزک ترکیجه سی (بوزطفان) در .
بیلدیرم بازید (بیور) ايله (چوق آباد) ده استدیکی محاربه ده بالذات کرز

بوستانجیلردن بری خط هایبونه تقلیدایتمکله درسی یوزولدی، (بودین) بکلر بکی بو آراتق مظهر غضب اوله رق (نصوح) پاشا زاده معرفتیه (بلغراد) ده باشی کسیدلی . (قونیه) قاضیسی (منلا محمد) افندی (قونیه) ده آصیلدی . قائممقام (مرتضی) پاشا القا آتیه (ازمیر) قاضیسی (توفیق زاده محمد افندی) قتل ایدیلدی . ینه (مرتضی) پاشا القاسیله (ارضروم) بکلر بکی تیمور (فازیق خلیل) پاشانک قتلنه فرمان صادر اولوب وزیر اعظمک (ارضروم) مواصلتنده اجرا اولندی . سلطان (مراد) ک (ارضروم) وصولنده شایان دقت برحادثه وار ایسه اوده صدراعظمک (قدوم پیشکشی) تقدیم ایتمه سیدر . بو هدیه : (اللی کیسه نقد غروش) ، (درت مرصع رخت واکری مکمل آت) ،

ششپر قامچی

قوللائمش و کندسیسی (نیکبولی) محاربه سنده کوز ایله مجروح اولمشدر . باشلری چیویلی، دوز اولانلر و (آلتی یوزلی) دینیلن (ششپر) لرده واردر . قامچی — یازم متره بوینده دمیردن معمول برزنجیرک اوچنه بر و یا متعدد طول پارلاق چیویلی و یا چیویسز کوچک کوله و اونه کی اوچنه تخته برصاب طاقیلدش برآلت ایدی .

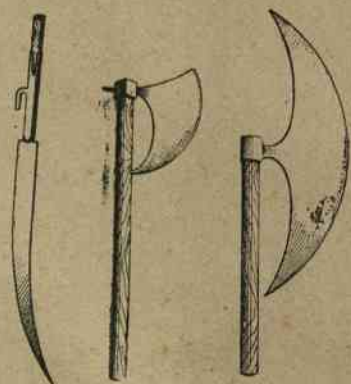
دوکن — طبق باشاق دوکنکده قوللائیلان دوکن کی ایدی . دمیر برصاب ایله آنک اوچنه مربوط اوزون برزنجیر و زنجیرک اوچنه مربوط چیویلی برطوبارلاقدن عبارت ایدی .

دوکن

(اوتوز درت يدك آتی)، (اوتوز بش بوغچه چوقه و قماش وسائر تفاریق) ایله برابرایی (مرصع خنجر) دن عبارت ایدی. بوراده دخی (سیواس) بکلی بیکی (بوسنه لی علی) پاشا، سپاه زوربالرندن (عاشق یحیی)، بیکچیرلرندن (سقا باشی چاوش زاده)، ظلمه دن (هسنی) لی دیگر (علی) پاشا قتل ایدیلدیله. پادشاه بوراده (شام) والیسی کوچک (احمد) پاشایه: «منصبی» یعنی والیسی کندیسنده قالمق ایچون سلحدار پاشایه بکرمی بیک آلتون ویرسون، ینه شامی کندیسنه توجیه ایدلم، دیه خبر کوندرمکه پاشا پاره لری صایدی (۱)

توزده اردو (قارص) طریقله یوریه ریک اون برکون (روان) ی محاصره و بده ضبط ایله دی. نه فیجیه اداره درکه (روان) ک ضبطندن طولانی بدی کون بدی کیجه شهر آیین اجرایی امرینی استانبوله کوتورن

ال بالظہسی — شکلی معلوم اولان
اسلحه خارجه دندر. عثمانیلر ده
(تبر) دیدیکمز دیگر نوعی ده
وار ایدی. تبر (۱۰۰۷) تا.
ریخنه قدر مستعمل ایدی.
طریان — اکرلیکی آز و ۶
ده سیمتره طولنده بر بیچاق
اولوب صابه کچه جکی بره یقین
برده چنگلی واردر.

تبر ال بالظہسی طریان

چتال — بر برینه موازی و غایتله
سیوری ایکی دمیر اوجندن

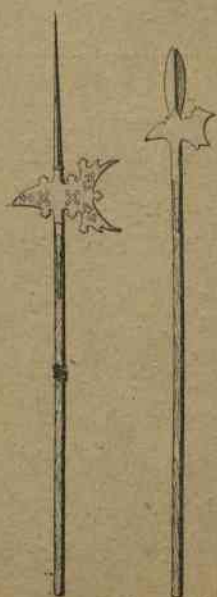
مرکب اولوب، بومدیر لیک خارجه کلن یوزلرنده و ایکیشر محللرنده بری
سوک و دیگر لری کوچک ایکیشر هلال یچمئنده بیرته جق علاوه لری واردر.

(مراد رابع) لك (روان) سفری

هالبار — (بر نوع تبر) دور نمکه مخصوص اوجی
 اهرام مثلثی شکلنده و ۶ ده سیمتره طولنده
 اولوب اهرامك بر برینه مجاور گوشه لری
 آراسی بر آرز او بوجه یا پیله مشدر . انواعی
 وار ایدی .

هالبار

جتال

زینبیین — بر سوری اوج ابله
 آنك نهایتنده هلال واری
 ایکی قاشجه و بر صابدن
 عبارت بر آلت ایدی .
 استحکام و قلعه لرده هجوم
 ایدنلرک البسه سنه طاقه رق
 آنلری چکمک و یا هجوم لرده
 نرد بانلری چنگاله مک ،
 نرد بانلرله چیغان دشمنلری
 اینك کچی شیرلده قوللا .
 نیلیردی .

قبو حیار کتخداسی (صالح) آغانک جینده (حافظ) پاشانک وقعه قتلنده (رجب) پاشا، قتلولی ایله شیخ الاسلام (بحی) افندیگ مشترکاً حیاتارینه کفالت ایستکلری هنوز یکریمی بر یاشارنده کی شهزاده (بایزید) و (سلیمان) ک اعدامترخی آمر صدارت قائمقامی (بایرام) پاشا ایله بوستانچی باشی به بحرمانه ویریلش برده فرمان وارایدی. بو فرمان حرفیاً اجرا ایدیلدی. خلق (روان) شنلکی ایدرکن بیچاره لر بوغولدی. سلطان (مراد) بونکله معهود (حافظ) پاشا وقعه سنک انتقامنی آلق جنایتنده بونئوردی (روان) دن سوکره (تبریز). بلا بحار به کیریلدی. سرای شاهی ایله شهرک تحری امر ایدیلدی. (نمیا) به کوره: «عسکر رفیع بنالری ومصنع ودلارا سرایلری بیتوب کوشکارله خانه لک نجیره و دولاب قیاقلری که اکثری لاجورد و آلتون صوبی ایله

میچ — بونلر اساساً طوغری قلیچدر. قیسه واوزونلری وارایدی.

قلیج — عثمانلی قلیچلری اکثریله

اکریدر. پالا، پشاقان، قسا،

خنجر دخی مستعمل ایدی. عثمانلیلر

قلیچلری بوغازلرینه ایکی غیطان ایله

آصارلردی.

بعض مؤرخلر دییورلرکه:

(ترک قلیچلری شکل

ومنظره خفیفک جهتیه اوروپا

قلیچلرندن دهاعلادر. هرکس

استعمال ایده چکی قلیچی کندی

انتخاب ایلک عثمانلیلرده عادتدر.

ترکار قولایلقه قولانمق ایسون

اک خفیف قلیج استعمال ایدر.

لردی. قلیچلرینک زانغی ای

زیپین

میچ

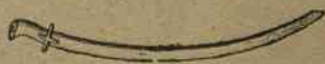

عثمانلی قلیچی

منقش و پرزور ایدی . قویاروب چادرلرینه طاشبهرق اودون یرینه
یاقدیار . (مراد) رابعك اثنای سفرده کوستردیکی اطوار خونریزانسه
برده فکر مخرب منضم اولیوردی .

ایران اردوسی سرعتهله چکیلمکده ، قیش تقرب ایتمکده
ایدی . عثمانلی اردوسی ده (تبریز) دن (وان) دوندی . سلطان
(مراد) (وان) دن پایتخته عودت ایلهدی . فقط یوله سابق (شام)
قاضیسی (منطقی) افندیك قتلنه فرمان ویرمش ایدی ، اجرا ایلدی .
سلطان (مراد) ك استانبوله دخولنده اجرا ایلدین آلائی ده شایان
ذکر در . بو آلائیده قیافت عتیقه مزه دائر بر تبدل کوریاوردی . (نعیما)
تعریف ایدهرك دیورکه :

(جمله عسکر استانبوله کچوب سعادتلو پادشاه « شهود » قبوسی دیمکله
معروف اولان دروازه (قپو دیمکدر) دن آلائی جلالت نما ایله استانبوله
داخل اولدیله . امیرکونه اوغلی — (که روان شهرینک قوماندانی اولوب
مراد رابعه قپولری آچمش فوق العاده مظهر التفات اولهزق اولو (حلب)
ایالتی ویریش ایکن صوکره استانبوله اعزام ایلدیش ایدی) — صدارت
قائمقامی (بایرام) پاشا ایله آت باشی برابر یوریوب یانکز (بایرام) پاشا
« مجوزه » کیوب سائر وکلا ووزرایه تنیه هایون اولغله جمله سی تغییر قیافت
ایدوب « خرتاوی دستارلر » ، اکثری رنگ آمیز شال وحر بردن سربندلر

عثمانلی قلیجی

اولغله کرک شو کسینلک وکرکسه
خقیف برسلاحه قولک ویردیکی چابکک
تفلنک آزانندن طولای طیبی الحصول
اولان فنالی محوایدر . مقدهما یکچیریلره

اکری قلیج قوللائقی اوکره دیلوردی . عثمانلی قلیجلی نارین اولغله برابر
استعمالنده کسب ملکه ایدن برآدم النده اولورسه آغزلری کورلتیز ، نامولوری
قیریلار ، بارمق قایتلغنده اولان بردمیر چویوی کسه بیلیر .
ترکرک قلیج استعمالنده توفی قلیجلیرینک اینی اولسی و صورت استعمالنک

صارینوب بکیچری آغامی (مصطفی) آغا زره و زرکلاه سلب پوش و آهنین «تولغه» اوزرینه بر صاری حریر مقدم صارینوب جمله ایغ آغالی کدک حریر مقدم صارینوب پادشاه حضرتلری ایسه بالذات زره و آهنه مستغرق «تولغه» اوزرینه بیاض دلبند صارینوب و برسیاه سرغوج مجوه صوفتمشزی کیخسروی ایله عرض دیدار ایشلردی. اول کونه دك اجداد کراملرندن هیچ بری بوقیافته آلایه چیقمسی مسموع دکل ایدی).

بو آرقاق (آخسخه) نك آلدینی خبری ککشیدی. ینسه بو ائاده (افلاق) و بوده سنك قبو کتخداسی (فورد) صلب، فرانسه سفیرینك مخدومی حبس، بر فرانسز سفینه سنك حوله می حجز اولمئسندن ناشی عهود موجوده به بناء استرداد حقوقه چالیشان سفارت ترجمانی قازیقه اوربله رق قتل، قبودان پاشانك شکایتی اوزرینه فرانسه سفارتنك دیگر ترجمانی ده صلباً اعدام، فرانسز سفیری (مازشویل) المز آیاقه سز برکمی به ارکاب اولنه رق مملکتته تبعید، کمرک امینی (محمد) چاوشك، عاوفلری کمرک وارداتنه حواله ایدیلن سپاهلره غدر و جور ایتمکله بونی قطع ایدیلدیکی کبی دفتردار (ابراهیم) افندیك صدر اعظم اوله یم فکریله سپاهلر آغاسنه مبالغ کلیه وعد ایتدیکی طویلدیغدن ایکیسی ده اعدام، مصر والیسی (قره احمد) پاشا محاربه ایچون مرتب عسکری

جان ترک ملتته مخصوص کی تعمم ایلسیدر. کوربوز و قوتلی بر اوروپا کویلو سنك التده ایجه جلیکدن معمول اولان ترک قلیچی برنجی اوروشده صرجه کی قیریلور. حال بوکه بوقلیچ بر ترک التده اولسه اوردیغنی ایکیه بولر، بوقلیچ دشمنك زرهنی، مغربی و سائر بالجمله اسلحه سنی کسیدیکی کبی بر آنده باشنی و یاساثر اعضاسنی ده جدا ایدر. حتی بر روس میر آلانی، آلانی جبهه سی اوکنده ایکن بفته سپاهلرک اوستنه هجوم ایله دیکی کورر کورمز التی قلیچنه کوره رک عسکر ینکده آلره هجوم ایلسنی امراتمک اوزره قوماندایده ک ایدی. قومانداسنك برنجی کله سنده بر ترک قلیچی باشنی بدندن آیره رق قوماندایی یاریم بر اقدردینی

کج کوندر دیکندن طولانی توقیف و مالی مصادره اولته رق : دهانهک وار؟ سؤالرینه سرت جواب ویردیکی جهته قتل، (صاری کاتب) نامنده بر (قویون کاتبی) کندی اختلاسات سابقه سنه باقیوب کوزه کیرمک ایچون بش یوز یوک آقچه ذمت خزینه تحصیل اولنما مشدر، بکا دفتر - دارلق و برک، تحصیل ایدرم، دبه رک «بقایا دفتری» تقدیمه جرأت کستا خاغمده بولندیغندن طولانی حضورده، (ارضروم) کیدن (جانپو - لاد زاده مصطفی) پاشا - که مقتول (رجب) پاشا ایله مصاحب (موسی) چلبینک حیاته کفیل اولمش ایدی - (قره مان) ده بریکناهی قتل ایندیکی بهانه سیله، یکبچری کاتبی (عثمان) افندی یوز اسدی به ارتکابه اراده سز یکبچری یازمق تهمتیله اعدام اولندیلر .

شاه عجم، قوماندانی (رستم خان) ایله برابر (روان) اوزرینه کله رک محاصره وضبط ایش و محافظی (مرتضی) پاشا ذاتاً خسته ایکن اثنای محاربه ده مجروح اوله رق وفات ایله مشدی . ایران اردوسی (شهر زور) و (کرکوک) اوزرینه دخی صالدره رق (رستم) خان ایله (شام) بکار بیکی (کوچک احمد) پاشا آرهنده (اردلان) ده وقوعه کلدی . ایکی کونلک محاربه نتیجه سنده پاشانک ضعف حالی و خسته لکیله برابر کوستردیکی

روسیه اردوسنده مشهوردر . بوقیمتلی قلیچلر (طبان) دمیری دینلن معدندن معمول اولوب مزین اولدقلری حالدیه بیله اوندن، یوز (دوقا) آلتونته قدر صاتیلیردی .

مزرناق — برنوعی ده (قارغی) اولوب دورتوب یاره آچق ایچون مستعمل ایدی . بومزراقلرک (فلامه لی) نوعی دخی وار ایدی . عثمانلیله عربلردن نقل اولندیغنی ظن ایدیلور .

قالقان — مدافعه آلتانندن ایدی . قلیچ، کرز، حربیه وسائر اسلحه دن صاقینمق

یارارلق کارکر اولیه رق عسکر من بوزولدی ، پانادخی مجروحاً مقتول اولدی .

(روان) ک ایرانیار طرفندن ضبیطی اوزرینه صدراعظم (محمد) پاشا عزل ایدیلهرک یرینه قاتل نفی ، (بارام) پاشا وزیر اعظم اولدی . (محمد) پاشا استانبوله ورودنده مسافرخانه وزرا اولان (صرچه سرای) ده حبس ایدیلدی . طقسان کون سوکره اموال و نقودی مصادره اولتوب خریته پادشاهی به آلیندی . فقط بر مدت سوکره عهد سینه (اوزی) و الیلکی ایله حوالی مذکورہ سرعسکرلکی و یریلدی .

قریم خانی (جانبک کرای) ایران سفرینه گلدیکی ایچون عزل ایدیلهرک یرینه ((عنایت کرای) نصب ایدیلشدی . مومی ایله ایران سفرینه

زرهلی نفر

ایچون قوله طاقیلان برسر ایدی . میشین ویا طیانقلی بر معدندن اعمال اولتوردی . ایچیر آغاچندن معمول اوله رق ایچی و طیشی دری ایله قاپلی، ایچنده قوله طاقیلق ایچون قولانی موجود، بوکه وقوی ایپ ایله یالیش اولانلری ده کورلشدر .

زره — وجوده کیلوب قلبیج، اوق، مزراق ضربه لرندن تحفظ ایچون معدنی بر مدافعه آلتی ایدی . بونلرک کو کسده بولنانه (کوکسک)، قوله کبره ننه (قولچاق)، دیزده کنه (دیزچک)، آرقه یه کنه (آرقه اتق)، ال محافظه سی ایچون دمیر ویا ساثر معدندن یاپیلانه (الدیوان) ، باش محافظه سینه مخصوص اولانه (مغفر) دینیردی . عثمانیلرک کیدکلری زره بر قسمی اوفق اوفق تیمور حلقه لرک و دیگر قسمی مستطیل

کلیوب برادری قالغای (حسام الدین کرای) ک تشویقیله (نوغای) لردن
 (فاتمر میرزا) نک رئیس بولندیفی (منصوری) نوغایرینه هجوم ایدی.
 نوغایر (فاتمر) ک درسهاده التجا ایتمی اوزرینه برادرلری خاندن ایتیان
 ایتدیله . (عنایتکرای) بو موفقیتدن شیاردی . حتی شیخ الاسلام (بحی)
 افندی به یازمش اولدیفی بر مکتوبده : یا (فاتمر) ی ویر برسکز و یا خود
 ایتانبول قیوسنه قدر کلیر ایسترم زمینده اداره لسان ایتمش ایدی .
 بوراچه (عنایتکرای) عزل اولنقله مومی الیه رینه کله جک یکی خانی چیقار مامق
 ایچون عسکر یله ساحل محافظه سنه ایتمش ، (حسام الدین) ده قره دن
 منع ایتمک مقصدیله (اوزی) طرفلرینه ، (نوغای) لر ایچنه کیتمشدی .
 (حسام الدین کرای) ک عیش و عشرتله مشغولیتی (منصوری) نوغایرک
 نظر دقتنی جلب ایدی . برکیجه باصدیروب کندیسيله اتباعی کاملاً
 قایدن کچیردیله .

بو وقعه (عنایتکرای) ی شاشیرتدی . ویالوارمق ایچون درسهاده

الشکل و بویلی برر ده سیمتره معدن لوحه لرك التصاق و ارتباطیله اعمال
 اولنوردی .

قالغان، زره، مغفر

تیمور حلقه وجود لرك ضرر سنز، لوحه لر
 ایسه تهلکلی قسملرینی ستر ایدردی . قولچاق
 و کوکسلکلر و سائر دهه بولنان لوحه لر اوزرینه
 آلتون ایله آیات قرآنیه و پادشاهلرک اسملری
 یازیلیردی . بونلردن ماعدا یکنچر یلرک کیید
 کاری برزره «کوکسلک» ده وار ایدی که
 قازنه کلن طرفی دائروی ، کوکسه تصادف
 ایدن طرفی شبه منحرف شکلنده اولوب طو-
 قه لر ایله آرقه به طاقیلیردی .

کادیکنده (مراد) رابع کندیسینی (قاتم) ایله حضورنده استنطاق ایده رک
اولا (عنایتکرای) ی اعدام ایتدیردی . (قاتم) ده (قره حصار)
سنجاغی ویردی . فقط برابرنده بولنان کوچک اوغلانک سرخوشلقه بر
آدم اولدیردیکندن طولایی بونی اورولدی . (قاتم) ک بوقصاص
اوزرینه کین طوته جنی کیم بیایر نه درلو ملاحظه ایدیلش که براصوکره
اوده قتل ایدیلدی .

۱۰۴۷ تاریخنده شاه ایران طرفندن درسمادنه بولالانان ایاجچی
(مقصود) خانک حالی ده شوزمانک تاریخی ایچون سزاوار مطالعه در .
(مقصود) خان استانبوله صلح ایچون کلش و برابرنده سکز هند آتی ،
قرق هجین دوه سی ، یوز اللی مثقال مسک و عنبر ، اوتوز دنک زردوا
کورک ، سکز عدد صیرمه لی بیوک خالی ایله برخیلی ایسکللی خالی ،
دلبند ، عمامه ، کشمیر شالاری هدیه کتیرمش ایدی . فقط حضورده
تقدیم ایتدیکی نامه شاهعیده شابان قبوله ماده لر بولندیغندن سفره دوام
ایتمکه قرار ویریلدی . ایلچینی ده (داود) پاشا سراینه حبس ایتدیلر .
سرایک پنجره لرینی ، دلیک ، دشیک زره لری و ارسه جمله سنی قبادیلر .

عثمانلیلرده (زرین کلاه) دمیردن معمول بره مفرد در . (شکل) ده کی زرمی ،
یوزی آیات قرآنیه ایله مزین باموقلی برخرقه اوزرینه کیریلردی .

اسلحه ناریه

باروتله طولوب آتیلان سلاحلره (افواه ناریه) دینیر . بونلرخفیف و ثقیل
اولقی اوزره ایکی قسمه آیریلیر . (افواه ناریه خفیفه) تفنک و طبانجیه انواعی
اولوب (افواه ناریه ثقیله) ایسه طوب، هوان و ساثره در .
ابتدا (Arquebuse) دینیلن (فتیللی تفنکر) وار ایدی . سوکره
(فتیللی موسکت)، (زیرکلی موسکت) ده اصوصکره (چقماقلی) تفنکار یا بیلدی .

دخول و خروج ایچون یر براقادیلر . کوزجیلر ، خقیه لر قویدیلر .
 (مقصود) خان بو صیتی آره سنده ینسه فرصت بوله رق ایکی آدمی لوند
 شکله قویمش ، (حاب) ولایتنه تعیین ایدیان (محمد) پاشانک معینته صیغده -
 یره رق یوللامش ! پاشا ، بونلرک فرقه و ارنجه ایکیسینی ده استانبوله
 کوندردی . بالطبع سلطان (مراد) فنا حالدده غضبه کلدی . ایلچی نی
 کسمه دی ایسه ده او ایکی زواللی نی ایلچینک محبسی اوکنده آصدیردی .
 برونلریله قولاقارنی کسیدردی ، یوللادینی مکتوبی ده برونلرینه طاقوب
 اوچ کون آصیلی براقیدردی .

مشهور (آبازه) پاشانک شیخ کرامات فروشنی اعدام ایتدیردی
 کبی شهزاده سلطان (قاسم) ی ده بوغدیددی . سلطان (احمد) اول
 اولادندن بالکنز برشهزاده (ابراهیم) قالدی .

فتیله متریس تفنگی

ایلك یاپیلان تفنگار غایتله آغیر اولدیغندن مترسلرده
 قوللانیلدی . بوجهنله (متریس تفنگی) دینلیدی . بونی غایت
 قیصه وچانی آغیز طرفنده باشقه و ارنج طرفنده باشقه
 اوله رق برجنس تفنگ داها احداث اولندی که آکاده (قره بنا) دنیلیدی .

چاقاقلی تفنگ

- ۶ -

ایکنجی قانلی ایز

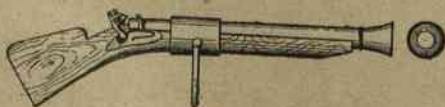
سلطان (مراد) (۱۰۴۸) ده (بغداد) فتحی نیتیه حرکت ایتدی .
 حین حرکتنده باشنه معدنی بر مغفر کیوب اوزرینه قرمزی شال
 عمامه صارمش و عمامه نك اوجنی صالی و یرمش ایدی . اردو منزل منزل
 یوریه رك (بولو ادین) ده وقوع بولان شکایتنه مہنی (میخالبیج) نابنی
 قتل ایتدی . (ایلغین) . مواصلتنده (شیخ سقریه) نامنده برینک
 مہدیك دعواسی ایتدی کفی طویوب اوزرینه عسکر یوللادی . مہدی بی
 طوتوب کوکس ایله اوموزلرندن دوالر (ا) چیقارمق ، پارمقاری بو .

مؤرخ (مارسبغلی) دیورکه :

(بر ترک عسکرینک اسلحه ناریه سی فیتلی وغایت آغیر موسکت (آرکه -
 بوزدن آغیر بر تفنک) درکه ۶ ، ۹ ، ۱۲ ، ۱۵ ، ۲۵ درهم وزننده قورشون

چاقاقلی تفنک

مترس قره بناسی

آتار . تفنکاری ایسه
 هان اسپانیول تفنکی
 طرزنده در . طبانجه
 دخی قوللانیر لر .
 یونکله ۴ ، ۶ ، ۸
 درهم آغیر لغنده
 قورشون آتار لر .
 اسلحه مذکورہ
 چاپلرینک شوووجهله
 مختلف اولسنه سبب

طویخانہ لرینک اصلا قورشون یتشدیره مه مسندن نشأت ایدر . بو جهته ترکار

غوم بوغوم کسيلمک اوزره اشکنجه ايتديلسهده شيخ اوف بيله
 ديمدی . حتی جلاد (قره علی) به : عجله ايمه جلاد آنا ديهرك آجي به
 شدت تحملنی اثبات ايتدی . مرقومک باشنده بيوک سياه عمامه ايله طيلسان
 صاریلی و بدنی چيپلاق اولدينی حالده بر اشکه پينديريلدی ، بورنی ،
 قولاغی ، الاری ، آياقاری کسيلهرك اردو ايچنده تشهير ايديلدی .
 بوکيديش ده قانلی بيازایدی . پادشاه زهيه قونارسه اوراده کسه جک بر
 ويازياده آدم بوليوردی . الك غريبي حکيم باشیسی (امير چلبي) نک آفيون
 بوتديغنی سلحدار آغاسنک تزويراتی ايله خبر آلرقي حبيندن حقه سنی
 چيقارتمسی ويچاره يه حقه دروننده بولنان اون درهم آفيونی بوئدر دوقدن
 سوکره اوچ اوپونده شنطرنج اويناپوب وقتي کچيکديرمک صورتيله
 سبب وفاتی اولماسيدر . (اوچ بکار) دينيلن منزله توتون ايچن اون
 درت ، (اورفه) ده کذا اون درت ، (حجه کور) منزله آلتی ، (حلب) ده
 يکرمی کشی قتل ايديلدی . اشکنجه غايسه مدهش ایدی . توتون

عثمانی طباغچه سی

اسکی عثمانی تفنگلردن

مهمات آرابه لريله بر چوق کولجه قورشون نقل ايدوب نفراته توزيع ايدرلر .
 نفراتک چوغنده ايسه تفنگلرینه مخصوص قورشون قابی اولغله بوقالبلرله کولجه
 لردن قورشون دوکرلر .

اسکی عثمانی تفنگلردن

بوندن باشقه قابی اوليانلر
 دخی دیکر آلت استعمار
 ليله کندولرینه لازم

اولان قورشونی تدارک ايدرلر . ازجهله بوکا مخصوص کسکين بر نوع بالظه

ایچنلرک الی ، آباغی قیریلدقدن سوکره اعدام اولنیوردی . درت پارچه ایدیملر دخی وار ایدی .

اردو (جلاب) منزله واردینی زمان صدر اعظم (بایرام) پاشا وفات ایله دی . یرینه (موصل) محافظی (طیار محمد) پاشا وزیر اعظم اولدی . (قره جه) منزله توتون ایچن ایکی کشینک قارنی یاریلدی . (دیاز بکر) ده دخی بر قاج کشی قتل ایدی . (ماردین) طریقله (موصل) . موصلته هند حکمداری (خرم) شاهک (امیر ظریف) نامنده ایلیچیبی کلدی . مشارالیه شاهک ایران علیهنه (قندهار) ی ضبطه کیتدیکی آکلاشیدی . سلطان (مراد) اوراده ده طور ناجی (درویش) آغا ایله دوشیرمه آغامی (مصطفی) آغانک ، دوشیرمه اوغلانلردن رشوت آلدقارنی طومقله ایکیسینکده قتلنی امر ایله دی .

(منازعه تیمار) دیه مشهور اولان فقره دخی غریبدر : ایکی اختیار بر زعامت مسئله سندن طولانی نزاع ایدرلر . قاضی مسکر آره لرینی بوله ما ، صدر اعظم ده ارضا ایده من . سلطان (مراد) بن فصل ایده یم دیر . حضورده

اولوب آنسکه قورشونی مربع الشكل کسه رک بونلره تفنکاری طول برلر .
 تفنکاری چوغی اصحابک مالی اولوب دولت
 طرفندن ویریله مشدر . منزلاری زیاده اولان
 تفکاری محاربه ده طاشیق مشکل وقونداقنز
 آحق غایت کوجدر . بونسکه برابر ترکار ، باخصوص
 مصر یکچیریلری آلتری اوموزلرنده نقل ایدرلر . حتی هیچ بریره طیار
 مقسزین تفنک آندقلرینی و تفنکک تمه سنه مقابله ایلک ایچون آنارکن بر صاغدن
 کیری ایده رک غایت صحیح اوله رقی منزله اصابت ایتردکاری کوزمله کوردم .
 بو تفنکارک بک چوغی کوموشله مزین و آیات قرآنیسه ایله موشدر .
 باخصوص مصر یکچیریلریشکی تزینات جهتیله سائرلرینه فاشقدر . بوندن

مرافعه ای دیلدککاری ائشاده بونلر: مادامکه بزدن برمز حیاتده در، بودعوی فصل اولناز، دیر. پادشاه بو سوزی طویار طویماز ایکیستکده باشی کسدریر. دعوائی ده حل ایتمش اولور!

(ارضروم) والیسی (کنعان)، (آخسخه) حاکمی (سفر) پاشالار بو ائشاده (روان) اوزربنه کیده رک (کلب علی) خانی مهزم ایتدیلر. والحاصل اردو، (اسکدار) دن حرکت ایتدیکی کونک یوزطقسان یدنجی دورنده (بغداد) ه واصل اولدی، صویه اوزاق اولان (آق قپو) سمتدن محاصره یه باشلادی. شاهک (دیاله) نهری جوارینه کلدیکی خبر آتمش اوزربنه یوللانان بر فرقه عسکر موفق اوله ما بجه سلطان (مراد) (طیار) پاشایی: (بغداد) ک ضبطی کیکدیر یورسک دیه توبیسخ ایتدی. پاشا ایرتسی کون ایچون بر هجوم عمومی ترتیب ایدرک کندیسی اوکده اظهار شجاعت ایدرکن مجروحاً مقتول اولدی. ایرتسی کون صدر لاحق قبودان دریا (مصطفی) پاشا قومانداسیله اجرا ایدیلن دیکر بر هجوم عمومیله یعنی محاصره نک قرقنجی کوننده شهرک بر جلاری کاملاً اله کچرک متریسه بولنانلردن ماعداسی عرض تسلیمیت ایله دی.

ماعدا (دیچیک) آغاجنی قیل دیشی و صدف و مرجان ایله تزین ایدرلر. بکیچرلر، سواریلرک جزؤ اعظمی کبی طبایحه ایله مجهز اولوب بونی یان طرفلرینه آصارلر. (مونه کوکولی) نام آوستریا قوماندانی ده دیورکه: (ترک موسکتی بزمکندن اوزون ایسه ده چاپلری دها کوچکدر. آنلرک تفنک اندازلرنده بالاصقه و باروتلق اولدیغندن (وار ایدی اما منتظم دکل ایدی) طولدیرمق ایچون بزمکیلردن یعنی آوستریالیلردن دها زیاده وقت صرف ایدرلر. آنجیق دمیرلرینک صوفی غایت ابی اولدیغندن موسکتلری، قورشونلرینک آغیرلنی قدر آغیرلنده اولان باروتله طولدیریلور، بو جهتله منزل و تأثیرلری بزمکندن دها زیاده اولور. برده ترک تفنک اندازلرنده (فورشت) یعنی ایکی

حاکم بغداد (بککناش خان) امان دیوب حضوره چیقدی. حضور
ترتیبی بوجه آتی ایدی :

(وزیر اعظم چادرنده طوروب بورادن اوتاغ همایونه قدر ایکی صف اوزره
سپاه و سلحدارلر دیزیلی ایدی . سلطان (مراد) قرمزلی بر لباس کیمش ،
باشنه لوندانه دستار صاروب اوستنه مرصع و مجوهر اوتاغه لر صوقش ، دیزلری
اوزرنده برسیف مرصع طوتمش ایدی . صاغ وصول طرفنده مرصع زرهللی
وزرن کورلی غلامان ال باغلابوب طورمشلر ومعیتده بولنان شیخ الاسلام ایله
وزرا و سائر بندکان ادب و قار ایله اخذ موقع ایتمشلردی) .

پادشاه ، (بککناش) خانک امر مدافعه ده کی حرکات جانسپارانہ سفی
بکنوب کندیسنه مرصع بر سرغوج ، سراسر قاپلو بر سمور ، بر مجوهر
خنجر احسان ایتدی . کندیسنه :

— ایچری یه کیت ، خانار ، عسکرلر همان بوکون قلعه دن چیقسونلر .
ایستین شاهه کیتسون ، ایستین بزه تابع اولسون ، کیمسه یه جبرمن
یوقدر . دیه بیوک بر امر عفو و یردی ، فقط ایرانایارلر متریسلرینی

بمور پارچه سندن عبارت اولوب تفنکی اوستنه طیا بهرق نشان آلقده مستعمل
اولان چتال اولدیغندن نشاتلری ده خطایلدیر . فیللری بوکه پاموقدر .

ال هوانی

اسلحه ناریه منز میاننده برده (ال هوانی) وار ایدی . بو هوآنک قونداغی
۱,۸۷ متره اولوب چاقاقلی ایدی . چاقاقده بر دلیک وار ایدی ، بوکا مربوط
برایپ دیچیکه قدر کلیر و برنشر چکنجه چاققی فالیه یه دوشوب آتشن و بر یردی .

[ناریخ عسکری — خلاصه]

ترك ايتمكلىرى كې قارغىشەلىق دىخى جىلەبى شاشىرتمىش ايدى . بناه عليه سورلرده و برجلر اوزرنده ينه محاربه باشلادى . بزم عسكەر بىغمادن فراغتلە ايرانلر اوستنه تكرر هجوم ايتمكلىرىدن مسئله آريشدى . اك صوكره قتل علمه رخصت و بربىلدى . تاريخلر مذك روايتنه كوره : اوتوز بيك ايران عسكردن آنجوق اوج يوز نفر شاه اردوسنه واصل اوله . بىلدى . اون بيك قدرى ايام محاصرهده طوب و تفنك ضربىدن هلاك اولمش و بىكره بىكى دىخى بوئانده قتل ايدىلشدر .

سلطان مراد رابع (غازى) و (قآخ بغداد) عنواتى زمانك لسان تعظيمندن آدى ، بعض توجهات اجرا سندن صوكره صدر اعظم (مصطفى) باشانى (بغداد) ده براقورق عودت ايلك نيتنده ايكن (بغداد) باز و تخانه سى بانلادى . برهوا ايتدىكى نفوس كشيرون ماعدا برهوا اولان طاشلارك

۹ - فائده

قتل شاعر نفعى

(مراد) رابع ، همان هر صنفدن قتل اشخاصه اهتمام ايله مش اولدىنى كې شىعدان دىخى نفعى آتئين زباناك اعدامنه راضى اوله رق پادشاهلره خاص اولقى اقتضا ابدن شىمة معرفت پروريسى لىكله مشدر .
 كندىسنك بدى سته طرفنده هر كىمى اولورسه اولسون قتل و اعدام خصوصنده كوستردىكى استعجال و عدم شفقت طوغرىدن طوغرى به دولتك اسباب اعتلاسه خدمت ايتمكدن زياده نفسنك مصوبىتى تأمينه چالشدىغى اثبات ايدىر بر اهين خونريزانه در . ياوز سلطان (سليم) ه استاد ايدىلن خونخوارلىق ايله (مراد) رابعك غدارانى آره سنده اصلاً و سىاسة پاك بيوك فرقلر كوريلور .
 ۱۰۳۶ تاريخنده بشكطاشده (سلطان احمد خان كوشكى) ناميله مشهور

سقوطندنده بر خیلی کیمسه مجروح و مقتول اولدی . بو اشتعال ایرانلرک دشمنلغنه حمل ایدیلهرک سلطان (مراد) قتل عام ایچون دلالتلر جیمقاردی :

— هرکیمک چادرنده قزلباش وار ایسه قتل ایلسون ، ایتمین آنک یرینه قتل اولنه جقدر . دیه ندا ایتدیردی .

(نعیم) ، سلطان (مراد) رابعک خونخوار لغنی توصیف ایچون دیورکه :
(مقولدرکه اثنای فتحده امان پادشاهی ویرلهدن مقدم ایچریده قزلباشلر تنعد ایتملردی . اسیر ایدیلنلری آلیقویار و صبر ایدوب بیک نفر اولدی دیه صوراردی . بیک نفر اولنجه اوتاغ همایون قیوسی آچار . کندیسی تخت اوزره او طوروب اسرانیده صف صف دیزرلر ، جلادان مرخی نهادانه امر ایدوب دفعه اول بیک نفر قزلباشک کلهرنی خاکه یووارلاتبردی . بودفعه بو وجهله درت یوز نفر — (صبر ایدمه مش اولمالی) — قزلباشک حضور همایونده یوونلری اورولدی .)

(بغداد) دن (دیار بکر) . توجه ایدن موکب پادشاهی (موصل) .

قصرده شاعر مرحومک عجمه عائد بر
مجموعه سنی اوقورکن بولندینی عمله بر
بیله یرم دوشهرک اندرون آغالی یوزی
قویون قباشلر و سلطان (مراد) صا .
عقنهک نرولی اوزره نفعینک مجموعه سنی
بیرتوب خیلی تکدیر ایله مشدر .

(نعیم) دیورکه :

(اول عصرک نظر فاسندن بری
نفعیه توینخی اشعار ایچون قضیه بی بو
بیت ایله اظهار واقاده ایله دی دیرلر :

شاعر نفعی

« کوکدن نظیره ایندی سهام قضاسنه »

« نفعی دیلیله اوغرادى حقلک بلاسنه »

بزده مورخ کچینلر مزک جمله سی انتقادات تاریخیه خصوصتده بر خیلی

مواصلتندہ تحت توقیفدہ بولسان ایاجی (مقصود) خانہ بر نامہ ہایون تودیع ایدیہرک بولاندی . بونامہدہ شاہک مقصدی صلح ایسہ اجداد پادشاہی زمانانردہ تحت حکومت عثمانیہ یہ کیرمش اولان مملکتلرک اعلا دہسیلہ عادتاً ویریلہکن ہدایا ویشکشلرک سنہ بسنہ ارسال، اگر بو شرطارہ موافقت ایدیہجک اولورسہ اول بہاردہ سنہ حربہ حاضر بولونلمسی اخطار ایدیلدی . نامہنک خامہ سندہ: «ار ایسک میدانہ کل، سرورلک دعواسندہ اولانلرہ پردہ نشینلک ناسزادر، آتدن قورقانہ آتہ یدنوب قلیج قوشامتی خطادار» جملہ لری یازیلی ایدی .

پادشاہ (دیاربکر) . عودتندہ (رومیہ شیخی) نامیلہ اوراجہ پک بیولک حرمت ومظہریت صاحی اولان شیخی دہ قتل ایلہدی . سہبی بتون اطرافہ یایلمش اولان شہرتی ایدی .

تبصباتہ مجبور قالمش اولدقلرندن (نعیا) دخی (نقی) کبی بر صاحب ظہور بلاغتک محو وہا اولسنہ اظہار تأسف ایلیہجکنہ بالعکس حقندہ ایچہ قیمت ناشناسانہ طاوراعشدر . احتمال کہ (نعیا) ، (نقی) نک نہ بدیعہ سخن اولدیغنی آکلاماش ویاخود کندیسیدہ : (عصرک علما وعظماسی (نقی) نک قتلندن مسرور اولوب خصوصاً طعنہ لسانندن مجروح اولان اکابر واعیان بو بابدہ (بایرام) پاشایہ دعای فراوان ایلدیلر) زمرہ سندہ بولمشدر . ینہ آنک ویردیکی معلوماتہ کورہ (نقی) مشاہیر عصرک همان جملہ سنی مجو ایشمش وسلطان (احمد) خان اول زمانندن بری شعر ایلہ شہرت بولمش ایدی . سلطان (مراد) آرہدہ صیرہدہ (نقی) پی جلب ایلہ مجویہ لرینی دیکلر ایشمش . صاعقہ دوشدیدی کون (نقی) پی منصبندن عزل ایلہ مجویہ توبہ ایتدیرمش وبعده ینہ نظر التفاتہ آلہرق (قتل ایچون اولہجق) خراج محاسبہ جیلکی ویرمشدر . ایستہ (نقی) یا بوالفاتہ مغرور اولہرق ویاخود (مراد) رابعک ابرامیلہ صدراعظم قائمقامی (بایرام) پاشایی اوزونچہ برمجویہ ایلہ تشہیر ایلمشددر .

(نعیا) : (بایرام) پاشا مجو ایدیلدیکنہ واقف اولدقدہ حضور ہایونہ کلوب : بوچجودن صوکرہ خلق ینندہ ہم عرض ووقم قالمدی . پادشاہم اول خیینک

سلطان (مراد) هنوز استانبوله موصلت ایله مهن دن سلطان (مصطفی) وفات ایتدی . مشارالیهک سبب ارتحالی مشکوک قلمشدر .
(ازمید) دن قادر غمزه را کب اوله رق آقشام اوزری (سنان پاشا) کوشکنه موصلت ایله دی . استانبولدن مفارقتی اون اوچ بحق آیه وارمشیدی .

(بغداد) ده اردو ایله قالان صدراعظم (قره مصطفی) پاشا (منزل آباد) نام محله مذاکرات صلحیه مقدماتی ترتیب و (قصر شیرین) دینیلن موقع قربنده شاهک ایلچیسى (صاروخان) ایله عقد صلح ایله مشدر .

معاهده صلحیه موجبجه :

(بغداد) ایالتندن : (حسان) (بدره) (مندلجین) (درنه) (درتک) دن

قتله اذن احسان ایله دیو ابرام کونه نیاز ایتسکه قتلنه اذن ویردیلر فقره سنک طوغری اولدیغنی سوبیورسده قولاندیغنی لساندن دخی آکلاشیدینی اوزره (نقی) به اصلا متایل دکلدر .

ذاتاً پادشاهک التده ساطور ، علمانک التده (قتلی جائزدر) ی یازمغه آلیشغین برقم طور دینی برزمانده (نقی) کبی بولندی دوری آلت اوست ایده جک اقتدار شاعرانه به مالک بر طبیعت آتشی ابرکچ سوندیره جکلرنده شبهه یوق ایدی . (بایرام) پاشا ایسه گویا مزیات مقبوضه سی شاعرک مجوله محمولشجه . سنه چیرینه رق کبر ونخوتی ایجاباتندن اوله رق شاعر مشارالیهی اوله سرای اودونلنده حبس ، بعده اوراده بوغدیروب نعلش پاک و معصومی دریاه انا ایتدیرمشدر .

(نقی به مولا رحمت ایلیه)

معن زاده (حسین) بک نامنده بریدن منقول اولدیغنه کوره :
— (بایرام) پاشا (نقی) بک قتلنه امر ویروده مشارالیهی طیشاری به چیردقنزه بیینی ایگری برچاوش بائی اوکنه درشمش و مرقوم زعمنجه استهزایه بول برنق :

(سرمحل) نام محللر آره سنده بولنان صحرا لر ، (جاف) عسیرتک (ضیاء الدین) و (هارونی) قیلا لرله (زنجیر) قلعه سنک طرف غریب سنده اولان کوی لر، (شهرزور) قریبده کی (ظالم علی) قلعه سنک بالاسنده اولان طاغیرک قلعه مزبور هیه ناظر اولان اطراف (شهرزور) ه چیقان کدیکنه قدر اولان محاللر ایله (قریله) قلعه توابعی عثمانی حکومتده قالدی . بولردن ماعدا (آسخنه) (قارص) (وان) (شهرزور) (بغداد) و (بصره) داخلنده بولنان قلعه لرله نواحی و اراضی و جباله شاه طرفندن قطعاً دخل و تعرض اولتیله بنی تحت تعهد آندی .
الح . . .

بو معاهده اوچ کون سوکره شاه طرفندن تصدیق اولنوب (محمد قولی) خان ایله استانبوله یوللانیدی .

سلطان (مراد) استانبوله مواصلتنده قار و صفوقدن آیاغنده آغریلر پدا اولمش ایدی .

— ۶ —

بو آغریلر عرق نسا و رومانیزمه آغریلری ایدی . بو خسته لک

— کل (نقی) افندی، اودونلقده محو ایدیله جک بری وار . کل کور، دیمش . نفی دلیر ایسه قتل ایدیله جکنه واقف اولغله :
— یوری بیلدیکندن قاله بره ماعون ترک، دیهرک حرینی وظیفه ماعون نانه سنه دعوت ایله مشدر .

۱۰ — فائده

۱۲ نجی عصرده معیشت — شنلک

۱۱۷۲ تاریخنامه سلطان (مصطفی) خان ثالث «هبة» سلطان نامیه بر قیزی دنیا یه گلش و بوناسبت ایله پای تختده اون کون اون کیجه شنلک ایدیش ایدی . تاریخلر من ایجه ، طالع ایدیله جک ایلورسه عمومی شنلک و دونانلرک یا فنج و ظفری متعاقب و یا اود و لادن، ختان، ولیه، ازدواج مراسمی و قوعی ائساننده اجرا ایدیله کلری آکلشیلر .

کیتدکجه آرتهرق کندیسنی بی تاب ایتمکده ایدی . حتی اوج ، دزت آی قدر یاندی . مع هذا وندیکیلیر علیهنه اولمق اوزره تدارکات بحریده بولبوردی . جسم (باشترده) لر ، قدرغملر ، ایکی بیوک ماونه انشانی فرمان ایتمش ، وندیکیلیر بوتدارکادنن توحش ایدهرک پک جوق هدایا و اموال تقدیم ایتمش ایدیسده التفات ایله ممش ایدی . شکر بایرامی کونی اولدکجه منشرح کورینه رک (سنان پاشا) کوشککنده هنریزلرک اویونلرنی سیر ایتمدیکی کبی آت میداننه ناظر (سلحدار پاشا) سراینده ویریلن عظیم ضیافتده دخی — (نعیا) نک تعبیری وجهله — جام کل فامه رغبت ایله دی . ایرتسی کونی بوذوق خناری ایله تکرار خسته دوشدی . اون آلتی کون صوکرده وفاتی وقوعه کلدی (۱۰۴۹) .

تاریخ دیورکه :

عرق النساء وجع شدیدینک بوکره تکراریله زیاده راحتسز اولهرق حیاتندن

(هیهاه) سلطانک ولادتندن اونوز فرق کون مادم بدستان کتخدالرنه خبر ویرلمش . دکالرده نه قدر آویزه و تزیینات وار ایسه احضار ایدلش . شهر آیین ازابندن اولان رجال و اوجاق آعالری ده داعیه رقابت ایله کیزی کیزی تدارکاتده بولتمشله . فقیر ، غنی هرکس قبولرنی ، پخره لرنی قندیلارله دونامغه آماده ، زورنالر ، داووللر ، چنک ، ششمار دینیلن ساز اربابی ، کویکله خیردار اولمشله . اودورده آویزه و آینه موده اولدینی ایچون کز زیاده بولرله اهمیت عطف ایدلش . (طوب قیو) سراینک (باب هایون) ویا (باب السعاده) دینیلن پوستک اوکنه درونی : « نیجه کراتها آویزه و قندیل و آینه لرله تزیین و تنور ایشلش برطاق قوروشش . » بولاقک صاغ طرفنده « طشره » خزینه سنان « خاص فرون » قیوسنه وارنجیه قدر (خسته لر قیوسی) و (دوزمه قیو) تعبیر اولنان مللر ، صول طرفنده کی اودون ابارندن (خاص آخور) قیوسنه قدر « جبه خانه اندرون » ضربخانه و شهرامینی ایشارلری قیو ردیلرلی سیم رزردن « مصنوع و معلا » اشکال خورشیدمه مال « آغی پارلان قاشلارله دونالدینی کبی « فلاندره » شککنده بیاقرقلرده آیرنجیه تزیین و قندیللر ایله تنور ایدلش . (اورته قیو) دینیلن انک

قطع امید اینکهده اولدینی حالدده هر نه ملاحظه به مبنی ایسه برادر لری سلطان (ابراهیم) خاتک قتلنی اراده بیورمش و فقط بونک اجراسی والده سلطان طرفندن آلیقونیه رق واقع اولان سزالی اوزرینه اراده سنیله لری اجرا اولندی جوابی ویرلمش ایدی . سلطان (مراد) میتک کندوسنه کوسترلمسنی امر ایدوب بونک مشاهده سی راحتسز لقرینک اش دانی موجب اوله جتی عرض ا لندقدده همه حال کورمک ایچون یاتقدن فیرلامق ایسته مشلر ایسه ده سلحدار پاشا کندوسنی قوجاقلایه رق ضبط اتمشدر .

حین وفاتنده یکریمی طقوز یاشلارنده ایدی . زمان حکومتی اون ایدی سنهدر . اوزون بوبلو ، وجودی جسم و یاغلی ، یوزی مدور ، صقالی سیاهه مائل ، آچیق قاشلی ، بیاضی چوق الاکوزلو ، اوموز لری واسع ، بلی ایجه ، بازولری قالین ایدی .

(نعیما) - که الحجات زمانه ایله دییه جکیفی تماماً افاده ایده یه رک اکثر یا که اولر - (مراد) رابع حتمده یازدینی اوافق بر تشقیده هر خصوصی عدک و شرع وقانون اوزره کورم دیکنی وسفک دماده افراط

بیوک قونک ایکی طرفنده کبر آینه لر ، نادیده آویزه لر تعلیق وسرای هایون داخله کیلاری ، سفرلی ، خزینه لی ، خاص اوطه لر ، سرای دروننده کی قصر مکملاً تزین و باخصوص اندرون هایونده کی صفیه فلاندره لر کشیده سی ایچون ستونلر رکز اولنه رق ستونلرک باشلرینه « مبارک باد » « سعادت باد » رسمنده ماهیه لر ترتیب قلنمش ، باب هایون اتصالنده زر دوز برقطعه سایبان نصب وعمارت دیوارندن سرای میدانسه طوغری ایکی یوز مقداری و باب هایون درونندن باب السعاده و ارنجه به دک دوت یوز مقداری مشلر . . . . . وقبو آره لری بلور آویزه لر و بی حساب قندیلر و عین و یسارده شمعدانلی برقاق یوز کبر و صغیر اندام آینه سی الخ . . . . . دیزلمشدر .

و کلا و رجال و امرا و علما صنوفک خانه لریله سرقاق و چارسو و بازارلرک تزیناتی پک ایلرونده اولوب ایلا و نه ازا قبولر آچیق بوندیرلمش ، حوالیلری دروننه برر سر بر ، کیمنده فواره لی هر مرشادره ان رفسقیه تراصرا ننده نیچین و مقصود ره لر قونلشدر .

درجه‌یه وارد یعنی بابیان (هوا و هوس اختیاری الدن آلوب سؤقرین امدادیه رتبه‌لرینه لایق اولمیان نیجه امورده مصدر اولدیلر) دیور .
فوق‌العاده قوته مالک اولد یعنی ده ینه (نعما) ذکر ایدیور :

(موسی) پاشادن متولد رکه حرم‌ها بونده سلحدارلق خدمتده ایکن نیجه دفعه :
— کل سلحدار . دیوب صاغ اللریله قوشاغمدن قالدیروب — سلحدار دخی
برجیم وعظیم پهوان بیکیت ایکن — برالیله باشنده طونوب خاص اوطه‌نی
دور ایدرلردی . نصل قالدیریر ایسه اوله ایندیروب قولرینه فتور کلزدی . اوق ،
حربه ، جرید ایله برقاچ قالفانی دلمک و برضربه سیغده مرکبی ایکیه بولمک ، ایکی
یوز قیه‌لمک کرز قالدیروب صاللامق کی زور آور هنرلی مقدور بشردن زیاده‌در .
اسکی سرایدن آتدینی جرید سلطان (بایزیدولی) جامعی مناره‌سی دینه ، (حلب)
قلعه‌سندن آتدق‌لری ده خندق کچوب سراجخانه اوزرینه دوشدی . هر ایکی‌سینه
نشان دیکیلوب تاریخ یازیلدی .

سلطان (مراد) ایچون قتل امری ویرمک . باخصوص آزر غضب
حائنده احتیاسات آینه‌ین ایدی . حتی (بغداد) فتحنده پک بیوک

مفروشاته و مصارفه کانه (سندسی قاش) ، (عبیری نقوش) ، (دیبا) ،
(زربفت) ، (استوفه) و هر خانه ایکیشر ، اوچر فلاندره رسمنده بایراق
بولندی ، صدر زمان (راغب) پاشا مرحومک تزینات و فیردن ماعدا بکرمی
بیک (اسدی) آلتون صرف ایدیوب دونانما مدتجه (بش بیک قیه زیتون یاغی
یاقدینی) ، اورتیه حاللی بونانلرک بیله بواغورده بیک ، بیک بش یوز غروشدن
نقصان صرفیاته بولندق‌لری ، پادشاه‌ک‌ایسه بدایتدن نهایته کلنجه بش یوز الی
کیسه آچیه‌سی کیتدیکی متحققدر .

جواهر بدستانک درونی طاواندن زمیننه قدر دیبا و صیرمه‌لی قلاپدانن
قاشلرله دونادیلوب از جمله کوش تلدن برفقس درونته ایکی اوچ بیک کیسه‌لمک
مجوهرات وضع اولنه‌رق کتخدا دولانک اوکنه قونولمشدن .
(هبة‌اه) سلطانک ولادینی تشرایدن منادیلر شهرک هر طرفنی دولاشدق‌دن
و مراسم تبریکیه اجرا قلندقدن سوکره شهر آیین اجرا ایدلشدن .
کوچکارک بطلری قادین البسه‌سی کییه‌رک اوشام‌لر . هر اصناف کندی .

یارارانی و دولته اوته دهری فداکارانی کورلمش اولان (قره مصطفی) پاشانک علیهنه ساحدار پاشا ایله شیخ الاسلام و سائره یوریهه رک عقد ایدیلم مصالحه نك شانسر و فائده سز اولدیغنی لغرض عرض ایتملی اوزرینه عودتنده اعدام می ایدیم، یوقسه بره می یوللاییم، دیه دوشوشمش، برکت و یرسون که بوتردینی قائم مقام صدارت (محمد) پاشایه آچمقله پاشا معااهده نك موافق شان دولت اولدیغنی سویدیه رک قورتار مشدر. و اسفا که (محمد) پاشا بالاخره ساحدار ایله شیخ الاسلام و یرینه قائم مقام اولان (حسین) پاشا کی غرضکارلرک حیا سنه دوشه رک کندیسنی جلاددن قورتاره مشدر.

صنعتلرینه مناسبت آله جق رنگلی البسه کیمشدر. مثلا مجلدلره کاغذ جیلر: الوان کاغذلردن جبه و شبکله هر و باشلرنده درلودرلو کانسوله ر، درلودرلو بایراقلر، قنارلر؛ خفافلر؛ سختیان و میشین روبالر؛ کورکیلر: کونا کون پوستلر ایله، کیمی آبی، کیمی قورد و کویک هیئنه کوروب آلائی کوشکی اوکندن کیمشدر که اون برنجی عصرده کوردیکمز اصناف آلائی کی دیمکدر. صدراعظمک سراینده ایپ جابزلری، زوربازلر، کیجه لری خیال، ساز، مهرخانه؛ ترسانه و طوبخانه و آغا قیوستده، جبه خانه ایله کرکارده دوام اوزره قول قول چنکیلر اویناه مشدر. مسخره لغه کلنجه: (حشمت) مرحومک ولادتنامه سنده شویله برتعریف وازدر: شتاجی بری باشه بردستار، صیرتنه هزار رنگ برفراجه کیهرک اگر ویا سه رنده کی غریب و تحق نقوش ایله خر دجاله دونیدردیکی برمه که بندمش، یانته اللری دکنسکی اون بش یکر می قدر ظیهر حریفلر آلمش، بو حریفلرک کاغذدن یاپلش بکیچری کچه سنه مشابه کلاه لری وار ایش. بوتلر ایکیشر ایکیشر برکابنده کیتمکده لر ایکن اوکده بری ترازو چکمکده، آرقده دیگر بری قلفه، دکنک کونورمکده اولوب کویا دونایما عتسی ایش کی اطرافه آهسته آهسته سلام و بربر، طرف طرف طولاشه رق دکانلر اوکنده نوقف ایتمکجه اکشی بر صورتله خطاب ایدهرک دیر ایش که:

«باقک آدملر، بن دونایما عتسی م (ناظری). بن سزک ایچون خواب

بر کرده (جزایر) و (نونس) کمپارینسک (وندیک) سواحلندۀ غرق
ایدلسی اوزرینه ممالک عثمانیه ده نه قدر وندیکلی وار ایسه جمله سنک
قتلنه اراده اصدارایله مشیدی. صدراعظم (قره مصطفی) پاشا بو ارادوبی
اوج کون توقیف ایده رک وندیکلبرک قتلندن ایسه ایرایدیلهری موافق
اوله جغنی زور ایله آکلاته بیلمشدر .

تاریخک هر دوره مخصوص اولان شواهد جایله سی ایله آشکار
اولیورکه (قتل و تدهیش پوایتقه سی) هیچ بر زمان بر دولتک اساس
شوکت و متانتنی تحکیم ایده مه مش، بالعکس دها زیاده خراب اولسه
باعث اولمشدر. (مراد) رابع ایچون شدت و خون خوارلنی ایله فسادات
داخلیه بی قالدیردی دینار بو سوزی ایلك سوبله مش اولانک اثرینه تابع

وراحتنی ترك ایتمدم . کچه وکوندوز آت واشک بوینه دوشدم . باقیم ذوق
وصفا کز تمامی؟ زنهار ذوقیاته متعلق برنسنه بی اکیک ایشله میک . صوکره
پشیمان اولورسکنز . بو وقتی غیری وقته قیاس ایتمیوب صرتکیزده کی اباسی
اوجوز بها ایله ساتکده ذوقیاته ویرک ، تک هان ذوقکیز تمام اولسون. کوردم
سزی . بن سزک ایچون سعی ایدرم . مراد و مقصودم سزی بو ایامده ذوق
وصفایه آشدیروبدۀ دونائای هابون ختامندن صوکره سزله خاص الحاص
طیاق پیدیره در .

رساله ده «رمال» دبه برمسخره دها تصویر اولنیور :

بو حریف باشنه اوزوم کوفه سندن مصنوع قفسی بر دستار، صرتشه بزم
قومشو چانلانان دیدیکمز بیک بر پارچهلی بر خرقه کیمش، بلنه قلمسز، صرکه بز
بر دیوبت طاقش، قویینه ده کاغد پارچهلری طولدیرمش . بوده همار سوار.
یاشنده قازمه لی بش آلتی ایرغاد، آلتی یدی نفر «کوره کالی» وار .
چارسو بازار طولاشبور . نرده مرمر دوشه لی بر حولی، سوسلی، منتظم
بر دکان کوربرسه اشکی او طرفه چوروب یاشنده کیلر قازمه و کورکارینه
طیاندقلری حاله خطاب ایدیور :

دیورکه : |

اولانردر . هله بو اصول ، اصلاحات انسانیتمکارانه فیکرینه بسبتون مفایردر . الی ، آیانغی باغلی ، داد خواه بیک اسیری چو کر توب قارشو- سنده کله لرینک یووارلاندیغنی سیر ایدن (مراد) رابعده ایسه بویله بر فکر اصلاح اصلا بولنه ماز . بو حکمدار ، اون بر سنه ظرفنده نرینه باصدی ایسه اوراده همان برقان ایزی بر اقمشدر . نیجه پوائتیمه لر اغراض خارجیه و داخلیه بی دائمی صورتده متیقظ بولندیردینی ایچوندر که دوات مطلوب اولان (دور وقوف وکمال) ی ادراک ایدمه مش و عثمانلیلق اوکونلردن اعتبار آنه داخله ، نهده خارجاً مشکلات ، اغتشاشاتدن قورتوله مامشدر .

— بن رمال ، نروده بردینه وارسه کشف ایدهرم . بوراده ده بردانه وار . فقط اوتهدن بری «خلقت خبیته من مقتضاسنجه آبا واجدادندن واقربا واستادمن کسب ایندیکم یعنی آلتونه پایشورسه ک طوپراق اولسون دیو آلدیم دعانک اثری بیه حال بنده جلوه کردر ، لکن هله باقلم دینه بو محمله نرهلرده در» دیه قلمیله کاغدلر اوزرینه نقطه لر آتدقدن سوکره حولینک ویا دکانک اوکوزل دوشه لی عملرینی قازدیرمه قیام ایدیور . بونک اوزرینه او ویا دکان صاحبی نه یاپورسک ؟ خانماغزی خراب ، قالدیرملر منی رخنه دار ایتدک . دیدکلرنده رمال دخی :

— بهی جانم ، نه طورهیم ؟ بو خصوصه هیچ صبر وقرار اولنورمی ؟ زوکوردلک جائزه کار ایتدی . کرچه سزک خانه کز ییقیلور اما بز یاپیلوروز . وامثالی سوزلر سویلدکن سوکره آقچه آلیورمش .

اون برنجی ، اون ایکنجی عصر مجریده لعیبات نامنه موجود اولان طاقلر خواننده ، مطرب ، مقلد ، رقاص ، خیال ، قوقله باز ، حقه باز ، جانباز و الحاصل آخرینه «باز» کله فارسیه سنک علاوه سیله حاصل اولان زورباز ، کوزه باز ، جنق باز ، سینی باز ، کاسه باز ایله پرنده ، شیشه ، قدح ، بومورطه ، کاغذ ، کله ، یورالاق ، آینه ، چرخ ، شمشیر ، مایمون ، کوپک ، آبی ، حمار ، پیلانباز وامثالندن عبارتدر .

اون سگزننجى باب

سلطان ابراهيم

- ۱ -

(۱۰۴۹) ده جالس تخت اولشدر. صبر و تحمل نامنه حين جلوسده
 (اقامت رسم عزرا ايجون) باشنه سياه شمله صارمش ايدى. وزرا و اعيان
 ايسه بيعتدن صوكره شمله لرى چيقاروب عمامه لرى اوزرينه سياه باغلا-
 ديلر، بر زمان آغلاديلر. يگرى بش يشارنده ايدى.

سلطان مراد، برادرى شهزاده (قاسم) ي بوغدرديني اوطهده وفات ايتمش
 ايدى. بوندن ده آكلاشيليركه سرايك خان هراوطهسى برر مقتل حكمنى احراز
 ايدمبيله جك درجهده دهشت ايجنده ايدى. وزيراعظم (قره مصطفى) پاشايى
 خبردار ايتديلر. قيو آغاسى سلطان (ابراهيم) ك محبوس بولندينى محله كيدمرك:
 — شهزادهم، مبارك باشكز صاغ اولسون. برادر كز سلطان (مراد)
 داربقايه كيتدى. تخت سلطنت سزكدر.

ديمش ايسهده كيم اينانير؟ چونكه سلطان (ابراهيم) شهزاده (بايزيد) ايله
 (سليمان) و (قاسم) ك نيه اوغرادقلىنى كورمش و:

« بو اسباب جنونى سير ايدن ديوانه اولمازى؟ »

مصراعنه يقين برحاله كلش ايدى. آغانك سوزينه اينانمهرق، حتى برحيله
 اولديغنه ذاهب اولهرق:

بو عصر لرده تربيه - جوانانك بر اهميت مخصوصه كسب ايتديكى مايعون ،
 كوپك ، آيى واشك اويندلسندن آكلاشيليور. شمرقده اوتهدنبرى خروس ،
 قوچ ، دوه دو كوشدبرمك ، شاهين و طوغان ايله اولامق اعتياداتنددر .
 مايعون ايله آيى اويتاتق بلسكه آز كورواشدر .

۱۱۲۱ تاريخنده اجرا ايديلن سورولمده يالكلز « روى درياده صالار
 اوزرنده قشك شنكل كرى » قيدي موجوددر. كذا ۱۱۳۲. تاريخنده وقوعه

— حمله ایدیور -
 سکز، بکا تخت سلطنت
 نه لازم؛ قرنداشم صاغ
 اولسون. بدن نه ایستر-
 سکز؛ دیه جواب وردرک
 امتناع کوستردی. کوستر-
 مز می یا؟

ایشته قتل و تدهیش
 پولتیقه سنک سینا شدن
 بری ده بودر که حکم دار ایله
 وکلا، وزرا، مأمورین
 آره سنده بر رابطه صمیمه
 اولدینی و حکومت ایله
 خلق یکدیگرینه دشمن
 نظر ایله باقدینی کی آنا،
 برادر، همشیره والحاصل
 اقربا نامنه کیملر واریسه

سلطان ابراهیم خان

کان سور ازدواج تفصیلاتنده: (لوازم سوردن اولان خواننده وسازنده لردن
 مهارتلی مسلم اولنلر انتخاب و خاص باغچه ده «یالی کوشکی» قیوسی داخلنده
 واقع بر موضع کندولره آرامگاه مشق و تعلیم تعیین اولنوب رقص ولعبه
 ماهر چنکیلر، جابازلر و سایر شعبه بازلر جمعنده اهتمام و میدان سورده هجوم
 وزحام ناسدن جلوه گاه لعب و تماشایی محافظه ایچون یوز یکریمی عدد طلوعی
 تعبیر اولنور اشخاص طرفه اشکال تدارک اولنوب میشندن شبکاه وجه
 وشلوار ویاغلی طلوم کی کسود و لوازم لری امین سور طرفندن آماده قلندغه
 مسارت و اقدام قلندی.) تعریفی موجوددر . .

ایکی سور مراسمنده کوریلن بو طلومجیلرک میدان آچق ایچون احضار
 ایدلرک لری آکلاشیلور. فقط بونلرک دخی کئدیلرینه مخصوص مسخره قلری
 والدینی عین هراتک صوکنی تشکیل ایدن: (طلومجیلرک کسود مخصوصه لرله

جمله سى ده يکديکي کړندن متحاشى ، لرزان اولورلر . بچاره سلطان (ابراهيم)
والده سنک — آرسلام ، باشک صاغ اولسون ، کل چيقي ديشنه بيله اعتماد
ايمدى . بيک يمين ايتديلر ، ممکن دکل ايتانه مادي . اک صوکره قيو آغاسى
ايله والده سلطان قولتوغنه کيره رک :

— کيدک ، باقک ، کورک ديه زور ايله طيشازى به چيقارديلر . نه فجيح
حاللر ! قيو آغاسى وزير اعظمک سراى داخلنده کى (چور قيو) اوکنده آياقده
طورديغنى کورنجه هان خبر کوندره رک :

— آمان طيشارى به چيقسونلر ، شهزاده حضرتلرى کنديلرني بوستانجى
باشى ظن ايدرده قورقار . زيرا بورايه آنجق بوستانجى باشى کلير . ديديردى .
وزير ، نعلش اوپه سنه کيره رک منتظر اولدى . سلطان (ابراهيم) اوپه به کلنجه :
— لالاک بودر ، ديه صدر اعظمى تقديم ايتديلر . زواللى شهزاده ، حالا
بکا حيله ايديسورسکر ديه امتناع ايديسوردى . اک صوکره ميتک بوزنى آجوب
کوسترديلر .

— بوزنى قيايک . ديه رک تحت اوپه سنه کيررکن بو دفعه دخى کوزلرينه
ايتانه مادي . کرى دونوب ، بردها آچديردى . دقتلى دقتلى باقدقدن صوکره
مطمن اولدى .

اوکنده شمع کافورى ، مئرين ، وزير اعظم ، قيو آغالى اولديغى حالده

مهيا اولان يکرمى اوتوز نفر طلوجى حضور صدر اعظميده وافر اعزازلقلر
کوستروب مظهر انعام واحسان اولديلر) تعريفندن مستدلر . حتى سلطان
(مصطفى) خاىک کرينه سى « امناه » سلطانک (~~موسى~~) واليسى (سرکه عثمان)
باشايه تزويجى مناسبيله اوق ميداننده اجرا ايديلن سور هاپون نقلنده بوتلر
حقنده اولدجه صريح معلومات مندرجدر .

(صدر اعظم طلوجيلرک شکل عييلرى اوزره حضور عاليرينه کلارنى
فرمان بيورديلر . طلوجى باشى نامنه اولان شخص باشنده بياض يالديزلى
شبكة و آرقه سنده صارى يالديزلى جبه والنده بياض يالديزلى عصا و اوکنده
ايکى طبل و ايکى سورنا و ايکى نقاره و بيش دف و اون بيش نفر صبيان ، آرقه لرنده
يکسر و يقاسز شلوار شکنده اوچتور يقاسى بيونلرينه باغلو آلاجه بسمه دن
کوه لرله رقص ايتديلر . ايجلرندن برى اوتاق پيشکاهنده واقع بر منزل طاشنک
تپه سنده قباق طورداى . بجه هنرلرکوستروب آکا و طلوجى باشى به احسان اولندى)

تخت او طه سنه کیردی . معیت خلقی « بسم الله بادشاهم » دیدیلر . جناب فاروقک تبرکاً محفوظ اولان عمامه لرخی کیددی . کیرکن ال قالدیروب « الحمد لله یارب که بن کی بر عبد ضعیفی بو مقامه لایق کوردک » دیدی . سلطان (ابراهیم) ، — (نعیم)ک قولنجه — تخته جالس اولنجه الارینی آجهرق :

— یارب ، ایامده امت محمدی خوش حال ایله وبری بریزدن خوشنود ایب دیه دعا ایله دی .

ایرتمی کون بیعت رسمی اجرا ایدیله رک (مراد) رابعک نعشی کمال احتفال ایله قالدیریلدی . جنازه سنده غزاده بیندیکسی اوج آت ترسنه اکرلنوب نابوتی اوکنده بدلشدر . بر روایتسه کوریه : (خاق مأمه دوشوب آت میدانده سیاه طونلی آتلرله ماتم ایستیلر . بر ماونه سنی تبرکاً ترسانه عامرده قاره قطرانه بویایوب « شاه قلمه » دینلن اسکله قریبده کی کوزلرک برینه چکدیلر .)

سلطان (ابراهیم) ، (قره مصطفی) پاشایی موقع صدارتده ابقا ایله دی . تریه (ایوب) ی زیارتله قلیچ قوشاندی . جلوس کونی قوشلق وقتنه قدر سو قاقلره کیمسه چیقمه یوب آمام بیعتده متادیلر — دولت و مملکت سلطان (ابراهیم) کدر — دیه باغیردیلر .

شیمدیلر بزم (یاغلی دیرک) دیدیکمز او بوزده وار ایتمش :
(بوم مزبورده عربله ایله اوتوز پاره آلائی طویلیری نقل و نسانجی پاشا اوتاغک آت یاننده وضع اولنوب طویلیر ایله اوتاق هایون پینده اوتوز ذراع بر دیرک نصب و تپه سنه کیم چیته بیلورسه آنک اولق اوزره درونی چیل آخه ایله ملو برسیم مشربه وضع اولندی) قیدی بوندن بقیه برشی دکلدنر . فقط آتی الحکایه لعیبات زمانک اختراعاتدن معدود اوله حق درجه ده غریب کورینیور :
(جرید ملاعبه سی عام اولدقدن صوکره طلوعیلردن او ز قرق نفر آدم لباس غریبانه و شبکلاه عجیبانه ایله ایکیشر ایکیشر آلائی ایله اوکلرنده کندی یاپیلری اولان بر دوه قوشنی اویناده رق میدانه کلدیلر . و عربه کی تکرک

سلطان (مراد) ك قتل پولىتېقهسى هنوزكل سرعته دوام ايديوردى.
 (ردوس) ده محبوس اولان (شاهين كراى) بر جاهلك ا (مجهول بر قوش
 اسمى ايله مسمى بر كيمسه دن دولت عليه به ضرر كله جك) ديمه سيله قتل
 ايديلدېكى كې اوتومه بريده اختفا ايدن زوربالدن (حافظ كور) رفقاً -
 سنك اسم و رسملرني دفتر ايدوب بووسيله ايله قور تولورم ديهه رك تقدیم
 ايتمش ايسه ده كندېمى و دفتر موجينجه عونى اعدام ايدلمش لر در .
 صدراعظم ، مسكوكاتى اصلاح ايدهرك معاملاتى تنظيمه همت
 ايله دى . بو ائاده غروش يوزيكرمى بش ، آلتون ايكي يوز اللى آقچه به
 چيتمش ايدى . (اردل) پرنس (راقوجى) نك ده آدمى كله رك
 اون بش بيك آلتون وركوين وىردى . سلطان (مراد) ك ايراندن
 كيتروب كندوسنه ندیم خاص ايدينديكى سفیه و عياش (اميركون خان)
 - كه سراينك اولدينى محله حالا (ميركون) ديزير - هدايای كرانها ايله
 كنن سفيرايرانى (مقصود) خان ايله برابر دونمك ايسته دى . فقط بو آتشي
 نانكورلكنه وريله رك قتل و كاغذخانه ده كى كوشكنى پادشاه آلوب
 يالدى دخى وزير اعظمه احسان ايديلدى .

اوزرنده بر كوشك ايجنده دستارلى عجمانه اوچ درت عدد دف چالار صورتلر
 و آلتى عدد اوغلان صورتنى ياپمشلر ايدى كه عربه يورديكجه دفلر چالور
 و اوغلانلر اوينارلر ايدى . و بلندن يوقاروسى آدم و بلندن آشاغيسى آت
 شكندده ، انده بريالين تيغ اوينار بر صورت دخى ياپوب بووجه اوزره بر آز
 هنر و لعبت اظهارندن صوكره ميدان اورته سنده سهيا رسمنده اوچ صيريق
 اوزرنده مصنوع حلقه به آصيامش كونا كونا فشنكاره آتش وىرلدى . بعده
 (مصرقاره) دن كنن بر او بونجى هر طرفه تيغله باغلى اولان چنبردن پرتاب
 ايله دى . و البته بر مشعله آلوب آغازه طبل و سوزنا ايله رقص ايتكدن صوكره
 بر آدمى باشنه آلوب اثنای پرزاز ورتنده بره بييرلوب ، و طوغريلوب باشنده

(آزاق) قلمه سی بش سنه دن بری قازاقلر اننه دوشمشیدی ،
 (سیاوش) پاشا قوماندایی و تاتار خانی (بهادر کرای) ک رفاقتیله کیدن
 عساکر عثمانیه اوچ آی محاصره ایستدکاری حالدہ تلفات ویرمکن
 باشقه بر شی یاپه میهرق دوندیله . (بهادر کرای) ، (آزاق) دن ۷۰ رتندہ
 وفات ایئدی . ایرتسی سنہ (سلطان زاده محمد) پاشا قوۂ برہیہ و قبودان
 پاشا قوۂ بحرہیہ قوماندایستدکاری حالدہ ینہ (آزاق) اوزرینہ کیدیلرک
 تاتار خانی دخی یوز بیگ تاتار ایله حرکت ایتمکله ایچریده کیلر شهری
 یاقوب کیتدیله (۱۰۵۱) .

(مراد) رابع زمانندہ پک زیادہ نفوذ صاحبی اولان و اخیراً
 (طمشوار) بکلر بکلیکنہ تعیین ایدیلهن سلحدار (مصطفی) پاشا ، خزینہ
 پادشاهیدن پک جوق اشیای قیمتدار آلدینی و (قبریس) خزینہ سی
 دخی درت سنہ قبض ایدهرک کیمسہیہ بر شی ویرمیدیکی تحقیق ایتمکله
 مطالبہ و تحصیلی ایچون بافرمان کوندریلن (ادرنہ) بوستانجی باشیسنہ
 آنجیق الی بیگ غروش مقداری اشیای دفتری کوستردی . بونک اوزرینہ
 اوزمانلر عزل قدر اہمیتمز اولان قتلنہ ارادہ صادر اولدی . پاشایی

اولان آدم دخی معاً اکیلوب قالقار ایکن دوشمز ایدی . ایکنجی کونی دخی
 بو درلو او بولر اجرا ایلدلدر .

(اوتاغ صدراعظمی پیشکاهندہ بر ساعت مقداری چنکیلر اوینایوب بده
 مصر زور بازندن بریسی بر مزراق یالانچی آلنک اوزرینہ وضع ورقص
 و بر چنبرک درون و بیرون دائرہ سنہ فنجانلر قودقدن سوکرہ بالق کبی درون
 چنبردن کجدی و برستون اوزرینہ بر کوچک اوغلان چیقاروب اننه بر برداق
 وردی . اوغلان تپہسی اوزرندن برداقدن صو ایچوب بده بر عربک او موزینہ
 چیقوب باشی اوزرینہ بر کوچک برداق او اوزرینہ بر کوپ وضع و بو کیفیت
 غربیہ ایله براز جلوہ کارقلر ایلدی . و بر چناق اوزرینہ بر طبلہ مثللو نسنہ

بوغغق ایچون (طمشوار) قرق بوستانچی جلادی کیتمشدی . بش
بیك کیسه دن زیاده اموالی ظهور ایدهرك خزینه آندی .
بو ائشاده شاه ایران (سام ابن صفی) وفات ایدوب یرینه اوغلی
(عباس) نام صی شاه اولدی .

(حاب) بکلبکی (نصوح) پاشا زاده (حسین) پاشا : بن وزیر ابن
وزیرم ، صدراعظم ایسه (چورباچیدر ا) کی تفوهاتده بولنور ، بوندن
ماعدنا (ارضروم) ده ایکن سرحدلرده طغراکش وزیرلردن طغرا
چکمک منع ایدیلمدیکی حالده کندیبی : بکا بو امری (مراد) رابع کی
برغازی صاحبقران وردی دیهرك ینه صدراعظم (مصطفی) پاشا
علیهنه یورورایمش . بالآخره (حاب) تعیین ایدیلمجه اطوار متقلبانه
کوسترمش ، (سیواس) نقل اولمش ، اورادن حرکتنده ایسه معیتنه
پک چوق صاریجه وسکبان عسکری یازمش ایدی . بو ائشاده خزینه دار
(کورابراهیم) پاشا (سیواس) امیر الامراسی ایدی . صدراعظم ، دلگیر
اولغاه (ابراهیم) پاشایه قتلی ایچون کیزلی امر ویرمش ، او دخی
(قیصریه) قربنده (حسین) پاشایه هجوم ایلهمش ایسه ده مقتول اولمشدر .

قویوب واوزینه بر اوغلانی صاروب باشی اوزرینه یمین و یسارینه حرکت
عجیبه کوستردی . و برچنبرك اطرافنه دخی بیچاقلر صوقوب بی محابا برطرفدن
برطرفه پرتاب ایلهدی . بعده درت کوزلو برچنبر دها کتیروب وهر کوزندن
بر دفعه کچوب بعده چنبرك اورته سنه بر آغاج قویوب وینه تیغله ایله آراسندن
پرتاب ایلهدی . و بر چنبرك دخی وراسنده قائماً لام الف وار برکیمسه
ایکی تیغ طوتوب تیغلك اوزرندن کچدی و برچلاق دوونک اوزرینه برچنبر
وضع ایستیروب بر قاق خطوه یردن پرتاب ایله بی محابا درون چنبردن
کچدی) .

کوریلیورکه / زده کی لعیبات عمومیه به خارجدن ده برطاقم جانباز و هنربازلر

(حسین) پاشاده معیتده کی عساکر و فیره ایله استانبوله طوغری یوریمکه، صدر اعظم ایله شرعی دعوام وار، دیمکه باشلادی. بو شایعه لر و صدر اعظمک تلقیناتی اوزرینسه (دلی قیطاس) آغا ایله آناطولی بککری کی کونده رلدی. (اذمید) جوارنده (بی خواجه چایز) نده وقوع بولان محاربه ده (قیطاس) آغا یاره لندی. (حسین) پاشا بوغالیبتله و مهر صدارت کندیسینه کلیر املیله (اسکدار) قدر یوریدی ایسه ده بابدینی ایشک اهمیتنی درک ایدره ک اردو کاهی بر اقوب (بر اوادی) قریبندکی چفتلکینه، اورادن ده (قریم) کیتمک اوزره (روسجق) قاچدی. (ادرنه) بوستانچی باشیسی مأموراً کندیسینی (روسجق) ده در دست و آدمارینی قتل ایدره ک استانبوله بوللامقله وزیر اعظم (مصطفی) پاشا مومی الیهی (طوب قو) خارچنده کی باغچه سنده اشکنجه ایله اعدام ایتدیردی. فقط کندیسنک ده خلق آره سنده اعتباری آزالدی.

بوقتلرک جله سی برر نوع جنایت اولوب محافظه موقع ایچون وزرانک صنعه لرله وجود بولش، فقط دولتی چور و تمکه قصد ایش چپیانلردر. بو صیره لرده (پیاله) پاشا قومانداسنده بولنان دونانما (آیاماوره) آطه سندن (اسپانیا) ساحلی اوره رق کلیتی غنیمت آلدینی کی (قوتورون).

التحاق ایشلردر. مع هذا عين اصوله هنر با لاق ایدن بر لیلر دخی موجود ایش. (راشد) مرحوم شونلری دخی علاوه ایلور:
(ازمید جانبازلرندن بیی آغزینسه قلیچ آلوب آباق اوزرنده باشی بره واقعات و جهی اوزره اوچ کیره برنده آندی. بعده «شیره باز» لر بردستی اوزرینه نرت توشن بر آغچه بربری اوزرینه ایچیری صو ایله مله یکر می عدد شکرنه شیره لر ای اوزرنده بر لیل و آنک بوسته دخی اوچ عدد کبیر شیره قریب و ماشی اوزرینه آلوب رقص ایله دینر. و بریسی دخر بر بوش در کوی کتیروب باشی ایله کوبه اولیه بر اوزرته ک کرب چهار باره اولدی. و بریسی دخی ایکی آدمک قولارخی بر برینه کلید لوب و آرارینه کوروب ایکی آدمی فرلداق

اوکلارندہ دخی قرمزی اطلس وشمع کافوری یوکلو بر (قالیون) ضبط ایدہ رک، عودتدہدہ ایکی (پورتون)، بر (قالیون) ودیکر ایکی سفینہ ایله بر قاج بوز اسیر کتیرہ رک خلیجہ دخول ایتدی .

— ۲ —

جنجی خواجہ دوری — سلطان (ابراہیم) زمانتک اک نامدار آقوری (جنجی خواجہ) دینیلن حریفدر. سلطان (ابراہیم) سرایدہ محبوس ایکن جان قوزقوسیلہ خفقان، اویقوسزلق علتہ، مرانہ اوغرامش ایدی. اطبا علاجی کارکر اولیور، حرم طرفندن ایسہ «اوقومق» خصوصہ قوت ویریلور، فی الواقع سلطان مشارالہ اوقومقدن استراحت حس ایدیوردی. زعفران بولی (حسین) نامندہ بر شیخزادہ پدردن برطاقم دعالر اوکرشمش، مقیم اولدینی مدرسدہ کلنلری اوقومقلہ شہرت قازانمش ایدی. بونی بیلنردن بری والدهسلطانہ سویلر. مرقوم جلب ایدیلر. اوقور. (نعیا) نک دیدیکی کبی اعتقاد امداد ایلر. پادشاہ منشرح اولور. مرقومہ ہنوز ملازم دقتزندہ مقید اولدینی حالہ عہدہسنہ «خارج مدرسلکی» توجیہ ایدیلر. فقط شیخ الاسلام

کبی فرافر چوردی. و اوچ دانہ تیغ سرتیزک اوچلرخی قارنہ طیاوب بردن بر یحاق آلدی و بر آجاج پارہسنک اوزرینہ طوروب تیغ قویوب اوزرینہ باصدقدن صوکرہ ینہ طرز معهود اوزرہ اوچ تیغہ قارنہ طیاوب بردن یحاق دیوشوردی. و برطاشی طوپ کبی ہواہ آتوب آشاغی اینرکن گاہ باشنی وگاہ کوسنی وگاہ آرقہسنی نشان بری کبی قارشو وردی. بعدہ «چنبردہ فنجان اوینامق» کبی و «ادرنہ قولی چنکیلری فصل ایتک» کبی انواع ملاعب و صنایع ایله اصرار وقت اولندی.

بوہلہ عظیم برسوز ازدواجدہ اجرا ایدیلن لعیانتک اکثریسی بزم جانبازق دیدیکمز اوونلردن اولمقلہ برابر صنایع و حرفہ تعلق ایدن اختراعاتدہ اندر دکل ایش. حتی عین سوردہ ختان جمعیتی مناسبتلہ بر قول چنکی و خیال ظل (یعنی قرہ کوز) تعیین و ترتیب ایدیلدی کبی ترسانہ لیلرلہ طوپچیلر دخی ایکی معرفت ایراز ایله مشلدر. (تاریخ راشد) بونلرایچوندہ دیورکہ :

(یحیی افندی) بو پایه‌نی جوق کوریر. رد اتمک اوزره ایکن خط هاپون ایله (صحن مدرسه‌سی) مدرسلکی ویریلیر، بر سرای ایله وظیفه تعیین و تخصیص اونور. برقاچ کون سوکره (سلیمانیه) مدرسه‌سی ویریلوب درعقب (غلطه) قاضیلتی ایله خواجه‌ک دخی توجیه اولنور. حریف (جنجی) لقبیله کسب شهرت ایدر. معهود (ابوالهدا) کبی سرایی مرجع خاص و عام اولور. مشهور قره چلبی زاده (محمد) افندیسکده قیزی آلیر. بالطبع بوبله بردن بره بووینلر اموردوانه قاریشیرلر. بوده امثالی کبی هم قاریشیر، هم ده جمع امواله باشلار (۱۰۵۴).

ایشته بو (جنجی خواجه) ایله سائر ارباب تزویرک القای و وزیر اعظم (قره مصطفی) پاشانک نظر یادشایدن دوشمه‌سنه و مقتولیتنه سبب اولدی. پادشاه بر زماندن بری (مصطفی) پاشانک سرت و آمرانه مقابله لرندن تنفر ایتشیدی. یکی ساحدار اولان (یوسف) پاشا ایله جنجی خواجهده اتفاق ایتکله استقلالی بتون بتون آزالدی. پاشا هرایکسینی آتقی ایچون یکیکچریلری قیشقیرتمق طریقه صابدی ایسه‌ده موفق اوله‌مادی. اک سوکره سرایشده کی اوتلفک آلتنده کیزلنمش ایکن

(ترسانه عامره لونک یابدقاری «چکدیری» کی تقلیدی، کورکلرینه مربوط هلنکار ایله قره‌ده دریاده یوریرکی یوریدی. ظاهرأ کشاده اولان بادبانلری سببیله حرکت ایدرظن اولنوردی. وزرا اوتاقلری اوکنه کلدیکنده ایکی جانبته تفنک و طوب آنه‌رق و پیشکاهنده تماشاسنه تراجم ایدن ناسی ولوله ناکاه ظهور طوب و تفنک ایله بربرینه قانه‌رق طوغریجه اوتاغ هاپونک منصوب اولدیقی پشته اوزرینه صعود ایله‌دی. بعده طوغریلرک یابدقاری تقلید «قلعه» دخی پیشکاه اوتاغ هاپونه کتوریلوب برقاعده قلعه جنجی نمونه‌سی کوستردیلر.) (برجانباز، بر آدم بونی صیریفک نصفندن یوقاریسه آیاق باصه‌جق برلری اوانله اوزرینه پینوب یوریدی. وایکی عدد چنبرک ایچ طرفلرینه دائراً مدار بیخاقلر دیزوب ایکسینک ایچندن برحله‌ده برتاب ایله‌دی.)

(صردن کلن زوربازلردن براوغلان کندی تعلیمی اوزره ایکی ال و آیاغیله کوزلری محکم باغلانوب برزنیلک ایچنه وضع ایتدیلر. وزنیلی محکم باغلادقدن

بوستانجیلر یا قه لادیار . جلاد (قره علی) گنند آتهرق سو قاقده بوغدی .
 بو قتلرک و قوعی ، پادشاهک اولدبرک دیر دیمز کیم اولورسه اولسون
 در حال اعدامی اول امرده حکومتسزلکه دلالت ایدر . ثانیاً : قتل
 وزرا و امرايه ، یا خود افراده عادی بر نظرله باقان بر حکمدارک اصول
 حکومته غیر واقف ، یا لکنز کندی هوا و هوسنه تابع اولدیغی کوستریر .
 بناء علیه اداره دوات کیف مایشاء صورتنه کیرر . شوخالده امنیت عمومیه
 منسلب اولهرق حقوق فردیه یا عمال ایدیش اولورکه بوندن بیوک ظلم اوله باز .
 کوریورسکیزکه ذهنأ مبتلا اولان سلطان (ابراهیم) ده بیله خصصت
 خونخواری موجود در . معقول ، غیر معقول هر امرینه اطاعت
 ایتدیرمک استبداد و استعدادی عقلمدن پک زیاده نام در .

مقتول (مصطفی) پاشا انانی صدارتسده ولایتلری مجدداً تحریر
 ایتدیرمش ، واردات خزینه بی دخی آرتیروب عسکرک علوفسفی منتظماً
 وبرمکه باشلامش ایدی . تاریخ استقامتنه و انتظام پرولکنه شهادت ایدیور .
 حتی (کاتب چلبی) ، (وجهی) کبی مؤرخلرمن ، خیر و شری ، دولتہ نفع
 و ضرری اولوب اولمادیغی دوشونمکسزین سلطان (ابراهیم) ک

صوکره بر پشماله صاردیله . و میدانده منصوب اوچ عدد ستونک اورتسنده
 قدی اونوز ذراع مقداری اولان ستونه مقرره ایله چقاردیلر . تخمیناً بالاسنه
 بر قولاج مقداری بر قالدقده زور باز مزبور زنییلدن طشره چیقوب بیلان کبی
 ستونه صاریلهرق ذروه سنه صعود و برقهوه ابریفندن فنجانه قهوه قویوب
 ایچمکله صنعت شعبده بازیده اثبات وجود ایله دی .

بودوکونده تیریا کیله ، یته موجود . بونلردن اونوز قرق قدری میدانه
 کتیریلهرق قوشی یاریشی یاپدیرلش . بعده حضور پادشاهیده دائراً مدار
 اوطورملری فرمان بیوریلهرق اوئانده سلحدارلر طرقلرندن باره سریلمش .
 بونلر قاپشیرلرکن طرف طرف کستانه فشنکلری آتیلهرق آفیونلری پاتلادلش .

القائات ایله پاشانی قتل ایلمه سی ظلم اواباق اوزره قید ایدیورلر. غریب
دکلی که (مصطفی) پاشانک او قومه سی ، یازمه سی یوق ایش .

پاشانک قتلدن سو کره مهر صدارت (شام) والیسی (جوان قپوچی
پاشی) دیمکله معروف سلطان زاده (محمد پاشایه) تودیع ایدلشددر .

سلطان (ابراهیم) یالکز (جنجی خواجه) و سلحدار (یوسف) پاشا
نفوذی آلتنده دکل حرم نفوذی آلتنده دخی بولنیوردی .

شیخ الاسلام (یحیی) افندی بو آلتاده وفات ایتدی (۱۰۵۴) .
مشارالیه عالم ، فاضل ، شاعر ایدی .

قبودان (بیاله) پاشا (طرابلس غرب) ه کیمش ایدی . اورا طاییلرندن
(محمد) . مشارالیه دن قورقوب ملاقاته کلمه مش ، فقط پادشاهه قبالریله برابر

ایکی سفره لک آلتون ، ایکی سفره لک ده کوموش صحنلر ، کندیسنه آریجه
هدیه لر ویرمش ایسه ده پاشا ، بو صحنلرک بر طاقنی پادشاهه ، بر کوموش

طاقنی وزیر اعظمه تقدیم ایدوب بر سفره لک آلتون طاقنی ده کندی
پاشنده حفظ ایش ایدی . بو حالی کندی چراقلرندن (حمار اوغلی محمد)

آنی ، مایعون ، بیلان اویناتق دخی لعیبات صبراسنده مذکور و (باغچوان قوی) ،
(ادرنه قوی) و امشالی ناملرله چنکی طاقلری دخی داخل سوردر . بونلردن مائدا

یقین زمانه قدر آیاغه ایکی قلیج باغلاپه رق ایپ اوزرنده اوینایان جانسازلر ،
یاغلی صیریغه چیقانلر ، قرمه قالیون محاربه لری ، (آینه لی قواق) اسکله سندن

(فتار) اسکله سنه بالامار کرده لک چارمیخ ایپلری ایکی قالیونه باغلانوب یوریدیلن
یکی اختراع ایدلش عربیه ، رقص طبله لری ، جبه جیلرک ایجاد کرده لری اولان

آغزندن آتش پوسکوریراژدرها ، (خیال فتر) کبی دون ، اوکنده قیل رسمی ،
اوزرنده بر چنبری بولنان قلعه رسمی ، بیله یکمز منزل ایپلری ، هواتی ،
چیچک ، پوسکورمه ، سایبان ناملریله آکیلان فشنکار ، مطرچی ، کرزچی ،
صالیجی هنرلری ناملریله ده ده بشقه جه اوونلر وار ایدی .

آبودان (جنجی خواجه) به بیلدیرمش . اوده عرض ایله نججه (بیاله)
پاتانک اوی باصیلوب کندیبی اخناق ایدیلدی .
(داعی حسین) یعنی (جنجی خواجه) آناطولی قاضی عسکری اولدیبی
کبی (عاطله) قاضیلکی و پادشاه خواجه لکی دخی عهده سنده قالدی . پادشاه ،
(جنجی خواجه) ایله صحبتی کرم ایدرک ، حتی مولد جمعیتنده سول طرفنه
اوطورده رق ، ینه او مجلسده صدر روم ایلی (معید) افندی نیک اوستنه
کچیره رک درجه اقبالنه جلهبی حسد ایتدیرمش ایدی . زمانک تریسه سنه
باقک (معید) افندی ، خواجه نیک اوست طرفنه کچرک اوطور مسندن
منفعل اوله رق کتخداسی واسطه سیاه وزیر اعظم (محمد) پاشادن بونک
چاره سی صورمش ، اوده جمع مال طرفداری اولدیغندن: بودردک
علاجی شیخ الاسلام اولمقدر دیکله پاشایه یمش کیسه غروش رشوت

۱۱ — فائده

مهترخانه

مهترخانه یعنی موسیقه طاقی غازی سلطان (عثمن) زمانندن سوکره پک
چوق تحولاته اوغرامشدر . مهترخانه طاقی الک سوکره سکیز (زلزن) ایله بر
(زلزن باشی) ، سکیز (زورنازن) ایله بر (زورنازن باشی) ، سکیز (نقاره زن)
ایله بر (نقاره زهن باشی) ، سکیز (بوریزن) ایله بر (بوریزن باشی) ، سکیز
(طبل زن) ایله بر (طبل زن باشی) دن ومعیتمده طفقوز چاوش بولنان (وزیر ایچ
اوغلان باش چاوشی) هیتمندن مرکب ایدی . جله سی آلتیش درت کیشی ایدی .
چاوشلرک الارنده چتال چوکاتلر وار ایدی .
طاوولجی باشی به (باش مهترآغا) ، باندوبده (طقوزقات) مهترخانه دیتیردی .
بونلرک باشی ، (وزیر ایچ اوغلان باش چاوشی) ایدی .
بوطقم هر ایکندلی وقتی حاضر اولتی ایچون وزرادا اثره لرنده (ایچ اوغلان

ویرمش ایسه ده پاشا بوکون یارین دیه تاغزل اولنجه به قدر (معید) ی
 صاللا مشدر . فقط (محمد) پاشا، عزال ایدیلوب ده (کرید)ه مأمور ایدینجه
 کیسه لری پادشاهه ویردیرمش ، (معید) افندی دخی عددینی یوز اللی به
 ابلاغ ایدره ک شیخ الاسلام اولمشدر (۱) .

بو اثناده (جنجی خواجه) به بیوک بر سرای انشایی ایچون میریدن
 ایکی یوز یوک آقچه اعطاسی حقنده اراده چیقدی .

سلطان (ابراهیم) بر ابرینه (جنجی خواجه) ایله رئیس الکتاب
 افندی نی، ساجدار (یوسف) پاشا ایله سائرینی آلهرق (ادرنه) به عزیمت
 ایتمدی . (ادرنه) ده نه بکنمسه ایی ؟ اودون . استانبولک اودونی
 ایی ایدی ، بورانککنی بکنمدم دینجه ، استانبولدن حاملرله اودون
 طاشینمغه باشلادی .

باش چاوشی) ویکچیری آغاسی دائره سنده آکا معادل بری
 (وقت سروروصفا مهتر باشی هی) دیه باغیر، (مهتر باشی)
 النده سوزنا، باندونک اوکنه دوشر، وزیر ویا آغانک او-
 طور دینی عرض اوطه سنک اوکنه کلدرک برله برابر تمنا ایدره .

بو صیره ده چاوش ویا یکچیری اوجا-
 غنده آکا معادل اولان ذات (اصحاب
 حاجات و عرضحال صاحب لری واری ؟)
 دینه ندا ایدره، واریسه درحال عرضحال لری
 آلوب محلته تقدیم ایلردی .

بو چاوش ، حضرده و سفرده
 بک چوق وظیفه صاحی اولوب معیتده
 یکریمی قدو چاوش وار ایدی . النده
 کوموشدن چتال باشلی، اطراف زنجیر

و چغراقلی برچوگان طاشیردی . سفرده چاوشلر وزرا بایراق و طولغری اوکنده

(آزاق) محافظی (بہادر اسلام) ، مصر و ایسی (مقصود) پاشا ال
 قتل اولندیلر . قریم خانی (محمد کرای) عزال اولنوب یرینه (اسلام کرای)
 نسب ایدیلدی . سلاحدار (یوسف) پاشا ، قبودان دریالغہ تعین
 اولندی . (جنجی خواجہ) ایسہ پک زیادہ پارلادی .
 ینہ بوانداه مجارستان ایله نمچه ایمراتور لنگک آره سی آچیباہرق (اردل)
 حاکی (راقوچی) نک آمدی و تجاوزدن منعی ایچون در سعادتہ ایلچی کلدی .

ایکیشر کیدوب قوناق محلندہ باش چاوش
 وزیرک دائرہ سی خلقنی با پوصلہ قوناقلرہ
 تقسیم ، اردونک حرکتہ دائر اولان
 اوامر و تنبیہاتی اعلان ، محاربہ دہ افرادی
 تشجیع ایدر ، وزیر چادرینہ اینوب آتہ
 یندیکی زمان دیگر چاوشلرہ برابر وزیر
 آلقیشلار ایدی .

وقت حضرده وزیر دائرہ سی تشریفاتیغنی
 ایبا ایدر ، دائرہ خلقنہ آبدست ، نماز ،
 قہوہ آتی ، طعام وقتلرینی بیلدیرر ،
 پہلوان ، جرید اوونلرینک بدایت ونہا .
 یتلرنده چوکانلری آشاغی یوقاری سالار .
 دی . باش چاوش چوکانی وزیرک اوطلہ
 قبوسندہ کی پردہ اوزرینہ آسدیمی ایچریدہ
 کیزی قونوشلرینی آکلاشیلیر ، کیمسہ
 کیرہ مزدی . مہترخانہ طاقندن اولان
 بورولر زمانعزده اولدینی کئی عسکرہ
 قوماندا و اشارت و یرمک ایچون قوللا .
 تلازدی . قوماندا و اشارت (نقارہ) ایله
 وزیریلدی .

وزیر ایچ اوغلانی باش چاوشی

لهلیلر ایله روسلر دخی تانازلرک آقینلرندن شکایتلر ایدیورلردی .
داخالاً سؤاداره پک زیاده آشکار کورونمور ایدیسده (جنجی خواجه)
منتسپلری برر برر موقع و منصب صاحبی اولغه باشلایرهق ، باخصوص
پادشاهک حالی کوندن کونه دکیشهرک «حکومت کیف مایشائی» آچیتدن
آچیفه کوریدوردی .

— ۳ —

کرید و قعهسی

قزلر آغاسی (سنبل) آغانک وضع و حرکتی طبع پادشاهی به موافق

طاوولجیلر چالدقلمری زمان (یکدرالله) دیه باغیر برلر، طاوولاری اوموزلرنده
طاشیرلردی ، فقط (کوس) دبدان بیوک طاوول حیوان اوستنده چالینیردی .
(تاریخ عسکری) و (تشکیلات و قیافت عسکریه) کتابلرنده کوردیکمز
مسلوماته کوره غایت قبا کوریلن شومهترخانه طاقی، فوق العاده مؤثر هوالر
چالار، حتی اثنای ترنده سامعیندن پک چوغنی آغلادیر ایمش .

۱۲ — فأنده

انقلاب — اختلال

بر حکومتک اصول اداره سننده حاصل اولان بیوک بیوک دکیشمه لره ،
تأسیسات قانونیه سننده ظهوره کلن کلی تبدلاره (انقلاب) دیرلر . فقط بو
دکیشمه لری ، بو تبدلاری وجوده کتیرمک ایچون خلنک و یا بر قسم اهالینک
حکومت ، پادشاه ، امرا و یا مؤسسات قانونیه علیهنه سلاجلی ، سلاحسز
قالقیشمه لری (اختلال) نامی آلتنده ذکر اولنور . اختلالاری ، انقلابلری او -
یاندیران، میداننه چیقاران (استبداد) ایله قانونی و مشروع اولیان کیفی اداره لردر .
بزم مقصد مزایسه سیاسی انقلاب و اختلاللردر که بونلر بر مملکتنده اونودیلاز
تبدلار وقوعه کتیرر . اوزاده اولدجه پایدار بر اصول اداره تأسیس ایدر .

کله مکله (۱۰۵۴) سنه سنده مصره نفی ایتمش ایدی . آغا بو مناسبتله جمله اموال و اشیا سنی، خدم و حشمتی ، حتی آتلی رینی بیله قره دکزده یکی انشا ای دیلوب کلن (ابراهیم چلبی) نام رئیسک سفینه سنه ارکاب ایتمش ، مکه قاضیمی (روسه) لی (محمد) افندی ایله برابر نیجه حجاج دخی بینمش ایدی .

سفینه نك درت طوبی وار ایدی . (ردوس) لیانته اوغراد قدن صوکره (کرید) آطه سنه طوغری کلدیکنده (مالطه) قورصانلر ندن آلتی کمی اوکلرینه چیقدی . وقوع بولان محاربه ده قورصانلر کمی نی یدکه آلوب (کرید) ه کوتوردیلر . (سنبل) آغا ایله (ابراهیم) رئیس مقنول ،

الك مشهور انقلاب و اختلالر شونلردر :

۱ — ۱۶۴۸ سنه میلادیه ده یعنی بزده (آوجی سلطان محمد) زمانه مصادف اولان ۱۰۶۰ سنه سنده وقوعه کلن (انکاتره) اختلالیدر که قرال برنجی (شارل) ک حکومت مستبدانه سی علیه نه ظهور ایتشیدی . بو اختلال (۱۶۴۲- ۱۰۵۴) ده باشلادی . رجال حکومتدن (استرافورد) نامنده بری قرالک حکومت مستبدانه سنه خدمت ای دیوردی . ملته کوستردیکی پوا هانتدن طولانی مرقومی طوتوب اعدام ایتدیلر . بعده قرال ایله پارلامنتو طرفدارلری آره سنده محاربه باشلادی . (نازه بی) ده وقوعه کلن حرب ، مشهوردر . (۱۶۴۹ — ۱۶۶۱) ده قرال برنجی (شارل) ی ده اعدام ایتدیلر . مشهور (قروم و هل) که اختلالیلرک ریسی ایدی ، بونک ریاستی آلتده بر (جمهوریت) تشکیل ایله دی . (قروم و هل) ک اصول اداره سی شدتلی ، فقط شتالی ایدی . مع هذا انکلیز لر (استوار Stuart) خاندانه صادق قالدیلر . (استوار) لر (استوچیا) و (انکاتره) خاندان قراییسی اولوب بونلر ایچینده الک مشهور (ماری استوار) درکه فرانسه قراییجه سی بیله اولمشیدی . (استوار) لر اون بر سنه صوکره یته مقام قرالی به کچدیلر . جمهوریت قالدیدی . یکی حکمدار ، (ایکنجی شارل) عنوانیله تخته چیقدی . اوده بابایی کمی اداره کیفیتیه میل ایتدی . انکلیز حسیات ملیه سنی یاره لادی . بریله قرال اولان (ایکنجی ژاق) قانونیکاره و سائر مذاهبه

تاریخ ایلدیر

(محمد) چلی ایله آلتمش قدر متباقی کیمسه لرده اسپر اولمشاردی. (محمد) چلی بالاخره کنیدیسی صاتون آلوب قورتولدی. حتی بر مدت صوکره (اسیری) لقیبله فتوی امینی دخی اولدی. وقعه مسموع پادشاهی اولنجه دونانما ترتیبیله (کرید)ک ضبطنی فرمان ایله دی. سفر، وندیگیلیر علیهنه ایدی. قبودان دریا سلحدار (یوسف) پاشا تدارکات سریه ده بولنهرق، سلطان (ابراهیم) دخی هرکون ترسانیه کیده رک بر روايته کوره طقسان یدی سفینه، اوچ یوز شایقه دن مرکب بردونانما وجوده کتیریلدی. دونانما ده یدی بیک بیکچری، اون بیک سپاهی. سکسان بیک قدرده عساگر مختلفه وار ایدی. (یوسف) پاشا اثنای راهده (ساقینه) وسائر محلره اوغرایوب برقاچ کمی ضبط ایله دی. (نونس)

امتیازلر و بره رک اکثریت پروتستان اولان انکلیزلی مغیر ایله دی. حتی پروتستان اولان (هولاندا) لیلر اوزرینه حرب آچهرق آرده کی منافرتی زیاده لشیردی. اک صوکره (۱۶۷۸—۱۱۰۰) ده (ایکنجی ژاق) ی تختدن ایندیروب (پرنس دورانت) ی چاغیردیله. انکلتزده جدا مشروطیت پرور اولهرق قرال اولان (اوچنجی کیوم) در. بوتاریخدن اعتباراً انکلیز اول اصول مشروطه داخلنده یاشارلرکه ایکی یوز اوتوز سنه یی متجاوز دیمکدر.

ایکنجیسی: فرانسز اختلالیدر. بو اختلال آوروپاده (حکومت عامه) تا- ریخی کشاد ایله مشدر. اون سکیزنجی عصر میلادی فیلسوفلری، اقتصادیونی استداده اداره لرینک مضرخی، فناقلری یازدقلری اثرلرده، سوبله کاری نظقلزده بیلدیریورلردی. فرانسه ده (اصیلزاده) دینیلن سنغله پاپاس کروهنک برطاقم امتیازاتی وارایدی که قرون وسطاده بو امتیازات کویا ضعیفلری، قوتیلیره قارشی مدافعه ایتک مقصدینه منی ویرلش ایدی. فقط قرالر امور حکومتی اله آلتجه اهالی به باقماز اولدیله، سوء استعماله شیدان ویردیله. (۱۷۸۹) سنه سنده فرانسه ده مأموریتلر، حریت اهالی قاپانک النده قالمشیدی. اون آلتنجی (لوئی) نک وکلاسی هرهنقدر بو فناقلرک اوکنی آلغه غیرت ایتدیله رسده با- یاسلرله اصیلزادکانک قوتلرندن طولای موفق اوله مادیلر. بناء علیه امتیاز اوزرینه

ایله (جزایر) طرفلارندن دخی بر خیلی سفینه کلدی . (آوارین) لیمانندن انکر قالدیرلقدن صوکره طوغریجه (کرید) آطهسی اوزرینه کیدیلدی . (قره بتاق) نامنده بر فرقه رئیسی تبدیل قیافت ایدهرک قرهیه چیقدی . بورایه (سکلیه) آطهسی ایدی . درت اسیر آهرق دوندی . ایرتسی کون (کرید)ک (قلیج بورنی) طولاشیلهرق لیمان کبی بر موقعه قرهیه عسکر دوکولدی . چیقان عسکر طوغریجه (حانیه) محاصره سنه کیتدی . سردار (حسن) پاشا عسکرک طوتوب کتیر دکری اطفال ونسوانی اعاده ، اسرانی قتلدن محافظه ، آلاج کسمک ، مملکت یاقق کبی تشبثات غارتکری نی منع ایله دی . بو معامله قله اها لیسنتک نظر دقتنی جلب ایدوب عثمانی طرفه میسل ایتمک ، حتی اردویه کلوب ذخیره ایله خدمت ایله مکه باشلادیلر . اول امرده (حانیه) نک کلیدی مقامنده اولان (آباطودوری) آطهسی آلدی . بعده اللی درت کون محاصره دن صوکره (حانیه) ده

مؤسس بر جعیته بدل ، عمومی مساوات پرور برقانون اوزرینه مؤسس بر هیئات اجتماعیه تأسیسی فکری میدان آلدی . اختلالده باشلادی . (۱۷۹۱)ده قانون اساسی اعلان اولنوب هر فرانسزک قانون حضورنده مساواتی اعلان اولندی . بو اعلان ، ترقیات بشریه ده آتیلمش ایلک واساسلی خطوه لردن بری ایدی . بعده فرانسه بر جوق تبدلاته ده اوغرادی . بیوک (ناپولیون) اسارتندن صوکره کچن زمانلرده دخی فرانسزلر حاکمیت ملیه نک تأسیسی ایچون صرف مساعیدن خالی قالمادیلر . فقط اون سکرنجی عصر میلادی اون طقوزنجی عصره پک بیوک بر فکیر حریت دور ایتدیکی کبی اون طقوزنجی عصر دخی بوفکری پک کوزل بسیلدی . فرانسزلر ۱۸۷۰ محاربه سنده آلمانلره مغلوب اولدقدن صوکره (ناپولیون) خاندانی دخی مملکتلردن طرد ایدهرک بیوک بر جمهوریت وجوده کتیردیلر . شیمدی بو دیارده (حاکمیت ملیه) فرمان فرمادر .

اوچنجیسی : عثمانلی انقلاب کبیری درکه ۳۲۴ سنهسی تموزنسک اوننده

بولنان و نديکيلير بياض بايراق چککرك ، کيده جککرك مال و عيالنه طو-
قونماق شرطيله عرض تسليميت ايتديلر . استانبوله مؤده فتيح کانجه
اوج کون شتک ايتيلدی (۱۰۵۵) .

(حانيه) قلعه سنده بولنان اون بيک و نديکيلدن آنجق ايکي بيکي
(قنديه) يه کيتدی . سردار (يوسف) پاشا قلعه يني تعمير و اون ايکي بيک
قدر عساکر مستحفظه ترک ايدرک استانبوله دوندی . (بودين) واليسی
(حسين) پاشا (حانيه) محافظی تعين ايتيلدی . (يوسف) پاشا بالاکرجه
استانبوله دوندی . او زمانک رتبه و نشانندن معديه اولان خلعت
والتفات ايله تهلطيف اولندی . (کريد) سفري (جنجي خواجه) ايله
(يوسف) پاشانک اثر تشويق اولمقله خواجه مخالفتده بولنش اولان
وزیر اعظم ايله شديد رقابتلرده بولنيوردي .

سلطان ابراهيم

(قانون اساسی) نك ايكنجی دفعه
اعلانی ايله باشلامشدر . عصرلردن
بری سورن استبداده بو تاریخده
نهایت ویرلمش ، طقوز آی صوکره
۳۱ مارتده سلطان (حمید) ثانی
وعونه سی (ارتجاع) ايله یته حکومتی
الرینه آلتی تشبته بولمشرسه ده
موفق اوله ماهلردر . عثمانیلر سلطان
(حمید) ی خلع ايله ارباب ارتجاعی
تأدیب ایدرک حریت ، مساوات
اوزریشه بر حکومت مشروطه
تأسیس ایتدیلر .

فکر استبداد ، آرتق مملکتونه
کیره من . هر کنج عثمانی فکر استبدادک

بوئانده ضربخانه قربنده بر باشجي دكانندن آتش ظهور ايدهرك
او توتوز ساعتدن زياده امتداد ايله مشدر .

بو زمانلرك رجائنده كوريلن حركات و اخلاق رديته نك نه درلو برسائتق
آرى اولديغى تعين ايتكمده انسان متخير قايور . اعلى ، ادنا كيم اولورسه
اولسون پادشاه برى قتل ايدك ديزجه قتل ايديله بكنى بيلدكلرى ، كوردكلرى
حالده بونلركينه حرص جاه ايله قيورانوب يكديگرى علمينه اسنادات و مقتر يانده بو
لتلرى شيمديار بزم عقلمرك آلهجنى شيلردن دكلدر . وزير اعظم (محمد) پاشا
- كه (تعي) نك قولجه هر خصوصده مراد پادشاهيه مامشات ايله مزاجكيراك
واديسنه سلوك ايدوب هر هفته سلطان (ابراهيم) ه نقود و اشيا و نجه خوف
كرانها هدايا و يروب آنى ده هديه آلفه آيشد برمش و كنديسى ده ارباب
مناصبدن پاره آلهرق جمع مال ايتك ايچون كيمسهي مأمور يئنده او طور نماز
ايتمش ايدى - (يوسف) پاشانك مظهر التقات اوليشندن قوشقولنه رق مقامه
كجه جكي و هميله پاشاني (مصر) واليكنه تعين ايتدى ايسه ده درسعاده
آسزىن وصولى اوزرينه موفق اولامادى . بو سبيله علمينه دوندى . حتى
پادشاهه :

دشميدر ، استبداده قارشى مسلحدر . استبداده دشمن اولق انسانيته بيوك بر
خدمت ايتكدر . بو كونكى اصول مشروطيتك استقبالى كنجلردر . مات و وطن
آنلرك چالشمه لرى ، غير تاريه تعالى ايده جكدر .
انتاللرده اساس اولان (حریت) ، (مساوات) ، (عدالت) و (اخوت)
قاعده لريدر . بونلرك خارجنده اولانه : قيام ، عصيان ، فساد ، شقاوت
وسائره دينير .

۱۳ - فائده

كلمات تاريخيه

بالو ماريله تشهير — اعدامه محكوم اولان اشقيا و امثالنك اوموزلرينه بالوملرى
قونوب باقيله راق كزديريليردى .

— دولت بو قدر خزینه صرف، بو قدر عسکر محو ایتدی . (یوسف) پاشا نه دیدیسه دریغ ایدلدی . المزه برقوری قلعه کچدی که هر ستمه مستحق نظرینه بیکارجه غروش و برمک لازم . (یوسف) پاشا ایسه اینجنده کیلیری یوز بیکارجه آلتون و جواهر ایله صاغ و سلام کیلره پیندیروب یولادی . پادشاهه آنجق ایکی قرمزی سماقی دیرک ایله برقاچ اسپر کوندردی . احتمال که کندیسینی دشمن ایله کیزلیجه او بوشوب مبالغه عظیمه آلمش اوله . سورک . استنطاق ایدک . دیدی . سلطان (ابراهیم) هدیه و ساثره به آلدش دینی اینچون وزیرک بو سوزلرندن متغیر اولوب بالذات دامادی (یوسف) پاشای حبس ایتدی . جنجی ایله والده سلطان تخلصینه اوغراشدیلر ، موفقده اولدیلر . (یوسف) پاشاده وزیر اعظم علیه :

— وزیرک (کرید) سفرینی ایسته مه مسی غلطه ده کی ونیدک بالیوسندن آتمش بیک فلوری وعد آلمسندن ایدی ، دیدی . حضورده مرافعه ایدیلدیلر . (محمد) پاشا اتنای مرافعه ده براز اطاله لسان ایلدی کتندن خانه سته عودتنده عزل ایدیلدی . برینه (صالح) پاشا صدره کچدی . فقط سلطان (ابراهیم) طمع خاص ایله (محمد) پاشانک (یوسف) پاشا علیه سویدلکی سوزلری اونو-

مشق طغرا — وقتیه پادشاهلر برینه کرم و التقات مقدمه سی اولق اوزره (طغرا) مشق ایتمکی امر ایدرلردی . بو برتوجه ایدی .

طغرا کش وزیر — پادشاه نامنه آمر مطلق اولوب بولندینی ایالتده و یا اردو قوماندانلغنده و بریدیکی امرلرک اوستنه طغرا چکهرک کندی کندیسینه اراده اصدار ایلردی .

درمراد — پادشاهه یقین اولان محل . مراد قیوسی . درساعات . پای تخت . چراغان — کیجه لین لاهزار و امثالی باغچه لرده چیچکله آره سته موملر یاقه رق و یا خود مشهور داماد (ابراهیم) پاشا کچی قابومغه لرک اوزرینه موملر دیکوب صالیورهرک حصوله کتیریلن اسکی طرزده رنگلی تنویرات . لالا — باش لالا : وقتیه خانه خاصه آغالرینک امین و مستعدلرندن نصب اولنور و اندرونده کی (باش لالا قله سی) دینلین برده او طورردی . حکیم

دهمبوب مال فتوحات حماسيله [۳] بیقرار اولدی . دیگر طرفدن (یوسف) پاشا هرکسه بئل انعام ایدر اولدیغندن مقربین دخی معهود ایکی دیرک مسئله.

[۳] (نعیم) دیورکه :

پدرم نقل ایدردی . وزیر (محمد) پاشانک افراط مداهنه سندن سلطان (ابراهیم) بک زیاده شیارش اییدی . حتی برکون (محمد) پاشا بی دعوت اییدی . توتون ایچبوروق . برخطهاون چیقاروب اوزریمه آندی . کندینه خطاباً شویله یازلش اییدی : « بره متولی یاپیلی قدوش ، بره قارپوس قیافتلی پوزهونک ، اجدادم مدینهیه بوقدر جواهر و اموال کوندرمشله . آدم کوندروب آنده اولان اموال و جواهری جمله کتوردهسک والاسنک دریکی صوبوب ایچنه صمان تولدورم مقررده . شویله بیلهسک .

(محمد) پاشا بونک اوزریمه آغلايه آغلايه دیدی که :

— ایشته ، برآلای روس ، له ، مجار ، فرنک قاریلری اولان جازیه لریک سوقیله بویله تکلف بدعنیفه اوغرامدم . بيم حالم نيه منجر اوله جقدر ؟

— نه جواب و بردیگیز ، دیدم .

— فرمان پادشاهکدر . دیوب (کرید) ایشلریله اشغال ایلهدم . دیدی .

باشی دخی بوباش لالافه مربوط اولوب پادشاهه و اعضای خاندانه یاپیلان علاجلر لالا قله سننده ترتیب اولتوب حکیم باشی ایله برابر اوزریمی مهرلردی .

ولادت علیه وقوعی رسمی — وقتیه پادشاهک بر جوجنی دنیاه کلدیمی دارالسعاده آغاسنک اوپله لالاسی سلحدار آغاه مژده ویرر ، آغاده لالایه بروغچه اهدا ایدر ، ولادت سلحدار آغا طرفندن اعلان اولنوردی . طوغان چوجق ارکک ایسه (بشنجی یری) دینیلن محلهده کی طوبلریدی ، قیز ایسه اوچ کون بشر نوبت آتیلردی .

آقیش — پادشاهک معایده وسائر مراسمده تخمه تشریفلرنده (علیک عون الله) و (اغورک آچیق اولسون اقبالک فزون ، پادشاهم دولتکله بیک یشا) و (ماشاء الله مغرور اولما پادشاهم سندن بیوک الله وار) دیه آقیش چاوشلری باغیر برلردی . مراسم مذکورده تشریفاتی افتدینک اشارتیه

سنى فرصت دوشدنگه سويله مکه باشلاديلر. پادشاه بوياء، كونك برنده خاطرينه
كليو برمش . (يوسف) پاشايي چاغيردوب :

— ايج ايل بكار بكيلرني آل ، كيت (كريد) ي كاملا ضبط ايت .

ديه فرمان ايلهدى . پاشا ايسه : اربعين اينچنده يز، شيمدى كيدهم جواجي
ويرمكله برابر ديك ديك برخيلي سويلندى . حقي سلطان (ابراهيم) بوستانجى
باشي (حسين) آغايه :

— قالدير شوني .

ديديكي ائناده باشاده :

— همان اولدور، نه طور بيورسك . ديدى . فى الواقع (صالح) پاشا

وساثره سلطان (ابراهيم) ه پك چوق نياز ايتديلر، قتل مسئله سنى برساعت

قدر كيكيديرديلر ايسه ده مفيد اولمادى . (يوسف) پاشا اختناق ايديلدى . نه ظلم

دكلى ؟ فقط ظلمك دها اشعى وار : سلطان (ابراهيم) پاشايي بوغدير دقدن

صوكره نادم اولوب ميتني حضورينه كتيرتمش ، كويانكاه مرحمت ايله باقدقده :

— نه كوزل قرمزى الماكي بناقلىرى وار ايمش ، يازق اولدى كه قيديم .

ديه هونكور هونكور آغلامش . عجباً بو مرحمتي ايدى ؟ اولونك قرمزى

يناغندن المايه انتقال ايمك ايجه غرييدر . بچاره بوغولش ، احتقان دم ايله

كيم بيلير نه درلو موس مور اولش ايدى !

(نقيب الاشراف) اولان ذات حضور هايونه طوغرى كليركن آلفيش

چاوشلرى ينه برآغزندن (حركت هايون پادشاهم دولتلكه بيك يشا) ديه

باغير برلر، پادشاهده قيام ايدر، استانبول قاضيىي كلنجه يه قدر آياقده

طوريردى . صيره مدرسينه كلنجه (استراحت هايون پادشاهم دولتلكه

بيك يشا) ديه باغير برلر، پادشاهده او طوريردى .

كلبانك : يكيچريلرده مرتب برطاقم دعالر وار ايدى كه بونلره (كلبانك) نامى

ويريليردى . كلبانك لغته : مرتب دعا معنا سنه در . علوفه توزيعنده يازديغمز

وجهله اوكون مطبخ عامره دن جوربا، پلاوزرده حاضر لايوب باب السعاده

پيشكاهنه وضع اولنور . اوصيره ده قبه آلتنده بولنان قول كئخدامى آغا

وقت معيى حلول ايدنجه البسه سنك اتكيله اشارت ايدر ايمز اورته

قبوده طوران يكيچريلر قوشه رق بونلرى آلوب سراى جولىسنده يرلردى .

بواشاده اردل پرانی (راقوچی) نمچه ایلری اوغراشدیریور،
 مجارستانی قاریشدیریوردی. طرف دوئلندن (بودین) والیمی (حسین)
 پاشا موچی البیه فصاح مؤثره اعطاسنه مأمور ایبدیدی.
 (کرید) والیمی دیگر (حسین) پاشا ده (کرید) ده اوافق تفک
 مجاربه لرله اشتغال ایدیوردی. (استرنی) مناستری، (آپوقرون) کبی
 بعضی مواقع ضبط ایبدیدی. (سوده) لیانی دخی محاصره ایدلش ایدی.
 سابق وزیر (محمد) پاشا (کرید). مأمور اولدی ایسه ده وصولتی متعاقب
 وفات ایله دی. بالآخره (پاپوئمه)، (رسمو) ضبط اولسه رقی
 (قندیه) محاصره سنه باشلانندی (۱۰۵۶).

سلطان (ابراهیم) حدت و شدت مجنونانه سفی کیتدی که آرتیریوردی.
 حتی بر و نیک دوناماسک (متون) ایله (قورون) سیاحلنده اهلیدن
 بش بیسک اسیر آلدیغی طویار طویماز عموم خرسیتیانلرک قتل ایدلش
 اراده ایتمش ایسه ده شیخ الاسلام فتوی و یرمه دی. یالکنز استانبولده
 روم وارمنی اوله رقی ایکی یوز بیسک نفوس اولدیغی ویرکو دفتر لرله
 اثبات ایده رک نظر تو حشقی جلب ایله دی. فقط پادشاه مطلقا قتل طرفدار
 ایدی. بو دفعه ده: نه قدر و نیکلی وارسه آنلر کسلسون امرینی

بمدالطعام نفرات یسه اورته قویه کلیرلردی. اوزمان باش چاوش قبه
 هایونک اوکنده واقع محل مخصوصه آباقده طوره رقی، ایکی الی فقرای
 بکتاشیان نیازی شکنده کوکسته قویه رقی غایت دهشتلی برصد ایله شویله
 بر (کلبانک) او قوردی.

(الله الله الله، باش عربیان، سیننه پریان، قلیج آل قان، بومیدانده
 نجه باشلر کسایور هیچ صوران اولماز. ابوالله! ابوالله! قهریز قلیجمز
 دشمنه زیان، قولغمز پادشاهه عیان، اوچلر، یدیلر، قرقلر کلبانک
 عمدی. نورچی! کرم علی، پیرمن سلطانمز خنکار حاجی بکتاشی ولی.

ویردی. صدراعظمه، پنه شیخ الاسلام، بوستانچی باشی ایله بیکچری
آغاسی مانع اولدیلر. سفیرای اجنبیه نک بک اوغلی طرفارنده اقامت
ایتمه لری بوناریخنده در. قتل عام سوزی اوزرینه خرسیتیانلردن، فرسکلردن
بک چوغنی فرارایتدیلر. سفیرلر ده استانبول طرفنده کی ایلچی خانی
براقوب غلظه و بک اوغلتنه کچدیلر. خاندنه یالکیز (افلاق، بغداد، اردل،
راغوزه) کبی ویرکو ویرن مملکتلرک مصلحتکلدارلری قالدیلر.

پادشاه اوج یاشنده بولنان کریمه سی (فاطمه) سلطانی ایکنجی وزیر
(فضلی) پشایه نامزد، بش یاشنده کی شهزاده سی سلطان (محمد) ی ده
(مغنیسا) یه والی نصب ایله دی!

سلطان (مراد) رابعک سفک دماء ایله قالدیردینی ظن ایدیلن بنای
دولت، شوائنده داها زیاده آثار انهدام کوسترمه که باشلادی. چونکه
اصلاح دولت و تنسیق اداره ایچون هم اوزونجه بر فعالیت مدبرانه،
هم ده قوتلی دمیرال ایسترم. حال بوکه سلطان (ابراهیم) ذوق و سفاقت
ونسایه انهماک و رغبت خصوصنده اوچنجی (مراد) خانی فرسخ فرسخ
کچیور ایدی. پادشاه کندی دکل، حرم سکانی ایدی. تاریخیارک
روایتلرینه کوره مجوهرات و عطریات تدارکی ایچون برلی و اجنبی دکانلری

دمنه دورانته هو دیلم هو. بوکلیانکلردن بردانه سی دیگر برفائده مزده
مقیددر.

کین بها — هر سنه بهر نفره لذذ (شوال، ذی القعدة، ذی الحججه) مواجیبه
برابر ویریلن و نظام اقتضاسندن اولان او توز آقچه.

خلعت بها — هر جلوس وقوعنده بیکچری ضابطاسندن یا یا باشیلره بونامه
ویریلن مقدار معلوم آقچه.

هدد اغنام رسمی — (روم ایلبده) اون قویونده بر قویون که عیناً و یا
بدلاً التیردی.

بييله يغما ايندش ، قاديئسرك انتريقه ليله باره احتياجي وافراط شهوت پرستي پادشاهي بتون بتون سيكيري ايدوب براقشدر .

قپودان دريا (موسی) پاشا (گرید) دن عودتنده (آغریبوز) آطه سی جوارنده برحربی (قالیون) ه تصادفله وقوع بولان مصادمه ده کندیسبی مقتول اولدی ، (قالیون) قاچوب قورتولدی . کرید سرداری (حـین) پاشایه خامت فاخره و برسیف مرصع کوندرلش ایدی . پاشاده مقابله پادشاهه بوز و صدراعظمه اون کیسه غروش تقدیم ایلهدی .

۱۰۵۷ سنه سی (جنجی خواجه) یه یارامادی . کندیسبی آناتولی قاضی مسکری اولدینی جهته ترسانه یه کیده رک دونانما مهماتنه نظارت ایتمکده ایکن (طویل احمد) نامنده آنقره قاضیسی اولان ذاتک برادری (یونس) نام قاضی قارشینسه چیقهرق :

— قرداشمک درت بیسک غروشنی آلدک ، (آنقره) قضا سنی وردک ، فقط آتی آیده عزل ایدوب (کدرزاده) یه بیسک آتونه توجیه ایتدک . بونه ایشدر؟ دیه چیقیشمه باشلادی . بودعوا اوزرینسه خواجهنک جنلری بتون باشنه اوشوشه رک :

— جیق بره جاعل ، دیه یونس دریا دلی طرد ایتمک ایسته دی

میریخی — اغنام رسنی آلان قویون صاییلری . بونر صاییلی ظلمه دن ایدیلر . مبابیه جی — وقتله درسعات اهالیسته ودو اثر میریه به سنوی لازم اولان ذخیره تدارکنه رسماً مأمور بر دائره وار ایدی که بوکا (ذخیره نظارتی) دنیلش ایدی . اوزمانلرده دولت درسعات اهالیسنک ذخیره سنی بالذات تدارک ایتمکی درعهده ایتمش ایدی . ایسته بولازم اولان ذخیره بی آق دکر وقره دکر اسکولرندن تدارک ایتمک اوزره کوندریلن مأمورلر (مایه جی) دیرلردی . تدارک ایدیلن ذخیره استانبولده ، اسکدارده ، قاسم باشاده کی بیوک انبارلره جمع ایدیلردی .

ایسه ده (یونس) ده از یاده سرتلشدی. جنجی، محضر لرله یولابوب حبس ایتدیردی. دیوانخانه سنده یکریمی اوتوز دکنک اوردی. فقط (یونس) دیگر جگری یانیق کیمسه لرله قپو قپو کزهرک (جنجی خواجه) بی تشر ایتدی. سلطان (ابراهیم) خلق آرمسند، دوران ایدن بو نوع شایع لر اوزرینه خواجه بی آناتولی صدارتسندن عزل و مجدداً انشا ایدیلان سر ایدن اخراج ایله دی. بر مولد جمعیتنده ده آنک رینه آناتولی قاضی عسکری (بهائی) افندی بی اوطورته رق استیقال و اظهار انفعال ایله دی.

قریم خانی (اسلام) کرای (کوزلوه) امینی (سلیمان) چلبی ایله چرکس بکی (حشمینی) قتل ایله مش، خانک (وزیر) تعبیر ایدیلان کتخداسی (سفر) آغا، قپو قولی عسکریله ضد دوشمش ایدی. خان، (سفر) آغانی حبس ایتمش ایسه ده مومی ایله قاچه رق تانار لر آرمسند نفاق بر ایش. بونک اوزرینه تانار لر آیاقلانهرق خانک آدم لرندن بر قاچ کشی بی پاره. له مک ایچون ایسته مشلر، طلباری اسعاف ایدیلنجه مسقو ایچنه صالد. یرهرق اوتوز بیک قدر اسیر آلمش لر در. فقط روسلرک سکسان بیک کشی ایله (آزاق) و تانار اوزرینه یور بملکه اولدینی خیر آلنهرق وزیر

قیان ناچی — دوائر میریه ذخاری بو آنبار لر دن ویرلدیکی کچی فضلہ سی اککچیلره فروخت اولنوردی. بونک ایچون (اون قیانی) نده (قیان ناچی) نامیله طرف شرعدن بر ماور بونوردی. بوناشیک معیتنده بر وزنه دار وار ایدی. انبار لرده بولنان ذخیره لر یکیلی اسکیلی صیره سیله بهر آی چاشنی طوتیلهرق اککچیلره توزیع اولنور واکمک کسپلن قیمت ایله صانیلوردی. استانبولده اوزمانلرده یالکز کدی کلی فرونلره غلطه ده سفرا یه مخصوص اولهرق بر قاق قرون وار ایدی. باشقه فرونلر یوق ایدی.

(موسی) پاشا ایله (حسین) پاشا سفائن و عسا کر کافیه ایله گوندرلدی .
تاتار خانی ده سرعته طاورانه رق روسلری پریشان ایتیلر .

سلطان (ابراهیم) بتون بتون آلوده سفاهت اولوب سرای محالس نساایه سنده سرکرم صفا اولقدن خالی قالمور، شهرده گاه تخت روانه، گاه آته، گاه قوچو به (اسکی برنوع آراهه) بیتوب کزینوردی . بوسیر وتزهرلر ائناسنده برقاچه دفعه آراهه لر یولنی قیامش ، بونک اوزرینه : آراهه لر شهره کیرمه سون، شهرده کیمسه آراهه به پنمه سون دهراده اتمش ایدی . برکون (داود پاشا) سمتده مشهور چنار آغاجی یاننده ساکن اوفوروکجی خواجه لر دن برینه کیدرکن اوکته بر آراهه چیتدی . درحال غضبه کلدرک وزیر اعظم (صالح) پاشایی چاغیرتدی . کلدیکنده :

— بن آراهه لر ی یساق اتمش ایدم . تنبیهم بچون طوتولماور . پادشاه دکلیم؟ عتابی متعاقب پاشایی اوفوروکجی امامک اونده قویو ایپله بوغدیردی . صدارت قائم مقامنه تعیین ایدیلن (احمد) پاشا، مهر صدارت قیودان دریا (موسی) پاشایه یوالانمش ایکن حیله ایله دوندروب کندیسی وزیر اعظم اولدی . استانبول وولایات اموری، خارجی ایشلر فنا فنا رنگ آغه، رنگ و برمهک باشلامیددی . پادشاه همشیره لر ی (عایشه) و (فاطمه) سلطانلری (ادرنه) به نق ایتدی . ترسانه عامره باغچه سنده کی قصره کیتدیکنده حرم دیوارلرنی بیقیدروب اوطرفدن قایق کچمه سنی منع ایله دی . بشنجی قادینه (خاصکی) ، (حمید) سنجاغی، بدنجی قادینه ده باشمقلق اوله رق (شام) ایالتی ویردی .

نعیایه کوره :

(مراد) ثاٹ شهزادگان ی قتل اتمکله امر سلطنت ایچون سلطان (ابراهیم) ک

طرنانجلی باشی — ایکنجی سلطان (سلیم) زمانندن برنجی سلطان (عبدالحمید) دورینه قدر مایه نیچیلردن برینه علاه مأموریت اوله رق ویریلن بر مأموریت ایدی . بومأمور نیچشنبه کونلری پادشاهک طرنانقرخی کسردی .
شاته جی — پادشاهک چیزمه ویاپوشنی طوتان، ذات شاهانه نی کیدیرن خاص اوطه آغاسی .

اسکمله جی باشی — وقتيله پادشاهه ویرلویده اسعاف ایدیلن عرضخالیاری ، معروضاتی اصحابنه اعاده ایدن قوچی اسکیمی بر مأمور ایدی که برره

صلبتدن شهزاده ورودینه لزوم عاجل کورونمش ایتمش. بوجهته ارکان دولت و اعان سلطنت حین جلوسده برکوزل جاریه تقدیم ایتمشلردی. ایشته بوقاریله، ذهنأ معلول اولان سلطان (ابراهیم) ی بتون بتون چیغیردن چیقارمش، اسراف و سفاهت میدان آلهرق خزینه وارداتنه نقصان عارض اولدییگی کچی عسکرک آبانی دخی و بریله مکه باشلامش ایدی. مناصب او حاله کلش ایدی که مزایدهده کیم آرترسه آنک عهدهسنده قالیور، فقط منصب آلانلر و بردکلری آتچی بی چیقار. مه دن عزل اولونیور، الک کزیده سنجاقلر و محسولدار ایالتلر مصاحب و ندیم اولانلره خاصکیلره و کتخدالرینه توجیه ایدی بیوردی. بوجهته پک چوق الیلر، متصرفلر خان گوشه لرنده سورنیورلردی. تکالیف چکیلمز، تحمل ایدلر حاله ککشیدی. آناطولیده (واردار علی) باشانک لوندلری ایله (حیدراوغلی) دینیلن شق قریه لرلی، قصبه لرلی تخریب ایدی بیورلردی. عالم یانوب طوررکن سلطان (ابراهیم) جاریه لرندن برینه نکاح قییدیره رق [۱*] سور سرورایدیور، فقط (کرید) ده (قندیه) محاصره سنده بولان عسکرلر مزقربلیوردی. سردار (حسین) پاشا فریادنامه لر کوندروب امداد ایستور، (وندیک) کیلری (چناق قلعه) بوغازنی محاصره ایدرک کیلر منزی طیشاری به چیقارمیور، (وندیک) الیلر (بوسنه) طرفنده ده برخیلی قلعه لرلی آلهرق تجاوزات شدیدده بولنیورلردی. صدراعظم (احمد)

[۱*] (نعیم) دیورکه :

دأب قدیم خاندان عثمانی ده عقد نکاح مسبوق دکل ایدی. پادشاهلر «اوطهلق» آلیرلردی.

کیدیش اولدقده پادشاهک آته پنبوب ایتمه سی ایچون کوموش براسکمه طاشیردی.

یازیحی افندی — وقتیه دارالسعاده آغاسی کاتی.

بی زبانه — دیبازلردیمکدر. بونلرک فاتح سلطان (محمد) عصرنده بولنلری عادت حکمنه کیرمشدی. رکاب کونلری دخی حضور هایونده بولنهرق دارالسعاده آغاسته، سلحدار، باش چوقدار، سرکاتی و خزینه کتخداسی کچی سرای رجانه اراده سنیه بی اشارتله تبلیغ ایدرلردی. باب عالی ده مجلس وکلاده دخی بی زبانهلر حالا استخدام اولنورلر.

پاشا ایسه میل ارتشا ایدهرک متصل جمع اموال ایدیوردی . پادشاه بوآراقی (احمد) پاشابه قاریسنی تطلق ایتدیروب گندی قیزی ویرهرک عظیم بر دوکون یابدینی کی ایکیشیر اوچر یاشلرنده کی کریمه لرینده و زرادن لایق کوردکارینه تنکیج ایلهدی .

(نعما) بو دوکونک تفصیلاتی یازدینی صرهده :

(مهمات سور بعدالاتام وزرا وعلما اسکی سراه جمع اولوب دختر پادشاه سعداختری صدراعظمه عتد نکاحدن سوکره سراهی وزیره نقل ایچون حرکت اولوب انواع زیب وزینت واطهار فروشوکت ایله عزیمت ایتدیله . منارهیه بکزر ایکی نخل ، جواهر وسیم وزر ایله پرزیور ایدی . اون سسکز کون سراهی پادشاهیده پی اندرپی جمعیت سور واطعام وانعام پادشاه ایله عامه تلفق مسرور اولدی) .

دیور ، زمانک تذبذبیاه برابر پادشاهک خلقه نه صورتله تسلط

ایلهدیکنی ده بوجه آتی حکایه ایدیور :

(پادشاه آت میدانده کی (ابراهیم) پاشا سراهی منکوحه سی سسکزنجی خاصکی به وروب اوراده او طور مقی ایسته دی . در حال دوشمنه سی ایچون دقتدار پاشا مأمور اولدی . بعض خیرخواهرک سوقله سراهی تماماً دوشمنیوب آنجق میدانه ناظر بر قبلی او طه دوشندی . کرک دوکون ، کرک بورانک تفریاتی ایچون لازم اولان اورتولرله صبرمه لی هند قاشلری وسناثر تحف

جو جه لر — بونلرکده مأموریتلری دیلسزلره یقین ایدی . فقط رکابه داخل دکالر ایدی . اوقور یازارلری اندرونده حافظ کتب ودرایتیلری اندرون مأموریتلرندن (پارس) یعنی خسته خانه ضابطلکننه تعیین اولورلردی ، بونلرندن مصاحب اولانلر ده واردر .

۱۴ — فائده

مجارستان — اردل

(سلطان سلیمان قانونی) نك تاریخ وفاتی اولان (۹۷۴) سنه سندن بری دولك (اردل) و (مجارستان) اوزرنده کی نوذی کسب ضعف ایتمش ایدی

و نوادر مقوله‌سی، اثواب و اشیا کججه‌لری بدستانلر، مخزنلر، خانلر آجیلوب، صاحب‌ربنک اذنی اولسون اولسون دکانلری و مکانلری باصیلوب بعده پاره‌لری و برک اوزره جبراً و قهراً آلدی. وزیر اعظم و دؤقتردار (خالجی زاده) هزار زحمت و مشقت و خلقتدن غصب و اذیتله تدارک ایندکلی (دیبا) و (زیبا)، (سمور)، (وشق) ایله سرایک اوکاشانه‌سی پررونق ایشلر ایکن بریاصدیفک نقشی یاننده کی یاصدیفک نقشه او عیادیندن بکیتیلدی. اهالی آرتق امن امان قالدی دیه سوقاقلرده سولنمکه باشلادی. پوئانده برسواری دکانلر قبانه‌جق، دیه باغیرمقله دکانلر قپاندی. شهر اهالیسی هرجان و خلیجان ایندده قالدی. ایرتسی کون یدی پاره انکلیر قالیونی غلطه اوکنده آق بایراق آجوب طاقه‌دن هر بری الیرنده بر باقراج زفت یاقدیله. سبی صورلدنده الی بیک غروش مقابله‌سنده عهدنامه ویریلوب یوزده اوچ کون ایله اکتفا مشروط ایکن یوزده آلتی غروش استمه‌سی، اون بش بیک غروش قدر متاعلری ایشرا اولنوب آق سئنگ حالا ویرله‌می، برده آغاریه شکنده (کرید) کیتملری فرمان قیلنمسی ایش. انکلیر سفیری ده کیلره کیرمش ایدی. مکر بونلرک زفت یاقه‌لری:

— یا اوزمزدن بو مظالم رفع اولسون، یا خود سفینه‌لر منله عموماً آتشاره یانارز. دیمک ایش.

سلطان (اراهیم) بتون بتون طالمش ایدی. (بونه) ده قان آقوب

ایسه ده‌ها زیاده قوت‌ده بوله‌مش ایدی. مع‌هتا بو ایکی مملکتده برطاقم وقایع مهمه حاضر لانیوردی. بو وقایعک طوغریدن طوغری به تاریخ‌نوله مناسبتی وارد. آنک ایچون دقت ایدک.

(سکتوار) فتحی یعنی قانونینک و فاتی تاریخندن آلمانیا، فرانسه واسوچ آره‌سنده وقوعه کلن اوتوز سنه محاربه‌سنگ ختامه، آلمانیا ده کاش (وستقالی) شهرنده عقد ایدیلن مصالحه تاریخنه قدر مرور ایدن طقسان ایکی سنه بزم (طونه) نک او طرفنده کی وضعیتن ایهجه دیکشمشدر. بومعا هده موجیچه فرانسه (آلساس) ی قازانیور، شمالی آلمان برنسلری امور مذهبییه ده سربست قالیور، آوستریا ایسه آلمان عرقنی توحید فکرنده بیوک بر مغلوبه کرفتار اولدیغنی حس ایدیوردی.

دشمن (ڪليس) قلعه سٺي آهريق اهالي پي قتل واسير ايلديڪي حالده
سؤال بيله ايمدي .

بو ائشاده (سبواس) ده خروج ايدن (واردار علي) پاشاني سردار
(ابشير) پاشا ياقه لايوب قتل ايمدي .

وزير اعظم (احمد) پاشا ، بادشاهه يار ائمق خصوصنده هر درنو مظالمي
اختيار ايتمڪدن ، جمع اموال ايچون هر نوع ارتشاني ارتسكاب ايلمڪدن ،
سرحد وسائره اموري حقنده يالان سويله مڪدن چڪيمه يوردي . حتی
دشمن ڪيلري چناق قلعه بوغازيني قبايوب نه (مصر) . ، نه ده (گريد) .
قوش اوچورمان قلري حالده (احمد) پاشا بونلر ايچون صاوشديلر ديبرڪ
سلطان (ابراهيم) . يالان سويله مش ايمدي .

وزير (احمد) پاشانڪ سر اينده هر نوع البسه و تحف واشيا بوغچه
بوغچه حاضر طور ردي . هر ڪون ، هر ڪجهه خنڪار دن براق دفعه آدم
ڪلوب اشيا متنوعه و مختلفه ايستردي . مثلاً خاصڪيار ايچون بري ڪلير ،
بيڪ منقال قلبدان ايستردي . بونڪ ايچون برايڪي بوغچه فنقال ، بري ڪلير

مجارستان ، عثماني ، آوسٽريا وٽرانسيلوانيا ناميله اوچه آيرلمشيدى ڪه بونلر دن
آوسٽريا مجارستانه بزم تاريخلرمنا (اورته مجار) ديرلر . (ٽرانسيلوانيا) يعنى
(اردل) بتون بتون آيري بر مملڪت ايمدي . مجارلرڪ بودورده آوسٽريا ايله
اولان ارتباطلري دهه زياده قوتلى در . فقط بزم (اردل) اوزرنده ڪي تاثير من
پڪ زياده در . اهالي سى عادتاً شرفلى اولشاردى . دقتله باقيه جق اولورسه
(اردل) رنگ رنگ ايمدي . بونرنگار آره سنده مجارلر ، طاغلى مجارلر ، ساقسونلر
اڪ زياده اثبات موجوديت ايدسيورلردي . يعنى مجار اصيلزادڪانى ايله آلمان
اشترافي ايڪي عنصر مهم صورتنده ڪورنيوردي . بونلر آره سنده درت مذهب
نصراني جاري ايمدي : قاتوليڪڪ (آز) ، پروتستانلق (ساقسونلر ده زياده) ،
قالوهن مذهبي (مجارلر ده) ، صوسيانيزم مذهبي (پرنس ايله بعض مجار اصيلزاد
دڪاني طرفلر دن قبول ايلمشيدى) . اورنودوقسلىق ايسه دين موسوى ڪي يالڪر

عطر شاهی ایستر، روغن زیت شیشه‌سی قدر مملو ز جاجه‌لر ایله یوزر
ایکیشر یوزر مئقال یوللاردی. کذلک عنبر شامه، آطلس کیه‌لرله غوده،
بکر میشر اوتوزر قیه اینجی بولنوردی، همان کوندیرر، خاطره
کمز نوادر اشیایی حاضرلاردی. فقط رشوت پارملرله حاضرلاردی.
پادشاهک صاحب‌لرندن وسرایده رشوت اخذیله توجیه مناصب ایتدیرن
قادینلردن (شکرپاره) نام قالدین (ساقیزه) نفی اواندی. مرقومه‌نک والده
خاننده براوطده محفوظ اون آتی صندوق مالی چیقدی. بوصندوقلر
جواهر، اینجی، آلتون، ربال وسائر قیمتمدار اشیایله طولو ایدی.
اونده اجرا ایدیلن تحریاتده ایکی یوز پورغان ظهور ایله‌دی که بونک
بری اینجی دیکر ایکیبی صیرمالی ایدی. نقد اوله‌رق ده ایکی یوزالی
کیسه‌سی جیقمشدر.

— ۴ —

پادشاهک کیندکجه آرتان ناموافق اوضاعی خلقی اوصاندردینی کپی
صدراعظم (احمد) پاشانک ده سؤحرکات ومظالمی، رشوت آله‌رق
ایالت بکلر بکلیری، سنجاق بکلرینی تسدیل ایله‌می، وعد رشوت

مساعدیه مالک ایدی. شوخالده (اردل) ک اداره‌می پک زیاده کوچاشمش
ایدی. اردل (سکیزموند باتوری) نک پرنسکی زماننده پک زیاده درین بر
سفالته دوشمئیدی. بر طرفدن عثمانیلر، دیکر طرفدن اولاح ووبوده‌می
(میخال)، دیکر طرفدن ده نجه‌لیلملکتی خراب ایتدیلر. اهالیسنی سورملرله
زنجیر اسازته قوبوب سوروکله‌دیلر. اهالی عادتاً سیار برحاله کلشیدی.

قانونینک وفاتندن سوکره المزده قالان مجارستان قسمنده اثر عمران حاصل
اولق شوبله طورسون بالعکس آثار خرابی بریر بلیردی. اردولرمنز استانبوله
زنجیربند مجارلر یوللایوب بوراده قتل ایدیلر اولدی. کرچه استیلای عثمانینک
امتدادی مجارصیلزادکانندن پک چوغنک اسلامه کله‌سنی انتاج ایتمش ایدیه‌ده
مجارلری اهارة عثمانیه بردرلو ایصندیره‌میور و سنجاق بکلرله سردارلرک

ایدوبده ویرمیناردن عادتاً فرمان و مباشر ایله تحصیل اولنمی ، و ندیک لیلرک (چناق قلعه) بوغازینی محاصره ایدهرک دونامای آق دکره چبقماز بر حاله کتیرمی و امثالی سیئات اداره پک زیاده آغیر کلکه باشلا- مشیدی . بو حالر یمه مش کبی برده (سمور) و (عنبر) موداسی چیقدی . سلطان (ابراهیم) کونک برنده سرایلرک ، قصرلرک ، کوشکلرک باشند باشه (سمور) و (دیبا) ایله دوشنمه سی امر ایلهدی . تقویت باه ایچونده (عنبر) یمکه باشلامشیدی . بونلر درسما دنده بولنان قبو کتخدالزندن چیرآ و قهرآ تحصیل اولنوردی .

پادشاه هنوز سکز باشنده اولان دیکر بر ساهاطانی صدر اعظمک اوغلنه ویردی . اجرا ایدیلن سور هایونه یکچیری قودامانلرندن (قره مراد مصلح الدین بککاشی) ایله (قره چاوش) ی ده دعوت ایلهدی . مقصدی هرایکسینی ده محو ایتمک ایدی . فقط آغار وقتیه بو مقصدده واقف اولدقلرندن یکچیری آغاسی و سائر اوجاق اسکیلرله برلشهرک ابراسی کون علمانی فاتح جامعهنه چاغیردیلر . عقد ایدیلن

ظلم و اعتسافی کیتدکجه زیاده لشیور ، احوالک دلالتیه دخی بزم مجارستان اوزرنده دهها زیاده ایلر یلمه بچکمز آکلاشیلوردی .

اردل بکی (تهتین غابوری) پروتستانلق ایله قانولیکلک آره سنده بر موازنه بولهرق داخلآ تقریر آسایشه موفق اولدی . (غابوری) عثمانیلیری سومدیک حالده نمچه لیلردن فرط تنفیری حسینله تابعیتی ترک ایتموردی .

اورته مجارک بزمه مناسبی عادی بر حکومت مستقله مناسبی کبی اولوب (اردل) ایسه هرسته ایلچی و هدیه بوللاوردی . دولت ایله مناسباتنه (بودین) محافظی اولان وزرا و ساطت ایلردی . (بتلن استغان) زماننده مجار پرنسلرندن (راقوچی) ، (اردل) ک اداره سنی اله آلدی . (بتلن) ، مملکتی (راقوچی) یه برای اصلاح مواضعه ایله ترک ایتمش ایکن (راقوچی) ایجه برلشدکدن صوکر اعاده ایتمدی . بوسبیله (بتلن) (بودین) و ایسی اولان (تصوح) پاشازاده (حسین)

مجلس مشورتده (احمد) پاشانك عزایاه یرینه (صوفی محمد) پاشانك تعیین ایدلسنه قرار ویریلدی . (احمد) پاشا قاچدی ایسهده طو تولوب قتل ایدیلدی . (جنجی خواجه) دخی قتل ایدیله چکنی آکلانجه جامعدن قاین پدیرنك قاووغنی ، روبانی کیهرك سیویشدی . بعده سلطان (ابراهیم)ك دخی خلعهن ابدار اولنهرق عظیم بر فتنه قوبدی (۱۰۵۸) .

مشارالیه سکرسنه طقوز آی سلطنت ایتشد . حین وفاتنده اوتوزیانجی کچمش ایدی . سلطان (مراد) رابعه مشابه قدوقامت صاحبی اولدیغنی ، مشربی عجله جی اولوب چابوق چابوق سوز سوبلدیکنی ، برده مراد ایتدیکی شیتك درحال حصولنی کورمك ایسته دیکنی (نسیما) یازیور .

(مراد) رابع زماننده دولتک اعتلا بولندیغنی ظن ایدنار ایته دور (ابراهیم) ده ایکنجی بر انحطاطه دوشدیکنه اینانیرلر . سلطان (ابراهیم) اسلافنك جمله سندن زیاده نساپرست اولمشیدی . حتی بو خصوصده (مراد)

پاشایه التجا ایدهرک مواعید لازمهده بولندی . (حسین) پاشاده باب عالی یه یازهرق وبریلن امر اوزرینه (طمشوار) بکلبکی (بکر) پاشا قومانداسنده اولهرق (راقوجی) اوزرینه عسکر یوللاندى .

(راقوجی) ، (اردل) پرنسکنه مجارلرک اتفاق ورضاسیله نائل اولدیغنی ، بادشاهه محبت واطاعتدن خالی قالیوب پیشکش وخراج ویرمهک حاضر ایسهده (بودین) والیسی ایله ایشی اولدیغنی آکلانمشیدی . شوخالده (اردل) پرنسکنك وضعیتی دکیشور ایدی . (بودین) والیکنی طانماق ، طوغریدن طوغری یه حکومت اعثانیه ایله مناساده بولمق (اردل) ك (بتلن) زماننده کی مختار بئندن بام باشقه ایدی . (بکر) پاشا (سالانه) قرینده (راقوجی) یه مغلوب اولماش ایسهده عسکرک باصفین قورقوسندن آچیلمه لرینی وقاچهرلرینی حسن اداره ایدمه میهرك (راقوجی) یه قازاندرمش ، فقط (حسین) پاشا یعنی (بودین) والیسی ده (راقوجی) نی (پوه) ده عین جله ایله یعنی وزیر بزى باصیور القآتیه رجعته ویریشانلغه مجبور ایدهرک انتقام آلمشدر . (حسین) پاشا بالآخره (بکر) پاشانی آلدینی مأذونیت اوزرینه قتل ایلهدی .

ناثی سیله یکم شد. (روسه) قاضیسی (ادریس) بتون ایامنی سرای هایونه کیش طاغندن قار یتشدیرمکه امرار ایتدیکی حالد عودتنده منصبك حرم هایون چاشوی اوستهسی محیارندن برینه ویرلمش اولدیغنی کورمش اییدی. داخلدن قادینلرک امور مملکته مداخلهسی یوزندن ظهور ایدن اداره سزلیکی، خارجه قازاقلرک قره دکیز سواخلنده ایستنه دکاری کی جولان اجه لری، وندیکیلرک (بوسنه)، (دالماجیا)، (یونانستان) طرفلرنده کی استیلالری، (کرید) ده (قندیه) محاصره لرنده کوریلن عدم موفقیات تزید اییدیوردی.

بدایت جلوسنده سلطان (مراد) رابعك وفاتنه اینانه میهرق تاج

۱۵ - فائده

کرید آطه می

(کرید)، پک اسکی زمانلردن بری مسکوندر. بری اها لیستدن ماعدا ازمنه عتیقه ده بورایه (پلاسچ)، (هلن)، (دوریان) و (فریجی) جنس لرینه منسوب اقوام دخی گلش لردر. مشهور (فیکه) لیلر بوجز بره بی طائیش لردر. حتی ایچلرندن بره فرمانک کرید لیلری جز برده بولنان برطاقم جنوارلردن قور. تاردیغنی حقیقه برده خرافه واردر. فیکه لیلر بوجز بره بی اس حرکات اتخاذا ایدرک آفریقا سواخلنه، (اسپانیا) یه تعرض و تجاوز ایتش لردر.

(کرید) ده (می نوس) نامنده برعقل آدم ظهور ایدرک آوروپا قطعه سنده برنجی دفعه اولق اوزره برطاقم قانونلر، نظاملر وضع ایتش، جز بره بی قورصالرندن تخلص ایله مشدر. (می نوس) قوه بجه سنی تزید ایدرک جز ایر بحر سفیدی، حتی (سجلیا) بی آله رقیلر آناطولی ساحلنده ده مهجرلر تأسیس ایله مشدر. (می نوس) ک وفاندن صوکره (کرید) برطاقم کوچک حکومتلره آیرلشدر.

کرید آطه سی ازمنه عتیقه ده (روما) لیلرک و شرقی (روما) ایعراطورلرنگ اداره سته کچه رک (شام) دولت امویه سنک مؤسس اولان (معاویه) زماننده

و تختدن مستغنی و روگردان کور بنور کن حین خلعنده: بن پادشاه دکنی بم؟
 جله سنی تکرار ابدیده تاج و تختدن آیرلیق ایسته مه مشدر .

سلطان (سلیمان) قانونیدن بری اوقودیفکرز تفصیلاتدن آکلایشیلور
 که (محمد) رابعه قدر جالس تخت اولان یدی پادشاهدن آنجق اوچی
 اردو باشنده بولمشاردر. (عثمان) ثانی (خوتین) ، (محمد) ثالث (اکری) ،
 (مراد) رابع (بغداد) سفر لرنده اثبات وجود ایتدیلر . (احمد) اول ابله
 (عثمان) ثانی تخته جلوسارنده اون دردر ، (مراد) رابع اون ایکی ،
 (محمد) رابع یدی باشلرنده ایدیلر . ایسته بو حداثت سن کیفیتی قالدین ،
 وزیر انتریفه لرینک قوت پیدا ابله مسنه پک زیاده یاردیم ابله مش ابدی .

یعنی حضرت پیغمبرك و فاتندن هنوز یوز سنه کچمه دن اول اسلام دوناعاسی
 بورابه یناشمش ، (۲۱۰) تاریخ مجریده (بغداد) ده حکومت ابدن (عباسیلر) دن
 (مأمون) خلیفه زماننده (ابوحفص عمر) نامنده بر اسلام قوماندانی طرفندن کاملاً
 ضبط اولنه رق تام یوز او توبش سنه اسلام لرنده قانشدر . عربلر بورادن (جزایر
 بحر سفید) ، (یونانستان) ، روم ایلی و آناتولی ساحلنه آقین ایدرلردی .
 (قندیه) شهری دیه بو کون مشهور اولان محل عربلرک (خندق) نامیله تأسیس
 ایتدکاری شهر اولوب بالآخره (خندق) (قندیه) لفظنه چورلشدر . ایکچی
 (روما) زماننده ، بعده ایمپراطور لقی مقامنه کچن (نیکفور فوقاس) ۳۵۰ تاریخ
 مجریده بورابه هجوم ایدرک (قندیه) بی آلمش ، دردنچی اهل صلیب سفرنده
 جزیره (بونیفاس) نامنده بر مارکیه و بریلرک بوده و ندیکیلره تسلیم ایش
 ایدی . و ندیکیلر (جزیره) بی جنوزیلر و (ناقسوس) آطه سی دوقه سنه قارشی
 مدافعه ایتک ایچون (قندیه) یه ۵۲۰ و ندیکلی عائله هجرت ایتدیرمشلردر .
 و اسفا که بو جزیره صوگ (بالقان متفقینی) محاربه سی نتیجه سنده مغلوبیتمزک جزایسی
 اوله رق بتون بتون یونانستانه ترک ایدیلدی .

(کریدک) یونانجه اسمی (قرتی) در . عربلر بونی (اقریطس) صورتنه
 چورمشلردی . مساحت سطحی سی (۸۵۸۰) کیلومتر و صربی اولوب طولی
 (۲۷۰) ، عرضی (۱۲) ابله (۵۵) کیلومتر و آره سنده در . بو جزیره هواجه

مورخاردن بری دیورکه : عثمانلی حکومتک انحطاطنه خدمت ایدن اسبابدن بری ده شهزاده لرك جالس تخت اوله دن اول کوردکاری تربیه در . صاحب حکومت اولق ایچون اقتضا ایدن تربیه بی آلامش بر حکمدارک جاهل واحوال عالمه غیرواقف اوله جغقی سویله مک بیله زاندر . بزده قادین انتریفه لرندن ماعدا برده خادم آغارینسک ، دارالسعاده آغامی دینلوب دولت وسرای ایچون نه خدمت کوره بیله جکی حالا آکلا - شیلیمان سوس وسلطنت او بونجاقلرینک ده انتریفه لری وارایدی . (فوجی) بک رساله سنن آلوب فائده لر قسمته درج ایتدی کمز فقره لری کوزلجه او قویک . بونلرده اوننجی عصر دن اون برنجی عصرک اوزرینه بیقیلان

کرة ارضک الك کوزل لرلندن معدوددر . برتخمینه کوره اهالیسی ۱۹۲،۲۹۴ راده سنده اولوب بونک (۲۰۴،۷۸۱) ی روم ، (۸۸،۴۸۷) ی اسلام ، ومتیاقیسی قاتولیک ، پروتستان موسوی ایتمش . باشلیجه شهرلری (حایسه) (قندیه) ، (رسو) ، (لاشید) ، (اسفاکیه) در .

۱۶ — فائده

یدی قله

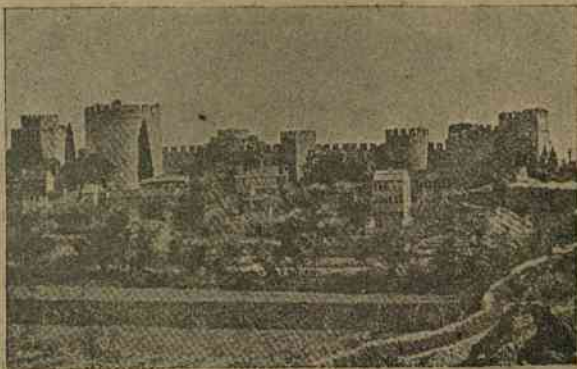
سلطان (عثمان) ثانیکن کیفیت قتلی ابله برقات دهاسؤاشتهاره مالک اولان بوقله لر استانبول سورینک جنوب غربی ضلعی ومرمره دکزیننه منتهی زاویه - لرندن بری اوزرنده در . (۱۰۰۰) سنه میلادیه ده استانبول ایمپراطورلرندن (زه نون Zénon) طرفندن انشاسته باشلانمش و آنجق ۱۱۸۲ سنه میلادیه ده ایمپراطور (امانوئل قوممن Emmanuel Commène) طرفندن اجمالی میسر اولمشدر . اوزمان بورانک نامی « بش قله Pentapyrgion » ایدی . چونکه بش قله وار ایدی . آره دن اوچ عصر قدر برمدت - مرورندن حوکره سلطان (فایع محمد) بوراسنی همان یکیدن انشا وتعمیر ایدهرک اوچ قله

سیئات ایله باللذات اون برنجی عصر اداره اختلاقی واردر. (قوجی) بك
 بالكر قادين انترقه لرندن بحث ائتمه مشدر . بوكاده سبب مشارالیهانك
 تأدباً بوجهته بناشق ایسته مه مسی و برده (مراد) رابع زماننده بیله
 حالا قادینلرك حكومت ایشلرینه قاریشمقده اوله سیدر . باری علمای
 اسلامیه حسن حال اوزره بولنسه ایدیلر ، یاخود علمای اسلامیه
 مرتبه سنه چیقاریلانلر جداً علمادن اولسه ایدیلر ! شو صوك زمانلرده
 - که بونلره دور انحطاط دیمکن زیاده دورشورش دیمک دها لایقدر -
 برطاقم اجامل پایه آلهرق نیجه فناقلره سبب اولدیلر . حتی (قوجی)
 بك دیورکه :

دها علاوه ایلهمش ائمش که ذومانیة الوجوه یعنی سکر ضلعی اولوب سققری ده
 مروطی ائمش .

بوقله لر ازمته قديمه ده ، (قسطنطين) و (تاودوس) کپی ایمپاتورلر
 عهدنده «استانبول» شهرنی اقوام خارجیه استیلالریته قارشى عصرلرجه مدافعه
 ائمش اولان شهر استحکاماتی پلانی داخلنده ایدی . اجنبی تاریخلری بوقله لرك
 سفرا و ایلچی حسسخانه لری اتخاذ ایدلسندن طولایی حقوق دول و ملل قواعدینه

یدی قله

بیک تاریخ‌نویس صوکره طریق علمیه‌نک قوانین و نظام‌آیین بوزولغه یوز طوئوب کیده‌رک هر مصلحته خاطر قاریشمغله و هر امرده مسامحه اولمغله نامستحقره . حددن زیاده منصبلر و یرلک اقتضا ایستدیکندن قاضی‌سکرلر آز وقت طرفنده بی‌وجه معزول اولدقلرینه منی ایچلرنده مبتلای حرص و طمع اولانلر بالطبع زمان نصی فرصت و فرصتی غنیمت بیلوب مناصبک اکثرخی تاهاه و یربر اولدیلر . موالی دخی ملازمت کاغدلرینی صاتمغه باشلادیلر . و ملازمتلر آرتق یولیه و یرلر و قانون و نظامندن زیاده و یریلور اولدی . ملازمت ایسه کرب طریق تدریسک (مدرسلک) ، کربک طریق قضانک (قاضیلق) مدخلی اولدیلرندن آنک اختلال نظامیه بو ایکیمی دخی مختل اولغین (وویوده) و (صوباشی) کاتیلری و عرام ناسدن نیچلری آنچه ایله ملازم اولوب زمان قلیده مدرس و قاضی اولمغه باشلا . ملربله سخن علم ، جهله ایله طولدی . و آرتق عالم و جاهل بلورسز اولدی .

آکلاشیلیدی ظن ایدرم ؛ پادشاه جاهل ، غیرواقف ، سرالی قادینلرله خادم آغالری تو جانلرنده ، ذوق و سفاهت ، عیش و استراحت عالمنده ؛ قورناز ، غرضکار وزیرلر لارنده . وزرا ، امر ایسه یکدیگری چیکه یوب قتل ایستدیرمک ، رشوت آلوب پادشاهه و یره‌رک مو قعدنه

رعایت ایتمیکمزه استدلال ایدرلر ، فقط عثمانیلرک اکرام و احترام ایتک ایسته . دیکاری سفرا حقنده نه قدر کریمانه و تعظیمکارانه طاووراعمش اولدقلرینی ایلروده کوره جکر . فی الواقع برسفر ، بر ایلیچی - بس و نغز بر و یا قتل و تغریب ایلمه‌مک امتیازینی حائز بر ذاتدر . نه چاره که زمان ، ده طوغریسی ینه آنلرک دیدکاری کی حقوق بین‌الملله عدم مراعات سنبیله عثمانیلرده ، اورو پاللمرده سفرایه هر نوع اذا و جفایی روا کور برلردی . بر ائرده کوردکم تعریفه کوره :

بو (بدی قله) غایت قالین و بوکسک بر دیوار ایله قیالی خمس الوجوه (بش یوزلو) بر نوع قلعه اولوب وقتیهلر بش قلهسی وار ایدی . ۱۷۶۸ سنه سنده یعنی بوندن یوز قرق طنوز سنه اول وقوعه کلن زلزلهده بیقیلهرق درت دانه قاشش ایدی . استانبول ایمپراطورلرندن (تاهودوس) ، (روما) ایمپراطوری (ماقسیم) ه غالبیتی خاطرهسی اولق اوزره قره طرفندن بیاض

قلمی، اهالی نه‌عالمه بولنورسه بولنسون آناره باقامق املنده ایدیلر .
 عسکر، ضابط آمردیکه مز اولمش، زوربالر، سرکرده لر تورهمش، علما
 قازیشمش، اهالی به صوگ درجه ده فساد اخلاق کلمش، غیر مسلم
 اهالی ایسه کرک قیافت، کرک عادات ایله تفریق ایدلمش اوجاق
 اختلال لرندن، وزرا چاوش باشیارینک، بستانجی آغالرینک صالحدرمه لرندن
 امنیت عمومیه منسلب، طشرده حالا منقرض اولیوب برحیات بولان
 شقاوت بردوام بولمش ایدی. وارداتی آرماز، اسراف ایدیلر، مصارفی
 آرتار، اداره سی بیلنمز بر حکومت نصل اولورده ترقیات ماده ومعنویه به
 کسب لیاقت ایدر؟ باخصوص الآن اوزرمزدن آکسیک اولمیان اوروپا
 خرسقیلمنی غرضی، درت طرفه زی چویرمش، بوکا برده شرق طرفندن
 ایران منازعات مذهبییه سی ضم اولمش ایدی .

مرمردن بر (طاق ظفر) ایله آلتنجی ویدنجی قله لری تشکیل ایدن ایکی صریح
 قله انشا ایتدیرمشدر . بو طاق ظفر، مرمره جهندن استانبوله کیریله جک
 قورلرک الک مزین ومشمی ایدی . بو طاقک اوزرنده (ظفر) نامنه یالده زلی
 طونجندن بر هیکل وار ایدی . بو جهته بو مدخله (آلتون قبو) دینیردی .
 (سلیم ثالث) زماننده (بدی قله) سوری داخلنده بر جامع ایله قله قوماندانک
 مسکنی وار ایدی . عساکر محافظه اون ایکی قدر باغچه لی اولورده اقامت ایدرلر
 ایدی . عساکر مذکوره بر (آغا : قوماندان) ایله بر (کهیا : ملازم) وآلتی
 بلوک باشی ایله اللی قدر عسکردن مرکب ایدی .

۱۷۶۸ سنه میلادی به قدر اوروپالی محبوسین بو قله لرک شهر طرفنده
 بولانی دروننده توقیف اولنورلردی . فقط روسیه مصلحتکداری (اوبرسکوف)
 حین محبوسیتنده پک زیاده خسته لشمش اولغله سفرای سائره تک توسطیله قله دن
 چیقاریلوب آغانک خانه سنده اسکان ایدلمش اوزماندن اعتباراً محبوسین اجنبیه
 اوخانه به بولاندر . محبوسلرک عددی زیاده لشنجه عسکر خانه لرینی استیجار

اون طقوزنجی باب

دردنجی سلطان محمد

- ۱ -

۱۰۵۸ ده نخته چیقدی . یدی یاشنده ایدی . حتی قلیج قوشاق
 آلای مناسبتیه تربه (ابا ایوب انصاری) به کیندیکنده میر آخور کبر
 (حسین) آغا ، بندیکی آنک دیزکیندن طوتوب یدی .
 (نعیا) نک ویردیکی معلومه کوره :

(کبریتی زربفت (برنوع صیرمهلی قماش) بکلی ارغوانی زربفت کیمش ،
 باشه مناسب سلیمی «مجزوه» اوزرینه ایکی عروزه سرغوج ، تپه
 سرغوجنه ده یارم بومورطه بیوککننده برزمره طاقلمش ، کوزلری سورمهلی ،
 آنته بر الف رسم اولتمش ، خلق (علیک عون الله) دعاسی افلاکه ایرمش ایدی .)
 بیوک والده (کوسم) سلطان ذاتاً صاحب نفوذ اولمغه اداره حکومتی

ایدرلردی . باب عالی حبس ایدیلن هیئت سفارتک اقرادی نه قدر اولورسه
 اولسون معین برخصه ویریدی . محبوسین آنجی باب عالی ترجانی واسطه سیله
 خارجه اختلاط ایده بیلیرلر وعسکرلر کیندیلرینه لازم اولان شیلری آلیرلردی .
 وزرا ورجاله مقتل اولان قله ، طاق ظفرک صول طرفنه دوشن مرمر
 قله ایدی . قتل ایدیله جسکاری ضیادن محروم بر زندانه آتارلردی . بورایه
 کتجه به قدر پک چوق دیمیر قپودن کچیلیر ، مقتولینک کلاری (قان قویوسی)
 دینیلن ، آغزی طاشدن ایکی قباقله نیم مستور بر قویوبه آتیلردی .

دور (سلیم ثالث) ده روسیه ایله ظهور ایدن محاربه اشناسنده روسیه سفارتی
 ارکاننک حبسی قرار ایتمش ایدیسه ده فرانسه سفیری (جنرال سه باستیانی) نک
 سطحی اوزرینه هیئت مذکوره نک مملکتلرینه غزیمتلرینه مساعدده ایدیلش و دور
 (محمود ثانی) دن بری بو معامله دوام اتمکده بولمدر .

النه آدی . بادشاهك والدهسى (طرخان) سلطان - كه روسيه و ايدى -
قاريشمادى .

(سوفى محمد) پاشا صدارتده ابقا ايدىلدى .

جنجى خواجه . - خواجه آدقارنى اعاده ايدى جاك ايدى .

چونكه عسكره و ريه جك جالوس بنخشى ايچون خزينهده ياره يوق
ايدى . بو جهتله خواجه دن ايكي يوز كيسه ايسته نيلدى . خواجه
ورمى بونك اوررينه صدر اعظم . چاوش باشى ني كوندردى . جنجى ،
خانسنده كته خداسى و كندى كى رشوات مبتلاسى (نورالله) ك نصيحتى
اوزرينه عيارى آچق زولطه لرى ، اكسيك سيليك غروشلرى ، قيراق
آلتونلرى آيروب قرق ، اللى كيسه و يرمكه قالقيشدى ، حتى ياره لرى
آييرمه باشلامش ايدى . (چاوش باشى) نك و رودنى طويخه آچق لرى
ب اقب حرمه قاچدى . حرمندنده طامه چيقه رق اون آرشون بر
آدلابوب (طوسون چاوش) نامنده كى قومشوسنك اوينه كچدى .
بوراده تنها بر او طده آرقه سى اوستى ياتوب اوزرينه اسكى بر حصير

۱۷ - فائده

دونانمازك زوالى

(۹۸۲) تاريخندن (كريد) سفرلرينك ظهورينه قدر آق دكزه جنك
ايچون دونانما چيقارايوب اكثر محافظه ايله تقيد اولدى . فقط سلطان (مراد
ثالث) و (محمد) خان ثالث عصرلرنده (جغاله زاده سنان) و (خليل) باشالرك
قبودانقلرنده بر قاق مظفرت بحريه وقوعه كلدى .

۱۰۵۴ سنه سننده (كريد) سفرى كساد اولندقدن سوكره دونانماي
هر بونده «قاليونلر» استعمال اولمغه باشلايوب لكن اول وقت دنجى ابتدالى

اور تدردی . چاوش باشی مرقومی تعقیب ایتدیکی جهتیه (طوسون) ك

در دنجی سلطان محمد

اونده یاقه لادی . سیلی ،
طوقات وزیرك سراینه
کوتوردی . سرای ده
کتخداسی ایله برابر
حبس اولنه رق جلاد
(قره علی) واسطه سیاه
صیقه شدیر یلدی . خوا .
جهنك جن چار پشم
پاره لرندن دیوار ایچنده ،
مردیون آتنده مدفون
اون ایکی کوکم چیل
آقچه ویتش بیك
غروشاق مصر پاره سی
چیقدی . بونکله جلوس

قوللائیلان آتجق (پورتن) نوعی ایدی . بعده رفته رفته قالیونلر تکثیر اولمشدر .
شوبله که : دونانغای هاپون ایله کلی عساکر ومهمات (کرید) ه اصرار ایله
اول امرده (حانیه) قلعه سی ضبط اولمشیدی . آتجق متعاقباً (وندیك) سفاشنی
(کرید) یوللرینی کسمکه ایتدار ایدوب حتی درسعادتن (کرید) ه عسکر
تقلنه مأمور اولان اوچ سفینه دن ایکسی بعض تلفات ویردکدن صوکره خلاص
اولوب دیگر بریسی که قرق ایکی باره طوب چکردی ، ایچنده کیلر شهید
وکندیسی ده غریق اولدی . ومقدما عثمانیلر ایچنده معلومات بحریه پک زیاده
ترقی ایدرک دونانغای دولت علیه بتون اروپا دونانغاسنه غالب اولمشکن
رفته رفته بمعلومات تناقص ایدوب اوروپالیلر ایسه اول زمانه قدر فتون بحریه نی
اولکیدن زیاده ایلر ولدوب وخصوصیه یلکنجیلک صنعتی بو قته قدر خلیجه

بخششی ویزیلدی . خالص العیار اولدینی ایچون خاق آره سنده مقبوله
 کچهرک (جنجی) پارسی نامیله شهرت بولدی . خواجہ نیک چیقان نقدی
 اوچ بیک کیسه اولوب بر او قدر قیمتده سموری، پارچه سی، نحی،
 آلتونی، کوموش اوایی ده مصادره ایدیلدی . ایشیا و املاکنه
 طوقو بلوبوب (ابریم) میر لوالی ایل (مصر) ه سورولدی . (مبخالبیج) ه وارنج
 (تقریب) دن مضطرب اولوب اوراده قالدی . بر مدت صوکره
 تاتار خانک شفاعتیله خانه سنده او طور مغه مأذون اولدی ایسه ده سلطان
 (حمد) ده کی سپاهیلر وقه سنده فتنه و فساده قالدی شایغندن کیزلیجه اعدام
 ایدیلدی .

(کرید) ده «قندیه» محاصره و محاربه سی دوام ایدیسور، سردار
 (حسین) پانا دوناما، عسکر، ذخیره، مواجب ایستوردی . دیگر
 طرفدن آناتولینک شفا بولماز بردردی اولان شقاوت ارباندن (حیدر
 اوغلی) ایله (فاطرحی اوغلی) تادیبارینه کیدن (احمد) پاشایی اسیر
 ایدوب اعدام ایتدیلر .

ایرلیبلوب بو جهته قالیونجلیق دخی ایلروله مش اولدیغندن فرنگ دونائالرینه،
 دونائامض مقابله اینه من اولمشیدی . یوز فرق یاره کیدن عبارت اولان دونائامی
 دولت علیه امر محافظه ایچون (حانیه) پیشکهنده لیکرانداز ایکن لیمانک ایکی
 طرفده طویلر وضع ایله محافظه به اتمام اولندیغی ائشاده وندیکنک (سوده) به
 امداد ضمننده گلش اولان یوز یاره (چکدبری) و (پورتن) و (ماونه) مقوله سی
 سفاغنی میدان اوقویه رقی اطرافده طولاشوب طور بردی . و بر مدت صوکره
 (حانیه) خارجنده بولنان (جزایر) کیاریله سفاغنی سائره اوزرینه (وندیک) دو-
 نائامی کلوب کیلره و قلعه به برخیلی طوب آندقدن صوکره سفاغنی اسلامیه نی
 اسراق ایچون بش قطعه آتش کیسی صالیورمشیدی . لکن هنوز چاغدن
 اول، آتش کیسی اولدقلری بیلنهرک قانجه لر ایله دوندیریلوب ضرر سیز کدی
 کدیبارینه بائشلورد . (سوده) قلعه سنک تسخیری قابل اولمدیغندن (کرید) ک

- ۲ -

سلطان احمد جامی وقعه‌سی

پادشاه هنوز چو جوق اولدینی ایچون (صوفی محمد) پاشا ولی عهد
 و مستقل ایدی. غرورندن دیوانه کلبوب سرایده او طوردی. خزینته مک
 ایراد و مصرفی تدقیق ایتدی. مصرفی آزالتدی، براتلری یوقلادی.
 بومیانده سپاهه لطف ایدوب دیرلککاری کسيلمش بيك سپاهی نی (کرید)ه
 کیشمک اوزرد تصحیح ایتدی. فقط سپاه (اسکدار)ده و سائر محاررده
 طوپلاندیلار. بونلر (کرید)ه کیشمه مک و سلطان (ابراهیم)ک هانکی فتوا
 ایله قتل ایدیلدیکی آلامق ایسته مک کی دعوالرده بولندیلر. بر طرفدن ده
 استانبوله طوپلانغه باشلاندیلر. آرالرنده سنجاق بکارندن بندن رشوت

قره طرفلرینه تعرض اولنهرق برخیلی مللاری فتح اولندی و ایام شتاده فورتنه
 ظهوریله (حانیه) اوکنده برخیلی سفینه من غرق و تلف اولدقدن صوکره اول
 سنه تک بهارنده دخی (وندیک) دونانغاسی (کرید) بوللرخی قطع ایده رک ایسته.
 نیلدریکی کی (کرید)ه مهمات نقل اولنمیبوب سنین آیه ده دخی (وندیک) دو.
 نانغاسی بوغاز (کلبولی) خارجه کلارک لنگرانداز اوله کلکلده دونانغای همون
 آق دکره چیقماز اولدی.

[عثمانلی تاریخلری نمونه لرندن — جودت پاشا تاریخچی]

۱۸ — فائده

ماصال — سمور مراقی

(ایوید)ه ساکن «بووده» قیزی دیرلر فاللی برعورت وار ایدی.
 منتظم سوزده قادره ویکیدن حکایه دوزوب سوبله مکده ماهره ایدی. خاصکیله

آلندیفی شایع اولدی. (کرید) ه کیدن بیک سپاهی (بیقلی محمود) نامنده
مفسد بر سپاهینک سوزیه دوندیلر. غلطه سر اینده بولنان خدمه دخی
آجاقندن عصیان ایدرک طیشاری به چیقوب خانلره طاغیدیلر. سلطان
(ابراهیم) ک خلای سپاه واسطه-یه اولدینی ایچون براز یوز بولملر ایددی.
الحاصل مسئله یودی. سلطان (ابراهیم) ک قتلنده بولنان وکلا
قتل اولمالیدر دیمکه باشلادیلر. فقط طرف دولتندن بکیچریلر سلاح-
لندیرلدی. بولنره مقابله مشروعدر طرزنده فتوا ویریلدی. سپاه بونی
ایشیتدی کلر نده یوله کلیر کبی اولدیلر. حتی (اسکدار) ه کیدیلر سه ده
سوه تدبیر غلبه ایدرک (بیقلی محمود) ی ایسته مک، کوز
قورقومتی ایچون (سلطان احمد) جامی عمارتنده سپاهی قیاقتنده اوج
فقیری طوتوب (شهزاده جامی) اوکننده علناً قتل ایندیرمک، سپاهک

دخول ایدرک حکایه سندن حظ اولمغله پادشاه حضرتلرینه (سلطان ابراهیم)
تقریب ایدوب هر کیجه حکایه ایله اکلندیرلیدی. بر کیجه انئی نشاطلر نده:
زمان اوائلده شویله بر پادشاه وار ایش، لباسی و سرائیک فرشی و یاصدقلری
ورده لری جمله سموردن ایش، بویله ایش دیوشنا ایدرک طبع هایونی
پرشوق ایدوب، پادشاه حضرتلری ده میل ایدوب، جفته اهتمام تام بیوردیلر.
تکرار وزرا و علمانک معزول و منصولرندن و شیخ الاسلام و قاضی سکرلرک هر
بریسندن سموردن مصنوع اول لباس شاهانه نک (سلطان ابراهیم) ایچی
طیسی سموردن، مرصع دوکهلو بز نوع لباسن اختراع ایش ایدی. (برسی
رکاب هایونه اهدا اولمق فرمان بیوردی (!). عدم قدرت اظهار ایدنلره
دیوان چاوشلری تعیین اولوب جبراً تحصیل ایتدیرلیدی. غلطه قاضی شیخ
الاسلام زاده (محمد چلبی) عالم، متصوف بر رجل عارف ایدی. بر بوغچه یه
بر عبا خرقة و بر مولوی کلاهی قویوب وزیر سراینه واردی. ابتدا تذکره
اول (شاهی زاده) به بولوشوب:

— افندی بن کورک ورمکه قادر دکلم، شو خرقة ایله کلاهی کینوب

بولندی بی خانلاری باصمق کبی مناسب سز لکرا ایشی آزدیردی. سپاهیلر وزیر
 ومفتی بی اولدیر مدجکه بزه راحت بوقدر دیوب (سلطان احمد) میدانسه
 طوبلان دیلر. وزیر (محمد) پاشا دخی استانبول قبولرینی قباتدی. (سبلی
 محمود)، عونیه سیله (اسکدار) دن سفینه لره یینوب کلدی. بوکروه آراسنده
 جبارده وار ایدی. پادشاه طرفندن : طاغیلسونار بن ایکینی ده
 عزل ایدرم دیه خط هایون کلدیسه ده دیکه مدیلر، علمانک ویردیکی
 نصیحتلری اصغا ایتدیلر. فقط وزیر اعظم ایله مفتی یکیکچری بی
 کندی طرفارینه آلفه موفق اولدیلر. حتی : فتوا المزده در، جمله سنی
 قیرارز، بوچنکه حاضر اولمیان کندی کافر، عورتی بوشدر، دیه
 باغیره رق آنلرده یکیکچری میدانسه جمع اولدیلر. سپاهیلر، یکیکچریلر
 طرفندن کوندربان بشنجی دوه جیلر چور باجیسی (محمد) آغانی پاره لادیلر.

منصب دن واز کچرم دیدی. (شامی زاده) خبری ابلاغ ایتدکه وزیر اعظم چلی بی
 حضورینه کتیروب :

— افندی، بیچون بویه خشونت ایدرسک، پادشاهی بیلزمیسک؟
 باباک ویردی، سن بیچون عناد ایدرسک؟ دیدکده :

— بابام منصبی خوفندن ویرمش، بن بوکون غلطیه نایب کوندردم.
 بن سلطان مدن رجام بودرکه بی پادشاه حضورینه کتوره سکز، آکا دخی
 جواب ویره که بو طریقه مصادره علما، اولوالامرہ مناسب دکلدیر. غایتی بکا
 اوچ حالک بری اصابت ایدر : اگر قتل ایدرسه شهادت جائمه منتدر. اگر
 نفی ایدرسه، ایکی آیه قریبدر استانبول زلزله دن خالی دکلدیر، بواسلوب ایله
 برکون یره کچر، بوشهرده بولنماق غنیمتدر. اگر عزل ایدرسه بوکون بن
 نایب کوندردم وشو خرقة وکلاهی کیهرم.
 جوانی ویردی.

پدرم مرحوم سردار (محمد) آغا نقل ایدرکه : (کرید) دن کلن (قره
 مراد) آغا که وجیه القیافه وطویل القامه، اوجاق آغلرینک عمده سی برقور-

بونک اوزرینه یکچیریلر ایله عجمی اوغلانلری اوکده ، علما ایله وزیر اعظم آرقده یوریه ریک (وزیر خانی) اوکنه کلدیله . یکچیریلر قلیچلری جیقاروب هجوم ایتدیله . جلیله اوق آتورلردی . (نعما) دیورکه : (زمدت صوکره میدان آق صقاللو وقره صقالو ونازه ایچ اوغلانی کله ئیله مالامال ، اولوردن کومه لر پیدا اولدی . سپاهیلری جامعه طیقدیله . مفسد (بیقلی محمود) ، (آخورقو) دن قایغه ینه ریک (اسکدار) قاجدی . دیگر زوربارده بر بهانه ایله صاوشدیله . جامعه قالا نلر طیش ، ایچ حویله ، قو ، پنجره ، منبر ، محراب اوکنده قلیچدن کجیدیله . برحیات قالا نلر منارلره جیقوب امان دیله دیله . بووقه سپاهک حیثیتی پک زیاده قیردی) . کوربلیورکه تدبیرسزلیک یوزندن دولتک ایکی قوی مشابه سنده اولان عسکر بربری قیریور . حتی بو غالبیت

قوی آدم ، بش یوزدن متجاوز یارار توایی وار وایکنجی اوجانی عموماً سو- زین طوتار بر مرد متعین ایدی . برکون مجلسنده حاضر ایدم . دفتردار جا- بندن بر باقی قوی کلوب اتکنی اویدی والته دیوان تذکره سنی ویردی . بو ندر دیو سؤال ایتدکه :

— سلطنام حضرتلرندن مطلوب اولان ایکی سمور قیایچه وشوقدر عنبر وشو قدر نقد کیسه ، امداد میری اتمکز ایچون کوندردیله . لطف ایدوب بر کون اول تسلیم بیورک . دیدکده (قره مراد) ک کوزلجی طاس پرخونه دونوب متهورانه جواب ویروب :

— وار دفتردار اقدی به سویله ، بن (کرید) دن کلدیم . ایچه پرداخت باروت ایله یاغلی قورشوندن غیری بر نسنم یوقدر . سمور وعتبر آدینی بز ایلدن ایشیدرز ، کورمه مشزدر . آنچه دیر ایسه ک بورج ایله آلوب خرج ایدیورز . بزندن سلام ایله بویه سویله ددی : باقی قوی تکرار جواب ایدم صاندی ، جیق دیو برحایقیدی که اوطنی زلزله به ویردی .

اوزربنه بیکچیری اوجاق آغلارینک (بیغنی بالغه کسمز) اولدی . (صوفی محمد) پاشایی اله آلدیلر . وزیر مستقل بونلره مغلوب و محکوم ایدی .
(سقیلی محمود) (بیکشهر) ده یاقه لایوب قتل ایدیلدی .

(آق شهر) طرفنده توره بن (حیدر اوغلی)، (قره حصار) ی باصوب یغما ایتش ایدی . (اسپارطه) یه سالدیردیغنده اهالی نه ایسترسه ویرهلم دبه طور دیردیلر . شهرک طیشار یسندنه ذوق وعشرته طالبیغی اثناده مرقومک اوزربنه هجوم ایدهرک باره لی اولدیغی حالده طوتدیلر . استانبوله کوندردیلر . (حیدر اوغلی) صلب، دیگر عونه‌سی قتل ایدیلدی .
(کرید) ده بولنان عسکرک حالی اینی دکل ایدی . (قندیه) محاصره - سندن ال چکمشاردی . وندیکیلار (سوده) لمانته عسکر دو کدیلرایسه ده (طوزله) ده مغلوب اولدیلر . فقط احوال عمومیه کیتدکجه فنا لاشیوردی .

۱۹ — فائده

بر وزیرک قتلی حکایه‌سی

وندیکیلر (بوسته) حدودندن اوتوز پاره قلعه و بالانغه آلدقاری کبی دونامانک بوغازدن طیشاری یه چیقمه میشی ، علی رشوت آلق ، خلقی قورقوغنی ایچون عبوست کوسترمک ودرحال جزا ویرمک کبی حالر وزیر اعظم هزار پاره (احمد) پاشا علیته بیوک بر خصومت توجه ایله مقیدی . بوپاشانک ده کتخد آرن اوود (احمد) ، تذکره جی (شامی زاده محمد) ، چاوش باشی (کز کردن طوراق) ، سلام چاوشی (صاری مصطفی) و امثالی عونه‌سی وار ایدی . بونلرده خلقی دوکر ، ارباب مصالحه اشکنجه ایدر، حتی اغنیایی مصادره ایله قورقودیرلر ایدی .
(احمد) پاشا ، سلطان (ابراهیم) ک خلعتندن برکیجه اول آغلارله علمانک طولیانه جققلرندن خبردار اولنجه نه یاقه جققی شاشیره رق تلخیص جیسی (عبدی چلبی) و محرم غلامی (خلیل) ایله کوتوره جکلری قدر برقاچ بیگ فلوری آلهرق

وزیر اعظمک یکچیری آغاسی مشهور (قره مراد) آغا ایله آرهمی
 آچیلدی. فراندزلك (کرید) . امداد ایده چی خبری آندی. یکچیری یار
 استانبولده تجاوزات و تعرضات عرض شکنانه ده بوانیورلردی. (کرید)
 ایچون سکسان کمی تدارک ایدیله زک قودان دریا (ونیق احمد) پاشا
 قومانداسیله کوندریلدی. وکلای دولت آرهمنده ایسه منافسه وار
 ایدی. بینه دهشت و فترت علامتاری کورینوردی. آناطولیده (قاطرچی
 اوغلی)، (آق یقالو بکراوغلی)، (نیکده) طرفلرنده کی سپاه زوربالرندن
 (کورچی عبدالنتی) بوللری کسبورلردی .

دوناما (چناق قلعه) دن چیققدن صوکره (وندیک) دوناماسنی برمدت
 تعقیب ایده رک (ساقیز) لیاننه واردی . (فوجه) یه عزیمتنده (وندیک)
 دوناماسی لیانک بوغازنی کسیدی . وقوع بولان محاربه ده کیلرمندن

تبدیل قیافله آقشامدن صوکره بوله دوشدی . اولا (سلیمانیه) ده بردوستک
 خانه سنه کیتدی ایسه ده قبول ایدیلبوب (دلی برادر احمد) آغانک اوینه واردی .
 آغا صاقلادی ایسه ده ، پاشانک سراینده کی اوشاقلرینک کندی خانه سننده
 اولدیغندن خبرلری بولندیغنی آکلانجه اوده باشندن صاودی . پاشا بورادن ده
 (اوزون علی) آغا منزله کیتدی . (علی) آغا سوز پهلووانی برحریف اولدیغندن :
 — سزی صاقلایم اما محبکیز اولدیغنی بیلیرلر ، اوکجه نیم خانه می آرارلر ،
 آنک ایچون تهله کده قالیرسکز دیهرک آتلاتدی . زواللی درمند بورادن ده
 (مراد پاشا) تربسی اوکنده ساکن (حاجی بهرام) نام حیله کارک اوینه کیتدی .
 (بهرام) صورت قبول کوسترمکه برابر برطرفندن ده وزیر جدید (محمد) پاشایه
 خبر ویردی . (محمد) پاشا دخی قرق اللی آدم تعیین ایلوب یاقه لاتدی . آده لری
 و آلتونلریله برابر کتیرتدی . اولا حقنده حسن معامله ایله دی . (احمد) پاشا
 (صوفی محمد) پاشایه :

— باباجم ، بکا قیمه ، اهل و عیالم ایله بی کعبه یه کوندر ، دبه یالوارمغه
 باشلادی . (صوفی) ده :

برقسی باتدی . بعده (ساقیز) چکیلوب اورادنده (مصر) دن کلن کیلرله (گریده) کیتدی .

صدر اعظم (محمد) پاتانک برطرفدن والده سلطان ایله ، دیگر طرفدن ده یکیچری آغاسیله آرهسی آچیلمشیدی . دونامه نك (فوجه) ده اوغرا دینی فلاکت استانبوله واصل اولنجه وزیرك نقصان تدارکنه حکم ایدیلدی . والده سلطانك مداخله سیله (محمد) پاشا عزل ایدیلوب یکیچری آغاسی (قره مراد) وزیر اعظم اولدی . (محمد) پاشانك ماملکی میری به آنه رق (معلقه) به نفی ایلدی . کتخداسی و کوچك دفتر دار (شاهی مراد) بوغولوب دکزه آتیلدی . حتی کندیسیدی منفاسنده قتل اولندی . (کورجی عبدالنئی) زیاده سیله قوت بوله رق (قونیه) به کیردی .

— الم چکمه ، ان شاء الله برشی یوقدر . قول طاقه سنك بویله حرکتلری اوله کلسدر . همان علاجی بذل مال ایتمکدر . دیدی و حریمی اولماقله پاشایی حرم دأره سنه یوالادی . برطرفندن ده مفتی به خبر کوندروب فتوا سنی آلدی . (احمد) پاشا ملحم آدم اولدینی ایچون طوره یوب آشلامه صو ایچوردی . بوئانده (محمد) پاشانك کتخداسی (محمد) آغا کلدرک اتکنی اوپدی ، کندیسنه : — صاحب دولت بابا کر سلام ایدرلر ، الم چکمه سونلر ، مراد منر آنلری ورطه دن تخلیصدر اما مال منر قول رضاسی ممکن اولماز . کندیلری ایچون یاپیله جق شی نه قدر مالاری وار ایسه بذل ایدوب مجموعنك دفترخی تسلیم ایتمکدر . دیدی . (احمد) پاشاده قلم کاغذ ایستدی . اوچ یوز کیسه لک مال یازوب ، بو در دیدی . (محمد) آغا قورناز :

— بتم سلطانم ، بو اوچ یوز کیسه بو یاقینده جمع ایتمک کزدر . بونکله اولماز . بو یابده کتم ایچوب مال کیزی جانکزه سبر ایدیکنز . دیهرک اوچ بیک کیسه به چیقاردی . کتخدا برآز ده اصرار ایدیجه قوینندن برکیسه ایله بیک (عبدی) دن اوچ بیک ، (خلیل) دن ده اوچ بیک فلوری چیقاروب : — صاحب دولت بابا منزه هدیه اولسون ، غیری برآچه تقدم یوقدر ، دیه عین ایندی . (محمد) کتخداده :

(قاطرچی اوغلی) ده کندیسنه النجاح ایلیه رک اون بش بیگ کتی ایله استانبول اوزرینه یوریدی .

دقت ایدیور میسکز؟ مملکت نه حالره کیریور . هنوز آسایش اجمال ایلیه میوب اشقیایله اوغراش-یایور . ربط وضبط بلاده تقید ایتمه رک والبلکری، متصرفلقلری صامق ، کلندن کیدندن رشوت آلق ، وزیر اعظملی قتلہ بدل قبول ایتمک ، ایسته نیلیدیکی زمان قتلہ فتوا ویرلمک ایله اداره اولنان برحکومتدن بوحالردن باشقه نه امید ایدیلیر؟ اوج قطعله اوزرنده یاری دنیا قدر مملکتته مالک اولان بردولت (کوسم) سلطان ایله (قره مراد) ک النده قالشیدی . پادشاه سکیز یاشنده ، والده سلطان اتباعندن بری تحت آرقه سندن نه سویلر سه آتی سویلیور ، هنوز

— یوق سلطانم ، پاشا بابا کر کندیسی ایچون سزدن برجه ایسته مز ، آنک مرادی عسکر غائله سنی دفع ایتمکدر ، بونی ده یازیکر دیوب یازدیردی . (محمد) پاشادن دفتری آلدی . (احمد) پاشانک فتوا سی ده گلشیدی . بیچاره حرمده متصل بوزلو صو ایچوب باشنده کی خرتاوی دستارخی قفسی صاردرمقی کبی شاشمینلق علامتلی کوستریوردی . (خلیل) ایله (عبدی) یه : سز بورغونسکز ، یاتیکر دیدی . کندیسی اسنه یوب کوز آچوب یومقی ایله مشغول ایکن کاتب (بوطور علی) نامنده بری دیزنی دورتدی . پاشا کوزنی آچنجه دیزنی اوپوب :

— بیورک سلطانم دیدی . (احمد) پاشا هول جان ایله صیچرا یوب ،

— ترمه یه ؟ دیدی .

— عسکر ، سزی ایستیور . پاشا بابا کر آره کره کیروب سزی قورتارد . جفدر .

بیچاره پاشا ، ظلم ایله جمع ایتمیکی مالی دشمنلرینه قایدردقندن صوکره کنه ووبالده بوینده قالشیدی . مردیوندن اینجه صالح قولتوغنه برآدم کیردی . دونوب کوردی که (قره علی) . درحال :

— های کافر قجه اوغلی ، دیدی . (جلاد) کوله رک :

— های نیم دولتی اقدم ، دبه اکیلوب کوکسنی اویدی . صول

یازی یازمی مشق ایدیوردی . حتی برکون قاضیسکر (عزیز) افندی به ،
دها رشوت نه اولدیغنی بیلمدیکی حالدہ بالتعلیم :
— ایشیتدم ، آفچه ورشوت آنوروش ، نیچون آلیورسکز ؟
دیغمش ، اوده :

— جانم افدم ، سکا بونی کیم اوکرتدی ؟

دیه اکلنمشیدی .

یکچیری ایله سپاه باریشدیربلهرق (اسکدار) طرفنه کچیلدی . نیجه
ترددلردن ، نیجه مشاوره لردن سوکره حرب ایدیلدی ، نتیجه ده (کورچی
تبی) (نیکده) به ، (قاطرچی اوغلی) (سکود) طاغنه ، همپاسی (قزاز
احمد) (آقشهر) دوندیلر .

عقیب وقعه ده والده سلططان وصدر اعظم (قره مراد) پاشانک
مشورتیله شیخ الاسلام (عبدالرحیم) افندی عزل اولندی . بادشاه کندی
ایله خط هایون یازوب مسند مشیخت (بهانی) افندی به ویریلدی .

قولتوغنه ده (جلاد) ک شا کردی (جمال علی) کوروب سرای وزیرک آخوری
قبوسنه توجه ایتدکارنده پاشا برکره ایرکیلدی ، طوردی . اوزمان (قره علی)
کندی باشنده اولان قرمنزی فس تقیه بی چیقاروب بلنه صوقدی . وزیرک
دستارینی باشندن قابوب کندی باشنه کیدی . زورایله آخورقوسو ایچنه سوروب
نقاسنه بریومروق اوردی . (احمد) پاشا دیزلری اوزرینه چوکه کده حاضر
ایتدیکی کندی بلندن چیقاروب حلقه سنی بیچاره نک کردنه طاقدی . اوچلرینی
کندیسو ایله شا کردی چکوب صیدیلر . پاشا اوئشاده بیله یالکز :
— های کافر قجه اوغلی .

سوزندن باشقه برشئ سوپله مدی . (جلاد) سیلکد کدن سوکره آرقه سی اوستی
دوشوردی ، ایشئ بیتیردی . بعده البسه سنی صوبوب مبتی اوزونلامسنه
یربار کیره باغلادی . شا کردی بار کیری پدیرک ، کندی آرقه دن قیر باجله سورهرک
آت میداننده کی معهود چنارک آلتنه کتیردی . شهر ایله دی . صاحبین مشهور

زمانه اشقیانك رذالته باقك :

(فاطرجی اوغلی) (مدرنی) قربنده (آطه) نام قصبه بی ایچی یوز قدر عونہ سبلہ باصدی . قتل وغارت واحراق ایدہرک اہالینک (قہ) بہ قبادقلمری قاریلرندن ایچی یوزینی کندی آدمارینہ توزیع ایلہدن . ایچی کوزل قیزک صاچلرینی کسوب ارکک قیافتنه صوقدی . (سکود) طاغنه چکیلدی . (کورجی بی) ایله آدمارینک طوتولوب قتل ایدلمی ایچون ولایاتہ امر کوندرلمشیدی . (قیرشہر) بیکی مرقومی طوتوب کسادی . (قزاحمد) دہ (آقشہر) دہ طوتولوب استانبولده (پارمق قو) دہ آصیلدی . (کرید) کیدن (ونیق احمد) پاشا دونانما ایله عسا کر عثمانیہ بہ باردیم ایدہ جیکنه کندی باشنہ ایش کوروب شہرت قازانمق طمعنہ دوشدی . حتی (سودہ) قلعه سی قایقارلہ آلمق تصورندہ بولندی . قرہ دن زردبانلرلہ قلعه بہ چیقمق اوزرہ هجوم ایتدی ایسہ دہ قلعه دن آتیلان برکوللہ باشنہ اصابتلہ کوتوردی . مع هذا اردودہ (روم ایلی) بکلر بیکی سورنازن (مصطفی) پاشا ایله سکبان باشی (محمد آغا) نک تشویقیہ اختلال

مرتشیلردن (روم ایلی) قاضی عسکری (مصلح الدین) دخی کرک شیخ اسلام و کرک دیگر علماطرفدن کلمہ دیہ ویریلن نصیحتلرہ رغماً سلطان (احمد) جامعہ کیرمیش ایدی . اورادہ کندیسلہ علمادن برقاچی آرہ سنندہ ظہور ایدن متافقہ نتیجہ . سنندہ عسکر اوشوشہرک بارہ پارہ ایتدیلز . حتی یوزی قوینی یاتوروب مکشوف الغوردہ بر اقدیلر . بعدہ سوروکلیہرک (احمد) پاشانک لاشہ سی یانہ قوبدیلز . زمانک انصافنہ باقک کہ انسان یاغی وجع مفاصلہ (رومانیزمہ) ایدر دیہ خلق آرہ سنندہ شایع اولان بر روایتہ اتباعاً یکیچری قیافتندہ بر حریرف (احمد) پاشانک - شیشمان ایدی - اتی ، یاغنی پارچہ پارچہ کسوب ہر پارچہ سنی بشر اونر آقہ بہ صاعش و آنک ایچون متوفایہ (ہزار پارہ) دینلمشدر . (نعما) ، بو جزای معنوی ایچون : (احمد پاشا مناصب وارزاق نامی پارہ ایله صاناردی) دییورہ

جیقدی. عسکرلر، سردار (حسین پاشا) نك سرانی احراق و مشار-
الیهی قتله تصدی، مالی، جازیه لری یغما ایتدیلر . فقط الك صوکنده
پشیمان اولوب پاشایه باواردیلر . ایلکنجی دفعه وقوع بولان (قذیه)
محاصره سی ده بر نتیجه ویرمه دی .

(سلطان محمد) بوسنه ختان ایدیلدی (۱۰۵۹). شتی شهر (قاطرچی
اوغلی) استیپان ایدرک (بکشهری) متصرفی اولدی (۱)

بو ائشاده او جاق آغاری امور دولته دخل ایتمکده ، یکبچری
کتخداسی عادتاً صدر اعظم دن زیاده حکم سورمکده ایدی. حتی (مراد)
پاشایه خبر کوندروب: (یا کلاهک و یا خود فراغت) دیدیرندی . (مراد)
پاشاده استعفا ایدوب یرینه (قبا) سلطانک زوجی (ملک احمد) پاشا
- او جاقونک عدم مداخله سی شرطیله - وزیر اولدی .

حکومت یواش یواش کندی ضعفی حس ایدیور ایدی. حتی تجدد
صاح ایچون (نمجه) ایمپراطورینه یازیلان نامه هایونده اولدن بری، عتاد
اولان « سن که نمجه ایمپراطوریسک » یرینه « سن که نمجه قرالیسک »

۲۰ - فائده

بر پادشاهک خلعی وقتلی

وزیر هزارباره (احمد) پاشا صدرتک صوکرینه طوغری استانبول
بتون بتون قاریشمش ایدی . خلکک بیقمنلی، حالک کیتدجه اید ایتدیکی
وحامت حکومت سیرکارنده بولنانلرک نظر ادراکه چاریموردی . بو ائشاده
عجم شاهنه بر نامه هایون یازیلدق ایکی قیل، بش یوز زریفت سراسر
قاش ایصارلایوب خلاف عاده بوستانجیلرله بوللاندی . سلطان (ابراهیم)
والده سنک نصیحترندن دلکیر اولدق (اسکندر چلی) باشجه سنه نی ایتدیردی .
حتی «ردوس» ن فی ایتکه قدر قانقدی .

یازیش ایدی ، ایمپراطور ایلیچیمزله ملاقات ایتمهش و مقصد، تجدید صلح ایسه « سزکه نمنجه ایمپراطور بسکز » یازیلما لیدر دیه نامه هایونی اعاده ایتمشدن . بونک اوزرینه (عصر ، مدارا عصریدر) دیستوب ایسته ییلدیکی کبی یازیلدی .

حال بوکه حکومت کندی کندیسنی ضمه دوشور ییودی . سوء ادا . رهن طور دینی رده اریین خسته لر کبی اولمشیدی . (نعمی) ، (غریبه) عنوانیه یازدینی برفقرده دیسورکه :

(بوانشاده خزینده ضرورت واردن ، دیو ویریلن متاصبدن آلتان رشوتی صدراعظم پاشا قبول ایتمیوب روزنامه یه ایراد قید اولمقی بدعتی ظهور ایندی . بقین زمانله قدر مرآتیدر دیه نیجه وزیر پاشا قتل اولنوب نیجه دخی معزول و مخذول اولمش ایکن ضعف حال و اختلال احوال بر مرتبه یه واردی که اول نهمت عد اولنان مصلحت ، مدار امور دولت عد اولندی .)

دیگ که اولجه پاشالر مرثشی ایکن شو ائشاده بالذات نفس محترم حکومت مرثشی ایدیلدی . ایسته سوء اداره دن بر نمونه . کرچه وهله خزینبه ایراد کبی کورینورسه ده بویه حاللر بر دولت ایچون نه بیوک ذلت ، نه یمان فلاکتندر !

سرایک حرم طرفنده دخی بیوجک خشنودسزاق اماره لری کوریل یوردی . سلطان (ابراهیم) همشیره لری (عایشه) ، (فاطمه) ، (خانزاده) سلطانلر ایله برادرزاده سی (قیا) سلطانه قهر ایله معامله ایده رک جله سنک املاک و مجوه راتی آلمش ، تحت نکاحنده بولنان (هاشاه) سلطان نام تللی خاصکی به بونلری جاریه کبی قولاندنرمقده بولمش ایدی . حتی « خاصکی » طعام ابتدعی سلطانلر مقام خدمتده طورور ، ال بیقماق لازم کلنجه (قیا) سلطان صابون و بروب دیگر لری لکن ، ابریق طوتارلر ایدی . تاریخلر منرک ویرمش اولدینی معلومانه کوره شو کونلرک احوال روحیه ستی آکلا به بیلیرز : ۱۰۵۵ سنه سننده وقوعه کلن کسوف ایله خسوف و آنلری تعقیب ایدن ۱۰۵۸ سنه سی زلزله سی خلق آره .

دیگر طرفین ینہ اوجاق آغارباہ صدر اعظمك آرمی آجیہاروق
ذاتاً بوزوق اداره بسبتون ملوث اولدی .

(قندیہ) قانلر ایچنده ایدی . (وندیک) لیلر ، (بوزجه آطه) ایله (نئی) نی
ضبط ایندیبار (۱۰۶۰) .

پادشاه ، بوسنه ایلك دفعه اولهرق کاغذخانه ده آوه چیقیدی .

(نعیا) بو ، برنجی آوه چیقیش حقنده ویردیکی تفصیلاتده دیورکه :
ذی القعدة نك یکریمی برنجی جمعه کونی ایدی . بالآخره (آوجی) لقیبه
مشهر اولان پادشاه (کاغذخانه) کنارنده کاش (میرآخور) کوشکنه کلدی .
بوستانچی باشی اولجه احضار ایدلش طوشانلری ، تسلیکلری ، بونلرک آردنجه ده
تازیلری صالیوردی . تصادف بويا ، طوشانك بری قاجیوب کندیسینی صوبه
آندی ، بوزرهك قارشی طرفه کچدی . بوستانچیلر عقبنجه باشقه تازیلر صالح
فکرنده ایکن پادشاه :

— براق طوشان آزاد اولسون .

دیه منع ایندی . فقط طوشانك کچدیکی قارشی قیدن بزغر پیدا اولهرق
صالدردی . طوشان بو دفعه ده کندیسینی صوبه آتجه زغر یتسهرك یاقه لادی ،
جووانی کوشك اوکنه چیقاردی . بوستانچیلر اوشوشدیلر ، طوشانی زغردن
قورتاروب حضوره کتیردیلر . هرچ برطرفی یازه شامش ایدی . بو معاقیت
(کرامت پادشاهه حمل اولنوب حسب الامر عالی طاغ باشنه صالیوریلوب
نجات بولدی . و بو قضیه اوکتانخان ایله کرک گرفتار قضیه سنك خلاقی اولغله
پادشاهک عمر ودولتی روز افزون و برخوردارلغته استدلال اولدی !)

ایکنجی دفعه ده برقره قوش اوزرینه طوغانلر صالیوربدیلر . قره قوش

سنده (زوال ، قتل و اختلال) علامتلی اواق اوزره تاقی ایدیلدی . بولره
تلما و صاحبان بعضلرک کورمش اولدقلری رؤیالرده انضمام ایندی ! بزده
افکار عوامی علیه چورمک ایچون ذاتاً بو صایدیغمز شیلردن مؤثر افکات
وتلقینات تصور ایدیلدمز . (نعیا) بیاه منجملکه عائد استهلالآته بولنیور .

مع هذا سلطان (ابراهیم) ی خلع وقتل ایده جک بو اشارات سوايه دکلی
ایدی . صدراعظم (احمد) پاشانک اوغلی (باقی) بکک ، مرحوم (مصطفی) پاشا
کریمه سی ایله سور ازدواجته دعوتلی اولان مشهور اوجاق آغلرندن (بکناش
آغا ، قوجه مصلیح الدین ، قره مراد ، قره جاوش) وامثالی ایدی . چونکه صدر
اعظمک کندیلر نی (سمور قباچه) مسئله سندن طولانی دوکونده قیصدر بروب اعلام

هواده طوغانلرک هر برینه حمله ایدهرک توپلرخی یوایوردی . خارج طوغانچیلردن بری بر شاهین صالیوردی . شاهین هوالاندقدن سوکره اینهرک صاعقه کبی قره قوشی اوردی . قولتوغنی ایکی شق ایدهرک بره ایندیردی . پادشاه ، شاهین صاحبی بالارضا صاؤون آلمسنی امر ایتدی .

اوجنچی دفعهده طوغانچیلر ، کرکسره طوغان هجوم ایتدیرمک ایسته دیلر سنده (پادشاه مانع اولوب : مرغ کم آزار بی زیاندر ، اینجیمه یک) دیه بیوردی (بوحرکت شاهانه سندن دخی هنرمند اولانلره رغبتی و بی زیانلره شفقتی ظهور ایدوب کمال عقل وکیاستنه اوضح دلائل اولدی !)

باریخچرمن بو سنه لرده (رعایانک حالی خراب وزبون وطشره دیگر کون اولوب تحصیلات وقوعه کله میوردی) دیدکلری کبی (تخصیلات یوزندن دخی فقرانک فریادی آسمانه چیققدی) دیورلر . دیگر طرفندن ده (کرید) سفری اوزایوب مشکلاتدن مشکلاته کیرمه کله برابر دونانما تدارکی مصارف عظیمه بی استلزام ایدیوردی . (بغداد) طرفلری ده آسوده دکل ایدی .

بر انکلیزک (ازمیر) ده بولنان (انکلیتره) قونسلوسندن ایکی یوز بیک آقچه دن زیاده آله جنی وار ایمش . (ازمیر) قاضیسی (هاشمی زاده) قونسلوسی چاغیروب تقریر دعوا ایلر . فقط قونسلوس عهدنامه بی چیقلا ره رق : (انکلیتره لولردن برینک ینه انکلیتره لولردن برله ایکی یوک آقچه دن ناقص دعواسی اولدقده اسلام قاضیلری فصل ایلله ، اگر ایکی یوز بیک

ایتدیرمک املنده بولندیغی بیلیورلردی . آنک ایچون تدارکلی کیتمشلر ایدی . پاشانک (رجب) نامنده کی آغاسی کیزلیجه کلرک :

— نه اوطور بیورسکیز ؟ دونلونک سزه سوء قصدی وار . اولریکیزده بیله اوطورمیک ، دیدی . (مراد) آغا :

— یا بویله می ؟ بز قولای قولای اوله یز . آرتق بزده قباحتم قلامادی . دیوب چکیلدیلر .

ایشته (زایچه) ده کی (قران نحس) بوزدرک اجتماعی ایدی . فی الواقع (مراد) آغانک باشنده طویلانیدیلر ، عهد و میثاق ایتدیلر . اوزنه جامعه کیدوب اوجاق اختیارلرله اوطه باشیلرخی طوبلادیلر : پادشاهه تعلیم فساد ایدن وزبرد ،

آقچه‌دن زیاده اولورسه انکلیز مملکتنه حواله اولنه) قیدینی اوقور . فقط سرتجه اوقور . قاضی قیزار ، مسئله‌ینی شیخ الاسلامه یازار . انکلیزلرک (وندیک) لی‌یه قایون ، باروت صاندقیرینی ده قاتار . شیخ الاسلام (بهائی) افندی کاغدی وزیر اعظمه بولارسه‌ده وزیر قورناز-لق ایدوب مشغولیتندن بحث ایله کندی طرفندن رؤیت ابدلمسفی بیلدیرر . بونک اوزرینه شیخ الاسلام (انکلیز) سفیرینی چاغیردر . حقارت آمیز خطابله قونسولوسک عزانی طلب ایدر . سفیر : آئی بن نصب ایتمک‌که بن‌عزل ایدیم ، جوابی ویرر . شیخ الاسلام بتون بتون قیزار : (وندیک) لیلره کمی ، باروت صانیورسکیز ، بوزه دشمنلقدر ، دیغجه سفیره : تجارت سربستدر ، ایسترسه‌کر سزه‌ده صاتعلم دیر . مسئله آزار . شیخ الاسلام سزایا حدت کسایلر . سفیری آخوره حبس ایدر . وقعه شایع اولنجه یکیچیری آغالری طوپلانوب : نیجه سنه‌دن بری بر (وندیک) لی ایله باشه چیقه‌مدق ، حال بوکه (انکلیز) لر پک قوتلی برحکو-متر ، هم ایلیچی‌یه زوال یوقدر . دهرک اطلاقفی ایکی دفعه طلب ایدرلر-سه‌ده شیخ الاسلام جواب رد ویرر . ینه طوپلانیرلر ، سزایه مراجعتله

آئی آره‌دن قالدیروب مستقیم برآدم بوله‌م قرارینی ووروب شیخ‌الاسلامه‌ده عیناً بیلدیردیلر . جمعه کونی آغالر مرتب و مسلح یکیچیریلره اوزته جامعه‌ده طوپلانیدیلر . علمایه (سلطان فاتح) جامعنده برلتمک اوزره تذکره‌لر یازدیلر . قاضی‌مسکرلر ، مللره مدرسینر کلدیلر . اوجاق آغالری پرسلاح تابلری ، اوطه چورباچیلری ، اوطه باشیلرله جاهک‌ایچنه طولدیلر . سپاهیلرله کلدیلر . مفتی وزیرینی چاغیرندی . پادشاه برخاصکی آغا کوندروب جمعیتک اصانی صوردریدی . طاغیلسونلر دیه امرلر ویردی . مفتی‌ده : وزیرینی بزه تسلیم ایسون ، بوقسه بو جمعیت طاغیلماز ، بزم شرعله سوزمنر واردر دیدی .

بوندن سوکره (قره‌چاوش) علمایی اوزته جامعه دعوت ایتمدی . بوراده : (احمد) پاشا مفسددر ، واجب القتلدر قراری ویردیرلیدیکی کیدفتردارلقدن معزول مولوی (محمد) پاشایی‌ده زورله جلب ایدوب انی اوپهرک صدارتی قبول ایتمدر . دیلر . بو ائنده ینه پادشاه طرفندن مصاحب طاووقچی (مصطفی) پاشا کلارک :

شیخ الاسلامک غزائنده اصرار ایدر لر . صدر اعظم ذاناً مقتیدن قور-
تولق ایسته بوردی ، مقصودی حاصل اوله رق (بهائی) افندی عزل
ویرینه حربص جاه روم ابلی قاضیهسکری (عزیز) افندی تعیین ایدیلر .
ایلدچی ده حبسدن چیقار (۱۰۶۱) .

فن تصرف گویا بویله ایجاب ایدیورمش کبی متقاعدین ، ضعف
مسکینلر ، علما و مشایخ ، سادات ، درویشان ، ایتم وارامل ابله کورلر
تخصیصاتی قطع ایدیلرک یوز یمش یوک آقچه خزینه به مال ایدیلدی .
فقط اونوز بیگ کشی ده آج براقیلدی . براز سوکره صدراعظمک
(باغچه قیو) سنه قوردیردینی (قالیون) حین تنزبلده یا کلاش مانوره ایدیلد-
یکندن طولانی دکره باته رق اللی کشی بوغولدی . خلق : ظلم ابله پاییلان
کمینک حالی بودر دیه اسان استهزایه آلدیلر . بووقایع غیر مهمه یی سزه
زمانک احوال روحیه سی ایجه آکلایه سکر دیه قید ایتدم .
ینه بو ائاده قیودان (علی پاشا) قوسانداسینه (کرید) . یوز اللی

جمعیتی طاغیتسونلر ، مسؤلرئ نه ایسه قرین قبول اولور . مفتی ابله (محمد) پاشا
کاسونلر خبرنی کتوردی ایسه ده بالکز (محمد) پاشا کیده رک کندیسنه زور
ابله صدارتی قبول ایتدیردکارخی سوبله دی . پادشاهک : (احمد) پاشا ایچون
دامادمدر ، نصل ویرهم ؟ تخلیصنی سندن ایسترم دیدیکنی ده جامعه عودتنده
آکلتدی . بو اوله ماز دیدیلر . (محمد) پاشا تکرار حضوره کیره رک قورقه
قورقه کیفیتی آکلتجه سلطان (ابراهیم) حدتله رک :

— بره کوپک ، قوجه وزیر اعظم اولق ایچون عسکری تحریک ایتدک .
هله جمعیت طاغیتسون ، بن سنک حقدن کلیرم دیه براقچ یوموق ایتدردی .
(محمد) پاشا اویشه عودتله مهری جمعیته یوللادی ، وقعه یی بیلدردی . (بکتاش)
ابله (قوجه مصلح الدین) وزیرک سراینه کیده رک :

— بزم کبی اختیارلر دین اوغریته اولمکدن غیری نیه یاراز ، قالدی بو
ایشی باشه چیقارم دیه ینه کتیردیلر . والده سلطاننه شهزاده لرئ ایجه محافظه

مختلف سفینه یولاندى . دوناما (دكرملك) دینیان بوغازده آلتمش پاره
 (وندیک) سفینه سیله حربه طوتوشه رق کیجه سی (نقشه پاره) دینیلن
 آطهر لماننه کیردی . ایرتسی صباح لماندن جیقارکن یسنه حربه مجبور
 اوله رق ترسانه کتخداسی وسائر بکارله بکیچری قادرغهرلی آلازغه
 ایتدیله . بونلرک یارارسزلنی یوزندن برخیلی قالیون دشمن الله کچدی .
 آناتولی بکاربکی (احمد) پاشا قالیوننده جنک ایدمک شهید اولدی .
 (قندیه) قلعه سی عرض تسلیمیت ایتک اوزره ایکن بو انهمزام اوزرینه
 تکرار قوت بولدی .

استانبول ، طشره هان هرکون بکی بر وقعه ایله قاریشوردی .
 شقاوت یاراغنگ بری بیرتیلوب دیکری دیکیلوردی . بو دفعه ده
 مشهور شقی (حیدراوغلی) نی طونوب کترین وخدمته مکافاة (بکی
 ایل) وویوده سی اولان (حسن آغا) اوچ سنه ایچون وویوده اولمش ایکن
 رینه برباشقه سی تعیین اولندی . مرقوم استانبوله دردی نی نوزیره ونده

ایسونلر مألنده تذکره یازدیله . قبو آغامی ایله بوستانچی باشی به : بای حال
 (احمد) پاشایی قتل ، سلطان (ابراهیم) ی خلع ، شهزاده یی جلوس ایتدیرمک
 ایچون عهد وميثاق ایتدک ، دینه خبر کوندردیله .

جمعیت : رشوتک قالمه سی ، خاصکیلرک پادشاهک یانندن کیتله ری ،
 وزیر (احمد) پاشانک تسلیبی وسائره یی ایتوردی . سلطان (ابراهیم) سزایک
 برجلرینه طویلر جیقارتدی . بوستانچیلری تیغ وتفتک ایله تسلیح ایله دی . او
 کیجه جمعیت جامعه قالدی . ایشته اوکیجه ده (احمد) پاشا اعدام ایلدی . ایرتسی
 کون علی السحر مفتی ، علما ومدرسین ، اوچاق آغالر ی وزیر اعظم (محمد)
 پاشانک اوکنه دوشلوب آت میداننه واردیلر . بکیچری عموماً مسح ایدی .
 شهرده کی شیخلرده گلشردی . دکانلر قیاندی .

جامعه جمله نك اتفاقله (مکه مکرمه) قاضیسی (بیاضی حسن) آفندی یی
 سزایه کوندردیله . پادشاه :

سائره آکلاته مادی. بونک اوزرینه ذاتا علوفه ایچون آباغه قالمش اولان سپا-
هیلری (اسکدار) طرفنده باشنه طوبلادی. بولدی بیکیچریلرک بورتی،
قولاغنی کسه ریک، بیکیچری آغالی نه منسوب کار باناری طوته رق (قسطمونی)
طرفلرینه کیدی. غریب دکلی، وقتبله (حسن آغا) نك دردستنه کیتدیکی
(قارطرحی اوغلی) شیمدی کندینی دردست ایچون سردار تعیین
ایدیلدی. بیکیچری آغالی فوق العاده شمارمش، هر شینه بورونلر بی
صوقعه باشلامش ایدیلر. (حسن آغا) قاطر چینک عسکرینی (قونیه)
طرفنه چک کرک (آفسرای) ده بوزدی.

— ۳ —

خروج اهل سوق. — (بکی جامع) وقعه سی در خاطر ایدک. بو وقعه
نیجه سنده سپاه دیدیکمن عسکر فنا حالده زده نمش، بیکیچری به حسن تغلب
کیش ایدی. بوندن مالیه مأمورلری ده استفاده اتمک ایسته دیلر. (میری به
سکسانه آلتان غروشی عسکر معاشنه ینه سکسانه ورمک حاقدر. زیوف

— ایسته وزیر اولدیردیلر، دها نه ایستلر؛ دینچه (حسن اقدی) :
— پادشاهم سزدن شکایتلری بودرکه بونجه بیت المالی اسراف وضایع
ایتمکیز. (بوسته) حدودینه دشمن کوردی، حالا قرنک کیلری بوغازده.
دوناغامن چیه میور، استانبول محاصره ده قالدی.
— یالان سویلیورسک. دشمن بر کلیسا آتش، بوغازدن کیلر
چوقدن کیتهدر.
— ایسته وزیر سزی بوبله آلداتمش ایدی. بزلر، پادشاهه یالان
سویلمیز. وزرا، علما، عسکر پادشاهمیزی کورمک ایستلر.
سلطان (ابراهیم) جواب و برمدی. (بیاضی) دوندی. بعده (مصر)
قاضیسی (اسعد)، صحن مدرس لردن (عشاقی زاده فصیحی چلبی) والده سلطان
کوندراوب: جمله نك اتفاقی ایله پادشاه خلغ اولتغه قرار و براشدر. جمهوره مخا.
لغت جائز دکدر. بیولک شهزاده سلطان (محمد) بیعت ایچون جامعه کوندراسون
دیدیرتدیلر. والدهده جامعهده جلوس اوله کلمه شددر، سراهه کلسونلر دیدی.

آچیه تبدیل اولنورسه بیک کیسه ده لاقل اوچ بوز کیسه فرق حاصل اولور. بو بویوک کاردر) دیدیلر. حالا زمانغرده موجود ومالیه منزه مسکوکاگزک دو- زلمه مش اولدیغنه دلیل علی اولان صرافلره یهودیلره مراجعت ایدهرک خالص العیار پاره لری سیلیک، عیازی نقصان پاره لره دکیشیدریدیلر. آرتا وودلقده بیله عیازی ناقص آچهلر کسدروب کتیرتدیلر. دفتردار اولان (امیر مصطفی) یاشاده عین حیلایه مراجعتله یکیچری آغالرخنی چاغیروب مشورت ایتمدی. (بلغراد) ده، (بوسنه) ده آغالرک آدم لری طرفندن کسدیریلوب کتیردک لری زویف آچهلره حتی میغانه جیلردن جمع ایملن قزل قیریق پاره و آچهلردن هر یوز اون سکر آچه بر آلتون اولق اوزره یوز یکریمی بیک آلتون جمعنه قرار وردیلر. آکلامالی که اهالییه نه قدر جوز واذا ایدیلیور. اداره حکومت نه کبی مرتکب ووجدانسز آدم لرتنده بولونیور. (بویله برحال دور سابقده مالیه نظارتنده عیناً جاری ایدی. محاسبه جیلر، وزنه دارلر پیاسه دن سیلیک غروش، چاریک، مجیدییه طوبایوب اصحاب معاشه و بریرلردی.)

بو پاره لر دفتردار پاشانک قوناغنده بیغیلدی. ارباب حرفه توزیع ایچون بدستانه کونوردیلر. بدستان کهیاسی بونلری اصنافه کوستردی. اصناف قبول ایتموب وزیره کیتدیلر. دیدیلر که:

(دولتو وزیر، بز بوییل اون درت تکلیف چکدک. (دولت ایسته دیکی

بوستانجیلرک سلاحلی اوله رق ایچری سرایده طور دقلری خبری اوزرینه (مدینه) قاضیسی (سیرک زاده عبدالرحمن) افندی کیدوب بوستانجی باشی بی بویله کتیردی، حتی برابرجه آلوب کلدی. والحاصل جمهور قاقوب سراهه توجه ایستدیلر. باب هایوندن کیروب شیخ الاسلام ایله قاضی عسکرلر، (مصلح الدین)، (مراد) آغا حرم خاصه دهلیزینه قدر کیتدیلر. والده سلطان باشنه سیاه ابرشم دستال اورتمش، برسیاهی خادم پایازه سالایوردی. جمله سی ال باغلابوب طور دیلر. والده سلطان اولا آغالره خطاب ایدوب:

— هر بیکز/ بوخاندانک برورده احسانی دکلیسکر؟ بویله فتنه او یاندرمق انصافیدر؟ دینجه، (قوجه قورد مصلح الدین) آغالر کبی سوزه باشلابوب: — تم دولابو سلطانم، کرچک سویلیورسکر. بنده کز وجهه من بودوات علیه تک پک جوق نعمتنه مظهر اولمشدر. خاصه بن بر قزل عبا ایله کلدم.

زمان و برکو تکلیف ایدردی (کساد ایسه جائزه کار ایتدی . عوارض و سائر تکالیف معهوده دن غیرى آغالرك (بیکچرى) قره دکردن کله سفینه سفینه باقر، شاب، فندق، طوز، (ازمیر) له آق دکردن کتیر تکلیف شایقه شایقه صا . بون، دیمی، ساقز، بوغاصی فلان فلان بونجه شیلری بزرله طرح ایدوب قات قات بهالرینی آلدیلر . بو قدر ضرر چکد بر دیلر . حالن دکر کون اولوب دکانلر بزم کراستدن عاجز ایکن بوبله زبوف آخه نك یوز اون سکزی نه بر آلتون ایستمک نه دیکدر؟ بزم قدر بزم یوقدر .

(احمد) پاشا بونلری : (بره کافر کدیله! وارک، بولک، ویرک) دیه قوغدی . اصناف دکانلرخی قباوب شیخ الاسلام (عزیز) افندی به کتیدیلر . آکا : بزم حالنری پادشاهه آکلات دیو زور ایدره ک بار کیره بپندیروب سرایه هجوم ایتدیله . اوکلر نه بری دلال واری :

— امت محمد بزه اولان ظلم نه در . آرا مزه قلیچ کیردی . دکانلر کزی قپایک . دیه باغیر یوردی .

دکانلر قپاندی . مفتینک اطرافنده اون بیک کشی وار ایدی . بو هیئت سرایه طولدی . سلطان (محمد) تخته جی قوب حاللرخی صوردی . آکلاتدیله . پادشاه وزیرى چاغیر تدیسه ده وزیر قورقوسندن کله بیوب تلخیص جیستی یعنی کاتبی کوندردی . طاشلا یوب یاره له یلر . نتیجه ده سلطان (سلیمان قانونی) زما .

سنم سکسانه قریدر . بودولندن بی حساب نعمتله مظهر اولشمدر . بو نعمت شکرخی ادا اتمک اوزر مزه واجب اولقله خاندانک اختلالنه طاقت کتیره میورز . کاشکی بو کونلری کور میه بدم . بوبله خصوصلرده اوک آیاق اولغنی بغمی ایسترم ، نیه طمع ، کیمه احتیاج واردر؟ رتبه ومنصب پطالی ده دگلم . جمله سندن ال چکوب دولته خیر دعا خدمتدهیم . اما نیم دوللو سلطانم ، الحمدالله مسلمانز . پادشاهم نك حرکت وسلوکی حدود شرع وعقلی آشدی ، عالمه اختلال کلدی ، سوه قرین ایله علاج قبول اتمز درجه به کلدی . هر طرفدن دشمن باش قاله بردی . حالا بوغازده قلعه کبی یتمش سکسان چربی سفینه لری یاتیور ، آق دکر قیولری قبالی . پادشاه ایسه بونلردن غافل ، ذوقنده ، جمع مال واسراف وارنشا ایله مشغول . رشوتله عالم بیقلدی . خزینه اسرافاته اوغرادی . علماء مزده بوبابده فتوالرخی ووروب کلدیلر . الحمدالله شهزاده لایق تختدر . جلوس

شده اولان و برکولردن ماعداسی عفو اولندی ، اللرینه فرمان ویرلدی . فقط اصناف ینه طاغیلمادی . بونلرک ایلری کلنلری باشلرینه خلوبراق صاووروب فریاد ایدهرک :

— پادشاهم ، ظلم ایله عالم خراب اولدی . سکا بیلدیرمزلمز . وزیرکم ایدر . اون آلتی کچی وارکه سکا پادشاهلق ایتدیرمزلمز . بیت المال و میری به عائد اموالی بزلر . (قره چاوش) ، (بکتاش آغا) ، (کنغدایک) ، (سامصونجی صاری کاتب) ، (دلی برادر) ، فلان فلان . بونلر ظلم و تعدی ایله عالمی خرابه ووروب دولتکه مستولی اولدیلر . آل عثمان دولتی اوجاغه دوشمش یانیور . بونلر قتل ایدلرجه پادشاهلق ایدهمزسک و مملکتک فتنه و فسادی مندفع اولماز . دیهرک وزیرک عزلی و اوجاق آغالرینک قتلی خصوصنده آباق باصدیلر .

اختلال . — پادشاه ، والده سلطان ، وزرا ، یکچیری آغالری ، اصناف ، اهالی جاهسی آیری آیری برر فرقه اولدیلر . سرایده وزیراعظم (احمد) پاشانک عزلیله برینه براهنک تعیینتی پادشاه استشاره ایدرکن والده سلطان یکچیری آغالرینک طرفداری اولقله آغالردن (قره چاوش) وزارت و برلسته اصرار ایتدی . پادشاه صدارت ایچون آغایه آدم کوندردی . آقا ایسه مهر پورایه کله نیجه بن کلم دیه جواب رد ویردی .

بونک اوزرینه « سیاوش » پاشایه مهر صدارت ویریلوب یارین

اولانیجه جمعیت طاغیلماز ، قان دوکیلور . لطف ایدوب فساده باعث اوله جق مخالفتدن حذر ایدیکمز . امر ، شرع شریفکدر .

والده هر نه قدر پادشاهه تنکسر ایدیسده ینه شفقت مادرانه سوقیه یاریشدیرمه یارایه جق جوابلرده قصور ایتدی . سوؤقرس مسئله سنده (حنقی) ایتدی ، که آناطولی قاضی سکرلکندن منفصل ایدی ، سوزه باشلایوب :

— مصادره و رشوتله نظام دولت الدن کیتدی . پادشاه هوای نفسنه مشغول ، تدبیر امور سلطنتدن عاطل ، آداب شرعییه متوسل دکلدر . طاول ، سورتا ، چنک ، شلنتاز صداسی آیا صوفیه مناره سنده مؤذتلرک اذاتی شاشیر . دیبور . کیسه کیسه یه نصیحت و بره من ، هر کس عرض و جانی قورقوسنده در . انصافدن خارج صاغینلر ، بدستانی باصوب تجارک غصباً مالنی آکلر ، ناحق بره قتلر ، عورتلرک تسلط ورجاسیله نامستحقارک غاله استیلاسی بونک زماننده

ینه اجتماع ایدلک و عدیه اصناف طاغیلدی. والده سلطان، وزیر جدید ایله مفتی بی خاطر آلق (!) ایچون آغاره یوللادی. وزیر اورته جامعه کیره رک آغاره: بو کونکی قضا بویه کجدی، یارین سزدن حسن تدبیر ایسترز دیمسیله ایرتمی کون بیکچریلر کزه رک جمعیت باپدیرمادیار. پاشا ایله مفتی ده کزه رک کوجلکله دکانلری آچدیردیلر اما بو حیله اصنافک کوجنه کیتدی. اصناف ایله بیکچری آره سنه عداوت کیردی.

بو ائشاده داخل سرایده بربرینه ضد اینکی فرقه وار ایدی. بری بیوک والده (کوسم) سلطانک، دیگرى اصل والده (ترخان) سلطانک فرقه سی ایدی، ذاتاً کیم والده سلطان اولورسه امور دولته اشتراک برحق قازانمش اولدیغنه اینانیوردی. (کوسم) سلطان اللی ییلدن بری سلطنت سوردی بیکجه تله (ترخان) سلطانی چکه میوردی. انک صوک بر تدبیر قوردی: آغالر بیکچری بی آباغنه قالدیره جق، سلطان (محمد) خلع ایدیله جک، برینه برادری سلطان (سلیمان) اجلاس ایدیله جک، (ترخان) سلطان اسکی سرایه کوندریلوب اتبای قتل اولنه جق، سلطان (سایمان) ک

حدی تجاوز ایشدر. بروجله قابل اصلاح دکلدر. کندیسنه مقارن اولان ایلری اولدوردی. (قره مصطفی) پاشا کبی بر وزیرى هواسنه تابع اولمادی ایچون تپله دی. (حاییه) فاحی (یوسف) پاشایی: سن بکا (کرید) دن مال کتیرمدک. دبه ناحق یره اولدوردی. بونلری کورن بعدالوم نیجه امین اولور و کندیسنه تقریله نصیحته نیجه جرأت ایدر؟ دیدی. تکرار والده سلطان:

— اما شیمدی یدی یاشنده معصومک سلطنتی نیجه ممکندر؟ دبدکده

(حنفی) افندی:

— مذهبیز اماملری اولان علماء حنفیه عقلی مختل بیوکک سلطنتی جائز دکلدر، صی عاقلک جائزدر بیورمشلدر. و بو منوال اوزره فتوالر ویرلشدر. معصوم جلوس ایدوب وزیر امورده باقار.

دیدی. والده سلطان برمقدار سکوتدن صوکره:

والدهسى (دل آشوب) سلطان ایسه صافدل برخانون ایدی . والدهلك مقامی سوداسی ، سلطنتی نه اولدیغنی آکلمازدی . بناء علیه یسه اداره دولت کندی ننده قاله جق ایدی .

(کوسم) سلطان آغاره تذکره یازدی . (رخان) سلطان طرفداری اولان باش لالا ، معلم پادشاه ، مصاحب (اسماعیل) آغارک قتلی ایسته ملری بیایدردی . کیجه سرایک تیمور قپوسنی ودها سائر قپولری آچیق قویدیردی . حرص سلطنته باقک که بر آراق سلطان (محمد) یدده تسمیم ایتمکی قوردی . حتی حلواجی باشی (اویس آغا) یه پادشاهه ایچیرمک اوزره ایکی قوانوس زهرلی شربت ویردی . فقط کیفیتی جاریه لردن (ملکی) نامنده بری خبر آلوب (رخان) سلطاننه سوبله دی . لالا (سلیمان) آغا یکیچری جمعیتی ، قپولرک آچیق بولندیر یله حغنی خبر آلدی . سوء قصد معلوم اولنجه اون درت آغا بیوک والده نک قتلی ایچون عهدایتدیله . آقشام اوستی سرای حویلینده بیوک والده آغارینک زیاده جه سالخلاندقلرینی ده کوردیلر . بونک اوزرینه زلفلی آغارلی اتفاقه آلدیلر . خاص اوطه ضابطاری ده ذاتاً

— واریم ، صاریغنی صاردیروب چیقاریم . دیوب کیتدی .
برمعناد باب السعاده اوکنه تخت قورولدی . شهزاده سلطان (محمد رابع) باشنده مجوزه واطرافنده عرض آغارلی اولدیغنی حالده قوشخانه قپوسندن ظهور ایدوب (۱۰۵۸) تخنه اوطوردی . اولا شیخ الاسلام ، بنده وزرا وعلما وکیرا تک اوپوب ازدحامی منع ایتدیله . امر بیعتدن سوکره اعظم دلت بالاتفاق سلطان (ابراهیم) ک بولندیغنی محله کیتدیله . سلحدار آغا ، چوقدار آغا ، بوستانچی باشی جمله سنک اوکنه دوشوب سلطان (ابراهیم) ه — پادشاهم ، علما واعیان رأیبری اوزره ایچری یه بیورک دیدیلر . او ایسه باغیره باغیره :

— بره خائیلر ، بره نانکورلر ، بو نه ایشدر ، بن هر برکنزه احسانلر

یکپجری آغانی رتبه سنک بوزوربا آغاره توجیه ایدیه کلدیکندن مایوس ایدیلر، آنارده داخل اولدیلر. کیجه تراویج قیلندقدن، هرکس اویقوبه یاندقدن سوکره (ترخان) سلطانک باش آغاسی (سلیمان) آغا وسائر آغاره زلفایلر، خاص اوطه لیلر مساحاً سرای میدانته طوپلا ندیلر. بیوک والدهنی ایسترز دیدیلر. اولا خاص اوطه لیلر، اوطه باشینی پاره لادقدن سوکره بیوک والدهنک دائره سنه یوریدیلر. اوطه قپوسی اوکنه کلدکارنده (کوسم) سلطان بونلری یکپجری ظن ایدهرک نوبتچاره:

— کلدیلمی؟ دیه باغیردی. (سلیمان) آغاده، اوت، کلدیلمی. طیشاری به بیورک، دیدی. والده حاک نه اولدینفی آکلا به رقی اوطه لر ایچنه قاچدی. بر نه انجانیه یعنی صاقلان هجق بریره کیردی. فقط مهاجرلر بوراسنی بولدیلمی. زلفیلردن (کوچک محمد)، برده لردن برینک ایلمی کسوب بوغازینته کچیره رک بوغدی. وقعه شایع اولنجه آغاره قورقو دوشدی. (اورته جامع) ه

اغدمی، شمدی هوا کره تابع اولمادیم ایچون بی خلع ایتدیکز. بن پادشاه دگلیم، بونه دیمکدر؟ دیبوردی.

(قره چلبی زاده) ده جواب وره رک:

— خیر، پادشاه دگلسک، امور شرعیه و دینییه عدم تقید ایله جهانی خرابه ویردک. اوقاتی لهو وغفلت ایله کچیروب وشوقی اورته به فاش، ظلمه نی عالمه مسلط، بیت المالی اسراف ایتدک، ددی. بوندن سوکره ایکی طرف آره سنده بن پادشاه دگلیم، یکپجری آغاسنه خطاباً: بن سنی آغا اغدمی کی سوزلره بونلره مناسب جوابلر تعاطی ایدیلدی. سلطان (ابراهیم) اک سوکره بددعا ایلمه رک:

— بوشمده یازیلان بو اعیش، امراللهک.

دیوب یوریدی.

سلطان (ابراهیم) اک کبردیکی بر، ده میر پنجره لی کارکیر بر اوطه

طوپرلان دیلر . فقط سرایدده سنجاق شریف چیقاریلدی . مفتی (عزیز)
 افندی و سائره (اورته جامع) ده ایکن « ابوسعید » افندی شیخ الاسلام
 اولدی . شهره منادیلر کوندریلدی ، مسلمان اولان سنجاق آلتنه کلسون ،
 (اورته جامع) ه کیدنلر عاصیدرلر . قتاری ایچون فتوا ویرلشدنر ، ديه
 ندا اینتدیریلدی ، آغالرك ظلمندن بیقمش اولان شهر خلقي ، طوائف
 عسکری سلاجری ، زرهلریه کلدیلر . بر ساعتده سربایک ایچی ، طیشی
 اطراف سوقاقلر خنجاخنچ طولدی . علما ، ائمه ، مشایخ ، اعیان دولت ،
 سپاه ، جبه جیلر و سائر اوجاق نفراتی ایله اسکی اوظهلر یکیکچری ده
 سلاجرینی قابوب کلدیلر . مفتی (ابوسعید) افندیك امریه اورته آغا -
 لرینی دعوت ایچون تذکره یازیلدی . تذکره اوقوتجه یکیکچری آغاسی
 (قره چاوش) مخالفت ایدرهك : کیتمه ز دیندی . فقط اتباعی حالک زهیه
 وارده جغنی آکلادقارندن برر برر چوزولدیلر . الحاصل (بککاش آغا)
 ایله یکیکچری آغاسی ، قول کتخداسی و سائرلری برر برر طوتولوب

ایدی . برنجیره سندن طعام صحنی کیره جک قدر برکیلمش و دیگر پنجره لره
 دیوار اورولمش ایدی . قیوسی اوکنه وارنجه :

— الحمد لله هله بر جاعتک باشی اولدم ، دیدی . یعنی شیمدن صوکره
 کلدجک سلاطینک جدی بنم دینک ایسته دی . کندینستی بورایه ایکی
 جاریه و مالزمه ایله قوبدیلر . ده میر قیوسی چکوب اوزرینه قوجه بر کلید
 اوردیلر . قورشون اریدوب کلیده آقیتدیلر .

سلطان (ابراهیم) بو محسده کیجه کوندوز فریاد و فغان ائتمک باشلادی .
 اندرون آغالری آرطسنده کفتکو چوغالدی . اتفاق ایدوب جلوس ایتدیرمک
 تشبثی قونوشدقلری ، سپاه طائفه سنکده خلع سلطانه معارض اولدقلری
 وکلانک قولاغنه کیتدی . بونک اوزرینه : (مادامک پادشاه مغاوع حیانه دهر ،
 نظام عالم میسر اولیوب حکام خوف جاندن خلاص بولق احتمالی یوقدر ،

اعدام ایبدیلدر. سابق مفتی (عزیز) افندی ده نفی اولندی (۱۰۶۱).
فقط بو نوع قاریشقلقار (۱۰۶۶) تاریخنه قدر سوردی .

آناتولینک یکانه علنی اولان شقاوت بودفه (آبازه حسن) آغا
ایله (ابشیر) پاشاده تجلی ایدیوردی . بوناره چاوش اوغلی (محمد) پاشا ،
(سیواس) بکربکی (طوپال پاشا) کبی دولت آدماری ده اتتحاق اتمشیدی .
جمعیتلری بیودی . اموال اهلالی نی یغما . قیزلرک عرضلرینه تعرض
ایدیوردی . ایچارنده اون قدر قاضی وایکی مفتی بولنیوردی . بو
جمعیت ده سپاهیلکک ، یکچیریلک علمینه قیامی ایدی . (آقره) یه کیردیله .
استانبول اوزرینه یوریمکه باشلادیله . (اسکی شهره) کلدکارنده (سیاوش)
پاشا برای مصالحه (یونی آگری محمد) پاشا ایله بر هیئت کوندردی .
عقد ایدیلهن بیوک بر مجلسده یکچیریلرک بعدما مناصب وخدمات ومقا-

ضمر عامدن ضررخاص ترجیح اولنه کلشدن) دیه قرار وبروب مفتی (عبد
الرحیم) افندی فتواسیلاه سلطان (ابراهیم) ک ازاله سی تنسیب ایبدیلدی . شیخ
الاسلام ، صدراعظم (صوفی محمد) پاشا ، قاضیمکرلر ، یکچیری آغاسی (مراد)
آغا ، (قره چاوش) جمعیت ایله سرایه واردیلر . ایچ خلقی طرف طرف قا-
چیدیلر . حبسخانه تک قبوسنی وزیر ومفتی خدمتکارلری بیقوب سرای خلندن
کیسه ال سورمه دی . سلطان (ابراهیم) :

— بمان ونعتمنی یبتلردن بکارحم ایدن کیسه یوقیدر؟ بی کوزکوره
بوظالم قتل ایدیورلر دیه فریاد ایدیوردی . جلاد (قره علی) بی وزیر
کبرمشیدی . اوده قاچدی . وزیر ، (قره علی) بی بولدیروب باشنه ، کوزینه
اوزه رق تهدید ایتدی . ناچار ، شا کردی (جمال علی) ایله ایجری به کیردیله .
وزیر ایله مفتی یالکز ایکسی جلادلری اوکلرینه قانوب محسندن ایجری به کیر-
دکارنده سلطان (ابراهیم) ی برکلکونی اطلس عنتری کیمش ، قرمزلی چاقشیرینک
مطلا اوچقورلری طیشاری به چیمش ، باشنده بر کلپوش ، التده برمصحف
شریف اولدینی حالده کوردیلر . مفتی به :

طعات ایله تولیدتاره مداخله ایتیمه جگاری ، سپاهک قدیمدن اولان خدمتلی ، ولدشاری احسان اولنه جنی ، علوفه لک هر اوج آیده بر ویریله جکی شرطیه فساده نهایت ویریلدی . بوشرطلر برحمته یازیلدی . حجتی (ابعای عظیم و هر بری بر ولایتی تخریبه مقتدر) ایکی یوزدن زیاده سپاه آغلاری امضالادیلرکه بو حجتده اسماری اولانلری (کوپرلی محمد) پاشا بالآخره بر بر اعدام ایله مشدر . (اشیر) پاشایه (حلب) ، (آازه) به (ترکان) آغالنی ، (طوپال محمد) پاشایه (قره مان) ، (کورد محمد) دده (قونیه) بکلر بکیلیکی ویریلدی .

گاه یکچیر یارک ، گاه سپاهک تقابلی یوزندن امور دولت مختل اولدینی کبی وزرا ایله سرای خلقی آرمسندگی ضدیتلر ده اورته لنی قاریشدر بیوردی . (سیاوش) پاشادن سوکره (کرجی محمد) پاشا ، آندن سوکره مشهور (طرخونجی احمد) پاشا وزیر اعظم اولدیلر . رجال علمیه تک ده نه حالده بولندقلرینی سزه آکلانق ایچون (نهیما) دن شو فقره بی آلیورم :

— ای عبدالرحیم ، (یوسف) پاشا سنک ایچون بر فتان دینسزدر ، تیهله دیمش ایدی . سنی بن اولدورمدم ، مکر سن بنی اولدیره جک ایشک . ایشته کتاب الله . بنی نه حکم ایله اولدوررسکز ظالمیر؟ دیدی . فقط بالآخره جلادلر کاند آتهرق بوغدیلر .

۲۱ — فائده

۹۷۰ — ۱۰۶۳ تاریخنه عائد بر اجمال مالی

معلوم اوله که :

مرحوم سلطان (سلیمان) عمرنده ۹۷۰ تاریخنده جمله مواجب خواران (یعنی ارباب معاش) (۴۱،۴۷۹) نفر ومواجیلری (۱۲۲۳) یوک آقچه ایدی .

(رمضانك سكرنجی بازار ايرتمی كونی استانبول قاضیلفندن معزول «اسعد افندی» مفتی (ابوسعید) افندی به كیده رك ایلك سوزده :

— بره الھدن قورقاز، بره مرانھی ظالم، آناتولی قاضیھكرلكی یم حقم ایكن نیچون باشقسنه ویردك؟ دیه ترك حرمت ایندیكده شیخ الاسلام كمال غضبندن شعوری كیدوب اوده :

— بره جاهل ادبسن، حیاسن سن نه زمان آدم اولدك كه بوكونه كستاخلغه جرأت ایدیورسك؟ بو زباندازلق نه حدكدر؟ سن (سنبیل علی) نك قهوه اوغلانی دكلی ایلك؟ بو رتبه لره هپ رشوت ایله، حمایت ایله كئدكمی؟ سن كندیكى آدمی صانیرسك؟

دیدكده (اسعد) دخی زیاده سویلیوب شتوم صریحه ایندكده مثلا :

— بره قالدیرك شونی . چابوق فلقه ، دكنك كتیرك دیه خدمتكارلره حایقیردی . خدمه ، (اسعد) ك قولتوغنه یاپیشوب چكیدیله . (اسعد) سیلكنوب عناد ایتكله شیخ الاسلام بالذات قالقوب یاقهسنه یاپیشدی . یومروق ایله باشنه ، كوزینه اوروب باشندن صارینی یووالاندی . بر مرتبه رسوا اولدی كه نفوذ بالله تمام (الغضب حارة الشیطان) حكمی نمایان اولدی . اول حال ایله (اسعد) ی ضرب ایدهرك موقفه ایندیردیله . . . .)

۹۷۴ تاریخنده (۲۸،۳۱۶) نذر و (۱۲۶۴) یوك اولدی .

سلطان (مراد) ثالث عصرنده ۹۹۷ تاریخنك مواجب خوارانی

(۶۴،۴۲۵) نفر و سنوی علوفه لری (۱۷۸۲) یوك آقچه اولدی .

۱۰۰۴ تاریخنده مواجب خواران (۸۱،۸۷۰) نفر و بر ییلق علوفه لری

(۲۵۱۲) یوك آقچه اولدی .

۱۰۱۸ تاریخنده (۹۱،۲۰۲) نفر و سنوی مواجیلری (۳۸۰۰) یوك

آقچه به واردی . بعده سلطان (عثمان) و سلطان (مصطفی) عصرلنده

(۱۰۰،۰۰۰) قدر اولوب سلطان (مراد) رابع خانك اواخر عصرنده

(محمد) ، (بایرام) و (قره مصطفی) پاشا سعیلری ایله كبر و نصف مرتبه به

تزییل اولوب (۱۰۵۰) حدودنده مواجب خواران (۵۹،۲۵۷) نفر اولدی

و سنوی مواجیلری (۲۶۳۱) یوكه ایشم ایكن چوق كچمیوب اولكی قرارینی

بولدی . بلكه دهاز یاده اولدی . پس ظاهر و مقرر دركه قولى (عسكر) تزییل

ایدوب سلطان (سلیمان) عصری كی قرار داده قاتی ممكن دكل بهوده تعبدن .

تاریخ مزمه باقیله حق اولورسه تا (۱۰۶۷) سنه سنه یعنی (کوپریلی محمد) پاشانک صدارته سجدیکی زمانه قدر امور دولتک بک طالع‌لی برحاله دوام ایش اولدینی آکلاش-یلیر . سپاه و بیکچری منازعه‌لی، وزرا آرسنده شقاوت، وزیر اعظم قتلی، آبازه (حسن) نام شقی ایله برابر اولان معهود (ابشیر) پاشایه صدارت توجیهی کبی هروجهله اداره سزلیکه دلات ایدن حاللر کوریلور، خادم آغازی یینه مصالح حکومته قده ریشیورلردی. حتی (ابشیر) پاشایه صدارتی ویردیرن بونلردن (مرجان آغا) در. غریب دکلیدرکه پاشا کندیسه. مهر صدارتی کتیرن میر آخور (محمد) آغایی قارشینسه (لوند) قیافتیله جیقدیغندن طولایی صوکه درجهده تکدیر ایتدیکی کبی: بورالزک احوالی زیاده مختل ومشوشدر، نظام ویرلمک اهددر، بورالزک دوزلدکن صوکره استانبوله کلیم دیه خبر کوندردی. بوندن طولایی وزرای و سوسه آله‌رق عجله کلمی ایچون

حالا بو عصرلرده سپاه زمهره سی (۲۰,۰۰۰) دن، بیکچری طائفه سی (۳۰,۰۰۰) دن آشاغی تنزیل اولمیبوب سائر اصنافک دخی آکا کوره ضررسز کثرت و غلبه سنه قائل اولمق لازمدر. نفر زیاده لکنده اوقدر باس یوقدر. غایبی موجب کثیره بی قانون قدیمه رعایت وحسن تدبیر ایله تنزیل ایدوب قایمق واجیدر . . .

۹۷۲ سنه سنده ایراد خزینة عامره (۱۸۹۷) یوک ایدی . ۱۰۰۰ تاریخنده ایراد (۲۹۳۴) یوک ومصرف (۳۶۰۴) یوک اولدی . بش سنهدن صوکره بر مقدار دخی تفاوت ایدوب، ۱۰۰۶ سنه سنده (عالی) تخریری اوزره ایراد (۳۰۰۰) یوک ومصرف (۹۰۰۰) یوکه وارمقله سابقا ادخار اولنان خزائن طرف اولندی .

سلطان (مراد) خان زمانه کلنجه مصارف کلیه (۶۰۰۰) یوکدن زیاده ایکن (۱۰۵۳) حدودنده (۵۵۰۰) یوک قدره تنزیل اولنوب جلوس همایوندن صوکره ایراد (۳۶۱۸) یوک ومصرف (۵۵۰۰) یوک تخریر اولندی .

خاصی آغایی کوندردیار . حماقتی وامیلکی ایله مشهور اولان پاشا دیوان عقد ایدهرک :

— بکا باق ، بوستانچی . سزنجی سائر وزرا کی می قیاس ایدیورسکز؟
عجمله ایله استانبوله کلیم ، اوراده خادم آغالرینک سوزلرله اوطوروب قالمیم .
بن بوکون وزیراعظم ، فقط بورادن (مصر)ه ، (بغداد)ه ، (حلب)ه ، (شام) ه
وآناتولینک هر بر طرفته وارنجه عموماً فتنه واختلال لوزره در . بواختلالری
دفع ایتمه بجه استانبوله کیمه نك نه فائده سی اولور؟ عرض سلطنت بوزولمش ،
جمله مناصب وخدمات رشوتله ویریلیر اولمش .
کی سوزلرله خاصکی بی اعاده ایندی . حال بوکه (ابشیر) قوی فعلنه اوغاز ،
صوک درجده مرمتشی ، ظالم بر آدم ایدی . صدارتک آکا توجیهی بیله بیوک
برغانله آچدی . (حلب) دن کلنجه یه قدر درلودرلو اراجیف ظهور ایندی .
وزیر استانبوله کلز ، کلیرسه ده کیرمز ، جلالی اولمش کی سوزلر سویلنمکه
باشلانندی . عزل ایتمه یرمک ایچون ایکی اوچ کره مجلس قوردردیلر ، موفق
اوله مادیلر . نهایت (ابشیر) پاشا استانبوله آلا می والا ایله کیردی . نصل ؟
دیگیلیک :

۱۰۶۰ سنه سنده احداثات ایله ایراد (۵۳۲۹) یوک و مصرف (۶۸۷۲)
یوک واردی . حالا مصرف ، ایراددن (۱۶۰۰) یوک آقچه زیاده در . پس ،
مصرف کیتدیجه تراید اوزره اولدینی ثابت اولدی . بوندن سوکره تکشیر
ایراد وقلیل مصرف حد اعتداله واروب برقرار طور مق امر عسبردر . . .
(دستور العمل لاصلاح الخلیل - حاجی خلیفه)

۲۲ — فائده

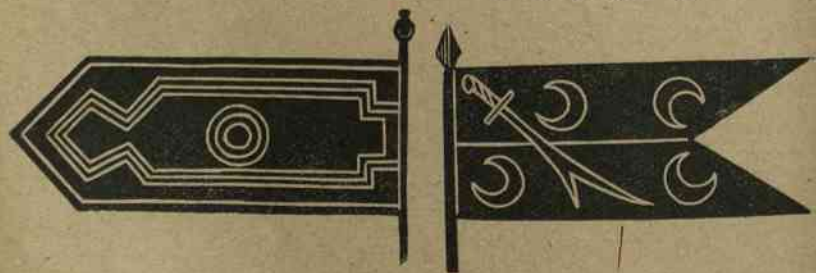
بایراقلر

برنجی جلده (۵) نومرولو فائده ده (علم) حقتده برآز معلومات
ویرمش ایذک . بوراده بر مقدار ده بحث ایده جکر .
بیاض بایراق بدایتده باشلرک اوکنده چکیلیردی . سوکره لری رنگلی
بایراقلرده چکیلمکه باشلامشدر .

عل السحرطوبلر آتیلوب وزیر (اسکدار) دن (ابوایوب انصاری) یه کچدی .
 عموم اوچاق خلقی وسائر طوائف عسکره ایله عظیم بر آلائی ترتیب اولنوب
 (ادرنه قیو) سندن کیریلدی . خلق ماشرالله ایدی . عموم یکپجری وسائره
 ترتیبیلرله کچدیلمر . پاشالر سیاه سمورلر کیمش ایدیلر . بر قسمده پولادپوش
 ایدیلر . علما عرفی قاووق و قیافتلریله ، بعده نقیب الاشراف ، آردنجه قاضی عسکرلر ،
 دفتردار پاشا آلایئی ، وزرادن (یوسف) پاشا ، (دلال مصطفی) پاشا ، قیودان
 دریا (مراد) پاشا ، صدارت قائمقامی پاشاآت باشی مهرور ایتدیلمر . بونلردن
 صوکره وزیر اعظم صاغده ، مفتی صولده بیاض روبالر اکتسایتمش اولدقلری
 حالده اولکلرنده سکز نفر یکپجری شاعری ، باشلرنده کچه ، آرزقلرنده قیلان
 پوستی ، کوکسلرنده طاوول کبی چوکورلرینی چالهرق ، قد وقامت صاحبی ،
 دیواندام حریفلر برر ساعتلک بردن ایشیدیلر آواز بلند ایله ترکی چاغیره رق
 یوریدیلر . بو آلائی ایله سرایه کلدیلمر .

(ابشیر) پاشا، ایشه مصادره وفتلدن باشلا بهرق ظلمی آرتیردی . اساساً
 بو درلو آدملرک الندن باشقه بر خدمت کلز . حتی صدارتده ابقاسی
 ایچون چالیشمش اولان قیودان دریا (مراد) پاشا (که سلطان ابراهیمک

پاشا سنجاغی — اورته سی ایله کنارلری صاری صیرمه خرج ایله تزین قلمش
 ایدی . بونلرده (هلال) اولیوب کله شهادت یاخود توحید و یا آیت
 کریمه یازیلی بونوردی .

باشلاره مخصوص سنجاق

طوبراقلی سواریسنه مخصوص سنجاق

اوچاقلره طرف شاهانه دن (توغ) ایله برابر (علم) دخی ویریلردی .

بونلرده شکلا یکدیکنردن فرقلی ایدی .

قاتلرندن ایدی) ابدده آرسی آجیلدی. عین انتریفه لر دونمکه باشلادی. (مراد) پاشا سپاهی نی کندینه جلب ایتدی. (کرد محمد) نامنده بری اوک آباق اوله رق یکچریلرله اویوشدیلر. (ابشیر) ک آناتولیده کی مظاننی، عیالرینک لوند اشقیاسی النده اسیر قالدیغنی برر برر صایدیلر. سراینه هجوم ایدوب بونجه سنه دنبری بریکدیردکی اموالنی یغما ایتدیلر. قوری بر حصیر بیله بر قادیلر. شیخ الاسلامک خانه سی ده عین حاله اوغراددی. والحاصل (ابشیر) پاشانک قتلنه، مفتی (ابو سعید) افندینک نفینه اراده استحصال ایدیلدی. (مراد) پاشا صدراعظم، (حسام زاده عبدالرحمن) افندی شیخ الاسلام اولدی. استانبولده کی فساد بوو جهاه باصدیرلندی. فقط (آبازه حسن)، (ابشیر) ک قاتلرندن انتقام آلق هوسنه دوتهرک آناتولی یه قاچدی.

(مراد) پاشا مقام صدارتک بوزمانده نه قدر غائبی اولدیغنی برار

یکچیری اوجاق سنجاغی — یاریسی یشیل، یاریسی قرمزنی رنگده اولوب کنارلری صیرمه خرچلی واورته سنده یته صاری صیرمه ایله ایشلمش بر (ذوالفقار) رسمی وار ایدی.

بو اوجاق سنجاغدن ماعدا هر اورتونکده آری آری و علامتی بایراقلری وار ایدی.

طه یچی اوجاغنک سنجاغی — زمینی قرمزنی، وسطنده بیاض قلابدان ایله ایشلمش برطوب، بونک آغزنده بر، کریسنده اوچ کوله شکلری حیوی، کنارلری صاری صیرمه خرچلی ایدی.

خرمچی سنجاغی — طویچی سنجاغی کی ایدیه ده وسطنده بیاض صیرمه ایله ایشلمش یا لکیز بر هاوان رسمی وار ایدی. بونلردن ماعدا قیو قولی سواریسندن (سجدار) بلوکنک بیراغی «صاری»، سپاهی بلوکنک بیراغی «قرمزنی» ایدی. هر ایکینک وسطنده ده بیاض صیرمه ایله ایشلمش ایکیشر هلال بولوردی. بو بایراقلر سببیه سجدار بلوکنه

صوكره عقل ایدەرك مەرى پادشاهە تسالم ایدەرك حجه كیندی .
 (حما) دە حمای محرقەبە طوتیلوب وفات ایندی . طرخونجی
 (احمد) پاشا صدارتندە سپاه یکرخی بش بیکە ویکچیری اللی بش بیکە
 تزیل ایدلمش ایکن (مراد) پاشا عسکرە خوش کورنمک مقصدیلە
 سپاهی بی اللی ، یکچیری بی سکسان بیکدن زیاده ایله مش ،
 بو جهتلە مصرف ایله ایراد آره‌نی بوله‌میه‌رق شاشیرمشدر .
 بو تدبیر ناصوابیلە سادە کندی شاشیرمامشیدی ، دولت دە بتون بتون
 شاشیرمشیدی .

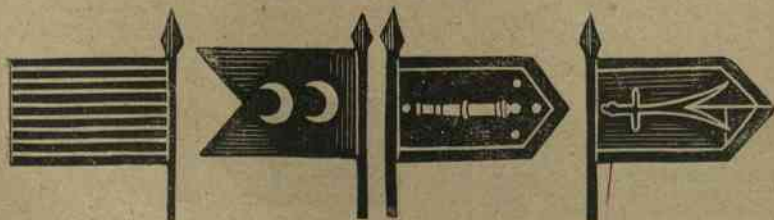
(مراد) پاشادن صوكره مسند صدارتە اختیيار (سایمان) پاشا کچدی .

(بصره) وقعه‌سی — بو آره‌لق (بصره) دە بروقه ظهور ایندی :

(افراسیاب اوغلاری) ناهیلە بورالده آغاب ایدن (علی) پاشا وفات ایدنجە
 اوغلی (حسین) پاشا یرینه کچدی . فقط برادرلری (حمد) و (فتیح) بکەر
 ایله آره‌سی آچیلدی . بونلر (بغداد) والیدی (مراتضی) پاشایه هدیه
 ورشوت اعطاسیلە اوزرینه یوروتدیلر . (حسین) ، اموالی آله‌رق قاچدی .

« صاری بایراق » ، سپاهی بلوکنه « قیرمزی بایراق » علم اولمشیدی .

« آلاجه بایراق » دە قیو قولی سواریسندن « بلوکات اربعه » تسمیه

یکچیری سنجاغی طوپی سنجاغی سلحدار بلوکی سنجاغی بلوکات اربعه سنجاغی

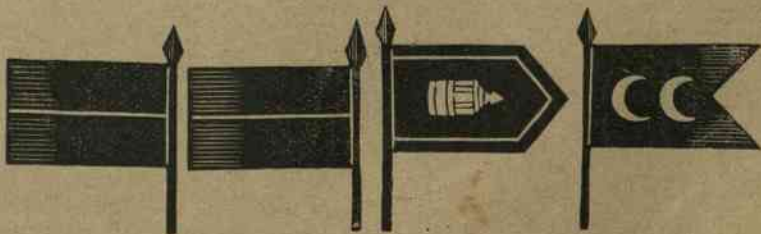
اولنان « صاغ وصول علوفه‌جیلر » له « صاغ وصول غربا » بلوکارینه علم
 ایدی . (طوپراقلی سواریسی) دینمان تیمارلی سپاهیلك بایراقلری یاریسی

(احمد) بك والى اولدى. (مرآتى) پاشايه هر طرفدن كاپتلى هديه لر و يريلدى. فقط (مرآتى) پاشا (فيان خانى) ناميله عموم تجارك ده بوسى اولان قلمه ده كي مالك ده كيتيرلسنى امر ايتدى. بواصر (بصره) و سائر بندرلر ك معوريتنى تخريب ايتك ايدى. (تجار مالى پادشاهك معنوى خزينه سيدير. آنلر ك مالى غصب اولنق خرابى مملكته باعثدر) دينايديسه ده ديكلمه ميوب والى (احمد) بك ايله (فتحي) بكى قتل ايتديردى. عربان، ظالمه لعنت اوقوبه زق طوپلانديلر. (مرآتى) ايله آدمريزك اوزرينه هجوم ايدرك بر قسمنى قتل ايتديلر، نه قدر ماللرى وار ايسه هيسنى آلوب چيريل چيلاق براقديلر. پاشانك ناموسزلى شايع اولنجه و رودنده (بغداد) ليارده قبول ايتديلر. ايشته بو پاشا بر آرزو كره (حلب) واليسى اولدى.

بوعصر لرده صدر اعظم، واليدر، بر آرز صاحب نفوذ اولمش آرزى پاشالار ايچون بر آدمك قتلنه امر و برمك امور عاديه دن، هله مصادره

يشيل، ياريسى قيرمزى اولوب اوته سنده صيرمه ايله ايشلمش بر ذوالفقار ايله درت هلال بولنوردى. بو بايرانك اوچ طرفى بير تماجلى ايدى. دلى ديتيلن دليل عسكرينك قيرمزى و يميل، كوكلى سوازينك ده قيرمزى و صارى رنگده بر بايراقلر وار ايدى.

كوكلى سنجاغى

دليل بايراغى

خبره جى سنجاغى

سپاه بلوكى سنجاغى

یعنی بر آدمک مالنی کاملاً آلمق و قوعات بومیه دن معدود ایدی .
 امنیت جان و مالک مفقود اولدینی بر یرده فکر ترقی آرامق عبندر .
 (ابشیر) پاشانک استانبوله کلیدشنده کورمه دیکریمی؟ پادشاه ایله برابر بتون
 ارکان دولت ، اولجه صدارتی ایسته مش اولان دفتر دار (موره) لی
 (مصطفی) پاشا و آدمیری تیر تیر تیر تیور لر دی .

وقعه و وقایه — صدر اعظم (سلیمان) پاشا اختیار اولدینی کی
 امور دولته قاریشانلرده چوغالمش ، خزینتده پاره قلامش ، زیوف
 آقچه چوغاله رق عادتاً درهم و ترازو ایله آلتوب و برملکه باشلامش
 ایدی . پاشا ، صقالنی (مراد) پاشا طرفدار لربنک الیه ویره رک بتون
 بتون شاشیرنجیه (کرید) سرداری (حسین) پاشا صدر اعظم اولدی .

(نعمی) بووقعه یی شویله تعریف ایدیور :

(صدر سابق (سلیمان) پاشانک ویردیکی مواجک نصفی مقداری زیوف

۲۳ — فائده

طریق علمیه

استانبول فتحنه قدر (بروسه) علما و فضلا و شعرانک مرکزی ایدی .
 بعدالفتح « قسطنطینیة » بو شرفی احراز ایدی . علوم و فنون رواج بولدی .
 عالمک هر طرفنده شهرت قازانمش اولان فضلا استانبوله کلیدورلردی . آزوقت
 طرفنده نیجه مدارس علمیه یاپیلدی و استانبول ارباب علم و معرفت ایله طولدی .
 مدرسه لرده بولنان طلبه لر دن بری (دانشمند) یعنی (مدرس) لک یوانی
 طومق مراد ایلسه ابتدا علمادن برذاته واروب (خارج درس لرینی) یعنی مقدمات
 علومی تحصیل ایتدکن صوکره او ذانک دلائیلله مدرسه لر دن برشه واروب
 (داخل درس لرینی) کورور و صوکره (صحن درس لرینه) کسب لیاقت ایلردی .

و کم عیار اولوب صاغ اولان نقودك اكثرىنى دخی ضابطان ، زوفه تبدیل ایدهدك عسکره توزیع اتملردی . نفرت بازارلرده آلدقلى اوتهری بهاسنى بو آقچدن وردکلهنده اصناف آلمادیلر . آنلرده : بز بو آقچلری آیلقلرزدن آلدق . چیل آقچه بی نره دن بوللم ؟ دیه کیسه لرخی دستکاه نته لری اوزرینه بوشالدرلردی . اصنافده بو باره لری ایسته میه ایسته میه قاریشدره رق بونده آنه جق باره بوق دیرلردی . عسکردن بعضیلری حدتلتوب دوکوش ، سوکوش اولور و کونده بوزبرده عربده چیقاردی) .

الحاصل عسکر ایله اهالی آره سنده کفتککو بیودی . بواشاده (کرید) دن کان بر قاق بوز چیملاقده بونلره قایشدی : بز (کرید) ده طاشه باش قویوب طوبراق اوزرنده یاندق . حالا طقوز معاشمزی آله مادیق ، دیه یکچیری ، آغاسی قهوسنه کیتدیلر . آغاده بونلری تطیب ایده چکنه آناتولی حصارینه حیس ایتمکله قورقوتدی . بونک اوزرینه یکچیری

صحن درس لرینه داخل اوله یلمک ایچون آنلرک اعدادیه سی حکمنده اولان مدرسه لرده اجمال علوم ایتمک لازم کلوردی که بونلره (موصاله صحن) دینیلیر . (صحن مدرسه لری) فاتح جامع شریفنک ایکی طرفنده کی کارکیر وقورشونلی سکز مدرسه درکه (صحن ثمان) نامی ویریلور . بونلرده صاحب حجره یعنی اوطه صاحی اولان طلبه علما و فضلادن ذاتلر ایدی . تألیقات مقبوله لری وار ایدی . و بونلرک اسکیلرینه (معید) دینیلور که مدرسه لرده مذاکره جیلک وبومدرسه لرک آرقه لرنده و اعدادیه لری مقامنده بولنان سکز (تمه مدرسه) سنده کی طلبه یه خواجه لک ایدرلردی .

ایشته طلبه علوم بو مدرسه لرده اجمال علوم و فنون ایشدکن صوکره (ملازم) اوله رق اسملری روزنامه جه جایوه قید اولتوردی . بو ملازملردن ممتاز الاقران و (قدوة العلماء المحققین) دینمکه شایان اولانلر ایشدا خارج (ابتدائی) راده سنده اولان مدرسه لره ، بعده صیره سی کادکجه رتبه سی ترقی ایدهدک داخل (اعدادیه) و صحن (عالیه) مدرسه لری مدرسلکی رؤسنه نائل اولورلر ، مدرس اوله میانلرده طریق قضایه یعنی قاضیلغه کیدرلردی . سکز صحن مدرسلری بتون علمانک ممتاز و سرافرازی اولوب خواص و عوام نرزدنده بک زیاده اعتبارلری وار ایدی .

میدانته کیتدیله. (حسن)، (شاملی محمد)، (قره قاش محمد) و سائر اوباشان اوکلرینه دوشدیله. یکچیزلرله سوز برلکی ایتدیله. مغدور و ناخشنود قالمش بر طاقم رجال دولتده بونلری کیزلیجه فتنهله دیله. بر صباح طوپلانونب سزایه کیده رک «آیق دیوانی» ایسته دیله. ارباب حکومت شاشیردی. نصیحت کار ایتدی. حتی (قره عبد الله) نامنده برینی پاره باره ایتدیله. مسئله نك کیتدیجه کسب و خامت ایتدی اوزرینه سلطان (محمد) آلائی کوشکنه چیقدی. بونلر حضور پادشاهیده زیوف آقچه مسئله سنی و ظلم کوردکلرینی یانه یاقیله آکلانه رق اوتوز قدر کیمسه نك قتل ایدلمرنده اصرار کوستردیلر.

دارالصعاده آغاسی (بهرام) آغا ایله قپو آغاسی (بوسنه لی) (احمد)، (راجو ابراهیم) آغا قتل اولنوب لاشه لری سلطان (احمد) میداننده کی

مدرسله، مدرسهلرک درسخانه لرنده درس بریرلردی. قاضی سکرک، (که قاضیلر قاضیسی دیمکدر) استانیول، ادرنه کی بیوک شهرلر قاضیانی مدرسله توجیه اولنور و قاضیلر ایله ملالر سببیز عزل اولنوب مدت مدیده مأهوریتلرنده بولنور، قاضی سکرلر دخی اون، اون ییش سنه منصلرلرنده طورورلردی.

سلطان (سلیمان) قانونده کندی جامی جوازنده درت مدرسسه جیسجه بنا ایتمش و علوم ریاضیه نك تحصیلنه پک زیاده اهمیت برمشیدی. بومدرسله له برطاقم سائر مدرسهلر (اعدادیه) انخاذه اولندی و بو اعدادی مدرسله له (موصله سلیمانیه) دنیلیدی.

بونک اوزرینه مدرسلاک رتبه سی اون ایکی راده یعنی اون ایکی رتبه اعتبار ایدلیدی. (۱) ابتدالم خارج، (۲) حرکت خارج (ابتدائیلر)، (۳) ابتداء داخل، (۴) حرکت داخل (رشدیه لر)، (۵) موصله سخن، (۶) موصله سخن ثمان، (۷) ابتداء آتمشلی، (۸) موصله سلیمانیه، (۹) موصله سلیمانیه، (۱۰) خماس سلیمانیه، (۱۱) سلیمانیه، (۱۲) دارالحدیث. موصله سلیمانیه ایله اوست طرفنده بولنان مدرسهلرده مدرسلاک ایدنلره (کبار مدرسین) دینلورکه بونلر

چنار آغاچنه آمیلیدی. آندن بوکا (وقعه و قواقیه) ویا (چنار وقعه سو) درلر . خاص اوطة باشیسی (حسن) ، خواجه (بلال) ، خزینه دار (یوسف) آغالر قاجشله ایسه ده بولنوب آنلرده ایدیلدیلر .

بو ائشاده صدارت (سورنازن مصطفی) پاشایه ویریلدی . (حسن) پاشا (کرید) ده اولدیغندن مژده جینی دوندورمک اوزره آدم کوندریلدی . فقط عسکر (مصطفی) پاشایی ایسته مدی . درت ساعت صوکره عزل اولنوب مسند صدارت اسبق صدر اعظم (سیاوش) پاشایه ویریلدی ، شیخ الاسلام (ملک زاده) عزل اولنورق (خواجه زاده مسعود) اولدی که بالآخره سرتملکندن وحق کولغندن طولایی خلع تمهتیه افترا ایدیلرک (روسه) یه سوریلوب اعدام ایدیلشدر . آکلشیلورکه رجال دولت بر طرفدن پادشاهک قلیچنه ، دیگر طرفدن عسکر

(مولویت) ه نامزددرلر . آلت طرفده کیلرد . ایکی صنفدر . ملازمت کونلرنده یعنی بهر هفته پنجشنبه کونلری مدرسلر شیخ الاسلام افندی ایله کورشمکه کیتدکلرنده (صحن ثمان) ایله آندن یوقاری درجه ده بولنانلر مخصوص بر اوطة ده او طور برلر ، اما (موصله صحن) ایله آندن آشانی راده ده بولنانلر صفه ده بکلرلر . هیئتجه شیخ الاسلامک یانسه کیردکلرنده (دارالحدیث) مدرسی جمله سنه رئیس اولور . بو مدرس دیگر مدرسلرک اک اسکیمی در .

درت سلیمانیه مدرسه سنک درت مدرسی اولوب (خوامس) بو درت مدرسه ایله موصله سلیمانیه آره سنده باشقهجه بش مدرسه درکه اوللری بش مدرس بولنوردی . صوکره تکثیر ایدیش و (خوامس) کله می (خامسه) یه قلب اولمشدر . حالا (خامسه سلیمانیه) دینیر . صحن ثمان مدرسلری ده سکلردر . ایسته مولویت ایله قاضی عسکرک بو ذاتلره توجیه اولنور و استانبول قاضیسی ایله آناتولی وروم ایلی قاضی عسکرلری آتجق مشورت وکلایه داخل اولورلردی .

بر زمان شیخ الاسلام یومیه ۷۵۰ ، بالفعل روم ایلی قاضی عسکرلی اولان ۵۷۲ ، بالفعل آناتولی قاضی عسکرلی اولان ۵۶۲ و بو ایکسینک معزوللری

واهلینک غضبته اوغرامقدن خالی قالمیورلردی. بک زیاده شایان دقتدرکه
بووقمه لر یکدیگری تعقیب ایده کادیکی حالدیه رشوت آلمقدن، چیروظلم
ایتمکدن ال چکمیورلردی .

— ۴ —

کوپریلی محمد پاشا صدارتی

(وقعه ووقایه) دن سوکره استانبولده (میدان آغالی) نامیه بر
زوربا جمعیتی دها پیدا اولدی. بونلر باشلرینه برطاقم اراذلی جمع ایده رک
صاحبلرینه طایشمه دن شوک بونک قوناغنی، سرانی دوشه دوب
اوطوردیلر . مقتوللرک ماللرینی یغما ایستدیلر . حتی کمر رختلی - که
وزرایه مخصوص ایدی - کوموش اوزنکیلی آنلره بینوب رکابلرنده

۲۵۰، استانبول قاضیلقدن منفصل اولانلر ۱۲۰ بعضاً ۲۰۰، حرمین
(مکه - مدینه)، (ادرنه)، (بروسه) قاضیلقدن منفصل اولانلر ۱۰۰ و سائر
مولویت معزولاری ۸۰ - ۹۰ آغجه آلبرلر ومدرسالر، مدرسه لر و قفلرندن
یکینیرلردی . فقط قاضی عسکرلرله قاضیلرک خرج موایققدن (اعلامات) کلیتی
وارداتلری وار ایدی . اونجی عصرک سوکی و اون برنجی عصرک اولاننده
برآغجه تک قیمتی اوتوز، اوتوز بش پاره اولوب اشیایه نسبتنده ایسه بوز پاره
قیمتی بولوردی . بالآخره بو شیخ الاسلاملرله صدوره وموالیه مصارف دائمه
لرینه تقابل اتمک اوزره (آرپه لقی) نامیله آبرجه مخصوصه دخی و برلشدره . بو
شخصه برر ایکیشر قضا حاکمکی اولوب آرپه لقی اولانلر بورایه (نائب) یعنی
وکیل کوندرلرلر و حاصلندن بر مقدارخی نائبلره و بروپ تصورینی درجیب
ایدرلردی . شیخ الاسلاملر بو آرپه لقدن ماعدا برده (بوچجه بها) دینه مأمورین
شرعیه توجهاتنده معین پاره آلبرلر و آغالی (عائدت) نامیله آبرجه زفتله نیرلر
ایدی . (بایزید) مدرسه سی مدرسلکی و اوقافی اداره سی دخی شیخ الاسلاملره
عائد ایدی . روم ایلی قاضی عسکرلرینک سنوی اوچ درت بیک (ایکی میلیون

بکر میشر سراجله قائم مقام پاشا و سائر وزرا سرایرینه کیدیورلر، هدیه، پاره و بره زک خاطر و خیاله کتیرلمیه جک درجه ده چیرکین ایشار کور- دیریورلر، وزرا ده بونلره مامشات ایدیورلردی. بو آرائق مقام صدارت (شام) و ایسی (بورنی یاره لی محمد) پاشایه، قائم مقامی ده (قوجه یوسف) پاشایه توجیه اولمش ایدی. (یوسف) پاشا شیخ الاسلام (حنفی) افندی ایله کیزلی کیزلی مذاکره ایدره زک طریقت بکتاشیه پوست نشینی (قره حسین اوغلی حسین آغا) ایله ده استشاره ایتدیله. (کچه جی اوغلی محمد آغا) - که زور و قوت و ضبط و ربطه عسکرده مهارت صاحبی اولوب (مراد) پاشانک عزانده نفی ایدلمش ایدی - یکیمچری کتخذالغنه تعیین اولندی. استانبول، بودرجه ده قاریشوق اولدینی حالده آناتولیده دخی (سیدی احمد) پاشا ایله (آبازه حسن) آغا، مقتول (ابشیر) پاشانک انتقامی آق

غروش) و آناتولی قاضی عسکرلرینک بیک بش بوز ایکی بیک کیسه (برملیون غروش) حاصلاتی اولوردی.

[تاریخ جودت — خلاصه]

۲۴ — فائده

فاقیلر

مملکت داخلی، خارجی غائله لرله اوغراشوب خیربالانقده، اهالی پادشاهلرک، پاشالرک، امرانک، زورنالرک، محاربه لرک، شقاوتلرک، یانغین، وبا، وامتالی بده لرک ظلمی، دهشتی ایله یانوب قاورولقده ایکن علما آره سنده ده درلودرلو اوغونستزلقلر ظهور ایتکده، بو یوزدن پک بیوک فناقلر میدان آتقده ایدی. از جمله:

(قاضی زاده) نامیله شهرت آلمش بری خلقلک باشنه اومولادق شسیلر چیقارمشدر. بو ذات علمای ظاهر دن ایدی. طریقت اربابی علیهنه یوریوردی.

بہانہ سیلہ اللہینہ کیردکاری سپاہیلری قتل ایلہ ماللری نیغما ایدیورلردی .
 بوآشادہ (آناتولی سفری) دیہ بر بہانہ دھاظہورایتدی . میدان آغالری
 سپاہیلرلہ برابر (آت میداننہ) طوپلانڈیلر . پادشاہک بالذات آناتولی بہ
 کچمہسی خصوصندہ اصرار ایدوب قبول ایندیریلر . حتی توغ ہایون
 چیقاریلدی . سفر ایچون استشارہ اولنہ حق دیہ وزرا ، علما ، یکیکچری
 اوجاغی ، سپاہ آغالری ، میدان آغالری دہ سرایہ کلڈیلر . اثنای مشا -
 ورہدہ زوربالردن (سپاہی محمد) ک آتوب طوٹمہسی وسیلہ سیلہ مرقومک ،
 (حسن ، شاملی محمد ، یماق علی ، قرہ عثمان) دیدیکلری درت زوربانک
 گلہسی اورولدی . حتی آدملرینک دہ قتل ایدیلہلری امرایدلسکالہ (کچہ جی
 زادہ) استانبول قبولرینی قیانوب ایکی کون ایکی کیچہ آراندی ،
 جلہسقی بولدیروب قتل ایلہدی .

(طوغانی زادہ مصطفی) افتدی نامندہ برینک اوغلی اولوب آدی (محمد) ایدی .
 استانبولدہ (مراد باشا) جامعندہ وبردیکی درسار ووعظرایلہ شہرت آلمشیدی .
 اوتہ دن بری علما آرزسندہ حل ایسلہمش ویکدیگری دشمن ایلہمش اون آلتی
 بحث واردرکہ شونلردر :

۱ — اشیانک حقایقندن بحث ایدن علوم عقلیہ ویا ریاضیہ تحصیل مشروعمی ،
 دکلہی ؟

۲ — خضر علیہ السلام صاعمی ، دکلہی ؟

۳ — اذائلر ، نعتلر وساثرہ مقاملہ اوقونمالیہی ، اوقونمالیہی ؟

۴ — درویشلرک دونملری وذرکری اٹانسنده کی حرکتلری رقص می ، دکلہی ؟

۵ — اصلیہ ورضیہ (صلی اللہ علیہ وسلم ورضی اہ عنہ دیمک) بحثی .

۶ — توتون وقہوہ حرامی ، دکلہی ؟

۷ — حضرت پیغمبرک اپوی .

۸ — حضرت موسی ایلہ محاربه ایدن فرعون ایمان ایلہمی اولدی ، یوقسہ
 ایمانیزی ؟

۹ — شیخ (محمی الدین) عربی حقندہ کی اختلافات .

دولتک ایشی کوچی اشقیاء تمیزله مکه منحصر ایکن و ندیکلبلرده
 یتیم پاره کمی ایله بوغازی قیامغه جرأت ایتمشلردی (۱۰۶۰) .
 (کرید) ده (قندیه) محاصره سی اوزایوردی . (صاری کنعان) باشه
 قوماندایله چیقان و اوتوزی هنوز انشا ایدلش قابونلردن عبارت اولان
 یتیم کیملک دونانماض بوغازده (وندیک) دونانماسنه مغلوب اولدی .
 ذاتاً دونانما احواله ضعف عارض اولمشیدی . وزرا خزینسه یه طو -
 قونقمسزین کندی مالندن دونانما تدارک ایدن، یا خود ایش باشنه کچر
 کچمز پاره ایسته مین قبودان پاشا آرامغه باشلامشیلردی . آکلایکزکه
 فصل کوچولبور، فصل بر باد اولبورز . رجالک کلاه قایمق حرصندن
 شان و شرف دولتی دوشونمکه وقتلری یوق ایدی . بوزمانلرک وقوعاتی
 بتون (قتل) ، (نفی) ، (عزل) کله لری اوزرینه در . (کلیبولی) بوغازی

۱۰ — امام (حسین) ی شهید ایدن (یزید) ه لعنت جائز می ، دکلی ؟

۱۱ — بدعت .

۱۲ — قهرلر زیارت ایدلمی ، ایدلمی ؟

۱۳ — نافله نمازلرله قدر ، برات ، رعایت نمازلری قلیتمه لیمی ، ترک می ایدلمی ؟

۱۴ — بیوکلرک الی ، آغی ، اتکی اوپوله لیمی ، اوپوله لیمی ؟ سلام و بریلرکن

اکیلمک جائز می ، دکلی ؟

۱۵ — امر بالمعروف و نهی عن المنکر یحیی .

۱۶ — رشوت .

(مراد) رابعک توتون و قهوه تک حرام اولدیفته قائل اولان (قاضی
 زاده) تک رأیله نیجه بیک آدم کسدیکنی بیلورز . (قاضی زاده) : هر نه قدر
 توتون و قهوه طرف آهیدن حرام ایدلمه مش ایسه ده ، مادامکه پادشاه نهی
 ایله مشدر ، ایچنلر واجب القتلدر دیبور ، بو رأیله ده پادشاهک کوزینه کیریبور
 ایدی . چونکه سلطان (مراد) ک داخلی سیاستی بوبله برفتوایه محتاج ایدی .
 کوریبورسکزکه دین نامنه بر شخصک اشکبه دن سوبلدیکی سوزلرله بیکرجه

مخاربه سنده نقرات بحریه من طوب آتشدن قورقورق قپودانلرینه
 قلیچ چکدیلر، کیمیری قره به اوطورتدیلر . بو مخاربه ده یتیمش کیمیز
 اسیر، ایکی دانه سی محترق اولدی . بیک طوب ایله پک جوق تفنک
 ضایع ایدیلدی . اسراده کثیر ایدی . قورتولانلری اهالی (باشدن
 قره ا) دیه تعیب ایدره ک رذیل ایتدیلر .

(وندیک) لیلر (بوزجه) آطه یی، (لیمق) بی آلدیلر . صدراعظم ایسه
 استانبوله اوتته کفی بریکفی اعدام ایله مشغول اولیوردی . کمال درایتندن:
 (وندیک) لیلر بو آطه لر ی ضبط ایتدیلر، شاید کلیرسه مهابتندن قورقسونلر!
 دیه پای تختک سورلرینی بادانه ایتدیرمه که قالمشمنه نه دیرسکز؟
 کولرسکز دگی؟ بیاض بیاض دیوارلردن قورقه جق دشمن استانبوله

آدمک کله سی یوورانیوردی . پادشاه کسکده حقلی اولدیغنی (قاضی زاده)
 وسائرته نک رأیلرینی ایلری به سورره ک ادعا ایدیوردی .
 (قاضی زاده) به مقابل (خلوتیه) طریقتی شیخلردن سیواسی (شمسی) افندی
 وار ایدی . بوده آنک عکسی التزام ایدیوردی . ایشته بو ایکی شخصک
 وفاتندن سوکره مریدلری استانبوله طرف طرف اولدیلر . (قاضی زاده)
 طرف شدتلی برتعصب ابرازیله پادشاهلره یارانیلر، حرام اولیان شیلره
 حرام دیوب اربابخی کفر ایله اتهام ایدیورلر، رغائب و قدر نمازلرینی،
 مقامله اذان او قومنق، جمعه نمازلرنده الصلاة ویرلسنی منع ایدره ک
 نعت او قویانلره فاستق نظریله باقیورلر، والحاصل پیغمبر من زمانندن سوکره
 بین الاسلام نه پایلمش ایسه آنلره (بدعت)، مرتکبی کافر در دیور-
 لردی . درویدلرک سماع و دورانلرینه رقص اطلاق ایدره ک اکفار ایتدیلرند
 جاهل اهالی مولویله، خلوتیلره وسائر طریقت اربابنه دشمن اولدیلر، تکیه
 لره داخل اولانلره کافر دیدیلر . بونلر، سلطان (محمد رابع) زماننده ده
 پک بیوک شهرت قازاندیلر . صورتنا زاهد وصوفی کوروندیلر . فقط باطناً رشوت
 واسطه سی اولدیلر . املاک و اوقافدن چالغه باشلادیلر . سرایده کی باطله جیلره

قدر که بیلیرمی؟ فقط اهالی به خوف و خلعجان کادی . مالی صانان بر بهانه ایله (اسکدار) ه کجادی . (وندیک) لیا بر بوغازی . قبادقلرندن ذخیره فیشانی یوکسلا دی . قحط و غلا باشلادی . پادشاهه کانهجه او ده (اسکدار) طرفنده او ایله آکله نیوردی . خلق ، وزرا ، عسکر ، پادشاه جمله سی بر برینه اویمشیدی . بر آراق (امدادیه) نامیه اهالیدن یاره طویلانغه قالدیشلادی . سلطان (محمد) ک نصلسه (سفر هیاونه عزیزتم مقرر در) دیمی اوزرینه بوئی یاره لی (محمد) پاشا حضورده :

— اورته لقدمه اختلال وار ، عساکر نامضبوط ، خزینه ده یاره یوق دیه دولتک عجزینی اعتراف ایله دی . بونک اوزرینه مظهر غضب اوله رق کوپرلی (محمد) پاشا صدارته کتیریلدی (۱۰۶۶) .
مشارالیه پاشا مسند صدارتی درت شرط ایله قبول ایله مشدی :

بوستانجیلری ، قوجیلری اله آلوب حتی (اسطوانی) افندی نامنده برینی سراهی اوایا بیلدردیلر . سرایندن کیزی کیزی کیسه لرله یاره آلیرلر ، اهالی بی طو- لاندیریرلردی . بو واعظلرک بر دیدکلرینه خطادر دیمک قابل دکل ایدی . مأمورینی عزل و نصب ایتدیرمک کی یاره لی ایشلرده طالدیلر . (وقعه و قواقیه) ده کسینلر بونلرک مغدورلریدر . کرچه بوئی یاره لی (محمد) پاشا صدارتنده اعتباردن دوشدیلر سه ده (بوزجه آله) ایله (لینی) نک وندیکلیلر طرفندن ضبطنده : (ظالم و مرتشی چوق ، شرع شریف اجرا اولتیور (طبق ۳۱ مارت حادثه سی کی خلقی بزشریعت ایستهریزدیمکه قاندران علما قیافتلی حریفلره بکزیورلر) ممالک اسلامییه بدعتله طولدی . وزیرلر ، مفتیلر اهل طریقی حمایه ای دیبوزلر دیه سوبلندیلر . حتی بر جمعه (فاغ) جامعنده مؤذنلر محفله نعت رسول اللهی مقامله اوقودقلری ایچون کورولتی چیقاردیلر . اهالی بی نه قدر تکیه وازسه ییقمنغه ، طوبراقلرینی دکره دوکمه تشویق ایتدیلر : امت محمددن اولان یارین سلاجیله فاغ جامعه کلسون دیه دلالر باغیرتدیلر . مقصدلری دیدیکمز کی تکیه لری ییتقی ، درویشلره تجدد ایمان ایتدیرمک ، ایمانه کینیلری قتل اتمک ، سلاطین جامعلرک برمناره دن زیاده سنی هدم ایله مک ایدی . (کوپرلی) بوفسادی خبر

- ۱ — پادشاهه نه درلو معروضاتی وقوع یولورسه هان قبول ایدیله جک .
 ۲ — ایسته دیکی ، بکندیکی آدملری تعیین ایده جک .
 ۳ — مستقل اوله جق . وزرادن وندمادن کیمسه پاشانک اجرا آتسه قاریشه میه جق .

۴ — کندی علینه مناققارک سوبلدکاری سوزله اینانلییه جق .
 فی الواقع سلطان (محمد) کوبریلینک بودرت شرطنی قبول ایتمکله مدت عمرنده بر کره عاقلانه حرکت ایتمش اولدی . جمعه نمازنده خطیب منبرده ایکن مهر صدارتی پانایه ویردی . بودرت شرطنی لساناً برر بر ذکر ایدهرک :

— بوشر طرله رعایت اولمق اوزره سنی مستقلاً وزیر ایدم .
 کوره یم سنی ، حسن خدمت ایله ، دیه دعا ایله دی . (محمد) پانا هونکور هونکور آغلادی . حتی کوز یانلری بیاض صقالدن طاملادی .

آنجه اول امرده واز کیمه لری حقننده نصیحت ویردی . دیکله مدکلرینی کورنجه اوک آباق اولاندردن شیخ (اسطوانی) نی ، (برك احمد) ی ، (دیوانه مصطفی) نی یاقه لایوب (قبریس) ه سوردی . جمعیتلرینی کاملاً پریشان ایدهرک اسلامی بیوک و ناسزا بر تعصب یلاسدن قورناردی .

ایسته بو طائفه تاریخده (فاقیلر) دیه مشهوردر . دینی آلت منفعت آغاذ ایدهرک اهل اسلامی اضلال ایدتارک جمله سته لغت اولسون . بز بودناشک ملته نه قدر آغیر بز ظلم اولدیغنی سلطان (حمید) ثانی دورنده جکدی کمز مصیبتلرله ده آکلادق .

۲۵ — فأنده

التفات پادشاهی

دولت علیه ده (رتبه) نامنه ملکیه جه مناصب موجود دکل ایدی . رتبه اولهرق یالکز (وزارت) وار ایدی . هله نشان هیچ بوق ایدی . هم رتبه وهمده نشان برینه قائم اولمق اوزره (خلعت) ، (صوغوج) ، (مرصع خنجر)

مشار الیهی مسند صدارتہ توصیہ ایمن والدہ اکتخداسی معمار شہیر
(فاسم) آتادر - طقسان باشلرنده ایدی . فقط (تاریخ جودت) ک دیدیکی
کبی : عزیمی قوی ورآئی جوان ایدی .

(محمد) پاشا اصلاحاتہ اساسندن باشلادی : اولاحدینی تجاوز
ایدناری تمیزلهدی . والدہ سلطانتک حمایه سنده اولان (بوزجه آطه)
محافظی (احمد) پاشایی اعدام . (بالی زاده مصطفی) افندی بی شیخ الاسلام
استدیردی . دفتردار (دیوریکالی محمد) پاشا عززل اولندی .

بومناسبتله مشارالیه پاشا آغزندن غریب برتسلیت یازیم . دفتردار (محمد)
پاشا عسکرک معاش طلیله اوینک جاملرینی طاشلابوب قیردقلری ائشاده آرد
قیودن فرار وصدراعظمه التجا ایتش ایدی .
صدر اعظم کندیسته :

— سن احوال عالی بیلمزمیسک؟ مضطرب اوله . اسکیدن بری دفتر
دارلر بو غائله بی جکشلردر . حتی اوطوردقلری سرباک اوچ درت قات
جاملری حاضر : لنوردی . قیردیلمی جامجی دکانتنه آدم یوللابوب حاضر
اولان جاملری درعقب طاقدیر برلردی (!)

وساثره وار ایدی . سزه بونلرک صورت احساننده یازیلان بر خط هایونی
بروجه زیر قوییه ایدیورم :

(سن که وزیر اعظم وسردار اکرم (احمد) پاشاسک . سلام سعادت انجام
پادشاهانم وپیام مسرت رسان ملوکانهم ایله تشریف بیوردیفعدن سوکره
بعنایه الله الملك الفتح ، قلعه (اویوار) بند کند تسخیره کرفتاز اولوب کفار
دوزخ قرار اناوع خندان ایله دخواه هایونم اوزره عقوبت اولندیغی مژده
خبری رکاب هایوننه مسرت بخش اولدقده درکاه واهب العظایایه انواع حمد
و ثنا قلتمسدر . غمدا تم حداً بو فتوحات جلیله طبعمه فرح بخش وذهن لطیفمه
مسرت نقش اولمشدر . حضرت خالق لایزالدن تضرع و نیاز اولنورکه دخی
(دها) نیجه نیجه فتوحات جلیله وجوده کلوب دائماً کفار دوزخ قرار ، نکوسار
حفره نار اولمقدن خالی اولمهلر . سکا واول سفر طفر آرده اغور دین ودولتمده
طاش یاصدانوب طبراق دوشنوب غازی و مجاهد قوللریمک وضع و شریفنه

پاشا اجرا آتنده

دوام ایله دی . حتی

مشهور (سید احمد)

پاشایی قبودان دریا لقدن

عزل ایدوب (بوسنه)

سردار لغنه تعیین ایتدی .

(احمد) ک طرفدار لری

کفتکویه باشلا دیلر :

او ، قبودان دریا

اولما زسه بزده سفره

کیتمه یز دیدیلر . بونک

اوزرینه ، مفتی وسائر

کوپریلی (محمد) پاشا

ایلری کلنارله مذاکره ایتدی . سپاهییار آت میداننده اجتماع

ایله مشاردی . پاشا ذاتاً یکچریلری کندیسنه بند ایله مش اولدیغندن

سپاهییار طاغیلدیلر . صادر اولان خط هایون موجبنه بونلرک زوربا .

وصغر و کبرینه نان ونعمت حلال اولسون و جمله کز بر خوردار اولمسیز . تمام

دلخواه نهایوم اوزره خدمت و رضای ملوکانه م اوزره سبی ودقت ایله دیکیز .

جمله کز دعای خیر اثر خسروانهمه مظهر دوشدیکیز . جان و باشیله اغورهایوننده

چالیشان قولارم حقنده عنایت واحسانم مبدولدر . وحالیا عواطف علیة ملوکا .

تهدن سنی بر « مرصع سرغوج » و بر قبضه « شمشیر عدولدمیر صاحبقرانی »

ایله و خاصه کورکاردمن « سراسره قاپلو برکورک » و بر « خفتان » ایله تشریف

بیوروب حالیا قیوجیلر کتخدام ایله ارسال واحسان ایله دم . وظائف شکری

ادادن صوکره دین و دولتمه و عرض و ناموس سلطنتمه لایق اولدیغی اوزره

حرکت و غیرت و حجت ایدوب فتح اولان قلعه نیک تعمیر و ترمیمی باینده بذل

مقدور ایلیه سین .

لرندن (سلحدار احمد)، جبه جیلر کتخداسی (خلیل)، قپو جیلر کتخداسی (مصطفی) ایله خانلرده مختفی آلمش قدر زوربا اله کجیر بهرک جمله سی قتل ایدیلدی. بالآخره یگریمی کشینک دها آت میداننده بوینی اورولدی. دفتر امینی (الاکوز محمد) و امثالک وجودلری میداننن قالدیریلدی. بو ائشاده (شام) والیدی (سیاوش مصطفی) یاشانک (-ام) اشقیاسیله برلشهرک یکی مأموریتی اولان (مرعش) ه کیتمدیکی بهانه ایدهرک قتلنه اراده آلدی. فقط سلحدارلر ایله چوقدارلر، رکابدارلر و سائر مقر بهرک غیرت جنسیته عفووی حقنده چالیشدقارینی ایشینجه مهر صدارتی تسلیم ایلهدی. سلطان (محمد) ایکنجی دفعه اولهرقینه بر حرکت عاقلانه ایله:

— سنک ایشکه قاریشانلرک جزاسنی سکا ایصمزلادم. مداخله

۱ - ۲۶ - فائده

۱۰۷۵ ده ایکی حکمدار آره سننده مکاتبه

(نجه) قپو کتخداسی «چاسار» ک نامه سنی کتوروب سردار اکرم حضرتلرینه (فاضل احمد) پاشا تسلیم و توسط ایله دیکی خدمت تجدید صلح و صلاحی تمیم ایتدکهه مقدم تحریر و اعداد اولنان عهدنامه هایون دخی همان اول مجلسده قپو کتخداسنه احسان اولمق تصمیم اولندیقندن نامه هایونه تعظیم ایچون جمله وزراء عظام آیاق اوزرینه قالفوب ادای خدمت توقیر و تکریم و نامه هایونی قپو کتخداسنه تسلیم ایتدکلرندن سوکره مسفوره (مومی ایله معنا سنه) بر (سمور کورک) الباس و بر دونامش آت عنایت و اهدا اولنوب کئدو ایله کلن توابعه دخی خلعتلر اکسا اولندی.

(نامه چاسار)

بز «لیوپولدش» اللهم عنایتی ایله «روما» ایمپراطوری داتما «آغستوس» و «آلمان» و «مجار» و «چه» و «دالماچی» و «خروات» و «اسلون» و دخی نجه مملکتک چاساری و «آوستریا» و «بورغندی» و «بره باچی» و «ایشتری»

ایدنلرک حقندن کل . دیمکله بر ایکی آی طرفنده سرایی مقرباندن
تمیزله دی .

اصلاحات مالیه ایچون اجرا ایله دبیکی تنقیحانده . پارماقلرینک بوغومی
ایکی اولسی حسیه حضرت (ابوبکر الصدیق) نسلندم ادعاسنده بولنه رق
جنجیلک ایله شهرت آلان . بک چوق احقری طولاندر دینی کی کمرک .
میزان حریر و مقاطعات سائر ایله اوقافدن بیک آچمه بومیه آلان شیخ
(سالم) نامنده برینک . سکر یوز آچمه سی کسمش ایدی . مرقوم . پاشانک
حضورنده بی ادبانه حرکانده بولمغله اوکیجه بوغولوب وجودی قالدیریلدی .
بو صروده روم بطریق (پارتنیوس) ک افلاق و ووده سی ایله
مخبرات فسادیه سی طوتوله رق (پارمق قیو) ده صلب اولندی .

و «قرنطیه» و «قرنوله» و «موراویه» ولایتلرینک وارثا حاکمی و «ایشوویه»
و یوقاروکی و آشاغیکی «سیلیزیا» و «ویرتبرغ» و «لیبرغ» و «لوقسبرغ»
و یوقاروکی و آشاغیکی «لوزاچی» و «حاص بورغ» و «تبرولی» و «غورنجیه»
و «فرونی» و «قیبورکی» و «فلاندزیه» و سائر نیجه مملکتلرک ایمپراطوری بز .
اشبو عالی نامه من ایله جمله خلقه اعلام ایده رز و ابدی ذکر و یاد اولغیچون
بیان ایده رز که چون بوندن اقدم واقع اولان جنک وجدال و حرب و قتال دیناشی
شوکتلو عظمتلو پادشاه اسلام «سلطان محمد خان» حضرتلریله بزم مایینمژده
و اسلام پادشاهلرینک و سلفلرمن ماییننده الی سکر سنه دن بری منعقد و منجر
اولان صلح و صلاح و حسن حال ایله قوکشولق منقطع اولمشیدی . کیر و یکیدن
ذکر اولنان دوستلنی تجدید و ایقا ایتمک ایچون اشبو سنه مبارکه ماه محرم تک
ابتدا کوننده اردوی اسلامده طرفیندن بوندن صوکره کله جک یکریمی سنه به دک
ممد اولتماسی ایچون طرفینک پادشاهلری قبول ایتمک اوزره اشبو مواد نقد
اولمشدرکه هر بری عینیه ذکر اولتور . اول اون ماده بو محله بلازیاده
و بلاقصان مسطوردر . ایدی بز دخی بو ذکر اولان ماده متعلق اولانلرک
خاطرلرین خوش ایتمک ایچون ذکر اولنان وادی و شرائطی لفظ بلفظ نیجه تحریر
اولتمش ایسه طرفزدن قبول ایدوب مقبول و مرغوب طوتوب اشبو عالی القدر

پاشا داخلی اصلاح ایله اوغراشیرکن دونانما تریدانسه ده همت ایدهرک
قره دن، دگردن تدارکاته دوام ایتدی . ائکال تدارکاتی متعاقب توغ
هایون چیقاریلدی . آلمش پاره کمیدن مرکب دونانما (طوپال محمد) پاشا
قوماندانسیله بوغازدن چیقوب (ساقیز) آطه سنه کیتدی ، (کرید) احوالی
کوندن کونه فنا لاشیوردی .

(۱۰۶۷) ده یورالی پاره قادبرغه و فرقه ایله (وندیک) دونانماسی
اوزینه هجوم ایتدی . اثنای محاربه ده بیکچیریلر بینه کلری کیلری باشند
قره ایدهرک قبیله چیقیدیلر ، دیگر سفینه لره بر طرفه صاوشیدیلر .
صدر مشارالیه فراریلردن سکر یوز بیکچیری اعدام ایدهرک
مواقع مناسبه یه طویلر تعینه ایتدیردی . (قوم) برونده (قره محمد)
نامنده بر بوغاز طوپاچیسک آندیگی کوله (وندیک) آمیرالی اولوب بزده

اولان نامه مزایله هر برخی ایقا ایدوب یازلدینی منوال اوزره قبول ایدهرز .
وایمیراطور اعزاز دینی وکلامی اوزره عهد ایدهرز که کندومن و وارث خلفر من
بو جمله موادی صداقت اوزره حفظ واجرا ایدهرز . و خلافتنه جواز کوستر .
میه وز . و بزه تابع اولانلره دخی کوستریمه وز . و جمله سنی مضمونی اوزره
اجرا ایتدیره وز و مادامکه کذلک شوکتلو اسلام پادشاهی طرفدن جمله مواد
مقبول و مرغوب و محفوظ و منجر اولوب اشبو مضمون اوزره نامه هایونلریله
ایقا و مقرر و نامه لری بو نامزدله مبدل اوله و حقیقت ایله هر برین اجرا ایلیه لر
و ایتدیره لر و بر وجهله کندو و کللری و سائر تحت حکومتلرنده اولان قوللری ،
خلافتنه حرکت ایدوب حیله و بهانه ایله خلافتن ایلیه لر و ایتدیره لر و طرفزدن
دخی بالاده ذکر اولندیگی اوزره حفظ و حراست اولنلر . بو احوالک بیانی
ایچون اشبو نامه من کندی خط دستمز و چارسازلق مهر غز ایله مشرف
اولوب تحریر اولمشدر .

(نامه پادشاهی)

حمدوشای بی حد و قیاس روز افزون ، وستایش توحید غون تمجید
مضمون خدای متعال و خداوند و اهب الآمال جل شانہ عن الشیبه و الثمال

(کورقپودان) نامیله معروف (موچه نیغو) نك سوار اولدیغی باشترده نك جیخانسه اصابت ایده نك ایچنده کیلرله برابر هوایه اوچوردی. پاشا، بو حادثه نی متعاقب دشمن الله کچن (بوزجه آطه) نی، ایرتمی سنه ده (لیغی) آطه سی استرداد ایتدی.

سلطان (محمد) رابع، عقلاى دولتک مأمول ایتدیکی ذکای اداره نی کوستر میوردی. حرب و ضربه یارار بر پادشاه اوله مدینی کبی عرفان و کیاستی ده یوق ایدی. فی الواقع کوپریلی (محمد) پاشاده او قومه سی یاز-مه سی اولمایان پروزیر ایدن. فقط اوزمان ایچون امور اداره ده بیوک برمه ارت اراز ایدیوردی.

(اردل) بیکی (راقوچی) زاده (بورکی)، (لهستان) اوزرینه حرکت بهانه سیاه (افلاق) و (بغدان) مملکتلر نی عصیانه تشویق ایتدیکندن پاشا، (قریم) خانى (محمد کرای) ی ایکی یوز بیك تانار

حضرتنه اولسون که اطاعت او امر و نواهی و شکر غیر متناهیسی برکاتیه جناب خلافت غاب سلطنت نصایم اعظم سلاطین روی زمین و باب سعادت اکتساب معدلت انصایم ملجأ خواقین اورنک نشین ایله دی.

و صلاة و سلام جمیع انبیاء عظام، علی الخصوص اول فخر الانام و مفخر الرسل الکرام، شفیع روز قیام حضرت (محمد المصطفی) (صلی الله تعالی علیه و سلم) حضرتلرینه اولسون که: صیانت شرع مطهر لر ی واعانت سنن ستوده آلر لر ی نمراتی ایله ذات ستوده صفات کامبخش و کامیاب، مستند آرای دار الملک «جمشید» و «قصر»، و، وارث «کیخسرو» و «اسکندر» ایلیوب تحت تصرف قبضه صاحبقرانم، و، داخل حوزه حکومت خدیوانه سعادت عنوام اولان مساکن و اقطار و ممالک و دیاردن اشرف البلدان و الاماکن، و، ابرک المداین و المساکن، قبله جملة عالم و محراب توجه عامه امم اولان (مکه مکرمه) و (مدینه منوره) و (قدس شریف) مبارکات خادمی و حرسه الملوک اولان بلاد ثلثه معظمه که (اسلانبول) و (ادرنه) و (بروسه) در و (شام جنت مشام) و (بغداد دارالسلام) و (مصر نادره العصر بیهتا) و کلیاً اقلیم عربستان و (حلب الشهباء) و (عراق عرب) و (عراق مجیم) و (بصره) و (حما) و (دیلم) و (رقه) و (موصل) و (شهرزور) و (وان) و (دیاربکر) و (ذوالقدریه)

ایله تأدیننه مأمور وکنندیسى دخى (ادرنه) دن حرکت ایتدی. تاتارلر (راقوجی) زاده بی پریشان و(اردل) ی یغما ایتدیلر. یکریمی بیگ اسیر آلدیلر. بک چوق غنائم و یوز اللی طوب اله کچیردیلر .

سلطان (محمد) ، (۱۰۶۸) ده (اردل) محاربه سی ایچون آنچق (ادرنه) به قدر کیده بیلمش واوراده قالمشدر . (بغدان) وویوده سی (قسطنطین) عزل ایدیلوب (ولیق) نامنده بری و(افلاق) وویوده سی (استغان) ده عزل ایدیلرک (میحنه آ Mihnea) اسمنده برروم چلنکیر جوجنی وویوده تعیین ایدیلدیلر .

(راقوجی) زاده اوزرینه بالذات صدر اعظم یوریدی - (۱۰۶۸) ده اولا (بانوه) بعده پای تختی مقامنده اولان (اردل بلغراد) آندی. مومی الیهک یرینه دفتر داری (بارچیقای Acatus Baresay)

و (کوردستان) و (کوردستان) و ولایت (ارضروم) و (سیواس) و (آذنه) و (قرمان) و (مغرب زمین) و (حبش) و (تونس) و دارالجهاد (جزایر) و (طرابلس) و (جزیره قهریس) و (ردوس) و (آق دکر) و (قره دکر) و (جزایر سواحلی) و (دیار آناطولی) و (ممالک روم ایلی) و خصوصاً ممالک تاتار عدوشکار و (دشت قیچاق) و ولایت (کفه) و (آزاق) و (دیاربوسنه) و (قییره) و (سکتور) و (استونی بلغراد) و (اکره) و (طمشوار) و دارالملك انکروس اولان (بدون) و آکا تابع قلاع و حصون و ممالک (اردل) و (افلاق) و (بغدان) و تعریف و توصیفدن مستغنی نیجه قلاع و بلده انک بادشاه کشور کشاسی و شهن شاه مملکت آراحی السلطان ابن السلطان و الحاقان ابن الحاقان السلطان (محمد) خان ابن السلطان (ابراهیم) خان ابن السلطان (احمد) خاتم که مذکور باهر الظهور سلطنتم و شان ساطع النور خلاقم عنقته سلطان البرین ایله معنون وزیر سلطان البحرین ایله مزین ایله دی . شکرآ لهذه النعم ، شیمة کریمه آبا واجداد شجاعت نهاد و نصف معتاد بیزک عواطف قدیمه سی اولق اوزره ضبط و حراست ممالک و تمور و بلاد و حمایت رعایا و فقراء عباد، ذمت همت شاهانمه لازم و رأفت و شفقت ملوکانه مه سزاوار و مهم اولغین بالفعل عساکر

تعیین ایدیلدی . (راقوجی) فکر مقاومتله تکرار قالدقمرق (ایبوه) ده
 عسکر منزی بوزدی ایسه ده (محمد) پاشا مرقومی بالآخره انهمزاه
 اوغراندی . بونک اوزرینه (میجنه آ) قیام ایده رک (رغویشته) ده بولنان
 عثمانیلیری قتل . (جورجوه) ایله (ابرائیل) ی ضبط . (بغدان) بکنی
 (باش) ده مغلوب ایله دی . (تاتارل) ده هر ایکینسی ایکی دفعه (باش)
 جوارنده منهمزم قیلدیلر . بونک اوزرینه (افلاق) بکلکی (زورر کیغا
 George Ghika) یه وریلدی .

(اردل) ک اون بش بیک (دوقه) آلتونی اولان ویرکوسی قرق بیکه
 ابلاغ ایدیلدی ، مصرف اوله رق بیک کیده آقچه آلتدی .
 دولتک نیجه زماندن بریدر مبتلا اولدیغی درد شقاوت بودفه دخی

انجم شمار نصرت شعارمه سرحد انکروس و توابعاتی اقطارینه سردار سپهسالار
 ظفر اشمال تعیین وارسال اولنان دستور اکرم ، مشیر افخم ، نظام العالم ،
 ناظم مناظم الامم ، مدبر امور الجمهور بالفکر الثاقب ، متمم مهام الانام بالرأی
 الصائب ، مههد بنیان الدولة والاقبال ، مشید ارکان السعادة والاجلال ، مکمل
 ناموس السلطنة العظمی ، مراتب مراتب الخلافة الکبری ، فاتح ابواب الجهاد ،
 کامر شوکت ارباب العناد ، العازی فی سبیل الله ، لوجه الله ، المحفوف بصنوف
 عواطف الملك الصمد ، وزیر اعظم آصف شیم و وکیل مطلق صداقت علم ، سردار
 اکرم (احمد) پاشا (ادام الله اجلاله وضاعف اقتداره) عساکر منصوره ایله
 خدمات هابوتم انعامنه تقید اوزره ایکن افتخار الامراء العظام العیسویه ، مختار
 الکبراء الطائفة السیخیه ، ولایت (آلمان) و (چه) و (بخار) وسائر نیجه
 دیارک حاکم قوی الاقتداری وملت نصرانیه ملوکاتک اولوسی و حرمتلوسی
 (روما) امپراطورلی (لیویلدوش) خیمت عواقبه بالخیر ایله الی سککز سنهدن
 برو مایبنده منعقد وپایدار اولان مبنی صلح وصلاح ، بعض وقایع اختلال سببی
 ایله منقطع وزائل اولوب مایبنده حرب وقتال وچنگ وجدال صورت نما اولغله
 و موجب آسایش اهالی بلاد ومورت آرایش رغبت فقراء عباد اولان صلح
 وصلاحی مجدداً وضع وتجدید وحقوق دوستی وجوار قدیمک قواعدین تمهید

آناتولیده (آبازه حسن) پاشا نامیله ظهور ایتدی . (آبازه حسن) مقدهما (حیدر اوغلی) نام شقی بی طوتوب استانبوله کتیرن و (ابشیر) پاشانک قتلندن صوکره (حاب) والیسی اولان کیمسه در . کندیسنه (اردن) سفری ایچون اردویه کلسی حقتده امر کوندرلشیدی . صدراعظمندن قورقهرق (شام) والیسی (طیارزاده احمد) ، آناتولی والیسی (جان میرزا) وسائر اون بش قدر امرا ایله اتقاق ایتدی . بوهیته فراری سپاهیارده بوناره التحاق ایدنجه (طیارزاده) صدر اعظم نصب ایدیلدی . تقدیرده کله جکلرینی بیلدیره رک اوتوز بیک کشی ایله (قونیه) اوزرینه یوریدیلر . پادشاه ، (اردن) سفرنده بولنان صدراعظمه کیفیتی بیلدیردی . پاشا اردوی هایون ایله عودت ایدهرک (اسکدار)ه

وتشید اولتسی اراده والتماس ایتدکلرین اردوی هایون نصرت مقرونده اولان قیوکتخداسنه معتمد آمیسی کلوب اول دخی تجدید اساس یکجهتی وتمهیدمبانی عهد دوستی ایدوب مواد صلحی سوبلشوب فیصل وبره جک مرتبه کندویه وکالنتنامه کلدیکین بیلدیرمکین اردوی هایونعنده بالدفعات مکاله ومذاکره دن صوکره اون ماده اوزرینه قرار ویروب وکلای طرفین رضالری ایله اشبو سنه (خمس وسبعین والف «۱۰۷۵») محرم الحرامنک اون آلتنجی کونشدن یکرمی سنه نامته دک مدت تعیین اولتوب ، صلح وصلاح باغلتوب جائینندن معمول نه اولوق اوزره تمسکار وبرلمک لازم کلدکده مشارالیه سردار ظفر اقتدارم دخی طرف باهر اشرف خسروانمدن وکیل مطلقم اولدینی حسیلله وجه مشروح اوزره اون ماده به تمسک ویردیکین ووبریلن مواد کاغدی مضموتی مؤید ومؤکد چاسار باوقار طرفندن اردوی هایونعه نامه سی کلک اوزره قرار ویرلدکده پایه سریر اعلامه عرض وتلخیص نامه سی کلدکده طرف هایونمدن دخی صلح وصلاحه مساعده اولتوب نامه شوکت مقروم وبرلمسین تضرع ونساز ایله دکده زفاهیت فقراء طرفین وراحت عجزه جائین ایچون رجا ونیازی حضور فائض ملوکانه . مزده مقبول طوتیلوب وکلاسنک تمسکارنده مسطور اولان اون ماده بی مضمون وطرف هایون شهنشاهانه مزدن دخی مزبور معتبر ومقبول طوتولدیغین مشیر

یکدی. (آبازه حسن) ایله متفقلمری (روسه) به گلشلمر، والی (کنعان) پاشایی کندیلمرینه جلب ایتشلردی. (دیاربکر) والیسی (مرتضی) پاشا بونلرک تأدیلمرینه مأمور ایدیلدی. لهر طرفه فرمانلر یازیلوب (حسن) پاشایله ایتاعنک واجب الازاله شقی اولدقلری اعلان اولندی. الکوکنده (مرتضی) پاشا بونلری حیلایله (حلب)ده یاقه لادی. (حسن) ایله اوتوز قدر عونهمنی اعدام ایتدی.

بو آنه قدر کوردیکمز وقوعانک شکلرندن ده آکلانیلیورکه دولت داخلآ آناطولی اشقیامی، سپاه ویکچیری قیامی، کندیسنه تابع اولان حکومتلرک عصبانی، خارجاً اجنبی حکومتلرک تجاوزلیله اوغراشمقدن

ومشتمل خط همایون نصرت مقروتمز ایله فرمان عالیشانمز صادر اولمغین اشبو ظفرای غرای جهان آرامز ایله مشرف نامه همایون سعادت مقروتمز عنایت وارزانی قنوب جمله امور صلح نقطه بقطه رعایت وقبول وبر یوزنده محفوظ ومقبول اولق ایچون اون ماده درکه عینله ذکر اولنور. ایتدی قیابعدخی وجه مشرؤح اوزره تجدید وتمهید اولنان صلح وصلاح مستوجب الفلاح مقرر ومعتبر طوتیلوب برلری وکوکلری وار ایدن حضرت (الله جل شانہ) نک اسم شریفین یاد ویغمبرمز خاتم النبیین وفخرالمسلین حضرت (محمد المصطفی) (صلی الله علیه وسلم) حضرتلرینک معجزات کثیره البرکاتلرین ایراد ایدوب شیمه کریمه خسروان صداقت معتاد وقائده مرضیه تاجداران وفا استناد اوزره عهد وميثاق ایدرزکه ذکر اولنان مواد شروط وقیودینه وصلح وصلاحک موثیق وعهودینه کمال مرتبه رعایت اولنوب مادامکه اول جابیدن خلافتنه وضع وحرکت صدور وظهور بولیه طرف همایون بادشاهانه مزدن واعقاب وانسابلریمزدن ووزرای کرام عالی مقام ولساثر میرمیران صاحب احتشام وامراء ذوی الاحترام وعموماً عساکر نصرت انجام وظفر پیامزدن وجمله عبودتمز ایله مشرف اولان طوائف وخدامدن بر فرد خلافتنه متعلق حرکت ایلامیه والسلام علی من اتبع الهدی ..

(تاریخ راشد - جلد : ۱ ، صیغه ۸۵)

خالی قالمیوردی. بالطبع بونلرک جمله سنه (سوء اداره) سبب اولیوردی. کوریللی بوسوء اداره نی سلطان (مراد) رابع کبی قلیج ایله قالدیرمق املنده بولندی. بر درجه به قدرده موفق اولدی. مدت صدارتنده اوتوز آلتی بیك کشتی اعدام ایله دی. بو ایشلرده دولته معارض اوله رق (مسقو) لرده ظهور ایتمکک باشلادی. بللی باشلی اوله رق (عجه)، (مجار)، (وندیک)، (له)، (مسقو)، (ایران)، (پاپا)، (مالطه) حکومتاریله برابر اوروپانک اورته لرندن کلن عساکر معاونه حرب خارجی نی ادامه ای دی یوردی. حتی (۱۰۷۰) ده (روسار)، (قریم) ایکی قولدن هجوم ایستیلر. (تاتار) لر (قزاق) لرله برلشهرک (روس) لره یوز یکریمی بیك تلفات ویردیردیلر. اللی بیك اسیر آلدیلر. مع هذا بر مدتیبری ساکن طوران (عجه) لیلرده ینه آثار حرکت کوریلدیوردی.

۲۷ — فائده

هدایای پادشاهی

- ۱۰۶۳ ده (هند) پادشاهی (شاه جهان) ایلیسی (سید حاجی محمد) معرفتیه ارسال ای دیلن هدیه پادشاهی:
- ۱ — زمره قبضه لی بر خنجر.
  - ۲۰ — جاریه حسنا.
  - ۲ — مکمل بساطلو بر رخ (که جمله رختی طفسان کیسه تخمین اولور).
- ایلی به:
- ۶۰۰۰ — آلتون.
  - ۱ — کورک.
  - ۱ — مکمل آت.
- ۱۰۶۶ ده ایلیکلک هنده بوللانان (معن زاده) به تسلیم کوندیلن هدایا:
- ۱ — یکباره کبیر زمره لی بر قطعه سرغوج.

پاشا، حدودده استحكامات انشا ايتد بريدی کبی (آق دکر) بوغازنی ده احکام ایله دی .

(راقوچی) اوغلی ، تحریکدن خالی قالمه رق حتی (کنی) —
 که بزم تاریخدره (کیمیانش) دیه مشهوردر — قومانداسنده کی بر
 فرقه ایله (اردل) ی ضبط ، قرال (بارچیقاسی) ی قتل ایله دی .
 (بودین) والیسی مشهور (سیدی احمد) پاشاده (اردل) ی تکرار استیلا
 ایله رک (آپانی میخال) نامنده برنی قرال تعیین ایتدی . (اردل) ه
 طرف دولتدن منصوب صوک قرال بوذاندز .

مملکتتمزه مسلط اولان بالاردن بری ده یانفیندر . اولرمزی

۴ — رأس کیلان (اوجی سراسر چوللر و بری مجوه رخت و مرصع
 اکسهک و مرصع اکر و مرصع اوزنکی و آلتون زنجیر و اینجولی عبانی ایله
 مزین .)

۱۰۶۷ ده کلن عجم سفیرله شاه عجمه یولانان :

۲ — کیلان آت (بری مرصع رخت و مجوه اکر و مزین عبانی رکاب
 ملوکانه ایله مکمل .)

۳ — بر قاق بوغچه فرنکی دیبا وجوقه و فاخر جزایر احراملری ،
 ولنچه لری .

۱۰۷۵ سنه سنده نیجه لیله وقوع بولان، مصالحه تک احکامنی تأکید ایچون
 اسکیدن بری عادت اولدینی اوزره بوستانجیلر اوطله باشیسی (قره محمد) آقا
 (ویانه) یه بیوک ایلیجی تعیین ایدیلدی . مومی الهیه عطیه اوله رق سکر بوز بیگ
 آچمه وروم ایلی بکر بیکسی پایه سی ویریلدی . (محمد) پاشا رکاب هایون قائمقامی
 (مصطفی) پاشا وساطتیه حضوره قبول ایدیلدی . آیاق اوپدکنن صوکره
 سلطان (محمد رابع) کندیسنه :

— خدمتکه بر خوشجه مقید اول ، عرض سلطنتتمزه خلل ویره جک

تخته‌دن انشا ابتدا بکمز ایچون اجنیلردن بری شو یقین زمانلرده دیمش
ایدی که :

— عثمانلیار ضبط ایتدکاری برلرده او طور مهغه نیت ایتدکاری
ایچون اولرینی محکم انشا ایتیموب تخته‌دن وسائره دن انشا ایتدکاردر -
بوسوزدن عبرت آلملیز .

استانبولده ظهور ایدن ایکی بیوک یانغین اوچ کون سوره رک جامعلره
وغز ناره طولان قرق بیک کشی تلف ۰ یکر می درت بیک خانه ایله
اوچ یوز قوناق، یوز خان محترق اولدی .

دولت بو حاللرایله برابر ینه قوتلی کورینوردی . حتی (۱۰۷۰) ده
(حانیه) بی آلق اوزره (وندیک)، (مالطه)، (پاپا) و (فرانسه) هیئت متفقه سی
سفینه لر ایله (کرید)، عسکر دو کدیلسده منهزم اولدیله . دولت ساده قوتلی

حذر ایله دیه تنبیه ایتدکدن صوکره (خلعت فاخره) الباس ایتدی . بده
آئیده کی هدیه لر (نچه) چاسارینه کوتورمسی امر ایله دی :

۱ — مرصع سرغوج .

۱ — پردرکلی اوتاق .

۲۰ — سجاده .

۵ — عجم قاپیچه سی .

۱۰۰ — صاریق .

۴۰ — خلعت .

۱ — قیه مقداری عنبر .

۱۲ — رأس یلکنده ست .

۲ — دیوان رختی و عبایی ایله دوناتمش ایکی آت .

(محمد) رابعک (عجم) ایلجیسی (پیرعلی) به، شاهه و بربک اوزره تودیع
ایتدیکی هدایا :

۲ -- کیلان آت (بری مرصع رخت و مجوه اکر و مرین عبایی

کوروغنیور، کندیسفی قوتلی ده بیلیوردی. Gross Wardein (وارات)ك
ضبطی اوزرینه (آوستریا) سفیری بر کون . پاشایه خرسیتیان
حکومتلرک برآ و بحرآ عثمانلیلر اوزرینه هجوم ایتمک ایچون اتحادیمکده
اولدقلرینی ایما ایتدیکنده :

— پادشاه نه آتشدن قورقار نه ده صودن. قوتی آکلامق ایسته یئلر
بر لشوب هجوم ایتمکده حردرلر، دیمشدر. مشارالیه (۱۰۷۲) سنه سنده
ایسقا علنندن (ادرنه) ده وفات ایتدی . مدت صدارتی بش سنه ایکی
آیدر، نعشی، وصیتی موجینجه (ادرنه) دن منزل آرايه سنه تحمیل ایدیلرک
دیوان یوانده انشا ایتدیردیکی تره ده دفن اولمشدر . وفاتندن اول
اوغلی (شام) والیسی (فاضل احمد) پاشایی صدارت قائممقامی نصب
ایددی . اولوم یتاغنده ایکن سلطان (محمد) رابعه :

رکاب ایله مکمل ایدی . بر قاق بوغچه فرنکی دیبا وچوقه ، فاخر جزایر
احراملری ، ولنجه لری .

ایکنجی سلطان (مصطفی) خانک تبریک جلوسی مناسبتیه شاه عجم
طرفندن کلن ایلیچی (خراسان) حاکی (ابوالعصوم) بر قیل ایله هر برینک
صیرتنه برر ابرشیم نهالی عمول بر قاق قطار عجم دوه سی کتیرمشیدی . مقابله
شو هدیلر وریلدی .

سفریک کندینته :

- ۱ — اصطلبل عامره دن سیم زنجیر و بیلان و کردانه لی وزمرد و یاقوت
ایله مرصع آلتون قایلاره دیوان رختی .
- ۲ — بورخته یاقیشیر بر غداره .
- ۳ — دپوس (طلوبوز) .
- ۴ — زرین / رکاب .
- ۵ — عبایی زردوز ایله مزین و مرتب بر رأس آت .
شاهه :
- ۱ — آلتون زنجیر و مرصع بیلان ، اکه لک ، کردانه .

(قادینارک سوزلرینه قولاق آصماق ، صدارتی زنگین آدملره ویرمه مک، هر نه صورتله اولورسه اولسون دولت خزینه سی پاره ایله طولدورمق، عسکری و کندیسینی حرکت اوزره بولندره ق) زمینده / نصیحت و وصیت ایله دیکی روایت اولنور .

— ۳ —

(کوزیلی)، مخدومی (فاضل احمد) پاشانک تریه سنه پک زیاده اعتنا ایله دیکی جهتله چین وصیتنده مقام صدارتی آکا ایصهارلامش ایدی . مشارالیه ده پدری کبی قتل و اعدام ایله «تأدیب و ترهیب» پولتیقه سی طرفدار ایدی . ذاتاً بو پولتیقه بزدن اصلاً آیرلاماشدر .
(کرید) مسئله سی اوزادینی کبی (وندیک) لیلرده بحر آ دولتی ازعاج

- ۲ — یاقوت و زمرد ایله مرصع آلتون رخت .
  - ۳ — زمرد و الماسدن مصنوع دپوس .
  - ۴ — مرصع آلتون غداره .
  - ۵ — الماس ایله مرصع سرغوج .
  - ۶ — یاقوت و الماس ایله مزین یالدریزی سیم رکاب .
  - ۷ — انجو و زمرد ایله مرصع قطیقه اکر .
  - ۸ — انجو و زمرد و یاقوت ایله ایشلمش صاری دبا عبایی .
  - ۹ — آل اطلس استاری قرمزلی چوقه زردوز یاقوق .
  - ۱۰ — سم یدکدش ایله طونانمش بر رخش (آت) .
- ۱۱۰۹ ده سفارت ایله (ایران) ه کیدن روم ایلی بکر بکی پایله (عقد) پک واسطه سیله عجم شاهنه یوللانان هدایای شاهانه :
- ۱ — مجوهر بالقچین سرغوج .
  - ۱ — مرصع خنجر .
  - ۱ — آلتون کمرلی ، انجیلی تبرکش ، بر مصری کمان (بای) .

ایتمکدن خالی قالدقارندن (وندیک) سفری نیتیه
 سلطان (محمد) (ادرنه) به کیتدی. فقط نمچه لیلرک
 (اردل) اوزرینه تعرضاتی زیاده لشدیکندن (فاضل
 احمد) پاشانک وارکان دولتک رایلزیه (آوستریا)
 اوزرینه سفراجراسی قرارلاشدی. پاشا سردار
 اکرم اولهرق اردوایله (بلغراد) ه کیتدی. بوراده
 (نمچه) ایلیچیلری ایله سردار اکرم آره-سندنه
 برمذا کره واقع اولدی. پاشا، شرائط صلحیه-
 مغایر اولهرق (فنیژه) قلعهمسی قارشیسندنه انشا ایدیلمن (زرین وار)
 نامنده کی یکی قلعهمک تخریبی، (نمچه) عسکرینک (اردل) دن اخراجی،
 سلطان (سلیمان قانونی) ایله عقد ایدیلمن معاهدهده مشروط

کوپریلی زاده (فاضل
 احمد) پاشا

- ۱ — دسته یالدهیزلی اوق .
- ۱ — مرصع چوکان .
- ۲ — الماسلی قویون ساعتی .
- ۱ — کبیر نجف آینه‌لی جالار قالفان ساعت .
- ۱ — مرجان آسییح .
- ۷ — بویلو جزایر تفتکی .
- ۴ — طونلق (استانبول زربفتی) : بر نوع قاش .
- ۴ — طونلق نوظهور چیچکلی فرنگ زربفتی .
- ۱۲ — (طونلق فرنگ دییاسی) .
- ۵ — طونلق تللی استانبول بورنجکی .
- ۱۲ — طونلق تللی استانبول صندالی دیدکگری بر نوع قاش .
- ۱۰ — طونلق الوان شالی جوقه .
- ۱۰ — فرنگ یسند یاصدق .
- ۳ — قطعه شامی شقه بند .

اونوز بيك دوقة آلتونی ویرکونك ویاخود (مراد) پاشا مصالحه -
 سنده مقرر اولان ایکی یوز بيك غروشك تأديه سی طلب ایله دی .
 راضی اولمادیلر . بناءً علیه ایلیچیلر (بودین) ده توقیف اولندی .
 ۱۲۲۰۰۰ کیشیک و ۱۴۵ طوپاق براردوایله (استرغون) دن (طونه) نی
 کجی . قونت (فورعاج) قومانداسنده کی دشمن اردوسنی بوزدی .
 آئی هفته ده (اویوار) قلمه سی ضبط ایتمدی . اردوده (اردل) قرالی
 ایله (افلاق) و (بغدان) وویوده لری ده وار ایدی . بو محاربه ده عثمانلی
 عسکرینک بسالت و شجاعتی (بجار) و (آوستریا) لیلرک فوق العاده نظر
 دقتارینی جلب ایله دیکنندن (اویوار) قارشیسنده برترك کچی
 Comme un turc devant Neuhäusel ضرب مشلی زبازد

۳ - قطعه سوم شامی زینبوش .

۳ - قطعه سوم آغر شام تکدیکی .

دولت علیه ایله نیچه چاساری بیننده منعقد اولان صلح وصلاح مقتضا -
 سنجه نوروز فیروزده طرفیندن بیوک ایلیچیلر یولانیلمش ودأب قدم اوزره
 معاهده و مقاوله اولدیغنه بناءً طرف دولتدن صدر سابق (علی) پاشا کتخداسی
 امراء دریدان (ابراهیم) پاشانک ارسالی ۱۱۱۱ تاریخنده تقرر ایتمش ایدی .
 نیچه چاساری ایچون قاعده قدیعه اوزره ترتیب اولنان هدایای فاخره مشارالیه
 تسلیم یولانیلمشدر :

۱ - مرصع رخت ، مرصع بیلان ، رکاب .

۱ - دپوس .

۱ - مرصع آکر .

۱ - زراندوز زینبوش .

۱ - مجوهر سرغوج .

۳۰ - توب جدید ، سراسر قوشاقلق خلعت .

۱۰۰ - قطعه (دوهراری دستار) .

۵۰ - قطعه (سههزاری دستار) .

اولشدر. اردويه امداد ايجون كلن يوز بيك تانار ايله اون بش، يكرمي
بيك قازاق (موراوبا) و (سبليزيا) طرفلرني يغما ايدهر ك سكسان

ايمپراطور برنجي (كوبول)

- ۱۵ — عشاق سجاده سي .
 ۲ — كبير }
 ۴ — صغير } عجم قاليچه سي .
 ۱ — ابراهيم قاليچه .
 ۳۵۰ — مشقال بر شماره عنبر .

بیک اسیر سورمشادزر . (آوستریا) ایمبراطورنی (له نوپولد) بو مدھش استبلا ایله باشه جیقه میه جغنی آکلانجه پاپا اوچنچی (آلکساندر) . مراجعتله ینه براتفاق مقدس عقدینه چالیشدی . (فرانسہ) قرالی اون دردنجی (لوئی) ده وعد معاونت ایتدی . (لوئی) منعصب اولمقله پاشانک (فرانسہ) سفیری (دولاهی) نی حبس ایله ایتمش اولدینی تحقیری اونوده میوردی . بونک اوزرینه اونوز بیک (فرانسز) عسکری وردی . فقط (آوستریا) ایمبراطورنی بو عسکردن قورقورق آنجق آلتی بیکنی قبول ایتدی . جنرال (مونته قوئولی Montecuccoli) قوماندا ایدیوردی .

۲۰ — عدد نافعہ مسک .

۱۵ — عدد پادزر .

۱ — طویلری وسایانی ایله مکمل اوتاق .

۱ — مرصع رخت ، سیم رکاب ، سیم اکر ، سیم زنجیر ، آغیر عیابی

ومرصع بیلان ایله مزین برآت .

۱۶ — یلکنندست .

۲ — رأس (پارس) .

۲۸ — فائده

۱ — خزیننه عامره بودجه سی

(۱۰۶۲) ده مقام صدارته کچمش اولان «طرخونجی» نامیله مشهور «احمد»

پاشانک واردات ومصارف دولتی ناطق اوله رق سلطان (محمد) خان رابعه

تقدیم ایتدیکی بودجه صورتی که ارباب مالیه من نزدیکه ایلك موازنه لایحه سی

دیه شهرت بولمدر .

سلطان (محمد) رابع، داخلی و خارجی غوائل آراستنده آو
 آولامقله اشتغال ایدیوردی. بر تاریخده مطالعه ایدیلدیکنه کوره
 آولرنده بکرمی بش، اوتوز بیک قدر آو حیوانی صیقلشدیردینی
 بولنورمش. مشارالیه بو هوسله (روم ایلی) ده بک زیاده
 کز مشدر.

(اویوار) فتحندن سوکوره قیش باصقله اردو (بلغراد) ه دونمش
 ایسهده (نجه) لیلر مصالحیه یا ناشادیلر. قیش بیتمه دن اللی بیک عسکرله
 (سکستوار) اوزرینه یوریدیلر. عساکر عثمانیه قیشلاقلرده اولدینی
 حلاله بیله اوتوز بیک عسکرله حرکت اولنورق (قنیزه) اوکنده کی
 معهود (بکی قلعه) آلتدی. بوسیرهده (نجه) قپو کتخداسی عقد صلح

لابجھنک صورتی

معروض بندہ بیققدار بودرکه

خزینہ عامرہنک سنہ کاملہده (مقاطعات) و (زیادہ جزیه) و (عوارض)
 و (بدل نزول) و اموال ساثرہدن ممکن الحصول اولان داخل خزینہ وارداتی
 و اخراجاتی و مهماتی ایچون حوالہ اولنوب ایراد و مصارف «اون درت بیک
 بش یوز اوچ» کیسهدر.

— و ذکر اولنان آقھنک «یدی بیک درت یوز» کیسهسی (مقاطعات
 و خواص هایون) مالتنددر.

— و «ایکی یوز طفسان یدی» کیسهسی (جلیکشان اغنامی) مالتنددر.

— و «الی» کیسهسی (بیت المال و رسوم و احکام) مالتنددر.

— و «بیک ایکی یوز اوچ» کیسهسی (بدل نزل) مالتنددر.

— و «بوزالی» کیسهسی (ارباب تجاروز عثمانک بدل تیمارلری) آقھسنددر.

— و «قرق یدی» کیسهسی (بدل طوب هایون) آقھسنددر.

— و «تیش بر» کیسهسی (بدل معاونت و بدل شایع) آقھسنددر.

— و «یوز اون بش» کیسهسی (بغدان بکار بکینک و بوسنه دفتر دارینک

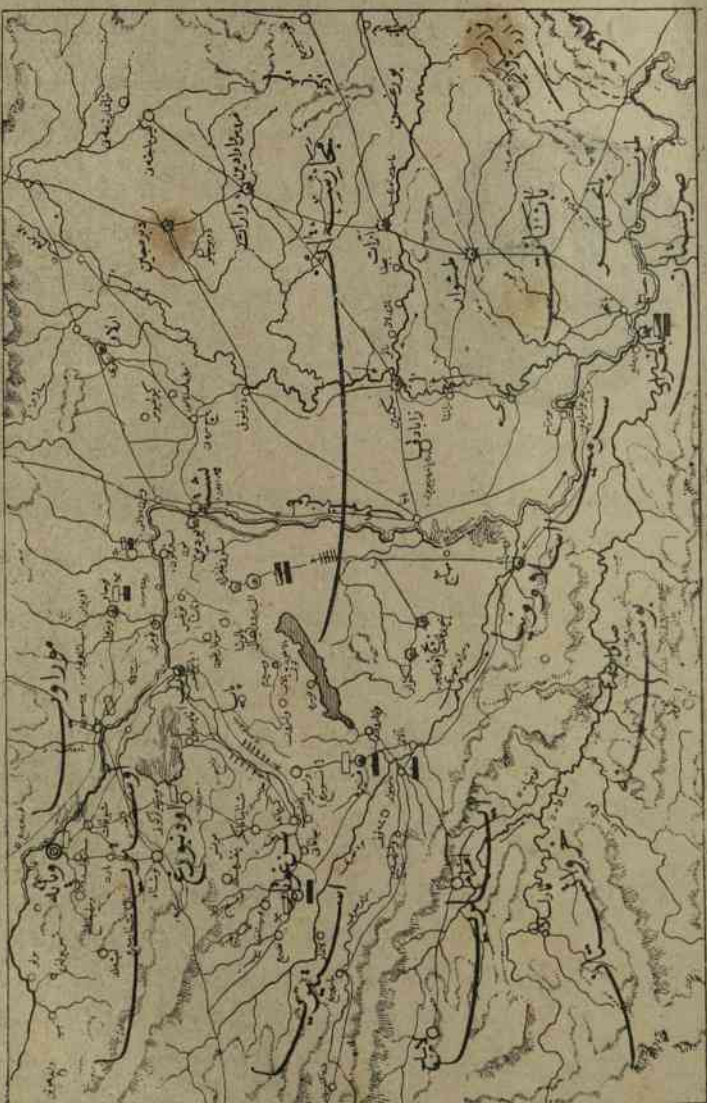

ایچون کله ريك (نمجه) لیلرده بولان (اردل) قلعه لری رد و تسلیم اولمق،
 هدم اولنان (بکی قلعه) بردها اعمار قیانماق، عقیب صلحه ایکی یوز
 بیک غروش قیمتندمه هدیه تقدیم ایدنك شرطلری و سازمه ایله
 یکریمی بش سنه ایچون مصالحه عقدهی قرارلاشدی (۱۰۷۵). فقط
 (بانق) صوبی (Raab) جوارنده (آوستریا) و (فرانس) عساکر متفقه سندن
 مرکب جسم برار دویه تصادف ایدیه ريك (سن غونار Saint Gottard)
 (اسویچرده کی دکل) مناسرتی جوارنده وقوع بولان محاربه ده (احمد)
 پاشا اوردوسی بوزولدی. اون بیک قدر تلفات و بردی. (واس وار
 Vasvár) یاخود (آی زنبورغ Eisenburg) معاهده سی نامیله مشهور
 اولان بومصالحه (زیده و اطوروق) معاهده سنك اساسنه مشاهد
 (۲۶ نجی فاشده).

(نمجه) و عثمانی عسکری (اردل) دن حکم ایوره. (آپاکی) هرا یکی طرفدن

وهرسك بکینك) قول مواجبه و برمك ایچون تمهد ایندکاری آچمه در .
 وسنه کمله ده واقع اولان مصادره که ذکر اولتور:
 — کوچک روزنامه چه قیمندن واقع اولان (رکاب همایون آغالری
 و چاوش و مشاهره خواران) «ایکی بیک اوچ یوز» نغزدر. سنه کمله ده موا.
 جبرلی «بش یوز یمش اوچ» کیسه اولور.
 — (و یکیچری و صولاق و آغایان اونچاق) که یکیچری کاتی دفتری
 موجینجه «الی بر بیک قرق یدی» نغزدر. سنه کمله ده موا جبرلی «اوچ بیک
 سکز یوز آتمش آلتی» کیسه اولور.
 — (و سپاه و سلحدار و علوفه جیان یمین و یسار و غرباء یمین و یسار) که
 «اون طقوز بیک سکز یوز قرق درت» نغزدر، سنه کمله ده موا جبرلی «اوچ
 بیک یوز اون آلتی» کیسه آچمه اولور.
 — (و قیوسی قوللری) «ایکی بیک درت یوز آتمش بش» نغزدر، سنه
 کمله ده موا جبرلی «یوز سکسان بچق» کیسه اولور.

مختار باشا کا یہ ایسے وقت کا بیان ہے جب اس نے اپنے پادشاہ اور اپنے وزیروں کے ساتھ اپنے گھرانے کے ساتھ ہجرت کی۔ مختار باشا کا تعلق ازبکوں سے ہے۔ ۱۷۳۰ء - ۱۷۳۳ء میں حکومت کرمان میں کی۔

مختار باشا کا - سن غوثاں ہجرتی -
اثر ندرن مقتدر

پرنس طاسیلووردی. پرنس یالکزنوولته ویرکوویره جک ایدی. (نویس
Theisse) نهری ایله (اردل) آره سنده بولنان (یکی قامه) Novigrad

مونتہ فوقولی

و(اویوار) داخل اولدینی خالدہ یدی (مجار)
مماکتندن دردی دولته واوچی (آوستریا) -
لیله قالیوردی . (سن غونار) محاربه سی
عسکرلکمز نقطه نظرندن بیوک برهزیمت
کچی تلقی ایدلملیدر . (آوستریا) جنرالی
مشهور (مونتہ فوقولی) بو محاربه ده
غلبه سیله شهرت آلدی .

بوزمانلرده (انکلتزه) نک بحرسفیدده مناسبت بحریه سی باشلامشدر -

— و (غلمان عجمیان و بوستانیان و تبرداران) قوللری «اون اوچ بیک
سکز یوز یکریمی» ندردر، سنه کامله ده مواجیلری «درت یوز قرق ایکی بیق»
کیسه آقچه اولور.

— و (جهجی) قوللری «بش بیک یوز یکریمی سکز» ندردر، سنه
کامله ده مواجیلری «ایکی یوز آلتش درت بیق» کیسه آقچه اولور.

— و (طوبیجی) قوللری «بیک درت یوز اللی بش» ندردر، سنه کامله ده
مواجیلری «یوز اون بر بیق» کیسه آقچه اولور.

— و (طوب عربیجی) قوللری «اوچ یوز یکریمی» ندردر، سنه کامله ده
مواجیلری «یکریمی یدی بیق» کیسه آقچه اولور.

— و (سراج) قوللری «اوچ بیک ایکی یوز اون یدی» ندردر، سنه
کامله ده مواجیلری «بوز طقسان بش بیق» کیسه آقچه اولور.

— و (مطلبیح عامره) خدای «بیک اوچ یوز یکریمی بر» ندردر، سنه
کامله ده مواجیلری «بش اوچ» کیسه آقچه اولور.

— و (اهل حرف) قوللری «یدی یوز اونوز بش» ندردر، سنه
کامله ده مواجیلری «قرق» کیسه آقچه اولور.

(فرانسز) لر (جزایر) ك (بوجی) طرفلرنده (جیجالی) نام محله برمهجر
تأسیس ایتمشه سده انشا ایتدکاری قلعیه هجوم اولنه رق همان جمله سی
قتل ایدیلشدر .

(فاضل احمد) پاشا امورداخلیه نظام وردکدن سوکره (۱۰۷۷) ده
بالذات (کرید) ك فتحه عزم ایتدی . یکریمی اوچ سنه دنبری
عسکرمنی اشغال ایدن (قندیه) بی ایکی ییحق سنه قدر اوغراشدقدن
سوکره ضبط ایدهرك (کرید) آطه سی تماماً تسخیر ایه دی . (قندیه) نك
قتیحی دولته نفس آلدیرمش و اون سکر ماده اوزرینه تسلیم آلمشدر .
شرائط مذکوره موجبنجه (قندیه) بالجمله مهمات وجهه خانه سیله تسلیم
ایدیلهرك (سودا Suda)، (اسپرلونه Spina-Lunga)، (غرایبه

- و (خاطان خلعت) قوللری «یوزبر» نقردر، سنه کامله ده مواجبلری
«اون» کیسه آچه اولور .
— و (چادر مهنلری) قوللری «یوزبر» نقردر، سنه کامله ده مواجبلری
«اون ایکی ییحق» کیسه آچه اولور .
— و (دیه ان سقاری) «اوتوزیش» نقردر، سنه کامله ده مواجبلری
«اوچ» کیسه آچه اولور .
— و (افرنجه) طاقه سندن بر نفر قالمشدر، سنه ده مواجی «اون بیک
آلتی یوز» آچه اولور .
— (وزارت) قلعه سنك مستحفظانی و (یشلوری) «یدی یوز اون یدی»
نقردر، سنه کامله ده مواجبلری «ایکی یوز یکریمی یدی» کیسه آچه اولور .
— حالا تخمیر اولنوب مواجب و بریلن قول طاقه سنك مجموعی «طقوز
بیک» نقردر، مواجبلری «ایکی یوز آلتی ییحق» کیسه آچه اولور .
— و حالا ترسانه عامرده الی قطعله (قدرغه) نك جمله مهمانته و آچه
ایله طوتیلان (کورگی) اجرته و (آلتیحی بدلی) و (قومانیه) و بکلك اسیرلرک
بکسیه تفرسته و دونانمای همایون ایچون مخصوص اولان بکسیات بهالرایچون ،

(Carabusa) پالانقلری (وندیک) لیلره برقیلمش، آق دکرده کی عثمانلی آطه لرینه تعرض ایدلمه جکی، برقایق ضایع اولورسه (وندیک) لیلر طرفندن تضمین ایدلمه جکی، غلطاهده (وندیک) بالیوسنه براقامتگاه تعیین ایدلمی، (بوسنه) ده کی (کلیمس) یعنی (هکک) قلمه سنک (وندیک) لیلر ده قلمی، (وندیک) ایلچیسنک هدیه لرله رکاب همایونه کلمی تقرر ایتشد ر. فتح مذکور می مبشر تلخیص، سلطان (محمد) رابعه واصل اولدینی ائنده آغلامه دن اوقویه مامش و سرکابی اولان ذاته اوقوتدیر مشدر. دولت، بوجز ره نک فتحنده صرف ایتدیکی نفود و عسکری هیچ بر محاک ضبط و تسخیرنده صرف و تلف ایتمه مشدر. یالکز (فاضل احمد) پاشانک قومانداسنده اوچ سنه امتداد ایدن محاصره ده اونوز بیك شهید و بر مشدر.

اون اوچ قطعه قلیونلرک کمپیلرینک اجرتی و سایر مهماتی ایچون نقدیه آقیه ایله کوندربیلان «طفوز یوز سکان سکر بچق» کیسه آقیه اولور.

— و او جاقلری اولان (نوازش) خانه لرندن آلتان (کورکچی) دخی حسابجه «آلتی یوز یکر می بر» کیسه آقیه اولور، اشبو مصرفه ضم اولنه بچق ترسانه نک مهماتی «بیك آلتی یوز طفوز» کیسه آقیه اولمش اولور. لیکن ذکر اولنان «آلتی یوز یکر می بر» کیسه او جاقلق نامی اولمغه ایراد و مصرفه ادخال اولنما مشدر. آتچق ترسانه نک عموماً مصرفی بیلنمک ایچون بو محله شرح ویرلدی.

— و (مطبخ عامره) تک (مصر ارسالیه) سندن غیر می سنه کلامه ده «طفوز یوز آلتیش بش بچق» کیسه آقیه مصرف اولور.

— و (شهر امینی) قوللری بدندن اگر مواجبات واکر (سرای عتیق) و (سرای ابراهیم پاشا) و (سرای غلطه) ایچون لحم و سایر مهمات ایچون سنه کلامه ده «بندی یوز یکر می درت بچق» کیسه آقیه صرف اولنور.

— و (اصطبل عامره) مرتبائی ایچون (آزیه امینی) بدندن او جاقلرندن غیر می سنه کلامه ده «بوز اون درت بچق» کیسه آقیه صرف اولنور.

هجو ملردن ماعدا محاصرین بیک یوز یتمش ایکی و بز مکیلر اوج منلی لغ آتمشله ، بالکر عثمانیلر بدی یوز اوتوز بیک قنطار باروت قوللامشله ، برروایت کوره صوک محاصره زماننده (وندیک) لیلر ۳۰ بیک، عثمانیلر یوز بیک کئی غائب ایتشلردر . (قندیه) محاصره سننده (فرانسز) لر (وندیک) لیلره یاردیم ایده رک (مالطه) و (پاپا) کیلر یله برابر آتمش قدر سفینه به از کاباً اون بش بیک فدائی یوللامشله ، فقط هجو عثمانیه ضیانه میهرق پک چوق تلفات ویردکن، طقسان طولو بیوک قابولرخی باتیردکن صوکره مملکتلرینه دوغشاردر . (کرید) محاربه سی یکر می بش سنه قدر دوام ایتمش و جزیره آنجق (احمد فاضل) پاشانک حجتی، ثباتی، متاتی دراتی سایه سنده اله کجه ییلمشدر (۱۰۸۰) .

- و (طشره خزینه) ایچون (خلعت واطلاس) وغیری اشیا ایچون سنه کاملهده «ایکی یوز یکر می بش» کیسه آقچه صرف اولنور.
- و (اندرون همایون ییلنی) ایچون (سراسر و دیسا و جوقه) متنوعه واطلس متنوعه) بهاسنه سنه کاملهده «یوز الی» کیسه آقچه صرف اولنور.
- و بکیچریلرینک جوقه ایله آستار بهاسی ایچون سنه کاملهده «درت یوز اوتوز آلتی یچق» کیسه آقچه صرف اولنور.
- و بکیچریلرینک (ضرر لحم) بهاسنه سنه کاملهده «ایکی یوز اون یچق» کیسه آقچه صرف اولنور.
- و (ادرته) سرایی غلماننه سنه کاملهده «قرق آلتی» کیسه آقچه صرف اولنور.
- و (سکیانلر فرونی) ایچون دقیق بهاسنه سنه کاملهده «یکر می بش» کیسه آقچه صرف اولنور.
- و (قریم خانی و قالدغایی) سالیانه سی و بعض میرمیران و دریا بکاری سالیانه لر ایچون سنه کاملهده «درت یوز» کیسه آقچه صرف اولنور.
- و (حج شریف) ایچون سنه کاملهده «یوز اوتوز طقوز یچق» کیسه آقچه صرف اولنور.

پاشا، (قندیه) قوماندانی (موروزینی Morosini) به رعایت
ایتمش، شرائط تسلیمیه بی حقیله ایفا ایتدیرمش، شهرک آناختاری
تسلیم ایدنک شایقه سنی آنتون ایله طولدیرمشدر.

بوعصرکده واعظی (وانی) افندی نامنده بریدر. مومی ایله شهزاده-
لرک خواجه لکنه تعیین ایدیلش، حکم ونفوذ صاحبی اولمشدی،
میخانلر قپاندی، خرماتی رفع ایدیلدی. سلطان (محمد) (ادرنه)
طرفلرندره آوه طالبدیغندن پای تحت اهالیسی سویلنمکه باشلادی. فقط
صدراعظمک اخطاری اوزرینه استابوله دوندی.

(فاضل احمد) پاشا (کرید) سفرندن اول (فرانسه) سفیری (دو
لاهی) بی (ادرنه) ده تحقیر وحبس ایتمش ایدی. رینه تعیین ایدیلن

— و (عادت علیه و بهاریه و عادت سائره کسان وانعامات و خرج راه)
ایچون سنه کامله ده «اللی» کیسه آقچه صرف اولنور.

-- و (قره مان) ایالتنده ایشلتان باروت مهماتی ایچون سنه کامله ده
«اون» کیسه آقچه صرف اولنور.

— و (وظائف منقاعیدن ودعا کویان) و بعض قلمه لرک نفراتی ایچون سنه
کامله ده «بیک طفوز یوز اون بر» کیسه آقچه صرف اولنور.

— و بعض مقاطعاتک اخراجاتی و (چلتکار و مملعه لر و مصارف مقاطعات
و وقف مدینه و مصارف بارکیران منازل) ایچون سنه کامله ده «درت یوزیکرمی
یدی بچق» کیسه آقچه صرف اولنور.

— و میری قصابلر اغنامنک بدلی که مطبخ عامرته نک و سرای عتیق و سرای
ابراهیم پاشا و سرای غلظه و میران یکچریان عن مال جلبکشان ایچوندر،
سنه کامله ده «یوز سکسان سکر» کیسه آقچه صرف اولنور.

حالا مجموع مصرف «اون آلتی بیک درت یوز» کیسه اولوب ایزاددن
«ایکی بیک» کیسه زیاده اولور. لکن مقدماکن اگر وزیر، اگر دقتدار
قولاری سنه لری تداخل ایتدیروب (بیک آتمش درت) و (بیک آتمش بش)

اوغانی دخی تحقیر ایتمش، اوراده حاضر بولنان ماینجی ده، سفیرک او-
 طور دینی آرقه سز اسکملینی چکک رک دوککه باشلامشدر. سفیر قلیچه
 طاورانیکبی طور آلماسیله چاوشاردن بری زورلو بر توقات اورمش،
 صدر اعظم ده سفیری اوچ کون حبس ایتمش ایسه ده (وانی)
 افندیك وقودان پاشانك دلاتاریله بودفعه قیام اوزره قبول
 ایله مشدر.

عرائب رسمیه دن اوله رق (۱۰۷۸) ده کلن (روسیه) سفیری
 حضورده و (فرانسه) سفیری (نوانتل) دخی نژد صدر اعظمیده زیاده جه
 باش اگه دکلری جهته اگسه نرینه قاقیله رق یوز اوستنه دوشورلمشدر.
 (احمد) پاشانك (فرانسه سفیری (نوانتل) (Nointel) ایله سرت

سنه لرینک ماللری تداخله اولغله (آتمش درت) سنه سنک بالکلیه مالی و (آتمش
 بش) سنه سنک نقصندن زیاده سی آلتوب بویکی سنه دن آلتان آقچه قیمتی
 جزئی اولغله نقصان خزینه قتی چوق اولمش اولور.

بیم سعادتلو پادشاهم

خزینهنك ایکی بیک کیسه نقصانندن اول قدر مضایقه چکلمز ایدی .
 لکن تداخل اولغله (بیک آتمش درت) و (بیک آتمش بش) سنه سی بوش
 اولمش ا لغین کمال مرتبه مضایقه بوندن حاصل اولور. و (بدل نژول) و (بدل
 اردوی همایون) آقچه لری «بیک ایکی یوز سکسان» کیسه آقچه اولور و بو
 آقچه لر معین دکلدرد. سفر اولدقده اولور.

بیم سعادتلو پادشاهم

نوروزده، نوروزی رکاب همایونه او قودیفغیز دفترده «اون بش بیک
 یتمش ایکی» کیسه ایراد و مصرف یازلمشیدی . سنوی یازیلان دفتردن
 «بش یوز یتمش» کیسه آقچه تفاوت کورامشدر. و حالا دفتریمز سنه بیسنه اولغله
 ایراد و مصرف یازلدینی اوزره ایجاب ایتمشدر. و حالا بش مواجبدن واقع
 عموم اوزره اولان محمولات «درت یوز یتمش» کیسه آقچه اولمش اولور.

سرت ملاقاتی اون دردنجی (لوفی) بی علیهمزه - سوق ایله مشیدی. حتی (طولون) لیجاندیله دونانما حاضرلانش و (مصری) ضبط ایتمکله قرار ویرلمش ایدی. فقط (هولاندا) محاربه سی مانع اولدی. (نوی) نک. (هولاندا) موفقیتی اوزرینه دولت (نوانتل) ایله عهد عتیقه بی تجدید ایله دی. مناسبات دوستانه یکیدن ابتدا ایدی ایسه ده - دقت ایدیگز - نابوتاریخدن اعتباراً دولت علیه نک محوی تصوراتی فرانسه ده دوران ایتمکله باشلادی.

له سفری. — لهستانه تابع (صاری قامش) قزاقبری دولته دخالت ایده رک کندیله پشک (له) و (ناتار) تهرضاتندن مصون بواندیلمسینی و سفر هایونلره کلیرینی تا کیداً حایه عثمانیه نامنه

وسرحده اولان قلعه لر ایچون حین فتحده جوانب اربعه سنده اولان قره و مقاطعات قلعه ده محافظه ده اولانلره اقلام باغلانوب علوفه لر آستانه سعادتدن ویرلمکله عموماً قلعه لر ایراد و مصرفنه داخل اولامشدر. وحالا یازیلان دفتری سنوی حسابی اوزره در. مثلا برمقاطعه یا خود برخدمت برکیمسه ویرلدکده اول مقاطعه نک مالی ایکی اوچ سنه ده دکین آتیقی تحصیل اولنوب نهایت ایراد اولان آقچه نک بعضی ایلروده بعضی کبروده تحصیل اولنور. قدیمدن بری بویله اوله کلشدر.

ویکیچری و سپاه و بوستانچی و تهردار و حرم اندرون و خدمت مطبخ عامره و آتایان متقاعدین و درگاه عالی قوللرندن غیری چاوش و متفرقه و مشاهره حواریان و قیوچی و جیه چی و طویچی و طوب آراه چی و سراج و اهل حرف و خیاطان و چادر مهترلی و علم مهترلی قوللری دفتر موجبجه کامل علوفه آکیوب باقیرلی قلوب اول بقی قالان علوفه لر خزینه مانده اولور و نقصان اولان ایکی بیک کیسه یه بونکله جواب ویریلور.

تحریراً فی سنه ۱۰۶۴

طبل و علم احسان ایدلسنی استرحام ایشاردی . (قریم) خانی (عادل کرای) بونلرک ایشارینه قاریشدیغندن طولانی عزل ایدیلدیکی کی لهیلرده تعرضده بولندقلرندن علملرینه اعلان حرب اولندی . (۱۰۸۲) . بو محاربهده سلطان (محمد) رابع بالذات بولمیشدر . اردو . لهستانک (پودولیا) ولایتک مرکزی اولان (فانیجه Kamieniec) نی ، (له نوبول) ی ، (قرمزی روسیه) دینیان (روتونی - غالچیا) داخلنده کی شهرلری ضبط ایتدی . لهیلرک قوماندانی (ژان سوییهسکی) عساکر عثمانیه نی خیلی یوردی . اک سوکنده لهستان قرالی

۲۹ - فائده

۲ - خزینة عامره بودجهسی

آوجی سلطان (محمد) زمانی - که اون برنجی عصرک صوگ نصفی اوائلیدر - بو زمانده خزینة عامره نك ایراد و مصرفی ناطق اولورق المنزه دیگر بر بودجه صورتی کچمشدر . بو صورت (ایوبی قانون نامه سی) نامیله مشهور بر رساله جکده محرردر . صاحب اثر بو، بودجه نی (دیوان هایون اقلامی) دفاترندن قوییه ایتدیکنی بیلدیریبور . بنده خلاصه سزه یازیبورم :

۱۰۷۸ سنه سی اموال مقررہ مفرداتی :

آقیه	کیسه	
۶۶۶۶ ایله	۳۳۸۰,۵	محاسبه اول قلمنه تابع ایراد سنوی
۲۴۶۹ »	۲۷۹۲	» » جزیه کیران قلمنه »
۹۵۳۳ »	۳۷۰,۵	حره بین الشریفین محاسبه قلمنه ایراد سنوی
۰۵۳۷ »	۴۵۰,۵	» » » » مقاطعه »
۹۷۶۴ »	۲۷۵۷,۵	» » موقوفات قلمنه
۱۵۵۰ »	۱۰۷۳	» » مقاطعه اول »

(ميخائيل قوري بوت) طالب صلح اوله رق (بوجاچ Buczacz) نام محله مصالحه ايديلدى . (له) قرالى (پودوليا Podolie) ايله (او قراينا Ukraine) ولايتلرينك برقمى ترك و باب عاليه سنوى (۲۲۰) بيك دوقه آلتونى يعنى ايكي مليون بش يوز اون بيك فرانك اعطاسنى تعهد ايتديكى كبي (لقه) تانارلرينك تعرضدن مصونيتنى، بونلردن ممالك عثمانيه به كله جكارك مرورلرينه ممانعت ايدليه جكنى، (او قراينا) مملكتتك حدود قديمه سيله قزاقلره دور وتسلم ايديله جكنى، (قرىم) خانلرينه تا (اسلام كراى) زماندنبرى و يريله كلكده اولان و ير كورك سنه بسنه اعطا قيلنه جغنى و سائره ي درعهده ايله دى . دولت عليه دى (لهستان) .
آخر طرفدن برنجاوز وقوعنده تانارل طرفدن اعانت ايديله جكنى وعد ايتدى ايسه ده بومعهده ي (لهستان) (دى بت) مجلسى قبول ايمه دى .

آخه	كيسه	مقاطعه معدن مع جزية بغداد
۴۹۲۰ »	۱۶۵۰,۵	» » وافلاق قلعه
۳۲۷۹ »	۳۰۴	» » بروسه مقاطعه سى قلعه
۴۵۰۷ »	۴۴۴,۵	» » مقاطعه منسوخته
۱۴۷۸۰ »	۲۷۰ (بوك) [۱]	» » استانبول
۱۵۸۹۰ »	۰۲۵۹	» » اولونيه قلى
۱۳۳۴ »	۰۰۵۴	» » آغريبوز
۳۱۷۵۰ »	۳۲۶,۵	» » حاصلر
۱۸۵۹۹ »	۱۷۰۵	» » كفه
۱۸۱۵۰ »	۲,۵	» » محاسبه آناتولى
۱۴۲۳۲ »	۶۷	» » مقاطعه جديده اولى
۱۰۹۶ »	۲۹۵	» » اغنام قلى

[۱] بريك، يوز بيك ديمك ايدى .

حتی قوماندان (ژان صوبیه‌سی) (خوتین) اوزرینه
 هجوم ایدره‌ک شهری ضبط ایله‌مکله برابر (روس) لر
 دخی اظهار خصوصته باشلادیلر . بوسفرده صدر اعظم
 (فاضل احمد) باشا سردار نصب اولندی . فقط

ژان صوبیه‌سی اردونک بر قسمی بزم (ظورله) دیدیکمز (دینپیر)
 نهرنی کچرکن کورینک بوزولسی اوزرینه غرباً برخیلی شهید و بریلدی .
 سفر کله جک ایلاک بهاره تعلیق اولندی . اردو (بابا طاعنی) نه رجعت
 ایتدی . بو ائنده (له) قرالی (میخائل) (له‌نوبول) ده، وفات ایتمکله (له)
 باش قوماندانی (ژان صوبیه‌سی) یکی قرالک انتخابی ایچون (وارشوا) .
 کیتدی . فی الواقع مکافات بسالت و شجاعتی اوله‌رق قرال نصب اولندی

جمعاً یکون

فی سنه کامله

۵۹۴,۳۷۰,۸۲۸

عن آنچه تفاوت اموال مقررہ مذکورہ

۷,۰۰۰,۰۰۰

ممتنع الحصول درولایت روم ایلی و آناتولی

۶۰۱,۳۷۰,۸۲۸

۲,۰۰۰,۰۰۰

بش بیک سکر یوز اون ایکی بوک یتمش بیک کیسه

۵۸۱,۳۷۰,۸۲۸

سکر یوز یکریمی سکر آقچه(؟)

بو ایراد هر سنه خزینه عامه‌یه تسلیم ایملک اوزره (روزنامه‌چمه‌هایون) .

قید اولنور . بو ایرادک هر قرق بیک آقچه‌سی برکیسه حسابی اوزرینه اون
 درت بیک بش یوز اوتوز بر بقی کیسه ایله اون پاره ایدر . (قانوننامه) بوراده
 دییورکه :

قانون : میری‌یه بر غروش کیری ، سکسان آقچه‌یه آلیر . و هر بیک

ایکی یوز اللی / غروش آقچه اولور و هر بر کیسه بشر یوز غروش اولتی اوزره
 حساب اولنور .

قانوننامه (تفاوت آقچه) سنی‌ده شرح ایدوب دییورکه :

(اموال مقررہ‌نک هر بیک آقچه‌ستدن معناد قدیم اوزره آلتان اون درت

بوجهتله (له) سفرینه فاصله کیردی ایسه ده روسلر ، (صاری قامش) خطمانی (دوشقو) نی کندیلرینه جلب ایله آندن (اوقراینا) نك مرکزی اولان (چهرین Cehrine) شهرینی آدقلرندن (لهستان) اوزرینه آچیلان سفر، روسلر اوزرینه تحویل ایبدیلدی .

صدراعظم (فاضل احمد) پاشا (۱۰۸۷) ده وفات ایتدی. رینه رکاب همیون قائمقاملمنده بولمقده اولان مرزیفونو (قره مصطفی) پاشا تعیین ایبدیلدی . (روس) سفرینه مشارالیه ذات شاهانه ایله برابر بولنه رق (طونه) دن تا یوزاللی ساعت اوزاقده بولنان (چهرین) قلمه سنی محاصره و ضبط ایله دی ایسه ده خبلی ده تلفات ویریلدی .

آقچه درکه بالاده کوریلن یتمش بوک (یعنی بر بوک یوز بیک آقچه اولمغله یدی میلیون) آقچه ۵۹۴,۳۷۰,۸۲۸ آقچه ک اموال مقرره نك بیکده کی اون درتلرندن متشکلدر .

مصارف خزینه

(قانون نامه) دیورکه :

(سده آتی گره یوز بیک آلتون کلیر. پادشاه عالمیناهه «جیب خرچلی» تعیین اولمشدر.

بره و جب دفتر اجمال «مقابله» پیاده .

آقچه	کیسه	موجب
۱۷۰۲۰	۳۷۱۱,۰	درکاه عالی یکیکرلرینه
		(درکاه عالی یکیکرلری اجماللری موجبجه الی درت بیک ایکی یوز بیکری نفر اولوب یومیه لری درت بوک اون یدی بیک سکز یوز طفسان آقچه در و بر قسط مواجبلری اوچ یوز یتمش بر بوک اون طقوز بیک ایکی یوز الی بش آقچه ایدر. وستوی درت قسط مواجبلری دیک که هر اوچ آیده بر قسط ویریلور. بیک درت یوز سکسان درت بوک یتمش یدی بیک بیکری آقچه ایدر که کیسه حسابی اوزره بروجه بالا مسطوردر.)
		استانبول و کلبولی نوغلانلرینک (۱۰۲ : نفر) درت قسط مواجبلری :

— ۴ —

ایکنجی ویانه محاصره سی

(له) و (مسقو) سفر لوبنه (صاری قامش) قازاقلری خطمانی
 (دروشنقو Drochenko) نك ایگری بوگری حرکاتی سبب اولمش
 و دولت حدود مفتوحه سندن پك چوق ایلریله کیده رنک بیهوده
 عسکر قیردیرمش ایدی. (روس) لر ایله اولان محاربه من اچمه اوزادی.
 (۱۰۹۲) سنه سنده (قریم) خانی (مراد کرای) ك (بانجه سرای) ده
 عقد ایتدیکی معاهده ایله طور دیریلدی. بو معاهده یکریمی سنه مدته
 عقد ایدیلش ایدی.

۳,۱۶۰,۰۰۰

دفتر دازان سرای عتیق ایله طابخان

۱,۰۴۴,۱۰۰

و حلواجیان خاصه — (۵۵۱ نفر)

۷,۱۶۲,۲۰۰

بوستانیان خاصه ایله ادرنه بوستانچیلری (۹۴۷ نفر)

۷,۷۰۵,۶۹۲

جه جیان (۴۱۸۰ نفر)

۵,۳۹۷,۰۸۰

طوب بچیلر (۲۰۲۶ نفر)

۷۵۱,۷۲۴

طوب عربه جیلری (۲۸۲ نفر)

۷,۶۲۹,۴۰۴

اصطبل عامره سراجلری (۳۳۹۸ نفر)

۱,۹۳۷,۳۷۲

مهتران خیمه خاصه (۱۰۸۲ نفر)

۲,۰۳۶,۰۵۶

مطبخ عامره خدمه سی (۱۳۷۰ نفر)

۱,۳۶۸,۰۳۲

اهل حرف (۷۳۵ نفر)

۴۹۰,۹۹۶

خیاطین خاصه و خلعت دوزان (۲۱۷ نفر)

۴۶۴,۹۷۶

مهتران علم خاصه (۱۰۲ نفر)

سقایان دیوان (۳۵ نفر)

درت قسط حسابی یوق. یالکز (۲۶۰) آقچه دن عبارت اولان یومیه.

لری وار. مقرر لری یعنی هراوج آیده و بریلن قسطلری حسابی ده یا ککش یازلش.

ويانەنك ۱۶۸۳ ماصرەسى — ۶ ايول مجومى

(اوزی) یعنی (دیستری)
 نهرینک اوتہ طرفندہ اولان
 مالک، دولت علیہدہ قالمق،
 (کیف) شہری ابہ (واسیلیقو،
 اترپول، اسپانیقہ) پلاتقہ لری
 (روسیہ) دہ بولمق دہ شرائطدن
 ایدی. مصالحہ مذکورہ بہ طرف
 دواندن اپی کوزلہ باقیلدی
 چونکہ (آوستریا) بہ قارشئ المز
 باغلی بولنماق لزومی حس اید-

پرنس راقوچی

بلیوردی . (آوستریا) (اردل) دہ ظہور ایدن (راقوچی) . (آبائی)

۲۰،۰۴۴،۴۸۰

آزاق قلعه سی مستحقظلری (۱۱۶) نفر

۶،۰۰۰،۰۰۰

خدمتہ ترسانہ عامرہ

۶،۴۰۰،۰۰۰

سرای عامرہ اوغلانلری

مقابلہ پیادہ یکونی ۷۵۹۷۶ نفر

مجموع مواجب : ۲۰۲۷۶۹۰۴۸ آقچہ

آقچہ

کوچوک روزنامچہ اجمالی — درت قسط مواجب

۳،۰۳۷،۳۲۰

قاضیسکر (۲ نفر) ومصلی یاشا

۳۰،۳۰۷،۳۲۰

رکاب ہمایون آغالی (۶۶ نفر)

۶،۶۱۰،۰۰۰

درکاہ عالی متفرقہ لری (۶۳۰)

۱۲۰،۶۰۰

مشاہرہ خواران (۲۷)

آقچہ

۴۶،۴۴۰

کاتبان دفترخانہ (۶)

۳۱۶،۸۰۰

ذواقین خاصہ (۲۲)

۶،۲۷۹،۸۰۰

متقاعدین (۵۶)

اختلالری حسیله اوج (مجارستان) دن یالکز عثمانی و (نمجه) مجارستانك قالدیغنی آكلامش و آكا كوره حرکت ایتمكده بولمش ایدی. فقط (مجار) لر (نمجه) علیهنه عصیان ایدهرك «اورته مجار» پرنسی (توكلی ایمره Emerich Tækæli) (که بزده قورص قرالی دیه مشهوردر) دولته التجا ایتمش ایدی.

(مجار) لر (آوستریا) لیلرك مظالم واعدس افانندن پك زیاده رخنه دار اولمشاردی. (۱۰۸۱) ده (واسیلنگی Wasselengi) قوتی (فرانسوا) نك ریاستی تحتنده برلشدیلر. (فرانسوا) وفات ایدنجه (خرواستان) بانی (زرنی) - که بزده زرین اوغلی دیه مشهوردر

۶۶,۶۶۰	اهل حرف آغالری (۲)
۰۵,۷۶۰	کاتبان دیوان همایون (۳۶) بهرینك
۳,۱۶۶,۳۸۸	چاوشان درگاه عالی (۶۹۳)
۳۶۶,۲۰۰	شاگردان خزینه عامره (۶۹)
۲۲۳,۷۲۷	اطبای خاصه (۱۴)
۴۸,۹۶۰	مؤذنین خاصه (۱۵)
۱۷۹,۱۰۰	خزینه داران بیرون (۱۸)
۹۹,۷۲۰	خاصه پیکلری (۶۰)
۱۶۱,۶۰۰	معماران خاصه (۴۰)
۱۷,۲۸۰	شاگردان شاهینجیان اندرون (۱۶)
۴۵,۴۰۰	اطبای یهودیان درخاصه (۴)

بوجه نك مجموعی : ۱۷۹۴ نفر

مجموع مواجب : ۱۷,۳۰۷,۰۲۰ آقچه

۱,۹۳۶,۰۱۲	عین و یسار علوفه جیلر (۴۸۸)
۱,۹۶۷,۱۷۶	غربای عین (۴۱۰)
۱,۴۱۴,۵۸۴	غربای یسار (۳۱۲)

مقابله سواری دفترلری اجمالی موجبنجه جمعاً (۱۵,۲۴۲) نفر اولوب

رئیس اولدیسده (۱۰۸۳) ده (آوستریا) لیلر بوهیتت اتفاقیه نی
طاشغیتدیله . اوچ یوزدن زیاده اسیلزادکانی قتل ایدرک خزینهرلی
(ویانه) یه طاشغیتدیله . (۱۰۸۹) ده اختلالجیلردن « توکلی »
قوتی «ایمره» ، کندی وطنداشلردن براردو طوپلادی . بوکا (لهلی)
لردن ده برفرقه التحاق ایتدی . «توکلی» اعلان حرب ورقه سنه .
(آلمانه قارشو مجارلرک شکایتی) نامنی وردی ، استقلال سنجاغی
اوزینه (الله ووطن ایچون) عباره سی یازدی . (آوستریا) لیلری اکثر
مخلده مغلوب ایتدی . فقط (نمچه) قرالی (لئوپولد) (اودنبورغ
Eudenburg) مجلسنده (۱۰۹۳) ده عفو عمومی اعلان ایدرک
«توکلی» نك بر چوق رفقاسنی آبارتدی . مووی الیه یالکز قانجه

یرسته ده درت قسط مواجیلری ۸۲,۸۳۲,۴۱۶ آقچه ایدرک کیسه حسابی
اوزره ایکی بیک یتیش ییچ کیسه ایله ۱۲,۴۳۶ آقچه ایدر . (آتلو مقابله سی)
اجالی اوزره درگاه عالی قیوجیلری ایله باب همایون بوابلری ۱۹۶۲ نفر اولوب
درت قسط مواجیلری ۵,۷۸۵,۶۶۴ آقچه در .

قانوننامه دیورکه :

(بوتقدیرجه جمله قیو قوللرینک آستانه دولتده موجود اولانلریله سرحد
تغور اسلام اولان قلاع محافظلری وسفره مأمور اولانلرک جمله سی طفسان درت
بیک طقوز یوز یتیش طقوز نفر اولوب یومیهرلی سکر یوز اوتوز درت بیک
یدی یوز یتیش بئش ییچ آقچه اولغله بر قسط مواجیلری (۷۷,۱۷۳,۳۹۳)
آقچه اولوب برسته ده درت قسط مواجیلری (۳۰۸,۶۹۳,۵۶۸) آقچه
بوکیسه حسابیله ۷۷۱۷ کیسه ایله (۳۵۶۷) آقچه ایدر .

بوندن ماعدا رکاب همایونه (دوبره ونیدیک : راغوزه) خزینه سی مالندن
اون ایکی بیک لیش یوز عدد (سکه حسنه) تسلیم اولنور .
سرای عامره نك بعض مهمانی واندرون همایون خدایمواجی وسرای
عتیق خدایم نققه و ما کولاتلری و بعض ترمیم و تعمیراته صرف ایدنك اوزره
شهرامینی قوللرینه ده ۱۷,۶۳۲,۶۷۴ آقچه تسلیم اولنوب امین مزبور بندن

(کبزی)، (ردهن)، (دوموخی) نامارنده اوچ مبعوث کوندره رک (اردل) بکی پرنس (آباتی) نک توسطیه حمایه به کبردی . بوصیره ده اون دردنجی (لوئی) ده کندی حسابنه چالیشهرق (بحار) لرله (اردل) لیلر و (افلاق) ایاردن مرکباً (آوستریا) به معارض برهینت متفقہ حصوله کتیردی . ایشته (قره مصطفی) پاشا بووضعیتدن استفاده ایتمک ایستهدی . حتی استفاده ایدهرک (نمچه) ایلیچیسی (آلبر فاپراوا) به : (آوستریا) نک سنوی بش یوز بیک (فیلورین) و برکو ویرمسنی ، (له نوپول دو پول) و (غون) قلعه لرینک هدمنی ، (طونه) اوزرنده (چوت Schutt) نامیله معروف آطه ایله (مو-رائی) وسائر قلعه نیک (توکلی) به تسلیمنی ، (آوستریا) طرفندن

صرف اولنور . ۱۰۷۰ سنه سنده شهر امینی اولان (مصطفی) افندی نک محاسبه سی موجینجه کیسه حسابیله آلتی یوز طقسان بیجق کیسه در .

ترسانه عامره و دونانمای همایون مهمانچون اوجاقلق کوره کجیدن و بعض اوجاقلق گراستندن غیري ترسانه امیننه دخی برسنه ده ۲۴،۵۸۸،۱۹۸ آقچه و بریلور . کیسه حسابی اوزره آلتی یوز اون درت بیجق کیسه ایله سکر بیک سکر یوز طقسان سکر آقچه ایدر .

مطبخ عامره مهمانچون مصر طرفندن کلن (ارسالیه) ذخیره دن ماعدا ات ، دقیق ، شکر ، و ذخائر سائره متنوعه بهاسیچون مطبخ امیننه (۴۴،۳۴۱،۷۶۵) آقچه و بریلور که کیسه حسابیله بیک یوز سکر بیجق کیسه ایله بیک یددی یوز آلتیش بش آقچه ایدر . بو حسابات خزیننه عامره آغاسی (مصطفی) افندی نک در .

اصطبل عامره مهمانچون طاوله آرپه سی اوجاقلقندن و بعض قیشلاق او- جاقلقلرندن ماعدا آرپه ، صمان ، بهاریه ، قاسمیه وسائره مهمانی بهاسنه بدل آرپه امیننه سنه ده (۱۸،۸۱۵،۳۷۹) آقچه و بریلور . کیسه حسابیله ۲۹۵ کیسه و اون آلتی بیک اوچ یوز یتیش طقوز آقچه ایدر . (بموجب محاسبه امین محمد افندی .)

مصادره ایدیلن (مجار) اموالک اعاده سنی، بر عفو عمومی اعلائی تکلیف ایتدی . سفیر تکلیفی رد ایدنجه (نمجه) سفری اعلان اولندی .
(۱۰۹۳) ده (بودین) والیسی (ابراهیم) باشا (توکلی ایمره) به معاونت ایدرک صدر اعظم ده بالذات ایکی بوز بیک عسکرله یوریه ریک (قاشاو)، (به پری)، (فیلک) وامثالی قلعہ لر آلتدی .

ایکنجی (ویانه) محاصره سی (۱۰۹۴-۱۶۸۳) وقایع مندر . بو سفردہ سلطان (محمد) رابع (بلغراد) قدر کیتدی ، اردو اورادن (اوسک) صحرا سنه کچرک (استونی بلغراد) طریقیله (یانق قلعہ) دن سوکره (آلتنبورغ Altenburg) ی ، (هاینبورغ Haienburg) ی

خاصه اودون بهاسی ایچون استانبول آقاسنه (رمضان اسمندہ اعیش) سنده ۴۱ یوک آقچه .

دونائانک بکساد بهاسی ایچون (بکساد امینی حاجی عثمان آغا اعیش) ۵۰ یوک یعنی ۱۲۵ کیسه آقچه .

باقر بهاسندن ماعدا طوپخانه عامره مهماتی ایچون (مصطفی آغا) اللی بدی بیق کیسه .

بوجله ایچون تسلیات مجموعی : ۷۱۶،۲۸۰،۱۲۱ آقچه .

شام شریف طرفندن هر سنه حج شریف طرفنه کیدن بعض منازل بار کیرلری ایله اورته جامع وقفه : ۱۰،۸۹۸،۷۷۸ آقچه .

یکچیری و بوستانچی جوقه و آستارلری بهاسنه ۱،۸۹۰،۵۰۱ و درسعا . دتده بولنان یکچیریلرله جبه سی ، طوبچی ، طائفه سنک لحم و حنطه بهالرینه

۲۵،۵۶۲،۱۳۰ آقچه .

مقاعیدن و (دعا کویان خاصه) وبعض جوامع شریفه و مساجد لطیفه خدای (بوراسی اوفونمور) .. کویان معاً ۱۳،۶۲۲،۴۰۰ آقچه .

روم ایلی و آناتولی طرفنده واقع سرحد قلعہ لرینک تفراتی مواجبلرینه و او جا قلعہ لرله غیریدن : ۵۷،۰۲۴،۲۲۰ آقچه .

سرای عامره (ادرنه) خدمه سنک نفقه و ملبوساتنه ۱،۶۰۰،۰۰۰ آقچه .

آلدى . (مصطفی پاشا ، بدون) والدى (ابراهيم) پاشا ايله (نوکلی)

(ویانه) نك پلانی

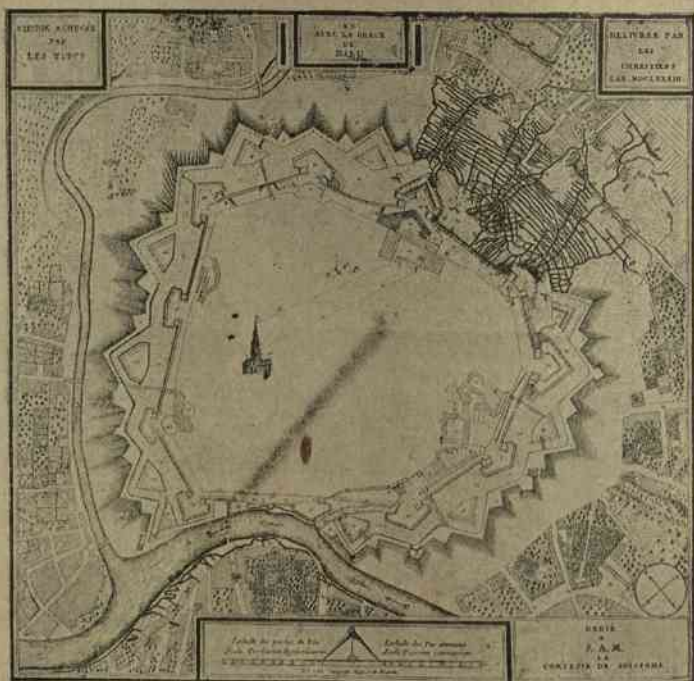
ایمره) نك رأی خلافتنه اولهرق (بانق قلعه) نی فتح ایتمهرك طوغریجه
(ویانه) اوزرینه یوردی .

امرای دریا ، (قریم خان) ، (قالغای سلطان) و (نورالدین سلطان) ك
وبعض چراكسه نك سالیانه لرینه ۱۷,۳۵۲,۰۰۰ آقچه .

روم ابلی و آناطولیده واقع جلتیکار (پرنج نازلاری) و عملجه خرقلرینك
تظهرینه و بعض اسكله لر و میری طالبلری، ایچون قدیم دن اولدینی منوال اوزره
اخراجات متفرقه ایچون سنه ده ۹,۰۹۷,۱۸۷ آقچه در .

جلبكشان اغنامندن یکسچری میدانی و سرای عامره قصابلرینه بدلیه اولهرق
سنه ده و بریلن : ۵۲ یوك و ایکی آقچه .

پادشاه حضرتلرینك نفس نفیسلری ایچون و اندرون هایون بقالقلرینه
مبايعه اولنان (اطلاس) و جوقه و مهمات سائره سنه و خزینه عامره ایچون
اشترا اولنان سمور کورک و متنوعه سراسر خاغلر بهاسنه سنه ده ۱۰,۵۶۲,۳۵۹
آقچه .

(ویانه) نك ديكر بلانی

اطراف ممالکدن رکاب همایونه کلن ایلیجیلر مهمانسه (تشریفات دفتری
 موجینجه) (۱,۰۰۰,۰۰۰) اون یوک آقچه .
 بولنرک مجموع مصارفی، سنهده: ۱۶۳,۶۳۰,۰۷۷ آقچه که کیسه
 حسابیه درت بیک طلسان بیق کیسه ایله اون بیک یتش یدی آقچه ایدر .
 (سنهده یتش بیک طقوز بوز او توز آلتی بولک درت بیک اوچ یوز آلتیش
 بر آقچه مصارف اولور که کیسه حسابی اوزره اون درت بیک سکر یوز قرق
 کیسه ایله درت بیک اوچ یوز آلتیش بر آقچه ایدر .
 منوال مشروح اوزره بالاده تحریر اولنان ممکن الحصول ایراد خزینه
 عامره برسنهده ۵۸۱,۲۷۰,۸۲۸ آقچه که کیسه حسابی اوزره اون درت
 بیک یتش یوز او توز بر بیق کیسه ایله اون بیک آقچه اولور .

(۱۰۹۴) سنه سی رجینک اون طقوزنده (ویانه) قربنه واصل اولدی. بوزمانده (فرانسه) قرالی اون دردنجی (لونی)، (استرازبورغ) شهرنی آلیور و (آلساس) ده مجتمع اردوسی (رهن) نهرینی چکه که مهیا بولنیوردی.

(ویانه) محاصره سی الی کونی چکدی. محاصره ده بولنانلر همان تسلیم اوله جقلردی. فقط عسکر مز فتور کتیرمش ایندی. حتی، اودون نقلی ایچون اون بش یکر می ساعتک مسافه یه کیدیلدیوردی.

بو آراق ینه خرستیانلق، عثمانلیق علیه نه حاضر لانیوردی.

آجیق:

حالا ایراد خزینه، مصرفی احاطه ایتکه کیسه حسابی اوزره اوچ یوز سکز کیسه ایله اوچ بیک بش یوز اوتوز اوچ آچه ایستر.

[۱۰۶۴ تاریخنده پایلوب «ترخونجی لایحه سی» نامیله مشهر اولان بودجه لایحه سننده واردات ۱۴,۵۰۳، مصارف ۱۶,۴۰۰ و آجیق دخی ۱۹۰۰ کیسه کوسترلش و برسنه لک وارداتک متداخل اولدینی بیلدیرلشدن.]

بو، بودجه نك ایجه آکلاشلمسی ایچون (غالب) بک مرحومک (تقوم مسکوکات عثمانیه) سندن شو جمله لری اقتباس ایدیوروز. متن کتابده دخی او قودبعکوزوجهله بوزمانده مسکوکات عثمانیه بک زیاده قاریشیق و کم عیار ایندی:

اکثریتله دور سابق مثللو ایکی دن درت جبهه قدر نقصان طوبولمشدر. (۱۰۶۶ءه ریال غروشلر ۸۰، اسدیلر ۷۰ آچه یه کچردی. غروشلر اکثر مقصوص و یازه و آچه لر دخی کم عیار و زبوف ایندی. مغشوش آچه لرک ترکیب اتنده برثلث کوموش، ایکی ثلث قالای وار ایش. مؤرخ (حاصر) یاری یاری به کوموش ایله باقیردن اولدیغنی سوبله مش. (نعما) (صاری باقیر آچه) ده مغشوشیتلر نك درجه سنی ایما ایله مشدر.

(قره مصطفی) باشانک (ویانه) محاصره سی (۱۰۹۴-۱۶۸۳)

۱۱۰۲ ده فیثات جدولی شویله ایدی :

جنس نقود	قیمت حقیقیه	قیمت موضوعه [۱]
غروش	۱۲۰	۱۶۰ آقچهیه
شریقی آلتون	۲۷۰	» ۳۶۰
یالدرز آلتون	۳۰۰	» ۴۰۰
پاره	۰۰	» ۴
مانقر	۲	» ۱

[۱] خزینه عمیره ابراد اوله رق اخذ و تحصیل اولنان نقود اولدیری اولدینی کی قیمت حقیقیه سیله و خزینه دن صرف واعطا اولنه حق و بین الناس تداول ایده جک انواع نقودک قیمت موضوعه ایله رواجی امر و تنبیه اولنمشدی .

(لهستان) هنوز نه در لو حرکت
ایده جگنی بیلمیورکن پاپا اون
برنجی (ئی نوسان) خرسیتیانلری
تخلیص ایچون قرال (ژان
صوییهسی) یه رجاچیلر یوللا-
دی . حال بوکه (لهستان)
ایچون اک برنجی منفعت (مجار-
لر) ی طوتمق ایدی . فقط
(صوییهسی) پاپانک توسطنه
طیانه مادی . یکرمی بش بیک
تازه عسکرله بیتشهرک اردو-
مزی فنا حالده بوزدی : اون

Kaiser Maximilian I. kaiserlicher
König von Ungarn, welcher am 10. Juli
im Jahre 1490 die Stadt belagert aber
am 13. September mit der
Kaiserlichen Armee wieder abgezogen
ist und großen Spott weg geschleudert.

مرازیفونی (قره مصطفی) پاشا
نامنه ایمراطور (لئوپولد) ه طقسان بیک عسکر تکلیف ایتمش ایدی .

۳۰ — فائده

۱۰۷۱ ده دیوان همایون آیینی

دیوان کونلری هفته ده درت کون ایدی . (بازار) ، (بازار ایتسی) ،
(صالی) ، (چهارشنبه) . بو درت کونک ایکسی یعنی بازار ایتسی ایله چهار
شنبه عرض کونلری ایدی .
بو کونلرده اهل دیوان صباح نمازی (آیاصوفیه) ده قیلارلر . بعده وزراء
یکچیری ضابطلری ، اوپه باشیلر برر نفر ایله ، سپاه ضابطلری وقاضیعسکرلر
چیقوب باب هایونک ایکی طرفنده طورورلر . دعای میدانه کلوب بردعاوقور .

فقط ایمپراطور، اون دردنجی (لونی) نک، (توکلی) ایله مناسبتی بیلدیکندن قورقوسندن قبول اتمدی. بونک اوزرینه (لونی)، (صو-

صوبه سکی

فاتحدن سوکره باب هاپونک قبولی، قیوجیلر آچارلر. اولاقیوجیلر کتخداسی ایله رئیس اتندی کیرر. سوکره گروه گروه داخل اولورلر.

(جهیمی باشی) نفریله اورته قیو خارچنده کی چنار آتنده (!) سلامه طورور. یکپجری اول کیروب برلرینه کیدرلر، سپاهی آغلاری دخی کیروب قیونک سول طرفنده «اسکی دیرک آیاغی» کرسی طاشی اوزرینه دیزیلوب اوطورورلر. وزرا ایله قاضی عسکر کرده برلرینه کیدرلر.

(چاوش باشی) و (قیوجیلر کتخداسی) دیوان ایله قیو اورنه سنده کی یول اوزرنده قیوه قارشی کوموش عضا ایله خصوصی (سکی) اوزرنده اوطورورلر. وزیر اعظم صباح نمازنی قبله قدن سوکره آته بینه رک جاوشلر وایکی کتخدا برلری (یکپجری و سپاه) و متفرقه وچاشنکیر آغلاری، کولکلوری، دلی باشیلری نفراتیله اوکده کیدرلر. وزیر اعظم، کتخداسی و محضر آغا طائفه سیله آرقه ده اولدینی حالده طلوع شسه طوغری کلیر. یکپجری کاتبی باب هاپون داخنده

بیہسکی) یہ سنک حقیقی دشمنارک (اوستریا)، (برانڈہ بورغ)، (پروسیا) و (مسقو) حکومتاریدر دیہ نصابجدہ بولندیسہدہ (صوبیہسکی) اہل اسلام علیہنہ یوریمکہ عزم ایتمش ایدی .

(لہستان) قرالی (ژان صوبیہسکی) — ایکنچی (ویانہ) محاصرہسندہ

خستہلر قیوسی اوکنده آتہ راکب اولدینی خالدہ سلاملار . صدراعظم اورتہ قیودہ آتدن اینزہ قیوجیلر کتخداسی وچاوش باشی قارشیلار . بو ائشادہ سقا باشی دیوان قیوسندن ایچری یہ سوقولوب صوت این ومدید ایلہ :

— بیورک !

دیہ باغیریر . اولا وزرا چیقوب دیوان قیوسندہ رئیس افندینک مکانی اوکنہ دیزیلرلر . آرقہلرنده ایکی قاضیسکر دیوان قیوسنک صول طرفندہ مقدم وزیرہ متوجہ طورورلر .

وزیر اعظم طیشاریدہ جبہجی باشی بی سلاملاقدن سوکرہ اول جبہخانہ یہ کیدر . ایچری یہ سلام ویرہرک کیرر . بلوک آغالری قیویانندہ سلامہ طورورلر . یولک اورتہسنہ قریب یردہ بر ساقی طاش واردر . آنک اوزرینہ کلدکدہ وزیر اعظم دونوب اولا بکیچری آغاسی جانبہ سلام ویریر . بعدہ بکیچری یہ

(فوهلنبرغ (Kohlenberg) محاربه سی دیه مشهور اولان بو محاربه ده (باد (Bade) مارغرافلری، (ساووا) پرنسی، (باویرا)، (ساقس)

(صوبه سکی) نك مجموعی

سلام ویریر، سوکره سپاهیلرک بلوک آغالرینه ، آندن سوکره کتخداستنه سلام ووروب یولنه دوام ایدر.

وزیرلری و دیوان اوکنی کچر . (طشهره خزینه) اوکنه قریب یرده برعالی چنار آغاجی واردر ، آنک دینه واروب باب السعاده اوکنده کی سکیلرده طوران قپو آغاسنی وایچ آغالری سلاملاز . دونوب وزیرانی وقاضیعیسکرلری ده سلاملاقدن سوکره ایجری دیوانه کیرز . آردنجه ده وزرا داخل اولورلر . قاضیعیسکرلر ده کیردکن سوکره وزیر اعظم اورته ده ، وزرا صاغنده اخذ موقع ایستکلری کبی صول طرفنده دخی اولاروم ایلی ، ثانیاً آناتولی قاضیعیسکره لری اوطورلرلر .

صاغده کی رکنده نشانجی ، صوله بونک مقابلنده اوچ دفتردار اوطورلرلر ،

پرنسلسری ، (آیزناخ Eisenach) ، (لوآنبورگ Lauenbourg) ،
(هولشتاین Holstein) ، (وورتمبرگ) ، (برونسویک - لونه بورگ)

(ویانه) محاصره‌سنده عثمانی بطاریه‌لری

بولنرک آردنده کی (قبه آلتنده) دیوان خواجه‌لری ، خلیفه‌لری ، شاکردلری
بولنورلر . بولنر: (روزنامه اول) ، (روزنامه کوچک) ، (محاسبه اول آناتولی) ،
(مقابله سواری) ، (مقابله پیاده) ، (محاسبه جزیه) ، (محاسبه حرمین) ،
(مقاطعه منسوخته) ، (مقاطعه استانبول) ، (مقاطعه آغریوز) ، (مقاطعه بروسه) ،
(مقاطعه اول) ، (مقاطعه معدن) ، (مقاطعه اولونیه) ، (مقاطعه کفه) ، (مقا.
طعه حاصل) ، (موقوفات) ، (تسلیمات) ، (تشریفات) ، (واردات) ، (شق
ثانی) ، (جدیده اول) ، (جدیده ثانی) ، (تذکره قلاع بزرگ) ، (تذکره قلاع
کوچک) و (تذکره مالیه) ، (محاسبه کوچک) ، (تاریخ برات) ، (مقاطعه
حرمین) ، (دوآندار) دن عبارت ایدی . بوقبه یه ملاصق بزقبه داها وارد
که بو اقلامک دفترلی سندوقه‌لری ایله اوراده بولنوردی . (هر دیوان کونی

Brunswick-Lüneburg) دو قه لریله ایمپراطور لنگ آلتی مارشالی
بولندیلار . اون بیک عسکر من شهید، اوچ یوز طوپ و بش بیک چاد-

(ویانه) محاصره سنده عثمانلی بطاریه لری

حاتم سلیمان (!) ایله مهرلوب آجیلیر . بونک خارچنده واقع ایکی قبه آره سنده
رئیس و کاتب لری نیک مکانلری واردر . (امین مطبخ) ، (امین شهر) ، (امین
ترسانه) ، (امین کربک) ، (امین غم) و (معماز) بونلرک جمله سی (سکی) او-
زرنده دیزیلوب اوطور لرلری ، بعده (خزینه) اوکنده ایکی کیمسه جهراً
سوره (فتح) اوقور ، تمام اولدقن سوکره ارباب شکایت و دعوا یه رخصت
و بریلور . ایش کورولسکه باشلار .

وزرانک باشلری اوزرنده قصر سلطانی ده قفسلی بر پنجره واردر . کاهی
پادشاه اول محله اوطوروب احواله نگاه ایدر .

ایکی تذکره چی ایله (چاوش باشی) ، دفترخانه و خزینه مهر لری آجوب
دفتر لری کتیر برلر . بعده بر ساعت قدر اولدقده یکبجری چور بالری طاسلر
و ایکبشر آتک ایله میدانه دیزرلر . (قوجیلر کتخداسی) دیوانخانه دن چیقوب

(ویانه) محاصره سی مناظر ندن

رمز و پک جسیم بر ثروت ضایع اولدی . علم رسول الله بیه کوج حال ایله قورتاریلدی . مورخین: (قره مصطفی) پاشا (صوبیه سی) اردو-

(ویانه) محاصره سی مناظرندن

اورته ده کی باغچه (اوقونه مامشدر) وزمه لرته واروب سلاملا رکه بیورک مقا-
منده در. اول ساعت یکچیری چوربایی آلورلر. ومطبخدن آغا نشیمننه وارنجه
سقف تختانی آلتنده اوطوروب برلر .

ایچری یه اوچ سفره کیدر : ایکسی وزیرلره ، بری قاضیسکرلره .
وزرا اوکنه بر قاج اسکمله قونوب (نشانی) و (دفتردارلر) و بعض وزرا
اسکمله اوزرنده اوطور برلر . (چاشنکیر) لر و (مهرت) لر خدمت کورورلر .
(مهرت باشی) و (مطبخ امینی) یئک ینیرکن وزرا حضورنده طورورلر. دیوان
خواجه لرینه لمخی برایی سفره طعام کلیر. بری (روزنامه) یه وبری (مقابله)
و (محاسبه) یه . باقیسی برر ایکیشر صحن چوربا ایله کچینیر. دفتردارک آرقه
طرفنده اوطوران بر ایکی قلم اربابنه قاضیسکرلر سفره سندن محضر باشیلر

سندن اول بر هجوم دها اجرا ایدمیدی (ویانه) بی آبردی دیورلر .
اردوی عثمانی طارمه طاغنیق رجعت ایدرکن (طونه) دن مرورنده

(ویانه) محاصره سی مناظرندن

برد اکیشر طبق ویررلر . مطبخدن شاگردلری برر سخن کتیروب آنشکله
اکتفا ایدرلر .

وزرا اوکنندن قالقان بک رئیس وچاوش باشی وچوبجیلر کتخداسی
اوکنه واریر . (چاوش باشی) دیوان قیوسی یاننده اوطوروب وچاوشلر ایله ،
قیوبجیلر کتخداسی ، اسکی دیوان خانه اوکنه کیدوب اوراده (سکی) اوزرنده
اوطوروب کاتب ایله بر . قاضیسکرلردن قالقان طعام آکا کیدر ومهترخانه یه
دخی چاوش باشیدن وریشدن قالقان کیدر .

قیوجی باشیلر (باب السعاده) ایله (اسکی دیوانخانه) آره سنده متمد سکی
اوزرنده دیزلوب اوطوریرلر . وعرض کونلری کوموش دکنک طونارلر .

تر سفره طعام یکیچری آغاسنه و بر سفره ده بلوک آغالرینه کیدر .

طعام بسدکن صوکره یکیچری سکیردیر . یکیچری آغاسی نیزه آغا

(برقانی) ده بردها (ایلی) لرك هجومنه معروض اولدی . ینه اون بیک قدر شهید ویردك . (استرغون) دوشدی .

(ویانه) محاصره‌سنده عثمانلی بطاربه‌لری

قبوسنه کیدر : بعده بلوك آغالی کیدرلر . بوندن سوکره ارباب شکایت و دعویا به بردها رخصت ویریلور . ایش کوریلور .
 بعده قاضیسکرلر قالقوب ایکیسی ده دیوان قبوسندن چیققدن سوکره وزیرانی سلاملارلر . وزرا ، آیاغه قالقوب سلاملری آیرلر و دونوب باب السعاده طرفنده کی آغالی سلاملارلر . چاوش باشی ایله قوجیلر کتخداسی آنلری برآز تشیع ایدرلر . بعده چاوش باشی اولا خزینه‌بی ، سوکره ایکی دفترخانه‌بی مهرلیوب مهری وزیر اعظمه تسلیم ایدر ، بوسیره ده آیاغه قالقوب تعظیم ایدرلر . دفترخانه و خزینه مهرلندکن سوکره وزیر اعظم قالقوب طیشاری به چیقار و آغاج دینه واروب باب السعاده طرفنده کی آغالی سلاملار ، دونر . وزیرانی و اهل دیوانی سلاملر . کیدر . قوجیلر کاتبی ده اورنه قیو داخلنده طوروب سلاملار .

پاشا، ویانه) بوزغونانگنك مسئولیتتی (بدون) محافظتی (ابراهیم)
پاشانك (صوبیه‌سی) اردوسنك ظهورینی متعاقب فراره یوز طومسنه

(ویانه) محاصره‌سی مناظرندن

۳۱ - فائده

چادرلر

چادر عثمانلیلرک ایلک خانه‌سی، ایلک سرایی، ایلک تختکاهیدر. بناء علیه
(اسکی عثمانلی چادرلری هم مکمل، هم متین، هم ده دلنشین ایدی.)
دولت آنجق (قو قولی) دینلین مؤظف عسکوک چادر وسائر لوازه‌نی
نقل ایتدیبردی. ایالات عسکری کندی بکریکیلری ایله سنجاق امراسنك
چادرلرینی قوللانیرلردی. بونلر یاغمور، روزگار، قار وحرارت شمسک تأثیرینه
مانع اوله‌جق درجه‌ده متین اولان باموق بزندن اعمال اولنوردی.
اسکی عثمانلیلرک خالی، کلیم، وآلچاق کرسیلر اوستنده اوطورمق معتادلری

حمل ایده رنك (یانق قلمه) سی جوارنده مشارالیهی اعدام ایتدی . اردو
منهزم برحاله (بلغراد) . آنجق کله بیلدی .

سلطان (محمد) رابع بوزغونلنی ایشیدیر ایشتمز (بلغراد) دن
(ادرنه) یه جان آندی . پادشاه ابتدا مرصع قلیج یوللایه رق سرداری
تلطیف ایتدیکی حالده بر آرز سوکره قهوجیلر کتخداسی (غزاز احمد)
نامنده برینی یوللایه رق اعدام ایتدیردی .

(چودت) پاشا تاریخنده دییورکه :

(اول وقتك مؤرخلری اگر (قره مصطفی) پاشا ابقا اولنسه ایدی سنه
آیهده تلاق مافات وندارك ضایعات ایلردی دیرلر . خصامی ایسه هان عسکره
استمات و سائره ایچون قتل اولملیدر دیه رنك اعدام ایتدیردیلر . لکن او یله
بر وزیر غیورک برینی کیم طوته بیلله جکنی دوشونه دیلر . یاخود اغراض ذاتیه

اولدینی جهته چادرلر او قدر یوکسک دکل ایدی . فقط قاشك صیقلنی جهته
آغیر ایدی . علی العموم بر دیرکلی و مخروملی اولوب دیرکی طوتدیرمق ایچون
ایب وقازیققر وار ایدی . اوستلری برقات بزدن اولوب پاشالره امر و معاوئلری

و منافع شخصیہ لرخی مصالح دولتہ تقدیم ایله صداقت یوزندن خیانت ایله دیلر .
وزیر مشارالیهک بحسب البشریہ تعجیل سببیلہ خطاسی اولسه دخی اعدامی دها
بیوک خطا ایدی .

(نتایج الوقوعات) ده دنیور که :

نمجه ایمراطوری (ویانه) تک محافظه سنی معتمد جنرالره تودیع وکندیسی
(پراغ) شهرینه عزیمت ایدوب اطرافدن استمداد ایله مشغول اولهرق یکریمی
درت بیگ له و او توز ایش بیگ نمجه عسکر یله قرق بیگ مقدازی سائر عساکر
معاونتدن مرکب بر اردو لهستان قرائتک قوماندانسته اولدینی حالده امداده
کلش و ۱۰۹۴ ستہسی رمضانک یکرمنجی کونی وقوع بولان مقاتله عظیمه ده
عساکر عثمانیه منہزم اولشدر .

مشهور (فندقبیلی محمد آغا) تاریخنده دخی مقیددر :

(اولا : بو سفرده اردوی هایونده مجتمع اولان عسکر هیچ بروقتده
کورلرک درجه ده کثرت اوزره اولدیفنه و ممالک عثمانیہ دن خلیجه تباعد

ایچون ایکی دیرکلی وایکی
قات بزلی چادرلرده
مستعمل ایدی .

خلا، چادرلی دخی
موجود ایدی . دیگر
چادرلرک دروننه قوبون
پوستی و اکثریا خالی

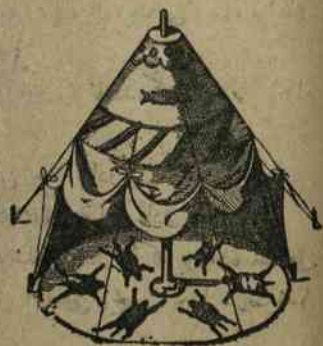
سرلردی . طیانق ایچون ایچی یوک طولو جوقة قابلی یاصدقر، سوکولوب
دوزولور کرسیلر بو چادرلرک باشلیجه اتانندن معدود ایدی .
انواعی :

۱ — قبو قولی پیاده بلوکارینه مخصوص چادر .
۲ — سواری عسکرینه و (طوبراقلی) دینیلن ولایت سوارینه مخصوص
چادر .

۳ — (شکلده کوریلن چادر دروننده کی عسکر قوبون پوستلری اوزرینه
اوطور مشلر، قرمزلی سختیانندن بر سفره (صفه) اطرافنده یمک بیورلر .

قیلندیغنه مبنی مدت محاصره برماهی تجاوز ایتدکدن سوکره ذخیره ومهمانده مضایقه حاصل اولیغه باشلادی وکیده رك عسکره یورغونلق وفتور عارض اولدی . ثانیاً : دشمن عسکرینک تقریبی استماع اولندقدن عتد مجلس مشاوره اولنوب اکثر ارکان وامرا محاصره بی ترک ومترسلرده اولان طوپلری بالاستصحاب کافه جنود اسلامیة ایله مدافعه دشمنه کیدیلوب بعده اقتضای حاله کوره حرکت اولتمسنی تصویب ایله مشلر ایکن صدر اعظم ترک محاصره بی تجویز ایتمکله کوچک طوپلر وخقیف عسکر ایله مقابله اولندی . وبعد الانهزام اردوی هایون مرکز نده دخی پایداز اولنه مادی . ثالثاً : دشمن (طونته) نهرخی کچمک اوزره اولدینی استخبار اولندقدن منع مرور لری ایچون قیریم خانی (مراد کرای) خان عساکر تاتار ایله اعزام قیلندینی حاله مشارالیه صدر اعظم دن دلکیر بولمسنه بناءً اوزاقدن دشمنک مرورخی تامشا ایدوب اصلا ممانعت قیلنده اولمادی . رابعاً : ابتدای محاصره دن برآی مرور ایتدکدن سوکره هرانه وقت اولسه هجوم ایله ظفر مقرر ایکن مظنون اولان اموال کثیره نك یغمايه کیتامسیچون صدر اعظم قلعه نك استیانا تسخیرخی التزام ایله دی).

۴ — بیسوک چادرده کوردیککنز
کولکالی شیلر پوست اولوب دیرکک
دیننده کی کولکه دخی سفره (صفه) دره .
۵ — دیرکک باشلق قطعه سننده
کوردیککنز بالق رسمی یکپجری اوپله .
سنگ علامتیدر . هر اورته نك کندیسنه
مخصوص بر علامتی وار ایدی که نفرات
بوللری قوللرینه دوکدیر برلر ، چادرلرینه
و باشلیجه اوپله لر سگ قبولرینه نقش
ایتدیر برلردی . باشلیجه علامتدر دوه ،
چتال ، قلیچ (ذوالفقار) ، ایکی هلال ،

اوستی اورتیلی چادر

سروی آغاجی ، طوب ، بایراق ، ال ، مردیون ، شمعدان ، فیل ، چیچک ،
صوفیانی ، قوش ، تفنگ ، اوق ، سوپورکه ، چفته بالق ، تکرک ، خرما
آغاجی ، آرسلان ، کمی لنگری ، ایکی مناره لی جامع ، بالطه ، چفته (و) ، کمی ،

دقت ایدیله جک اولورسه دولتک ایکنجی (ویانه) محاصره سی
 هزیمتدن سوکره (نمچه) ایله (مجار) دن، والحاصل اوروبای وسطی بلاد
 مفتوحه سندن ال جکمه باشلادینی آکلاشیلیر. و سلطان (محمد) رابع ال صوکره
 یوخطاسنی - آکلادی ایسه - کندی خلی مناسبیله آکلامشدر.

— ۵ —

(قره مصطفی) پاشانک (یانق قلعه) ده اعدام ایتدیکی (بدون)
 والیسی (ابراهیم) پاشا جلاد اوکنده وصیت ایدرهک:
 — پادشاهدن رجا ایدرم، (مصطفی) پاشا مدبر، سوزی مسموع
 بر وزیردر. او بی لغرض اعدام ایدیور اما سلامت دولت ایچون
 کندیسنه صاقین قیلمسون، دیمش ایدی. سلطان (محمد) ایسه
 کندیسنی قورتارمق بهانه سی (وندیک) لیلرک (موره) اوزرنده کی

یایراق انواعی، باجاق، ن، سپا، کویک، ساده (و)، ال آینه سی و سائره ایدی
 ۶ — باشلقی، باشلقسز مارکیز چادرلر.
 ۷ — اورته سنده چادر دیرکی اولیان (قوربا) نامتده کی چادر. (حمام
 چادری اوله جق.)

۸ — دوت عدد بز اتکلکدن یایلمش خلا چادری.
 ۹ — اوک طرفی کاملاً آجیق (کولکهک) دینیلن چادر.
 ۱۰ — بر دیرکلی وکنارلری آجیق باشلق چادر (که بوراده مستحق
 جزا اولانلر جزا لاندیریلیردی. اطراف آجیق اولدینی ایچون جزا هر طرفدن
 کوریلوردی.)

۱۱ — اوتاغ آصنی ویا دیوان چادری: بوراده سردار اکرملر و صدر
 اعظم لر رسم قبول اجرا ایدرلر، مذاکرات حریبه ده بولنورلر، طعام ایدرلردی.
 ۱۲ — خلوت چادری: صدر اعظم لره مخصوص اولوب بوراده او یورلر،
 استراحت ایچون بورایه کلیرلردی. بو چادرک صفوق هوالرله مخصوص طوق بزدن

غالبیتلری آجسیله پاشانی کسیدردی . حال بوک دیگرترفدن (پاپا) نک ریاستی تختنده اوله رق (آوسترا) ، (بولونیا) ، (وندیک) ، (مالطه) حکومتلرندن متشکل بر اون دردنجی اهل صایب اوزرمزه یوریمکه باشلادی . بر آره لق بو هیئت (موسقوا) جاری (صوقی آلکسیفنا) یی دخی برابرلینه آله رق (قریم) اوزرینه صالدریدلر . (صوبیه سی) : ترکلری شو زمانده اوروپادن چیقارمیلدکسه چیقاردق ، دبه ندا ایدیوردی . هر طرفدن بوزولیلوردق . (قره مصطفی) پاشانک یرینه وزیر اولان (سلیمان) پاشا (اوسک) ده مغلوب اوله رق (ویشغراد) ایله (واج) ، (پشته) الدن چیقدی . (بودین) محاصره اولندی ، دیگر بر اردومزده (خروآستان) ده کی (وهروویچ) ده بوزولدی . آرتق صره سیله (اویوار) ، (سکدین) (۱۰۹۷) ، (پجوی) ، (شقویش) برربر دوشه رک ال صوکنده (بودین) بردها عودت ایتمک اوزره (دوق دو لورن) ک اردوسی طرفندن ضبط ایدیلدی .

برحاله کلدک که (نقدان) قطعه سی ، لهیلرک تحت تهیدینه کیردی . آرتق (مجارستان) دن قطع امید ایتمک زمانی حوال ایتشیدی . سرعسکر (ابراهیم) پاشا (استرغون) ده بوزولدی کی خفیا مصالحه به ابتدار ایله دیکی بهانه سیله اعدام ایدیلدی .

معمول بر نوعی دها وار ایدی . صیرمه ایشله فی ایدی . داخلی خارجدن کو- روله مه مک ایچون بیضی و طیش احاطه اتمکلی اوکنده برده قیومی وار ایدی . ۱۳ — تانار چادرلری : بونلرک اوزرلری اوت ، چالی واکتویا بارکیر درسیله اورتولو ایدی . تانارلرک برده (چادرلری) لری وار ایدی . بش اشخاب چوقدن متشکل اولوب بونلری ایسته دکلری برلده قورارلر ، اوزرلرینه یاغ مورقلوینی اورلوب درحان برچادر حاله قویارلردی . اوزرینه اوکون درسی کرلی چاپرازلامه اوله رق یکدیگرینه مربوط ایکی - چوقدن یاپیلوش بر نوعی دها وار ایدی .

دیگر طرفندہ (قندیہ) قلعہ سی قوماندانی مشہور (فرانچسکو موروزی) جنوبی (یونانستان) مسسلط اولہرق (۱۰۹۴) دہ (آبا- ماورہ) آطہ-یہ (روزہ) بی، (فورون) ی، (قالامانہ) بی وسائر مواقع مستحکمہ بی ضبط ایتدی۔ برسئہ صوکرہ (ناوازین)، (بتون)، (آرغوس)، برسئہ صوکرہ دہ بتون (مورہ) بی آلہرق المزدہ آنجق برقاچ موقع براقدی۔ حتی (پازاس) ی آلہرق (اینہ بختی) کورفرزی

۳۲ — فاندہ

مسکوکات

— ۳ —

آچہ، کوموش سکہ دیک ایدی۔ (اورخان غازی زمانندہ کیسلین آچہ لک دردی و بعدہ اوچی بردرہم کلککلہ اوچ آچہ نک ثقلتی بر درہم کو۔ وشہ مساوی ایدی)۔

سلطان (سلیمان) ثانی زمانندہ آلتی درہم وزنندہ غروش کیسلمشدر۔ (احمد) ثالث زمانندہ یکرمی اوچ عیارندہ و بر درہم بش بغدادی ثقلندہ کیسلین فندق آلتونلرینک ایکسی تمام یوزلک مجیدیہ آلتوننہ معادل ایدی۔ غروش ابتدای تأسسندہ، قرق زولتہ طقسان آچہ بہ معادل ایدی۔ (زولتہ) نک عیاری، ثقلتی بالآخرہ یوزیلہرق سلطان (محمود) ثانی زمانندہ اووز بش پارہ بہ ایدی۔ بعدہ الفای ایدی۔ پارہ اوچ آچہ ایدی۔ (مانغر) سلطان (سلیمان) زمانندہ کیسلمش وابتدالی برقیہ یاقردن سکز یوز مانغر کیلوب ہر اوچنہ وضوکرہ لری ہر ایکسینہ بر آچہ رایج قونولمش ایدی۔ (فاغ) دورندہ آلتونک بردرہمی اون آچہ بہ ایدی۔ عیاری دہ طقسان ایدی۔ فقط (باہرید) ثانی زمانندہ سکسان بشہ ایدی۔ (یاوز سلطان سام) ک تختہ جلوسندن (سلیم ثانی) نک نہایتہ قدر:

ده ضبطه تشبث ایتدی . (قورنت) ی اشغال و (آته) اوزرینه سوق عسکر ایدهرك باروتخانه اتخاذا ایدیش اولان (پارته نون) ی [۱] برکولله اصابتله محو ایله دی . (افلاق) ، (اسقلاونیا) ایله (بحارستان) ك بقیه سی ، (خرواستان) ك بر قسمی آوستریالیلر طرفندن اشغال ایدیلدی . صیره (صربیه) یه گلش ایدی .

(سلیمان) پاشا ظهور ایدن اختلال اوزرینه اردوینی بر اقوب فرار ایتدی . اردوایسه کیتدیجه قاریشیوردی . عسکر بالذات (بوسنه) والیسی (سیاوش) پاشایی سردار نصب ایلهرك (سلیمان) پاشا علیه قلمه آنان محضری پادشاهه یوللادی . (سلیمان) پاشا سر عسکر لکننده سلطان (سلیمان) دن یوز اللی سنه سوکره (مهاج) ده فنا حالدیه بوزولدینی کبی عسکره دخی معناً بوزغوناق کتیره جک معاملانده بولنش ایدی .

[۱] (پارته نون Parthénon) آتنده اساطیردن (مینروه) نامنه

یا بیلنش بر معبد ایدی .

قره غروش یعنی قره میس ۴۰

سلطانی دینلن (دوقا) ۵۰

بحار و عثمانلی آلتونلری ایکی (فیلبورین) و اون بش (قرایسر) یعنی ۶۰ آقچه ایدی . بر آقچه (نسه) پاره سیله ایکی قرایسردن بر آرز زیاده جه ایدی . (مراد) ثالث زماننده کوموش سکه تک عیاری تبدیل اولنورق یوز درهم کوموشدن ۴۰۰ آقچه کسبله جک ایکن سکز یوز ، بیک آقچه کسبلهرك آقچه تک قیتی پک چوق تزل ایتدی . قرق آقچه یه اولان غروش بودورده اللی و آلتونک درهمی یوز یکریمی آقچه یه چیقدی . سلطان (محمد) ثالث زمان سلطنتنه مصادف ۱۰۰۶ تاریخنده بر درهم کوموشک سکز آقچه یه کچمی امر اولندی ایسه ده حکمی جاری اولادی . بالعکس آلتون یوز یکریمی آقچه یه چیقدی . بو تزله ، دبدبه و دارانک سبب اولدینی ظن ایدیلرک چاوشلرله امرانک و مأمورینک کوموشلی

مخضرده: (اوسك) اوواستنده عموم ذخیره سنی توزیع ایتمدیکی، آنک یرینه اوچر آقچه ترقی وعد ایتمدیکی حالده انجاز ایتمدیکی، (استونی بلغراد) ذخیره کتورنلره ویریله جك بشر آقچه پی کتم ایله دیکی، تحت محاصره ده بولنان (بدون) ه بکر میشر آقچه ترقی ایله یازدینی سردنکچدی بیلردن پك چوغی شهید اولدینی حالده کیرمکه موفق اولانلره برشی ویرمدیکی، (بلغراد) ده پك چوق عسکرک اسامی سنی دفتردن سیلدیکی، والحاصل سنجاق شریفی آلهرق (طونه) دوناماسیله فرار ایتمدیکی سیلدیر بیلوردی. (سیبوش) پاشانک سردار لنی حقتنده سلطان (محمد) رابع طرفندن گوندربان فرمانه عسکر راضی اولمیهرق عودته قرار ویردیله. فساد وقتنه کوندن کونه آرنیوردی. یکیکچری او جانغی چاوشارندن فتواچی (احمد) چاوش، سپاهدن (کوچک محمد)، ملازم باشی (احمد)، (ملاطیه) کتخدایری (چولاق حسین)، (نوقاد) کتخدایری (ابویوسف اونغلی حمزه)، (حاجی علی) وقتدیلهچی و سائر ناملرده برطاقم محرکار، کلاه

وصیرمه لی غاشیه لره پنمه ملری والبسه صیرمه ایله ایشلمش ایسه کیمه ملری امر اولندی ایسه ده بونک هیچ بر تأثیری اولمادی. آلتون یوز آلتمش وغروش یوز اون آقچه به چیقدی. اصناف ایسه آلتمش ویریشده آلتونی یوز اونه وغروشی آلتمش آقچه دن زیاده به آلمادی. صدراعظم (عسجی حسن پاشا) زمانته قدر آقچه نك قیمتی ایندی. حتی آلتون ۲۲۰ آقچه به کچر اولدی. پاشا خالص عیار آقچه قطع ایتمیردکن صوکره آلتون یوز بکر می به، وغروش ده سکسان آقچه به ایندی (۱۰۰۹).

۱۰۵۰ ده آلتون ۲۵۰، غروش ۱۲۵ آقچه به چیقدی. ینه بو تاریخی متعاقب صدراعظم کانککش (قره مصطفی پاشا) سکبه تی تصحیح ایندی. آلتونی ۱۶۰، غروشی سکسان آقچه به ایندی.

۱۰۵۰ تاریخنه قدر عثمانلی آلتونلری بوزولماش ایکن مشکلات مالیه حسینیه عیاره خلل کلدی. حتی (ملک احمد) پاشا زماننده آرن اوودلق ایله

و اعتبار قائمق هوسيله اردوده کی دفتر دار (مصطفی) پاشایی، تذکره اول
(مختار)، تذکره ثانی (لطفی)، دفتر امینی عجم زاده (حسین)، صدر
عالی قیو کتخداسی (عبداه) افندیلری قتل ایله دیلر.

اردو استانبوله طوغری یورینوردی. سلطان (محمد)، (سلیمان)
پاشایی بولدیروب سر مقطوعنی (قلبه) یه واران اردویه یوللادی،
قائم مقام صدارت (رجب) پاشا-انکده بولدیریلوب کلله سی یوللانجهنی
خط هایون ایله بیلدیردلی ایسه ده حسن تأثیر ایتمدی. زوربالر:

— پادشاهمز بو خصوصی مقدهما فکر ایله دین و دولته لایق و ناموس
سلطنته موافق حرکاتی التزام ایله ملی ابدیلر. هوای شکار ایله وقت
کچیردی. و خامت عاقبتی ملاحظه ایتمک کړک ایدی. آرتق وقت
کچدی، دبدیلر.

دیگر طرفدن (آوستریا) لیلر بتون بتون (اردل) کیردیلر.
«اتفاق مقدس» ارکانی متصل ممالک عثمانیه اوزرینه یورینورلردی.

• (بلغراد) ده زیوف غروش کسدیریلوب بونک بهرینه ۱۱۱۸ آقچه قیمت قونولدی.
۱۰۶۵ ده صدراعظم اولان (مراد) پاشا دورنده ایسه آقچه کیفیتی بتون بتون
بوزولدی. «چنکانه» و «میخانه» آقچه سی دیمکله مشهور (قزیل آقچه) کچیر
اولدی. صرافلر یو یوزدن عیار سکه نی عادی کوموش کبی طاریوب آلفه
باشلادیلر. (چنار و یا آغالر وقعهی سی - که معلوم کزدر، بو مسئله اوزرینه ظهور
ایتمیدی.)

۱۱۱۰ ده بر آقچه بو کونکی رایج ایله بدی پاره اولمق لازم کلیور.

۱۱۳۸ ده آقچه نک رایجی تکرار تصحیح اولنه رق :

۴۰۰ جدید استانبول آلتونی

۳۳۰ مصر زنجیرلیسی

۳۱۵ « طغرالیسی

(خرواستان) ده (قوسطانوويچه) ، (صربيه) ده (نيس) و (باطو-
نيچه) ده بوزولوق. (نيس)، (ويدن) دشمن الله بكدي . (صرب) ،
(قره طاغ) ، وساژ تبعه خرستيانيه اعلان عصيان ابيديورلردى . اردو
ايسه (ادرنه) به واصل اولشيدى . خلع سوزلرى قوتلى قوتلى سويلنمكه
باشلادى . هراوجاق ايكيشر آدم تعيين ايدهرك علمايه واعيان و اشرافه
كوندرديلر .

صدارت قائم مقاملغنده كوپريلي زاده لردن (مصطفى) پاشا بولنيور-
دى . مشاراليه علما و ارکان دولتي (آياصوفيه) جامعنه طوبلادى .
اوراده :

— پادشاهك ايشي كيجه ، كوندوز شكار آردنده كرمك اولدى .
دشمن هر طرفدن حدودى چيكنه دى . خير خواهان دولتي سورديلر .
اورته نلى فساده ويرديلر . بويله بر پادشاهك شرعاً سخى لازم گلزمى ؟
ديدى . حضار تصديق مقامنده سكوت ايتديلر . بعده جمله قالقيابوب
سلطان (محمد) رابعك برادري (سليمان) خاني (چشيرلك) دينيلان سراي
محلندن آلهرق تحت عثمانيه اجلاس ايتديلر (۱۰۹۹) .

۱۲۰	جدید غروش
۶۰	» نصفی
۳۰	» ربعی
۳۷۸	اجنبی سکه لردن یالديز آلتونی
۳۶۰	مجار آلتونی
۱۴۴	عتیق اسدی غروش
۱۸۶	سکزینچی درهم بر دنك کلن (سولیه ریال غروش)
۱۸۱	» » قره »
۸۸	عتیق زولته

فروق سنه، یدی آی سلطنت ایله مشدر . اثنای خلمده قرق سکز
باشلرنده ایدی . سلطان (مصطفی) و سلطان (احمد) ناملرنده ایکی
شهرزاده سی دنیایه گلشدر . حین جلوسنده غایت ضعیف و نحیف برصبی
ایدی . بکریمی باشندن صوکره اورته حالده سمیزلیه رک جه دار اولدی .
اوموزلری ، کوکسی واسع ، بلندن آشاغیبی اوزون اولوب بوبجه
دخی اوزون ایدی . آجیق قاشلی ، الا کوزلو ، سیره ک صقاللی ایدیسه ده
بیقلری چوق ایدی .

مشارایه ، اختلال عسکرینک کسب شدت ایتدیکی ائنده (سیاوش)
پاشا کوپرلی مرحومک کوله سی و دامادی اولوق حسیدله کوپرلی زاده
فاضل (مصطفی) پاشایی صدارت قائم مقاملغنه اقعاد ایله مش و پاشا حضوره
کیردیکی ائنده : باباک وقرداشک صدارت لرنده پک راحت ایتمشیدم ،
سکا چوق جور و اذا ایله دم دیه اعتذار ایده رک غائنه ک دفعنه خدمت
ایتمنی سوله مشدر .

سکزچوق درهم بردنک کلن پویه غروش « ۱۷۳
ایکی « « بیوک لپور ۲۴
بر . « « کوچک ۱۰

آقچه یه کیتسی ، قیرقیلمش پاره نك کجه مسی ، ممالک ایرانیه دن ضبط
اولنان ، عملدرده سکه نك نام پادشاهی به ضرب اولنسی ایچون (عباسی) نك وزنی
یدی دنك اولانك ۱۶ ، و آنك نصفی ۸ ، و آنك نصفی ۴ پاره به رایج اولوق
اوزره ، اوزرینه طغرا باصیله رق (سلطانی) نامیله تداول ایتسی ، وزنی تام
اولیانلره سکه هایون اورولماسی ، جدید زنجیرلی آلتون قطع اولنوب بونك
بکریمی درت قیراط خالص آلتوندن هر بوزی ، یوز اون درهم کلك وهری
درت یوز آقچه یه کچنک اوزره باصیلمسی امر ایدیلدی .

۱۱۵۳ ده اسکی پاره نك هر درهمی حکومت طرفندن ۱۳۰ آقچه یه

یکرمنجی باب

یکرمنجی سلطان سلیمان

(۱۰۹۹) ده تخت عثمانی به جالس اولمشدر . ۴۷ یاشارنده ایدی .
سلطان (ابراهیم) ک اوغلی و آوجی سلطان (محمد) ک کوچک
برادریدر .

زمانک ابلک مهم وقعهسی عسکر زوربالرینک قیامیدر . سوء اداره
وعسکرک عادت ایدیندیکی عدم انضباط، دولته غائله اوستنه غائله
آچوردی . (بلغراد) ده قیام واختلاله سبب اولانلر یوز بولمشردی .
یکیکچریلر « یکی اوطلر » اوکنده، سپاهیلر (آت) میدانده طوبلانوب
عقد اتفاق ایچون سوزلشدیلر . بوضیره ده سپاه طائفهسی، سرکرده لردن

تبدیل اولنهرق خلقه تام العیار غروش آچه طاغیدیلدی . ینه بو زمانده
(زر محبوب) ایله (جدید استانبول) آلتونلریته رایج قونولدی .

۳۳۰ طغرالی زرمحبوب

۱۱۰ مصر زنجیری آلتونی

۱۰۵ مصر طغرالیسی

۴۰ غروش

پارهیه کیمسی امر ایدیلدی .

۱۲۰ ده : ۱۱۸۵ زر محبوب

۱۶۰ فندق آلتونی

آچهیه چیقدی . (عبد الحمید اول) دورنده کسینلن ایککلیک غروشلردن اوچ
غروشتک شیمدیکی الی غروشه مساوی اولدیغی درمیان ایدیلیور .

ایکنجی سلطان (سلیمان)

• کوچک محمد • ی
 پارمله دیلر . زورباردن
 (جولاق حسین)
 ترکان آغالغی ، (حمزه)
 آغا ، نوقات ، (کل
 حسن) غلطه ، (قرمانلی
 عثمان) مار دین و یوده .
 لقلرینی ، (کل پیری)
 نام شخص اورته یازید
 تولیتینی ، (سید محمد)
 قپوجیسر کتخدالغی
 بنسه دیلر زوربار ،
 شهرده رجال دولتمدن
 و اصحاب ثروتدن او .

لانلری اولرندن قالدیردیلر (فضلی) پاشا سراینده زورله پارملرینی آلدیلر .
 جالوس بخششی و بریله دیکندن طولایی قیام ایتدیلر . درت بیک بش یوز

جدول آتی مسکوکاتک رایجی حفته بر فکر و بره بیلیر :

تاریخ	جنس	رایج	طوتدینی آقجه	پاره ایله دکری	بردرهم کوموشک بر آقجه نیک شیمدیکی
۹۰۰ دن ۹۸۵	یالدر آلتنوی	۶۰	۳	۴۰ پاره	
۱۰۰۳	»	۱۲۰	۶	» ۳۰	
۱۰۰۲	»	۱۶۰	۸	» ۱۵	
۱۰۵۰	»	۲۵۰	۱۲	» ۱۰ (کسری محذوف)	
۱۱۰۱	»	۴۰۰	۲۰	» ۶	
۱۱۳۸	»	۴۰۰	۲۰	» ۶	
۱۱۸۵	»	۴۰۰	۲۰	» .	

[مسکوکات عثمانیه قنالوغی]

اللی یدی کیسه آقجه بولوب بولوشدیرله رق توزیع ایدیلدی. بوقیامک ساثر قیاملردن فرقی وار ایدی : اولکی قیاملرده سسپاه ایله یکیکچری آره سنده اتفاق بولغیوردی. بودفعه اتفاق وار ایدی. قائممقام صدارت کوپرلی زاده (مصطفی) پاشایی، شیخ الاسلام دباغ زاده (محمد) افندی بی برهفته اول یکیکچری آغاسی اولان (عبدالله) آغایی عزل ایتدیردیله. آغا، زورباردن مشهور (فتواجی) بی آدم لردن برینه اولدورتمشیدی. متفقلرده آغایی بارمله دیله. بونی متعاقب دفتردار (حسین) پاشانک قوناغنی یغما، صدر اعظم (سیاوش) پاشانک ده سراینه هجوم ایتدیله. استانبول اشقیا اوجاغی کیلمش ایدی. حتی صدراعظمک قوناغنی پنجه دمیله برینه وارنجه یه قدر قیردیله، حرمنه تعرضله برابر کندیسنی ده قتل ایله دیله. غزما مالزدر دیه اموانی و جاریله رینی حاللر آرقه سنه ویردیله. پاشانک نفسی آل قانلر ایچنده اولدینی حالده سوقاق اورته سنده قالدی. پادشاه ده هیچ بر قوت و قدرت یوق ایدی. ابرته سی کونی

۳۳ — فأنده

تحریر املاک

الده موجود معلوماته کوره (سلیم خان) ثانی زماننده استانبول قاضیسی (زکریا) افندی تک برنحرر املاک معامله سی یا پنهینی آکلاشیلور. فقط (مراد) رایع زماننده یاییلان تحریر املاک مکمل اولدینی مرویدر. بو تحریر اوچ آیده اکیال ایدیش و (اوصاف قسطنطنیه) نامی ویرلشدر: بو تحریر کوره استانبول، ایوب، غلظه، اسکدار مولویتلرنده :

۶۷۰ محکمه شرعیه — ۷۴ جامع سسلاطین — ۱۹۸۵ وزیر اعظم

جامی — ۶۹۹۰ محله مسجدی — ۶۶۶۵ مساجد و جوامع اعیان و کبار —

۱۹ عمارت — ۹ خسته خانه — ۱۹۹۳ صبیان مکتبی — ۵۵ دارالقرآه

شیخ الاسلام (فیض الله) افندی ایله روم ایلی و آناتولی قاضیه مسکر لرینی
 آغا قیوسنه چاغیروب « دولت ایله دعوا من و ار در » دیدیلر . فقط
 زور بار نه یابد قلمی بیلمیور لر دی . بدستانده ساداتن برینک دکانندن
 زور ایله اشیا آلملاردی . دکانلر قبانندی . سیده بر صیریق اوجنه بیاض بر
 بز باغلا یوب مسلمان اولان سنجا ق دینه کلسون دیه ندا ایتدی . خلق
 (سنجا ق شریف) چیقمش دیه طویلاندیلر . بو حال ایله سرایه کیمتدیلر .
 اشقیادن قوجیلر کتخداسی (مصطفی) نی ، زور بار دن بر طاقنی
 اولدیر دیلر . قائم مقام صدارت (اسماعیل) پاشا صدر اعظم اولدی .
 یکیکچری آغاسی (علی) ایله (سیاوش) پاشا سرایخی بقما ایدن لر دن بر
 قاجی اعدام و صلب اولندی .

بوداخلی اختلال ذاتاً حدود ایشلرینک یوز اوستنه قالمسنه سبب
 اولمشیدی . اردو آنجق ابرتسی سنه حرکت ایده بیلیدی . فقط نمچه لیلر
 (مجارستان) ایله (هالماجیا) و (بوسنه) ده بر چوق شهرلری ضبط ایتدیلر .

— ۱۳۵ دارالحدیث — ۵۵۷ خاقاه — ۶۰۰۰ زاویه درویشان —
 ۹۱ مسافر خانه — ۹۷۹ کاربانسرای — ۵۵۶ تجار ت خان — ۶۸۶ بیکار
 خان — ۹۹۹۰ اسلام محله سی — ۳۰۴ روم محله سی — ۹۵۷ یهودی
 محله سی — ۱۷ فرنک محله سی — ۲۷ ارمنی محله سی — ۶۸۹۰۰ وزرا
 اعیان ، علما قونانی — ۱۴۵۳۶ وزرا سرایلرینه مخصوص حماملر —
 ۴۰۰۰ وزرا و علما چشمه لری — ۹۹۹۰ خصوصی و عمومی چشمه لر —
 ۹۰ قلعه داخنده عمومی و خصوصی حمام — ۶۵ قلعه خارچنده کی حماملر —
 ۷۹۸۹ صو مو صافی — ۲۰۰ سییل — ۱۰۰ طائلی و طوزلو آیا زما —
 ۶۰۰۰۰۰ صو قیوسی — ۵۵ صو صهرنجی — ۳۰۰۰ مخزن خان —
 ۳ استانبول و غلطه بدستانی — ۳۷ قیان دقیق و غیره — ۳۵ میری
 قنطاری — ۲۵ تمحیص اماتی — ۱ میزاق حریر — ۱ شمه خانه اماتی
 — ۱ سیمکشانه اماتی — ۱ کومروک اماتی — ۱ نجیک چارداغی —

(کريد) ده (قنديه) قومانداني اولان مشهور (موروزيني)، (ونديک) ليبر نامنه اخذ انتقام ايجون اوغراشيبور، (موره) يني كاملا ضبط ايتمه چاليشيوردى. (اکري) قلمه سي ده تسليم اولدى. صدر اعظمک حربه کيده جک اقتدارى اولما سندن، شاشقینلق و آدم سزک يوزندن (يکن عثمان) پاشا نامنده برتوزيدى سرعسکر اولدى. (عثمان) پاشا آناطولى قطاع طريقتدن بر شقى ايدى. آکلايک که دولتک محافظه سي کيمک اله توديع اولدى. فقط ديگر طرفدن مرقومک دفع وازاله سي دوشونلک باشلاندى. (آناطولى) ايسه بتون بتون قاريدى. توريدى طائفه سندن بر آلاى اشقيا (اسکي شهر) طرفلرنده طوپلاندى. حکومت سزک ميدان آلمشيدى. بو آراق (آوستريالى) لرله بر معاهده صلحيه عقدينه تشبث ايديله رک حتى بر هيئت سفارت دخي يوللاندى ايسه ده (آوستريا) ليبر وقت قازانق ايجون هيئتي بکلتديلر. چونکه متفقلرى اولان (ونديکلى) لرله (لهلى) لره بر معاهده قطعيه به اساس اوله جق

۱ قره کومروکى اماتى — ۱ ياغ قيانى اماتى — ۱ بالق اماتى — ۱ طوز اماتى — ۱ پکسما د اماتى — ۱ شراب و مسکرات اماتى — ۱ باروتخانه اماتى — ۱ باروت کارخانه سي — ۱ اسپرخانه اماتى — ۱ ضررخانه سلطاني — ۱ جوقه انبارى — ۱ بغدادى انبارى — ۱ اودون انبارى — ۱ مطبخ امينى — ۱ باصديرمه امينى — ۱ سلخ خانه اماتى — ۱ شهر اماتى — ۱ چارداق امينى — ۱ جبه خانه خزينه سي — ۱ ترسانه اماتى — ۱ آت بازارى اماتى — ۱ دقيق ديوانخانه سي — ۱ خاص اوتلق انبارى — ۱ اصطليل خاص (آخور) — ۱ اصطليل باب آخور — ۱ وفا ميدانى اصطليلى — ۱ زندان اسراى سلطان — ۴ زندان مديونين — ۳ ميرى بالق داليانى — ۳ ميرى قارلنى — ۶۰۰ آتک فرونى — ۳۰۰ آت دکرمانى — ۲ قورى چشمه قربنده صو دکرمانى — ۱ نزول امينى — ۱ سبزخانه امينى — ۱ قورون امينى — ۱۶۶۲ اسکي بيکچرى اوپه لرى ،

مقدمات ایستلافیه شرائطی صور مق مجبورینده ایدیلر . بالاخره وقوع بولان مذاکرانده (آوستریا) لیلر عثمانیلرک تکالیفی مغرورانه ردایدیلر . (اولاح)، (اردل) و (مجارستان) ک کاملاً ترك ایدلسنی طلب ایله دیلر . حتی بزم مرخصلر من :

— استانبولی نهدن ایسته مدیکز؟ متمجب قالدق . دیمشلردر .

بوآنشاده (سدالبحر) محافظی تکفور طاغلی (مصطفی) پاشا جلب اولنهرق عهدسنه صدارت ویریلدی . داخلی قاریشیقلاق دفع ایدلمک مقصدیه (مجار) سرعسکرلکنندن عزل ایدیلن یکن (عثمان) پاشا ابقا و آناتولیده کی توریدیلر رؤسائنه سنجاق توجیه ایدیلدی . (قندیه) ده بولنان قوقولی عسکری عصیان ایدمک محافظ (ذوالفقار) پاشا ایله سائر اسرا و (طمشوار) ده دخی عین قیام وقوعه کلهرک (ابراهیم) پاشا قتل اولندیلر .

یکن (عثمان) پاشا، صدرسابق (اسماعیل) پاشا زماننده عزل ایدیلهرک

- بکیچری خانهلری وسکیان بکیچری اوطلهلری — ۱ عجمی اوغلانلری خانهلری
- ۱ جبه خانه — ۱ قلفات خانه — ۱ مرانغوزخاننه — ۱ ترسانه — ۱
- خمیره خانه — ۴ مولویخاننه — ۱ میری یغورت خانه سی — ۱ بطل کاغد
- خانهلری — ۱ میری آرسلان خانهلری — ۷۰ میری شیشه خانه و بویا خانهلری
- ۱۰ کوموشخاننه — ۱ تفنکخاننه — ۱ سبزه خانه — ۱ چارطاق
- خاننه — ۱ سلخ خاننه — ۵۱ یدی قلعه ده باصدیرمه خاننه — ۱ قورشون
- خاننه — ۱ قلندرخاننه — ۱ مطرب خاننه خاصه — ۱ سازنده مهترخاننه
- وکوس خانهلری — ۱ مهترخاننه خیمه — ۱ پیک خاننه — ۱ نقاش خاننه —
- ۱ طوغرامه خاننه — ۱ سقا خاننه — ۱ صوبولجی خاننه — ۱ دوکمه چی خاننه
- ۱ تریزخاننه — ۱ تریزی طولامه خاننه — ۱ طوب عربهلری کارخانهلری
- ۱ قوچو عربهلری کارخانهلری — ۱ فشنکخاننه — ۱ بکیچری تعلیم خانهلری
- ۱ بکیچری صامصون خانهلری — ۱ بکیچری زغرچی خانهلری — ۱

(بوسنه) والبلکنه نصب ایدلمش ایدی . مرقوم بومعامله دن کنديسنک محوی مقرر اولدیغنی بیله رك (بلغراد) محافظی اولوب سرعسکر نصب اولنان (حسن) پاشا علیه یوریدی . استانبول دن (حسن) پاشایه کوند ریلن منشوری ضبط و (بلغراد) ه دخول ایدی .

(وندیک) لیلر (آغریبوز) ی محاصره ایدیلر . مضایقه مالیه سوقیله اولجه الغا ایدیلن شراب و مسکرات رسمی تجرید، توتوندن ده کومروک آلمسی تنسیب ایدیلدی .

هر طرفدن یکی بر غائله ظهور ایدیوردی . فقط (نمچه) لیلر (اویلوق)، (پترواردن) کبی شهرلری آلدقن ماعدا (بلغراد) اوزینه ده یوریدیلر . حدودده بولنان اهالی خرسیتیانیه دخی قیام ایتشاردی . یکن (عثمان) پاشا کمال اهالندن برکیجه (سمندر) هیه قاچدی . اهالی و محافظلر شاشیردیار . (نمچه) لیلر (بلغراد) ی، (سمندر) یی آدیلر . دولته کی ضعفه باقک که اوتهدن بزی دولته خیاتی آشکار اولان و بو

بوستانچی صامصون خانسی — ۱ بیکچری تازی خانسی — ۱ بوستانچیلر تازی خانسی — ۱ دوغانچیلر کارخانهسی — ۱ قوجبی باشی کارخانهسی — ۱ تمغاجی باشی کارخانهسی — ۱ قزغانچی باشی کارخانهسی — ۱ دوکهچی باشی کارخانهسی — ۱ سراج باشی کارخانه کبری — ۱ حاجی باشی کارخانهسی — ۱ معمار باشی کارخانهسی — ۱ دوغرامهچی باشی کارخانهسی — ۱ حصیرچی باشی کارخانهسی — ۱ مرمتچی باشی کارخانهسی — ۱ کره چی باشی کارخانهسی — ۱ بازرگان باشی — ۱ آق دکز و قره دکز و اهل قبله باشی — ۱ سرکچی باشی کارخانهسی — ۱ طورشوچی باشی .

بوراده نه قدر خانه و کارخانه یازیلی ایسه جملهسی میریدر . بونلری اوقومقله اون برنجی عصرده اولو استانبول ، یدی قله ، ایوب ، کاغذخانه ، سودلیجه ، پیری پاشا ، خاصکوی ، قاسم پاشا ، غلطه ، طوغخانه ، بشکطاش ، بوغاز حصارلری ، بکفوز ، چنکل کوی ، قوزغنجق ، اسکدار ، وقاضی کوشده نه قدر

دفعه (بلغراد) ی فرار آ تسلیم ایدن یکن (عثمان) پاشا بر غائله چیقاری
 قورقوسیه بینه حدود سرعسکر لکنده ابقا ایدیلدی . پاشا (ودین) .
 کیدنجیه قدر معیتی، اطرافی یغمالادی . سلطان (سایان) ایلک بهارده
 بالذات سفرده بولنق ایچون (ادرنه) به کیتدی .

لکن (آوستریا) لیلر ایلیریلیورلردی ، صدراعظمک ریاستی تحتنده
 عقد ایدیلن بر مجلس استشارده (استانبول) ، (اسکدار) ، (غلاطه) و جوار
 قضاارده بولنان آتی بلوک خلقی ایله درگاه عالی یکیچریلی، جبهجی ،
 طوپچی ، زعما و ارباب تیمار ضابطاری معرفتیه طوبلانوب (ادرنه) به
 یوللانیدی کچی نفس استانبولدن دخی عسکر آتقی قرار کیر اولدی .
 هر نفره یوز اللبشر غروش و یرمک اوزره هر خانه دن ایکیشر نفر
 ندرکی تسیب ایدیلدی . فقط استانبول اهالیسی (بدل) و یرمک نیازنده
 بولندیلر . نیازلری قبول اولندی .

خانه ، دکان ، بوستان و او زماننک میری به عائد صنایع خالصی اولیدی حقنده
 جزئی معلومات آلیرسکز . تأسیسات بلدیهدن عمارت و خسته خانه و بازارخانه لر ،
 مسافر خانه و کاربان سرایلر ، خانلر ، محاللر ، جاملر ، چشمه لر ، سییل ، موصلق ،
 صهرنج ، بدستان بولندی و رسومات امانتی نامنه قیائلر ایله چارطاقک ، قره
 کومر و کتک ، انبارلرک نه مقدارده اولیدی کوریلور . اسیرخانه امانتی ایله پادشاه
 اسیرلری ، مدیونلر زندانلری ده آیریجه نظر دقتی جالبدرم .

۳۴ — فائده

اصطلاحات تاریخیه

مارغراف — (اوج بکی) و (حدود محافظی و یا قوتی) معناسنده در .
 « Margrave » اسکی آلمانیا زماننده (مارش) دینلن حدود ولایتلری
 امراسی .

قریه خانی (سلیم کرای) بالذات (ادرنه) به کلدی . مشارالمیهک
قراریله یکن (عثمان) پاشانک و آناتولیده کی توریدیلرک ازاله سی تحت
قراره آلتدی . (صاریجه) و (سکبان) ناماریله میرمیرانلرک امرانک
و محصللرله متسلمارک قبولرنده بولنان افراد الغا ایبدلی .

(قانچیه) ده کی عسکر محافظ (احمد) پاشایی اولدیردیلر .
آناتولیده کی اشقیاکدک (محمد) پاشا نامنده برسر کرده نك امری آلتنده
بولنیوردی . بوشقی اوزرینه (بغداد) والی سابق (احمد) پاشا کوند .
ریلدی . جمعیتی پریشان و کندیمی ایله عونهمی قتل ایبدلی . یکن
(عثمان) پاشا ایله برابرنده کیمی بک و کیمی بکلر بکی اولمش شقیلر (آری-
ناوودلق) . فرار ایتملر سه ده (ایسک) ده طو تولوب اعدام اولندیلر .

یکن (عثمان) پاشانک اورته دن قالمه سی اوزرینه سر عسکر نصب اولنان
(رجب) پاشا (بلغراد) اوکنده مغلوب اوله رق (نجه) لیلر (نیشی)

صاحب دولت — صدراعظمیره مخصوص عنوان ایدی .

شق اول — اصل دفترداره (باش دفتردار) دینیردی . عثمانی مملکتی
بیودکجه مالیه ایشلری ده بیودیکندن آناتولی و روم ایلی
شق ثانی — ایچون برر دفتردار ده تعیین ایبدلی . بونلر باش دفتردارک
معاونی اولوب روم ایلی دفتردارینه (شق اول) و آناتولی دفتردارینه
(شق ثانی) دفتردارلری دینیلدی . بونلر باش دفتردارلق یاننده پایه کی
ایدی . (وقعه خیره) دن سوکره الغا ایبدلی .

مناصب سته — نشانچیلق ، دفتردارلق ، رئیس الکتابلق (خارجیه ناظرلری) ،
دفتر امینلکی ، شق ثانی و ثالث دفتردارلقلری مأموریتلری .

اوزنکی آغالقلری — میر علمک ، میر آخورلق ، قیوجیلر کتخدانی ، قیوجی
باشیلق کی اسکی مأموریتلر .

وساثر پالانقه لری ده ضبط ایستدیلر . استیلا بر حاله کلدی که پادشاه (صوفیه) ده او طوره میوب (ادرنه) به عودت ایستی .

فقط بر تدبیر مهم اولق اوزره کوپرلی زاده لردن (فاضل مصطفی) پاشا مقام صدارته کتیریلدی . دشمن (بشر) دن سوکره (اسکوب) ، (پرشته) ، (کوستندیل) طرفارنی ضبط و حتی رعایادن (قارپوز) نامنده نامنده برینه (قومانوه) قرالغنی و بره رک باشنه قالباق آکسا ایله مشدی . بوندن ماعدا (ودین) ، (فتح الاسلام) کبی (طونه) یالیسنده کی شهرلری بیله آشدی .

وزیر اعظم اول امرده حکومتک اهالی اوزرینه مسلط ایستدیکی (اشترا) ، (سورصات) ، (نفیر عام) ، (بدن نزل) ، (شراب و راقی رسمی) کبی شیلری قالدیردی . ولایته شدتلی و عدالتی آمر فرمانلر یوللادی . بو ائساده (فرانسز) لرك (رهن) نهری طرفلرنده حرکات عسکریده

دانیا — دایما رقه حکومتی .

اسرا — اسیرلر دیمکدر . و قتیله کیلر کورکلر ایله جکیلوب یوریدیلدیکی جهته او زمانلرده کورک جکمک خدمتی (فورسا Forçat) دینلن محکوملره کورد بریلوردی . بو ایثالیانجه (Forzato) کله سندندر . سفرلرده اله کچیریلن اسیرلرک چوجقلری سرایله و عجمی اوغلانلری قیشله لرینه و برلیدیکی کبی یکریمی اونوز یاشلرنده بولنانلری ده ترسانه کورکنه یعنی کیلره آتیلوردی . قره دکر ساحلخرنی یقما ایچون (اوزی) صوفی یعنی (دینیر) نهرندن چیقان قازاقلرله آق دکر قورصالرندن طوتولانلر ترسانه کیلرینه و بریلوب تیموربند اولدقلری حالده بونلره کورک جکدیرینوردی . بو عادت ساده بزده دکل (وندیک) ، (اسپانیول) کبی دکرچی حکومتلرده ده وار ایدی که بز آنلردن کوروب تطبیق ایله دک . بو کون محکمه لرمنک «کورک جزاسی» دیدکاری بو عادتدن قالددرکه محکومینه مشقتلی ایشلر کورد بریلیر .

بولنگاری (نمجه) لیلری قوشقولاندیردی. صدر اعظم (مصطفی) پاشاده مکمل بر اردو ایله اوزرلرینه یوریهه رک جنرال (سه کندورفی) ی (در اعمان) ده مغلوب ایتدی، بعده صیره سیله (نیش) ی، (بلغراد) ی، (سمندر) ی، (ویدین) ی آلدی. (اردل) جه تارنده دخی موفقیتر کورولدی. ایرتسی سنه یه (آوستریا) سفری ایچون (بلغراد) اردو کیتدیکنده سلطان (سلیمان) ثانی (استسقا) علقندن وفات ایتدی.

اوج سنه سکر آی سلطنت ایشدر. حین وفاتنده اللی یاشلارنده ایدی. ۴۶ سنه عمرینی حرمده کچیرمش اولدینی جهتهلر تخته جلوس هنگامنده پک زیاده تزدکوسترمش، حتی پادشاهانی برادرینه ترک ایتک ایسته مش ایدی.

یوروک — وقتیه روم ایلده (بوروک)، آناطولیده (معظم) وزننده مسلم — (مسلم) نامیله اللی بیک قدر بر نوع عسکرمن دها وار ایدی که بوتلره بر چفتلک یعنی سکساکر، یوزر دوم اراضی اعطا ایدلش اراضی مذکوره نیک عشر شرعیلری دخی خدمت عسکریه لری بنلی اوله رق یه کندیلرینه ترک اولنمش ایدی. بوتلرک ضابطانه (میربوروکان) و (میرسلیمان) دینیردی. محاربه زمانلارنده بول آچق، خندق قازمق کی خدمتلرده قوللانیولرلردی.

ارباب حرف — صنعت صاحب لری دیمکدر. وقتیه اردوی هایون ایله برابر کیدر، یولده وهر کزلرده طوب و تفنگ و سائر سلاحلرله حیوان و چادر طاقلری مثللو سفر لوازمی یاپار و یا تعمیر ایدرلردی. بوتلرک ضابطان و نقراتی وار ایدی. علوفه لی ایدیلر. بزم شیمدیکی (تفنگچی) اوسته سی و (قاجی) دیدیکمز صنعتکارلر.

قلبیج حتی — ویا ساده جه (قلبیج) — هر نیارک اوج ویا آلتی بیک آقچه سنه ویرلش اسم ایدی.

یکرمی برنجی باب

یکمخی سلطان محمد

سلطان (ابراهیم) ک اوغلیدر . ۱۱۰۲ ده تخته چیقمشدر . اللی
 یاشلرنده ایدی . کوپرلی (مصطفی) پاشایی صدارتده ایقا ایتدی . بو ائشاده
 اردو (صوفیه) ده بولنیوردی . فرانسه سفیر جدیدی (شاطو - نوف)
 (آوستریا) لیلری یالکز براقق مقصدیه دولتک (لهستان) حکومتیه عقد
 اتفاق ایتمسه توسط ایده جکئی . بوضورتیه (آوستریا) حکومتی (رهن) ،
 (طونه) ، (موراوا) حوضه لرندن اوج هجومه معروض قاله جفنی صدر-
 اعظمه بیلیدردی ایسه ده مشارالیه - بتون بو قوعاتک مسیبه اولان

زعمای — تیمارلیرک بیوکارنه ویریلن اسم ایدی .

امرا — زعمادن بیوک تیمارلیره ویریلن اسم ایدی .

ارسالیه — (وقتیله مصرده توره مش اولان کوله من بکلرینک ستوی دولته
 کوندر دکاری مرتب ویرکوی) .

۳۵ — فائده

دارالسعاده آغالنی — سلحدارلق

دارالسعاده ، پادشاهک اوی دیمکدر ، تعظیماً بو عنوان ایله آکیلیر .
 (عطا) تاریخنده او قودیمزه کوزه سلطان (مراد) ثانی حرم هایون خدمتلی
 ایچون (آق آغا) لر استخدامی ایجاد و بونلر ایچون قیو آغالنی ، خزینه دار

(لهستان) ی بردر لوعغو
 ایدمه مدیکندن اولمالیدر
 که - تکلیف واقعی قبول
 ایتمه دی . کان خط
 هایون او قونوب جلوس
 اعلان ایدلگدن سوکره
 اردو حرکت ایلهدی .
 آوستریالیلر ایکی طرفدن
 (بلغراد) اوزرینه ایلر-
 یلیسورلردی : قره دن
 (زمون) ویا (زمین)
 سحر اسنه ، (طونه) دن
 ده دونانما ایله (وا-
 رادین) قلعه سندن

ایکنجی سلطان (احمد)

(بلغراد) ه طوغری کچدیله . وزیر اعظم (آوستریا) ایزلره متقلربنی (صاوا)

باشلیق ، سرای آغانلی ، کیلارجی باشلیق مأموریتلرینی سلسله طریقیله احداث
 ایله مشدر . آق آغار ، پادشاهک سرایی قیولرینک محافظه سته مأمور ایدیلر .
 قیو آغانلی یعنی باب السعاده آغانلی اندرون مأموریتلرینک الک بیوکی
 ایدی . سلطان (مراد) ثالث زمانه قدر آق آغار ه مخصوص اولان خزینه دار
 باشلیق وسرای آغانلی ۹۹۰ تاریخده استانبولده (چهارشنبه بازاری) سمتده
 جامع ، مکتب ، سیبل ، چشمه ، حمام و (اسماعیل) موقعنده برقلعه بنا ایدن (حبشی
 طواشی محمد آغا) اله کچیدی . مومی ایله طقوز سته دارالسعاده آغانلی ایش
 ووفاتنده زنجی خادم آغارلردن (سرور آغا) دارالسعاده آغاسی اولمشدر . (سرور
 آغا) ، سرایده کچینه مدیکی جهته مصره سورولمش ، برینه بودغه آق آغارلردن
 سرای آغاسی یوسنه لی (حاجی مصطفی) آغا کچمشدر .

نهرينك اوته باقه سته آمش ، (اردل) ده (نوکلی) ، (زرنخت
 (Zernecht) دينلين موقعه ده جنرال (هزار) ی بوزه رق (اردل)
 پرنسلكنى اعلان ايتمش ايدى . عين زمانده (موره) ده كى رومار ده
 (ونديك) عليه نه قالميشم شلردى . چونكه (ونديك) ليار قانوليكلى نشر
 ايتمك تشبثنده بولميورلردى .

اردومن (صاوا) نهرى اوزرندن كچدى . (آوستريا) وه متفقين اردوسنه
 (باد) مارغراى قوماندا ايدىوردى . (سالانقمن Salankemen)
 يقينلرنده وقوع بولان محاربه ده غالبيت اولمايلىارده كورينيركن

مصر ، زنجى دار .
 السعاده آغالرينك متقاسى
 ايدى . آغالق ، (۱۰۰۳)
 تاربخنده يعنى اوچنچى
 سلطان (محمد) خانك جلو .
 سنده تكرر آق آغالردن
 زنجى آغالره انتقال ايدهرك
 حرمين يعنى (مكه) و (مد-
 ينه) اوقانك اك مهملىرى
 بونلك نظارتته و يرلمشدر .
 بو جهنله دارالسعاده
 آغالنى ، باب السعاده آغا-
 لئنگ فوقنده برما موريت
 اولمش و حرم هايونه صرف
 دارالسعاده آغالنى باقعه
 باشلامشدر .

زنجى بر خادم ، حرم
 هايون خدمه سى سلكنه كيردىمى آسا (اك آشاغى) ديرلردى .
 قيزلر آغاسى

صدر اعظم بز قورشون ایله شهید اولدی . کتخداسنک بوش بوغازلی یوزندن عسکره پریشانلق کلدی . (آوستریا) لیلر سپاه عسکرینک عدم غیرتی سببیله پیاده لرمزک آرقه سنی آدیله . میدان محاربه ده بر روایتسه کوره یکریمی سکر بیگ شهید و یوزالی طوب براقه رق (بلغراد) . رجعت ایله دلک .

(آوستریا) لیلرک کچن سنه لوده (نیش) . قدر صالحدیریشلارنده دقت ایله جک بر حال وار ایدی که اوده (صرپ ، قره طاغلی ، مورلاق) کبی اهالی خرسیتیانیه نک عصیان ایتملری ایدی .

(مصطفی) پاشانک ارتحالی اوزرینه قائممقام اوخریلی (علی) پاشا صدر اعظم اولدی . پاشا (بلغراد) . کیتمیوب قوجه (خلیل) پاشا بی سر عسکر لکه یوللادی . (سالانمن) بوزغونلی اوزرینه حدودده کی خرسیتیانلر ینه شقاوته باشلادیلر . بو آره لق (لهلی) لر دخی (قانیجه) اوزرینه یوریور . لردی . بر طرفندن ده (شام) ده ، (بصره) ده او یغونسز نقلر ظهور ایتدی ،

اولا دارالسعاده آغایی حضورینه چیقار ، آندن سوکره (اوطه لالاسی) ایله بوندن اعتبارجه دون و (حاصللی) لرک اک اسکسی اولان (باش قیو غلامی) آغایه کوندریلیر ، دفتره قید اولنور ، آندن سوکره ده حاصللی ویا اورتانیجه لرک ایچنده معتبر بر لالایه ال اوپدیریلوردی . بر یکی آغا دها یازیلنجه اولکی اک آشاغی به (عجمی آغا) دینیردی . (اک آشاغی) ، حرم هایون قیوسی بکلرین بش نفر (نوبت قالفه) لرینک امری آلتنده قالمز ، عجمی آغا اولسه ده کندین اسکیلرک چله سنه خدمت ایدر ، آبدست و نماز وقتلرندن ماعدا قیو بکلرک خدمتدن آریله مازدی . بوراده عجیلک دیمک یکیلکدن قوروتولق دیمکدر . عجیلرکده اک اسکسی نوبت قالفه سی اولوردی .

نوبت قالفه لرینک خدمتی : حرم هایون قیولری آناختارلرینی دارالسعاده آغاسندن صایه رق آلق ، لزومنه کوره قیولری آجوب قیاهرق وینه صایه رق دارالسعاده آغاسنه تسلیم ایتکدر . نوبت قالفه لغندن سوکره (اورتانیجه لق)

مہندی (مصطفی) نامندہ بری مالٹک چوقلغنه بناء (ادرنه) ده قتل اولندی . صدراعظم کیمہ غرضی وار ایسہ آنلری اورتہ دن قالدیرمق ایلہ مشغول اولیوردی . فقط عزل ایتدیردیکی دار السعاده آغاسی (اسماعیل) آغای درحال سرایدن چیقارتمق ایچون آرابہ وفرمان کوندرمش ایدی . بو آنہ قدر سرای خدمتسی ایچون طیشاریدن فرمان و آرابہ کوندرلمسی عادت اولدیغندن سرایہ مداخلہ معناسی چیقاریلہرق عزل ایلہ (اسماعیل) آغا ایچون کوندردیکی آرابہ بہ بالارکاب (ردوس) ہ نفی ایدیلدی . بیک ایکی بوز کیسہ لک تقدی ، جواہری ، کوموش طاقلری ، اشیاسی ، دوہلری ، قاطیرلری ، اہلاکی ضبط اولندی . مرہ زیفونی (حاجی علی) پاشا صدارتہ کجدی .

کوپریلی (مصطفی) پاشا، وزیر اعظم ایلہ وزرانک، دفتر دار ویکي چری آغلرینک بایراملردہ پادشاہہ ہدبہ ویرمہ لریخی منع ایتمشدی . ویریلسنہ یکیدن فرمان صادر اولدی (۱)

منصبی واردر . اور تانچہ لردت نفر اولوب بونلر صرہ لری کلنجہ (حاصلی) اولورلر . حاصلیلرک اسکیلری نوبتہ قبو نوبجیلرینہ نظارت ایدرلر . بونلر مسئولدرلر . اک اسکی حاصلی دہ صیرہ کلنجہ (بیلا باش قبو غلامی) رتبہ سنہ چیقار . بعدہ (یکی سرای باش قبو غلامی) اولوزکہ اوجاق سلسلہ مناصبی تکمیل ایتش دیمکدر .

اک آشاغی آغا، صباح نمازی وقتندن ایکی ساعت اول قالفار . قبو نوبی طومتق ایچون نفراتی واوچنجی نوبت قالفہ سنی بعدہ باش نوبت قالفہ سیلہ اور تانچہ بی قالدیرر . جہاسی آبدست آلیرلر . برلکدہ سرایدہ کی حمام کلخنک اولدینی محلہ کھدہ رک فنارلری ، شمعدانلری یا قارلر . سوکرہ دارالسعاده آغا . سنک دائرہ سنہ کیدوب آغانک اوٹہ نوبجیسنی وآنک معرفتیہ آغایی قالدیررلر . آغا آبدست آلدقندن سوکرہ قبو آناختارلری صابوب مأمورلرینہ ویرر . بو مأمورلردن بری (سورہ فتح) شریفی اوقور . اولا مابین ہایون قبوسنہ کلوب

بزرگترین حرب ایندیوردق، دیگر طرفدن ده درت سنه اول
 (انکلتره)، (فلمنک) سفیرلرینک نیم توسطلریله کوندربین (ذوالفقار)
 افندی و (ماورو قورداتو) نامنده دیگر بر ذاتدن مرکب رهیت (ویانه) ده (له)،
 (منجه)، (وندیک) مرخصلری ایله مذاکرات صلحیه عقدینه اوغراشیور
 ایدی. (ذوالفقار) افندی موفق اوله میهرق بو ائشاده دوتدی. (انکلتره)،
 (فرانسه)، (فلمنک) سفیرلری نزد دولته ائتریفدن خالی قالمیورلردی.
 صدراعظم (حاجی علی) پاشا مستقیم وایش بیلیر بر آدم ایدی.
 استقامتی حسیده برکون دفتردارک عزلی مسئله سی حقتده پادشاهه قاتی
 سوزلر سویله دی، حتی:

— سز ارباب غرض سوزینه اینانیورسکوز، بن صدارتده
 طوره مام.

دیهرک مهری تسلیم ایله دی. بوز اوقلی (مصطفی) پاشا

آچارلر. ینه اوقویهرق سائر آناختارلری قیونک یاننده کی چویوله آسارلر.
 طعام وقتلریله حکیم ادخالی کی قیونک آجیلمنه لزوم کورینن وقتلرده آچارلر.
 کیجه لین پادشاه حرم هایونه کیدنجه سوره (ملک) قرائت ایدهرک قیوی
 چویروب آناختارلری دارالسعاده آغاسی دائره سنده کی نوبتی آغایه صایوب
 تسلیم ایدرلر. اوده آغایه تقدیم ایدر.

آغانک اوچ نفر اوطه نوبتچیسی واردر. بو نوبتچیلردن ماعدا کیمسه
 آغایی اویقودن اویاندیره ماز.

آقشام نمازندن سوکره قیولر جوارنده و آغالر قفوشلرنده بیانیچی کیمسه
 قلامق ایچون اورتانیجه و یا حاصلی آغالردن بری (هو) دیه باغیر بر. آندن
 سوکره خلوت اولور.

بونلرده برده (موساندهرحی) آغا واردرکه طهارت و نظافته، آبدست
 آلوب نماز ادا ایتدیرمهک، آغالرک جامعه دوام ایتلرینه، مأمور اولدقلری
 ایشلرک حسن ائتمنه نظارت ایدر.

تعیین ایدیلهرک مشارالیه (قرم) خانى (سليمكراى) ك تئسيبى ايله (اردل) اوزرینه اعلان سفر ایلهدی. باشانك (روسجق)، مواصلتندن بر اوصولره (نمجه) لیلرده (بلغراد) ی محصره ایتدیلهر. اردو فکرا ر بورادن قالمهرق (بلغراد) ه کیتدی ایسهده (نمجه) لیلرده چکیمشردی .

قالیلى (احمد) بانا نامنده آستانه قائمقامی اولان بری :

خرستیان وموسویلهرک بوندن بویه رنگلی چوقه ، اعلى لباس ، سمور قالیباق ، صاری مست وپاپوش کیمهلرینی ، شهرده آت ايله کز مهلرینی منع ایدوب سیاه روبا ، قرمزى وسیاه مست وپاپوش کیمهلرینی ، حماملرده نعلین کیمیوب اسلاملردن تفریق اولنوق ایچون آیاقلرینه چنفرق باغلامهلرینی اعلان ایتدی . مملکتتمزك بو صیرهلرده نه غریب وعجیب اداره ایدیلدیکنی آرتق سز آکلابك ، حکومت ۱۰۰۳ تاریخندهده خرستیانلره موسویلهرک کولک وصاری دلبند صارمهلرینی منع ایدوب سیاه وقرمزى چوقهدن تقیه ومنلا

دارالسعاده آغاسی ، سلحدار آغا ايله باب السعاده آغاسی وبتون سرای رجالی مافوقنده اولوب صدارت ومشیخت اسلامیهدن صوکره الك بیوک منصب ایدی . اولاری باشلرینه سلیمی وآایلرده آرقهلرینه درت یکل سراسره قابلی آغیر صرت سمور ، یاز وقتلری بو یجمده قائم ، موسملره کوره (قارصق) (سنجاب) کورک کیپلر، بللرینه صوم مجوهلی (آقوه) تعبیر اولنور آلتون کوستکلی بر ییچاق طاقازلردی . سلحدار آغا ، دارالسعاده آغاسنك اتکنی اوپردی .

دارالسعاده آغاسنك اساس خدمت ومأموریتی :

۱ — احرم هایون ایشلرینه ،

۲ — حرمین شریفین اواقفه نظارت ،

اولوب صرة هایون آنک نظارت ومعرفتیله اخراج اولنوردی . وقتیه اسکى

(عبدالکریم) افندی نامنده بر قاضی‌میسکر دخی موسویلرک (نارنجی دستار) ایله ملائی عمامه ساردقلری جهته صباح و آقشام قزاققلارنده فرق اولمقدقلرنی بهانه ایدهرک قرمزنی و مور چوقه تقیه کیمه لرینی امر ایتمش ایدی!

بربری اورزینه ظهور ایدن ایکی (آبازمه) بانقینی استانبول خلقنی پک زیاده شاشیرتمش واراذل و اشقیادن آقشاملری اولردن چیه ماز ایتمش ایدی.

(بوسنه هر سک) قطعه لری آسایشدن محروم ایدی. (وندیک) لیلر (غبله) قلعه سنی دونانما ایله محاصره و ضبط ایتدیله. استانبولده بولنان سفیرلر ایکی فرقه اولمشاردی. بر طرفده (انکاتره) سفیری (پاژه Pajet) ایله (فلمنک) سفیری (همشقرقه Hems kerke) بولونیور، دولتی (آوستریا) ایله مصالحه به ترغیب ایدیوردی، دیگر طرفده (فرانسه) سفیری (شاتونوف Chateaufneuf) له برابر مارکی (فریول Ferriol) اولدقلری حالده (آوستریا): مصالحه

ویکی سرایده بولنان باطه جیلرله زلفی باطه جیلرکده آمری ایدی. ینه وقتیه حضوره کیره جک صدراعظم و شیخ الاسلامز قپو آغاسی اوطنه سنده آرام ایدرلرکن بالآخره دارالسعاده آغاسی اوطنه سنده آرام ایتملی بوآغالک اعتباره رنی تزید ایتمشدر. وقایع عمومیه من صره سنده بوآغالک امور دولته مداخله لر یوزندن نه دورلوققلار ظهور ایتدیکنی ده کوریورسکرز.

خادملق، طواشیلک که برارکک عضو بناسلنک قطعی ایله آنک تولید ذریت استعدادندن محرومیتی در، تا اسکی زمانلرده بیله خادملر وار ایدی. اسکی رومالیلرده بونلر صنف صنف ایدیلر. باخصوص شرقده پک مبدول ایدیلر. (آثوریا) و (بایلونیا) قرالیجه سی رسه میرا-میس) کده خادملی وار ایدی. بزده کی خادملر ایکی صنف اولوب بیاضلرینه (آق آغا) و سیاهلرینه (خادم آغا) دینیر. بونلرک امور حکومته مداخله لریده پک قدیمدر. حتی ازمته قدیمده مصر فرعونلری یعنی حکمدارلری نزدنده

ایچون (مجارستان) ایله (اردل) ی. (لهستان): (قناجیه) ایله (بودول) ایالتی ، (وندیک) لیلر (موره) ایله (دالماسیا) بی ایستورلردی . بونک ایچون مصالحه عقد ایدیله میوردی . بوزاوقلی (مصطفی) پاشا بونک ایفلری ردایتدی . بزایسه (آوستریا) نك غربده کی اشتغالاتندن استفاده ایدمه میهرک مدافعه حالنده بوندق . (وندیک) لیلر بالاستفاده (ساقزی) ی ضبط ایستدیله . بوزاوقلی (مصطفی) پاشادن سوکره وزیر اعظم اولان (سورمهلی) (علی) پاشا ده بودرلو تکالیف صلحیه بی قبول ایدمه میهرک (آوستریا) اوزرینه بوردی . (وارادین) ی محاصره ایستدی . فقط باغمورلردن یکریمی کون سوکره عودته مجبور اولدی .

سلطان (احمد) ده براز سوکره ارتحال ایله دی . سلطان (سلیمان) ثانی کبی اوچ سنه سکر آی ، یکریمی بش کون سلطنت ایتمشدر . حدتلی ایدی .

بیله بولتیقه ایشلرینه قاریشمشدر . فقط یالکز شوراسنه دقت ایتمه لی که بونلرک مداخله ایستدیکاری برلر ، خلقک مالی ، جانی ، بر مستبدک ، بر آمرک کیفنه تابع اولان برلر ، حکومتلردر . (اسکندر کیر) ک خلفلری دخی خادم قوللا . مشلردر . بونلر بونانلرده بالآخره پک مهم روللر اوشامشدر . وقتبله بعض متعصب خرستیانلر کویا دنیا لدا نئندن کندیلرخی محروم براقه رق صرف آخرته وقف نس ایتمک مقصدیله بالذات کندیلرخی خادم ایدرلردی . بونلر ایچنده (اوروی ژهن) نامنده (اسکندریه) لی بر عقائد عالمی واردر . قرون وسطاده (والهزی بن Valésiens) دینلوب دنیایه ذریت کتیرمی کناه بیلن بر مذهب غربی متسیبی ده کندیلرخی خادم ایدرلر ، ایشالیاده دخی بر زمانلر سسی محافظه ایتمک ایچون خادم اولورلردی .

۱۱۲۸ سنه سلطنت سلطان (احمد) ثالث زماننده صدراعظم اولان داماد (علی) پاشا مصر والیسی وقاضیسه بر امر نامه کوندره رک (سرای سلطنتی طواشی) نامه خواشیدن) قورنارمق ایچون قطع آلت تناسل امر مذمومنی رفع و منع ایلمشدر .

یکرمی ایکنجی باب

ایکنجی مصطفی
ایکنجی سلطان

- ۱ -

۱۱۰۶ ده پادشاه اولمشدر . اونوز بر یاشلرنده ایدی .
 اوچنجی کونی (ادرته) ده صدراعظمه خطاباً بر خط هایون نشر
 ایلدی . مشارالیه بوخط هایونده :

دارالسعاده آغالرینک
 عزلنده دخی اولجه بر
 اصول وارایدی . یا جمعه
 کونلری تشریف شاهانه
 اولان جامعده ویاخود
 ینش محللرنده بردن بره
 وقوع بولوردی . غضبه
 اوغرایانلر (بالهخانه)
 قصری دینلن دائرهده
 کوچک بر او طه یه ایستد
 بریلنر ، اعدام ایدلر سه
 (مصر قاهره) یه بولانلر ،
 عادیاً عزل ایدیلنلر
 اکثر یا حجازه کوندریلر
 ایدی . برده صرّه
 هایون اخراجی کونی
 صرّه دوه سنک کوموش

سلحدار آغا

ایکنجی سلطان مصطقی

(پادشاهلرک هر
هانکیسی ذوق وصفای
و خواب و راحت دوشمش
ایسه آنلرک الی آلتنده
اولان عبادالله حضور
و راحت کورمه مشدره
بز بعدالیوم ذوق و صفا
و راحتی کندیمزه حرام
ایله دک . دشمنلر من
پدریمز مرحوم سلطان
(محمد) زمانندن بو آنه
قدر پادشاهلرک ذوق
وصفالری و اعمال و تکلا .
سللری سبیله درت
طرفزی صار دیلر .
مملکتیمزه کبر دیلر . نیجه
امت محمدک ارزاقی یغما ،

دیزکینی بیوک میر آخور دارالسعاده آغاسنک اله ویرر ، آغا دوه بی اوج
کره طولاشدیردقدن صوکره امیر آخور دیزکینی ایسته میسه آغا کندیسنک
عزل ایله دیکنی آکلار؛ میر آخور دیزکینی ایسته دیمی آغا یکیدن نصب ایدلش
دیغ اولغله مقام تشکرده بر او بر و حضور هایونده بوز سورمه ک سراسره
قابلی درت یکلی صرت سمور کورک اکساییه ایشاسی اعلان ایدیلردی .
بوتلر آره سنده متقی ، صالح ، عقیف ، خیرات پرور برخیلی کیمسه لرده یتیمشدر .
ساحدارلق — ایکنجی سلطان (مصطقی) زماننده سلحدارلغه تعیین ایدیلن
(جورلی علی باشا) — که سلطان (احمد) ثالث زماننده صدر اعظم اولش
و صوکره داماد (ابراهیم) پاشانک سعایتیه (مدیالی) آله سته تی اولنوب اعدام
ایدلشیدی . — پادشاهدن صدور ایدن اراده لرک و (باب عالی) دن کلن معروضاتک
سلحدار آغاتی و ساطتیه عرض و تبلیغی امتیازینی استحصال ایده لرک (باش
ماینجیلک) اصولنی وضع ایتشدر .

اهل و عیالی اسیر ایتدیلر. بناءً علیه عون ربانی ایله آنلردن اخذ انتقام ایچون
کندم بنفسه کیتمک اوزره غزایه کلی نیت ایلهدم .

دیدکنن سوکره سفره عزیزیمی حقنده ارکان دولت ایله مذاکره
ایدلسنی امر ایلهدی . وکلا، اوچ کون اوچ کیجه مشاوره دن سوکره
مضارک زیاده اوله جتی بهانه سیله کیتمه مسی طرفنی التزام ایله دیلر سه ده
مشارالیه اصرار ایلهدی . در حال تدارکاته باشلانیدی .

قبودان دریا عموجه زاده (حسن) پاشا ایله مصرلی زاده (ابراهیم)
پاشا (ساقز) ک ضبطنه کیده رک (وندیک) لیلری ایکی محاربه بحریده منهزم
ایتدیلر، جزیره نی قورتاردیلر . بیک قدر اسیر ، بر قاج قطعه کمی ،
اوتوز قرق طونج طوپ، کلیملی تفنگ و جیبخانه آدیلر . بومحاربه لرده
قالیونلر قبودانی (مزه مورطه حسین) قبودانک فوق العاده یارارلی
کورلیدی . مشارالیه قبودان دریا نصب اولندی .

سلحدارلر ، دارالسعاده طاقندن ماعدا باب السعاده ایله آندرون همپونه
متعلق کافه خدمات و خدمه تک ناظری ایدیلر .
وقتیاه قرنا و عرض آغالی شونلر ایدی :

دارالسعاده ، سلحدار ، باب السعاده ، چوقدار ، رکابدار ، دلبد ، آناختار ،
باش پیشکیر آغالیه خزینه ، کیلار ، سفرلی کتخداری ، سر کاتبی ، باش
چوقدار ، تفنگچی ، قهوهچی ، مؤذن ، بربر ، صاریقچی باشیلر ، طریقچی ،
باش لالار .

باشادن اول سلحدارلرک و رکابدار ایله چوقدار آغالرک مأموریتلری
کیجه لی کوندوزلو خدمت پادشاهیده بولمقی ایدی . مشارالیه چوقدار و رکابدارک
سلحدار آغالنه ملازمتی تاسیس ایتمش و چوقدارلرک سلحدار آغالنی معاونلکی ،
رکابدار آغالنک ذی الیدلکی ، دلبد آغالنک بونک موصلکی صیره ترتیبته وضع
ایدلسنه همت ایله مشدر . ایشته ما بینجیلک بودوردن باشلار .

صدراعظم (علی) پاشا، پادشاهك سفره كیتمه سنی تأخیر ایچون (جسر مصطفی پاشا) ده بولنان یكیچریلری قیشقیرنه رق جلوس بخششی طلبنه قیام ایتمیش ایسه ده بالذات پادشاه محل مذکوره کیده رك حاله وقوف پیدا ایتمیشه عزل وقتل ایدیلدی. الماس (محمد) پاشا صدارته کچدی .

تاتارلر، (لهستان) ی یغما ایتمک لری کبی اردو دخی پادشاه ایله برابر (باقراد) دن (طونه) یی کچه رك (طمشوار)، توجه ایتمدی (۱۱۰۷). (لیوه) قلعه سی ضبط اولنوب (نمچه) جنرالی مشهور (وه تران) مغلوب ومقتول اولدی. بونی متعاقب (سیدش)، (لغوش Luges) نام قلعه لر آئندی. بومحاربه ده (قریم) خان (سلیمکرای) دخی وار ایدی. قیشك تقریبی حسینیه (ادرنه) به عودت اولندی. آناتولیده (صاریحه) و (سکبان) نامرله توره یین (لوند) طائفه سی

بعده اوجاق یولی بکله نیلمکسزین کسدرمه دن مابینجیلک مأموریتی احداث ایدیله رك خانه خاصه دن ویاخود آشاغی قفوش آغالزندن پادشاه هر کیمی ایسترسه مابینجی نصب ایتمکیشدر، مثلا هم مابینجی، هم ده قهوه جی باشی، بربر باشی اوله بیلیردی .

۳۶ - فائده

البسه، قیافت، مراسم الباسیه

برنجی جلد مزده پراکنده اوله رق کرک پادشاهلره و کرک وزرا وامرا وسائره تک قیافتلرینه عائد ایجه معلومات ویرمیش ایدک. بوبخت تاریخ نقطه نظرندن غایت مهم اولدینی جهته بوراده دخی دسترس اولدقلمزی یازیبورز .
دقت ایدیله :

عادتاً اشقیبا اوجاغی اولمشیدی . بوندن بویله پاشالر دأزه سنه (لوند) نامنه یایراق آجیلامامسی امر اولندی . حتی اولا اردوده بولنان لوند لرك یایراقاری طویلاتوب یاقیلدی . دولت (آق دکر، موره، بحارستان ولهستان) طرفلرنده فوق العاده مشغول بولنیوردی . (روس) لر بو حالدن بالاستفاده (آراق) قلعه سفی ضبط ایستدیلر .

دولت ، (بیولک پترو) نامنده کی روس چارینک تنظیم ایتمکده اولدیغی بکی (موسفوا) حکومتیاه ایلاک دفعه اوله رق چاریشیوردی . (پترو) روسیه نك همه حال اورویا مدینتته کیرمسی ، اورویا عادات و آدابنه مالک اولسی فکریله چالیشیوردی . مشارایه ، اورویانک شایلنده کی (بحرایض) ه دونانمایا بدقدن سوکره (وولغا) نهری طریقله (بحر حزر) اوزرینه ایتمک نیتتده بولندی . مقصدی آسیانک ثروتی (موسفوا) یه چکمک ایدی . دیگر طرفدن ده روسیه یه نفس آله جق برقبو آچق ایستیوردی . بونک ایچون ده (آراق) و (قره دکر) سا . حالرندن مناسی یوق ایدی . (قدس شریف) روم بطریق (دوزبته) ده بیولک (پترو) یه عثمانیلرک فرمانلریله فرانسزلرک روم اورتودوقسلر آلرندن (قامه) کلیساستی ضبط ایتمک اوزره بولندقلرخی بیلدیریوردی که مملکتیزده کی (محال مقدسه) مسئله سیله شرق اقوامی مسئله سنک باشلانغیچیدر .

- سموره قابلی، جواهر چیراستلو (کراکه) : پادشاهلره مخصوص
- مرصع زره و جواهر چیراستلو درع پوستین (که کورک قابلی زره دیمکدر)، مجوهر تبرکش و مرصع قلیچ : پادشاهلره مخصوص .
- سرپوش : یشیل شال دستار، چفته سرغوج : کذا .
- (قبایچه) دینلن قولسز بو نوع کورک که اوکی چیراست واری غیطانی اولوب یاقه سی اکلی ایدی . کورکی اوموزلره قدر کلیر و اوموزک طیشاریسنه ده براز کورک قونوردی دوکه لری مرصع ایدی : کذا .
- سمور قبایچه ، اوچ قطعه سرغوج ایله مزین یوسنی دستار : کذا .
- آله قابلی مجوهر شمشه لی ، بیولک یاقه لی کورک : کذا .
- قرمزى روبا : سلطان (احمد) اول یکیچری و سپاهیلرک علوفه سرکشملرکنده علی السحر قرمزى روبا کیوب غضبناک برحالده سلطان یایزید

پیوک پترو

پیوک پترو (۱۱۰۷) ده (آزاق) قلعه‌سنة اوتوز بیک کشی ایله هجوم ایستدی ایسه‌ده موفق اوله‌مادی . فلمنکی (ژان سن) نامنده بر مهندس چاردن حقارت کوردیکندن طولانی بزم طرفه کپه‌رک طایبه لرمنی دوزلندی و روسلری رجعته مجبور ایستدی . فقط (پترو) نیجه ییلرله وندیکیلردن ، پروسیادن ، فلمنکدن طوچی ، مهندس ، لغمچی ، جراح ، بحریه ضابطلری جلب ایدهرک ، (دون) نهری اوزرنده یاپدینی

ترسانه‌لرده یکریمی آلتی بیک عمله چالیشدیره‌رق ۱۷۰۰ شایقه ، ۳۰۰ طوب ، ۱۰۰ سال یاپدیردی . ابرتسی سنه ینه (آزاق) اوزرنه هجوم ایدهرک ضبط ایلدی . (موسقوا) به کمال دبدبه ایله دوندی . شهرده یاپلمش (طاق

کوشکنه کیتمش واوراده بکیچری بلوک آغالرله کاتب و اختیارلرنی تکدیر ایتمش ایدی .

— سمور قالپاق ، سمور کورک ، مرصع سرغوج وقلیچ

— سمورلی قطیفه خلعت ، مرصع سرغوج ، مرصع شمشیر: (قرم خانلرینه مخصوص اولوب طرف بادشاهیدن وریلیردی) .

نون برنجی عصرده کی قیافتلرمن حنقنده‌ده تک توك معلومات وارد . مثلا (اولیا چلبی) قاسم پاشا اهاالیسنی اوچ فرقه‌یه آیروب دیورکه :

بر صنی عسکری طایفه‌سی درکه قیودانلر ، عزبلر ، واردیانلر ورسن باز کشتیان داییلردر . (کمیچیلر) در. جمله‌سی جزایری البسه‌سی وقرمنی (فس) اوزره قفس دستار و آرقه‌لرینه (بورنوس) و (تیمور قویاران!) ، قاپوده (قابوت) ، کونا کون (طولامه) لر کییرلر ، بلرینه چتال پالا یچاقلر طاقارلر ، آیاقلرینه (طوماقلر) کییوب بعضلری بالدیبری جیپلاق کزیرلردی . غلظه لیلرده جزایر ییجیمی کییرلردی .

ظفر) لرده عثمانی باشلریله تاتار میرزالرینک آياقلا آلتنده چيکسندیکنی کوستریر
رسملر وار ایدی . مشارالیه درحال (آراق) ه اوچ بیک روس عائله سی ،
۴۰۰ عائله (قالوق) وعساکر محافظه کوندردی . ینه دونانما انصافه
باشلادی .

مزه مورطه (حسین) پاشا آق دکرده (وندیك) لیلری تعقیب
وتسکیلدن خلی دکل ایدی . (وندیك) لیلر ایسه بزى (موره) طرفلرندم
راحت برافیورلردی . (آوستریا) محاربه سی بیتمه مش و پادشاه ایکنجی
دفعه اوله رق سفره حاضر لامش ایدی .

بوایکنجی سفرده بیوک برایش کوریلهمدی . اردو (بلفراد) دن
(پانچوه) طرفنه کچمک براقچ پالانغه ضبط ، دشمنک درت قالیوتی
احراق ، (طمشوار) طرفلرندم کی بر بوغازده دشمن اردوسنی مغلوب
ایده رک عودت ایله دی . فقط ایرتسی سنه (تیس) نهری اوزرنده
(سنه) ویا (زانطه) نام محله آوستریالیلر (پرنس اوژن) نامنده کی
قوماندانریله اردومزى فنا حالده بوزدیلر . صدر اعظم (الماس محمد

اسکدرار اها ایستک قیافتنده دخی (قیامه) (حومه) (طولامه) و (فراجه)
ذکر ایدیور . طویخانه لیلر تجار وصنعتکار اولوب قره البسه ، قادیلری
اوزون فراجه اکتسا ایتدکری کی باشلرینه دلبند عذار ، یوزلرینه قیل نقاب
کچیرلر و (سلامه) دینلین دیبا تاقیه کچیرلر مش . اون برنجی عصرده منقش
الدیونلر موجوددر . ۱۱۴۴ تاریخنده سلطان (محمود) اول طرفندن اصدار اولنان
برازاده ده : استانبول قادیلرندن اکثرینک فس و سرپوشلرینه (اون دکرمی) دن
(یگرمی دکرمی) به قدر رجاله مخصوص اولان دستاردن اوزون (منقش یمنی) لر
باغلابوب انجه باشماق و مقرمه لری آلتندن کورنیدیکی ویا قه لری ایکی آرشون
مقداری آطلس زنجیلی خره و صوف و چوقه دن صیقمه فراجه لر کیدی بکری جهتله
بو قیافتک منع ایدلیدی اعلان اولمشدر . سلطان (عثمان) ثالث زماننده ۱۱۶۸
سنه سنده ینه قادیلرک شالی و بیوک یا قه لی الوان فراجه لر کیسه لری امر ایدلشدن .

پرنس اوژن

پاشا، مصرلی زاده (ابراهیم)، (طمشوار) محافظی
وزیر (قوجه جعفر) پاشا، یکججری آغاسی و الحاصل
صدر اعظم دن ماعدا درت وزیر، ۱۳ میرمیران
ایله یکججری بیک عسکر من شهید و اون بیک کشی
مغروق اولدی. حتی مهر صدارت ایله نقود و اشیا
و اسلحه دشمن اننه چکدی.

اردو (طمشوار) عودتنده عموجه زاده (حسین) پاشا صدارته
نصب ایدلدی. فقط (صربییه) ایله (بوسنه)، (آوستریا) لیلرک استیلاسته
معروض قالدی. خرسیتیان اهالی بینه سلاح عصبانه صاریلدی.

قارلوفجه معاهده سی — دولت، اون آلتی سنه دن بریدر درت
حکومت ایله محاربه ایدیوردی. (عجه) لیلر، (لهلی) لر، (روس) لر،
(وندیک) لیلر. بومدت ظرفنده کاه غالب و کاه مغلوب اوله رق کنددی
حیثیت عسکر یه سی ابراز ایدیور ایدیسده مصارف و متاعب حربیه طاقت

صاری قامش خطمانه — برخلت، بردپوس (طوبوز)، برطونامش آت.
سردار اکرم نصی مراسمنده — عادت قدیمه اوزره سردار اکرم آلاهی
ایله اوتاق هابونه کیدر و اوراده بلنه مرصع قلیج و دستار سلیمسی
اوزرنه مجوه سرغوج و نیتنه قابلی سمور کورک الباس ایدلکدن
صوکره لوای پیغمبری پادشاه ایله کندینه تسلیم اولتوردی.

قریمخانی نصی مراسمنده — ردوس جزیره سنده بولتان (سلیم کرای)
خالک (قریم) خان نصب اولتوسی اوزرنه موی ایله (میر آخور اول)
کوندریلدی. (ادرنه) یه قریب کلنجه قاعده قدیمه اوزره استقبال اولتوب
صدراعظمک قوناغنه مسافر ایدیلدی. صدراعظم ایکی کون عظیم ضیافتلر
وردی. پادشاه (آوجی سلطان محمد) ادرنده (عمادیه) قصرنده قبول
ایتدی. خان، صدراعظم ایله هم عنان اوله رق کوشکه کیررکن رکاب

فرسا برحاله کلمشیدی . مع هذا صدر اعظم (حسین) پاناینه اردو ایله حرکت ایندی . رئیس الکتاب (راحی) افندی ایله دیوان هایون ترجمانی (ماورو قورد تو) بی (سوفیه) دن (قارلوخه) یه بوللادی . بوراده (نمیجه) ایلر طرفدن ایکی ، (له) قرالی ، (موسقو) چاری و (وندیک) رئیس جمهوری طرفارندن ده برمرخص بولنیوردی . یوز یکریمی کون امتداد ایند مذاکره دن سوکره (نمیجه) لیلرله ۳۰ ، (لهلی) لرله ۱۱ ، (وندیک) لیلرله ۱۶ ماده اوزرینه عقد مصالحه اییدیلدی . روس مرخصلارنده رخصت کامله اولمادیغندن درسماندنه قونوشلمه تی تنسیب اولندی ، بومعا هذه یکریمی بش سنه ایچون منعقد اولوب (طمشوار) ایالتی (بانلی) دولت علیه ده قلمق اوزره (اردل) ایله (مجارستان) (آوستریا) یه ترك و (اوننا Umma) ، (صاوا) ، (دراوا) نهر لریله (طونه) نك (نیس) نهریله برلشدیکی محله قدر اولان امتدادی ، حدود عد اییدیلوردی . (قانیچه) ، (بودولیا) و (اوقرانیا) نك غرب طرفی (لهستان) ه قالدینی

هایون آغاری مجوزه لرله قارشیلادیلر . ابتدا وزیر اعظم آتدن اسکمله اوزرینه ایندی . بعده خان پادشاهه مخصوص اولان (پینک تختسی) اوزرینه ایندی ، اوراده دارالسعاده آغاسی استعجال ایلوب خان ایکینسک اورتی سینده یوردی . وزیر اعظم سلیمی دستار ایله حضوره کیرنجه خان ده دعوت اییدیلی . دارالسعاده آغاسی اوکنه دوشوب قصرک پیشکا . هنه چکیلن پرده قیوسنه دک بوستانچی باشی وسائر رکاب آغاری و بو رادن سوکره سلحدار ، جو قه دار آغالر قولتوغنه کیره رک حضوره چقار . دیلر . پادشاه تقییل ایچون التی اوزاندی . فقط خان پای تختی اویدی . فرش ایبدلش احرام اوزرینه امر پادشاهی ایله اوطوردی . یه قالمه رق ایملره دائر براز قونوشلقدن سوکره دارالسعاده آغاسی ابتدا صیرتنه (قرمزی قطبیه قابلی قباچیجه سمور کورک) سلحدار آغا بلته مجوه بر ختچر ایله بر مرصع شمشیر وسائر عرض آغاری ده باشنه ایکی عدد

کبی (کرفا) ایله (نارانتا) آره سنده محصور (دالماسیا) قطعه سی ، (قو- رنت (اینه بختی) مستثنا اولق اوزره (موره) قطعه سی . (اکنه Egin) و (ایاموره) آظه لری (وندیک) . براقیلوردی (۱۱۱۰) .
مع هذا براجنی تاریخی دیورکه :

(قارلوفچه) معاهده سی سلطان (مصطفی) بی محجوب ایده چک بر معاهده دکل ایدی . چونکه مشارالیه بو معاهده ایله پدیرینک عموجه - لرینک بر جوق زمان اوغراشوبده عقیدینه موفق اوله مدقلری دول متفقه ایله تأمین ایستلاف ایتمک سرینه مالک اولمشیدی .

(قارلوفچه) معاهده سی عثمانی دولتنک استیلا پولتیقه سندن دونهرک کریمه مک اوزره ایلك آندیفی آدیلمردندر . (فرانسه) ایله اتفاق عقد ایدیله ایدی . بلکه بودرجه ضیاعه اوغرائیلمازدی . (روسیه) ایله دخی (آزاق) قلعه سی آند قلمق شرطیله اوج سنه ایچون مصالحه ایدیله دی . (اوستریا) سفیرینک بویه بر معاهده ایله نتیجه نمنسی هپ بزم خطا - لر مزدن ایلری گلشدیز . ایکنجی (ویانه) محاصره سندن سوکره (قره

مجوهر سرغوج طاقدیله . بیک آلتون احسان اولتیق عادت ایکن التفاتاً ایکی بیک آلتون وریله دی . خان بر قاپچ کون سوکره عزیمت ایستدیکی ائشاده بنه صدراعظم واسطه سیله طرف شاهانه دن کندیسنه بر (ساده چرکی آلتون قلیچ) ، (آلتون قناره لی بر زره) ، بر (انجیلی تبرکس) ، (اوج رأس یلکندست آت) احسان ایله دی .

بقدان وو بوده سی نصبی مراسمده — (قوکه : برنوع سرپوش) ، سپورکه ، قلیفه یه قابلی سمور قباچه کورک وریله دی . وجواهره متعلق شیلرده احسان ایدیله دی . تاریخلری بو بابده تفصیلات ایله مالیدر .
خلعت وریلن / مراسم بروجه آئیدیز :

۱ — مولد شریف قرآنی .

۲ — صره اخراجی .

مصطفی) پاشا ایله اوچنجی حرب سنه سنده مغلوب اولان سرعسکر (ملک ابراهیم) پاشا-ک قتل، آنلردن سوکره نصب اولنان قوماندانلرینک جرأتی قیردیگی کئی متبادیاً بری و بحری حال حرب اوزره بولنلمسی ده موجب ضعف اولدی. باخصوص ایش باشنده بولنان وزرانک یکدیگری علینه دولاب چورمه لری و (زانطه) محاربه سندن اول صدر اعظم (الماس محمد) پاشانک (نیس) چانی بطاقلقرینه کیدیلیوب (وارادین) محاصره سیله اکتفا ایدلمسی حقنده سوپله دیگی طوغری سوزلرینک دیگر وزرا طرفلرندن لغرض قبول ایتدیرلمه سی و امثالی سوء حالر، سلطان (سلیمان قانونی) زمانده زیر اداره مزه کیرمش اولان ک کوزل قطعه لک المزدن قایلمه سی استاج ایتدی. بو اوزون سفرده (آوستریا) لیلر طقوز، عثمانیلر بئش دفعه غالب گلشردی.

(کارلوفجه) معاهده صلحه سی اورویا دیپلوماتلرینک برنجی عقد مجلس ایدره ک حکومت عثمانیه ایله حل اختلاف ایتدکارخی بیلدیرر بر معاهده در. بو مجلسده طرفین وکیللرندن ماعدا انکلتزه، فلنک سفیرلریده بولندیلر:

آوستریا مرخصلری (وولفغانغ دوین کین) Wolfgang d'Oettingen
 (له نوبولد بلیق) Léopold Schlick

۳ — علوفه اخراجی.

۴ — دونانما اخراجی وسائره.

مراسم الباسیه به (ایلچیلر) ده داخلدر. حضوره جیقدقرنده (دیوان هایون)، باب عالی به کلدکارنده خلعت کپیدیریلردی.

سفیرلک ترجمان، سرکاتی و معتبر آدملرینه ده خلعت اکسا اولتوردی. ۱۰۷۸ ده (قندیه) قتی مناسبته عموم ارکان دولته خلعتلر الباس ایدلمش و سلطان زمان سرای انجینده واقع میدانه ناظر قصر جدید یاننده نصب اولنان تخته اوطوزره رق بین و یسارنده وزرا، علما ترتیب صفوف ایله دکاری حالده مراسم الباسیه اجرا اولمشدر.

۱۱۲۲ تاریخنده دخی اردوی هایون عموم امراسنه خلعتلر بولالتمشدر.

Ruzzini	وندېك مرخصى : روزنى
Lord Paget	انكلترة مرخصى : لورد پاژه
Collyer	قلمنك مرخصى : قوليهر
Stanislas Malachowski	له مرخصى : استانيسلاس مالاخوفسكى
Posen	پوزن
Procope Bohdanowicz	روسيه مرخصى : پروقوپ بوخدانويوچ
	ووزن چين

معاهده محلى قارلوفجه نك اك بيوك ميدانى اوزرنيه انشا ايديلن اخشاب يووارلاق بر قلعه اولوب يدى قيسوى وار ايدى . بو قلعه نك اورته سننده يووارلاق بر ماصه بولنيوردى . هر قيونك ياننده او قيونك كيره جك سفيرك چاديرى قوزولو اولوب مرخصلرك جمله سى ده بر آنده قبولدن كبرلر وقبولرك اوكنه قونولش اولان اسكمله لره درحال اوطوررلردى . بزم مرخص «بساط» تعبیر ايتديكمز سدیر اوزرنيه قعود ايدردى . معاهده مذاكراتنه ۱۱۱۰ سنه سى رجب نك يكرمى آلتنجى كوني ختام وپولشدر . روسيه حكومتى ده برنجى دفعه اوله رق بويله اوروبالى بر مجلسه داخل اوليوردى .
بومعاهده موجبنجه (آوتربا)، (المستان) سنوى وركو وپرمكدن

۳۷ — فائده

اوز ايكنجى عصرده معيشت — سور ختان

سور هايون وقوع بوله جنى ممالك عثمانيه ده بولتان بالمله وزرا، ميرميران ، موالى ، ولات وصاحب نام اولانلره صدر اعظمك مکتوبلريله بيلدیريلير ، مناسب ارباب هنر ندارك ايدلسى تنيه ايديلير، بر (سور اميني) تعيين قلنه رق صدر اعظم حضورنده خلعت كييديريليردى .

سلطان (احمد) نالك ختان ايديله جك درت شهرزاده سنندن هر برى ايچون بويلرى ۱۳ ذراع و بش طبله لى ، درت دانه سى بيوك و قرق دانه سى كوچك قرق درت (نخل) ايله آلتيشر ذراع بوشنده وايكيشر ذراع عرضنده درت (شكر باغچه) سى انشاسى امر ايديله رك بيوك نخللر ايچون ترسانه دن اوزون

قور تولدیلر . (انکلتره) و (فلمنک) سفیرلری (بلغراد) ده قالوب طرفین صلح تمسکارتینی اخذ و تسایم ایتدیلر .

(آوستریا) سفیرنک مسبی اولان «قورص قرالی» نامیله مشهور (توکلی ایمره) استانبولده (فنار) ده اوطور مقصدنه ایکن (میچه) حکو-
متنک التماسی اوزره کنندیسننه (اذمید) طرفنده بر جفتلک وریلهزک اورایه اقامه ایدیلدی .

ختام معاهدهده اهالی اوزرنده قالان اوچ بیک سکسان بش کیسه ویرکو ووالیرک اغالیدن آلدقاری (دور) ، (خلعت) ، (ذخیره) بها و سائر تکالیف ایله (طمشواز) ، (بلغراد) و (بوسنه) الترنده قالان جزیه بقایاسی و یوز اون بر جزیه سی عفو اولندی .

وزیر اعظم کوپرلی (حسین) پاشا اسلام وخرستیان اهلینک بیوک بریوک آلتندن قور تولسننه بو وجهله خدمت ایتدیکی کبی (ایران) ، (قریم) ، (آفریقا) ، (مصر) ، (عربستان) طرفلرنده تورهین اشقیایی ده طور دیرتدی . (کوپرلی محمد) پاشانک اثری اوزرندن کیده رک احکام

سرنلز ، بیوک یلکنلر کتیردیلش ویکي سرایده بیوک نخللر ایچون یلکنلردن مرتفع وواسع بر چادر قوریلهرق بونک دروننده نخلیلر ایشله مشدر .
نخل ، بالمومندن اعمال ایدیلن آغاج و میوه رسمی دیمکدر . شکر باغچه لری ایچوننده اون قدر چادر قوریلوب (نجار) ، (چیمقریجی) ، (مجله) ، (نقاش) و (دمیرچی) اصنافندن ایجابی قدر عمله جلب ایدلکدر . بونلر (اندرون اوغلانلری خسته خانه سی) جوارنده بر محله اسکان واوزرلرینه بر ناظر تعیین ایدیلدی .

بو سور ختاندی ویریلن ضیافتلر ایچون تدارک ایدیلن مهمات شونلردر :

۱ — اوچده بری کوجک ، اوچده ایکسی بیوک اون بیک آغاج سینی .

۲ — تکفور طافی ، شهر کوبی ، اینه جک ، کولجک ، بکیجه ، طراقلی ،

کول بازاری طرفلرندن :

شرعیه نك تمامی اجرائی و عدالتك انفاذی مقصدیه او امر شدیدہ
 یوللادی . ازاره حكومتی دولتكمه اردودہ کی عدم اطاعت وانظام
 اساسی بیقعه . خزینہ جہ کلی تصرفاتہ ، بحریہ ودونانما ایشاری تنظیمہ
 بذل ہمت ایدہ رك جامعہ ، مكتبہ ، بازارلر كشدینہ . یوللر انشاسنہ ،
 (بلغراد) ، (طمشوار) . (نیش) قلعہ لرینك تحکیمہ چالیشدی . فقط
 قبودان دریا (منہ مورطہ) حسین پاشانك وفاتی حسیدیاہ بیوك بر معاون ،
 بیوك بر حمت پرور عضودن محروم قالدی . بوك اوزرینہ شیخ الاسلام
 (فیض اللہ) افندیك انتریقہ لر یول آلدی . (حسین) پاشا روم ایلی قسبہ
 وكویلرندہ بولنان اهل اسلامك اوقومہ و یازمہ دن محروم اولانلرینہ
 صوم و صلات و حج و زکوٰۃ و سایر مواد لازمینی اوكرتمك ایچون
 درت قولدن درت شیخ ارسال ایللك کی اوزمان ایچون حسن معاشرتی
 اوكرده جك تدابیر صائبہ بیاہ بولمش و (فیض اللہ) افندی بہ منسوب
 اولان دكزلی اوغلی اعیانندن (ایوب اوغلی) نام ظالمی قتل ، (بغداد)

۷۹۰۰ طاووق .

۱۴۵۰ ہندی .

۳۰۰۰ پیلیج .

۲۰۰۰ کوکرچین .

۱۰۰۰ اوردك .

۳ — شکر قونق ایچون ۱۰۰ مولود طبلہ سی .

۴ — سورك اجرا ایسادیکی اسکی سرای میدانك تزیینی ایچون :

۱۵۰۰۰ شیشہ قندیل .

۱۰۰۰۰ ماہیہ قوطیسی .

۵ — ایچیاہ جك شیرلر ایچون ۱۰۰۰۰ قوانوس .

۶ — (خاص باغیہ) دہ پالی کوشکی قبوسی داخلندہ واقع بر محاذہ

خوانندہ و سازندہ .

ده کی مقاطعات نظامی اصلنه کوره تنظیم ایده رک اوراده کی مظالمی ده رفع ایستدردی . فقط بالآخره استعفا ایستدی .

کوپرینک استعماسی بنه اسکی و یولسز بر پولتیقه نک پادشاه طرفندن اله آلمش اولسندن منبعث ایدی . (قارلوغه) معاهده سنندن سوکره پاشانک نفوذی بیومش ایدی . بونی کسر ایتمک ایچون اولان پاشانک حایه مننده اولان چاوش باشی (مصطفی) آقا و سوکره برسلطانہ علاقہ ایتمشدر دبه دارالسعاده آغاسی (نذیر) آغا طرفندن وقوع بولان اخبار اوزرینه یکنی قپوجیلر کتخداسی (قبهلی زاده علی) بک قتل ایذبلیدی . پاشا منفعل و منکسر اولدی . بعدالاستعفا عادات سیئه قدیمه دن اولدینی اوزره پادشاهک طلبنه میدان ویرمکسزین آخورنده کی آنلردن اوتوز دانه سی ایله مدت صدارتنده کرک پادشاه طرفندن ویرلمش و کرک دیگر طرفلردن کلش نه قدر جواهر وار ایسه جمله سفی ده علی - المعجله بوللادی .

۷ — چنکیلر ، جانازلر و سائرہ تدارک ایدلشدر .

۸ — میدان سورده هجوم و ازدحام اهلانی منع ایچون ۱۲۰ طولوبی .

بو سورده کی طولوبی پاشینک باشنده بیاض یالدرلی (شبهکلاه) ، آرقه -

سنده صاری یالدرلی (جبه) ، النده بیاض یالدرلی (عصا) ، اوکنده ایکی (طبل) ، ایکی سورتنا ، ایکی نقاره ، بش دف ، آرقه سنده یکسز شالوار شکلنده اوچقوری بوونلرینه باغلی ، آلاجه باصه دن کسوه کینمش اون بش جوچق وار ایدی . بو نلر صدراعظم حضورنده تخفلق ایتمشدر .

۹ — بش بیک ققرای صیانه کسوه ویرلمشدر .

۱۰ — سور هایون ختامنده بنه اصحابنه اعاده ایدنک اوزره کبیر

سزینلر ، باقلاوه نسیلری ، یکسجری ، جبه جی ، طوبجی اوچاقلردن بیوک قرغانلر ، عمارتلردن باقیر طاقلری کتیردیلشدر .

اتاق هایون ایله سائر وزراء ، وکلا و ارباب دولنک چادرلری (اوق

استعماسی (فیض الله) افندیك نفوذنی آر تیردی . حتی مومی الیهك
 بو نفوذی ایله (بغداد) والیدی (دال طبان مصطفی) پاشا صدر اعظم اولدی.
 (دال طبان) ادرنه یه مواصلتنده (فیض الله) افندیك الی اوپمك وچرکه-
 سنك اوکنده کی یینك طاشنده اینهمک کی آثار تواضع ومنت کو ستر مشدر.
 فقط بالآخره خشین و سرت بر آدم اولدیغی ایچون معامله سنی
 دکیشدردی .

قریم خانی (سلیمکرای) ك وقوع بولان استدعاسی اوزرینه خانلغی
 سیوک اوغلی (دولتکرای) . وریلدی .
 (لهستان) ، (روسیه) ، (وندیک) ، (آوستریا) طرفلرندن سفیرلر
 کلدی .

(دولتکرای) قرداشاریله اوپوشه میوب مجادلاته باشلادی . دولته
 عصیان ایدر کی حاللرده بولندی . بونک اوزرینه (سلیمکرای) تکرار
 جاب ایدیلهرک دردنچی دفعه (قریم) خانلغی وریلدی . (دال طبان)

میدانته نفل ایدیلهرک حرم هایونده واقع اوله جق شنلکری تاشا ایچونده
 (کآنکشار) تکیه سی تخصیص ایدلشدر . اوتاق وچادرلرک قورولسینه بالذات
 صدر اعظم نظارت ایله مشدر .

سنت اوله جق دیگر چوچقار ایچون سور مطبخنک یقینتده بر محله مقدار
 کفایه چادرلر و اطرافته ده یوز الی قدر جراح چادرلری قورولشدر . بورالره
 اوتوز قدر طوب نفل ایدلیکی کی طویار ایله اوتاق هایون آره سنده اوتوز
 آرشون بوشده بزدیرک دیکلوب چیقوب آلانه مخصوص اولق اوزره تپه سنه
 ایچی چیل آچمه طولو برکوموش مشربه قونولدی . میدانده کی مصلا قوشنده کی
 آغاجک اطرافته طاشدن واسعه بر سد یاییلوب اوستنه پادشاه ایچون آغاجه
 متصل بر (عدالت کوشکی) یاییلدی .

(احمد) ثالث ، سور کونی صباح نمازندن سوکره (اوق میدان) نه کلش
 وباشته دستار ، آره سنده بیاض دیبادن قباچه یاقلی ملوطه کورک
 کیمش ایدی .

(روسیه) ایله حربی تجویز اتمکده ایدی. دیگر طرفدن (دولتکرای) ده عزلی اوزرینه عصیان ایدی. (قریم) حالی قاریشیدی. شیخ الاسلام ایله رئیس الکتتاب (راحی) پاشا و (ماوروقورداتو) بیچاره صدراعظمک علیهنه مفتریانده بولنه رق درت آی صوکره قتل ایتدیردیلر ، رینه (راحی) پاشا کجدی . خرسنجان و یهودیلرک صاری آباق قابی و قرمنی چوقه قالیباق کیمه لرینی منع و اسلام قادیلرینک کنیش روپا و قالین یاشماق قوللاغرینی امر ایتمش . (وندیک) ترجمانی خلاف تندیه حرکته بولادیفتدن ضرباً جزا ایله مشدر .

کوپریلی (محمد) پاشا مرحومک برادری (عموجه حسن آغا) زاده ایدی . کندیسسیله برابر کوپریلی خاندانندن مقام صدارتی درت ذات اشغال ایتمش اولیور .

(راحی) پاشا (قریم) مسئلهسینی نسویه ایدهرک بر مدتنبیری ویرکو ویرمهین کوجیلر اوزرینه عسکر بوللادی .

یکچریلره پلاوزرده پشیریلوب یغما ایتدیرلشدر . بودوکونده یالکز قادیلره بیک سفره پلاوزرده ضیافتی چکیلمشدر .

۳ نجی فاشده مذکور حقه بازلق و محفلرک جملاسی موجود ایدی . فضله اوله رق اندرون آغلرینک جرید اوینامه لری ، علولویجیلردن اونوز فرق نفرک ایکیشیر ایکیشیر میدانه کلهرک دوه جوشی اوینامه لری ، تکرلک اوزرنده برکوشک ایچنده دستارلری عجمانه اوچ درت دف چالار صورت ایله آلتی عدد دیگر اوغلان صورتک غریبه یوریدکجه دف چالوب اوغلانلرک رقص ایتمی ، بلندن یوقاریسی آده ، آشاعیسی آن دیگر بر صورتک دخی النده یالین ر تیغ اولدنی حالد میدانده ابراز هنر ایتمی ، سپا رسمنده اوچ صریق اوزرنده بر حلقه یه آسیلی فشنکاره آتش ویرلسی کبی شیلر وار ایدی .

خلع سلطان مصطفی

سلطان (مصطفی)، (ادرنه) بی سوش و اوراده صیدوشکاره طالمش ایدی. (آوستریا) سفیرینک ایردیکی نتیجه دن ماعدا شیخ الاسلام (فیض الله) افندیکن تعلیمی علما طرفنی قوشقولاندرمش، دال طبان (مصطفی) پاشانک قتلی دخی (راحی) پاشا علینه عسکری او یاندرمش ایدی. پاشا امور عسکریه یه واقف دکل ایدی. سلطان (مصطفی) اوچ کریمه سنی کوپرلی زاده (نعمان)، مقتول زاده (علی)، سلحدار چورلیلی (علی) پاشا لره نشانلامش و هر بری ایچون بر سرای انشاسنی فرمان ایله مش ایدی. بوندن پادشاهک مدت مدیده (ادرنه) ده اوطوره جنی آکلاشیلی ووردی. (فیض الله) افندی خواجه پادشاهی مشهور (وانی) افندیکن داماد دی ایدی. مشارالیه هر نه قدر فاضل ایدیسه ده پک زیاده حرص جاه اولدیغندن درت اوغانی قاضی عسکر لیکه جیقارمش. بونکلده قناعت

۳۸ — فائده

کلمات تاریخیه

بلوکلیار — (قانونی سلطان سلمان) دوزنده یکچریلر ۱۶۵ اورته ایکن سوکره لری ۱۹۶ اورته یه ابلاغ ایدلش ایدی. بو ۱۹۶ اورته اوچ قسسه آیرلش ایدی. ۱ : ۶۱ اورته یه (آغا بلوکلیری)، ۱ : ۱۰۱ اورته یه (جماعت)، ۱ : ۳۴ اورته یه ده (سکبان بلوکلری) نامی ویرلش ایدی. بونلردن آغا بلوکلیری نه ساده جه (بلوکلیر) ده دینیردی.

بابابکلر — ۱ : ۱۰۱ اورته دن عبارت اولان جماعت اورته لری نیک نام عمومی.

ایتمیرک کندیبی وفات ایدہ نچک اولورسہ بیوک اوغلی (فتح اللہ) ک
مقام مشیختہ کتیرلمسینی دخی تأمین ایتمش ایدی . بونلردن ماعدا
عم زاده سی (محمد) افندی بی دخی سریعا روم ایلی قاضی مسکر لکنہ ،
دامادی کوپریلی زاده (عبداللہ) بیکی وزارتہ اعلا ایتدیرمش ودها نیجہ
متعلقاتی ایلری بہ یکیرمش ، ودال طبان (مصطفی) پاشانک قتلی دخی
عسکرہ واهالی بہ پک زباده تأثیر ایتدیکندن (رامی) پاشا کیفیتی اصول
ایلہ پادشاهہ آکلاتمش ایدی . بو اشدادہ (کرجستان) . یوللانان ایکی
یوز نفر جبهہ جی (آیاصوفیہ) قرسنده کی جبهہ خانہ دہ طویلانہ رق ابرتسی
کونی متداخل مواجیلرینی طلب ایتدیلر . آستانہ قائمقامی (فیض اللہ)
افندی دامادی (عبداللہ) پاشایی، او جاق کتبخدانسی ارسال ایلہ نصیحت
ایتدیلرسدہ جبهہ جیلر ، (رامی) پاشانک برآی اول مخصوصاً یوللادیغی
جبهہ جی باشی (ابراہیم) آغادن درس آلدقلرندن کندیلرینہ اون علوفہ
لریلہ بکرمی کیسہ آفجہ بخشش دخی ویریلدیکی حالہ قبول ایتیبوب
بایراقلری آجدیلر . ات میدانہ کیتدیلر . کندیلرینہ اسافل ناسدہ

سیمین — سکبان غلطی .

شتربان آغا — یایابکک ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۸، ۳۳، ۳۹، ۴۰،

۴۶، ۵۶، ۵۷، ۸۶، ۸۷، ۹۷، ۹۸ نجی اورتہ لرشک اسم

مشترکری .

دوہ جی — ۲۹ نجی اورتہ . بوکا (عتیق شتربان آغا) دخی دینیردی .

خاصکی — یکچیری تشکیلاتدہ ۱۴، ۴۹، ۶۶، ۶۷ نجی جماعتک نام

مشترکی . بونلرک افرادی (آغا) عنوان فخریستی حائر ایدی .

زغرجی — ۶۴ نجی جماعت اورتہ سنک نامی . باشلرینہ (زغرجی باشی)

دینیردی . پادشاهک آو کو بکارخی محافظہ مأمور ایدیلر . بونلردن اووز

دورت نفر سواری اولہرق بر اللرنده کویکلر اولدیغی حالہ پادشاهلہ برابر

التحاق ایتدی . (عبدالله) پاشا علمانی و سائر اعیان دولتی و ضابطانی طوپولایوب یکیکچریلرله بوستانجیلری تسلیح و سنجاق چیقاروب اورر- لرینه هجوم اتمک تصورنده بولندیسهده موفق اوله مادی . دکانر قپاندن . ارباب اختلال (عبدالله) پاشانک سرانی باصدیلر . بوضیرهده ایچریدن آتیلان برطانیجهدن حیه جینزدن بری مقبول اولدی . بونک اوزرینه سکبان باشی ایله شیخ الاسلامک دامادی استانبول قاضیسی (محمد) افندی پی طوتوب حبس ایتدیلر . سنجاق شریفی ایسته دیلر . سکبان باشی پی قتل ایله دیلر . سرایه هجوم ایده رک سنجاقی آلدیلر . (اورته جامع) میدانسه کله رک اتمکچی ، قصاب و مناو دکانرینک آچیلیمی بودیکر اصنافک طوپولانغسی حقننده دلالر باغیرتدیلر . بو اجتماعده شیخ الاسلام ایله اوغلرینک عزانی و پادشاهک استانبوله کلمسی و کلدیکی تقدیرده کندیلرینک کیده جکلرینی ناطق بر محضر یاپوب علمادن بش ذاتن و هراوجاق و اصنافدن انتخاب اولنان ایکشمرکشیدن مرکب برهیئت ایله بوللادیلر . جمعه کونی عدالت پادشاه اولدینی کی

آوده بولورلردی . زغرچی باشی مقربلردن ایدی . بهرینه بومیه اون آچه عاوفه ، بر اوقه ات و آلتی فدوله وریلدی .
 طورنه چی — ۶۸ نجی اورته نک اسمی .
 صامصونجی ، سکصونجی ، سکسونجی — ۷۱ نجی جماعت . بونلر آتی آولامفه مخصوص اولان کلبلرک محافظه سسه نامور ایدیلر . (لهجه) یه کوره سکون ، جنک و حرب کویکی در . بیوک ضیافتلرده اورته یه بر آتی چیقاریلرله رق اوزرینه بو سکسونلردن صالیوریلوب اکلنیلردی . حتی ۱۱۵۲ تاریخنده نجه سفیرنه کاغذخانهده وریلن ضیافت صدر- اعظمیده بواکنجه حقننده اشارت واردر .
 صولاق — ۶۰ ، ۶۱ ، ۶۲ ، ۶۳ نجی جماعت اورته لرینک نامی . صو- لاقلر بو جماعتلردن آتیلدی .

اوزرینه دخی خزوج، واقع اولدیغندن نمازك ترکی قراراشدی . (قره قاش)، (طوریحجانلی احمد) کی برطاقم فتنه کاران ده اختلال رؤساء سندن اولدیبلر .

کیفیت (ادرنه) دن طویلونه شیخ الاسلامک قوناغنده بر مجلس عقد ایدیلدی . کلن مبعوثلرک توفیقنه قرار ویریلدی . قول کهیاسیله عسکر یوللانهرق مبعوثلری (اکری دره) ده طوتدیبار .

والحاصل پادشاه، (فیض الله) اقدی ایله اوغللری عزل ایتدی . فقط استانبولده طویلانان اللی آلمش بیک قدر طوائف عسکریه (ادرنه)

اوزرینه طوغری یوریدی . (رامی) یاشا دخی سکسان بیک عسکر طویلایهرق یوناری طانغیمغه کلدیده (بابا اسکی) ده هر ایکی طرف خفی مخاره نتیجه سنده برلشدیلر . (رامی) پاشا اردودن فرار ایتدی .

پادشاهده (ادرنه) به دوندی . ارباب اختلاب دخی استانبولده ایکن شیخ الاسلام لاحق (باشماقی زاده) دن آلدقلمی فتوا اوزرینه سلطان (مصطفی) بی خلع ایدوب یربنه سلطان (احمد) ثانی کچیردیبار .

امام اورته سی ، امام حضرت آغا — ۲۸ نجی اورته .

مخضر آغا اورته سی — ۲۷ نجی اورته .

کتخدایلر — ۲۳ نجی اورته .

کاتب سکبانان — ۱۸ نجی سکبان بلوکی .

کتخدای سکبانان — ۲۰ نجی سکبان بلوکی .

آوجی — ۳۳ نجی سکبان بلوکی . بونلرک آمرلینه (سرشکاری) دینیردی .

مخضر آغا — یکچیرلرک وزیر قبوسنده قبو چوقداری ایدی . وظیفه سی :

یکچیرلرک قبوجه اولان ایشلری تسهیل و مهتم و یا موقوف اولانلری

اورته لرینه ارسال ایتک ایدی .

بیوک ، کوچک خاصی — اورته آمرلرندن . علی العاده یکچیری آغاسنک

۹۰ سنه قریب سلطنت اتمشدر . ۴۰ باشنده ایکن وفات ایتدی .
 (راحی) پاشا ایله رخلندن برخیلی کسی اختفا ایتدیلر . نشانچی (احمد) پاشا
 صدراعظم، ارباب اختلاله امام اولان (محمد) افندی شیخ الاسلام واور-
 تده ایش کورن یکچیری آغاسی (جالیق احمد) وزیر اولدیلر .
 دولت بوشانده ینه بیوک برغانه ایچنه طالدی . آکر (قارلوچه)
 معاهده سنی متعاقب اصلاحات و تشکیلات عسکریه یه اعتنا ایدینه ایدی
 اوئانده (اسپانیا) ده دردنجی (فلیپ) ک تخنه چیقمسندن طولانی ظهور
 ایدن (وراثت) محاربه لری ائاننده (آوستریا) دن انتقام آله ییلردی .
 دیگر طرفدن احوال مالیه مزده پک زیاده بوزولمش ایدی . اهالی
 محاربات مدیده نك الحجاب ایتدیکی تکالیف ایله عادنا صوبولمش ایدی .
 بلکه دولت ینه (آوستریا) علمنه دونه ییلردی . فقط (فرانسه) نك در سعادت
 سفیری (فریول Ferriol) دیوانه مشرب بری اولوب رسم
 تشریفات خارجنده اوله رق حضوره قلیچله کیرمک ایسته مک و پادشاهی
 تقلیداً بونغاز ایچنده سلطنت قایمی یابدیره رق عثمانلی پادشاهلرینک

وکیلی مقاننده ایدی . بونلر قوماندانلق ایله حدوده ، ولایانده یکچیری
 اوچاغنه دائر بر مسئله ظهور ایتدیکننده تحقیقاته دخی اعزام اولنورلردی .
 قول کتخداسی — یکچیری آغانندن سوکره اوچنچی درجه ده بر مقام
 ایدی . بونکله یکچیری آغانلی آرهنده سکیان باشلیق وار ایدی . آغا
 معاونی دینک ایدی . برروایته کوره کتخدانق یکچیری ارکان حریه سی
 ریاستی ایدی .

کتخدایری — قول کتخداسنک وکیلی و یکچیری آغانسک نزدنده تکمیل
 اولغانک قبو جو قدراری ایدی . دائماً آغانک یاننده اوطورور و آنک
 امرلرنی کاتب واسطه سیله قلعه (دزددار) و عسکری قوماندانلرینه
 (سردار) ه تبلیغ ایدردی .

قولاندقاری قرمزى شمسیه آچق کبی مراعاتسزلقلرله اعتباردن دو شمش ایدی . (فهریول)، (نوکللی ایمره) ایله برابر یدی مختار به - مزده بولنش ، لکن مملکتی نامنه برشی استحصالی ایده مامشیدی . حال بوکه انکلیز سفیری (پاژه)، (فارلوجیه) معاهده سنده کی توسطیه نظر ا حرمتی جلب ایتدیکی کبی مدعی بر آدم دخی اولدیقندن هر درلو مطلبی اسعاف اولنیوردی . شو حالده دولت امور خارجه جه (فرانسه) پولتیقه سنی ترویج ایتدی . (انکلیز) پولتیقه سنی ترویج ایله دی . تا (بوک پترو) نک تجاوزه قدر یرندن بیله قیملد امدادی . برحالت روحیه ، بر عطالت حکومتی مدافعه وضعیتنه آتمش ونوعما یورغونلغنی ، ضعفی حس ایدر بر درجه به کتیرمش ایدی . باری شومدت ظرفنده اصلاحات داخلیه به همت ایدیلیمه ایدی . نه کزر ؟ بالعکس خلع سلطان (مصطفی) حکومتسز لکه طوغری کنیشجه برقبو دها آجدی .

بکیچری کاتبی — اوجاغک (گوتوک) دینلین (کنیه) دفترنی تنظیمه مأمور ایدی .

قطار آغالنی — کتخدایری ، اورته چاوش ، زغرچی باشی ، صکسونجی باشی ، طورناجی باشی ، قول کتخداسی صیره سی ایدی . بکیچری نظامی اوزره آغا عزل ایدینجه قول کتخداسی آغا نص اولنوردی . (تاریخ جودت) ده ایسه (بکیچری آغاسی عزل اولندوقده سلسله ایله یرینه (قول کتخداسی)، و آنک یرینه (زغرچی باشی) و آنک یرینه (صامسونجی باشی) و آنک یرینه ده (طورناجی باشی) نص اولنور دیبور . فقط بو نظام ، زمان زمان دکیشمش حتی (یاوز سلطان سلیم) میرعلم (یعقوب آغا) بی — اوجاغه منسوب اولدیننی حالده — بکیچری آغاسی تعیین اتمش ایدی .

میدان لیم — ات میدان .

آغا قبوسی — بوکون شیخ الاسلام قبوسی دیدیکمز سلیمانیه جامع جوا - رنده کی بنا .

یکرمی اوچنجی باب

صنخی سلطان احمد

- ۱ -

۱۱۱۵ ده جالس تخت اولمشد . ۳۰ یاشرلنده ایدی .

(ادرنه) یه قدر کان معهود استانبول اردوسی نیجاریق و حکومتی دیکله میه جک درجده آزغین ایدی . ارباب اختلال شیخ الاسلام (فیض الله) افندی ایله دارالسعاده آغاسنی، خزینه داری و الحاصل آلمش کشینک کندیلرینه تسلیمنی ایسته دیلر . (فیض الله) افندی اوغلرینه (ارضروم) سورولمش ایکن کری به چوریلدی . قره قاش (مصطفی) سپاهی، طورنجانی (احمد) بکیچری، کوچک (علی) جبه جی و سائر جلادلر مشارالیهی اوچ کون حبس ایله بورتی، قولاقلینی، دوداقلینی

تسکلی کوشکی — یکیچری اوچاغنک مجلس مشورتی اولان محل که شیخ الاسلامک شمدی عرض اوطله سیدر . یکیچریبنک حین العاسنده آغا قیوسی، (دائرة مشیخت) اتخاذ اولمشد .

اوچرلی
دردرلی — یومیه اوچ، درت، بدی آچه علوفه سی اولان نفرات .
یدیشرلی

زمرستانی — یکیچریلره (قیشلق) نامه و بریلن آچه .

بیرپیری — صالنه نفراتنک آرقه لرینه کیده کاری قرمزنی جوقة جیه .

میدان باشی — یکیچری اورته لرلنده (جورباشی) دن سوکره کان ضابط .

یشلکچی اوچاغی — بوستانچی باشی معینده بر اوچاق اولوب ایچلرندن

کسدیلر، اوچنچی کون
 کندیسنی بر حال بار
 کیرینه ترس بیدیر مرک
 (ادرنه) بات بازارینه
 کتیروب اذیتله قتل
 ایتدیله. آباغنه ایپ
 طاقوب زورله اوچ
 یوز قدر خرستیانک
 انه ویره مرک اوکلارنده
 پاپاسلره اجرای آیین
 ایتدیر مرک یکمچری
 اردوسینه کتیردیله .
 اورادن (طونجه) نهرینه
 آتدیله (فیض الله) افندی.

اوچنچی سلطان (احمد)

رده قتل اولنان شیخ الاسلاملرک اوچنچیسیدر. عیب ورزالتک نه قدر

آتی نفری کیدیش وقوعنده اوق طاقلرینی طاشیرلردی . بولره (آوادان
 بوستانچیلری) ده دیتیردی .

آغا باباسی اوچانی — سرای حمالاری نظارتی . بولرک باشلرینه (آغاباباسی)
 دیتیردی .

بلوکه ال اوپت — یکمچری آغانی منحل اولنجه آچیله جق قطار آغالنه
 (چورباچلیق) مخرج اولوردی . ایشته بوچورباچیلغه (بلوکه ال اوپدی)
 تعیری قولانیلیر و بر مقدار معین جائزه ویره مرک ترفیع ایدیلیردی .

مقدم — ترسانه چاوشلرینک فسلی اوستنه ساردقلری صیرمه وقلابداندن
 معمول وکنترلری سچانی قاروق انواعی .

بيوك اولديغنى البته آكلاديكز . كيمسه برشى ديهه ميوردي . چونكه
صدراعظم (احمد) پاشا، شيخ الاسلام (محمد) افندي . بيكچري آغاسى
(جاليق احمد) ارباب اختلاک نصب ابتدکاری آدملىر ايدي . بو اختلال
بو آنه قدر وقوعه كنلرك ال بيوكيدر .

سلطان (احمد) بونلرك هر درلو آرزولرينه مامشات اينمكله برابر
تديردن ده خالى قالميرق اولانلوقه ايسته مك اوزره طوبلانان سراي
بوستانچيلريني اخراج . ثانيا بيكچري آغاسى (جاليق احمد) پاشايي
اعدام . بعده صدراعظم ايله شيخ الاسلامي برر برر عزل ونفي ايتدي .
هر هفته ارباب فتنه دن برينك قيدي كورمك بولتيفه سي ميدان آلدی -
سکر سنه ظرفنده (انته حسن) ، (قالابلي احمد) ، (بالطه جي محمد) ،
(چورليلي على) ، كوپريلي زاده (نعمان پاشا) لر صدارته كچديلر .

روسر (قرم) و (اوزي) صونى طرفلرنده فعاليت كوسترييورلردى .
(قارلوقبه) معاهده سي اثاسنده دخي كورولديكي اوزره دولت ، نوظهور پر
دشمن قارشوسنده بولنيور، كوزي اوكنده كيدييوردي . داخلا صدره شفا
اوله حق اصلاحات دن ده ذره اثر بوق ايدي .

قلقات — آشاغيسى طار ، بوقازيسى كنيش و بربرينه محاذي دستار ايله
صاريلش بر كسوه ، بونك چتال صارقيليسنه ده (چتال قالفات) ديتيردي .
قاووق — بوي آز ، اكي زياده ، فس كي بر علامتك اطرافنه ايكي اوج
يارمق صاريق صاره رق حاصل اولان كسوه ايدي .

مجوزه (سليبي) ديبيلن كسوه نك عيني اولوب آتجق بونك اوستنده قرمزى
فس كي بر شنى وار ايدي . (ياوز سلطان سليم) ك اختراع كرده سي
ساييبي (اولان سليبي ايسه بر اندازه بوينده ، اسطوانى بر كلاه اولوب او -
زرينه پياض اينجه دلبند صاريلوردي . (سليبي) نك ايران حكمدارلر ندين
مشهور (كيخسرو) ك تايجه مشابه اولديغنى حاقان مشاراليه مصاحبلرينه سويله
مش اعش . پادشاهلر من بيكچر بونك العاسنه قدر بوني تايج ايدنشلردى .

فقط روسیه‌ده (پانسلاویزم) نامیله یکی بر فکر شیوع بولدی . بوفکرک
 موجودی (قری یانیچ (Krianitch) نامنده خرواتستانی بر صرب ایدی . مو-
 می‌الیه قاتولیک باباسی اولوب (موسئوا) ده شدت لسانی حبسیله طوطولش
 و (سیریا) به نفی ایدلشیدی . اوراده چالیشهرق (اسلاو) لره وجدان سیا-
 ستلرخی ، آره لرنده کی کفالت عرقه لرخی بیلد بریوردی . حتی یازمش اولدینی
 کتابده : (اسلاو عرقی آلتی قبیله به آیرلشدر : روسلر ، لهیلر ، چهلر ، بلغارلر ،
 صربلر ، خروانلر . وقتیله بونلرک جمله سنک حکمدارلری وار ایدی . بوکون
 یالکیز روسلرک حکمداری واردر . دیگر بشی اجنبی بووندروغی آلتندهدر .
 اسلاو عرقک هنوز بر تاریخی ، مورخی یوقدر . آلمانلر بالخاصه روسلر ایچون
 درلو درلو افترا لرده بولنورلر) دیمشدر . (قری یانیچ) روسیه چاری (آلکسی) به
 اسلاولری آلمان و عثمانی اداره لرندن قورنارمق ایچون بذل غیرت ایتمنی توصیه
 ایله مش ایدی .

بر مدت صوکره روسلر چار (فه‌ئودور) زماننده عثمانیلرله تاتارلری
 دشمن خارجی اولمق اوزره طانیدیلر . حتی مشهور له قرالی (صوبیه‌سکی) ایله
 برابر (اتفاق مقدس) ه بیله کیردیلر .

(ببوك پترو) نك (آراق) قلعه‌سنه هجوم وضبط ایتدیکنی بیلورز .
 (پترو) روسلری اوروپا مدینته ادخال ایتمک ایچون لندن کلن غیرتی دریغ

اسکوف — سلطان (مراد) اولک ایجماد کرده سی اولان بر سرپوشدر .
 (سیروز) ویا (آلونیا) قلعه لرینک فتحندن صوکره بالتصادف ایجماد
 اولتمشدر . (آپولونیا) ، مدافعه ایتدیکی ایچون سلطان (مراد) حصاری
 محاصره ایله اکتفا وقره دکز طرفه عزیمت ایتمش ایدی . بر آقاج آلتنده
 اوطوررکن بر مؤده جی (آپولونیا) دیوارلرندن برینک انهدامی خبرنی
 کتیردی . پادشاه سایه‌سننده اوطوردینی آغاجه (دوللو قواق) نامنی
 ویردی . لالاشاهینی یولادی . لالاشاهین حصاری ضبط ایتدی .
 پک زیاده غنائم وار ایدی . حتی بر سپاهینک الله بر آنبون طاس کچدی .
 خلقدن صاقلامق ایچون باشنه کییوب اوزرینه دستار صاردی . سلطان
 (مراد) نصله بوئی کوردی . حقیقت مادهی آکلانجه طاس سپاهی به
 احسان واسکوف نامیله معروف اولان کلاهی ایجماد ایله‌ده کی اوزری
 یالده بزلانیردی . بر بچق اندازهدن زیاده طولده اولوب نصنی آرقه به
 صارقار ایدی .

ایتمور، مملکتنده بلدی، اجتماعی، عسکری، صنایعی، مدنی هر درلو ترقیاته کمال حرارتله صاریلوردی. اورویایه سیاحت ایدیور، علماسنی، ارباب معرفتی چاغیرییوردی. حتی نشر ابتدییکی بر بیاننامهده: اجنیلرک روسیهده هر درلو آسایش وراحتی، معاوتی، امتیازی، حریت مذهبییه بی بوله جقلرنی اعلان ایتدی. بری و بحری ضابطان، مهندسلر، کی انشائییه جیلری، کی جیلر، صنعتکارلر، طیبیلر، مکتب خواجهلری، عالملر جلب ایدیور، علوم وفتونه، حقوقه، زراعته، صنایعه، دائر کتابلر ترجمه ایتدیرییور، عینی زمانده اورویایه روس طلبهسی یوللایوردی.

بز ایسه عینی زمانده داخلی اختلاطلر جقاریوردق. او زمانه تصادف ایدن تاریخلرمنزه باقہ جق اولورسه کز (نی آغای سابق دارالساده)، (نصب والی)، (توجیه ایالت)، (وصول دونانغا)، (تبدیلات مناصب)، (عزل و قتل)، (سلحدارشدن ابراهیم بک)، (بنای قصر جدید)، (نقل هایون بیانغمة ترسانه)، (اطلاق اسرا)، (اخراج مواجب)، (آمدن ایلچی)، (تهنیت عید سعید)، (ضیافت صدر عالی)، (اخراج صره)، (ولادت علیه)، (ظهور حریق)، (وقوع زلزله)، (عقد و تزویج) و امثال شیلر کور برسکر. حال بوکه (بیوک پترو) قوانین ملکیه بی، پولیسی، زراعتک ترقیه احوالی، روس هیئت اجتماعیه سنک مدنی بر هیئت اجتماعیه قلبی، امور مالیه تنظیمی بالتقدیر بر

خفتان — خام اییک و باموقدن وآره لرنه صاری اییک قاریشدیرلش درت قوللو بر نوع لباس.

سراسر }
فراجه — یارم قوللو و آباقلره قدر اوزون بر نوع خفتان.

۳۹ — فائده

ارکان دولت

کوپریلی/ (عمد) پاشا، زمان صدارتنده استانبولده چوققلق وزرا بولنده. برنامسی قاعده اتخاذ اولمش ایدی. بوقاعده کیده رک تأیید ایلدی. بو جهته (قبه وزارتی) متروک اولدی. معلومکنز اولدینی وجهه بوقبه وزارتی.

مملکتندہ صنعت و تجارتک مابہ الحیات اولدیغنی آکلا بهرق آکا کوره تأسیس
فکرنی ایلری به کوتوریوردی . (آزاق) قلعه سنه ایلک هجوم ایندیکنده ۴
آلای منتظم پیاده سی وار ایکن سوکره لری ۲۱۰۵۰۰ کشلک منتظم بر
اردو چیقاردی . (پترو) بومقصدنی ایلری به کوتورمک ایچون الک بیوک شدتله
بیله قالقشدی . کندی خاندانه ، همشیره لرینه ، قازینه واک سوکره اوغله
بیله جزالر ویردی . بوضورتله روس طالغینلغنی کیدرتهرک حکومتی واهالی بی
قیلایدی . عین زمانده روسیه حکومتی ده قییلایدی .

بو ائشاده اوروپانک ویزم وضعیتمز شویله ایدی :

اوروپای جنوبی (اسپانیا) تخته وراثت غوغاسیله یاتمده ، قانلر دوکولمکده
ایکن برده شمال محاربه سی ظهور ایتدی . بو محاربه بری برنی ولی ایدن
(روسیه ، اسوچ ، اهنستان و عمانی) محاربه لرینک مجموعی ایدی . روسلرک

مجلس وکلا مأموریتی ایدی . درجاتی دشمنی برنجی ، ایکنجی ، اوچنجی الخ
وزیر صورتده ایدی . بو مأموریتک الفاسندن سوکره استانبولده وزرادن
یاکنز «صدراعظم» و «قیودان پاشا» و نادرآ سلطان قوجه لرندن توقیمی پاشا
بولنور وارکان دولت بو باشلرله برابر شیخ الاسلام ، قاضیسکرلر ، استانبول
قاضیسی ، وزیر کتخداسی ، دفتردار و رئیس افندیبن عبارت قالور ایدی .

صدراعظم دیوانی
دیوان آصفی

(آزاق) ی آلدقلری سته لهستان قرالی (صوبیه سکی) ده وفات ایله دی . لهستانده قرال اهالی طرفندن انتخاب اولنوردی . (بیوک پترو) یاره قوتیله (ساقس) پرنسی ایکنجی (اوکوست) ی قرال انتخاب ایستیردی که بزم تاریخلرده (ساقس هر سکی نعلقران) دبه مشهوردر . بو ایکنجی (اوکوست) ۱۱۰۸ بحاربه سنده نیجه عسکرینه سردار اولش و خدماتی کورلش ایدی . آوستریا-لیلر دخی مومی ایله طوتدیلر . روسلر ایلك دفعه اولق اوزره اورواچه بیوک بر موفقیت سیاسیله قازاندیلر . حتی بو جریان ایله (قارلوفچه) معاهده سنی عقد ایستیرمکه بیله جالیشدیلر . دیگر طرفدن بالقان شبه جزیره سنک هر طرفنده یولنان خرستیان رعایا (بیوک پترو) یه مراجعتله : ثمانلیلرله بحاربه یه تشویق ایستیرلردی . بغداد بکی (قائمیر) ، افلاق بکی (زورژ قاستریوت) روس اردوسنک (طونه) اوزرسته ایتمه سنی طلب ایستیلر . فقط اتفاق مقدس ارکاندن اولان لهستان ، ونیدیک و آوستریالیلر برابر اولادیلر .

رئیس الکتاب

وقتیه سرایه آلتان
دیوشیرمه اوغلانلری
تعلیم و تربیه دن سوکره
سپاه ، سلحدار و علو .
فهجیان و غربای عین
ویسار دینین سوار
بلوکلرینه چیقاریلور
وسرایده قالدیلر بلو-
کلرک آغاقلرله و یاخود
(اوزنکی آغاقلری) تعبیر
اولساز (میرع ملک) ،
(میراخورلق) ، (قبوجیلر
کتخدانی) و (قبوجی
باشلیق) مأموریتلرینه
تعیین ایستیلرک بعده
(میرالوق) و (میر-
میرالوق) ایله طشرمه

(قارلوفچه) معاهده‌سنده روس مرخصی اولان (ووسنی چین - Vosni tsyne) او ۱۷ سنه‌ک بر متارکه‌یه وضع امضا ایدرک دیگر مرخصلردن اول مملکتته عودت ایتدی . فقط (بیوک پترو) بالآخره (اوقرائین چوف Oukraintsof) نامنده بر سفیرخی (دون) نهری قیراقلرنده انشا ایدلش قرق طوبلی و طابسه (Forteresse) نامنده کی کبیله استانبوله یوللادی . سفینه سرای اوکنده طوروروده طوبله سلاملادینی زمان ایکنجی سلطان (مصطفی) فنا حالده خوف ایتشدی . او زمانه قدر روسلرک قره دکزده کی انشا ایتدکلری خیر ویرلشمش و یاخود کیلرینک (دون) نهرندن چیقهمیه چی تأمین ایدلش ایدی . سلطان (مصطفی) بو کی بی زیارت ایتشدر . دقت ایدیلورمی ؟ بو زمانه قدر قره دکزه عثمانلی بایراغندن ماعدا هیچ بر حکومتک بایراغی آجیلده ایشیدی . (پترو) بو ائشاده سفیرینه یازدینی بر نامه‌ده یا (حرب) و یاخود (مصالحه) دیش ایدی . چونکه (اسوچ) ایله بحاربه ایتکی تصم ایله مش ایدی . بزکیلرده تلاش ایله او توز سنه ایچون عقد متارکه ایتدیلر . روسلر بو متارکه‌ده نانا لرله ویرکویرمکدن قور تولدقلری کی (آزاق) ده آلدیلر . بو متارکه‌دن سوکره (بیوک پترو) (آزاق) دکزینک و (بحر ابض) ک کندی حکومتی منفعتده ، ایشنه یارامادینی ایچون (بالطیق) دکزی اوزریشه کوزنی دیکدی . بو دکزک شرق قییلری ایسه (اسوچ) حکومتک النده ایدی . لهستان قرالی ایکنجی (اوکوست) (بیوک پترو) یه بر هیئت سفارت

کوندریلوردی . بو جهته (آداب خدمت سلطنت) و (اداره امور دولت) خصوصلری ده تعلیم ایتدکدن و طشرده و سردارلر معیتنده احوال ملکیه و حربیه یه دخی کسب و قوف ایله دکدن سوکره خدماتی نظر تحسینه لایق و قدره دخی موافق اولورسه رتبه وزارت نائل اولورلردی . سوکره لری ناز و نعم ایچنده بیوین وزرا و کبارزاده لرو شهر سایه پرورلردن طرف و تقریبی بولانلر سرای هایونه آلدیلر و بولردن سلحذار ، جوقدار ، زکابدار ، و میر آخر شهر یاری اولوبده پادشاهک کوزینه کیرنلر دفعه وزارتله بکام اولمغه باشلادیلر . حتی (نشانچلیق) اکثریا بو مثللو نوظهور وزیرایه احسان اولنه کلدیکی کی یکچیری آغالغندن و نشانچیلقدن قیودان باشا دخی نصب اولنور اولدی . دفتر دارلره دخی وزارت و یرلمک قاعده حکمنه کیردی . طشره والیک و بکلر بکیلکلری وزرا کتخدالقلرنده بولنانلره و ملترملکده کسب ثروت ایدنلره توجه

یولایوب عقد اتفاق ایتدی . بزمله (آزاق) معاهده‌سی بیتی پیتمز روسلر اسوجلیله خصومته باشلادیلر . اسوجده (اون ایکنجی شارل) یکی تخته چیقمشیدی . (دانیارقه) لیلرده (اسوج) علینه قالقیشدیلر . ایشته شمال محامه به سی . (بیوک پترو) ، اون ایکنجی (شارل) ایله (پولتاوا) موقعنده ایتدیکی محاربه‌ده غالب کلدی . (شارل) مجروحاً قاجهرق (دنیر) نهرنده بوله بیلدیکی بر صندال ایله قارشی یاقه به یعنی عثمانلی طور اغانده کاش (بندر) شهرینه کچه بیلدی . بومحاربه اورویابه «روسیه» نامنده یکی بردولت معظمه طایتد بردی .
بو زمانلرده اطرافلزده دونن وقوعات اجنیه‌نک اک مهملری بونلردر ، کله لم بزه :

(آزاق) معاهده‌سندن بری (روسلر) دن امین دکل ایدیک . حتی (۱۱۱۵) ده (روسلر) ک (آزاق) دکزنده برچوق سفینه انشا ایتدکلی خبر آلنهرق (عمرک) نام محله برقله انشاسنه باشلانمشیدی . ۱۱۱۶ ده دخی (قریم) دن کلن بر محضرده (روسلر) ک (طیغان) ده برقله ایجاد (قمانه) قلعه‌سنی تعمیر و (وازقور) ده سفینه انشا ایتدکلی بیلدی .

ایدیلیردی . معافیله وزارتک عددی ده — دور استبدادده اولدیغی اوزره — تزیاید ایله دیکندن (روم ایلی) ، (بودین) ، (مصر) ، (بغداد) و (شام) کچی مناصب جسیمه وزیریه تفویض و جزئی سبیلرله بکلر بکیلر دخی رتبه وزارتیه اصعاد اولتوردی .

وزیر کتخدالری بدایتده صدارت خدمت مخصوصه سندن ایکن صوکره لری رجال دولتک بیوکلرندن انتخاب ایدیلک عادت اولدیغندن «خواجکان» و «آقالق» منصبلرک مافوقنده اعتبار ایدیلدی . معافیله «دیوان هایون» یعنی ذات شاهانه‌نک بالداث ریاست ایتدیکی مجلس عالی ارکاتندن دکل ایدی ، بونک ایچون نه مراسم و تشریفاتنه ونه ده توقعیلک ، دقتدارلق ، ریاست و دفتر اماتی کچی مناصب سته یه ده داخل دکل ایدی . (آغا افندیز) تعبیری وزیر اعظم کتخدالغنک عنوان مخصوصی اولوب شیخ الاسلامره دخی (ولی النعم) تعبیری علم ایدی .

(روس) لر جسیم طوبار دو کدیره رک (بولتاوا) محاربه - بنده (اسوج) اردوسنی بونلرک آتشارلیه محو ایتدکلری حالده سلطان (احمد) ثالث بوراده اوق آتقی ایله اشتغال ایدیوردی . هله قالایی (احمد) پاشا کبی قوز بکجهلکندن کله برینک مقام صدارتده بولمسی بوزمانک امور اداره ویردیسی اهمیتی بیلدیرر . قالایی (احمد) پاشاکه - برکون سرای بورنده قرهیه دوشن یسوک بر (مورینه) بالیقندن بحث ایدیلدیکی صیرهده :

— بن آق دکزده قبودان ایکن بر بالیق چیقمدی که بورادن (سرای بورندن) ایوبه قدر واریردی . کبی مبالغه و یالانلرله مألوف ایدی - سیاستمزک ال نازک بر زماننده بولنیوردی . مع هذا چوق

دولتک ایکنچی درجه اعتبار اولسان مناصبی : چاوش باشلیق ، ضربخانه ، مطبخ عامره ، شهر ، ترسانه و کورک امانتلی ایدی . بومأموریتلر قیوجی باشیلرله خواجکانه یعنی قلم ضابطلرینه توجه اولتوردی . بیوک کوچک میر آخورلقلرله قیو-جیلق کتخدانی ، بلوک آقالقلری ، طوبنجی و جبهجی باشلیق دنخ کذا قیوجی باشیلرله ویریلردی . « میر علم » لک فی الاصل مستحق اولانلرله ویریلرکن صوکرملری قیوجی با-شیلرک الک اسکینسه مخصوص اولمش و بو مأموریت باجمله قیوجی باشیلرک ضابط و رئیس اولق حیثیتی آکساب ایله مشدر . نشانجیاق و دفتر اماتی

یکچیری آغاسی

قاضیسکر

طوره میوب قبودان در بالقدده بونان (بالطه جی محمد) پاشانک حبله سسته
 قاپیله رق عزل ایدیلدی . برینه (بالطه جی) وزیر اعظم اولدی .
 (بالطه جی) ، مقام صدارته حبله ایله نائل اولدینی خالده ینه ترك
 حبله ایتمدی . صدارتی متعاقب مستقل قالمق هوسیه مقررلردن
 (ابراهیم) افندی ایله سلحدار (علی) آغاك طرد ایدیلدینه چالشمش
 وحقی سرای دیلمزلرلردن برینه رجال دولت حقنده پادشاهه مقررانه
 برزورنال و بریره رك كندیسینی صورت حقندن كوسترمش ایسه ده بو
 حالی میدانه چیقهرق عزل و برینه چوراییلی (علی) پاشا تعیین ایدیلدی .
 بو آراق (بصره) ده شیخ (مغامس) اختلالی ظهور ایدره رك سو ادازدن

چاوش باشی

مناوبه صورتیه و شقی ثانی
 و شقی ثالث دقتدار .
 لغارینك ایشلری پك خفیف
 و نوادر حكمنده قالمق
 بو مأموریتلر قید حیات
 وجهله رجال دولتلك
 بیوكلرینه توجیه اولنور
 ایدی .

مناوبه مناصبی : باش
 محاسبه ، بیوك روز .
 نامه ، آناتولی محاسب .
 سبه سی و سائر قلم خوا .
 جه لكلری ایدی . بو
 مأموریتلر بر سنه لك
 اولق اوزره لمزول
 قالان رجال و خواجكانه
 احاله قیلنور ایدی .

طولانی اور الریده قاریشدی. فقط صدر جدید، شیخ الاسلام (السید علی) افندیك كیندن اول اوج صدر اعظمی عزله موفق اولدیغی، بیله رك مشارالیهی عزله موفق اولدی. استانبولده (ادرنه) وقعه سنده داخل اولوبده قورتولانلردن آراق آراق جمعیات فسادیه ظهور ایدیوردی. زمانك اخلاقنی براز آكلاشم ایدم. بودعهده جورایی، (علی) پاشا (ادرنه) وقعه سنده ذی مدخل اولان رومایی والیسی (حسن پاشا) بی حیلہ ایله (صوفیه) دن استانبوله کثیرتہ رك قتل ایتدیردی. مع هذا بحرسفید دونامسی بواشارده بینه (اسپانیا) ایله (مایورقه) آطه لری طرفنده کزینوردی. حتی قبودان دریا حاجی (محمد) پاشا بو طرفاره بکرمی قدر قالیون ایله کیدوب اغتنام ایله مشدر.

بواشارده فرانسه سفیری (فهریبول Fériol) باب عالی به تبلیغاته بولندی. (اسپانیا)، (ایتالیا)، (وندیک)، (لهستان) بی طرف قاله جقلری جهته عثمانیلرکده (آوتریا) اوزرینه بوریه رك اسکی موقعارنی ضبط

ارکان دولت حقنده بازدیغمز شو معلوماتك مأخذی اولان (نتایج الوقعات) نامنده کی تاریخ قیمتدار دیورکه :

هر سه رمضان بایرامی ایرته سنده توجیبات عمومیہ اجرا اولتوب بالجله وزرا ورجال وامرای عسکریه وقیوچی باشی وخواجکان منصبلی یا ابقاء ویا مجدداً بوجه اولنور و مناوبه مناصتک باش محاسبه و بیوک روزنامه و آناطولی محاسبی مثللو بیوکلی وزیر کتخداسی، دفتردار و رئیس الکتاب معزولرینه و کوجکاری خواجکانه تقویض اولتوب بولردن دخی محروم قالانله عطیه وریلیردی.

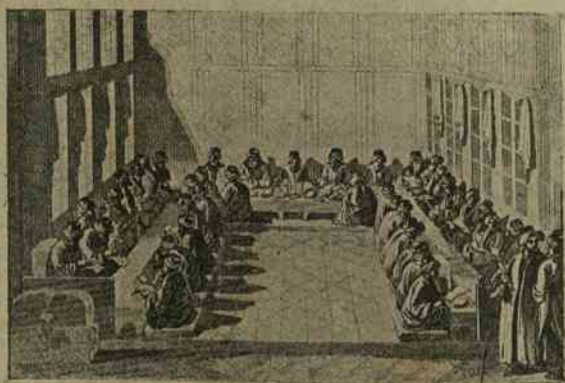
قیوچی باشلیق وخواجکانلق رتبه لرخی حائر اولانلر اوتوزر قرقر کشیدن عبارت ایدیلر.

مناوبه مناصبی قلم خواجهلری دیمک ایدی. اگرچه هر قلمک خدمت مخصوصه سی وار ایدیهده (کبسه دار) و (میر) لری معرفت لریله اداره اولنور

ایمانی و شمیمدیک بر (اتفاق مقدس) ممکن اوله مدیغنی بیلیدی .
 فقط سرایده صالح فکری غالب کلدیکندن قبول ایدلمدی . مکر بز
 (روسیه) ایله قارشی قارشی یه کله جک ، سببده (اسوچ) قرالی اون
 ایکنجی (شارل) اوله جق ایتمش .

- (پولتاوا) مخاربه سنک نتایجی (روسیه) نک میدانه چیقمنسی تسهیل
 ایتمش و اوزمانلر اوروپاده موجود مسائله باشقه برشکل ویرمش ایدی:
 ۱ — شمال مخاربه لرخی اداره ایدن (اسوچ) اردوسی قسماً محو، قسماً
 باسیر اولشیدی . اون ایکنجی (شارل) ک هزیمتی ، فرانسه قرالی اون دردنجی
 (لوتی) نکده امیدینی محو ایدی .
 ۲ — لهستانده قرال (استانیسلاس) تختندن دوشه ریک ایکنجی (اوکوست)
 قرال اولدی .
 ۳ — روسیه ده (بیوک پترو) نک (بکی حکومت) ، (بکی اردو) ناملریله
 اصلاحات مهمه سنه معارض اولانلرده سکوت اختیار ایتدیله .

و منصب صاحبی خانه سنده اوطوروب (کیسه دار) افندی مهرانه جک و یا خود
 صح چکیله جک اوراقی کونوروب ایجابی اجرا ایتدیردی . هر قلمده کوریلن
 ایشلردن (خرج) آلتقی و حصه اعتباریله منصب صاحبنه و کیسه داره و میزله

اسکی قلم اوطه سی

۴ — پولونیاده عاجز، بوهیاده، خرواستانده، اسلاوونیاده آوستریا-
یاه، صریه وبلغارستانده عثمانلی حکومتنه تابع قالان اسلاو عرقنك برشعیسی
بردن بره دیرلدی. (نیوک بترو)، بو غالبیت اوزرینه: عنایت حق ایله شیمدی
(پتربورغ) ك علی آیلدی. دیه ییلدی.

دیملک که (لهستان) . (ا-وچ) تابعیتدن نوغما (روس) تابعیتنه
یکدی. (روس) لر بومظفریت ایله برطرفدن (آلمان) لر و دیگر طرفدن
بزمه تماس ایستیلر. دیگر طرفدن ممالک عثمانیه ده بولنان خرسیتیانلر ده
بو یوزدن برامید کلدی. ایکی جریان حاصل اولدی: چارک دشمنلری
بزی، عثمانلی خرسیتیانلری چاری حربه تشویق ایدیورلردی. (فرانسه)
سفیری (آوستریا) دن غیر ممنون اولان (حجار) لره سکر اون بیک کشتی
ایله امداد ایلمسینی و تاتارلرک (لهستان) قرالی (اوکوست) اوزرینه
صالدیرلسینی ایستبورلدی. (حورابلی علی) پاشا بو فرصتی قاجیردی. ند

و موجود علمایه ربه لرینه کوره تقسیم قلمق قاعده مرعیه دن و بو مناویه
منصبلرینه نائل اولانلرک بووجهله کیندی رلمسی اصول عصره دن ایدی.
باش محاسبه دینیلن قلم خزینه دولتک بالجمله قوانین و نظاماتنک و کافه
قیودات مالیه نك مرکزی و الك اهمیتلی برموقی ایدی که بو قلمک کیسه دارلری
اکثریا دفتر دارلغه نصب اولتوردی.

[نتایج الوقوعات - خلاصه]

۴۰ — فائده

کیلار عامره

۱۰۷۱ سنه سنده «کیلار عامره» به تعیین اولنان اشیا و مواد حقنده
«ابونی قانوننامه سی» نامه المزه کین یازمه برسالده تفصیلات آتیه و بریلور.
اون ایکنجی عصرده کی برای معیشتی مصور اولدینی انجون بواشیانک ییلنمسنده
تاریخ نقطه نظرندن فائده جدیده واردر. مواد مذکوره مطبوع عامره اهمیتلرینه

پرسزلیکی ایله (اسوچ) قرالی (شارل) دولتك دوش حمیتنه آغیر بریوک اولدی. (احمد) ثالث (علی) پاشایی بالاخره عزله ایدهرک برینه کوپر بیلیر. دن (نعمان) پاشایی تعیین ایتدیسه ده کوپر بیلیارک صیت عدالتنه و پاشانک فضل و کالنه واقف اولان و : (آه! نعمان پاشا برکره وزیر اولسه ده دین و دولت ایشلرینه نظام کلیردی) اعتقادنده بولنان اهلینک (نعمان) پاشا وزیر اولمش دیه بکره بئشر اونوزر بیلیق دعوالر ایچون اطرافدن کلمه سی) پاشانک امور خارجه ده و قوف سزلی، زمانک اخلاقی نمونه لرندن اولان آدملرینک جلب مال ایتک تشبئری سلطان (احمد) ی مشارالیهک عزمانه سوق ایدهرک معهود بالطه‌جی (محمد) پاشا ایکنجی دفعه وزیر اعظم اولدی. مع هذا (نعمان) پاشا (بوسنه-هرسک) والیدکنه تعیین ایدیلدی. مشارالیه (قره طاغ) لیلری فنا حالده زده له مشدر.

خزینهدن و برلن نقود و (مصر ارسالیه) سی اوجاقلیغه باشقه مللردن هرسه کیلار عامریه تسلیم ایدیلیردی. ذاتاً مصر ایالتک سنوی و بردیکی و برکو - که ارسالیه نامیله مشهوردر - بادشاهه جیب خرجتی اولق اوزره تخصیص ایدلشیدی.

کیله	۳۶۰۰۰	مصر برنجی
قیه	۴۲۶۰۰	مصر شکری
کیله	۲۵۰۰	مصر نخودی
»	۲۵۰۰	مصر مرجکی
قیه	۳۳۴	پیر
»	۹۰۰	مصر شعریه سی
»	۳۴۷	... مصری [۱]
»	۳۵۲	مصر خناسی

نمره ندی و حب العزیز و توتون (مقداری مذکور دکلی)

پروت معاہدہ سی

(بولتاوا) محاربہ سنک عثمانی خرسٹیانلری آرمہ سنندہ بیوک برامید اویانندیر۔
 دیغنی یازمش ایدک . بوقیدہ غایتلہ دقت ایتملی . زیرا روسلرک بوندن سوکرہ
 عثمانیلرلہ ایتدکلری محاربہ لرک جلہ سنندہ بوامید اک برنجی محرک اولشدر .
 یو محاربہ ، حکومت عثمانیہ نی دہ اندیشہ یہ دوشوردی . حتی روسیہ نیک درسعادت
 سفیری (تولستوی) ملتجی (اسوچ) قرالی اون ایکنجی (شارل) ک (بندر) دن
 طردی ، لہستان حدودینہ قدر عثمانی عسکری طرفندن کوندرلسی ، اورادن
 دخی روس عسکریلہ (اسوچ) حدودینہ سوق حقندہ برائتلاف عقد ایلہ دی .
 فقط او زمانک عادتجہ سرحدلردن کلن محضرلردہ روسلرک تدارکات مہمہ دہ
 بولندقلری و ۱۱۱۲ سنہ سنندہ عقد ایڈیلن مصالحہ دن بری درلو درلو حیلہ
 ودسیسہ لہ مراجعت ایتدکلری ، شیمیدین تدارکاتدہ بولنلمازسہ نتیجہ نک
 وخیم اولہ جنی بیاد برلڈیکندن کیفیت (صفہ) کوشکندہ (بالجلہ وزرا وعلما
 و اوجاق آغلری و خواجکان دیوان و کتاب و اوجاق اختیار) لردن مرکب
 مجلس خاص عمومیدہ تذکر ایڈیلہ رک سلطان (احمد) (تولستوی) ایلہ عقد
 ایڈیلن استلافی حکمسز براقدی . فی الواقع روسلر (قریم) سرحدتدہ واقع
 (اور) قلعہ سنہ اون ایکی ساعت مسافدہ (قمانک) نامیلہ برقلعہ ، (صمارہ جق)
 صونیک (اوزی) (دینیسز) نہریلہ برلشیدی محلدہ (صمارجق) نامیلہ بریالانغہ
 وحدود عثمانیہ اوزرنده بعض نقاطہ مواقع مستحکمہ انشاسلہ برابر (آراق)

دارچین	۳۲۴	قیہ
زنجبیل	۱۸۰	»
مصر خیارشوبہ سی	۲۵۲	»
مصر نشادری	۹۰۰	»
سنامکی	۷۲	»
نخود (کشان قضاستدن)	۳۰۰	کیلہ
زعفران (بوزلی دن)	۷۵	قیہ
شمع غسل زرد (افلاقدن)	۹۰۰	»
بال (افلاقدن)	۱۵۰۰۰	»
کلالہ طوز (افلاقدن)	۵۰۰	عدد

قلعه سنه قرق میل مسافه ده (طیغان) لیماتی تحکیم، بحر مذکورده دوناما تدارک، (آق صو) ایله (طورله) نهری آره سنده کاش و (لهستان) ه اعاده و برلش اولان (اوکراین) (Oukrain) قطعه سنی استیلا، (بندر) ه سکر ساعت مسافه ده (راشکو) یه عسکر اسکان، (بغدان) ک مقری اولان (باش) شهرینک قارشینده (استالین)، (خوتین) و سائر عملری ضبط، اسوچ قرالی اون ایکنجی (شارل) دولته التجا ابتدکی صیره ده حدوددن قرق سکر ساعت ایچری به کیره رک (آق صو) نهری کنارنده بولنان اوچ یوز (اسوچ) عسکرخی اخذ، ده صو کره (بغدان) ده (چرنارچ) قصبه سنده بولنان یدی یوز قدر (اسوچ) عسکرخی اوزرینه آلتی بیک عسکرله هجوم ایده رک جمله سنی قتل و اسیر ایتش، (قریم) طرفلرنده ده اوفاق تفک تعرضاته ابتدار ایله مشیدی .

فی الواقع (روس) لر (بغدان) و (قریم) حدودلری اوزرینه یافلاشمشلردی . کیفیت مجلس خاص عمومیده تذکر اولته رق پاشمقچی زاده السید (علی) افندی فتو اسیله (روسیه) علیه اعلان حربیه، مجدداً اونوز بیک یکپجری، اون بیک جبهجی، یدی بیک طوچی تحریرینه، دوناما قالیون وچکدیریلرندن ماعدا (آراق) دکری ایله صیغ یرلره مناسب (قالینه، فرقه، ولیق) کچی کیلر انشاسته، وزرا و امرا و روسای عسکریه به ایلك بهازده (ادرنه) صحرا

شمع عسل زرد (بکشهرینه تابع . . . دن [*])	۶۶۶	قیه
شمع عسل زرد (بغداندن)	۹۰۰۰	»
یال (بغداندن)	۱۰۰۰	»
شمع عسل زرد (همشیندن)	۳۰۰۰	»
الوای خاص (؟) (ماردیندن)	۶۷۰	»
بطون (؟) (ماردیندن)	۷۰	»
طوز (اخویلدن)	۲۲۹۵	کیله
ترخانه	۱۵۰۰	قیه
(بروسه) نک (قوچ حصار طوزی)	۲۰۰۰	»
یغ پارچه (بوزله قار . بروسه دن)	۷۸۰	دوه یوک

[*] اوقونه مادی .

سندھ اجتماع ایچون امرلر اعطاسنه قرار و بریلدی . فقط (قریم) خانک چکه منزلی یوزندن (باباطاغ) محافظی (یوسف) پاشا کی درایتلی بر وزیر (قیل برون) قلعهسته نفی ، (بغدان) و بودهسی اسکرلت اوغلی (نیولا) کبی برصادق دولت عزل و (کوچک قاتمیر اوغلی) نام خائن آنک برینه نصب ایلمک کی تدبیرسزلکرده برابر پایلادی .

بز بوبله ایلمک . فقط (روس) لر نه حالده ایدیلمک ؟
 (روس) لر ، (اسوچ) لیلری مغلوب ایتمکله برابر آنلرده اندیشه ایچنده ایدیلمک . بیوک (پترو) دها اولجه شمالده (ریغان) نی ، (فنلاندا) ده (وی بورغ) ی ، (آلمان) (حدودنده کی) (اسوچ) ممالکنی ضبط ایتمکله برابر (اسپانیا) وراثت دعوالرنده (آوستریا) ، (انگلتره) ، (فلمنک) هیئت متفقهسنه مغلوب اولان (فرانسه) یده ال اوزاتمش ایدی . مع هذا بیوک (پترو) کندی سیاستی نقطه نظرندن (اسوچ) و عثمانلی حکومتلری ایله حسابی عزیزلیکی اختیار ایش ایدی . حتی پوایشک مقدماتی دها اولجه حاضرلامشیدی . بر طاقم کیزلی آدملری روملرله مسکون عثمانلی مملکتلرینه کوندیرهش و (آمستردام) ده حکم ایتمیرهش اولدینی رسعی طاغیتیش ایدی . بو رسمک اوزرنده : (روس) و بوتانیلرک ایمراطوری برنجی (پترو) یازیلی ایدی . ینه او زمانلرده روملر

عنبر بارس زتی (کلیبولیدن)	۳۰	قیه
زیت انواعی (یانبولیدن)	۵	قوانوس
شکوفه کوبنره مع شاخ (؟) (عثمانچقدن)	۸۰	فوجی
لیون (فوجی کبیر . براستارنکی؟)	۲۰	»
تازه نشاسته (بروسه دن)	۱۲	»
طاطلی نار (بروسه دن)	۶۰۰۰	عدد
اکشی نار	۶۰۰۰	»
خالص سرکه (بروسه)	۷۰	فوجی
زیت غوره (؟)	۳۰	واریل
طاووق (بروسه نك تکه طاغندن)	۱۹۹۰۰	عدد
هندی (کلیبولیدن)	۳۰۰۰	»
قوری صوغان	۶۰۰	قطار

روسیه‌تک مداخله‌سنى ایسته‌مئلردی . (وویغ) نامنده‌کی صرب سرکرده‌سی
 ممالک عثمانیه و آوستریاده مقیم صربلر نامنه تعهداتده بولمنش ، (بغدان یا بوویغ)
 نامنده بر صرب دخی (پولتاوا) محاربه‌سنک عقیبنده (موسقوا) ده ظهور
 ایده‌رک اون طنوز بیک صربلنک چارک امرینه منظر اولدیغنی بیلدیرمش ،
 اولاح بکی (برانقووان) یاره‌لرخی اجنبی بانقه‌لرینه قالدیره‌رق روس عسکرینی
 بسیله‌مک و اوتوز بیک کشی ایله یاردیم‌ایتمک، بلغارلی صربلری آیاغه قالدیرمق،
 ختام مسئله‌ده روسیه چارینک حمایه‌سنده اولقی اوزره اولاح‌ک استقلالنی
 تأمین ایتمک ماده‌لری اوزرینه عقد معاهده ایتمش ، (بغدان) ده قائم‌برزاده
 (میخال راقوویغ) دخی (بیوک پترو) ایله اوپوشه‌رق حتی (اون ایکنجی
 شارل) ی (بندر) دن اخذ ایتمک اوزره سوز و برمش ایدی . (میخال) ک
 حرکت خائناناسی خبر آلنه‌رق بدی قله‌به حبس ایدلدیگی کبی یرینه (نیقولو
 ماوروقوردانو) تعین قیلدی. لکن یوقازیده ذکر ی کچدیگی اوزره اودخی قریم
 خائنک سعایتیله عزل اولنه‌رق کوچک قائمیر اوغلی (ده‌متریوس) کتیریلدی
 مرقوم، (وولغا) نه‌ری اوزرنده کاش (پاروسلاو) ده روسیه ایله (بغدان) ک
 (بسارابیا) داخل اولدیغنی حالدده طورله (دینبستر) ده‌کی حدود سابقه‌سنه قدر
 اتساعی، روسیه حاکمیتک طانیلمسی ، محاربه‌دن سوکره روس عسکرینک
 چکیلمه‌سی ، ویرکو ویرله‌مسی، (بغدان) بکلکنک (قائمیر) اولادینه‌حصری ،
 بغدان بکنک اورتودوقس مذهبنی ترک ویا آکا اهانت ایتمدکجه عدم عزلی ،
 روسلر موفق اوله‌مدقلری تقدیرده (ده‌متریوس قائمیر) ک روسیه‌ده اراضی‌یه

۴۱ - فائده

ابراهیم متفرقه - مطبعه جلیق

« عثمانلی خدمته داخل اولان مجارلردن ایکی ذات ایکی بیوک خدمته
 سائرلردن سرفراز اولمشلردر . بونلردن بری طوبجی (اوربان) ، دیگر
 مطبعه‌جی (ابراهیم متفرقه) در .

(اوربان) کندی آرزوسی ایله ترکرک یانه کلوب (فاح سلطان محمد)
 زماننده عثمانیلره ایلك بیوک طوپلری دوکدی . (استانبول) فتحنده شهرک

و (موسوا) ده ایکی خانیه مالکیتی شرطلریله برعهاهده عقدايلهدی . بوندن ماعدا روسلر لهستان قرالی (ایکنجی اوکوست) ایله ینه (یاروسلاو) ده روس عسکرینک کرک عثمانی حدودنده و کرکسه (بهمه رانیا) یعنی آلمان حدودنده کندیسنه معاونت کلیه ده بولنه جنی حقدنه عهد ومیشاق ایتدیله . آرتق بیوک (پترو) کندیسنی عثمانی اداره سنده بولنان خرسیتیانلرک «مستخلص» ی عهد ایتش ایدی .

(اون ایکنجی شارل) ک نزد دولتده مظهر حمایت اولسی بیوک (پترو) نک املنه موافق کلکله (۱۱۲۲-۱۷۱۰) ده دولت علیه بر (اولتیا نوم) وردی . بونده (اون ایکنجی شارل) ک طردی ، طرد ایدیلدیکی تقدیرده متفق لهستان قرالی ایله برابر اعلان حرب ایدیله چکی بیلدیریلوردی . ذاتاً بزیمکیلرده ایشی آکلامشردی . بونک اوزرینه روسیه ده بولنان تجار عثمانیه نک سلامتله مملکتلرینه عودت لرینه قدر فرار ایدمه مسی ایچون روسیه سفیری (تولستوی) بدی قلهیه حبس ایدلدی .

(پترو)، دولت عاییه و بردیکی (اولتیا نوم) ی متعاقب بر بیاننامه نشر ایتش ایدی . بو بیاننامه ده کندیسنی خرسیتیانلق حامیسی عد ایتدیکی جهتله عثمانی مملکتنده بولنان (خرستیان قویون سوریسنک عثمانی قوردی لندن) چکدیکی مظالم وشکایات یازیلی ایدی . بیاننامه روماره روجه ، اسلاولرده اسلاوجه یازیلهرق طاغینلدی .

دیوارلنده رخنه لر آچان جسم طویلر (اوربان اوسته) نک مهارتیه میدانه کلشیدی .

«ابراهیم متفرقه کندی آرزوسیه دکل وقوعانک الجاسیله عثمانی خدمته کیرمشدر . مشارایه خرسیتیانلق مذاهبندن (قالوی نیست) مذهبندن فقیر بر بحار عائلیه منسوب اولوب ۱۰۸۵ ده بحارستانک شرق طرفنده کاش (قولوژ- وار) شهرنده طوغمشدر . ۱۱۰۴ سنه سنده (اورته بحار) قرالی (توکلی) نک عثمانی اردوسیه متفقاً نجه علیه وقوع بولان بحاربه ده (ابراهیم متفرقه) اسیردوشمش . قدیه تجارت ویره مدیکی ایچون ۱۱۰۶ ده استانبوله کتیریلوب بوراده اسیر اولهرق صاپلشدر . حین اسارتنده قبا ، ظالم برآدمک اله دو . شمش وکوله لسه عدم تحملنه بناء اسلام اولهرق (ابراهیم) تسمیه اولمشدر .

هجوم ایدمه‌رك تبديل دين ايمه يئيلرى بوغازلاديلر ا في الواقع (دانيلو) برقاچ سنه صوكره وقوع بولان عثمانلى هجوملارندن ده قورتولدى . (پترو) نك مکتوبى اوزرينه اهاليسنى سالاخانديره رق (بوسنه - هرسك) اوزرينه يوريدى .

صدراعظم* (بالطه جى محمد) پاشا اردوى هايون ايله، قبودان دريا (محمد) پاشاده دونانما ايله حركته مأمور اولدیلر . (فريه) خانى ده محاربه به مأموربتنى مشعر امرى آلمش ايدى . بالطه جى (طونه) نهري كنارنده كائن (ايساچى) موقعنده قوريلان كو پريدن كچرك (فارتال) Kagoul صحراسنه واردىبى ائنده (روس) لر دخى (بغدان) ده كائن (چوچوره) په كلكشاردى . بوخبر اوزرينه اردو ايلريله رك (پروت) نهري كنارنده كى (فالجى) كچيدينه واردى . كو پرى انشاشنه ، باشسرت ايله دى

بيوك (پترو) اول امرده تاتار خانك هجوملارنى دفع ايمكله مشغول اوله رق عثمانليردن اول (بغدان) و (اولاج) داخلتده بولمق ايسبوردى . فقط اردو (طونه) نى كچيدى صرده ده اولر (دينيستر) نهري نى كچه ممش ايديلر . عثمانليار ، (اولاج) بى (براقووان) ك حيله سنى آكلاديلر .

« ابراهيم افندى « رساله اسلاميه » نامى آئنده بر كتاب تأليف ائتمش ايدى . كتابك محتوياتى دين اسلامى مدافعه به منبعه مقالات علميه دن اولغله بالآخره صدراعظم اولان داماد (ابراهيم) پاشاك نظر دفته چارشم ومومى البهى حايه سنه آكشدر .

« ۱۸۲۸ ده آوستريا ايله ظهور ايدن محاربه ده (بغداد) ده اجتماع ايدن محاربه ترچانلق وظيفه سيلاه مأمور اوله رق ۱۸۲۹ ده اورته مجازقرالى مشهور (راقوجى) ده درسماده كلكله (ابراهيم) افندى مومى الهك ياننده قالمشدر . حتى (راقوجى) نك (تكفور طاغ) نده اقامتى ائناسنده دخى (ابراهيم افندى) برا-

مرفوعوم یا قه‌بی اله ویره جکئی تیقن ایدنجیه (روس) لر ایچون احضار ایتدیکی ذخیره‌ینی بزه ویردی، (بغدان) ده (فانتیر) ده تهلهکلی بروضمیتده قالدی. بیوک پترو (دینبستر) نه‌ری کنارانده بر مجلس عسکری عقد ایدهرک نتیجه‌سنده (زار و کریان و هر درلو وسائط مدافعه‌دن محروم خرس‌یانلری مایوس ایتمه‌مک) سوزیله ایلری به کیتمک علمهنده بولنانلری دیکله‌مدی. (پروت) نه‌ریچی آشدی. (باش) ه کیردی. (بغدان) ده چکرکه ظهور ایتمش ایدی. (روس) اردوسنی بسلیه جک ذخیره بولنه‌مبوردی. (فانتیر) اون بیگ (بغدان) عسکری یرینه بر ایکی چته آنجق طوبالایه بیلده‌ش ایدی. معهود اون طقوزیک (صرب) کوکالیسندن دخی بر خیر کلیمور، روملر آباغه قالممبورلردی. (روس) اردوسی اوتوز یدی بیگ کشی راده‌سنده ایدی. ذخیره‌منز ایدی. (ارائیل) ه قدر بوللادیقی بر سواری مفرزه‌سی ترکارک (فالچی) اوزرینه یوریدکلرینی خبر ویردی. قورقوسندن (پروت) اوزرینه عودته قرار ویردی ایسه‌ده

برنده بولنش ایسه‌ده اکثر وقتنی استانبولده صدراعظم (ابراهیم باشا) نزدنده کبیر مشدر. مجار افاضل مؤرخیندن اولان متوفی دو قنور (قاراچون) افندی ! نلری یازدقندن سوکره دیبورکه :

« صدراعظم عثمانلیلر آره‌سنده علوم و فنون ایله اورپا مدنیتنک تعیم ایتدیرنسی آرزوسنی ابراز و اظهار ایتمکده ایدی. فرانسه سفارتندن عودت ایدن یکریمی سکزر (محمد چلی) ایله اوغلی (سعید افندی) — که بالآخره صدراعظم اولان (سعید باشا) در — (ابراهیم باشا) نی تشویق ایدرلردی. » (ابراهیم افندی بو مقصوده ناقل اولق ایچون صدراعظمه بر مطبعه تشکیل و تأسیسی | حقنده (سعید افندی) ایله برابر مراجعت ایتدی. صدراعظم تصویب ایدوب اجراسنی امر ایله‌دی. و بو خصوص ایچون (ابراهیم افندی) به کفایت مقداری باره دخی ویردیکندن (ابراهیم افندی) (ویانه) دن حکاکار ایله حروفات دوکمه‌جیلری و مطبعه‌جیلری کتیروب ایشه باشلامق ایسته‌دی.

بر طرفدن اردوی عثمانی و دیگر طرفدن تاتارلرک زنجیر محاصره سی آرسنده قالدیغنی آکلادی . (استانه ایچه Stanelit hé) ده وقوعه کان محاربه ده مدافعا تده بولندی ایسه ده آجلق ، صوسزلق ایله برابر بیوک بر اردو قارشوسنده نهر کچمک پک چوق مخاطره لی ابدی ، آغیرلقاری یاقدی ، خزینه بی کومدی . ابرتسی کونی ایچون سونکو ایله بر یول آچق ویاخود کاملاً تلف اولق شقلرینه قرار و بردی . اوکیچه پک مدعش ابدی . حتی بیوک (پترو) ذاتاً کندیه سنده موجود اولان صرعه به طوتولدی . فقط زوجهمی (قارینه) نک جسارتی اردوی ده ، (پترو) بی ده قورتاردی . (پترو) به باقدی ، هیجانی تسکین ایتدی . حال حاضر صغوق قان ایله محاکمه ایتمنی توصیه ایتدی . دیگر جهتدن عساکر عثمانیه ده زیاده - ایله زده لشمش ، (فره طاغ) ، (ضرب) ، (آرناوود) لق اختلالری دواتی دوشوندرمکده بولمشر ابدی . باطه جی (روس) اردو کاهنی تصدیق و بوماً یوسلری بتون بتون منهنم ایده جکانه ایثانه میور ابدی . (قارینه) اردو کاهده نه قدر مجوهر ، آقچه (بوز اللی

اما غیر مأمول مانعته اوغرادی . بوکا دائر (ابراهیم افندی) دوستلرندن (دو بسوسور De Saussure) ه بوبله یازیوردی :

« بو مملکتده طریق علمیه رجالی ذی نفوذ اولمسه بو اختراع جدیده بر درلو جواز و برمدیلر . مطبعه نک مسلمانلر آزه سنده استعمال اولماتمنی صدر اعظمه علی التکرار عرض ایتدیلر . ولزوندن فضله کتابلرک میدان تدوله وضع ابدلسی ایله آسایش عمومی و معاملات دینیه به اختراع مذکورک تهلککلی اوله جغنی ذکر ایله دیلر ! »

« استانبوله او زمانلر یوزلرجه آدمک معیشتی یالکیز کتابلرک استنساخی و یازیسی اولمیانلرک مکتوبلرخی یازمق خصوصنه منحصر ایدی . بونلرده مطبعه نک کسادندن متضرر اوله جقلرندن ومدار معیشتلرخی عائب ایده جکلرندن خائف اولدقلرندن خوشنود اولادیلر . بونلر صدراعظمک مطبعه بی الترام

بيك روبله قدر) بولديسه بالطه جي به يوللادی . بالطه جي بدایت امرده تردد ابتدی . حتی (روس) لرك رئیس وكلاحتی يولاملر نی طلب ایله دی . (پترو) ، (شافیروف) ی يوللادی . آکا : (اسوچ) مسئله سی ایچون (لی وونی) ایالتی اعاده به راضی اول ، فقط (پترسبورغ) ، داخنده بولندی نی ایچون (اینگری) ایچون اصرار اپت ، (ایستانیاسلاس) ك (لهستان) قرالی طانیامه سنده ده مسارعت ایله ، (آزاق) ك وسائر محلك تركیایه اعاده سی قبول ایله . یالكر تركار (اسوچ) ه صحابت ایتمسونلر . برده (تسلیمیت) ه اصلا رضا كوسترمه . اولك ده خیرلیدر . زمبندده تعلیمات ویردی . (شافیروف) ، بالطه جي ایله ملاقات ایدوبده تكلیقآك :

- ۱ — چار آزاقی اعاده ایده جك ، حدود عثمانیه اوزرنده بولنان (طیغان) وسائر مواقع مستحکمه نی قلع ایده جك .
- ۲ — بردها لهستان امورینه قاریشمیه جق .
- ۳ — اسوچ قرالتك سر بستجه عودتنه مساعده ایده جك .
- ۴ — رهن اوله رق (شافیروف) ایله (شهره من تیف) ك اوغلنی ویره جك .

ابتدیکنی کورنجه کویا دین میتك محافظه سی بهانه سیله عوامی مطبعه علینه تشویق ایتمک باشلادیلر . فعلاً براز باطردی وچوق دبدی قودی اولدی . آرتق بونرله طرفدارلر نی تسکین ایتمک ایچون مساعه شرعی بی متضمن فتوای شریفه اولادجه هیچ برکتاپك طبع اولنایه جقنی وعد ایستیلر . و بو وجهه مطبعه ۱۱۳۹ سنه سنده (ابراهیم افندی) نك کندی اونده ایشه باشلادی . علوم و فنونك وهر نوع افکار مدنیه نك سرعت انشارینه خدمت ایتمش اولان اختراعات مهمه دن بری ده مطبعه جیلق دیدیکمز (صنعت طباعت) در . بوسعتی ایلك ایجاد ایدن (غوتنبرغ Guttenberg) نامنده (هارلم Harlem) شهری اهایستنان بر ذاتدر . تاریخ ایجادی ۸۴۴ سنه هجریه و ۱۴۴۰ سنه میلادیه در . فقط بزده کی تاریخ ایجادی پك سوکره در . عثمان فرید بك (نوسال عثمانی) نام اثرنده دیورکه :

مأذنه اولدیفنی آکلانچیه در حال معاهده‌ی امضا ایله‌دی . (۱۱۲۳)
سنه‌سی ۶ جمادی الآخره — ۱۷۱۱ سنه ۲۳ تموز .

ایشته (پروت معاهده‌سی) نامیله معروف اولان معاهده‌نک
اساسلی درت‌ماده‌سی بودر . اسرای اسلامیه‌نک اعاده‌سی ، (روسیه) لیلرک
استانبولده ایلمچی بولندیرماملری کبی تفرعات دخی واردر . (پترو) ،
(اوج) حقه‌ده هیچ بر نکایف درمیان ایدلماه‌سندن طولایی (آزاق)
وساثره‌نک ترکیفی جانه منت بیله‌دی . اوزمانلرده صدراعظم‌لر عقد صلح

عثمانلرده حروف عربیه‌ی
صنعت طباعته تطبیق وایلك
تأسیس ایدنلر بالآخره مسند
صدارته ارتقا و ۱۱۷۰ تا-
ریخنده ارتحال داربقا ایلمش
اولان (سعید محمد پاشا) ایله
درگاه عالی قروچی باشیلرندن
(منفرقه ابراهیم) آقادره کبار
خواجه‌نک دیوان هایه‌ندن
(یکریمی سکر چلبی محمد افندی)
سفارتله (پارس) ه اعزام
اولدیفنی زمان مخدومی (سعید
محمد افندی) بی‌ده کتخدالمق
خدمت‌یله معیتنده کونورمشدی .
(سعید محمد) افندی‌نک بوسیاحتنده

یکریمی سکر چلبی محمد افندی زاده سعید پاشا
الک اول نظر دقتی جلب ایدن
شی پارسک مطبعه‌لری اولدی .
استانبوله عودسندمه‌مشاهداتی و بویابده کی انکارینی (منفرقه ابراهیم) آغایه آکلاندی .
« ابراهیم آغا (وسیله الطباعه) نامیله بر رساله یازهرق بوندن صنعت

و معاہدہ یہ مأذون ایدیلر . کرچہ صلح مؤردہ سی پادشاہی و استانبول خلقنی سویندیردی ایسده بالطہ جینک خلا فیکیرانی :

— موسقو جاری بو رتبه زبون اولمش ایکن اسیر طومبوب و طرف پادشاہی به بیلدیرمیوب بویله عظیم بر فرصتی غائب ایتدی .
تحریریکیله (احمد) نالی (بالطہ جی) علیبنه سوق ایتدیلر . حتی (اسوچ) قرالی (شارل) بالذات بالطہ جینک یانہ کلهرک کنندیسنه خیمی عتاب ایتمشدر . (محمد) پاشا ادرنه به عودتنده کنندیسنه بره عتاد خفتان کیدیریلدی و ایرتسی کون صدارتدن عزل ایدیلهرک (لمنی) به سورولدی ،
یرینه بکیچری آغاسی (یوسف) پاشا صدراعظم اولدی . (بالطہ جی محمد) پاشانک کتبخداسی (عثمان) ایله مکتوبچی (عمر) افندینک (پروت) معاہدہ سی تنظیمنه مشارالہی تشویق ایتدکاری ایچون اعدامارینه قرار ویربهرک اجرا ایدیلدی .

مع هذا (روس) لر معاہدہ احکامنه رعایت ایتدیلر . بونک اوزرینه تکرار (روسیه) علیبنه محاربه ایدلمک اوزره درس مادنده بولنان رهنلر بر ایکی آی دها مهلت ایستدیلر . آرددن بدی آی کچدیکی حالده (روس) لر حالا (آزاق) قلمه سی تسایم ایتدکاری کبی (لهستان) ده دخی

طباعک فوائدینی صایدی ، دوکدی . بو (وسیلہ الطباعه) صدراعظم زمان اولان (ابراہیم پاشا) یده تقدیم اولندی . مشارالہ پاشا بونک اہمیتی تقدیر ایله ہان اودورک عتلا وفضلا سندن بر مجلس مشورت تشکیل ایلہ دی . بونک افکار عامہ جہ مظہر حسن قبول اولسی وقواعد شرع مینہ تطبیق و توفیق ایله تأسیسی ایچون شیخ الاسلامدن استفتایہ مجلسہ قرار ویرلدی . شیخ الاسلام مولانا (عبداللہ) افندی ده فتوا ویردی . برده تقریظ یازدی . علمادان پک چوق ذوات ده تقریضلر یازدیلر .

(وسیلہ الطباعه) مجلس مشورتنک مضطہ سی وفتوا و تقریضلر ایله برابر

(روس) عسکری موجوداودینی آکلاشییلدی . (یوسف) پاشانک بویاده رخاوتی آکلاشیلهرق عززل و یرینه نشانجی سلحدار (سلیمان) پاشا تعین ایدیلهرک (روسیه) چاری طرفندن بعض هدایا ایله گلش اولان ایلچی معیتله برابریدی قلهده حبسه آتیلدی . ایرتمی کون (احمد) ثالث (ادرنه) به کیتدی . بوراده ایکی یوز بیک عسکر طرفندن بر رسم یکید اجرا ایدیلدی . (داماد علی) پاشانک وشیح الاسلامک رایلیری

اون ایکنجی
شارل

اوزرینه (روس) لر ایله اوچنچي برمهاهده دها عقد اولندی . (روسیه) لهستان دن عسکرینی چکهچک، دولت علیهده اون ایکنجی (شارل) ی مملکتته کوندرهچک ایدی . اون ایکنجی (شارل) کیتمکه تعلق کوستردی . (بندر) ده اوزرینه واریلوب طو- تولدی . (دیمتوقه) به کتیریلوب حبس اولندی . فقط

خلق آرهسنده : بردوات مسافری حبس ایدیله مز ديه گفتکوچوغالمقله حبسه فتوی ورن شیخ الاسلام (عبد الله) افندی ایله صدر اعظم (سلیمان) پاشا عززل ایدیلدی . قبودان (ابراهیم) پاشا و اوچ آی صوکره دخی ازنیفلی داماد (علی) پاشا صدراعظم تعین اولنهرق (شارل) دخی برمدت صوکره مملکتته کوندریلدی (۱۱۲۶-۱۷۱۴) .

سلطان (احمد ثالث) ه عرض اولنهرق برخط هابون ایله (سعید محمد) افندی وشریکی (متفرقه ابراهیم) آغایه مطبعه تأسیسی و کتاب طبعی ایچون رخصت اعطا قئندی .

بونک اوزرینه مومی الیهمایه ادوات طبیعینی احضار واکال ایله ایلك عثمانی مطبعه سنی (سلطان سلیم) جوارنده (ابراهیم آغا) نك خانه سنده ۱۱۴۰ تاریخ مچریسنده تأسیس ایتدیلر (که تاریخ ایجادندن اوچ عصر صوکره دیمکدر) . بومطبعه ده ۱۱۴۰ ده ایلك باصیلان کتاب مشاهیر علمادن مشهور (وانی

(ونديک)، (آوستريا) سفرى — (پروت) معاهده سنڌن سوکره بيوک (پترو)، (بغدان) بيکي (دهم تريوس قائمير Demétrius Kan-témir) ى دولت عليه تسليم اچمى . (اولاح) بيکي (براتفوان Brancovane) ايسه هم بيوک (پترو) نڪ زندهه غائب ايتدى، همده دولت عليه زندهه . (۱۱۲۶) ده کوندريلن (مصطفى) آغا نامنده بر مأمور (براتفوانى) سراينده يافه لايوب اوتوز ميلونلق ثروتى مصادره وکنديسنى استانبوله ايصال ايلهدى. مرقوم (بى قله) ده چو- جقريله برابر حبس وقتل ايديلدى. يرينه پرنس اولان (تئيهن قانتا کوزن Étienne Cantacuzène) دخى ايکي سنه سوکره اخذ وپدريله برابر اعدام اولندى . (قائمير)، (بغدان) ده اولدينى کي بوده (اولاح) ده الك سوک يلى پرنس ايدى . دولت بوندن سوکره

محمد بن مصطفى) افنديک (وان قولى) نام لغتدرکه (صحاح جوهرى) اسمنده کي لغت کتانبک ترکچه ترجمه سيدر .

بيک دانه باصيلمشدر . (۱۱۴۱) سنه .

ايکنجى طبع ايديلن (کاتب چلبى) نڪ : (تحفه الکبار فى اسفار البحار)

نام بحريه تاريخيدر .

اوچنجى : ترجمه تاريخ سياح .

دردنجى : تاريخ هند غربى المسمى بحديث نو .

بشنجى : تاريخ تيمور کورکان .

آلتنجى : تاريخ مصر قديم ومصر جديد .

يدنجى : کلشن خلفا .

سکزينجى : اصول الحکم فى نظام الامم (ابراهيم مشرقه نڪ) .

طلوزنجى : فيوضات مقناطيسه (کندا) .

اوتنجى : جهان نما (کاتب چلبى) .

(اولاج) و (بغدان) ه فنار لباردن یعنی روملردن (اولاج) بکی تعیین ایله مشدر . (نیقولا ماوروقوردانو) نك تعیینی ۱۱۲۳ سنه سی وقوعا - تندن اولوب روملرک (قاتنا کوزن) ، (پاله اولوغ) ، (قالیمائی) ، (ایپسیلاتی) و الخ. عائله لرینک (اولاج) و (بغدان) بکلکارینه مخرج اوله لری و (رومانیا) تاریخنک (روم) لر دوری بو زماندن باشلار .

روسارک (پروت) دن عودتندن سوکره عصیان ایتمش اولان قره طاغلیلری تأدیب ایچون کوندریان (احمد) پاشانی متعاقب (بوسنه) و (هرسک) والیسی اولان کوپرلی زاده (نعمان) پاشا قره طاغی باشدن آشاغی به چیکنده دی . برحیات قالانلردن بر قسمی (قاتارو) طاغلرنده کی مغاره لره التجا ایتدیله . بر قسمی پرنس ایله برابر (وندیک) ک تحت اداره سننده بولنان (دالماسیا) به قاجدیله ، دولت ملتجیلری ایسته دی ایسه ده (وندیک) لیلر ویرمه دیله . ایشته بو و بوندن ماعدا (روسیه) محاربه سننده (قره طاغ) لیلری عصیانه تشویق ایتک ، عثمانی عسکری

اون برنجی : تاریخ نعما ، جلد اول .

اون ایکنجی : تاریخ نعما ، جلد ثانی .

اون اوچنجی : تاریخ راشد (جلد اول و ثانی) .

۴۲ — فائده

سفرانی استقبال و ضیافت

۱۱۵۲ ده (بلغراد) ده عقد ایدیلن (عثمانی - آوستریا - روسیه) مصالحه سی

اوزرینه نجه ایمراطورانی طرفندن کوندریلن ایلیچینک حدوددن حضوره قدر استقبالی :

طرف دولتندن (ویانه) به اعزام ایدیلن ایلیچی (علی پاشا) ایله (بلغراد) ده

البدن قاچانلری حمایه ایله مک، قالیونلری ایله بحر سفیده قورصالندمه بولنه رق عثمانلی سفینه لرینی اورمق کبی احواله تصدی ایلدکلرندن علیله رینه اعلان حرب ایلدی . اردو صدر اعظم (داماد علی) پاشا قومانداسنده اوله رق (ادرنه) دن، دوناما دخی (جانم خواجه حاجی محمد) پاشا قومانداسنده اوله رق استانبولدن حرکت ایله دی . سلطان (احمد) ثالث (موره) سفری ابتداسنده اوله قرآن کریمدن، بعده (مشارق شریف) نام کتاب احادیثدن و سردار اکرم (علی) پاشا ده (حافظ شیرازی) دیوانندن تفأل ایتمشدر . دوناما درت یوز سنه دن بری (وندیک) التده بولنان (استندیل Ténos) آطه سفی فتح، اردوده (موره قستلی) فی محاصره ایندی. بعده (آنا بولی Nauplie، کوردس، قورون، ناوارین، موره قستلی، متون، چوقه، اکنه آطه - لری، پروزه) برر برر ضبط ایلدی کبی (آنا بولی) ایله (قورون) آرسنده واقع (مانیه Maïnotes) طاعنی اهالیسی دخی زبر اطاعته

واقع حدود باشنده آوستریا سفری (مبادله) ایلدکلدن سوکره ایلیچینک مالزهمسی هر نه ایسه آتام و تکمیل ایلدی .
بولده کی ما کولات و مشروباتی ویرکودن محسوبی اجرا ایلدک اوزره اهالی و لایت طرفلرندن اعطا اولندی .

سائر مصارفی دخی مهماندار تعیین ایلدین درکاه عالی قیوچی باشیلرندن (بکر آغا) یدیه تسویه اولنه رق (باغراد) دن (ادرنه) به کلنجه به قدر میر میرانلر مکمل قبولی خلقی و مهمترخانه لرله استقبال ایلدیلر .

(ادرنه) به قریب کلدیکنده ادرنه بوستانچی باشیسی استقبال و مراسم مهمان نوازی بی ایفا ایلدی .

(چورلی) به قریب (جسارکنه) به قدر تشییع، اوراده بیایچه اوستهمی طرفندن کافه نفراتیه استقبال و (کوچک چکمه) به ایصال اولندی .
— استانبوله وصولندن مقدم (داود پاشا) قریبده (بمکک) احضار

ادخال ایدیلدی . بوشناده (یدی قله) ده حبس ایدیلن (وندیک) بالیوسی
ترجمانی (باتیستا) جاسو-ملقن طولایی (پارماق قپو) ده آصیلدی . فتوحات
مذکورہ تأثیریلہ کریدک (سودا) ، (اسپرالونغه Spira-lunga) لیمانلری
ده بربری آردنجه عثمانلی الله چکدی . والحاصل (موره) ، (وندیک) -
لیارک لندن کاملاً چیقدی .

(موره) سفرندن اول و صوکره (آوستریا) لیار درسعادتنه بولنان
قبوکتخدایی معرفتیلہ محاربه نك عدم وقوعنه وساطت ایتک کبی مهم
مهم حرکتلرده ، تشبثلرده بولنیورلردی . (آوستریا) یه بدایت حربده
مأمور مخصوص کوندریلهرک دولت علیه نك جوار حکومتلره قارشى
هیچ برسؤ نیئی اولمادیغی تفهیم ایدیلش ایسه ده (آوستریا) باش وکیل
(پرنس اورهن) اکمال تدارکات ایتدکدن صوکره باب عالی یه اولتیماتوم
شکلنده بر مکتوب بوللادی . بونده حکومت عثمانیه نك (قارلوفجه)

وعلى السحر چاوش بائی آغا وچاوشلر امینی ایله بالجله سرهنکان دیوان هرپون
طرفلرندن بالاستقبال معتاد قدیم اوزره اوکنه دوشوب آلاى ایله (غلطه) ده
مقدما تخصیص ایدیلن خانییه ایصال قیلدی .

ایلچی یه صدراعظم ضیافتی

— بر ایکی کون مقدم سعیدآبادده (جدول سیم) تعبیر اولنان نهرکنارنده
(اوتاق عالی) و متعدد (اوبا) وسایانلر نصب و تحیم ایدیلدی .
— کتخدای صدارت طرفندن مهمه ضیافت تکمیل و تنظیم اولندی .
— ایرتسی کون علی السحر مهماندار ، درگاه عالی قپوچی باشیلرندن
(بکر آغا) ایلچی یی (ایکی کوی) دن آلهرق امرای بحریه دن (اسماعیل پاشا) نك
چکدیریسنه ارکاب ایتدی . (خاص کوی) ه کلنجه چکدیری ایلری کیده مدیکندن
دقدردار افندی نك بدی چفته سنه نقل و اتباعی دخی قایقاره وضع ایلدی .
(سعیدآباد) اسکله سنده خروج ایدهرک مقدما احضار ایدیلن آتله معتبرانیله

معاهده‌سنی نقض ایتدیکنی بر لسان تعظماکارانه ایله بیلدیریبوردی .
 (ایوب)ده والده سراینده اجتماع ایدن مجلس وکلا واعیانده آوستریالینک
 مطالباتی اعلان حربی مؤدی کوروندی . صدراعظمک او سنه ایچون
 (قورفو) محاصره‌سنه کیتیمیوب نمچه سفرینته عزیمتی قرارکیر اولدی .
 (قورفو) به (مصطفی) پاشا سرعسکر تعیین ایدیلدی .

اردو (باغراد) ه مواصلته (ساوا) نهری اوزرنده انشا ایدیلن
 کوپریدن بکدکن صوکره (پترواردین) ده نمچه اردوسیه تلاق
 ایتدی که صول طرفندن برطاقلغه، صاغ طرفندن دخی بر تپه‌یه استناد
 ایتمش ایدی . عساکر عثمانیه فرق بیکی یکپجری، اوتوز بیکی سپاهی،
 باقیسی تاتار، اولاح، آرانود، مصر عسکری اولقی اوزره یوز
 الی بیکی مقدارنده ایدی . اول امرده یکپجریلر (نمچه) اردوسنک
 صاغ جناحنی بوزدیلسده (نمچه) قوماندانی (پرنس اوژن) قوه
 متباقیه‌سنی سوق ایدهرک سواریلر منزی فراره مجبور ایتدی . بعده

سوار اولدیلر . اوکارنده چاوشلر امینی ایله کاتبی و بر مقدار سرهنکان اولدینی
 حالده اوتاق صدراعظمی جوارنده ایلچی ایچون نصب ایدیلن سایانه ایصال
 ایدیلدیلر . کتخدا بک طرفندن قهوه ایله تطیب ایدیلدی . بر ساعت مرورنده
 صدراعظم، دائره‌سی رجالیله (میرآخور) کوشکنه کلدی .

— آلائی ایله کیدمک ایچون اسباب فروحشمت مهیا اولدیغندن هرکس
 آتته سوار اولدی . صدراعظم اوکده، عموماً کدکلی زعمامتفرقکان و سرهنکان
 و تفنکچی و مطره‌چی باشلر و محضراغا سرغوجلریله رکا بندن و بالجمله محضراغا
 نفراتی پیش و قفالرنده و آنلرک آردنجه دخی مرتب و ملبس اندرون آغاری
 و مکمل مهترخانه اولدینی حالده ایلچینک اوکندن گذار ایتدی .

— اوتاغک قریشدن میدانک نهایته وارنجه صدفبسته قیام اولان
 دفتردار، اعیان خواجکان دیوان و (امناى اربه) و آغایان و سائر تماشا کرانه
 سلام و بردی .

یکچریلری ازهرك آلتمش بيك كشي ايله قوجه اردويي بوزدی . سردار (علی) پاشا قلیچ قوتيله فراریلری چویره میه جگنی درك ایدنجه اورتهیه آیتدی، آلتندن اوریلهرق شهید اولدی . بو محاربه ده ۱۱۴ طوب ، ۱۵۰ سنجاق ایله آلتی بيك كشي غائب ایتدك . بو خبر موحشی متعاقب (قورفو) دن ده عدم موفقیت وهزیمت خیری کلدی . وزیر اعظم جدید (باغراد) محافظی آرناوود (خایل) پاشا (طونه) ساحلنه وارمه دن اول پرنس (اوژن) ، (طمشوار)ی و (طمشوار) ایالتی ضبط ایله دی . (نچه) اردوسنده بولتان (صرپ) ملتجیلرندن بر قسمی (بکرش) اوزرینه یوریهرك وویوده (نیقولا ماورو قوردانو) یی اسیر ایتدیلر . دیگر بر قسمی ده (یاش) اوزرینه کیتدیلسه ده موفق اوله . مادیلر .

ایرتسی سسنه پرنس (اوژن) ، (باغراد) ی محاصره ایتدی . (خایل) پاشا مدافعه می ایچون شتاب ایتدیسه ده اون بيك كشي شهید

— كتخدا بلك قیام اوزره بولندی سایبانه كلدیكنده رئیس افندی ، چاوش باشی آغا و تذكره جی افندیلر آتلردن زول و سریراً یورسوب اوكنه كچهرك (اسلوب مرغوب) اوزره سایبان مرقومه ورود ایتدیلر . پیشكهنده دقتدار ، كبار خواجگان صف بسته قیام اولدقلرندن آنلره التفات و تظلیف ایتدی . او ائاده قیوجیلر كتخداسی آغا ، ایلچی یی چادرندن اوناغه ایصال و مقابله صدره وضع اولتان اسكمله به اقماد ایتدی . ایلچینگ ورودی خیری اوزرینه صدرین یعنی روم و آناطولی قاضی كمالی ، رئیس افندی (كه خلد رجه ناظری دیمكدر) ، چاوش باشی ، تذكره جی و مكسوتی دفتری اوكلرینه دوشهرك كتخدا بلكبكر اولدیقی حالده اطرافه سلام و برهرك اوناغه طوغری كیتدیكنده ایلچی یه (روی آشتانی) برله (ابروجنبان التفات و آشتانی) اولدقدن سوكره صدری شریف ایتدی . درحال سرهنگان آلتیش یاپدیلر . صدرینی یاننه اجلاس ایدهرك رئیس افندی ، چاوش باشی ، تذكره جی ، دقتدار و سائر

ویردی، یوز سکسان طوپ غائب ایتدی . پرنس (اوژن) بومحاربهده یاره لشمدر . ایکی کون سوکره (بلغراد) تسلیم اولدی . (بوسنه) و (هرسک) والیمی کوپریلی (نعمان) پاشا (نمچه) استیلاسنک اوکتی آلهرق آثار رویت کوستردی . (خلیل) پاشانک یرینه صدراعظم اولان نشانچی (محمد) پاشاده نه یاپه جغفی شاشیردی . (بلغراد) هزیمتی اوزرینه روم ایلی احوالی قاریشدی .

(تاریخ) دییورکه :

(محمد) پاشا اولا (رافوچی) نی در-عاده چاغیردی . بعده انکلتره سفیرینک توسطنی قبول ایتمکه مجبور اولدی . عثمانلیار مغلوب ایلیسه - لرده «نمچه» لیارده اون درت سنه «فرانسه» ایله ایتدکلری «اسپانیا» تحتی وراثتی غوغالرندن طولایی بیتیک حالده بولنیورلردی . مقام صددارته کچن داماد ابراهیم پاشانک تدبیریه «پاساروویچ» و «پاساروویچ» Passarovitz ده، (۱۱۳۰ - ۱۷۱۸) ده برمعاهده عقد ایلیدی .

اکبار خواجکان انک اوپدکدن سوکره هر بری چادرلرینه عودت ایلیدلر . فقط بالجمله دیوان رجالی و (دیبا خفتانلو)، یکپاره (الماسدن قوشاق) وخنجر ایله مزین وملبس ایچ آغالری دست بسته مقام خدمت اولدیلر . بعده (دآب قدیمه موافق وجه اوزره) ایلیچی مومی ایله طرفته اماله روی مجامله ایده رک پرسش خاطر یولوو دیوان ترجمانی وساطتیه بر مقدار بسط مقال اولندی .

ایلیچی اوتاغک مفروشات نادیده ولطیفه سنی واورته سننده نهاده اولان طبله طبله انواع شکوفه ومیوه ایله رونق بی عدیلن تماش و (برقاج یوز خدمه اندرون و بیرونک) مقام خدمت کذاریده دوش بر دوش قیام وانتظام اولغله رسم آداب وحرکاتلرینی معاینه واستعجاب ایلیدی .

بو مصالحه ده طرف دولت عليه دن سابق سلسلدار شهر ياري
دفتردار شق ثاني (ابراهيم) افندي ايله سابق يکيچيري افنديسي دفتردار
ثالث (يکرمي سکر چلبی) ديمکله معروف (محمد) افندي وتوسط ايچون
دخی (انکلیز) [۱] و (فلمنک) [۲] ایلچیلری بولمشلدر .

عثماني مرخصلری (پاساروفچه) به بر بچق ساعت مسافه ده کاشن
(اولته) صوبی کو پرسنک اوتنه سنده بر موضع مکمله تعیین ایدره ک محل
مذکوره بيک آلتی یوز یتمش بش آدیم مسافه ده چادر قورمشلر
و (نمچه) لیلر دخی (پاساروفچه) به طوغری عين مسافه ده کی موضعه
طور مشلدر . (افلاق) و ووده سی (سناکی) و ووده دخی دولت عليه
مرخصلریله برابر ایدی . مکمله مذکوره حقنده تفصیلات آتیه به ایجه
دقت ایتمه لیدر :

[۱] (قوالیر شتون) [۲] ندرلانده استانی جنراللری ایلچیبسی (یا قو
قونته قوالیر) .

- ۱ — کلن قهوه اولاصدراعظمه ، سوکره صدرینه ، سوکره ایلچی به ویرلدی . بعده
ایچ آغالر و کدکلو آغالر طرفندن مزراق اوپونی .
- ۲ — جریبد : در حال بر پیشکیره بر قاق بيک آلتون وضع ایدلدی و طرفیندن
ایکی اندرون آغاسی طوبوب حضور صدراعظمیده جریبدی اصابت ایدنله
بخشش اوله رق ویرلدی . بو وادیده انواع قروسیت اجرا ایدلدی .
- ۳ — وقت ظهرده سفره قورولدی .: صدرین ، صدراعظم ايله همزانو
اوله رق و ایلچی ده مقابله ده اوطوردیلر .
دفتردار و رئیس افندیلر وضع اولنان احراملره قعود ایتدیلر .
اشنای طعامده : فرق الی نفر مطرب .

ينه بو اثناده «سلسه» ویران اصطلیل خاص آصنی (رخت و بساط زراندوز)
ایله آراسته و (فرنک پسند) تعبیر اولنان صوم صیرمه نقش و یکپاره

وقت مکالمه هنگام صیقل اولمغله دولت علیه مرخصاری «صوف»
فراجهلر و روزمره دستارلر و «عبانی» و «دیوان» رختلریله مزین آتله
سوار اولوب اوکلرنده اوچر یئک و چورباجی قوقاسی ایله و تلیلی چاوشلر
ویوزدن متجاوز روم ایلی ایالتی عسکری و سکسان نفر مسلح و ملبس
(تفنگچی یکیچری) ایله

(و نمچه مرخصاری دخی اوچ یوز قدر آهن پوش سواری
و پیاده سلناتد عسکرلیله یرلرندن حرکت ایدوب ایکی طرف برابرجه
«موقف» چادرلرینه زول و بر مقدار وقفه استراحتدن سوکره ینه برابر
قالقوب مکالمه ایچون منصوب اولان خیمه یه وضع قدم دخول ایلدیلر.
(جزئیجه تنفس و آرام و بر لرینه آشنالیق مراسمنی اتمام ایتدکلرندن
سوکره انکلتره ایلچیسی [*] سوزه آغاز ایدوب : دولت علیه ایله
دولت چاساریه بیننده وقوع بولان بعض عداوت و خلاف و شقاق دفع
اولوب وفاق و اتفاقه تبدیل اولتیچون صلح و صلاح مبارکی مکالمه

زر و سیم مصنع قباره لرله ترین اولتمش آغیر کسمه لرله (غاشیه ، حیوان
اورتوسی) پیراسته آتله لرله هنرلر ابراز ایتدیلر . نیک بر ساعت (انواع
اطمه دن) سوردی . اللر بیقاندی . بعده عود و عنبر یا قیله رق دماغلر
تعطیر اولندی . نماز وقتی اولمغله — ایلچی خیمه سنه عودت ایلدی .
بعدا الصلات : ایلچی ایله ینه اوتاقده برلشیلدی .

- ۱ — طوب نشان اندازتی .
- ۲ — درگاه عالی یکیچریلری ، جبهی و سائر اتباع آصفی طرفندن تفنگ
اندازتی (دستی به نشان آلق) و سائره اجرا ایلدی . هر بر نفره برر
آلتون و بایراقدارلرینه ایکیشر آلتون و برلدی .
- ۳ — آیولر و سکسونلر (کولک) میدانه کتیر اولوب بر برینه صالحه برلدی .
ایکی سکسون بر آبی ایله پنجه لشمه منجه بر اوچنجی سکسون دخی صا .
لیو بریلرک سیر ایلدی .

و عقد ايتمکيچون طرفينک مرخصلرني بريره جمع ايتمک توستمطر
حسبيله مأمور اولمشدق . بجمده لله ميسر اولغله مکمله به آغاز بيورک ،
مأمولدرکه طرفينک عرض وشاننه لايق وجهله حصول پذير اوله
دبو ختم کلام ايتدی .

(نمچه) مرخص اولی پرنس (اوژهن) و مرخص نائيمي (طالمان)
نامنده بری ایدی که (بلغراد) محافظهگنده بولنیوردی .

اثنای مذاکرده پرنس (اوژهن) ک اصرااری اوزرينه (ونديک)
مرخصلری دخی بولندی . (ونديک) ، (موره) دن ال چکمله برابر
(دالماسيا) ، (آرناودلق) و (مرسک) ده ضبط ايتديکی محلاری محافظه
ايتک و (بلغراد) له برابر شمالی (صربيه) ، (سمندره) ، (طمشوار) ايالتی
(طونه) ايله (آلونا) نهري آره سندن . « کوچک اولاح » ديه معروف
اولان قطعه اوسترباليلرده قالمق شرطاريله عقد مصالحه به قرار ویریلدی .

۴ — بر قاج قول چنکی : بکرمی مقداری مزین وملبس رقاصلر اويتاديلر .
مقلدر تحفلتله ، پهلوانلر کورشار ياپدیلر .

آقنام تکرار طعام ایدلی . صدراعظم مقابله سننه موضوع قرق الی
آلتون قاقه ششخانه مصنع ومجلا تفکاردن ايکی قطعه سنی ایلچی به احسان
ایله دی .

صدراعظم بوسيره ده ایلچی ايله ملاطفه ایدرهک :
(اگرچه دوسته آت حرب و برلك ممنوعانن اولوب لیکن اعتبار اولندینی
صورتده دروغ اولماز) دیدی . بوندن ماعدا آغیر رخت وبساط ايله مزین
برده آت ووردی . چوقه به قابلو برسور کورک دخی الباس ایدرهک کلديکی
بولدن یرنه اعزام ایدیلدی .

اثنای انعقاد مصالحه ده حکومات خرسیتاینه طرفندن بعث اولنان بيوک
ایلچیلره صدراعظم دن غیري کبار رجال دولت طرفلرندن دخی علی مراتبهم
ترتيب ضیافت اولتقی قاعده مقررہ مرعیه و ديدنه مقننه دولت عليه دن اولغله

مع هذا اوزمان مصالحه مذکور منک عقیدی دولت واهالیجه حسن صورتله قبول ایدیلدی . حتی (احمد) ثالث (ابراهیم) پاشایی جین عو- دسندنه پک زیاده التفات ونوازشه غرق ایله دی .

عثمانلیلر (اسپانیا) تختی ویرلشنی مسئله سنده (آوستریا) لیلرک اوزرینه هجوم ایتملری خطائی پک بهالی به تعمیر ایتدیلر . اکر (اسپانیول) لر (سجلیا) آطه سنه عسکر جیقارمه ایدیلر دها زیاده بهالی به اوطوره جق ایدی . آرتق حکومت عثمانیه نك اورویانی تتردیکی دور چکدی . کرچه عثمانلیلره دشمن اولان (وندیک) ایله (له) حکومتی اقتراض بو- لیوردی . فقط قارشینه ایکی دشمن دها دیکیلدی که بونک بری فی ما- بعد (مجارستان) و (اردل) حکمداری اولان (آوستریا) دیکری تبعه

اولا بیکچیری آغاسی طرفندن ویرلدی . آغا، نجه ایلیجسته : رخت و بساط سز رکش (صیرمه ایشلمه لی) ایله سزین کمبلس برطونائش اسب ویکزاده لردن هر برینه آغیر «یوایمه» ویردی . (طریقچی) ساحلخانه سنده اسلوب بکناشیان اوزره بالمله جورباجی آغالر سمور کورکاربله وعموماً اورتلرک الیسه سیمه مستغرق آشجیلری وسیم چاپراستلو قره قوللقجیلری علی مراتبهم مقام خدمتده بولندی .

برهفته سوکره کتخدای صدر عالی سراننده (چراغان سرانی محلی) وینه برهفته سوکره دفتردار افندی بوغاز اینجده کورفر دینلن (قاکلیجه) کوینده کاش (عبد حسین) آغانک یالیسنده ، رئیس الکتاب دخی بونی متعاقب برر ضیافت ویردیلر .

۱۱۳۱ده (ابراهیم پاشا) طرفندن (سلطان احمد ثالثه) (کاغدخانه) ده ویریلن ضیافت :

اولا : اعلیان دولته قوشی تدارکی ایچینون نیشه ایدیلدی . بش کون ایچینده مأمور اولانلر آتلری تدارک واحضار ایتدیلر . (کاغدخانه) نك گوشک طرفنده کینار نهرده واقع میدانه پادشاه ایچون

عثمانیه دن اولان اورتودوقسار مذهبنده اولقله (آوستریا) دن دها تهلکلی اولان (سیوک پترو) نک دیر پلتدیکی (روسیه) ایدی .

— ۴ —

مواد متفرقه

(۱۱۳۰) ده (جبالی) دن ظهور ایدن بر حریق تام بکرمی یدی ساعت دوام ایدرک خسارات عظیمه بی موجب اولدی .

(وندیک) لیلر (پساروفچه) معاهدهسی اثناسنده ترک خصومت ایتیموب (اولکون) ی قره دن اوتوز بیک ، دکزدن سفائن کثیره اینه محاصره ایتدیلسده میرمیران (قوردمحمد) پاشا قومانداسیله سوق اولنان

بر اوتاق قورولدی . بونک قارشیسنه دائره هایون رجالی ایچون چرکالر ، صدراعظم ایچونده دائره هایونه متصل سایانلر ترتیب اولندی . بونلردن ماعدا شیخ الاسلام ، قبودان دریا ، توقیمی ، کتخدای آصق ، دفتر دارا فندی وسائر اعیان دولت ایچونده سایانلر ، اوبه لر ، چادرلر وار ایدی . پادشاه علی السحر کلدی .

- ۱ — (کاغذخانه) کونده حاضر اولان قوشی آتلی بشر بشر قوشدیریلدی .
- ۲ — اوتاغ قارشوسنده کی طاغک وسطنده کی نشانه طوب ، تفنک آتدیریلدی .
- ۳ — پیاده قوشیسی اجرا ایدیلدی .
- ۴ — پادشاه ایچون تقود و جواهر و مزین آتلی وسائر تحف مقولهسی تقدیم اولندی .

(ابراهیم پاشا) طرفندن (پاساروفچه) مصالحهسی عقبنده کلن نچه ایلچیسی (ویرموند) و ویریلن ضیافت : محل ضیافت : آناتولی حصارنده وزیر اعظم سابق (حسین پاشا) مرحوم یالیسی .

عسکر طرفیندن منہزم اولدیبار . یوزدن زیاده طوبلری آلتدی .
سفینه لرندن بر قسمی فورطنه دن قره یه او طور دیلر .

(عن) ده اوروبالی تجاره قهوه فروختی منع ایدیلدی .

آثار مهمه مدینه دن اوله رق (ابراهیم متفرقه) نامنده مجاری بر
مهندینک همتی ایله ایلك مطبعه کشاد ایدیلدی (۱۱۲۹) . ایلك دفعه
اوله رق (وان) قولی نام کتباب باصیلدی .

(روسیه) طرفیندن درسعادته یوللانان سفیر ایله دائمی صورتده
عقد معاهده ایدیله رک (روسیه) طرفیندن آثار خانه ویریلن ویرکونک
لغوی، (روسیه) نک درسعادته دائمی سفیر بولندی رسمی، (لهستان) ده
قوانین و نظاماتک محافظه سی ایچون هر ایکی طرفک عسکر کوندره .
بیلیمی ماده لری تعیین ایدیلدی .

ترتیبات :

- ۱ — ارباب فن موسیقیدن اولان خواننده و سازنده لر و ساثر تماشا یه سزا
بازنده لر .
- ۲ — برکون اول کتخدای صدراعظمی بالجله لوازم ایله یالی یه عزمت .
- ۳ — ابرتسی کون علی السحر صدراعظم ، ناشیجی ، وزیر مکرم (مصطفی
باشا) ، دفتر دار و رئیس افتدیلر و نامداران و کلای دولت و رجال دائره
صدارته کلوب دریا یه ناظر اولان قصرده قرار .
- ۴ — ایلچی ایچون امراء دریادن ازمیرلی (درویش آقا زاده اسماعیل باشا)
چکدیرسی تعیین .
- ۵ — ایلچی یالی یه کادکده کوشکه اجلاسی .
- ۶ — بعده صدراعظم کوچک اوطنه دن کوشکه تشریف و ایلچی بی داب قدیمه
موافق (؟) وجه اوزره لطف معامله ایله تلطیف — بر مقدار صحبت
و مکالهدن صوکره قوشلق طعاعی .

(محمود ثانی) زمانده (روس) لرله (قریم) محاربه سی انتاج ایدن
 (محال مقدسه) مسئله سنك بدایتی بوزمانده در . (پسار و نچه) معاهده سی
 اشناسنده (آوستریا) لیلر (قنامه) کلایسانك تعمیرینی معاهده به درج
 ایتدیرمك ایسته مش ایسه لرده مرخصلر من درج ایتدیرمه دیلر .
 (فرانسز) لر اوتوز قرق سنه دن بری تعمیر مسئله سیله نزد دولته
 نشبئانده بولونیورلردی . بو ائانده تعمیره مساعدده ایدیلدی . (روس)
 لر كده بو بایده مطالبه ده بولمق اوزره كله جك سفیر لینه تعالیمات ویریلدیکی
 خبر آلتنجیه قدیم دیپلوماسی تعمیر اتمزدن اولان (وجه یسیر اوزره)
 تعمیر ایچون اذن ویریلدی . (فرانسز) لرده بو كا مقابیل بوز الهی

۷ — بعده الهی آلتمش قدر خواننده ، فی ، طنبور ، سنطور ، قانون ، نفیر
 موسیقار ، كان كوشكك بر صفه سنده فصله آغاز .

۸ — صدراعظم حضر تلی جالس اولدقلری محلدن قورشون ایله هواده پران
 اولان مارطی قوشلری اوروب وگاه جندی آغازله جرید اویشآتدیروب
 هر برینه آلتونلر احسان وخواننده لره بر فصل دها ایتمك فرمان .

۹ — آقسام طعامی ، امر مهمان نوازی ختام .

۱۰ — ایلچی به صوف قاپلو سمور فراجه كورك الباس .

۱۱ — بنه چكدیبری ایله عودت .

۱۲ — صدراعظمده حرکت روم ایلی و آناتولی قلعه لرندن طویلر انداخت
 عقبلرندن بی نهایه رجال دولت قایلقلری قید مسابقت ایله بر برینه قایللر ق
 استانبوله عودت وچكدیبری بی سبقت ایتدیلر .

ابراهیم باشانك نشانچیلانی

وداع ضیافتی (بنه آوستریا ایلیچسته) .

محل ضیافت : ایوبده (قره مصطنی پاشا) یالیسی .

۱ — صدراعظم علی السحر ، شیخ الاسلام ، قبودان دریا ، توقیعی ، دفتر دار .

۲ — بعده ایلچی كادی .

اسلام اسپرینک تخلیصنی وعد ایتدیلر . طرف دولتدن برمولی ناظر
ومباشر تعیین ایدیلدی .

بعد المصالحه دولت علیه نك (پسارو بجه) ده باش مرخصی اولان
دفتردار شق ثانی (سلحدار ابراهیم) آغایه روم ایلی بکلی بکلکی رتبه سی
ویریلدرک بیوک ایلچیلک ایله (نمجه) چاساری زردینه یوللاندى . ایلچی
ارسالنده اوتهدن بری احتشام وداراته اعتنا ایدیلیردی . بو دفعه ده
مشار ایله :

۳ — ابتدا قورشون آتلیق فرمان اولوب وضع نشان اولندقدن سوکره
صدراعظم حضرتلری اوطوردقلری قضمز بوردن وایغ آغالری وصقالو
آغالر ویکچیری و تفنکچی نفراتی غلوطاً زمیندن قورشون آتغه باشلاوب
صدراعظم حضرتلرینک آتدقلری تفنک دانه لرنده نشانه اصابت اتمین
اقل قلیل اولدیفندن ماعدا نشانی تجدید صدده اولان یکچیرینک بجاقلری
آره سنده اولان نشانی اوروب ایلو وکذر اتمشکن یکچیری به قطعاً ضرر
ایتموب یکچیری مظهر احسان وصدراعظم حضرتلرینک بو رتبه تفنک
اندازلرده مهارتلی جمله به سبب استغراب و استحسان اولوب ایلچی به
حیرت مستولی اولغله بو احوالی تضمین ایله (بیج) قرالنه وسائر وکلاسنه
اعلام ایله دی .

(بو ایلچینک استابولده مکث ایتدیکی ایکی یوز سکسان کون ظرفنده
کافه مصارفی ایله حدوددن دخول وعودنده حدوددن خروجنه قدر صرف
ایدیلن مبالغت یوز سکسان بش بیك بش یوز یکرمی غروشدر .) بو
اثناده غروش ۸ درهم ۱۲ قیراط و ۴۰ عیارنده اولوب پاره ایله قیعتی
(۴۰) پاره درم . پاره ایسه ۷۰ - ۶۸ عیارنده (۳) آقچه در .

محل ضیافت : ابراهیم پاشانک (بشمکطاش) ده بنا ایتدیکی ساحلخانه ده ویر
دیکی (ضیافت چراغان) .

۱ — ساحلخانه نك شکوفه زار لرنده موجود عدیم المثل لاله لر کرکی کبی

عاریت اولهرق خزینه‌دن وسط وخرده ایکی بوز الماس ایله مرصع چرکسی قبضه بر خنجر، اوچ یاتوت ایله آلتون زنجیری وزمرد ایله انجیلی برتیرکش، یدی عدد مکمل کوموش آت اورتوسی، کوموش رشمه (زنجیرک)، اوچ دانه کوموش اوزنکی، یدی کوموش غداوه، یدی صوم قطیفه اگر، یدی صیرمه ایشلمه لی چوقه اگر اورتوسی (زینبوش)، برقاچ «خرچی رخت و بساط»، مهترخانه دن ایکی دیرکلی منقش ایکی چرکه، ایکی قات مشمع، ایکی قات زوقاقلی بر اوبه، بر سایبان، دائره سی خلقنه کفایت ایده جک مرتبه چادرلر و مکمل دوشمه لرله برابر خرچ راه اولهرق اوتوز بش بیک غروش و بریلدی.

نمچه چاسارینه و بریک اوزره دخی: مشمی یاریسنه قدر کیرمه

آچابوب ترتیب بزم چراغان اولنقی فرمان بیوزملریله (انواع قنادیل) و (شموع) ایله شکوفه تخته لری میانی تزیین.

۲ — پادشاه علی السحر، متعلقات دائره هایون و حرم خاص عصمت اختصاصلری ایله آشریف.

۳ — برهفته یالیده بیتوت. اوقات روزده ساز و سوز و بعض لطایف ملاعب طرب افزون.
کیجه لری تماشای چراغان لاله زار.

۴ — عودتده: صدر اعظم والا مقامدن ولی نعمت بی منی اولان ذات هایون شهر یاری و حرم هایون ایچون حاضر اولان جواهر نقود و امتعه کونا کون و متعدد طوناعش اسب رهوار و ساثر هدایا و متعلقات دائره هایون خدومه هدایا.

۱۱۳۲ ده تعلم شهرادکان جمعیتی

۱ — سلطان (احمد) ثالث (محمد)، (مصطفی)، (بایزید) ناملرنده کی شهراده لری درسه باشلايه چقلر.

۲ — انجیلی کوشک اوکنده صدراعظم و داماد (ابراهیم) پاشا، شیخ الاسلام، قبودان پاشا، صدرین، نقیب الاشراف، دفتردار، رئیس افندی، ارکان صدارت ایچون سایبان و چادرلر قوریلور.

۳ — علی السحر شیخ الاسلام، قبودان دریا، صدر روم، صدر آناطولی،

آلاجه‌لی و پروازلرینک ایکی یوزی منقش، ستونلری صدفکاری، طوانلری یالدرلی، طویلری سیم سوزنی نقش ایله مزین، ایچ پروازی تورنجی استانبول دیبسی اون سکر خزینهلر برقطعه سوزنی اوبه، ایکی نجم کچه‌سی، آستاری ماتئ اطلس ایکی پنبه مندر، آستاری صیرمه بوکه صاری اطلس استانبول دیبسی یاصدیق، صوم صدف کاری درت طویلی ایکی جفت طرازان، یالدرلی و پوللی جوز تخته‌سندن بر دوشمه تخته‌سی، بیوک، اورته، کوبک، خرده یتیش الماس ایله مرصع و قرمزلی، یشیل مینا ایله مشبک زمینی آلتون اوچ طبانجه، برقطعه (بالجین) سرغوج، آلتیق، باشلق، قلاده سیله سینه بندی بیوک، اورته درت یوز طقسان الماس ایله مرصع قرمزلی و یشیل، لاجوردی و بیاض میناکاری زمینی آلتون برقطعه آلتون رخت، کبیر ووسط وخرده

- نقیب الاشراف امام اول سلطانی، معلم اول شهزادگان، امام معلم ثانی، دفتردار شق اول، رئیس الکتاب سرای هاپونه واروب چادرلنده صدراعظمی بکلیورلر.
- ۴ — صدراعظم سرایندن (کدکلی زعما) ومتعلقات دائره‌سی ایله سرایه کلیور، سرای دروننده کی خسته لر قیوسی یاننده کی (بانجه قیو) سندن دخول ایدیور. چادرلره قریب محله واقع قیوده بالمله حواشی (اتباع طاقی) آتلردن اینورلر.
- ۵ — دفتردار، رئیس الکتاب افندیلر، باش باقوی آغا، وقایع نویس، تشریفات افندی، کدکلی زعما آغالر وسائر متعلقات دائره‌صدارت، صدراعظم ایچون منصوب اوتاغ اوکنده دست بسته سلام، صدر اعظم اینجولی کوشک اوکنده سلام طوران خاص اوطه‌سی آغالره ورجال دولته سلام ویردک دخول و نزول ایدیور.
- ۶ — درعقب شیخ الاسلام، دار السعادة الشریفه آغاسی، قبودان دریا یانلریته کایور، دارالسعادة آغاسی طرفندن (تبرداران خاصه) یدیه قهوه لر ایچیلور.
- برآز صوکره اینجولی کوشک طرفنه یایا کیدیورلر. (احرام) اوزرینه اوطوروب پادشاهی بکلیورلر. چارشان خاصه سلطانی به آلتون آتوب اکلیبور.

بوزاللی بش الماس، وسط و خرده اون درت لعل ایله ترصیع اولتمش زمین لاجوردی ویشیل چیچک ایله مینا کاری برقطعه آلتون بیلان (آنک به یننه طاقیلان کولیسر)، برصوم شرید، یکریمی قطعه الماس و بوز آتمش قطعه لعل ایله مرصع، طاش آزالری آلتون ایله مشبک یالدهزلی بر جفت کوموش اوزنکی، صوم طولپلو بر عدد سیم دیزکین، حلقه لی سیم صوم طابقور (قولان نوعی)، بر سیم لکام (دیز کین)، ایکی عدد اوچ کلی صیرمه لی قطیغه تنکاتی، کبیر ووسط سکسان زمره د و سکسان سکز لعل و یا قوت ایله مرصع، خانه سی صیرمه ایله ایشلمش طاشلری سیم و طاش آزالری آلتون بر اکر، بر صوم قوصقون، بیاض استانبول دیبسی اوزرینه صوم صاری صیرمه ایله ایشلمه بوسکوللری خرده مرجانلی صوم صیرمه وقلابدان ایله مزین اوچ کلی کلینه آطلس آستارلی بر

۷ — برچاریک ساعت سوکره مقدم سلطانی پدیدار اولیور. پادشاه آلائی ترتیبی اوزره پیش وپسندده (صولاقلر) و (پیکار) دوان و سربیر سلطنت افسرلرنده ایکی عدد (اوتاغه) مرصع نکار شعضه نشان اولدیغی حالده کورینیور.

رئیس افندی، چاوش باشی آغا (سلیحی) و ارکان کورکلری ایله استقبالی.

صدراعظم: قلاوی وقرمزی چوقهیه قابلو ارکان کورکیله یالکز باشنه یکریمی اوتوز خطوه یره قدر استقبالی بعده برکره براویور، سوکره اوکننده یوریه رک بینک طاشنه قدر کلیور، اوراده پادشاهک صاغ ودارالسعاده آغاسی صول قولتوغنه کیره رک کوشکده پادشاهک اوطوره جتی عمله قدر کونور سیورلر. اطرافنده طولور سیورلر.

۸ — صدراعظم سایبانه دونیور. طعام ایدیور.

۹ — زعما واهل دیوان مجوزه وارکان کورک، کردخت وکسمه.

قصات عساکره، نقیب الاشراف (عرف) وارکان کورکلری.

شیخ الاسلام (عرف) و (بیاض چوقهیه قابلی ارکان کورک).

صدراعظم ایله قیودان دریا (قلاوی) و (ارکان کورکی) وکررخت و (وزیرانه کسمه) ایله برقاعده آلائی ترتیبی اوزره اوناقدن سوار اولوب خسته لر قیوسی یاننده واقع باغچه قیوسندن سرای میدانه واورادن طولوغری یول ایله (اورته) قیوده نزول ودرون سرایه

(زنبقوش)، آل صایه چوقه‌سی اوزرینه صاری و بیاض صیرمه ایله ایشلمه صاری آطلس استارلی بر (یابوق)، بیوک، اورته، اوچ یوز یتیش یاقوت و اوچ یوز درت زمره ایله مرصع زمینی یشیل، بیاض، مائی مینا کاری و باشلق ایله سیننه بندی مشبک آلتون بر دیوان رختی، الی سکز قطعه وسط و صغیر یاقوت و او تووز سکز زمره ایله مرصع طاش خانه لری آلتون قابلامه رشمه سیله بر یال دیزلی بیلان، بیوک و اورته اون درت یاقوت، یکریمی اوچ زمره ایله مرصع یشیل و بیاض و مائی مینا کاری آلتون و باغلری صوم بر قطعه (اکسه‌لک)، بیوک، اورته و کوچک الی ایکی لعل و یاقوت و سکسان یدی زمره ایله مرصع، قبضه‌سی قلمکاری بر عدد آلتون (دبوس) طوپوز، دیا اوزرینه صاری صوم صیرمه ایله زردوز ایشلمه اینجی و یکریمی ایکی زمره ایله

دخول . بعده ماشیاً عرض قیوسنه وصولی . قبوجی باشیلرک او-
طوردقلری طولانی صفه اوزرنده وزرا و علمانک او طوردقلری
خبری حرم هایونه ورود ایله کده بر چاریک ساعت صوکره ابتدا
شهزاده (محمد)، او کونده مزین و مطلقاً آل پوشیده‌لی رحله لالاری
باشنده، کندیسسی بیاض (شیب) ه قابلی قبا یچه سمور کوزک،
باشنده بر سورغوج، پندیکی آت انواع جواهر ایله مرصع و مزین
رخت و کسه‌لر ایله مزین دار السعاده آغاسی (سلیحی) ایله صاغ
رکابنده و خزینه دار اندرون آغا قلاوی و ارکان .

۴۳ — فائده

سلطان (احمد) ثالثک، سردار اکرم (ابراهیم) یاشایی (اوستریا)
سفرندن استقبالی .

(بالذات شوکتلو پادشاه عالمیناه حضرتلری کمال عظمت و اقبال ایله یمکملک
نامنه (قدین) قریه‌سی وراسنده منسوب اولان سایان جاه و جلاله تحریک
قدیمه شوکت و اجلال بیوردیلر .

اونه جانبدار سردار اکرم حضرتلری دخی یوم مزبورده علی السحر
مرتب و معظم آلائی ایله حرکت ایلیوب یمکملکه یاقلاشدقده شهنشاه قدردان
حضرتلری دخی یمکملکدن سوار اولوب ایلروده ربع ساعت محله واروب

مصراع ، خلقه سی سیم برقطعه (دیوسلق) ، سیم یالدرلی اوچ طویلو ، اوچ قوللو برعدد زنجیر ، برسیم یالدرلی اوچر طویلو چفته زنجیری کوموش اویان (لکام) ، سیم خلقه لی بر عدد صوم طابقوز ، طوقه طویلی یالدرلی برسیم صوم دیزکین ، یشیل و بیاض مینا کاری کالی ، یالدرلی برسیم رکاب ، اور-تهسی آل ، اطرافی سیاه چوقه اوزرینه هندکاری الوان شکوفه لر ایله مزین ، قرق بر لعل و یوز یشیل ایکی زمره و دالیری اینجی ایله مصراع ، زمینی خرده آلتون پوللو و صجاقلی اوچ طویلو اینجیلی مرجان ایله صوم ایشلمه آل آطلس استارلی بر (عبانی) ، ایکی قاشی سیم یالدرلی و خانه سی صوم ایله ایشلمه بر آکر ، اوچ صیرمه کالی قطیفه تکلی ، زمینی صوم وزمان نقش ایله مزین درت قالیچه ، کبیر سیم مغالی بر ستیل (آتلی صولادقلری بیوک کردل) ، سیم مغالی بر پیوند ، سیم مغالی بر کوستک ، قرصی آطلس اوزرینه صازی قلابدانی بر شرید ، قلابدانی الوان چیچکلی یکریمی ایکی طوب استانبول دیبسی ، آلتون باش یوز الی عدد خنکاری دستار ، اون بش عدد منقش عشاق سجاده سی ، اوتوز سکن قطعه (پاد زهر ماری) ، یکریمی مشک ناف (مسک کوبکی) ، ایکی عدد ترنجی جزایر احرامی ، درت طوب الوان چیچکلی آغیر زربفت ، ایکی طوب آغیر استانبول (دیمی) دیبسی ، اوچ یوز اون مثقال عنبر ، اون ایکی زاس آت یوللا مشدر .

ورود سردار اکرمه مشرف برشته اوزرنده ضبط عنان قرار بیوردیلر . سردار اکرم حضرتلری شهریار شوکت شعار حضرتلرینک برابرلرینه کلدکده رخشلرندن نزول ایدوب بش اون خطوه طرف هایونلرینه طوغری یوریدکدن سوکره (دیز جوکوب بر دفعه بر اویدیلر) بعده قاقوب بر قاق خطوه دن سوکره تکرار (بر دفعه بر اویدیلر) بعده قاقوب بر قاق خطوه دن سوکره تکرار (بر دفعه دخی بر اویدیلر) بعده قاقوب پدشکاه شهنشاهی به قریب محله تکرار اوججی دفعه (بر اویدیلر) قالدقلرنده جناب پادشاهی دخی صوب آصفیه تحریک رکاب واصف اکرم دخی (تقیل رکاب مستطایلرینه شتاب) بیوروب طرف هایوندن دوش استحقاقلرینه (وضع دست نوازش والتفات بیورلیق) دولتیه کامیاب اولدیلر . بو ائنده لابنتقطع (طبل و سوزنا) چالئوب و سردار اکرم حضرتلری هر بر اویدیکجه چاوشلر آغیشلادیقندن تامشا ایدن خلقه رقت قلب حاصل اولدی .

(اسوچ) قرالی اون ايڪنجي (شارل) بواننده مقتولا وقت
 ايمشدر. (اردل) قرالی مشهور (راقوڄي) (آوسٽريا) سفری ائسانده
 گويا (بحار) اعيانيله برلشهرڪ (آوسٽريا) ني اشغال ايمڪ اوزره دولته
 يارديم ايدر فڪريله دعوت ايديلش ، (پاساروڄه) معاهده سسندده
 (راقوڄي) وامثالنڪ حدوددن اوزاق محلرده اسڪاني شرط قيلنمش
 ایدی . مومی اليه (تڪفور طاغ) نده اقامته مأمور ايدیدی (۱۱۳۱) .
 (راقوڄي) حقنده (تاريخ راشد) ديورڪه :

(اياجي دخي آئانه سعادته وصولندن بري کاہ بالمشافهه وکاہ
 بالکاتبه قرال مسفور ايجون : بو برمنافق کافر در، دولت عليه ايله بزم
 بينمزده وقوع بولان حرب وشقاق جله مزبورڪ اثر تحريڪ ونفاقيدر .
 زيرا (وارادين) وقعه سنده سردار (شهيد علي) پاشايه نمچه نڪ غايت ضعفي
 وارد در، اون بيڪ عسا کر تدارکته قدرتي بوقدر، هر زمان بويله فرصت
 اله کيرمزديو کندی غرض فاسديني قمشيت ايجون يازديني مکتوبر المزه
 کيروپ بو محاربه به آنک تحريکي باعث اولمشدر) ديمشدر .
 (لاله سفاهتي) صدراعظم داماد (ابراهيم) پاشانک ايجاد وکشاد
 ايتديکي بر دور در .

سردار اکرم حضرتلری برايکي خطوه رکاب هايونده يورسيوب بعده
 اشارت جناب شهياري ايله تکرار بر او بوب کنديلره اجضار اولنان
 (آلتون رخت) ايله مزين اسب صبا رفتارده سوار وسنجاغ شريفک اوکته
 کچدیلر . وپادشاه عالمناه حضرتلری سنجاغ شريفک آردنده آلايه کيروپ
 بو ترتيب اوزره عکسکه نزول بيوردیلر . . . . بعد الطعام حضور هايونده
 تکرار (خاصه) کلرکلرندن چوقه به قابلو برسور کورک الباس بيوردقلرندن
 سوکره سردار اکرم حضرتلری سنجاغ شريفک قفا سنده وشيخ الاسلام
 اقتدی ايله قائم مقام (علي) پاشا سنجاغ شريف اوکته وآلردن ايلروده يکيچري

پاشا ایکی سنه ظرفنده اوچ درت یوز بیک کیسه قدر تصرف
ایدرك [۱] بونکله یالکیز (باغراد) بدل (ویدین) و (نیش) قلعه لرینی

[۱] صورت تصرف شوبله در :

۱۱۳۰ سنه سی جمادی الآخره سنک طقوزنجی کونندن ۲۲ سنه سی
شهر ربیع الآخره قدر مرورندن یکریمی آی ظرفنده درگاه عالی یکچیریلرینک
متقاعد و قوروجی و قیدلو یان و اشکنجی نفراتی و نلاع نفراتک واقع اولان
محلولاندن یومی ایکی یوک آتمش سکر بیک اوچ یوز قرق آلتی آقچه
مقابله سواری قلمندن اولان سپاه و سلحدار و بلوکات اربعه خلقنک و متقاعدین
اوطه خاص و تبرداران خاصه تک واقع اولان محلولاندن یومی اون درت بیک
ایکی یوز اونوز ایکی آقچه و پیاده مقابله قلمنده اولان درگاه عالی جبه جیلری
و طولجیلری و طوب عربه جیلرینک واقع اولان محلولاندن یومی آتمش ایکی بیک
اوچ یوز سکسن بدی آقچه و کوچوک روز نامچه قلمنده اولان رکاب هایون آغالی
واغایان متقاعدین اندرون و درگاه عالی متفرقه چاوشلری و مشاهره خواران و غیریلرک
واقع اولان محلولاندن یومی سکر بیک یوز یکریمی طقوز آقچه و آناطولی
حاسبه سی قلمنده ولایت روم ایلی و آناطولیده واقع مقاطعاتین و کرکلرن متقل
عدین و دعا کوی و طیفه لرینه متصرف اولنلرک محلولاندن یومی اون بیک درت
یوز آقچه که جله سنک سنوبسی اون یوک الی اوچ بیک آلتی یوزتمش بش
غروش ایله اون ایکی آقچه و دیوانی کیسه حسانی اوزره ایکی بیک بش یوز یکریمی
سکر کیسه ایله اوچ یوز قرق بر غروش طقسان ایکی آقچه ایدر.

[تاریخ راشد - جلد خامس]

آغاسی (عبداه) پاشا ایله نشانچی (مصطفی) پاشا هم عنان و بوتربیت اوزره
مکملکدن جانب شهره روان اولدیلر. شهریار کرم شهر حضرتلری کندولری
مجرد خدام خاص ایله آلایدن طشره چیقوب سردار اکرم (بیکر) و
(صولقار) ایله ترتیب ملوکانه اوزره یورتمک شرفیله مظهر کمال التفات
خسروانی اولدیلر. بو وجه اوزره سرای هایون پیشکاهنه کادکرنده تکوار
معتاد قدیم اوزره آت اوزرندن یراویوب بعده حضور لامع النور ملوکانه به
وضع جبه تکرم و لوای نصرت نمای حضرت رسول خدایی دست آصفانه لرینه

مجدداً انشا ایتمش، باقیسنی کاغذخانه، بوغاز ایچی مسیره لرینک اعمارینه، سور هایونلر تنظیمنه، (نوبنیاد)، (میرآباد)، (باغ فرح) وسائر اسملرده کندیسینک وعونه سنک کوشک قوناق انشاسنه حصرایده رک قیشین حلوا صحبتاری، بهارده لاله چراغانی - که لاله طر حلیینه موم، قندیل دیزمکدن، قابومبغه صرتارینه بیله موم دیکوب آنلر یوریدکجه کیجه لین برخوش منظره حاصل ایتمکدن عبارت براکنجه ایدی. حتی بوزمانده نادر بر لاله صوغانی فوق العاده بهایه چیتمش ایدی - ترتیب ایده رک لذوق وصفایله مشغول اولمش، خاقوده کندیسینه اویش ایدی. فقطینه معهود کفتکولر میدانه چیقیور، سفاهت واسراف هیئت دولته سرایت ایتدی دینبوردی.

ایران سفری

(قریم) دن وارد اولان خبرلرده (بیوک پترو) نک (بحر جزره) جوار ممالکی، (طاغستان) ی ضبط ایتدیردیکی، دولت علیه بو حالده قارشی الی باغلی طوره حق اولورسه روسلرک آسیاده بولنان ممالک عثمانیه کاملاً استیلایده جکلری کمال تلاش ایله بیلدیریلوردی.

فی الواقع ایران احوالده پک زیاده تذبذب کسب ایتمش ایدی. (صفوی) خاندانک صوکی اولان (شاه حسین) ایرانک شرق وغربنده ظهور ایدن

یدمؤیده جناب پادشاهی به تسلیم ایلدکلرندن صوکره (عرض اوطنه سی) نام عملده سردارا کرم حضرتلرینه التفاتاً (الماسلی برقیچ) و (انجودن برتیرکش) و اوستارینه (صوفه قابلو برقطعه فراجه)، سمور اوزرینه تکرار (قبایچه) تعبیر اولتور (سراسره قابلو بر سمور کورک) و باشلرینه ایکی عدد مجوهر سرغوج وضع اولتوب و تکرار سرای قبوسنده طرف پادشاهیدن اعداد اولسان مزین و لمرصع بساطله اسب رهواره سوار و رکاب هایوننده اولان میرآخور آغالر و قیوجیسر کتخداسی و پیکلر وصولاقر ایله ترتیب ملوکانه اوزره یوریمک شریفله مظهر کمال التفات شهریاری اولوب . . .

اختلاللری باصديرمه‌مش ، (قندهار) ده (افغانستان) والیدی اولان میر (ویسی) اعلان استقلال ایش اییدی . بر مدت صوکره (ویسی) نك یکنی (میر محمود) ، (ویسی) بی قتل ایله (اصفهان) ی ضبط ، (شاه حسین) ی ده طو توب بر سرایده حبس ایله دی .

ایشته روسلر بوقاریشقلدن بالاستفاده (شاه حسین) نك اوغلی (طهماسب) ی تخته چیقارمق بهانه‌سیله (ایران) نك شمال ولایاتندن بعضرینه استیلا ایستیلر . (محمود) ، ظالم ، خونریز برآدم اییدی . (شاه حسین) نك گوزی اوکنده اوچ عموجه‌سیله اون بر قرتداشنی ، یوزدن زیاده اوغوللریش کیمش ، التباه کندیسی‌ده یکنی (میر اشرف) نك امریله بوغولهرق وجودی قالدیریلشدر .

(روس) نك (ایران) ده ایله‌یله‌لری اوژرینه عساکر عثمانیه ده (ارمنستان) ه ، (ایران گرجستان) نه کیردی . روسلر ، بوآشاده (قفقاسیه) ده ایستیلر . (طاغستان) طرفلرنده بولتان سیدلر دوله عرض تابعیت ایستکلرندن ایستلرندن (داود خان) نامنده بری (شروان خان) ی تعیین و (تفلس) طرفلرینه دخی عسکر سوق اولندی . بعدالضبط (دادیان) لردن (شهنواز خان) بورالره خان نصب ایستیلدی . لکن روسلر بوآشاده (دربند) و (باکو) قلعه‌لرینی آکشلردی . ایکی طرف بر حاله کلدی که آرزقلدی اعلان حرب ایستیلوردی . چار ، (فرانسه) دن التماس ایستدی . استانبوله بولتان (فرانسه) ایلیجیسی (دو بوناق De Bonnac) بو دفعه ده توسط ایده‌رک هر ایکی طرفک فتح ایستیکلی (ایران) ایالتلری کیندیله‌نده قانلق اوژره بر معاهده عقد ایستیلدی (۱۷۲۴ حزیران ۲۳) . معاهدش مذکورده (دربند) ایله (باکو) نك ، (طاغستان) نك بر طاقم برلری روسیه‌یه ویرینک و (شروان خان) ی

۴۴ — فائده

معلومات متفرقه

صدراعظم تخصیصاتی — ۱۱ تیجی عصرده : (قبریس) و مؤخرأ (آبدین) سنجاقلرندن شخص اولان خاصلر سنوی درت ، بش یوز کیسه‌یه قدر ملتزم‌لره ویریلیر وفاق ، سلطان‌سلیم ، سلیمانیه و قتلرینک اداره‌لری عهدده .

(شماکی) ده اقامت ایتک، ایجاب ایتدیکه طرف دولتدن عسکر سوق اولتیق مقرر اولغله اهالی آره سنده سلیله موسوقلره ترک ایدیلدی دیه شایعه لر چیقدی. بومعاهدده مندرجاتی ایرانلیجه قبول ایدیلدی (همدان)، (اروان)، (تبریز) استیلا اولندی. بو معاهده روا دکلدی، عادتا زبونتمشک ایدی. فقط (ابراهیم باشا) کوز بویامق ایچون بونک نامسوق فتوحات جسیمه دن اولدیغنی اعلان وشهر آیینلر اجرا ایتدردی.

والحاصل حکومتسزک (ایران) ی پتیر یوردی. (شاه حسین) ک اوغلی (طهماسب) کندیسنی شاه طانیق شرطله (ایران) ایالات مفتوحه سنی ترکه رضا کوستردی. باب عالیجه بو بایده مذاکره جریان ایدرکن (میر اشرف)، (همدان) سرعسکری (احمد باشا) قومانداسنده بولنان آلمش بیک کشیک اردومز اوزرینه اون یدی بیک کشی ایله آتیلاروق بوزدی. فقط (میر اشرف) ده اولغله شاه (طهماسب) ک راضی اولدیغنی شرائطی قبول ایله شاهلغنی طانیق دیر. مق ایسته دی. کندی بیک سنی اولسی حسینله (ایکی امیرالومنینک آره لرنده بحر شیط هندی قدر بر ذکر اولادجه تیولی) جائز کوروله میهرک سفیری رد ایدلشیدی.

بو آراتی روسیه چارلیجه سی برنجی (قارتینه) بیوک (پترو) نک وفاندن ایکی سنه سوکره وفات ایتدی. مع هذا ایرتنی سته (میر اشرف) ولایات مفتوحه نک عثمانی طرفنده قالسنه راضی اولدی. شاه (طهماسب)، (خراسان) ه التجا اغشیدی. اوراده (نادر قولی) ایله برلشیدی. آنک جمع ایتدیکی عسکرله (اصفهان) اوزرینه یوزیدی. (میر اشرف) مطلوب اولدی. حین فرارنده (بلوچستان) قبائلی طرفدن قتل

سنده اولغله ابد الصراف بوندن دخی بر ایکی یوز کیسه حاصل اولوردی.

وزرا توجهاتنده ویا خصوص (افلاق) و (بقدان) و بوده قلمری تبدلنده صدر اعظمه، کتخداسنه، مکتوبچی و تشریفاتیجه، دائره صدارت خدمه سته عوانده وار ایدی. (بصره)، (بقدان)، (حلب)، (شام) و الیلری ده هدیه بوالان لردی. (تشیخ الوقوات) ک تخمینه کوره بو تخصیصات سنوی یکرای بیک کیسه یعنی اون مایون غروش مقدارینه بالغ اولوردی.

ایدیله زك كلسی (طهماسب) ه كونده ریلدی . (طهماسب) بویه بر رقیبند قور تولدینی جهته (اصفهان) ه دوندی . متعاقباً در سعادتیه برسفری یولایه برق ضبط ایدیلن ولایاتك اعاده سنی طلب وعین زمانده اردو ایله (تبریز) اوزرینه حرکت ایتدی .

پای تخت ینه قاریشدی . (سلطان احمد) حرب طرفداری دکل ایدی . برندن قییلداق بیله ایستهمیوردی . حتی داماد (ابراهیم) پاشا (اسکدار) صحرانسه اوتاغ هایونی قوردقندن سوکره وقت حرکت کلدیکی پادشاهه عرض ایتدیکی حالده بدایه کوستردیکی قبول وتردد آثاری بر مدت سوکره ازاله ایدرهك (برطریق ایله حرکت واسکداره عبور ایتك احتمال یوقدر) دیه جواب و برمشیدی . (ابراهیم) پاشا بو جوابه صوكره درجه ده متعبر ومضطر قالدق یکیچری آغاسی (حسین) آغایی توسط اتمش اوده (اسکدار) ه یکلمزسه یکیچریلرک طغیان ایده جکارنده شبهه یوقدر مآلنده سلطان (احمد) ی تخویف ایده جك برچاره بولمشدر . بونك اوزرینه سلطان (احمد) ، لوی پیغمبری بی چیقاره رق اسکداره کچدی . فقط ایران حدودینه حرکت بختی ینه تردد لراینده ایدی . گفت و کوچوغالدی . فی الواقع شاهك (کرمان شاهان) و (همدان) ه استیلا ایتدیکی خبری ، (تبریز) ی استیلا ، عساکر عثمانیه بی مغلوب ایتدیکی خبری اعتیب ایله دی .

صدراعظم لر دائره لرنده کی آدم لرینه آلیق و بر منزلدی . آنجق دائره صدارت اوج یش یوز کشیدن مرتب اولد یقندن ماعدا (آمدجی) ، (مکتوبجی) ، (تشریفاتی) و (کتبخدا کاتبی) قلماری خلقاسنه صدارت کیلارندن تعیینات و بریلردی .

صدر اعظم لر بایرامده ، نوروزده پادشاهه هدیه و بر برلردی . سرایه ، باب فتوایه ، ترسانیه و یاغینلره کیتدکبه و یا خود تبدیله چیتدجه اوج اوج آلتون و برمك ده معتاد ایدی . بونلرک مسرفلری حین عزلرنده بورجلی بیله چیقارلردی .

اقدام دولت — دولتک اساساً اوج قلمی وار ایدی : (دیوان هایون) ، (خزینة عامه) ، (دفترخانه خاقانی) قلماری . بوقلملره ایکی اوج یوزقدر زعامت موص اولوب آمدی و مکتوبی قلماری وسائر دائره لرده

ظهور فتنه

تاریخ بوراده راستطراد ایله دیورکه :

(ابراهیم) پاشانک هم کندیسى، هم اوغلی کنج (محمد) پاشا ایله یکنلری (علی) و (مصطفی) پاشا پادشاهک دامادلری و کندیسنک بیوک دامادی اولان (قایم مصطفی) پاشا قبودان دریا، کوچک دامادی (محمد) پاشا ایسه روم ایلی بکر بکلیکی پایه سیله کتخدا اولوب باقی ارکان دولت دخی دائرهمی حکمنده ایدی . بوقدر اقبالی و منافع دولتک بر کتشی به و توابعنه انحصاری کیفیتنی کیسه چکه من . احسان دیده لری بیله زوال دولتی منی ای دیورلردی . باخصوص حلوا صحتلرینک و لاله چراغانلرینک تحتنده برطاقم خشیات مروی و (ابراهیم) پاشانک کاغذخانه ده قادیلره آلتون آتوب یاشماقلرینک ایچنه دوشورمکده اولان مهارتی مرئی ایدی . حتی استانبول قاضیسى (زالالی حسن) افندیکنک زوجهنه برطاقم حیللر ایله تعرض ایتمکی ده شایع اولشیدی .

مع هذا تدارکات حربیه به قیام ای دیلهرک صدر اعظم (ابراهیم) پاشانک (حلب) ده ویا (نوقات) ایله (آما-یه) دن برنده، پادشاهک (بروسه) و یا (اسکدار) ده قیدشلاملری قرار لاشد بریله رقی عسکر (اسکدار) ه نقل ای دیلدی . (تبریز) ک استیلاسی خبریله اویانان فتنه (ابراهیم) پاشانک، (تبریز) محافظی چاوش باشی وزیر (قره مصطفی) پاشایه، شهری تسلیم ایتمدی ریکی، محافظی بالامقاومت

صوکره دن تشکیل قیلنان قلملر مأموریت عد اولنوردی . بونلرک زغا متلری یوق ایدی . حاصل کلام کافه ارکان دولت و مأمورین و کتبه و خدمه معین و مراتب اولان عواید ایله و (خرج) و (رسوم) معتاده ایله کچینیرلردی .

دیوان هایون قلمیله آمدی ، مکتوبی و کتخدا کاتبی ، دفتر دار مکتوبچیسی اوطه لری کتبه سنک بعض متعیرانته (خواجگانلق) رتبه سی توجیه اولتمی اصولاً مجاز ایدی . بونلره مناوبه منصبلرندن ده مناسبه مناسبه توجیه اندیلیردی .

قاچدیغی، (تبریز) قاضیسی (دباغزاده) برادرزادهسی و سائر لرنیک اثناى طریقده وفات ایتدکاری، عیالارینک عجمار انه دوشدکاری اسنادات ایله بویودی. باخصوص پاشانک سفره چیقماق خصوصنده کوستردیکی تلون، اسناداتی بویوتدکجه بویوتدی.

ارباب فساد قوت بولدی. شیخ الاسلامه، (آیاصوفیه) واعظنه تذکره لر یازیلدیغی کبی (اورته) جامه ده کاغد بر اقیه رق اوجاق اختیار لرنی ایشدن آگاه ایتدیله. بعض ارباب بصیرت صدر اعظم کتخداسی (محمد) آغایه خبر و یردیله رسده حقارت کوردیلر. ایشته بو ائشاده ایدی که یکیک چریلک ادعا سنده بولنان اون یدی کئی (یازید) میداننده (قاشیقچیلر) قپوسندن چیقماق بزده اهالی بی آباغه قالدیرمق ایچون ک مؤثر دستور اولان:

— دعوا من شرعیندر، امت محمدن اولانلر دکانلری قاپاوب باراق آلتنه کلسونلر، دیه چارشولی بی ولوله یه و یردیله. بدستان طرفارینه طوغری بورویوب بر قپوسندن کوردیلر، دیگر ندن چیقیدیلو. دکانلر قپاندی. بونلر دیوان یویله آت میداننده قدر بولده پک چوق طرفدار پیدا ایتدیله. بو عیبت ایله کیدوب (میدان) ک قپوسنی زورله آچدیله. اولاقول کتخداسنک اورته سی اولان برنجی بلوکاک قزغانی اخراج ایتدیله. بو ائشاده

تقاعدیه — وزرا و کبرادن تقاعد ایدیلن ذواته ونادراً استانبول جوارنده واکثریا بروسه، کایدولی، تکفورطاغی مثللو محملارده اقامته مأمور اولانلره کمرکلردن بنر یوز، بیکر غروش درجه سنده معاش و یرلدیکی کبی بعض علیل واختیار کتبه و محتاجینه دخنی یته کمرکلردن (تقاعد علوفه سی) نامیه لر مقدار آقچه تخصیص اولتوردی.

مقاطعات — وقتیه پادشاه خاصی اولق اوزره تشریق اولنش برخی اراضی وار ایدی که اعشاری میری به یعنی دولته عائده ایدی. صوکره لری وزرا وامرا حاصلری درجه درجه الفنا اولنه رق خواص پادشاهی به الحاق

دلاک آرانوودلر زمره سی آرهنده مشهور (باطرونه خلیل) بر بلوک ایله آغا قیوسنه کیدرهک یکچیری آغاسی (حسن آغا) نك فراری اوزرینه محوسلری اطلاق وچیه خانه ده بولسان بشنجی بلوک قزغانی اخراج ایتدی. عونسی (سپاه چارشوسی) ایله (بات پارازی) دکاترنده بولنقلاری سلاحلری، البسه یی یغما ایلدیلر، سراج خانینی قباتدیلر.

وقعه چنکل کوینده (باغ فرح) نسمیه ایتدیکی یالینسنده فرح فرح اوطوران استانبول قائممقامی (مصطفی) پاشایه عکس ایدینجه استانبوله کچدی، اوزون چارشولیلره دکاتلری آچک دییه تندیه ایتدیکن صوکره اردونک بولندیغی (اسکدار)ه کچدی. کتخدای صدر اعظمی (محمد)، یکچیری آغاسی (حسین) آغا دخی کچمشلرایدی. صدر اعظم، شیخ الاسلام ایله وزرانی، صدور علمانی، اعیان، مشایخی، او جاقلر آغارنی و ضابطانی سلطان سراینده طوبیلا دی. نتیجه ده پادشاهک سنجاغ شریف و اعیان ارکان ایله استانبوله کچمه نته قرار و بریلرک کیجه لین شهزادگان ایله برابر کچدی.

او کیجه ساعت سکرده خرقة شریف اوطه سی خارجنده کی (مایین قیوسی) یاننده استانبوله بولنان بالجمله وزرا، علماء، صدرین، معزول

اولندیغی کچی یاره لی زعامتلر و عیارلر دخی معلول اولدجه باشقه لرینه و بریلوب میریدن ضبط اولدی و بولنره (مقاطعات میریه) دیتیدی. مقاطعات مذکوره مرور زمان ایله کسب جسامت ایتدی. بولنردن باشقه وقت وقت بیوک شهرلرده (قنطاریه) و (کیالیه) یعنی کیله ایله صا. تیلا نردن آلمان رسم، باج، بازار، قره کورکلی، مسکرات رسمی کی برطاقم و برکیلر دخی احداث اولنهرق جمله سی (مقاطعات میریه) یه ادخال قلندی. ۱۱۱۰ تاریخندن صوکره مالیه مأمورلرندن بعضیله ملتعلر بومقاطعاتی بر، نهایت ایکی سنه لک اولدق درعه ده ایتدکارتدن اعمار.

کافه موالی، کبار مدرسین تبدیل قیافت اوله رق حضورده اجتماع ایتدیلهر .
بو ائشاده (ابراهیم) پاشا بر قاق کون اول (فلوریه) ده کی چفتدکننده اقامته
مأمور ایتدیکی (زالالی حسن) ی فساد وقتنه سندن امین اوله مادینی جهتله
جلب ایتدی .

اتخاذ اولنان تدبیر سریع شو ایدی :

سنجاع شریف چیقار یله حق . (کوزیلور که ارباب فساد قزغان قالدیر .
سیور، حکومت سنجاع شریف چیقار سیور!) . فی الواقع چیقار یلوب اورته قویه
دیگیلیدی . وزراء، علماء، رجال سرایده بولنان آشیجی، حواجی و سائره دن
بر مقدار سردن یکدی یازدیلهر . بونلره جبهه خانه دن قلیج، تفنگ و یریلدی .
خلقه کوز داغی و یرمک ایچون ده خاصه کی آغایله یکر می بوستانجی
طیشاری یه یوللانیدی . بونلر، میدان رجائه معقول و مشروع اولان
مراملرینه مساعده اولنور، همان جمعیتلری طاعتسونلر دیه اسان پادشاهدن
و عدلرده بولنه چقدردی . خاصه کی آغا میدانه کلنجه عاصیلر :

— بزاد شاهمزدن خشنودز، یالکز دو اثرینه ضرر و خیانتلری اولان
درت کشی بی ایکی ساعته قدر طرفزه یوللاسونلر، دیدیلر . آتلرده دوندیلهر
بودرت کشی صدر اعظم، شیخ الاسلام . قیودان پاشا، صدارت
کیتخدا سی ایدیلهر .

لرینه دقت ایتدیلهر . یالکز کندی زمانلرینک حاصلاتنک چوغالسنه چا .
لیشه رق اهالی یه غدر ایتدیلهر .

بونک اوزرینه بدلات معینه لر ی سنه بسنه خزینه یه تسلیم قیلنق
واول امرده (معجله) نامیله بر مقدار پیشین یاره آلتنی اوزره قیدحیات
شرطیله تقویض قرار کیر اولدی و بو درلوسنه (مالکانه مقاطعاتی)
دینلیدی .

مقاطعات میرینه نک بعضلری خزینه دن ملتمزله و بعضلری والیرله

خلقی لوای شریف آئنه اجتماعه دعوت ایچون سرایدن کوندریلن منادیلر، (آیا صوفیه) دن اونه به باغیر اماندیلر . سرای میداننه طویلانان بر جمعیت قلیله دخی آقشام اوزری طاغیلدیلر . صدراعظم ایله وزرا سرایدنه عرض او طه سننده قالدیلر .

بوندن اونه سی ایچون ده بینه تاریخ دیبور که :

(ایرته سی سبت کونی افندیلر نماز صبحی بعدالادا بینه صفده جمعیت ومقتضای کاره کوره مشورت ایتمک مصمم ایکن شیخ الاسلام (عبدالله) افندی طلوع فجر دن مقدم اولدینی او طه دن (زلالی) افندی ایله معاسائر افندیلرک جمعیت کاهلرینه کلوب آیا صوفیه واعظی (اسپری زاده) نی دخی دعوت ایدوب وجهیه خطاب ایله :

(— بوقدر زمان مسند آرای فتوا اولغله ناموس علمانی صیانت ومدت مدیده جهیه خدمت ایتمسکن بوسن وسالده قطره خونم ایله ریش سفیدم کلکون اولق لایق وسزادکلدر بوایدنه جمله کزدن استعانت ایدرم (دیه کلمات رقت انکیز و کریمه آمیز ایله تحریک عرق شفقت ایله دکده حضار مجلس علی الاتفاق :

— العیاذ بالله آملی بومعنا به رضاداده اولق خارج عقل وانصاف قدر دیه جواب ویردیلر . بونک اوزرینه تکرار دهن کشای کفتار اوله رق :

میرلوازه الزام اولدینی کی مالکانه مقاطعاتی دخی بعضا اصحابی اداره ایدر و بعضلری الزام ایلرلر ایدی . بونلرک (قلمیه) تعبیر اولنان بدل قدیملری غروش حسابی اوزره اولدیغندن وبالاخره مسکوکات فیاتی ترقی ایلدیکندن بدلاری جزئیات حکمنده قالدی . بوجهته اصحاب مقاطعات چوق کار ایتدیلر . خزینه دخی مولانی صانتهرق زیاده سیله منتفع اولدی . فقط صوکر دلری صاحب نفوذ بعض کیمسه لر اراده سنیه چیقارلهرق به مقاطعاتی وقفارینه تخصیص اتمشلدر که بوندن ایکی مضرت حاصل اولمشیدی : بری محلول قالیور و دیگر ی ده خزینه قازانه بوردی .

— ارباب جمعيتك مراد لرى مقدما بز محمود الفعل بر امام ايسرتر زديه يازدقلى تذكره دن معلوم ايكن بهوده نچون زحمت كش و ظامر و آشكار اولان معنى ايچون نه سبب ايله مضطرب و مشوش اولورز . همان نماز صبجى ادا و على العموم صفيه واروب پادشاهى خلع ايله جمله مناضطراب دن خلاص ورها بولهلم . بن دنخى بر محل مناسبه معزولاقامت و بقيه عمر مى صرف ذكر و عبادت ايديم . ديويختم كلام ايتدى . بومه اولور وقت شافعيده نمازى ادايه قينام و عموماً افنديلر ايله (خاص باغچه) درونندن (روان اوطهسى) خارچنده كى موقعه ورود و آرام ايله دى . انى مزبورده (روان) اوطه سنده در خواب اولان قبودان ياشان افنديلر دن بى بيدار و (داماد زاده) افندى بن مجلس مرتومه احضار ايلديار . مرگس بردوزلو وهم و خيالده ايكن صدر اعظم (ابراهيم پاشا) كلوب آياق اوزرنده جمله ايله استعمال احوال و :

— بن اولوم ارى اولمشمدر ، آنجى ولى نعمتمرك خلاصه بر چاره تدارك ايتك جمله مزه لازمدر ديدك كن صوكره مفتى افندى به :

— پادشاهز سنى ، قبودان و كتمخدانى عزال و نفيار كرى فرمان

۴۵ — فائده

هديه لر

پادشاهلر من سائر حكمدارانده هديه لر كوتوردكلرى كى آنلر دن ده سفير لر واسطه سيله كنديلر نه هديه لر بوللانردى . بزه هداياى مذكوره دن بر قاچ نمونه عرض ايديم .

— (۱۰۴۸) ده هند پادشاهى خريم شاه دن كلن ايلچى (مير نظيف)

وداعيله :

بو یوردیلار دیه خطاب ایله خاصکیلره مذکورلری بوستانجیلر اوطنسینه کونورمک اوزره امر ایله دی .

والحاصل ارکان دولت شانیرمشیدی . ابراهیم پاشا (میرزا زاده) نی اعتذارینه باقره رق یشیل چوقعه یه قابلی سمور کورک ایله مقام فتوایه کچیر-دی . فقط اشقیسا خاصکی آغایله اولجه کلامنی ایسته دکارندن ماعدا بر خیل کیشیک ده کلاملری ایستبورلردی .

یکچیری افندیسی (سلیمان افندی) نی رئیس ، وقتیه (نیش) ده رئیس اشقیسا اولان (سراج محمد) نامنده برینی یکچیری آغاسی . او جاق چا-وشلرندن (اورلی) نامنده بردریندی (سکبان باشی) . بیت المالحیل کدن معزول (دلی مصطفی) نی قول کتبخداسی . موصله تحصی مدرسسی (دلی ابراهیم) نامنده کی بی شعور بر جرازی استانبول قاضیسی نصب ایتمشلردی . اورته چلایرلیخی (اسکدار) دن نقل ایده رک آت میدانی یکچیری اردوسنه دوندریلار . ایکنجی کیچهر جال دواتک و بلوک بلوک بایراق لر تعین ایده رک دیکر لک خانه لری بیغما ایلدیلار . جمعیتلری کثرتلی کورونمک ایچون یکچیری وجیهه جی او جاق رندن سردنکچیدی یازدیلار . پادشاه نه یاپه - جیفی شانیرمرق اک سوکره اشقیانک شیخ الاسلامک قتلندن واز

۱ — او زمانک غروشی حاسیله یوز الی بیک غروشلق بر (مجوهر کمر) .
۲ — قبل قولاغندن بر سپورکه — که اوزرینه کرکدان پوستی قایلتمش اییدی .

— ۱۶۵۱ ده کلن عجم سفیری (موقان حاجی ابراهیم خان) وداعتیله :
آبلی آتار — منتش ابرشم قالیجه لر — تحف و تقاریق ایران .
— ۱۰۵۲ ده کان عجمه سفیری وداعتیله کلن هدیه لر میناسده لک زیاده جالب دقت اولان « کوموشدن مصنوع بر (شادروان) ایدی که قوم ساعتی

یکمهری اوزرینه دیگر اوچنی تسلیمه رضا کوستردی . یکی سرایدن
برای اشلاف اشقیا زردینه بولادینی (عمادزاده سیدمحمد) ومشاخندن دیگر
(سید محمد) افندی ایله بیلدردی .

اشقیانک مطالبی شونلرایدی :

۱ . سالف الذکر دزت ذاتک حیا کندیلرینه تسلیمی .

۲ . زلالی حسن افندینک آناطولی صدارنه تعینی .

۳ . کندیلرینک تعین ایتدکاری کیمسه لک مقاملرند ابقاسی .

(عمادی زاده) هرچه باد آباد نسویه مصلحته مقدم اولدینی ایچون
اشقیانک یکچیری آغاسی وقول کتخداسی تعین ایتدکاری آدملره
خلعت یوللانمسی چوققداری ایله سرایه یازدی . هم خلعتلر کلدی همده
آنلرک مقاملرند ابقاسی امری .

اشقیاء (شیخ امیر سید محمد) افندی بی آیقویدیلر ، (عمانزاده) بی ده
یانلرند بولتان اسیرلر و ریئسلری (سلیمان) ایله برار سرایه بولادیلر .
میدان رجالنه تعرض و مؤاخذه ایدلمیه چکنی متضمن طرف
پادشاهیدن برده تقریرحقی ایسته مشلردی . موجود علمایه امضایتدیریلوب

کی چوریلنجه آشاغیدن یوقاری به صو صیچرا یوب سققی دوکر وساعت
آناختاری کی آناختارلرله بوریلوب فسقیه ولوله لری وضع اولندقده گاه بر ،
گاه اوچ ، گاه بش ، گاه اون بشدن زیاده صو صیچرا یوب آقاردی . صوی
توکننجه اوتله طرفی دوندیریلور ، صو ، مان یته اوصعتلرله صیچرا یوب جبه سی
ضایع اولوزدی . نوریلور ووزیلوردی . بوشادروانک بورمه میخلرله (وبده لر
اوله جق) ساعت شککنده ضابطه و رابطه لری وار ایدی « بوندن ماعدا :

۳۰ عدد کوموش سخن (آلتون قاقه لی) .

۱ — سینی
۱ — لکین
۱ — ابریق
جمله سی کوموش وغلافلر ایچنده ایدی .

ویریلدی. (دلی ابراهیم) ك استانبول قاضیغنه تصبی دخی اجرا ایدیلدی.
 (ابراهم) پاشا آقشام اوزری سلحدار او طه سنده او طور رکن
 دارالسعاده آغاسی (بشیر) آغا کلهرک مهر هایونی آلدی. کیچه ساعت
 طقوزده قبو آراسنه ایصال اولندی. پاشادن اول قائم مقام صدارت ایله
 (محمد کنخدا) بک ده بو او طه یه ایصال ایدیلش لردی.

بو اوچ محکوم علی السحر شیخ الاسلام ایله روم ابلی قاضی عسکرینک
 حضوره دعوتی متعاقب کنده ایله اخناق اولندی لر. جسدری بر او کوز
 آرابه سنه تحمیل ایدیلهرک ات میداننه یوللان دی .

مفتی چک پر ایله (بوزجه) آطه یه فی ایدیلدی. اخناق ایدیلن لردن
 (خور خور) چشمه سی او کته قودان پاشانک، (ات میدانی) قپوسی
 قرینه (محمد کنخدا) نك جسدری آیلدی . اشقیبا (ابراهم) پاشانک
 جسدری بر بارکیره بیندیره رک درلو درلو تحقیرات ایله باب هایون
 قپوسنه یوللا دی لر: پادشاه یالان سویله یور (ابراهم) یاشایی صافلادی
 آنک یرینه (کور کچی مانولی) بوغدیروب یوللادی لایقمیدیر دیه رد
 ایتدی لر. پاره پاره ایدیلشیدی . حتی نعمتک بر قاچ پارچه سی بولنرق
 یالکز آنلر دفن اولندی . مقام صدارته سرای هایونده بولنان داماد

— ۱۰۶۳ ده هند بادشاهی (شاه جهان) طرفندن کلن (سید حاجی

محمد) وداعتیله :

۳ — ذی قیمت تحف (که او زمان مجموعی اوچ یوز بیك غروش

تخمین ایدیلش اعش) .

۱ — بهرغوج (اوزرنده غایتله بیوک برالماس وار ایدی) .

۱ — خنجر .

— ۱۰۶۷ ده کلن ایران سفیری وداعتیله :

برمقدار ال ارمغانی (نه اولدینی آکلاشیلهمدی) .

پادشاهی (سلحدار محمد) پاشا کچدی . فقط شیاریقاق آرتد قجه آرتدی
(۱۱۴۳).

سلطان احمد ثالث ۲۷ سنه درت آی اون کون سلطنت ایتشد .
اوزونه قریب بویلو، قوری، اسمر، اوزون بوزلی، سیمایی بشوش ،
نظری طساتلی، نازک وچلی ایدی . بر اجنبی تاریخی بوتاری سویله -
دکن صوکره: (طبیعتک فضائی سودیرمک ایچوون بعض انسانلره نصیب
ایله دیککی بروض حکیمانانه مالک ایدی . مشرب زهرستانه سی و خست طبعندن
ماعدار بر قصوری اولمادینی محققدر .

(نه صیدوشکار، نهده حرب سوردی . مشتهیات نفعانیه سی جسارت
وشیجاعتنی قیرمش ایدی . بتون حظی ، ذوقی قادینارله بر آرده او-
طور مق، آنارله برابر نقش ایشله مک، ال ایشاری باقمق، آزاده صیره ده
اسب سوار اوله رق استانبول، غلطه، بک اوغلی سوقاقرنی طولاشمق
ایدی . بورالردن اوزاغه کیتمز ایدی . لطیف المزاج، ملتفت اولدینی
کچی تبعه سنده کورونمکدن حظ ایدردی . کندیسنی دیکله یئارده بر
محبت، بر قناعت وجدانیه حصوله کثیر بردی،) دیبور .
حین وفاتنده ۶۷ یاشارنده ایدی ،

بر قاق قطار دوه .

بر عظیم الجته فیل .

— ۱۰۹۳ ده کلن موسوف ایلیجیسی وداعتیله :

۱۱۹۸ دانه سمور .

۲۰ بالقی دیشی .

۱۰ عدد جناح سونقوری .

— ۱۱۰۳ ده سلطان احمد ثانی زماننده کلن عجم ایلیجیسی وداعتیله :

یکری دردنجی باب

برنجی سلطان محمود

۱۱۴۳ ده عثمانلی تختنه جالس اولشد. سلطان مصطفای ناینک اوغاید. ۳۰ یاشنده ایدی.

اشقیانک (ابراهیم) پاشانک جسدنی سرایه اعاده ایتدکاری زمان سوله دکلری سوزلر سلطان (احمد) نالی فنا حالده متأثر ایتمش ایدی. مشار الیه شیخ الاسلام ایله داماد زاده پی حضورینه چاغیره رق: عاصیلرک بوحرکتلر. ندن مقصدلری آشکار. بی ایسته میورلر. بنده ذاتاً بوبار خالافته تحمل ایده میه جگم، حتی (اسکدار) ده ایکن برایی دفعه شه زاده سلطان (محمود) ی اجلاس ایتدی تصور ایتمش ایدم. بکا و اولاده سو قصدده بولنیه. جقلری تأمین ایتسونلر. ایچکز دن بریکز کیدیکز. تأمینات آلکز. دیدی. بونک اوزرینه برخیلی مشاوره دن سوکره (اسپری زاده) ایله (زلالی حسن) کیتدیله. آناطولی صدارتی ایچون سمور کورک بولنه ما. دیتی ایچون (زلالی حسن) دار السعاده آغاسی بر قاقوم کورک کیدیردی. عودت لر نده اشقیانک استعفادن ممنون اولدقلر نی بیلدیردیله.

-
- ۱ — فیل .
 ۵ — ولایت مجمه مخصوص چاپقون بار کبر .
 ۴۵ — عجم دوه سی .
 ۱ — مجوهر قالقان .
 ۱ — مرصع قلیچ وسائره .
 — بوکاده دقت ایدک. ۱۱۱۱ ده نجه بیوک ایلیچلیکی ایله کلن غروف (نهونکر) . بهر کون طرف دولتدن :

کیجه ساعت اوج بچقده سلطان (احمد ثالث) شهزاده سلطان (محمود) ی

مایین قومی یاننده
 کندینک او طور دینی
 محله کتیره رک آلتندن
 او پیش، سلطان (محمود).
 ده عم تاجدارینک
 الندن او پیرک اولا
 سلطان (احمد) ک امری
 اوزرینده شهزاده لر
 بیعت ایتمشدر. سلطان
 (احمد ثالث) شهزاده لر ایله
 سرایدکی مکانه چکیل-
 مش، سلطان (محمود) ده
 طوغری بجه خرقه شریف

برنجی سلطان محمود

اوطلمسینه کیده رک تخته جلوسنده باشنه سرغوجلی دستار مطلقا کییمشدر.
 بیعت خاصه ائنده اشقیسادن برقاچی کلهرک حضورده بولندیلر. اشقیسا
 بیعت عامده بایراقلرینی چکوب سلاخلری ایله کلدیلر. پادشاه، اول امرده
 (داماد ابراهیم) باشانک زمان اقبالنده ایدیتدیکی مالکانه لری قالدیردی .

۴۰ طاووق — ۳ هندی — ۱۰ قاز — ۳۰ کوکرچین — ۱۵۰
 قیه خاص اون — ۱۰ قیه میوه — ۳۰ قیه سبزه — ۳ اوکوز — ۱
 بوزاغی — ۱۰ قویون — ۵۰ کیله آریه — ۱۰ قنطار صمان — ۵۳
 آرایه اوت — ۳۰ چکی اودون — ۱۱۰ قیه کومور — ۱ قیه بهار —
 ۱۵۰ غروش بومیه و بریلیردی .

ته غریب زمانلر کچیرمشز. اشقیابوانئاده کندیلرینه قول کنئخداسی
ایدیندکری بیت المالحی (مصطفی) بی دخی بیت المالی و طولایندیله دولتی
صیانت ایدنیور دیه پاره پاره ایتدیلر .

استانبول قاضیسی اولان خانه خراب طوروب طوررکن آلی
یدی سنه دن بری کاغذخانه ده انشا و اطراف باغلر باغچهلره تزیین ایدلش
اولوب رجالدولتدن بعضلرینک ملکی اولان یوز یکریمی قدر کوشک (شهر
کفره فخره) کبی برسوزله احراق ایدلسنی اجتهاد ایتدی . مرقومک بو
رأی اشقیادن بعض سردن کچدی آغلرینک کیفته کیتمش اولمغله کیفیت
پادشاهه عرض ایدیلدی . اوده :

— یانسون ، رضام یوقدر . اغیاره کولنج اولورز ، آنجق
بیقیلسون دییه اراده ایلدی .

مقصده ، صدر مقتول (ابراهیم) پاشانک کاغذخانه ده کی سفاهتلری

۴۶ — فائده

معلومات متفرقه

دعا — مشهور « جنجی خواجه » نك او قودینی دعار، « سرخ باد » ، « کز
العرش » ناملرنده کی دعار ایدی .

زندانیان — ترسانه ده (صابوله) نامنده بر زندان وار ایش . بو زندانک
زمینی قات قات سرمرله دوشمنش اولدینی جهته لغله آتق بيله ممکن
ذکل ایش . روایت نظر آسلطان (سلیمان قانونی) زماننده (غلطه) قله سیله
ترسانه زندانلرنده اجناس مختلفه دن اوتوز بریک قدر اسیر موجود ایش .
(بابا جعفر) زندانی وقتيله (استانبول) حبسخانه سی اولوب مجرم ، قاتل ،

انتقامی آلق ایدی . در حال منادیلر چیقاردیلر . کوشکک اوج کونده
 یقیله جنی اعلان ایدملکه استانبولده نه قدر حشرات وارسه کوشک
 صاحبلرندن اول عزم سعد آباد ایلیه رک اورالری دوم دوز ایله دیلر .
 سردن کچدی آغالریله زوربالره یان بیله باقیله میوردی . بو آغالرکه
 بایراقدار واوز نفر خاصکیلریله لارنده خشتر قلبیج آلاینه مأمور اوله رق
 پادشاهک صاغنده صولنده (ایوب) قدر کیتمشلردی . آلایده رجال
 دواتک آنه ییندکلرینی قیصقاندیلر . آنلرده آتالامق ایسته دیلر . ایشی
 صدراعظم (سلحدار محمد) پاشایه آکلاندیلر . صدراعظم آکلادی . او
 کیجه کوموش رخت و مکلف زین پوشلر ایله مزین رخشلر ، قره
 حصار رختلری ، ساده چوقه کسمه لی آتار تدارک ایدوب ایرتسی کون
 خلعت ده کینیدردی . بونلرک بایراقدارلریله خاصکیلرینه اون بشر آلتون
 ویردی . بر کره سوز آباغه دو شمسون . آغالرینک التزاملریله وزیر
 (احمد) پاشا قبودان دریا اولدی . (ابراهیم) پاشانک نفی ایندیکی کیمسه لر
 عفو ایدیلدی . اشقبا ، مأموریتی حسیدله حبس و تعزیره مأمور اولمقله
 خصم اولدقلری باش قبو کتخداسی (قره مصطفی) ایله (اوزون

عبوس و میدیونین بورایه کوندربیلردی . بعده صرف میدیونین حبسنا

نه سی اتخاذ ایدلشدر . طومروق دائره سی ده صوکره در .

مأکولات و مشروبات — اون برنجی عصرده استانبولک محال مختلفه سنده :

خاص و بیاض غرابیه کورکک — بیاض سمید — یاغلی چورک —

قایماقلی بوغورت — خاص و بیاض فرانجه — منقش ورقلی بهار

حلواسی — بهارلی سمید — آتیه پالی شربی — داری بوزمه سی —

خوشاب — خاص پیده — کرده — تنور کبابی — قایماق —

قرنفللی اوزوم شربی — شکرچیلر چارشوسنده نیجه بیک رنگده

مسکلی ، عنبری شکرلر ساتیلیردی .

عبدی) نامنده کی برینی (ات) میداننده ایکی کون حبس وازعاج ایتدکن سوکره پاره لادیلر . فقط زورباله هر نه دن ایسه بر قورقو کلدی . زمانک مودا سوزلرندن اولهرق ، آغزلرندن بویوک : ایسته نیرسه (عجه) ویا (موسقو) اوزرینه وارملم ، یاخود (ادرنه) به کیدوب قیشلایلم دیمکه باشلادیلر . اک سوکنده معهود سردنکچدی آغالی شیخ الاسلامه مراجعت ایتدیلر . تجاوز و باعث اختلال اوله جق احواله تصدی ایتدکلری حالده جرائم سابقه لری عفو ایدیلرک کندیلرینه بر شی یا یا یاسلمیه چفته دائر حجت آلدیلر . بونی متعاقب جیه جیلر سردنکچدی بایراقلرینی دوردیلر ، میدان چادرلرینی بیقدیلر ، یکچیریلده چادرلرینی بوزدیلر . سردنکچدیلر ایسه بایراقلرینی صارمیوب اوطنلرینه چکیلدیلر . یغما سببیه قاپالی اولان دکاتلر آچیلدی . باقک حکومتک ضعفی نه قدر آرمش ایدی ! مع هذا سردنکچدی آغالی : مقتول (ابراهیم) پاشابه مناسبلری وار در ، دیه رجال علمیه دن بر قاج کشی بی نفی ، اولرینی باصوب یغما ایتدکن سوکره کندیلرینی ینه عفو ایتدردیلر . بر حالده که بر سر کرده برینی نفی ، دیگرکی منفی بی اطلاق ایتدیریوردی . حتی اون ایکی سنه رئیس الکتا بلقده بولنش اولان (محمد) افندی شو

شنلکلر — شنلکلر بعضاً عمومی ، بعضاً خصوصی اولور ، شهزاده ولادتلر بله مظفریات عسکریه وقوعنده اجرا ایدیلردی . عمومی شنلکلر عموم ممالکه اصدار ایدیلن فرمانلرله امر اولنور ، خصوصی شنلکلر اوفاق مظفریتلر عقبنده یالکتر برشهرده اجرا ایدیلردی . سزه بر قاج مثال یازیم :

(عسکر) رابعک شهزاده سی سلطان (مصطفی) نک ولادتده بدی کون بدی کیجه (عمومی) .

آراقی دفتر امانتده تعیین قلنمش ایکن صدراعظم برقاچ شقیبک سوزیه (بوزجه) آطیه نفی ایتمک، ظهور فتنده مومی الیهک خانه سفی یغما ایدن (مصلی بشه) نک وقعه دن خبری اولنجه غلیانه کلهرک آنک ابرامیه عفو واطلاق ایله که مجبور اولدی. (باترونه خلیل). (رستم) پاشا نامنده برینی وزارتله (روان) سرعسکری ایتدیردیکی کچی دیکرلری ده (جانم خواجه محمد) پاشایی: (بیکیتمدر، البته بیکیتمه یاردیم ایدر) فتوا- سیاه قیودان دریاغله کتیردیار.

اشقیبانک جرأتلری بر درجه قدر آرتدی که مناصب دولت همان الرنده ایدی. ایشلرینه کافی نصب، کله بی عزل ایتدیریورلردی. حتی برکون اولور، بزی تادیبه قالدیشیلیرسه کندیسنه التجا ایدهرز زعمیه (روسه) ده مقیم (فابلان کرای) ک (قریم) خانقانه تعیین خصوص- صنده اصرار ایتدیله. خان (روسه) دن دعوت ایدیلدی. وصولنده (منکلی) خانک برینه اوچنچی دفعه اولوق اوزره (قریم) ه خان نصب

(قندیه) فتحنده: یدی کون یدی کیجه (اردوده — خصوصی)
 بیون ممالک عثمانیه ده اوچ کون اوچ کیجه (عمومی).
 (فاتیحه) فتحندن سوکره، اوچ کون اوچ کیجه (عمومی).
 سلطان (احمد) ک ولادتنده: مقرر موبک سلطان اولان (حاجی اوغلی)
 ایله مشتای اردوی هاپون اولان (بابا) طاغنده وبلادئله ده (استانبول،
 ادرنه، بروسه) اوچ کون اوچ کیجه.
 سلطان (احمد) ک اوغلی سلطان (عثمان) ک ولادتنده: (۱۰۱۳) تاریخنده
 یدی کون یدی کیجه.

سلطان (ابراهیم) ک اوغلی سلطان (محمد) ک ولادتنده: (استانبول)، (غلطه)
 و(اسکدار) ده اوچ کون اوچ کیجه.

اولندی . بومناسبتله حضوره چیقدیقنده بر معناد باشنه « سرغوجلی
قالپاق » ، بلنه « مجوه قلیچ » ، ایله بر اینجیلی تبرکش کیندیر بلوب طاقیلدینی
کبی جینهده اون کیمسه آلتون صیقهشدیریلدی . (منکلی) خانده
(یانبولی) ده اقامته مأمور ایدیلدی .

زوربالر بر طاقم اوباش . آرانوود ، دلاک ، قالدبرجی ، حال ، حال ،
ایرژاد مقولهسی کیمسه لر ایدی . رجال دولتی و اونه کنی بریکنی
قورقوده رق ، مأموریتنه نصب ایتدیررک مال ، یاره آلپورلردی .
(باطرونه خلیل) ک کندیسنه ویرسه یه ات و برمش و نقداً معاوندنه

عجمی اوغلانی

اسیرلر — (تاریخ عسکری) دیبورکه : قاع
سلطان محمد مشهور (اوزون حسن) . غالب
کلنجه شکرانه مظفریت اولق اوزره :
— نه قدر اسیرم وار ایسه آزاد

اولسون

دیملکه قرق بیک کشی آزاد ایدیشیدی .
بو عددک دوت قانی اولان یوز آتمش بیک
نفوس دخی غزات اسلامک النده کی اسرا
مقداری تعیینه کفایت ایدر .
مخاره لرده آلتان اسرانیک بشده بری ،
مال غنائم کبی پادشاهه عاندایدی . بونلردن
بر قسمی یکچیری اولق اوزره عجمی اوغلا
نلغنه تفریق ، بر قسمی ده سرای هایون
خدماتنه تعیین اولنوردی . اسرانی آزاد
ایلیک اینجون یکچیریله « اورته » صندوقدن
آچیه آلیرلردی . اورته صندوقه (طاس
پارسی) نامیله علوفه توزیعنده یوزده آلتان
اوج ، بش غروش ایله وفات ایتمش یکچیری
اموال متروکه سی قونور ، بونلره یوزده

بولنش اولان (یناکی) نامنده بر قصاب یازمیجیسنی (بفدان) و و بودوسی
 (کیغا) نک یرینه نصب ایئدیرمسی ، شبق اول دفتر داری (علی) بکی
 بز او طوره جفزد به خانه سندن اخراج ایتمسی، رفیق (مصلی بشه) نک
 صقال صالیویره رک قرق کون ایچنده قول کتخداسی اولسی، استانبول
 قاضیسی اولان (دلی ابراهیم) ک بکی او طه لردن ۷۹ نجی جماعت او طه سی
 محکمه انخاذا ایله مسی رجال دولتک تحملنی قاجیردی . دار السعاده
 آغاسی (بشیر آغا)، صدراعظمک کوشکلکنی کوره رک مصر کتخدالغنده
 بولنش اولان اهل تجربه (ابراهیم) آغا ایله خفیاً مذاکره کیره بشدی .
 عقلای زمانه دن اکثریسی دخی بند ایده رک نتیجه ده (قریم) خانی ،
 (باطرونه خلیل) ی روم ایلی ایالتی و وزارت ایله او وده رق سرایه جلبه
 موفق اولدی . (خلیل) ایرته سی کون هم بارندن بیکچیری آغاسی
 (سراج محمد ، مصلی ، سکبان باشی بوینی اورلی) و سردن کجدی
 آغالرینک سوز صاحب لرندن بش اون کشی ایله کلدی . کویا مجلسده
 ایران سفری مذاکره اولنیوردی . ختامنده ایران سفری مقرر اوله رق
 (باطرونه خلیل) ، روم ایلی ایالتی و وزارت ویریلدی . مرقوم :

اون، اون ایکی ایله فائض ایمله دیلبردی . اسیر آزادی ایچون صانوق
 آله حق اسیرک بولندی بی بره کوچکلر کنتیریلیر، ساز و سوزدن و قهوه
 و شیرتدن سوکره اورته لری افرادندن بریسنک اسیر اولدیغنی و آزادی
 ایچون شوقدر آچه ایستندیکنی بولداش لر بیان ایدر لردی . بوکا «بیکچیری
 دو کونی» دینبردی . هر نفر کوکلندن قوبانی اوستی چوقه ایله قابلی و آلت
 طرفی آچه آلتی ایچون دلیک اولان بر طاسه آتار، طوبلاناتان آچه ایله
 اسیر آزاد اولنوردی .

(تاریخ راشد) ده کوردیکم بر قمره به نظراً چکدیریلده بولنان
 اسرایه (اوچورمه) تعبیر اولنورمش .

— کورک کیمیم، ديه مقابله وسدرعظمه سو معامله ايله دی . پادشاه
تخته جلوسنی متعاقب (پاترونه خلیل) ی جلب ايله :
— دیله بدن نه دیلرسهك دیمش ، (خلیل) ده :
— ذات شاهانه لرخی تخته کورمک امل خاصم ایدی ، باشقه بر شی
دیلهم ، مع هذا کندیغک ایرکیچ قتل ایديله جکی بیلورم ديه جواب ویرمش .
پادشاهده :

— اجدادمک ارواحنه عین ایدرم که سکا بر فئالق یایله ماز . بر شی
ایسته ، شیمدی ورهیم . یو جوانمرد ، اهالی بی ازعاج ایدن بعض سو
استعمالک رفعتی دیله دی وقبول اولندی . فقط بالآخره بو توجهی سو
استعمال ایدرهك پادشاهک ضابطلرندن برینی اولدوردی ، کندیسینی اهالینک
سرکرده سی کبی کوستردی ، ایرانک متفق اولان روسیه نك اعلان حرب
ایدیلسنی ، بکیچری آغالغی طلب ایتدی . پادشاهک صبری توکتدی .
الحاصل (پاترونه خلیل) ، قول کتبخداسی (مصلی بشه) ، حیاه ایاه
سرایده باصدیریلدی ، سکبان باشی (بونی اورلی) نفی ایدیلک اوزره بوستانجیلر
اوطه سنه کونده ریلدی . باب السعاده خارجنده طوران اون بش
سردن چکدی کزینلرده : (خلعت کییدیريله جک ، بیورک) دعوتيله
برز برز طوتولوب اعدام ایدیلدیلر . زمانک اشقیا دیدکلرینک

(مراد خداوندگار) زماننده روم ایلیدن آلتان اسرا جوق اولدیفندن
قیمتی پک آز ایدی . بوجهتله هراسیره یوز بکرمی بش آنچه قیمت وضع
ایدیلدی . بدل ویرمک ایسته بیلره . موجب سهولت اولق اوزره اسیر
باشنه بکرمی بش آنچه (رسم نجک) خمس ویرلکده تحت قراره آلتشدور .

۴۷ — فائده

کلمات تاریخیه

یازی — خاص ، زعامت ، تیار ، یوردلق و اوچاقلق کی تخصیصات عسکره نك
سنهك متوسط وارداتی قیدی .

معتبری اخذ و قتل ایدیلرک لاشه‌لری باب همایون قارشیدنده کی چشمه‌نک اوکنه سریلدی . بوموقیتی متعاقب پادشاهه (تبریک غزا) ایدیلشدر .

تاریخ (باطرونه خلیل) ک صورت قتلنی شویله یازیور :

(بو ایشه مأمور اولوب (باطرونه خلیل) ک اوطه‌سی اولان اون یدنجی بلوکک چورباچیسى (خلیل) آغانهان اولدقلری اوطه‌دن خروج و درون قصره توجه ایلدکه عن غفلة جموی دلاورلک طورینه منافق عد ایتمکله اول امردن صورت نجاهل ارادت ایله :

— بیکچری آغاسی دیدکلری حریف کیمدر؟ دیو صیحه ایدیک (باطرونه) دیدکلری لعین، جان خوفیله قیام و یاننده اولان پالهنسی چیقاروب مجومه اقدام ایتمکین (خلیل) آغا صول قولنی سیر ایدوب جمله‌سنی دفع ایلدکدن سوکره (باطرونه) بی زور بازو وزیر دست ایله ضرب تیغ بی دریغ ایله پست ایلدی . . . .)

استانبول قاضیسى (دلی ابراهیم) ایله اشقیانک مدیر اموری اولان (زالالی زاده) ابعاد اولندیلر . پادشاه، رؤسای اشقیانک محوایدلکلرینی و دکانلرک قبایمه‌سنه رضاسی اولدیغنی مشعر اوج خط همایون اصمدار ایدهرک برینی عتیق و جدید بیکچری اوطه‌لرینه ، برینی بزازستان ایله سراجخانه‌یه یوللادی . فتنه اورته‌دن قالدیریلدی ظن ایدلمکله برابر

باش محاسبه قلمی — وقتیله تخصیصاتدن فضله مصرف ایدله‌سنه و دواثر دولتک سنه محاسبه‌لرینک رؤیتنه مأمور دآثره ایدی . بو قلم — نتایج الوقوعانه کوره — خزینه عامه‌نک اس‌اساسی اولوب دولتک کافه‌وارادات و مصارفاتی و نظامات و قوانین مالیه‌سی ، حتی اندرون همایون و خاص آخور خزینه‌لرنده بولنان مجوهرات و هرنوع اشیا یوقلامه‌ده مقید ایدی . قلم مذکور برکیسه‌دارک و آلتی صنفه منقسم اوله‌رق آلتی (خواجه) نلک تحت اداره‌سنده اولوب هر خواجه (طوبخانه)، (ترسانه)، (مطبخ)، (ذخیره) و (حرمین) خزینه‌لری مثلاً لشعات خزینه حساباتنه مأمور اولغله

سلحدار (محمد) پاشا صدارتدن عزل و برینه قبا قولاق (ابراهیم) پاشا نصب ایدیلدی . فقط متباقی اشقیا بالاتفاق هم مقتوللرک انتقامنی آلمق . هم ده کافه علما و ارکان دولت و ارباب تجارتن اولانلری قتل ایدرک اورته لنی یغما ایتک تصور یله برکیجه (سلبانیه) جامعی حولیسنده طوبلانیدیلر . بیکچری آغاسی (محسن زاده عبدالله) پاشایی باصدیلر . بونلر حمام و دکانلرده ساکن آرناولر ایدی . (سپاه) و (بات) بازارلریله (وزنه جیلر) ده کی دکانلری قیروپ آچهرق نه بولدیله یغما ایتدیله . بونک اوزرینه صدراعظمک تدبیر یله علی السحر (سنجاق شریف) چیقا . ریلدی . اهالی شهر ذاتا اشقیان متنفر ایدی . سلاحنی قاپان سرایه طوبلانیدی . صدراعظم بویله برجم غفیر ایله (بازید) کلدی . اشقیان (زینل) نامنده بری سنجاق شریفه قورشون آندی . اهالی مقابله یه کیریشه رک ارباب شقاوتی محو و پریشان ایدیلر .

ایشته هر جلوسی تعقیب ایدن بو نوع فتنه لرده کوستریورک داخل مملکتده (انضباط) ، بر ایکی اوباشک تأثیر یله مختل اوله جق

علی الدوام واردات و مصارفاتی تدقیق ایدرلردی . هانکی خزینه دن اولورسه اولسون اصحاب مطلوبه و بر به جک دین صورتلری مطلقا باش محاسبه دن اعطا اولنور و ذکر اولنان شعبه لرک مأمورلری و خزینه کتخداسی و میر آخور تبدیل اولدوقده حسابی رؤیت و قیدلریله تطبیق قنوردی .

محاسبه اول — باش محاسبه قلمی ضابطی که اکثریا وزیر کتخداسی و دقتدار و رئیس الکتاب کی کنار رجالدن انتخاب اولنوردی . مصالح جاریه دن آلتان خرچلردن قلمک شاکردان و کتبه سنه توزیع اولدوقدن سوکره باش محاسبه جیلره سنوی یوز بکرمی بیک غروش قدر قالیرمش .

ایچ خزینه — هر سنه واردات دولتدن آرتدیریلان باره لرک محاربه وقوعنده

درجه ده ضعیف ایدی . مع هذا سلطان (محمود) ده عزل ونفی امور یله برمدت اشتغال ایدرهك بومیانده اسیر اولان ایران خانلردن رکابدار (حسین) خانی اعدام، ایران سفیرلری (رضاقولی) خان ایله (ولی محمد) خانی (ماریدن) قلعه سنده حبس، تبریک جلوسه کلن (ولی محمد قولی) خانی ده آدم لریله برابر (بوزجه) آطیه نفی ایلدی (۱۱۴۴) . بو حادثه لر براز سوکره ظهور ایدرهك اولان (ایران) سفیرنك مقدماتی تشکیل ایدیوردی .

(ایران) اردوسی بوندن مقدم (تبریز) دن حرکتله (روان) اوز-رینه صالحدیرمش و بو ائشاده رکابدار (حسین) خان اسیر دوشمش ایدی . خان ، (روان) سرعسگری (علی) پاشا طرفندن استانبوله یوللاندى . برمدت استنطاق ایدلدکن سوکره آلاى کوشکی اوکنده قتل ایدیلدی . ایران سفیرلریله رئیس الکتاب ، دفتر دار ، صدر عالی مکتوبیحیسی و آتلو مقابله حیسی آرهلرنده جریان ایدن مذاکرات نتیجه پذیر اولمادی . چونکه آغیر تکلیف لره دولونیوردی . بونک اوزرینه (بغداد) سرعسگری وزیر (احمد) پاشا ایله مکالمه اتمک اوزره (بغداد) یوللاندىلر .

صرف ایدنک اوزره حفظ ایدلدیکی بر احتیاط خزینه سی ایدی که دولتک مصارف عادیه سی ایچون باره یه لزوم کورلدکده صدراعظم ایله دفتر دار مشترکاً بادشاهه سند ویرهك شو قدر کونده رینه قونه جنی تعهد ایدلدیکی و او باره نك بویله جه ایچ خزینه دن آلتنه بیلدیکی واقع اولمشدر .

آیاق دیوانی — بادشاهک بالذات بولندینی دیوان، مجلس .

مقدم — (قیافت) کلاه اوستنه کییلن برفس دن و بوفسک اوستنه صاریلان اویسی صاحبانی بر « پوشی » دن عبارت ایدی . قالیونجیلر بو کسوه ایله برابر آرقه لرینه قولسز قیصه برصالطه و قیصه برشالواردن عبارت اولوب (قرمنه) تعبیر اولنان بر لباس کییرلردی . قالیونجی صنی (۱۰۹۳)

- ۲ -

ایران سفری

(۱۱۴۴) ایران ابله اعلان حرب ایدیشیدی . (دیار بکر) .
 وارمه دن ایران شاهی (شاه حسین) زاده صفوی (طهماسب ثانی) نك
 اردوسنك (تبریز) دن حرکت و (روان) ی ضبط ایتمك مقصدیه
 (ارس) نهرینی عبور ایتدیکی خبر آندی . (بغداد) والیسی
 (احمد) پاشا اول امرده (کرمان شاه) طرفارینی . بعده (آردلان)

ده تشکیل ایدلش وباشلی باشنه بر اوجاق اعتبار ایدلش ایدی . بو

قالیونجی

صنّف تام آرمه و یلکنلی بیوک
 کیلردن ترکیب ایدردی . (قاسم پاشا)
 میداننده (قالیونجی قیشله سی) نامیله
 قیشله لری وار ایدی .

لوندرومی — لوند یعنی دونامازك
 قدیم تفنك انداز صنفي میباندده
 شعبه خرسیتانیه دن اولان روملردن
 بعض افراد دخی بولندیغندن ،
 بونلری تفریق ایچون و رلش اولان
 لوندلر باشلرینه قرمزى بر اطه و
 آرقه لرینه کذالك قرمزى و کنارلری
 سیاه بریلک ، باجاق لرینه مائی وقیصه
 بر شالوار ، آیاق لرینه قرمزى یعنی
 کییوب بللرینه صاری قوشاق صارارلر
 و یلکک آلتنه بیاض برکوملك
 کیلردی .

ایالتی چیکنده دی (همدان) جوارنده وقوعه کان محاربه‌ده بالذات
(شاه طهماسب) ی مغلوب ایله‌دی .

تاریخ‌مژک ورددکلی معلومه کوره ایرانلیک (کرمان شاه) طرفنده
اونوز ایکی طوبلو طابیه‌لی واریعش، عثمانلی اردوسی (تبریز) ده بولنان
ایران شاهی اوزرینه یوریک مقصدیله (سنه) طرفنه یوریه‌رک (همدان) .
توجه ایله‌دی . بوراده (زره‌پوش و اسپردوش) اونوز بیک ایرانی ایله (معیار
المالک) عنوانیله معروف (حسن قولبخان) ک اون بش بیک معیت
عسکری وار ایدی . (تاریخ صبحی) به کوره امرای ایرانیه‌دن (قوللر

چیلاق — ترسانه‌یه منسوب اولوب (کوچک حسین پاشا چیلقلری) نامیله
تشکیل قلمش اولان مفرزه افرادندن ایدیله .

چیلاق

لوند

آغاسی)، (قوریچی باشی) و (خلیفه الخلفا) امضایله بری عثمانلی سرعسکرینه و دیکری کهیا سنه (فتح علی) نامنده بریله ایکی مکتوب گلش و صلح طلب ایدیلش ایسه ده سر عسکر طرفندن دخی ایکی مکتوب و بریله رک دفع او .
 نئمشدر . (شاه طهماسب) بو محاربه ده یگری سکر (بالیز) ، بش (شاهی) و ایکی یوز زنبورک طویلرله چرخنی فلکدر و خنجره هاوانلری قولانئمشدر .
 عثمانلی اوردوسی :

- ۱ — پیاده و سواری درگاه عالی بیکچریلی
- ۲ — بیک نفر میری سواری و سپاه و سلحدار ترقیلولری
- ۳ — دیاربکر ایالتی عسکری و والی قیوسی خلقی
- ۴ — کردستان عسکری و ایالتی و قیوسی خلقی
- ۵ — مازدین و بوده سنک اوچ بیک نفر میری سواری لونداتی
- ۶ — سر عسکر باشانک قیوسی خلقی
- ۷ — موصل بکر بکیسی نک ایکی بیک عسکری و ساثره دن مرکب

ایدی .

محل محاربه (کوریمجان) قره سنی ، سحرسی ایدی . ایران اوردوسی ایکندی اوزری بوزیلهرق شاه بش یوز قدر آدمیله فرار ایندی . (قزوین) ، (شیراز) خانلری ایله (لشکر نویس) و (خلیفه الخلفا) کی امسرای ایرانیه مقبولین میاننده بولونیوردی . تلفات ایرانیه یگری بیک راده سنده ایش .
 عثمانلیلر بیوک ، کوچک ، صاعلام ، قیریق ۳۲ هاوان ایکی یوز زنبورک ایله مهمات حریبه ، ادوات طوبخانه ، چادر ، آلدیلر . ایرتسی کون (همدان)

باشلرینه مائی پوسکوللو برقس کییوب آرقه لرینه کنارلی صیرمه خرج ایله مزین قولسز ، قیصه برصاطله و باجاق لرینه قیصه و پاچه لرلی قرمنزی خرجلی برشلوار کبیر ، بللرینه قرمنزی برقوشاق صارار ، قوشاق لرنده برچفت طباخچه ایله اوزون بریخاق طاشیرلردی . بالدرلری اوآموزه قدرقولاری دائماً چیلاق بولنوردی . بو مفرزه (۱۲۰۶) تاریخسنده قیودان پاشا اولان (کوچک حسین پاشا) زماننده احداث ایدلئمشدر .
 قالمای — قاق سلطان (محمد) . النجا ایله (قریم) ک حایه عثمانیه به دخوانه باعث اولان مشهور (منکلی خان) برکون آقین ایتمکه کیدرکن :

آلتهرق دروئنده بولان ۷ بال عیز ، ۲۸ شاهی ، ۲ خبیره هاوانی ، ۱۲ زتپورک آلدی .

بفداد سرعسکری (احمد) پاشایه قلیج ، خلعت ، سرغوج اوسالی مناسبتیه یازیلان خط هایون شویله در :

(بتوفیق الله الملك المنان ظهوره کلان غیرت جیلک و سنک معاً بو غزای غراده فدای باش و جان و بذل تاب و توان ایدن قوللریمک خدمتلی مقبول هایونم و باعث انشراح طبع صفا مقروم اولشدر و جمله کز برخور- دار اوله سز . ننگ و نان پادشاهانم سزله حلال اولسون و یوزلرکز آق ایلسون . فیما بعد دخی رضای هایونمه موافق و دولت علیه لایق مساعی جیله اظهارینه بذل قدرت و صرف مکنت ایلیه سز .

دیگر طرفدن تبریز سرعسکری (علی) پاشا (اورمیه) و (تبریز) ی برر بر آلدی . بونی متعاقب شاه ایراندن صلح رجاسنی مشعر خبیرلر کلدی . اردودن ایکی آقینچی فرقه سی آیرلش ، بری (کاشان) طرف لونده شاهی تعقیب ، دیگرکی (اصفهان) طرفلرینه طوغری صارقه رق اورتله نی یغما و تخریب ایلیوردی .

شاه ایران مصالحیه طالب اولدی . بفداد والیسی (احمد پاشا) ایله ایران مرخصی (محمد رضا قولی خان) آره سنده :

(آذربایجان) طرفندنهر (آراس) ، (عراق) طرفندن (درنه) ،

— قریمه کیسی قائم مقام براقیورسکز؟ دیه استفسار ایتملر ، اوده :

— اوغلم محمد کرای قالسون . دیه جک برده لسان تاآار اوزره ،

— اوغلم محمد کرای قالغای . دیهش . محمد کرای باباسنک آقیندن عو-

دته قدر قریمده حکومت ایتمش و مشارالیهک عودتنده لذت حکومتدن

بتون بتون محروم قالامسی ایچون کندیسنه (قالغای سلطان) عنوانی ایله

مملحه و کمرکلردن معین برابراد افراز و (آق مسجد) مقر حکومت اتخاذ

اولتهرق حتی (قره سو) ونوابی دخی الحاق اولندی . آندن سوکره

(قالغایلیق) قریمده بر منصب اوله رق قالدی . قریم خانی نصب ایلدین

هر یکی خان کندیسنه بر قالغای نصب ایلدی .

(در تنک) و سائر حدود قدیمه حدفاصل طوئیه رق (کنجه، تفلیس، روان، کاخ، کارتیل، شروان، شبخی، طاغستان) ایالتی بالجملة توابع و ملحقاتیله دولت علیه و (تبریز) ایله (آردلان، کرمانشاه، همدان، حویزه) و (لارستان) ایالتلری حکومت ایرانیه ضبطنده قالمق اوزره تقرر ایدن مصالحه اساسی، (انجیلی) کوشکده حضور پادشاهیده عقد ایدیلن مجلسده (تبریز) ک اعاده سنه سلطان (محمود) اعتراض ایتمکله چوروددی، بو مجلس، که الک بیوک بر هیئت استشاره ایدی، اعضاسی بوجه آتیدر:

- ۱ — صدراعظم عثمان پاشا.
- ۲ — شیخ الاسلام داماد زاده.
- ۳ — نقیب الاشراف.
- ۴ — روم ایلی و آناتولی قاضی سکرلری و معزولینی.
- ۵ — استانبول قاضیسی افندی.
- ۶ — توقیبی نعمان پاشا زاده احمد پاشا.
- ۷ — سائر رجال دولت.

بونلرک جمله سی احرامله او طور مشلر و پادشاهک قارشینده ده: سلحدار، سپاه آغالری، جبهجی باشی، طوبجی باشی، طوب عربجه باشی آغالری و او جاقلر کتخدالری و بللی باشلی ضابطان ایله و چاوشلری و نهایت سفده چاوش باشی (سلیمان) آقا و یکچیری آغاسنک آلتنده دفتر امینی، روزنامهچی اول، و وقعه نویس اخذ موقع ایتملردی.

آلبقورنیش — ایلتایده طوسفانیه تابع (لیغورنه) نامنده کی شهر تجار تکاه. طمان، قوبان (Kouban) — قوبان نهری ایکی بیوک شعبه به آر بیلر. بری قره دکزه و دیکری آراق دکزیه آقار. بو ایکی شعبه آره سنده کی جزیره و قتیله (طمان) و آندن بوقاری نهر بونجه (قبارطای) . قدر امتداد ایدن واسع صحرا لره (قوبان) دینبردی . (قوبان) ک نام قدیمی (واردانوس) اولوب چرکسلر (قره صو) معناسته (بسیخجه) دیرلر .

پادشاه براز صوکره صدراعظم ایله شیخ الاسلامی عزل و (تبریز) سر عسکری (حکیم زاده علی) پاشایی صدراعظم نصب ایله دی .
 آرهدن برازمدت مرور ایدر ایتمز شاه (طهماسب) که اعتمادالدوله سی (طهماسب قولی) خان (بغداد) طرفندن رأس حدود اولان (درنه) به هجوم ابتدی .

ایشته (نادر شاه) بو زمانده ساحه و قوعاته چیمه شدرد .
 مشار ایله (طهماسب) که (روان) و (شروان) دولت علیه ده و (تبریز) ایله (همدان) ایرانلیرده قلمق اوزره عقد معاهده یه راضی اوله سی کنسیدی منوی ضمیرنی اظهار ایچون موافق کوره رک (آفغانستان) طرفلرندن سریعاً (اصفهان) ه کلتش و شاهی خلع ایله رک یرینه هنوز صبی اولان اوغلی (عباس میرزا) بی اقعاد ایله (شاه و کیلی) نامیله نخت ایرانه جلوس ایتمشدر . (نادر) ، غزم و همت صاحی اولمله طونباز و کلک طساقلری باهرق (دجله) نهرینی طوب و زنبورکاری مدافعه سیله مرور و عساکر و فیره ایله (بغداد) ی محاصره ابتدی .
 (بغداد) اوزرینه یورین بوار دونک مقداری ایکی یوزبیک مخمین

۴۸ — فائده

اوراق عتیقه و وثائق تاریخیه

بردولنک حیات ماضیه سنک و ثائق اولان اوراق عتیقه رسمیه ، فن تاریخ نقطه نظرندن بک زیاده قیمتلیدر .
 اسلافن دوائر حکومتده معامله سی اجمال اولنان هیچ برکاغدی و لوغیر مهم اولسون پیرتوب آتامشدر ، لکن اخلاف سنه لردن بری مترکم و مدور اوراقک حسن محافظه سنه همت ایتمشدر .

اولنیور. (صبحی) تاریخی ایرانک تلفاتی اوتوز، قرق بیک دیبور. محاربه طقوز ساعت امتداد ایله مشدر. محل حرب (بغداد) اون ایکی ساعت مسافده کائن (چورم) نام موقع ایدی. ایران اردوسی یایا وسواری سکسان بیک کشتی ایدی. هر ایکی طرفده طوپ قوللا مشدر. مزده ظفر استانبوله واصل اولنجه اوچ کون طوپ شنلیکی اجرا ایدیلشدر. آلتان طوپلر (بغداد) ایله (کرکوک) یرلشدیریلدی. ارضروم والیسی (طوپال عثمان) پاشا آناتولی ایالتی و سردار اگرملکله اوزرینه کیده رک (۱۱۴۶) ده (نادر) ی مغلوب و مجروحاً فراره مجبور ایله دی. حین تعقیبه عثمانلی سواریلری بی محابا (تبریز) یرلشدیریلدی. کیردکلی کبی شهرک - نعلسه کورولمش اولان بر عدم لزومه مبنی - اساسندن نخری قرار کیر اوله رق حقنده اراده استحصال ایدیلش وعقبنده سلطان (محمود) (غازی) عنوانی ویریلشدر. (بغداد) آلتدی ایسه ده والی (احمد) پاشا سر عسکر (عثمان) پاشایی استتقال ایلدیکندن پاشا آز مقدار عسکرله دوندی. ایشته بوئشاده (نادر شاه) یاره لی (عثمان) پاشایه (کرکوک) طرفارنده یتشه رک عثمانلی عسکرنی پریشان و پاشایی شهید ایله دی. ۱۱۴۷ ده ایران سر عسکر ی نصب اولنان (کوپریلی

اوراق رسیده قدیعه منری درت بیوک صنفه آیره بیلیرز :

(۱) باب عالی به و دیوان هایونه عائد اوراق درکه، معاهدات و مقاولات — نام پادشاهی به ویریلن فرمانلر، براتلر، منشورلر، — خط هایونلر، — اردو و دونانما قوماندانلریله وقوع بولان مخابرات — احکام دفتلری — مواجب دفتلری — ولایات ایله جریان ایدن مخابرات — هر کونسی مصالح و معاملات متعلق سکر نوع اوراقدن عبارتدر. خط هایونلر عصر (عبدالمجید) خانی به قدر بالذات طرف پادشاهان عظامدن یازلش و عرض تذکره لریک هامشلی بیله قلم پادشاهیدن چیقمشدر. (احکام دفتلری دیوان هایوندن

عبدالله (پاشای ده (روان) طرفنده بوزدی . (عبدالله) پاشاده شهید دوشدی . (جنجه) ، (نقلیس) و (روان) استیلا ایله دی . (بغداد) والیبی (احمد) پاشا سرعسکرلک ایله صلح مذاکره منه مأمور اولدیسه ده (نادر) بولنه مادی . والحاصل ممالک ایرانیه دن آدیغمز یرلرک جمله سنی استرداد ایتدی . (شهر زور) ی ، (کرجستان) ی چیکته دی . برابرام کونی (مغان) صحرا سنده ترتیب ایتیبی مجلس عمومیده بعدما ایران تختنه (سالله صفویه) دن کیمسه نك جلو سنه مساعده ایدایه چکئی ومذهب شیعه نك ترك ایدیله چکئی مبین جهه دن عهد ومیشاق آدی .

ایران مصالحه سی

بونی متعاقب شاهلغنی اعلان ایلدی (۱۱۴۸) . (کنج علی) پاشا ، (نادر) شاهک وقوع بولان مراجعتی اوزرینه عقد مصالحه مقصدیله ایرانه کیده رک (مغان) ده کندیسسیله بولوشدی . نتیجه مذاکره امراسندن (عبدالباقی) خانک معیتی ایله درسه عهده عزیمت ایدرک درت ماده اوزرینه عقد مصالحه ایدیلسنه قرار ویریلدی . مذکور درت ماده شونلر ایدی :

صادر اولان احکام واوامری حاوی اولغله هم دیوانک ضبط نامه لری وهم دوات علیه نك قوانین ونظامات محالری حکمنده در . موجب دفترلری «علوفه خوار» اولان یعنی طوغریدن طوغری خزینه دواتدن وظیفه نقدیه آلان صنوف عسکریه نك معاشاتی کوسترر اجمالدر . موجب ، وقع خیره به قدر (مصر ، رجج ، رشن ، لند) اسلریله سنه ده درت تقسیط ایله یعنی هر اوج آیده بر ویرلک معتاد اولوب هر تقسیطک بوجه مقررات مقدراتی مبین طرف دفتراریدن تنظیم اولنان دفتر اولجه آطلس کیسه دروننده مقام صدارته تدیم

۱ . ایران حاجیلرینک تسلط عرباندن محافظه سی مقصدیله برهعتبر
خانک امیر الحج تعیینی .

۲ . مذهب جعفرینک بشنجهی مذهب اولهرق طائیله سی و حرم
شریفنده دیگر دوت مذهب ارکانی کبی بر کن تخصیص اولنمهی .

۳ . ایران طرفندن معتبر برکیمسه نك درسعادتده و طرف دولت
علیه دن دخی برکیمسه نك (اصفهان) ده قرار ایدهدك بهرسنه کتخداسنک
ایران امیر الحاجی ایله کیدوب کله سی .

۴ . طرفینک بدلرنده بولنان اسیرلرک منع فروختی ایله برابر
وطنلرینه عزیزنه رغبت ایدنلرک منع ایدیله سی .

(کنج علی) پاشاساطان (مراد رابع) زماننده صفویلرله عقد ایدیلن
حدود قدیمه اوزرینه عقد صلحه مأمور اولنله مواد مذکورهنک
درسعادتده مذاکره ایدیلنی بیلدیرمش ایدی .

ایران هیئت سنارتی (عبدالباقی) خان ایله ایران کبار علماسنندن
میرزا (ابوالقاسم) و (خراسان) مدرسارندن رئیس العلما (علی کبر ملا)
دن مرکب ایدی . مواد اربهنک تدقیقی مقصدیله درسعادتده علمادان
برانجه دن تشکیل اولندی . باشجه قبوسنده (محسن زاده) سرایننده

اولنور و اوکون پاشا قبوسنده (باب عالی) رجال دولت البسه رسمیه لرله
(البسه دیوانیه) حاضر اولدقلری حالده «اجمال رسمی» اجرا قننور ایدی .
مقام صدارت مرکز اداره دولت اولدیفنندن قاضیلردن ، اردولردن ،
ولایاتدن و حتی اصحاب مصالح طرفلردن مقام صدارته مراجعت اولتیقی عادت
زمانه حکمنه کیرمش ایدی .

(۲) دلهتر خاقانی به عائد اوراق و دفاتر اولوب هر قطعه املاک و اراضینک
قضاسنی ، قریباسنی ، محله سنی ، حدید اربهنه سنی ، متصرفتی ، فراغ و انتقالی کوستور
قیوداتی حاویدر . قیودات مذکوره (حقوق ملکیت) ک اساسنی تشکیل ایدر .

انقلاب ایدن بوهیت مذاکره، مذهب جعفرینک بشنچی مذهب اوله رق قبولی بدعت اوله جنی حسدیه رد ایده رک سائر شرطلری و بالخاصه (شام) دن ماعدا امیر الحاجک (لحسا) و (نجف) طریقلرندن ارسالی تمدیلاً قبول ایله دی . ۱۱۴۹ مصالحه سنی تأیید ایدن نامه هایونک انک زیاده جالب دقت اولان موادی (اضافه و تدبیل) عنوانی آلتنده کی جمله لر دز . بوجه لر دن برنجیسی :

(نادر) شاهک ، شاهلغزک طرف دولت عایه دن تصدیق اولنمسی جهتیه آرده تأسس ایدن رسم تشریفاته عاندر . پادشاه دیپورکه :

۱ . (رکاب مستطاب خلافت جناب و جانب اخلاق نصفت انصافزه ، قبل اجمل شاهیلرندن ، و اعتساب دربت پناهیلرندن نامه و لاعلامه کلدکده براسلوب قدیم وزیراعظم اولانلره دخی مکتوبلر ترقیم ، ۲ . و طرف هایوندن جانب شاهیه به نامه موهبت مشحون ارسال اولندقدمه وزیراعظم بولنانلر دخی «جناب نعم المآب شاهیه به» خلوص نامه تحریر ایلدکلرندن ماعدا ،

۳ . اعتماد والدوله لر آنجق وزیر اعظم لره یازه و زیاده علی الاول

احترامی توثیق اولنه

(۳) دولتک محاسباته و امور مالیه سنه عائد اوراق و دفاتر دز ، دولتک واردات و مصارفاته و میری به عائد مقاطعات و چفتاکاتک اداره سنه دفتر دار بولنان ذات طرفندن باقیلور ایدیه ده بودجه اصول جدیده سنه توفیقاً تخصیص اتدن فضلہ مصرف اختیار اولنمسنه و دواترک سال محاسبه لرینک رؤیتنه مأمور برده (باش محاسبه قلبی) و ازابدی . باش محاسبه نک درکنار لری احکام مالیه بی مبین اولدیغندن تاریخ قوانین مالیه من نقطه نظرندن غایتله مهمدر .

(۴) محاکم شرعیه سجلا تیدر . قاضیلر اکثریا بولندقلری قضالرک حادثات مهمه سنی دخی قید و تسجیل ایدرلر ایدی . بولر دن ماعدا کچن عصر اواسطندن

۴ . اهالی ایران، (صفویه) زمانارنده احداث اولنان اصول مکروهه سنی ترک ایله « اهل سنت و جماعت مذهبه دخول ایتدکلرندن فیما بعد «مکه» و «مدینه» و ممالک محروسه دن سائر بلاد کیدنن حجاج و زوار و قادین و تجار و بالجمله آمد شد ایدن صفار و کباره ، انما المؤمنون اخوة، نظم الفت رسمی اوزره معامله بالمجامله اولته . قیافتلرندن طولانی دخل و تعرض اولتیمه .

۵ . فیما بعد ایراندن ممالک عثمانیه به و بو طرفدن ایرانه فرار ایدنلرک قطعاً حمایه ایدیلیمه رک طرفیندن طلب و قوعونده وکلای جانبینه بلا تردد تسلیم اولته .

۶ . بغداد حواله سینده کی زیارتکارلره کیدنلرک اشیاسی تجارت مالی اولمادینی تقدیرده آنلردن باج آلتیمه .

ایشته شو آتی مادمنک طالع سیه ده آکلایشیلورکه هر ایکی طرف مقدمه اتحادی تأسیس ایتکه خواهشکر بولنیورلردی . بالخاصه دردنجی ماده (نادر) شاهک صفویلر طرفندن سلوک ایدیلن طریق سقیمی اهالی

بری تشکیل اولنان (نظارت) لرک اوراق دخی بریکمشدر که اک مهملری (خارجیه) و (حربیه) دائره لرینک اوراقیدر . اوقاف نظارتینک تشکیلندن سوکره معاملات و قیود و قیبه اوراده جمع اولنمشدر . (وقعه خیریه) دن مقدمکی اوراق عسکریه ده باب عالی اوراق میاتنده در .

[وقعه نویس عبدالرحمن شرف — خلاصه]

۴۹ — فائده

معلومات متفرقه

قیافت — البسة شاهانه : (۱) سمور قابلی، جواهر چاراستلی کراکه .

ایرانه ترك ايتدبرمك كې بيوك بر كياست اظهار ايدليكنى و دولت عليه نى دخى نجه قانلر دوكديرمكه سبب اولان مذهب دعواسندن فراغته مجبور ايدم جك جدى و اساسى بر پولتيقه اتخاڟينه چكوب كوتوردىكنى معلندر . بو پولتيقه تا (سليم اول) زماننده اتخاڟ ايديلسه ايدى بيوك بيوك فوائد ماديه و معنويه اكتساب ايديله جكنى بوراده ايضاحه حاجت بوقدر . مع هذا اساس مصالحه صاغلام دكل ايدى . چونكه مذهب مسئلهسى آچيقدمه قالمشيدى . فقط (نادر) شاه جهانكيرك و بونك نتيجهسى اوله رق (هندوستان) ي ضبط ايتك خليايسى فورمش اولمغله اردوكاهنى بزم حدوددن قالديره رق هند حدودينه نقل ايدى . تاريخ ديوركه : (جلوس هايوندن اون سنه اول و بعدالجلوس آلتى ايدى سنه مقدارى زمان جانب ايرانده اتلاف واضاعت اولنان عساكر و مال دائره تصور و خيالندن گذران بو تقريله ضميمه ممالك اسلام قيلدان قلاع و بلدانده نمودار بازيجنه طوب و چوكان الدن اله نقل و كردان اولمقدن خالى اولديغنه بشاء دولت عليه نك بو بايدم سوء و زباني برابر و بلكه نصفندن ضررى اكرتايدى) . ايسته بزم ياكلش پولتيقه لمزدن برى ده ايرانه آچديغمز و آچديرديغمز محاربات مديده در .

(۲) مرصع زره و جواهر چاپراستلى درع پوستين و مجوهر تبركش ،
و مرصع شمشير .

سرپوش — يشيل شال دستار ، چفته سورغوج .
بينك حيوانى — مجوهر صاچاقلى .

قنديل و تنويرات — (نتايج الازهار) نام كتابده مناره لرده قنديل
ياقيلمق عادتلك (مراد ثالث) زمانته مصادف اولان (۹۸۵) تاريخنده
ايجاد ايدليدىكى محرردر . سنه مرقومه ده (سنبل اتندى) تكيه سنه شيخ

زیرا بو محاربه زمان زمان هم کندی ضعفمزی و همده ایران دولت
اسلامیه سنک ضعفنی انتاج ایتمشدر .

— ۳ —

روسیه — منجه

روسار ۱۱۳۴ سنه سنده (چرکس) و (نوغای) قبیله لرینی قسماً
کندی تابعیتده طانیدقلرینی و براز سوکره کوندر دکاری مخرطه ده دخی
بونلری (قازاق) کوس تیره ک اوزر لرنده حق حاکمیتلری اولدیغنی
بیلدیرمش ایدیلهر .

(طویال عثمان) پاشانک شهادتی اوزرینه ایرانلیلهر (کرکوک) قدر
کیرنججه قریم خانی (قاپلان کرای) ایران اوزرینه حرکت ایتمی
امرا بیلدی . قالغای (فتح کرای) خان ، تانار ، نوغای ، قاپچاق و چرکس
افرادندن مرکب بر اردو ایله یوریه ریک اشنای راهده (قالموق)
و (قبارطای) امراسنی تحت اطاعته آلدی . روسار ، بورالره (قوبان)
Couban نهری طرفلرینک کندی مملکتلری اولدیغنی بالادعا حتی

اولان (حسن) افندی نامنده بر ذاتک مولد النبی کیجه سنی احیا ایتک
معتادی ایتمش . او سنه دخی احیا ایتمش و جامعنک مناره سنه قنبدیل
یاقدیرمش . سلطان (مراد ثالث) خیر آلدجه بکنمش و ممالک عثمانیه نیک هر
طرفنده بویله کیجه لرده قنبدیل یا قیلیمسنی امر ایتمش .

(اولیا چلبی) سیاحت نامه سنده دخی شویله بر قید وار :
(سلیمان خان قانونی) عصر نده جامعلرده و مسجد لرده ، ترسانه کوز-
لرنده ، دکانلرده و اولرک قبولری او کونده کیجه وقتی برر قنبدیل ایقاد
ایدلک قانون ایدی »

عربی خطی یادداشت: منجه روسیه

(جرسلی) طاغتك بکيد مخلنده کی کوپری بی تخریب استدیله . (قالغای)
 اردوسیه طاغستانی طولاشمق اوزره ایکن کدزکاهنه برروس اردوسی
 چیقدی . روسلر منهزم اولدیله سه ده استانبولدن کوندربان امر و جینجه
 قالغای دوندی . دولت ، ایران محاربه سی وار ایکن روسارله حربه
 کیریشمکی ایسته میوردی . حتی روسلر لهستانه ده عسکر ادخال ایده رک
 (اوقرانیا) ، (بودولیه) و سائره بی ضبط ایتمشلر و حدود اوزرنده
 قلعه لر وجوده کتیر مشلردی که یالکیز بوماده لر اعلان حرب ایچون کافی
 ایدی . بونلردن ماعدا (آزاق) قلعه سنه سکز ساعت مسافه ده بولنان
 (چرکس کرمان) قلعه سنه طوب منزلی اوراق بر خراب قلعه یه اوچر
 بشر یوز عسکر و قوماندان سوق ایتمک و (تن) سوینده سکر سفینه
 ایشتتمک کی حرکات تجاوز کارانه لری دنخی وقوع بولموردی .
 بر طرفدن (فرانسه) سفیری ده دولتک روسیه ونمچه یه بردن اعلان حرب
 ایتمسنی انتاج ایده جک تشویقانده بولمبور ، (فرانسه) ، (سوچ) و دولت
 علیه آرمسندنه بر اتفاق عقدندن دم اوریبور ایدی . دیگر طرفدن
 روسلر حدود عثمانیه تک (شروان) ده اولدیغندن بمخمله برابر سلطان

خیرسزلر و ارباب جنایات — کدا (اولیا چلی) سیاحت نامه سنده مطالعه
 ایلمشدر :

(کرك یدی قلده و كرك قلم پاشاده کی دباغخانه لردن بریشه بر
 قانلی ویا خیرسز التجا ایسه او مجرمی حاکمه تسلیم ایتزلر . اما او مجرم ده
 اولنجه یه دک بونلرک ایچندن خلاص اوله ماز . بر خدمته تعیین اولنه رق
 صنعتی او کزیر و حرامیلکدن مستغنی اولور .)

یوریش زمانلری — عسکر ، یوریش صباحتک کیجه سنده غسل ایدردی .
 او کیجه دلالت :

(احمد ثالث) زماننده (طاغستان) اهالی اسلامیه سنک حمایه استدعاسنک رد ایدیلدیکنی، نواحی مذکورهدن بعضارنده ساکن اهالی به طونلق نامنه بر مقدار شی تخصیص ایدرک آنلری کندی رعایایی اولدقلری اعلان و ایران شاهلی ایله مخبرات مشوقانده بولنهرق بوبلده (تفلیس) خانی (وختای) خان اوغلی (شہسوار) ی (کرجستان) ده اختلال چیقارتمق اوزره تحریک ایله مش ایدی. بونلردن ماعدا (روسیه) ایله (ایران) آره سنده صلح دائمی اولوب بوجہتله کندی اراضیلردن عسکر کچیریلسنه موافقت ایدمیه جکارنی؛ تاتار خاننک (قوبان) ساحلنه قدر اینوب پادشاهک دخی تدارکات حربیهده بولندی جہتله کندیلرینک ده تاتارلره قارشی سوقباتده بولندقلری برر برر بیان ایتدکاری کبی (۱۱۴۸) دده (آزاق)، (اوزی) قلعه لرینه اوج قولدن هجوم ایلدیلر.

(تاریخ صبحی) دیورک:

(چارچمه: «آزاق» قلعه سنه علی الغنله سو قصد ایله هجومه ایتدار ایدوب ایتدا قلعه مرقومه اطرافنده بر مقدار سواریلری ظهور

(علی الصباح یوریش وار. تیار وزعامت وسپاهییک ایسته ین کلسون. یدی قولدن یدی بیک سردن کچدی وصالچی اولر یازلسون) طرزنده ندا ایدرلردی. حین محاربهده ارکان ورؤسای عساکر مشورت ایدرلر وختام مشورتهده فاتحه اوقونوردی. (اکثریا اثنای حربده شهادتی اسیرلره بولکهدرلردی. شهادتک دفنلرنده بریایلم تفنک وبریایلم طوب آتیلدقدن سوکره نمازلری قیلتمق وبعده دفن ایدمک عادت ایدی.

قانون دعا — اثنای سفرده دشمن ولایتنه کیرلادکده هرکون ایکندی نماز زندن سوکره (کتخدای) بک چادرندن چقار و بر اسکمله اوزرینه اوطورر، یکچیری آغاسنک ایچ آغلری و آدملری وداثرده اولان اوجاق آغلرینک طاقه سی آتیق اوزره دیزلوب عظیم بر داثره تشکیل

و جوانب اربعه سنه ایصال شرو شور ایله دکاری محافظین قلمه نك مشهود و منظور لری اولمغه بو کیفیت غیر مرضیه نك سبب وقوعدن استفسار و استعلام ایله دکارنده درون قلمه ده اولان اهلی اسلامی اغفال ایچون:

(—) بینمزده منعقد اولان مصالحه مؤبدیه مغایر حدود کوزه بر خطوه تجاوز ایتمیوب لیکن بزم دردمز تانار ایله در . مستریخ اولوب بر درلو فکر و ملاحظه ده اولیه سز دیو کاغدلر ارسال ایله دکارندن سوکره درت کون مرورنده عموماً طابور منجوسنده اولان طقسان بیک مقدازی مدنت کارلری ایله برآ و مهمات طوب و خمیره لری دخی «ترنسا» تعبیر اولنور قایقاریله نهر آکلوب قلمه مرقومه نك «قریب پاشا» قلمه سی و مقابله سنده واقع بیکچیری قلمه سی علی الغفله باصوب دروننده کیلری شهید ایله دکارندن سوکره حصن مرقومی محاصره و تصدیه (جسارت) ایله دیلر .

ایدرلردی . هر اوطه نك طاقه سی دخی چادرلری اوکنده و بتون اردوده بولنان عساکر ساثره دخی آباق اوزرنده طورورلردی . بوئشاده اوچاغک یازیمجیسی کتخدا بکک یانته کلوب دعا ایدر والله الله صداسیله او پدفعه باغریشورلر ، بعده بادشاهه ، وزرایه ، آغالره و جلله عساکر اسلامه دعای ظفر و نصرت اوقونور ، (هو) دنیلد کدن سوکره هرکس برلی برلرینه اوطورلردی .

سلاملق اجرا ایدیلمن هر جمعه کونی اوچاق آغالری عموماً کتخدا بکک اویته کیروب سیلاملارلر ، بعده آغالر کتخدا بکک اوکنه دوشوب بیکچیری آغاسنک سراینه وار برلر و صدراعظمک سراینه ده آدم کوندر بر لردی . اذن اولورسه جهوز ، آغانک سرایندن قالقوب وزیر اعظمک سراینه کیدردی . وزیر بوللری آیاقده قبول ایدر و سلامدن سوکره طاغیورلردی .

[قانوننامه ایونی]

(۱۱۲۹ — ۱۷۳۶) ده روسیه به اعلان حرب ایدیلدی. برطرفدن
دخی ایران مشکلاتی ایله اوغراشیلوردی. یوقاریده یازدقار من مسئله نك
طیش یوزیدر. ایچ یوزینه کلنجه :

روسلا، تمام یکریمی بش سنده نبریدر (پروت) معاهده سنی بیرتمق
ایچون چالیش یوزلردی. (وارشوا) ده یعنی لهستانده کندیلریله،
آوستریالیلرک امرینه تابع بر پرنس اقمادینه موفق اولدقن صوکره
هر ایکی حکومت آدماری ممالک عثمانیه نی تقیم ایتمکی قوریدیلر.
بو پرنس متوفی قرال ایکنجی (اوکوست) ک اوغنی ایدی.
لهستانده اجرا ایدیلن انتخابات ملیه ده ایسه (لژنسکی Leszezynski)
نامنده برینک حکومتی تحق ایتمشیدی.

درسمعادتده بولنان نمجه قو کتخداسی (طالمان Talman)
روسلاک (وارشوا) به کیرمه لری (لژنسکی) لهنده اولان فرانسز
نفوذنی قیرمق مقصدینه مبنی اولدیغنی بیلدیردی ایسه ده (لژنسکی) نك

۵۰ — فائده

۱۲ نجی عصرده روسیه ایله مناسبتمز

هرنه زمان دولت علیه آلمانیا امپراطوریه (نجه لی لرله) محارب اولسه
روسیه لونک استفاده به قالیشمه سی بولتیغی اقتضاسندن اولغله سلطان (عمود اول)
زماننده آجیلان نمجه سفرنده دخی روسیه لو، آوستریا امپراطوریه اغانه ضمننده
دولت علیه به اعلان حرب ایدوب (۱۱۵۲) سنه سنده عقد اولنان معاهده
موجبجه (آزاق) قله سی روسیه لویه ترک و فراغ ایدلشیدر. روسیه دوانی ایسه
(آزاق) قله سنه مالک اولدینی کبی کندوسی ایچون قره دکزه ایتک و (قوبان)
نهری بوته طوغری حرکت ایله ممالک قفاسیه به تعرض ایتک بوللری آجیلمش
اولدیندن دولت علیه محافظه حدود ایچون بحرأ (بکی قله) نی ویرأ (آجو)

مساحت کذاذاری دخی کیفیتی موضحاً افاده ایلد شجه باب عالی (لهستانک تمامیت ملکیمسی و استقلالی) نامنه روسیه باش وکیلی (غولوفکین Golowkine) شدیدالمال برپوتستو کوندردی .

روسار قره دکزه اینک ایستورلردی ، بوطلب آنلره (دلی پترو) دن قالمش بر آرزو ایدی . او ائتلرده درساعت سفیری اولان (ویش نیاقوف Vichniakof) : « ترکر ، روس عسکری حدوده یاقلاشیر یاقلاشماز براختلال داخلی ظهور ایدد جکندن قورقورلر ، استانبول روملری پاره دن ماعدا نهدین طانیر ، نهده قانون ، برطاقم ناموسسز چاپقینلردر . ترکر دن زیاده بزدن نفرت ایدیورلر . فقط ولایاتده بولنان روملر ، باخصوص بلغارلر ، اولاحلر ، بغدادیلر و سائر ذات حشمت مآباری ایچون فدای جانه آماده درلر . سزى مستخلص طانیورلر . شیمدی ایسه بو قانونسز عرقک (ترکارک) دکل برولنرینی قیرمق ، کولکرندن محو ایتمک ایچون الک مناسب زماندر « دیه یازمش ایدی .

آوستریا به کلنجه : (ایتالیا) محاربه لرنده مغلوب اولدیسه ده (روسیا)

وترک (طمرق) قلعه لرینی انشا واعمار ایلد مشدر . چونکه (قوبان) نهری ایکی شعبه به منقسم بولنه رق وهر شعبه سی تشعب ایدد رک بری (قرل طاش) لیماننه و دیگرى (آزاق) دکزیننه منصب اوله رق احداث و تشکیل ایتمدیکی (طمان) و (منتنا) جزیره لرنده و (قون) بوشنده قریمه تابع تاتارلر ایلد روسیه به مخالف اولان بر جنس قازاقلر ساکن اولورلردی . وطمان آطه سی که (آطه شاهی) دخی دینور ، منتهای جانب شرقیننده (طمرق) قلعه سی واقع اولوب وقتيله کرک (قرل طاش) قلعه سی و کرک بو (طمرق) قلعه سی قبائل چرکس و آبازه اشقیاسنک دفعه مضرتلری ضمننده بنا اولتمش ایسه ده برمنوال سابق روسیه لو (آزاق) قلعه سی ضبط ایلد دکده (طمرق) قلعه سی آکا مقابل اوله رق روسیه لویه برسد حاصل اتخاذ اولندقدن بشقه (طمان) ک اونه طرفنده قوبانک (آزاق) دکزیننه منصب

طرفندن قبیلدینی جہتلہ (بوسنہ و ہرسک) اوزرینہ طوغری تلافی مافاتہ حاضر لانیوردی .

روسار ، یوقاریدہ یازلدینی وجہلہ قریم خانی (قابلان کرای) ک (قوبان) صوبی طرفارینہ کیتملرینی وسیلہ اتحاد ایتدیلر . بو طرفہ یوللادقلری ازدو ، مشهور جنرال (مونسیخ Münnich) ک قوماندانہ سندہ کی بیوک اردونک پیشداری ایدی .

دقت ایدیلسر سہ پک اعلی آکلایشیلیرک روسار ایلیک حملہلرینی (آزاق) قلعہ سنہ حوالہ ایتدیلر . بوحملہ (پروت) دہ کی رذیلہ ہزیمتی قالدیرمق ایچون ایدی ،

(۱۱۴۹—۱۷۳۶) دہ جنرال (لاسی Lascy) (آزاق) اوکندہ بردنبرہ ظہور ایتدی . روسیہ اعلان حرب ایتمدن (آزاق) ی ضبط ایدہرک قریمہ استیلا ، قریم خانلرینک پای منحنی اولان (باغچہ سرانی) تخریب و اورالردہ کی سرایلری احراق ، اورتلنی یغما ایدوب چکیلدی .

اولدینی محلہ سالف الذکر (منتنا) جزیرہ سندہ دخی طرف دولت علیہ دن روسیہ یہ قارشو (آجو) قلعہ سی یابیلمشیدی . مرہیدرک (بیوک پترو) آزاق قلعہ سی ضبط ایلہ (طیقان) قلعہ سی بنا ایتدکن صوکرہ (آجو) قلعہ سنک بنا اولدیفنی کورنچہ (طیقان) قلعہ سنک بناسیلہ اوغراشمقدن ایسہ (آجو) قلعہ سنک برخی ضبط ایدوب اورادہ برقلعہ بنا اتمدیکنہ نادم اولمشدر . زبرا اورادن نور (قوبان) ایلہ (قزل طاش) لیمانہ و آندن دخی (یک قلعہ) یوغازینہ اوغراہ مقسزین قرہ دکرہ جیقلمق قابل اولغله اوراسی ضبط اولدینی حالہ کندیسنک اصل مہرامی — کہ قرہ دکرہ کی ایشتمک خصوصی ایدی — ہم بومہرانہ برکسدرمہ یول اولورہ ہمده بو طریقہ (قزل) طاش لیمانہ آباق باصہرق (طمان) ی دخی سہواتلہ ضبط ایدہ بیلور ایدی .

[تاریخ جودت]

بزمگیر خواب غفلت‌ده ایدیلر . علیهمرہ قورولمش و بردنبرہ میدانہ چیقمش اولان بو حیلہ متفقانہ نی نہ سزمش ، نہ خبر آلمش ، نده برتدیرہ طاورانہ بیلمش ایدیلر . بو وقعہ لری خبر آلیر آلماز برنجی دفعہ اولہرق کیفیتی (ملل نصارا) یہ یعنی اوروپا حکومتارینہ بیلدیردیلر . صدراعظم (السید محمد) پاشا آوستریا ایمپراطورینہ، فرانسه قرالی اون بشنجی (لونی) نک و کیلی قاردینال (فلوری) یہ ، انکلترہ قرانہ ، هولاندایہ ، ونڈیک جمہوریتہ مکتوبار یازہرق بیان احوال ایلدی . انکلترہ و فلمنک ایلچیلری توسط ایتمک اوزرہ صدر اعظم نژدہ تشبثانہ بولندیلر ایسہدہ موفق اولہمادیلر .

آوستریا ایمپراطوری ردحاک توسط ایدہ جگنی و بو بایده درسعات قوکتخداسی (طالمان) ک مأمور ایدیلدیکنی بیلدیردی . فقط بو توسطی روسیہ ایلہ او یوشدینی پلاننی دہا زیادہ توسیع ایتمک مقصدینہ مبنی

۵۱ — فائدہ

افلاق — بغداد

فناولیلر

۹۲۳ سنہ ہجریہدہ (بغدان) فوت اولدقده برینہ اوغلی (استغان) و بو بودہ اولدی . ۹۲۷ سنہ سی مایستک اواخرندہ افلاقہ کیرمش اولان عساکر عثمانیہ نک مظفریتلرینی و اوروپا حکمدار لرندن بالانفاق معاونتہ کلکی مقاولہ ایتمش اولانلرک تعویق و بطائرتلرینی بالمشاہدہ مجدداً عرض تبعیت ایلدیکنہ مکافاۃ طرف پادشاہیدن کندینسہ «بیاض کچہ دن بیاض تو یولو یکچیری اوستہ سی قوقہ سی» الیاس اولندی . افلاق بککری «سیاہ تو یولو قوقہ» ایلہ مالول و محزون و حق تقدملرینی غائب ایدہرک «بغدان» بکارندن دون قالدیلر . بناء علیہ بو آنہ قدر «بغدان» بککری مواقع رسمیدہ افلاق بککری نہ تقدم ایدہ کلشلدرد .

ایدی : باب عالی به آغیر شرائط تکلیف ایدہ رک قبول ایدلیدی تقدیرده هر ایکسینکده برلکده حرکت ایدہ جکری تہدیدیله ایشہ کیریشمک تصورنده ایدی . صدر اعظمک (طالمان) ہ یازدینی برمکتوبده : (حدود قدیمہ مزک برطاشندن کچیلمز . اساس مصالحہ ۱۱۲۵ تاریخندہ عقداولنان حدود قدیمہ در ، فقط عهدنامہ ہایونده بعض خصوص متروک قالمغہ تصحیح و تصفیہ اولنور دیہ وقتیلہ سزہده ییلدی برلشیدی) دنیامش ایدی . حال بوک (طالمان) ک (باباطاغ) ندہ صدر اعظمہ ارانہ ایتدیکی برنامہ ایمراطوریدہ روس — نمچه اتفاقنہ دائر بر مادہ موجوددر . بومادہده نمچه حکومتک (ہیچ بر فردک علیہنہ حرکت ایتہمک اوزرہ عقد اتفاق ایتدیکی) محرردر .

فرانسزلر ، آستریالیلرہ نصیحت ویریورلر ، روسیہنک بیومہ . سنہ خدمت ایتہمسنی توصیه ایلدیورلردی . فقط آستریا ایمراطوری ، روسیہ چارچہسی (آنا) ایلہ اویوشمش ایدی .

صدر اعظمده فرانسزلرک نصیحتنی دیکلہمدی . اولجہ آستریانک درسعادت قبوکتخداسی ایکن شو آرہ سفیر مرخص تعیین ایدیلن (طالمان) ہ قاندی .

السید (محمد) پاشا سردارا کرم نصب اولنہرق اردو ایلہ (باباطاغی)

الحاصل «افلاق» وویوده لری کاه عرض تبغیت وکاه عصیانہ جسارت ایدہ کلوب نہایت «قاتنا کوزدن» فاملیاستندن مشہور «شریان وودہ» «ویانہ» نک ایکنجی محاصرہ سندنہ نمچہ لو و لہاوایلہ بالخابرہ اردوی ہایونک رجعتی وقوعندہ «بوسنہ» و «صربستان» و «بلغارستان» الکالرینک انضمامیلہ «طونہ» نک قارشی بقاسنی بسلتون نمچہ لویہ و «پروت» صوبندن «قریم» ہ قدر لہاویہ آلیوبرہ رک کندوسی دہ «قسطنطینیہ» دہ قیصر اولق خلیلرخ قورمش وخلق «برانقوانو»

و (ایساقچی) طرفلرینه کیتدی . قبودان دریا (جانم خواجه محمد) باشا
 دخی بش، آلتی قالیون، برمقدار چکدیری، درحال تدارک وانشا اولنان
 قرق اللی پاره اینجه دونانما ایله قره دکزه چیتدی . فرانسرلر حین
 حاجتده عثمانلیره یاردیم ایتمک اوزره آلازغیده طور دیلر . چونکه
 فرانسه نك شرقده پك چوق منافع تجاریه سی اولدیغی کبی قایتو لاسیونلرله ده
 تحکیم ایدیش ایدی . باخصوص فرانسرلر اوزمانه قدر ترکارک اوروپاده
 حصوله کتیردکلری موازنتک ، خرسه تیانلق منافعه موافق اولدیغنه
 قناعت ایتمش لردی . بو سببله تمامیت ملکیه منک شدتلی طرفدا -
 ری اولمشلر ، روسلرک بحر سیاعده سفائن انشاسنه ، ایشلتمه لرینه
 رضا کوسترمه مک قرار ویرمشلر ، قره دکزده بویله برامتیازه مالک اوله جق
 اولورلرسه بالاخره آق دکزه قدر آشهرق فرانسه تجارته کلی ضرر
 ویره جکلرینی آکلامه شاردی . فی الواقع چاریجه (آنا) ده یالکز
 (آزاق) قلمه سی آملقه اکتفا ایتموب قره دکزده سفائن حریبه بولندیر -
 مسفی ده طلب ایدیوردی .

فرانسزلر ۱۱۴۹ ده عن اصل مجاری اولوب خدمتارنده بولنان
 (بارون دو طوت Totte) ی (دوبریجه) ده کی (بابا طاغ) اردوگاهنه
 یوللادیلر . صدراعظم — تاریخلر منکده متفقاً بیان ایتمکلری وجهه —

بشاربه» دیمکله معروف «قسطنطی برادا» دخی آلمانیا ایمپراطورینه (نچه) بر
 تبعیت رسمیه اظهار ایده رک کندی نامه سکه ضرب ایتمیروب ملوک مخصوص
 اولان مهترخانه طاقی و طونج کی شیلر ترتیبیله بتون بتون استقلال طاسلامش
 وکدک (بغدان) ده ویروده بولنان (قائمیرخان) نسلدن «دغتری» روسیه ایمپرا
 طورى «پترو» نك مجلوبی اوله رق آنکله عقد معاهده و مملکتی آنک حایه سنه
 ادخال ایتمش ونهایت (۱۱۲۵) سنه مجریه سنده روسیه عساکریله برابر ایلتدن
 چیقوب فرار ایتمکله مجبور اولمش و آرتق برلی «بویار» لرینه امنیت و اعتماد

«ساحدارلقدن دفعهٔ صدارتله چیقیش عجمی واحوال دولتدن بی خبر» اولوب امور ومصالح کاملاً کتخداسی (عثمان خالصا) افندیکنک النده ایدی. اطرافنی آوستریا ایمپراطورینک آدماری، حیلله لری آلمش اولدینی جهتله آوستریاکنک بی طرف اولدیغنه قانمش، آنک وساطتیهل شایان قبول تکلیفات ایله صلح ایده جکنه اینانمش ایدی. کتخداده عین فکرده ایدی. (عثمان) افندی ایله (طالمان) آرسنده جریان ایدن برمذا کرهٔ خصوصیه ده مومی ایله عادتاً عجز و مسکنتی اثر ایدر بیانآده بولنه رق (طالمان) ی شپارتمش ایدی، حتی (اوزی)، (بندر)، (ودین) طرفارنده بولنان قوماندانلر طرفندن مهمات حریبه طلب ایدلجکه، روسارک هجومه ونمچه لیلرک تدارکاته باشلادقاری بیلدیرلدجکه :

— قریباً مصالحه اوله جقدر. مان میری نی تلف ایتمک نه روا؟
دیه جواب ویریورلردی.

(طالمان) چویردیکنی انتریقهلرله صدر اعظمی صاوصاقلایه رق، روسارک هجوم ایتمیه جکلرینه ناموسی اوزرینه عین ایدرک اردوی عثمانینک (طونه) نی کیمه مسنه موفق اولدی. آوستریا ایمپراطورندن کن برنامه ده روسیه ایله حرب وصلحه دائر متفق اولدینی بیلدیرلدیکی کبی دولت علیه نک دخی کسر حیثیتنی موجب حالآدن تبری ایدیله جکی

قلامش اولدیغندن درسعادتده «سلطان احمد» وقعسی بر طرف اولقدن صکره نجه لو ایله یکیدن سفر قپولری کشاد اولتیق اوزره ایکن (۱۱۲۸) سنه سی خلاننده دیوان هایون ترجمانی «نیقولاکی ماوروقوردانو» افلاق ووبوده سی نصب اولشورق ووبوده لی بو اسلوب ایله یرلی بویارلرندن فناریلرله یعنی استانبولده بولنان روم ملتی متحیرانته وخصیص دیوان هایون ترجمانلی خدمتمنده بولنان طاقه انتقال ایشدیر.

ووبوده لریک فناریلردن اولسی دولت علیه جه توسیع حقوق حکومت

وعدا لونیوردی. (طالمان)، رئیس الکتاب مصطفی، روزنامه چه جی اول (محمد) افندیلر وسائر دن مرکب اولان عثمانی مرخصلریله برابر (انکلتره)، (هولاندا) - فیرلیخی ده آلهرق قونغرہ محلی اولق اوزره تعیین ایدیلن لهستانده کائن (نیهمیروف Niemirow) کیتدی. حیله لری میدانہ چیقنجه کندیسنه سو قصد ایدیله چکندن قورقوردی.

بوراده آوستریا سفیری (طالمان) حکومت متبوعه سی نامنه چوریدیکی حیله عادیه نی، (تاریخ صبحی) دن بروجه آتی اوقوبه لم :

(دولت علیه مرخصلری نیجه ایلچیسی مسفور ایله بعد الملاقات محل مکالمه تعیین اولنان «قوداق» جانبنه عزیزیم ایله «بندر» قلعه سنه وصوللرندہ ایلچی مسفور، مومی الهمه ابرادکلام ایدوب چاسارک «نیجه امپراطوری» دوات علیه ایله دوستانی و چاریجه «آنا» ایله قرابتی اولقندن ناشی ایشک تصفیہ سنه اهتمامی مقرر در. آنجق بینلرندہ اولان اتفاقه بناء کچن سنه چاریجه نیک ویردیکی امداد مثللو چاسار دخی استمداد ایلدکه اکر ماه مایسک واسطنه دک مرخصلر بریزه ککزلر ایسه امداد ایدیم دیو وعد اتمکله وقت مرقومه دک «قوداق» وصول ممکن اولدینی حالده احتمالدر که چاسارک دخی امداده مجبورتی ظهور ایدله. بناء علیه بو کیفیتدن احترازاً الحاله هذه مأمور اولدیغمز مکالمه اوج دولتدن خارج

دیک کی کورنیش ایسه ده روسیه لولر بو صورتدن دها زیاده استفاده اتملدر. زیرا بو اشاده (یکچیرلرک انقیاد سزلی حسبیله نظام امور دولت مثل اولهرق وکلا ورجال دولت علیه نیز تیر عزل و تبدیل اولنه کلدکلرندن) و یکیدن سرکاره کلنلر (جر منفعت ضمنتده و و بوده لرک تبدیلارینه ابتدار ایتدکلرندن) آنلر دخی (در سعادتده صرف اتمش اولدقلری مباننی در حال اهالی صیرتدن چیقارمق ایچون مظالم و تعدیاته تصدی ایدوب) دولت علیه ایسه ظلم و تعدیلرینه

«له» مالکندن «نیراوه» یاخود «پیلوچرقه» ده اوله سی انب ایندی دیو بسط مقال فسون انکیز ایلدیکی ذکر اولانان مرخصلر طرفندن اردوی هایونه اعلام واستیدان اولمقله مکالمه نك محل مرقومه تحویلی و کیفیت مرقومه نك (له) خطمانی وویوده (کیوسی) به اشارت و تذکیری ایچون سردار اکرم طرفندن مکتوبلر تحریر و ارسال و مومی الیهم دخی سرعت سیر و حرکت ایله ماه مایسک بدنجی کونی «صوریقه» به وصوله استعجال ایلدیلر. پس محل مرقومه وصولرنده ایلمچی مسفوره «طالمان» خطاب ایلوب :

— ایشته مواعده کزدن چندروز دخی مقدم کلینمشدر. هانی طرف آخرک مرخصلری ؟

دیو سؤال ایلدکارنده مسفور تلغم ایله جواب ویروب :

— مسقو ولایتاری بعید محالدر. و مرخصلرک بعضیسی خسته اولمش. بن دخی آقشام و صیاح خبره منتظرم. لکن (باباطاغ) نده ایکن صاحب دولت حضرتلرینک ایکنجی مکتوبینه جواب اولوق اوزره باش وکیل طرفندن بر مکتوب کلشیدی. کیجه طیشاری چیقدم، کانهجه موم دیوریلوب مکتوب مرقوم یانمش. برعیننی ارسال ایچون یازمش ایدم. شیمدی کلدی. اردوی هایونه کوندراسه مناسب اولور، دیو بر مکتوب

واقف اولدینی آنده تأدیبلرنده تجویز تردد بسورمدینی جهته وویوده لرك کیمیسی بر سته سورمکسزین عزل و تبدیل و کیمیسی انواع عقوبته تأدیب و تشکیل اولنه کالدکارینه مینی اول امرده کندیلرینه بر ملجأ تدارک ایتک و کندی ماتلرلدن استانبولده اولان خصما و رقبالری علیه کسب قوت ایتک اوزره کوندن کونه اول طرفده توسع ایتکده اولان (روسیه) نفوذندن استفاده ضمننده روسیه لویه بعض خدمات خفیه عرض ایدرلردی !

ملکستین اهالیسی ایسه فناریلره بیگانه و ملتزم نظری ایله باقوب مظالم

اظهار ایتمکه مومی الهم دخی ناچار اول مکتوب حیلہ مصحوبی اردوی
 همایونه ارسال وینه جوابی مومی الهم وساطتبلہ مسفوره تسلیم اولندقدہ
 همان (له) یا قسنه مرورده بی قرار اولوب بو ائشاده مسقو طابورینک
 دخی (قوداق) طرفلرینه وصولی خبری پیوسته رتبه اشهار اولمشیکن
 دولت علیه مرخصاری بر مقتضای وقت و حال (؟) مسفوره نماشات ایله
 اوچ کون مرورندن سوکره نهر (طورله) بی قارشی طرفه عبور ایلدکن
 سوکره لهلو طرفندن استقبال ایچون (اسلحت) تعبیر ایستدکاری نفراتیله
 بریک باشی تعیین اولوب (اسیفو) نام محلده سالماً آخر عسکره تسلیم
 و بو هیئتده ایلمچی مسفورک طرفندن کله جک جوابنه انتظار ایله
 (صوریقه) دن قرق کون و (له) ولایتنه دخولدن سوکره ذکر اولنان
 محلده دخی اونوز کون مکث و توقیف اولندیلر .

صدر اعظم (ایساجچی) ده قونفره مذا کراتی بکلیوب طور رکن
 آوستریا عسکری مفرزه لرینک تابعیت دولت علیه ده بولنان (اولاح) ده
 ظهور ایستدکاری، بوراسنی ممالک مفتوحه دن عد ایده رک و پرکو
 طوپلامقده اولدقارینی خبر آلدی . (نیه میروف) ده اجرا ایدیلم
 مذا کراتده آوستریا اظهار ایستدیکی صفت توسطی ترک ایده رک عاداتا

واقعه لرندن داغما شکایت ایده کلدکلرندن بشقه بو عصر لرده (مملکتیننه کیدوب
 کلن مأمورین و عساکر دولت علیه دخی کندیلرینه زیاده جور و اذا
 ایلدکلرندن) اهالی مرقومه بتون بتون بیزار و مأیوس اوله رق روسیه
 طرفنه میل ایله آنی کندیلرینه حامی اتخاذ ایتملر ایدی . و الحاصل و و بوده .
 افلرک فنار لیلره انتقالی (مملکتینک خرابیتنه بادی و اهابسنک تغریله نهایت
 دشمن قوجاغنه دوشمه لرینه) مؤدی اولدی .

۱۱۸۲ سنه سی سفر نده (خونین) قلعه سی روسیه بدینه گرفتار اولنجہ
 مملکتین اهالیسی حال فقر و فاقه و ضیرتلرندن اشکنا ضممنده روسیه

مطالبات به باشلادی . روسلر : بحر سیاهده سفائنك سربستی* آمدشدی ایله برابر (قفقاس) انکلرندن اعتباراً (طونه) آغزلینه قدر امتداد ایدن سواحلی ، (بغداد) و (اولاج) ك استقلالنی ایستور . نهمه ایلرده بدل توسط اوله رق (ایزورنیق) ، (بهکه) ، (یکی بازار) ی طلب ایدیورلردی که بواج موقعله (بوسنه) کندی مراقبه سی و امری تختنه کیرمش اوله جقدی . عثمانلی مرخصلری بوتکیفات شدید قارشینده متحیر قالدیلر . متعاقباً آوستریا ایمراطوری اعلان حرب ایدهرک (باساروفچه) معاهده سندن بری شمال طرفلری کندیسنه ملحق بولنان (صربیه) دن ایلریلدی . بلغارستانك شمال طرفلرینه طوغری بیلیوردی . حتی (نیش) ه کیردی . روسلر :

یوقاریده یازلدینی وجهله قریمده تخریبسانده برایش یاپه میور ، بالعمکس قحطدن طولانی کری چکیلیورلردی . روایتسه نظراً کونده آجلقدن بیک ، بیک بش یوز نفر تلف اوایوردی . تاتارلر بوحاربده اوق و قلدیجدن ماعدا سلاحه مالک دکل ایدیلر . روسلرک ایسه طوپ و تفنگلری وار ایدی . مع هذا (باغچه سرای) ی تخریب ایتدیلر . بو

ایمراطوریمچه سی (قترینه) عرض و محضلر تقدیم ایتشلردر . فی الواقع اول اوانده فنارلی بکلرک ظلم و تعدیسیله قترا و مجزله ک حالی یمان اولوب افلاق ایالتنک سنوی وارداتی بکرمی ایکی بوکه و بغداد ایالتنکی اون درت بوکه بالغ اولشکن اکثر میالنگ نه صورتله صرف اواندینی زیرده کی دفتر مصا . رفادن مستبان اولور .

فنارلی بکلر زماننده ایالت بغدادک دفتر مصارفاتی

غروش

جزیه

۵۰۰,۰۰۰

بایرام هدیه سی

۶۰,۰۰۰

انسانه قریم خانی (قابلان کرای) سوؤ تدبیری و حال پیریمی سببیه
عزل اولنورق برینه قالغای (فتحکرای) خان نصب اولندی .

بو هجوم مثنی سلطان (محمودی ایقاز ایتدی . اول امرده صدر اعظم
(السید محمد) پاشایی عزل و کتخداسی (عثمان خالصا) افندی بی اعدام
ایله دی . (بندر) سر عسکری (محسن زاده عبدالله) پاشا مقام صدارته
کچدی . روسلر ، طقسان آلتی کون محاصره و تضییقدن سوکره
(آزاق) قلعه سبیه (اوزی ، قیل برون) قلعه لرینی آلمشردی . (کفه) به
استانبولدن عسکر کونده ربلدی . (بوسنه) والیسی صدر اسبق (حکیم زاده
علی پاشا) ده نمچه یلارک بیوک براردوسینی بوزدی . (ودین) طرفنه کلن
برقولنی ده و دین سر عسکری (عوض محمد پاشا) تپه لهدی . روم ایلی به
تعیین ایدیلمن کوپرلی زاده (احمد) پاشا ده (نیش) ی اللرندن
آلدی .

قیشک حاولی اوزرینه اردو استانبوله عودت ایتدی . حربک
ایکنجی سنه سی ختامه ایرمشیدی . (بکن محمد پاشا) صدر اعظم اولدی .
اردو غیر منتظم ای دیسه ده عسکر چوق ایدی . هر طرفدن کوکالیار
کلیوردی .

	غروش
در سعاده هدا یای خفیه (۱)	۲۵۰,۰۰۰
مقام صدارته تقدیمه	۱۴,۰۰۰
قریم خانک مأمور مقیمه	۹,۲۰۰
خوتین قلعه سی مستحفظلری تعییناتنه	۱۶,۰۰۰
قریم خانته	۴۵,۰۰۰
ایالت جوارینه مأمورینه کلن پاشالره	۱۲۰,۰۰۰
بکک در سعاده کیدوب کلن آدم لرینه	۶۵,۰۰۰

دولتک الک زیاده نظر دقتنه آوستریالیار چارپوردی. ایلك بهارده
 بنه محاربه یه باشلاندى (۱۱۵۰). فقط امپراطور (آلتنجی شارل) ک
 قوماندانلری (والبیس Valbis)، (اسکندروف)، (نای پرغ
 Neipperg) یکدیگرینه رقیب کیلمش ایدیلر، (بوسنه)، (صریبه)،
 شمالی (بلغارستان) محاربه میدانلری ایدی. روسیه لبارده (قریم) ایله (بندر)
 طرفلرینه ایکی اردو سوق ایتدیلر. اول امرده (اور Préocope)
 قلعه سنی ضبط ایتدیلر ایسه ده قریم خانى (منکلی) کرای (کفه) سر
 عسکری (محمد) پاشا ایله متفقاً حرکت ایدرک روسیه نك بر اردوسنی
 بوزدی. روس جنراللری (لاسی) و (مونیک) ده موفق اوله میورلردی.
 مملکت صیجاق اولغله روسلر ایلربله میورلردی. جنرال (مونیک)
 بوراده دنیا ده مثلی کورولمه یین بر وحشتی کندی عسکرلری حقنده
 روا کورمشدر: خسته اولمی منع ایتدی! کیم خسته اولورسه دیری
 دیری کومه جکئی اعلان ایله دی. حتی اردو کاهک جهه سنه برچوقور

غروش

(یاش) ده بولنان اسلام عسکرینه عیدیه	۴,۵۰۰
خسته خانه لرینه	۲,۰۰۰
بکه آمدیه	۱۲,۰۰۰
درسعاده و سائر محالره ایشله یین تاتارلره	۷۰,۰۰۰
بکک ترکیه و روجه کاتلرینک قرطاسیه مصارفی	۱,۰۰۰
سرایک تعمیرات و مفروشانه	۳۶,۰۰۰
سرای خدمه سنک البسه سنه	۴,۰۰۰
مصارفات مطبخ و سائره	۴۰,۰۰۰
سرای خلقنه پاسقالیا بخشیشی	۳۰,۰۰۰
باباسلره و کلیسا مصارفه	۳۰,۰۰۰
بکک خدمتنده بولنان سکبان عسکرینک مصارفه	۳۲,۰۰۰

قازدیره رق یوریمکدن اظهار عجز ایدن اوج نفری ایچمه آندی. نهایت تاتارلرک هجوملریله بیزار قاهره اردوسنی (اوقرایینسا) ایالتی داخلنه چکدی. (بندر) سرعسکری (نعمان) پاشا دخی دشمنی (طورله) نهرینک اوتیه طرفنه پوسکورتدی، بو جهتله روسلر اولجه ضبط ایتدکری (اوزی) و (قیل برون) قلعه لرینی تخلیه ایتدیلر.

شایان دقتدرکه روسلر بو محاربه ائناسنده (آزاق) دکزنده دونانما پیدا ایدرک حتی (قریم)ه کیرمک اوزره (قبالی بورون) ده لنگر انداز اولشلر فقط قبودان دریا (سلیمان پاشا) طرفندن (لوری یورین) نام محله صیقیشدیرلدینی ایچون باتمشلردر.

دیگر طرفدن (ودین) سرعسکری (الحاج محمد) پاشا طونه نك قارشى طرفنه چکدرک (مهاده) و (ایرشووا) طرفلرنده کی نمنجه اردو- لرینی منهزم ایتدیکی کبی (آطه) قلعه سنی دخی محاصره ایدرک فتح ایلدی. پاشا، برای استیمن حضورینه کان جنرال ایله معیننده کی امرایه

غروش	
آزناوود تفنکچیلرینک مصارفی	۲۰,۰۰۰
مهرخانه	۱۵,۰۰۰
بکک قاریسنه یشماق بها و مصارف ساثره سی	۳۸,۰۰۰
	<hr/>
	۱,۴۱۳,۸۰۰

اول تاریخده جاری اولان غروش شیمدیکی صاغ آتجه حسابیله (اون بر) غروشه بالغ اولدیغندن بو کونکی کونده مبلغ مذکور (اون بش میلیون بش یوزللی بریک سکز یوز) غروش دیمک اولوب خیلی بارکران اولدینی مستغنی بیاندر. افلاک حالی دخی بوکا قیاس ایله معلوم اولور.

بر قاقوم کورک، سرکاتینه بر خلمن، اکسا ایتدیگی کبی بر آت دخی احسان ایله مش، اتباعنه ده صره ویرمشدیر. لکن (اوجاقوف) ده عسکر من روسلر طرفندن بیوک بر مغلوبیته گرفتار اولدی. فرانسزلرده پارلاق غلبه لر من اوزرینه ذاتاً مضمزلری اولان توسط تکلیفی بتون بتون میداننه چیقاردیلر. صدراعظم (بکن محمد پاشا) ایله غیور وجسور بر ذات اولدیغندن فرانسه سفیرینی آووده رق (باغراد) قلعه سنک فتیحی لوازمنی ا کاله باشلادی. فقط (۱۱۵۱) ده بر دبره عزل ایدیلرک (ودین) سرعسکری (الحاج محمد پاشا) صدراعظم اولدی. مع هذا صدر سابقک پلانی دکیشدیریلهدی. اردو استانبولدن چیقهرق (ادرنه) ده صدر لاحتیه تسلیم اولندی.

روسارده شالده اوینانان رولاردن قورقغه باشلادیلر: جنرال (مونیخ)، (ساراییا) اوززندن کچرک (اولاخ) و (بغدان) مدخل اولق ایسته. دیکی حالده (اسوچ) حکومتی ایله (فرانسه) آره سنده وقوعه کان تقرب، فرانسزلرک (بحر بالطیق) دونانما یوالاملری روسلری دوشوندیر.

۵۲ — فائده

یکچیری معیناتی — قزغان شریف

قصاب باشلیق — سکیردیم وقعه سی

یکچیریلر م ات، آتمک، بولغور و ساده یاغ ایله ججه کیجه لری پرنج وریلوردی. بو تعییناتدن ضابطانه و نقراته نه قدر مقدار تصادف ایتدیگی ایجه معلوم دکل ایسه ده مشهور نجه لی مؤرخ (مارسیغلی) — که اسیر اولهرق اردوی هاپون رفاقنده بولمشدیر — اون برنجی عصر مجریده هر نقره کونده

بیوردی. حتی (اون ایکنجی شارلی) ك ممالك عثمانیه ده مدت اقامتی
 اثناسنده کی حساباتی کورمك اوزره درسعاده كلن Sinclair
 (سنقلر) نامنده کی اسوچلی بر ضابطی، یاننده مکتوبات محرمانه وار ظنی
 ایله (ساقسونیا) داخاننده (نام بورغ Nambourg) ده روسلر قتل
 ایئتدیلر. اسوچ حکومتی دیون سابقه سنه معادل اوله رق دولته بر قطعه
 قالیون، اوتوز بیک حربه و تفنك یوللادی ایسه ده قالیون یولده غرق
 اولدی. یرینه دیکر بر قالیون ایله اون بر بیک حربه و تفنك و بر
 مقدار اشیا تسلیم اولندی. باقی اون طقوز بیک حربه و تفنك ده
 تعمیری تعهد اولندی. (سنقلر) ك قتلی بتون اوروپاده سوؤ تأثیر حاصل
 ایئدی. چاریجه، قاتلی (سبیریا) یه یوللادی ایسه ده (استقھولم) ده بولنان
 روس سفارتخانه سی کاتبارندن برینك مقتول (سنقلر) ی : (سنی کوزل
 بر قیز سویور، رسمی ایستیور) دیه آلداتهرق فوطوغرافیسنی
 آلدینی، روس قاتلریتنك ده بو فوطوغرافی ایله (سنقلر) ی تشخیص
 ایدوب اولدوردکاری میدانه چیقئدی. اسوچلیلرده تدارکاته باشلادیلر.
 روسلر، آوستریالیلر بو دفعه فرانسلرک توسطنه دوشدیلر.

روسلرک تعرضارندن بوی (له) جمهوری ایله دوام ایندن مناسبتمز
 (فارلوقجه) معاهده سی احکامی محافظه دن عبارت ایدی. حتی جمهوریت

یوز درهم آتمك، آتمش درهم ات، اللبشر درهم بولغور وساده یاغ وجمه
 کیجه لری بولغور یرینه الی درهم پرنج و برابوب اوکیجه (حالوا) دخی توزیع
 ایدلدیکنی یازیور. دیکر مورخ (حامر)ك روایتنه نظراً تعیینات اوقدر بول
 ایش که بوندن لوازم رئیسنك حصه سنه خیلی تمتع اصابت ایلر ایش .

(هزارفن) تاریخنك ویردینکی معلومانه کوره (محمد) خان ثالث دورنده
 مع ضابطان الی ایکی بیک بوقدر بکیچری موجود اولوب بونلرک سنوی لم

مذکورہ طرفین درسعادتہ یوللانان (یوسف زالسکی) نام ذات ایله سکز ماده دن مرکب و (اسوچ) دولتنک ده دخوانی مشعر بر اتفاق نامه صورتہ جواب مناسب ویریش ایدی. اتفاق وعلی العجله عسکر طوپلامق ایچون طرف دولتنن جمهوریتہ اوچ بیک کیسه اقراض ایدلمسی بیله تنکیف ایدیشدر .

بو اثناده فرانسه سفیری (ویل نوو Villeneuve) ده تکلیف توسط ایتدی. درسعادتن آلائی والا ایله چیقمرق اردویہ کیتدی. (الحاج محمد) پاشا، (یکن محمد) پاشادن زیاده مائل صلح کورینیوردی. (بلغراد) یکرچی سنه دن بری آوستریالیلرک اللرنده ایدی. آلمان مهندساری بو قلمه نی ایجه تحکیم ایتشلر و اوروباده الک برنجی بر موقع مستحکم حالته قویمشاردی. اردوی هایون (بلغراد) ه تقربنده سکسان بیک کشیکل بر آوستریا اردوسنک استحکام ایچنده بولندیخی خبر آندی. بزم تاریخلرک بیانہ کوره (۱۱۵۲) ده اردو (بلغراد) ه بش ساعت قاله «حصارحق» نام محل جوازنده آوستریا اردوسیه مصادمه ایدهرک جنرال (والبیس) ایله ساثر امرادن اون قدری یاره نتمش و متاویاً اون یدی ساعت امتداد ایدن محاربه دن سوکره آوستریالیلر طیش استحکاماتی ترک ایله فرار ایتشلر. نتیجه ده یکرچی بیک تلفات و اون

تعیینات بهاسی (۹,۳۰۴,۱۷۰)، طوزوساثر طبیخه بهاسی (۱,۲۰۳,۰۰۰) و اتمک ایله اون بهاسی (۱۵,۰۰۰,۰۰۰) آنچه اولدیغندن اون زمان فیثاثلرینک اوجوزلقی ایله شو آنچه لر نظر اعتباره آلتیرسه تعییناتک بک مکمل اولدینی آکلاشیلیر .

شو معلوماتی ویرن (تاریخ عسکری) دیورکه :
(تعیینات و ارزاق شیمدیکی کچی قونطورا توایله اصناف و نجادن آلتازدی .

بیك قدر اسیر و برمشلردر . آوستریالیار بو حربه پك زیاده اهمیت ویرهرك زرهلی نفراتی تزیید ایتدكلری كبی نهرآ دخی بش قالیون ایله اردوی هایونی طوپه طومشلردی . حربی مشاهده ایله قید ایدن مورخ (صبحی) ، (مهاج) محاربه سنك بش ساعت سوردیكي حالدو بو محاربه نك اون یدی ساعت امتداد ایله مسی . آوستریالیلرك بو بابده وردكلری اهمیته دلیل اتخاذا ایلدور . عثمانلی اردوسی (حصار جق) محاربه سندن صوكره (بلغراد) ك محاصره سنه اعتنا ایدهرك تضییقه دوام ایلدیكي صیرهده فرانسه ایلچیسی ده (یش) دن كلرك وظیفه منی ایفایه باشلادی . سردار اكرم (وارادین) ایله (طمشواز) تسلیم ایلدیكجه مصالحه یه راغب اولموردی . آوستریالیلر ذاتاً قورقورلردی . حتی روسیه دن خارج اوله رقی عقد مصالحه یه روی رضا كوستردیلر . جنرال (نای پرغ) اردو . كاهه كلرك (صربیه) ایله (كوچك اولاحیا) بی ، (ايرشوا) بی حكومتی نامنه و برمی تكلیف ایتدی . استحكاماتی بیقلمق شرطیله (بلغراد) ی دخی اعاده یه راضی اولدی . فقط صدراعظم (بلغراد) ك حال اصلیسيله تسلیمنی تكلیف و اصرار ایتدی . اك صكره (بلغراد) ، (Chabatz) و بزجه (چاسار افلاقی) دیه مشهور اولان كوچك

روم ایلیده بولنان اغنامك « عدد اغنام رسمی » نامیله سنه ده اونده بری آلتیردی . بوندن ایکی اوچ یوز بیك قویون عیناً آریلوب ماعداسی ایچون پاره استیفا اولنوردی . بو قویونلر طاقم طاقم سوق اوله رقی بوتكله میری تعییناتی اداره ایلدیلر و حتی فضلای سی استانبول خلقنك احتیاجنی تخفیف مقصدیله قصابلره ساتیلیردی .

(روم ایلیدن باشنه افلاق و بغداد حصه سنه دخی مقدار معلوم قویون ترتیب اولندیقی كبی آناطولیده كی بعض عشرتلدن ده سنوی یوز بیك قدر قومه مان قویونی جلب اولنوردی . بو قویونلر (اوب) جهتلرنده بر زمانلر

اولاحیائی، (ایرشووا) بی ترک و تسلیم ایدیلک مصالحه اجرا ایدیلدی
 . (۱۱۵۲—۱۷۳۹).

(پاساروچیه) معاهده سنده آوستریانک (صربیه) دن، (بوسنه) دن، غربی
 اولاحدن آلمش اولدینی اراضی کاملاً دولت عثمانیه به انتقال ایتدی.
 (طونه) و (صاوا) نهر لریله (طمشوار) ایالتی طاغلری ایکی حکومت
 آرسنده حدود اتخاذا ایدیلدی.

۲۳ ماده دن عبارت اولان معاهده نامه ده زمانک اطوار اجتماعیه
 و مناسبات اقتصادی سنی معان خیلی نکستلر موجوددر . از جمله اسرا
 حقتده اوتجی ماده ده شویله دینبور :

(مقدما و بو دفعه اولان جنک و جدال اثناسنده طرفیندن اخذ
 و « بککک زمانلرنده » محبوس اولان « میری اسیرلر » بو مبارک صلح
 و صلاح حرمتنه خلاص امیدنده اولوب تاریخ تمسکدن آلمش بر کونه
 دکین باجمله آزاد و اطلاق اولنلر و سائر ناسده و تانار طائفه سننده
 بولنان اسیرلردن دخی نصاری و دینتده اولانلری مناسب وجهله ممکن
 اولان « معقول و معتدل بها » ایله اطلاق اولنلق جائز اوله . و اسیر،
 صاحبی ایله اوزلاشمیوب نزاع واقع اولدقده (حاکم الوقت اولانلر
 مابینلرنده توفیق ایدلر). (اگر ممکن اولماز ایسه آلدقلری بهالری

صایه (سایه؟) اوجاغی اسمیه اولنوب سکره لری سرای ایچون قربانلق قویون
 بسله مکدن باشقه و طیفه سی قالمش اولان سایچی اوجاغنه کتیریلوب اوجه تارده کی
 سرعالرده اوتلادیلیر و سلخخانه لره بورلردن سوق اولنوردی .
 (قصابلره نظارت ایتمک اوزره « قصاب باشلیق » نامیله بر مأموریت رسمیه
 وار ایدی . استانبولده صرف اولنان اتلر کدکلی قصاب دکانلرنده صابیلیر
 و « یدی قله » سلخخانه لرنده کسبلوب علی السحر بار کیرلرله قصاب دکانلرینه
 توزیع اولنلر قی ترخدن زیاده به صابیلر ماسنه دقت ایدیلیر ایدی . یدی قله دن

شهود ایله اشارت) و یاخود (صاحب‌لرینه یمین تکلیفی ایله ظاهر اولدوقده ادا اولنوب اطلاق اولنه) و صاحب‌لری زیاده آقچه طلبی ایله اساری تحلیصنه مانع اولنیه .

(و دولت‌علیه‌نک دخی نیچه مملکتنه وارہ‌جق بیوک ایلیجیسی واروب آنده اسیر آرامق و اطلاق‌لرینه سی ایتمک خصوصاً لرندہ اہتام ایله دکده رجال و ضابطان نیچه، اسلامدن اولان اسیرلرہ تعید ایده لر .

(و آندن مقدم و مؤخر بو ماده ایچون دولت‌علیه طرفندن مخصوص آدمار تعیین اولنمادینی تقدیرجه چاسار طرفندن حاکم اولانلر اساری فقراسنه صاحب چیقوب و بہالرین وجہ مشروح اوزرہ آیر-تلابوب بہالری کندولرہ ایصال اولنق اوزرہ اول مقولہ‌لری سرحدلرہ ارسال بلہ مسلمان اسیرلرینک تحلیصنه سعی و اہتام ایده لر).

تجارته عائد اولان ۱۱نجی ماده دخی زمانک مناقلات تجاریہ‌سنفی ناطق اولغله شایان دقتدر. ماده مذکورده دینیلدور کہ : (ایکی دولتک تجار طائفہ‌سی طرفین ممالک‌کنده آمناً و سالمأ کندو حاللرندہ تجارت ایده لر. مشارایہ روما ایمراطورینہ تابع ولایتلرک تجار و رعایالری ہر قنی ملتک ایسلر برأ و بالاستقلال کندو سفینہ‌لری ایله بحرأ بو کونہ

واعدا «ایوب»، «اسکدار» و «اورتہ‌کوی» ایله خارج سورده ودها سائر مواقعدہ سلخخانہ‌لر موجود اولوب جملہ‌سی قصاب باشینک تحت‌نظارندہ ایدی. جمعہ کونلری سلاملق آلاینک ممری اولان محللرہ تصادف ایدن قصاب دکانلری اوکنہ پادشاهہ کوسترمک ایچون اوزرلری ورقلی قوبون کورودہ‌لری آصلوب ذات بشاہانہ کچدکدن صکرہ قالدیریلہ‌رق برینہ بر قاج پارچہ ات آصلیردی (۴)

دکین معتاد اولان وجه اوزره بایراق و پانته‌سی ایله ممالک محروسه‌یه کیندو حاللرنده کیدوب کلوب آلیش ویریش ایدوب و بو کونه دکین ویریه کلان کمرکلرین ویردکلرندن سوکره بر درلو ریجیده و رمیده اولغیوب حمایه اولنه‌لر و سائر دولت علیه‌ده بولنان مستأمن طائفه‌سینه باخصوص (فرانجه)، و (انگلتره) و (ندرلانده) ملتیرینه اولان مساعدته (روما) ایمبراطورینک تجارینه مبذول و مرعی اولوب بو کونه منفعت و امنیت ایله منتفع و امین اوله‌لر. و (روما) ایمبراطورینک ممالکینه راهی اولان دولت علیه عثمانیه رعایای و تجارینه دخی بو وجهله معامله اولنه. و دولت علیه تجارندن (نمجه) مملکتلرنده تجارت ایدنلر هر حالده محمی و محروس قیلنه‌لر. (جزایر) و (تونس) و (طرابلس) اوجاقلرینه و سائر تنبیهی اقتضا ایدن محلاره تنبیه و تأکید اولنه. من بعد صلح و صلاحک شروطی و کیندولر ایله مخصوصاً عقد اولنان مواده مغایر بر درلو حرکتیده بولنیه‌لر و لب دریا‌ده واقع اولان (اولکون) لو و سائر اول طرفده اولان قلاع اهلیمی دولت علیه‌یه تابع اولان اسکله‌لردن من بعد قورصانلغه چیقیمیوب و تجار سفینه‌لرینه بر درلو ضرر اصابت ایتدیریلیوب و اول مقوله کرک فرفته و سائر

(یکچیریلره ویریلن لحم علی‌الخصوص «یدی قله» سلخخانه‌سی حیواناتی اتلری ایدی. اسکی و یکی اوطه‌لرده بولنان طائفه بکتاشیه‌نک یومی معیناتی ایچون قاج اوقه لازم ایسه بهر صیاح سلخخانه‌لردن حیوانلره بوکلادیوب قطارک اوکنده و آرقه‌سنده بر قاج نفر یکچیری اولدینی حالده بر هنکامه ایله قیشله‌لره کتیریلیردی. بو، ات کلیرکن چارشوو بازارلرده بونلرک اوکندن و یا آزلردن کچمک قطعاً ممنوع اولدینی جهته خلق ایکی طرفه قاجیشیورلردی. حتی (جودت یاشا) تاریخنده شو وجهله محرردرکه :

(یدی قله دن بر معتاد سکیرده‌رک بازگیر ایله ات میدانته لحم کتیرن

«قورسان» سفینه‌لری رفع و قورولمه‌سندن منع اولمهلر . بونلرک نهب و غارت ایلدکاری باجمله اموال و اشیا طرفلرندن استرداد اولنوب ضررلری تضمین ایتدیریله و اسیر ایلدکاری کهنه‌لر دخی اسیرلیکن استخلاص اولنوب بومقوله اشقیانک ساازلره موجب عبرت اولمغیچون شرعاً لازم کلان جزالری ترتیب و محکم حقلرندن کلنه .

عجمه‌لیلر بو معاهده‌ده تجارت نامنه اوله‌رق بزدن شوپله بر امتیاز آلدقن ماعدا (۱۲) نجی ماده ایله آئیده‌کی فائده‌کی استحصالیله مشلردر :

(عجم تجارینه دخی بووجه‌له قرار ویریلشدرکه «روما» ایمپراطورینک رعایایی بالاده تحریر اولنان کومروک اوزرینه نهر «طونه» و دولت علیه‌نک اراضی‌سندن عجم مملکتته واروب تجارت ایللری جائز اوله . و عجم تجارینی دخی «روما» ایمپراطورینک اراضی‌سندن دولت علیه مملکتلرینه کالدکارنده و عجم مملکتندن دولت علیه اراضی‌سندن «روما» ایمپراطورینک مالکته ورود ایدن عجم تجاری یوزده بش اولقی اوزره

«سکر دیم اوسته‌سی» «حکیم اوغلی» سمتنه کله‌کده بربر ناوان بالتصادف ایلریدن ظهور و بلاشعور، حیوانلرک اوکنندن مرور ایتکله معاذالله اوغوری کسدک دیه اول اوغور سیز - بو یاره اختیارک اوزرینه هجوم و حواله نازیانة ضرب و شتم ایتدیکنه قناعت ایتوب آیانی آلتنه آله‌رق باشته تکمه ایله اورمقنده اولدینی حالده ییاره اختیار دخی : مسلمان یوقی ؟ دیه فریاد و فغان ایله اوراده ساکن اولان «حکیم اوغلی علی» پاشا حقیدی و «سعدالله» بک امامی و «حاجی صالح» نام چوقداری و «حکیم اوغلی علی» پاشا جامعی امامی : (بو آدم بیلدزلک ایله یکمیش ، آرتق یتر ، واز کیکیز) دیه‌رک رجا صورتیه ییچاره‌ینی تخلیص ایتک ایسته‌مشلر ایسه‌ده اوسته ایله رفقایسی آنلری دخی شتم غلیظه ایله

(ورقیه) تسمیه اولنان کومر و کلبنی ادا ایلدکارندن سوکره بزدلو
بهانه ایله زیاده نسنه تکلیف اولمیه لر .

مصالحه نامه ده (عثمانلی ایمراطورلغی) ده شو صورتله تجرید و تعیین
اولونیور :

(مکه مکرمه) و (مدینه منوره) و (قدس) شریف و مبارک
خادم و حاکمی و حسرة الملوك اولان بلاد ثلثه معظمه که (استانبول)
و (ادرنه) و (بروسه) در ، آنلرک و (شام جنت مشام) و (بغداد
دارالسلام) و (مصر نادره العصر بیهمتا) و کلباً (عربستان) و (حلب

اورته قصابی ات کتورن بار کیرلر سکیردم سکیردم
باش چاوشی اوسته سی

شہبا) و (عراق عرب و عجم) و (بصرہ) و (حسا) و (دیلیم) و (رقہ) و (موصل) و (شہرزور) و (دیاربکر) و (ذوالقدریہ) و (کوردستان) و (کوردستان) و ولایت (ارضروم) و (سیواس) و (آذہ) و (قرمان) و (وان) و (مغرب) و (حشر) و (نونس) و (طرابلس شام) و (فبرس) و (ردوس) و (کرید) و (مورہ) و (آق دکیز) و (قرہ دکیز) جزایر سواحلی و (دیبار آناطولی) و (ممالک روم ایلی) و خصوصاً السکات تاتار و (دشت قبچاق) و (ایلات) تاتارہ دائر اول حوالیلرده واقع عموم صغناق و ولایت (کفہ) و اطرافندہ واقع جملہ اویماقان و مضافاتیہ دیار (ہوسنہ) و (صرب حکومتی) و آندہ اولان قلاع و حصون و بلاد (آرنودلیق) و بالتام ممالک (افلاق و بغداد) و تعریف و توصیفدن مستغنی نیچہ بقاع و بلدانک پادشاہ کشور کشاسی . . .)

لیکن روسلر، یتیم سکاگان بیگ کشیک بر اردو ایله (پروت) نهرینی آشدیلر . جنرال (مونیخ) . (بندر) سر عسکریتک مدافعاتی زورلیوردی . (استاوجانا) دینلان موقعده (اوزی) والیسی (کنج علی) پاشا یا کلش حرکت ایدهرک بوسستانجی نفراتی تحت محاصرده بر اقدیرمغه سبب اولدی . کندیسی ده فرار ایتدی . بو خبر ، اردونی

تکدیر ایتلمله دوکوشمکه باشلامشدر . بونک اوزرینه کویا قیامت قومیش ویلیدیلر بره دوشمش کبی آلمش قدر اوجاق سکاگلری اوستلر بالاجتاع سکاگان باشیہ واروب مرقوم اماملر ایله موجوداردن اشکا و لاجل المرافعه «آغا قیو» سنہ احضارلرله اعداملری استند اتماری اوزرینه سکاگان باشی دخی (بونلر علیادندر ، بوخصوص نیم عہدہمدن - حدر) دیوا اعتدار ایلدکده سکاگان باشیہ خطابا : (صوکنی صای ، شیمدی بہ . سن بش یوز نفرمنی اولدوردک . الیت بونلری ده اولدورمه لیسک) دیو مرقولرک صلب و اعداملری خصوصندہ اصرار و اولدینی صورتده ایقاظ فتنہ قیام ایده جکلری اشعار

رجعت‌ه مجبور ایده‌رک روسار (خوتین) قلعه‌سنه کیردی که بو قلعه ،
(بغدان) ک آناختاری ایدی. رومانیا لیلر، جنرالی « مستخلص » نامیه
قارشیلادیلر . (باش) شهرینک قپوسنی آچدیلر . روسلرک پیدشدارلری
(طونه) یالیرنده کوروندیلر .

نمیچه ایمپراطوری (آلتنجی شارل) بو خبری آلتجه عقد ایتمدیکی
معاهده‌دن طولانی نادم اولدی. حتی دونمک فکرنده بیسه بولندی .
صلاحیتی فوقنده ترکره مساعداتده بولدیغندن طولانی قونت دو
(نای برغ) ی حبس ایتمدی . فقط روسلرده بو آقینلرندن استفاده
ایده‌مدیلر . چونکه آوستریالیلر کندیلرندن آیرلمش ، اسوچیلیر تدارکاته
باشلامشیر ایدی، بونک اوزرینه روسلرده (بلغراد) ده عقد مصالحه‌یه
راضی اولدیلر . روسیه چاریجه‌سی، فرانسه سفیری (ویل نووی) وکیل
مرخص تعیین ایتمش ایدی . ۱۵ ماده‌دن عبارت اولان بو مصالحه
مقتضاسیجه :

۱ — آزاق قلعه‌سی بالکلیه هدم اولنوب (۱۱۱۳ - ۱۷۰۰) ده
تحدید اولنان حدودی ایله ایکی طرفک تصرفدن اخراج اولنهرق بین‌الدولتین
خخلی و فاصله قلعه‌سی ، بوکا مقابل (تن) صوبی اوزرنده‌کی (جرقاسکی)

ایله‌کلرندن ناشی آغای مومی‌ایه کندوسنک عربی لازمه‌ حالدن اولدیغنی باب
غالی‌یه آنها ایتمش و آغا عزل اولنهرق اماملر ایله چوقدارده بلا موجب شرعی
آغا قپوسنی جوارنده‌کی تاجخانه‌ده بوغدیریلوب نعلشلی دریاه آتیمشدر .
(تعیین اتلری قشله قپولرینه واصل اولنجه قصابلرک بری کیلمش
قوبولردن برینی قوجاغنه آله‌رق قشله‌نک ایچ طرفنده قائماً طورور ، سکریم
اوسته ونفرلری دخی قیشله‌نک اورتیه‌سنده‌کی میدانک دیکرجه‌تمده حاضر اولورلر .
ایشته بو زمانده « باش چاوش » قیشله میدانده هر زمان کلبانک چکمدیکی
بوکسک طاشک اوسته چیقوب وایکی قولنی نیاز بکتاشیان اوزره کوکسنه
باغلابوب برکلبانک چکمدکن صکره :

آطه‌ستنده روسلرک، (قوبان) حدودینک (آزاق) سمتنده عثمانیلرک برر قلعه انشا ایتمک، صلاحیتلری اولسی، روسلر طرفندن (طیفان) قلعه‌سیله تکرار آزاق وقره دکزده کی انشا اولنماسی .

۲ — بیولکوکچک (قبار طای) دینلین (قفقاسیا) ایالتلرینک سرپرست قالمسی، یعنی نه‌دولته ونه‌ده (روسیه) یه تابع اولیوب فاصله اوللری .

۳ — روسیه‌لو رهبانک (قدس شریف) وسائر زیارتگاهلره وارمه‌لری جائز کورولسی، بوللردن جزیه وویرکو آلتنماسی .

۴ — موسقو چارچیه‌سته (ایمپراطور) عنواننک اعطاسی . (۱) ودها بعض مواد متفرعه قرارگیر اولش . فقط روسیه‌نک لهستانده عسکر بولندرماسی حقنده (پروت) معاهده‌ستنده مندرج ماده‌قاله آلتنمیشدر .

فرانسه سفیری ایکی حکومتله مصالحه‌یه موفق اولدیغی جهتله استانبوله عودتنده حقنده التفات شاهانه واقع اولدی . (ویلانوو) بو وسیله ایله قاپیتولاسیونلری طویلایوب بر تجارت معاهده‌سی شکلنه

— حاضر اولک آغالر، ات کلدی، بیلدک، بیلمدک دیمه‌یکیز . اوسته‌لره کزی کوردکده بشتاللری چویریکیز . هایدی بابام هایدی .

دیه بر صیحه ایدر ایتمز آتی قانغنه آماده اولان سکر دیملر برصیره و بر جمله آتی قوجاغنده طوغنده اولان قصابه طوغری سکیردوب التی کیم اول اورورسه بومسابت صرقوم ایچون عادتاً برقلعه فتحنه معادل موجب مقضرت

(۱) ایلك دفعه اولق اوزره ایمپراطور عنوانی اسوچ محاربه‌سی ختامنده یعنی ۱۷۲۱ سنه میلادیه‌ده (فلاندا) ده واقع (نیشاد Nystad) ده وقوع بولان و روسیانی بالظیق دکزیننه صاحب ایدن معاهده صوکنده موسقوستانوسنی و سن سینودی طرفندن دلی (پترو) یه اعطا اولنمشدی . مشارالیه بو عنواندن ماعدا (بیوک) و (وطن باباسی) عنوانلری ده ویریلش، ختام محاربه‌ده (پترسبورغ) ده بر هفته شنلک ایدیلش ایدی . بیوک (پترو) بو شنلکارده بر تخت روانه راکب اولدیغی حالده تبعه‌سنک صحت و سعادتنه باده‌نوش اولش و ضیافتده ماصه اوزرینه چیقازق دانس ایتش ایدی .

قویدردی. فرانسه نك منافع تجاریه سی تزید ایدیلرک قاتولیک مؤسسات روحانیه سنك یکیدن فرانسه نك حمایتنه وضع و لاتین راهبلیرتك (قدس) و (فلسطین) ده مقیم اولدقلری معابد و سائر نك عهدهلرنده ابقاسی قرارلاشد برلدی. (ویلنوو) امور خارجه ده کی مهارتی بو صورتله اثبات ایتدی. بو کونکی کونبتون اورویانك ترکیا ایله مناسبات دیپلوماتیه سی تعیین ایدن بویه بر مجموعه امتیازات وجوده کتیردی. یعنی بتون آوروپا بو مجموعه معاهدات ایله تجارت و سائر خصوصنده قازاندینی حالده عثمانلیلر بالعکس مرور زمان ایله مضرات سیاسییه اوغرا دیلر. (۱)

والحاصل بو حربك نتیجه سی نه (آوستریا)یه نه ده (روسیه)یه مفید اولدی. یالکمز (فرانسه) عقد مصالحه یه توسطندن طولانی دیپلوماسی نقطه نظرندن قازاندی.

بو ائاده بنه (ویلنوو) ک توسطیله (اسوج) حکومتی و دولت عالیله آره سنده (روسیه)یه قارشی براتفاق عقد ایدیلدی که دولتك برخرستیان دولتی ایله عقد ایتدیکی ایلك معاهده بودر. بو اتفاق روسلرک خوشنه

بروقعه اولدیغندن سکیردیم نفراتندن ایکیسی درحال حریفک قولتوغنه کیرهک برطور مخصوص ایله قیشله سنه کتوزرلردی که بو ادمان و مسابقه طاقه مرقومه ایچون وظائف اصلیه دن معدود برحال ایدی.

قرغان :

یکیکجری عادتلرندن بری ده چوریا طاقیتنه نك بر صورت مخصوصده اجرا اولمسی ایدی.

(۱) له الحمد حکومت حاضره نك سی و اقدامی ایله بو مضرت وطنزک اوزرنده رفع اولمقده در.

کیتهمدی. حتی روسیه سفیری (ویش ناخوف) بر طرفدن رئیس الکتاب اولان ذاته، دیگر طرفندن ده (ویلتوو) رشوتلر تکلیف ایدمک بو اتفاقک منع عقیدینه جالیشمشدر.

ختم مصالحهده اسپانیا طرفندن (قوالیبرا پوزوفیانا) نامنده معتبر بری کلهرک بر معاهده تجاریه عقد اولمش و مومی الیه سفیر اولمدینی جهتله صدراعظم حضورنده احرامه دیز چوکوب اوطورهرق کندیسنه یالکیز بر قهوه اکرام ایدلشدر.

موسقو جاریجه سی (آنا Anna Ivanovna) قالدین اولغاه ارسال اولنه حق نامه هایونک سفیر (امنی) پاشایه حضور پادشاهیده تسلیمی جاژ کوریلهمیهرک (!) صدراعظم سراینده ویرمش و سفیر مومی الیه دلیل و کولیلیر نفراتنک هیئتلی و اوج یوزدن زیاده آغلاری ویدی عدد (کوموش قالقان) و (آغر رخت و بساط) ایله مزین بدک آتلی و مرتب (مهترخانه) سیله حضور پادشاهیدن کچمشدر.

بو ائنده استانبولده آیارجه یاغموور و قار نزولندن وفورطنه لردن ناشی غلا حاصل اولمش و بونی فرصت اتخاذا ایدن حشرات باختلال چیقارمورق دکاناری یغما، بعض کسانا قتل ایله اورته لنی ولولهیه ویرمش ایسه لرده دفع و تنکیل ایدلشدر.

در سعادت محله لرینک محافظه سی ایچون مواقع متعدده ده بولنان (قره غول) و پاخود (قوللق) لردن بر ویا برقاچنه یکچیچی اورته لردن مقدار کافی نفرات مأمور ایدیلدی. هر صباح بونک ایچون (باش قره قوللقچی) نامنده اولان ضابط بریبوک تیمور جوربا کچه سنی حامل اولدینی حالده اوکه دوشهرک وایکی نفر قره قوللقچی جوربا قرغانی طاساقدقلری صیرینی اوموزلرینه آلدرق ضابطک آرقه سندن کلرلر، اورته لرینک قولقلرینه اوغرادقلرنده مذکور قولقده کی نفراته کافی اوله جتی درجه ده جوربا براقوب باشقه قوللغه کچرلردی.

نمجه ایپراطوری آلتنجی (شارل) ایله موسقو چاریچیه سی (آننا)
 بو تاریخده (۱۷۵۵) وفات ایده رک آوستریا ایپراطورلنی مقامنه (ماری
 تهرز) و روسیه چارلغنه ده هنوز بشیکده بولنان اوچنجی (ایوان)
 قعود ایله دیلر . چارک چوجقلنی حسبیلله او زمان روسیه ده صاحب
 نفوذ اولان (آلمان) فرقه سی دوق دو (قوورلاند) ی یعنی (بی رهن
 Biren) ی نائب حکومت تعیین ایتدیر دیلر . چاریجه (آننا) بیوک
 (پترو) نک و صیدلرینی ایفاده بیوک بر غیرت کوسترمش ایدی . روس
 خاندان ایپراطوریه سی (۱۷۳۲—۱۸۴۵) تاریخندن بری (موسقوا)

قوللق اوکنده
 اوطوران یککیچری
 جورباجی
 یماغی
 سراج
 علوفه کتورن
 سیلجی
 یککیچری

دن (پترسبورغ) . نقل ایتش و بوراسنی پای تخت ایدیش ایدی . فقط
بر مدت صوکره ظهور ایدن بر اختلالده نیابت بیوک (پترو) نک قیزی
(الیزابت Elisabeth) نامنده کی عیاش ، سفیه ، مسرف بر قادیسک
النه دوشدی .

اون بش سنهدن بری دیوان ترجمانلغنده بولنان ((آکساندر)
جاسوسلغی ، مذاکرانده سفرای اجنبیه مکالماتی تحریر ایدره رک (باغراد)
ده عقدا ایدیلن (نمجه) مصالحه سی تمسکنک تحریرنده اهاقی اولدینی تحقق
ایتمکله قتل و اموالی مصادره ایدیلدی . دولت بو نوع ترجمانلرک
بوزندن چوق دفعه ضرر دیده اولمشدر .

چوربا کتورنلار اوکنده قره قولقچی نفرلری بقلوا آلابندق عودت ایدن نفرلر
کیدن چورباچی

ایران سفری

سلطان (محمود) استانبولده ظهور ایدن برایکی اوفاق و قعنه اختلا-
 ایدهده مسامحه سی کورلدیکی بهانه سیله وزیراعظم (الحاج محمد) پاشانی عنزل
 و یرینه توقیعی (احمد پاشا) بی نصب ایش اییدی. ایران سفیری (حاجی
 خان) اوچ بیك توایی و اون فیل و سائر مجوهرات و اقمشه
 نفیسه دن عبارت هدیه سیله کایوردی. مومی الیهک بو درلو کلیشی سو
 تأثیر حاصل اییدی. بوسوؤ تأثیر (نادر) شاهک دبدبه و داراتی کوسترمک
 املیله بویله بر سفیر یوللادیغندن نشأت اییدیوردی. صدراعظم سفیرک
 رهگذارینه تصادف ایدن ولایاتده مثل کورولمه مش دنیله چک درجهده
 عظیم استقبال آیلیری ترتیب ایستیردیکی کبی استانبوله ورودندهده

اوجاغک مقدس بر قزغانی دها وار اییدی که مذکور قزغاندن (حاجی
 بکتاشی ولی) نک چوربا پیشبردکاری اوجاغه معتقد اولدیغندن بیر مشار الیهک
 یادکاری دیه قزغانی تقدیس و مذکور قزغان بولندیغنی مخلدن قالدیریلوب یرینه
 بوقوغه صو دوکیلور ایسه دنیا آلت اوست اولور دیه اعتقاد ایدرلردی. بو
 قزغانه دخالت ایدن جانیلر اوجاغک حمایه سنی قازانمش دیک اولدیغنی کبی فترت
 وقتلرندهده اطرافنه طوبلانهرق مشورت ایدرلردی.

۵۳ — فأنده

روسیله چاری بیوک پتروونک وصیت نامه سی

۱ — عسکری داغما حربه آیدیدیروب جنک آور طومتق ایچون روسیه

(اسکدار) دن حین مرورنده طوبلر انداختی و چکدیریلره مهترخانه لر وضعی صورتیله مراسم احتشام پروری اجرا ایتدیزمش، سفیری (ایوب) طرفنده کاش (کرکی) چفتلکننده اقامه ایله مش ایدی [۱]. سفیر مومی ایله صدراعظم ایله وقوع بولان ملاقاتنده عادات جاریه دن اولوب طرف

ملتنک بر محاربه مهاده حالنده بولنسی، فقط امور مالیه نك اصلاحی ضمنتده بر آرهلوق عسکره میدان استراحت کوستریلیر ایسه ده ینه متعاقباً اردولرک تنظیمیله آن بان مجومه وقت مساعد کوزه دلسی وشو صورتله روسیه نك تزاید قوت و توسیع منافی ضمنتده وقت صلح و آسایشی حربه و امر حربی صلحه بر وسیله قوه اتخاذ ایلمسی.

۲ — هنکام محاربه ده اورویانک اک معلوماتی بولسان ملل و اقوامی

[۱] بو رسم قبول بوآنه قدر کوروله مش مراسم غربیه دن اولقله (تاریخ صبحی) دن عیناً نقل ایدیلدی:

(بر معتاد قدیم دیوان هایون ترتیب و تزین اولوب ابتدا اورته قیو داخلنده دیوانخانه یه وارنجه اصطلل عامره مالوکانه دن یکباره الماس و یاقوت ایله مرصع رخت و بساط و مجوه قاقان و خطوسلو و اینجو ایشله مه، سیم دیکمه و آغیر کسمه و یکرمیدن زیاده خیول زرین لجام و برطاقم دخی صوم صیرمه کسمه و آلتون رختلو بارکیر دلکش و خوش خرامدن هر بریشه مجوزه لو بدکیرلر عنانکیر آرام اولوب و آنلرک فوقنده پیکر و صولافر کندور لره مخصوص یالیزلی سیم طلاس و قنطوره و سرغوج و دیبا قفتانلر ایله صف بسته قیام و آنلردن ایلورده کدکلو متفرقه کافی و صاغ جانینده اون بیکدن زیاده درکاده عالی یکچیریلری و قرق ایلی مقداری قوفه و سپورکه لوچور باجی آغالر و دارالسعاده یه وارنجه سپاه و سلحدار آغالری و باب مرقومک خار. جننده درگاه معلا یکچیریلری آغالری و صاغ جانینده آلتمش نفر سراسره قیو سمور کورکار سیم عضالی قیوچی باشی آغالر و قبه آلتنده صدراعظم و قبودان پاشا و دفتر دار افندی و بالجله ارباب دیوان علی الترتیب جالس مسند احترام اولوب و سائر اسباب دارات و احتشام دخی کانیینی آماده و انعام اولندیینی ائنده بر معتاد سابق سرهنکان دیوان ایله ایلیجی

صدراعظمیدن ویرلمش اولان خلعتی کییمه دی. تاریخلر مزمو می الیه (رعونت طبع) اسناد ایدرلر. دولت (اوزی) والیسی (نعمان) پاشایی آناتولی والیسی نصب و (ارضروم) طرفلرینه او امرشیده اعطا ایدرک عسکر تحشیدی ایچون او امر مؤکده ارسال ایلوردی. سفیر حضوره

میاندن ضابطان عسکریمک و اثنای صلحه دخی ارباب علم و معارف جلب و دعوت هر گونه اسباب ممکنه ک صرف و اجراییه ممالک سائرته ک منافع و محسناتدن روسیه ملتی استفاده ایتدیرمکه برابر کندی مملکتته مخصوص اولان محسناتدن دخی نسته ضایع ایتدیرلمک صورتلرینه اعتنا اولنسی .

۳ - اوروپاده جریان ایدن کافه امور و مصالحه و اختلافات و منازعاتی

مومی الیهی دعوت و احضاره مأمور چاوش باشی آغا دخی حالا اقامت اوزره اولدینی چفتک مذکوره واروب طرف جهان پناهیدن دیوان رختی و عبابی ایله مزین اسب خوش خرامه سوار و معیتنده اولان خانلر و سائر اتباع و آدملری دخی راکب خیول مستعار اولوب آت میداننه ناظر مهترخانهیه قریب کلدکلرنده ادای نماز صبح ایچون محل مرقومه نزول، بعده آندن دخی وقت و زمانیه حرکت ایتدیریلوب طور مستقیم عثمانی اوزره یکچیری جوربایه شتابان اوله جقلری زمانی تخمیناً اوزته قیوده آتلرندن بعدال نزول درون سرای هایونه قدم نهاده دخول اولوب منتصف راهه کلدکلرنده علی الغفله اون بیکنن متجاوز یکچیری دلورلری جوربایه طوغری قادمه جینان شتاب و سرعت اولغله (صدمات پای هولناک یکچیریان و مهابت ترتیب دیوان) دن ایلی و آدملری متلاشی و هراسان اولوب صورت توقف اظهار ایتکیکن یه چاوش باشی آغا دلالتیه رهباب سمت دیوان اولندی .

پس خان مومی الیه آرقه سنه یه طائفه سرخسرا نه (؟) مخصوص دبیاه قاپلو فقط زغره سی سمور، زانوسنه یتیشمز بجمانه کورک و باشنه بر ذراع مقداری کلاه مولوی یه مشابه سرپوش اوزرینه بر صوم صرمه لو یشلی دستار پریشانی مثللو طولایوب و بر طرفه بر تاج خز قیاره نسنگله مصنوع سرشوج شکلی بر نسته طاقمیل و اصابت عین بیگانه دن مولایه صیغتمش هیئت اعجوبه نما ایله اطراف راهده اولان تماشایانه فیهقه فرما (؟) اوله رق دیوان خانه به تقرب

قبول کوئی کوردیکی دارات و احتشامدن دیلی طوتولهرق یالکز «شاهم»
دیه بیلمش ایدی .

دولتجه (نادر) شاهک مقصدندن شبهه ایدیلهرک و اولجه عقد
ایدیلن مصالحه تک تصدیق نامه سی کتیرمدیکی جهته سفیرک تعلیمندن

و خصوصیه شدت تقریبی سببیه بلا واسطه استفاده اولنه بیلن آلمانیا ممالکی
وقوعاته فرصت دوشدکجه مداخله و وضع ید ایدلسی .

۴ — لهستانه اختلالات داخلیه و محاسده دائمیه القابیله تفرقه ایصال
اولتیق و کبار ملتی آغجه قونیه له جلب ایتمک و حکومت مجلسلرنده کسب نفوذ
ایدوب قرال انتخابی خصوصنه مداخله ایده بیلیمک ایچون (رشوت) اصولی

و دخول ایله دیکي ائساده جناب و زارت پناهی دخی دو اتدار او طه سی تعبیر
اولنور محلدن تشریف مقام صدارت ایتمکله (ایلچی مومی الیه اجرای مراسم
زمین بوسیله) رعایت ایدوب ادعا ایله دیکي وزارت پایه سنه بناءً نشانچی موقعته
اجلاس اولندقدن سوکره دیوان هایون قوریلوب ارباب مصالحک عثیت
مصلحتی رؤیت و بعده رسم قدیم اوزره بسط خوان نعمت اولنوب هر سقره یه
هر طبانی طبقر ایله آلتش نوع اطعمه نفیسه ترتیب اولتمنن خان مزبور ایله
(اغوز علی) خان صدراعظم حضرتلری سفره سنه و رفقاسی اولان خان ووقعه
نویس قبودان پاشا سفره سنه و بر قایج معتبر آدملری دخی دفتر دار افندی
سفره سنه او طوروب بعدالطعام آیین مستدم عثمانی و شوکت و شکوه صاحبقران
قینی سیر و تماشا ایچون اوتهدن بری جای آرام سفیران اولان اسکی
دیوان خانیه نقل بالمکان و بو ائساده جناب پادشاه کردون غلام و شهنشاه
اسکندر توان حضرتلری دخی عرض او طه سنده واقع تحت عالی بخت خسره
وانه لرینه شرف بخشای شوکت و احتشام اولقاه ابتدا صدراعظم حضرتلری
وزیر مشارالیه تعقیباً قبودان پاشا و یکچیری آغاسی حسن پاشا حضراتی و دفتر
دار افندی و رئیس افندی و سایر عرضه گیرسی معتاد اولانلر حضور هایون
ملوکانه یه وضع ناصیه عبودیت و بعده ایلچی خان مومی الیه دخی (اغوز علی) خان
و رفقاسی اولان خان ووقعه نویس و اعیان و اتباعندن بر قایج نفر معتبر لر ایله
رخسوده خاکبای حضرت پادشاه جم حثیت اولوب شاهی طرفندن افاده یه

دخی بر شی آکلاشیلیمیهرق «نامہ بر» عنوانیله خواجگان هایوندن سابق
 مایله تذکره جیسی (منیف مصطفی) افندی ایله استانبول مقاطعه جیسی
 (نظیف مصطفی) افندی ایرانہ سفارتله یوللانندی . مع هذا مذهب

قولانغق و روسیه طرفدارای اولانلری آتخاب و اجلاسه دسترس اولندقدن
 صکره دخی حمایت و صحابترلی ایچون درون ممالکه روسیه عسکرخی ادخال ایله
 بتون بتون تمکن واقامه و وسیله و فرصت دوشنجه قدر اورالرده عساکر
 مذکورہ فی مدت مدیده اقامه سی اولغق و بوحالده هم جوار بولنان دولتر

مأمور اولدینی کلامی تقریر و بیانہ مساعدت علیہ ارزانی قلندینی مقدمه کندویه
 نهم اولتمشیکن مهابت شکوه و شوکت سلطنت ، قوت ناطقه سنه باعث
 فتور و لکننت اولدیغندن ناشی حرف واحد تکلمنه عدم قدرتی نمایان و
 (شاهم) گفتارندن غیری به لب جنبان اوله مدینی مشهور ارباب دیوان اولغله
 نامہ و هدایای شاهی بعدالتسلیم اشارت حضرت صدراعظم ایله عرضدن
 رجعت ایتدیریلوب ینه اورته قویه کلدکده ذکر اولنان یکچیری نقراتک
 زحماندن ناشی خروجه امکان اولوب بر ساعت مقداری محل مرقومده
 توقیف ، بعده طرف ملوکانه دن عطیه و احسان اولنان رخش خوش خرامنه
 سوار و ضربخانه مقابله سنه کلدکده کدک زحام ارباب دیواندن حرکت قدر
 یاب اوله میوب صدراعظم حضرتلری بر قاعده قدیمه مکمل آلائی و دارات
 ایله پیشکاهندن کدران اولنجه محل مرقومده توقف و آرام ایله دکدن صکره
 خانه سی جائینه . . .)

ایشته بودرلو چوقجه کوستریشلر زمانک ساخته دبدبه و داراته و بردیکی
 اهمیتی و امور دولتک عاقلانه و احتیاطکارانه تمثیتی ایجابات سیاسی دن ایکن
 تعظم و تفوق نامنه اوغراشدینی جهتلری ارثه ایدر . سفیرک دیلی طوتولهرق
 یالکز شاهم دیشی خوف و حیرتدن دکل احتمالکه اوغرا دینی نابجاقهارتدن
 متولد ایدی . تا (بغداد) دن استانبوله کلنجه به قدر بولرده کوردیکی نمایشلرکم
 بیلیر نه قدر غریب ایدی ! (فتار باشه) سنده یمک یمدیکنه و حضور صدر
 اعظمیده خلعت کیمه یکنه باقیله حق اولورسه حضور پادشاهیده سوز سوبله
 مه مننی باشقه بر معنایه حمل اتمک اقتضا ایدیوز .

(جعفری) نك بشنجهی مذهب اوله رق طرف دولتدن عدم قبولی جهتیله (نادر) شاهك مخصوصانه باشلايه جنی حس ایدیلدی. حتی اوغلی (شاه رخ) میرزانك (کنجه) و (روان) طرفلرندمه تدارکاتده و کندیسنك (لژی) دینیلن طاغستانلی بر عشیرت خلقنك تأدییه او طرفلرده حرکاتده بولندقلری خبر آلیسوردی. دولت دخی بونك اوزرینه قییداته باشلادی. بو حالی فرصت اتخاذا ایدن روسیه سفیری (آزاق) قلمه سنك هدمندن و تحدید حدود مسئله سندن طولانی مشکلات چیقا ریوردی. نهایت «روسیه خاندانه» (ایمپراطورلق) لقبنك طرف دولتدن قبولی صورتیه مصالحه تمسکارتنك تعاطیسنه موفق اولدی. حتی (حکیم علی) پاشا صدارتسده شاهك دولت علیه وزیرتبه سنده بر سفیر کوندردیکی حالد کندیسنه آندن آشاغی رتبه ایدی آدم یوللاندى بی بهانه یله سربستی تجارته اذن و برلسی، کعبه معظمه اورتوسنك بالناوبه کندی طرفندن دخی یایدیرلسی. (مذهب جعفری) نك طانیلمسی، جعفریلره مکّه مکرمده نمازگاه تخصیص ایدلسی کی تکلیفاتی ورود ایتدی. قبول ایدلمدیکی تقدیرده اعلان حرب ایدیه چیکی دخی بیلدیر یایوردی.

طرفندن مخالفت کوسترله کده بونلرک موقه اسکانی ایچون ایستانی مقاسمه ایدره ک سکره دول ساتره به و بریلن حصه لری کرى آلقه فرصت کوزه دنك خصوصاری.

۵ — اسوجولونك ممالکندن ممکن اولایا بیایدیکی مرتبه زیاده بر ضبط اولنوب استکمال معلومیتنه بر بهانه تدارک ایچون روسیه دولتی علیه ابتدا اسوجولونك اعلان حرب ایله هجوم ایلسنی ایجاب ایتدیرمکه سعی و بونك ایچون اسوجولوی دایماریه لودن و دایماریه لوی اسوجولون تیرید و تبعید ایله پنلرنده مایه اختلاف و رقابتک دوام و بقای اسبابنه صرف مساعی و اهتمام اولتسی.

۶ — روسیه خاندان ایمپراطورینك دائما آلمانیا حکمدارانلی خاندانی

بونک اوزرینه صدر اعظم (احمد) پاشا ریاستندہ انعقادیدن مجلس مشاورہ
اعلان حربہ فرار و بردی. فقط پاشا بر قاج کون سو کرہ عزل اولنہرق
(ایران) سرعسکری نصب اولنان (آناطولی) والیدی (علی) پاشا مقام صدا -
رتہ سجدی. بواشادہ استانبولده بک چوق اراجیف انتشار ایدیوردی.
حکومت خلقلک قهوجانہ و بربر دکانلرندہ ترجمہ منی، مسیره لردہ تترہنی
منع ابتدی .

کتم حقایق ابلہ مشغول اولان حکومتلردہ بو نوع تدابیر اتحادی
اصولنددر .

آزادہ کی اختلاف حکومت عثمانیہ نیک (مذهب خامس) ترکیبیدن
احتراز ایلہ سی ایدی. (نادر) شاه ایرانده سب اسباب فضیحه منی قالدیر -
دینی کچی (متعه) و (انکار مسح) مسئلہ لیلہ خلاف شرع شریف
و ائمہ ازبہ اقوالندن خارج سبیلرکده ایکی طرف علماسنک مباحثہ
و مشاورہ - یلہ رفعی دولت علیہ یه بیلدیردیکنی ادعا ایدیوردی کہ اتحاد
اسلام نامنہ اولہرق اک زیادہ نظر دقتہ آلتغہ شایسته بر کیفیت ایدی .
(بغداد) والیدی (احمد) پاشا بو کیفیتنی باب عالی یه بیلدیردی . فقط
نظر اعتبارہ آلتغدی . بر قزیل باش ترکیبی بتون مدعیات محققانہنی

میانندن قیز آلوب فاملیاجہ تکثیر روابط ازدواج و اتحاد و اشتراک منافع
ایلہ منلری و بو صورتلہ آلمانیا درونسنده اجرای نفوذ ایدہرک ذاتا ممالک
مذکورہ نیک دخی کندی نفع و مصلحتمنہ ربط اولتغسی .

۷ — انکلتزہ دولتی امور بحریہ سنده بزہ اک زیادہ محتاج اولدینی مثللو
بزم قوہ بحریہ منک ترایدینہ دخی دولت مشارالیهانک بک چوق فائده منی اولہ
بیله جکندن امر تجارتدہ اتقاقنی سائر لرینہ ترجیح ایلہ ممالکمن محسولندن
کراستہ و سائر اشیا نیک انکلتزہ بیعیلہ آلتونلرنی درون ممالکمنزہ جلب
ایلمک و طرفین تجارت و کجیلری میانندہ روابط و مناسبات متمادیه پیدا ایدہرک

کری به براقیوردی، زمانک جهالتی، علمانک سؤ حرکتی ایکی دولت
اسلامیه نی یکدیگرینه بوغدیزییوردی .

فی الواقع (نادر) شاه (بغداد) ی ضیظ ایتمک نیتیه بردن بره (عراق)
اوزرینه یایلهرق (کرکوک) ه استیلا و (بغداد) ی محاصره ایله دی .
یوشانده ایران تحتنه در سعادنده بر وارث ظهور ایتدی: طهماسب (صفي
میرزا) یعنی متوفی (حسین شاه) ک اوغلی ایرانده ظهور ایدن و (نادر)
شاهک بدایت ظهوریه تصادف ایله بن اختلالات اثناسنده دولت علیه
التجا ایتمش، حقنده احترامات و تکر بمانده بولنیه رق کنندیسی برای
اسکان اولا (سلانیک) ه، بعده (ردوس) ه بولانمش ایدی . بو ائنده
(نادر) شاهه بر ضرر بیسییه اورولق مقصدیه مشارالیهک ایران شاهلنی
دولت علیه طرفندن اعلان ایدیلدی . حضور شاهانه یه دخی اوصفتله
قبول و شاهزاده نیک تخت بندره جاوسنه همت ایدلسی ایچون کنندی
طرفندن یازیلان فارسی العبارة بیاننامه لر نشر اولندی . (نادر) شاه (کرکوک) ه
استیلاسنده سلاحاری طویلا دقندن سو کره اهالی حقنده مظالم شنیه
اجرا ایتدی . صدرا سبق (شاهلا احمد) پاشا شرق سفری سر عسکری
تعین ایدیلرک اردونک (عراق) طرفنه حرکتی تقرر ایتدی . (نادر)

بو وسیله ایله ممالک مزده تجارت و سیر سفارش ماده لرینک توسیع اولنسی .
۸ — شاهلا بحر بالطقک و جنوباً بحر سیاهک سواحلنه گوندن کونه
روسیه لولرک یایلنسی .

۹ — استانبوله و هندوستانه ممکن اوله بیلدیکی مرتبه تقرب اولنوب
استانبوله حکم ایدن بتون جهانک حکمدار صحیحی اوله بیله چکی قضیه مسله -
سنه بناء کاه دولت عثمانیه یه و کاه ایران دولته مجاریات متادیه احداث
اوله رق قره دکزده ترسانه لر پیدا اولنسی ایچون رفته رفته بحر مد کوری
و کذلک مقصدک حسن حصولنه الزم بر موقع اولسی حسینیه بحر بالطاقی دخی

شاه، ایکی یوز الئی پاره طوپ و الئی خبره هاوان و مهمات کثیره ایله (موصل) طرفلارینه صالحبردی. عساکرینک بر قسمی ده (بصره) جهته کیتدی ایسه ده (موصل) محاصره سنده محافظ (عبدالجلیل زاده حسین پاشا) نك مدافعات شدیدهنه طیانه مدی. آتی بیك کئی قدر تلفات و برهرك و اوتوز بیك کشیلک اردوسی حین محاصره ده آنیلان لغملردن فنا حالده بوزیلهرق چکیلدی. پادشاه، صدراعظم (علی پاشای دیاربکر) سرعسکرینک مدافعه دشمنه مقتدر اوله جق مهمات و لوازمی کوندرمه مش و ایزانه عزیزمی کندوسنه حصر ایله مش اولق تمتمیله عزل ایدهرك قیزلر آغلی (بشیر) آغانک التامیله (آخاسن) پاشای مقام صدارته کتیردی. (نادر شاه) حالا مذهب جمعرینک بشنجی مذهب اولق اوزره طانیلمسی شرطیله صلحه طالب اولیوردی. دولت (صفی میرزا) پی (ارضروم) طرفنده کی اردو ایله سوق ایله ريك حدود ایرانیه طوغری ایلریلدی. (نادر شاه) بو دفعه (ارضروم) جهته صالحبرهرق (قارص) طرفارنده ایکی آی قدر اوغراشدی. (قارص) اوزرینه وقوع بولان هجومی رد ایدیلدی (۱۱۵۸). سرعسکر اولان (یکن محمد) پاشا (روان) ایله (قارص) آره سنده (نادر) شاهی اوچ درت کون محاصره

ضبط و بصره کورفرینه قدر کیدیله بیلدک ضمنتنه ایران دولتک زوال و انحطاطی تعجیل ایله ممکن اوله بیلدیکی حالده ممالک شرقیه نك اسکی تجارتی بر الشام طریقیه اعاده ایدهرك جهانک انباری مقابهنده اولان هندوستانه قدر کیدیلسی و بو چاره ایله آرتق انکاتره نك آلتونرندن استغنا حاصل ایدیلسی.

۱۰ — آوستریا دولتک اتفاق و اتحادی استحصال ایله ایفاسته اهام اولوب دولت مشارالیه نك ایلروده آلمانیا ممالکی اوزرینه حکمدارلق اجراسته دائر اولان افکارینی ظاهره ترویج ایدرک ال آلتندن علیهنده سائر

ایده رک صوک درجه صیقیشدیردی ایسه ده پاشا حمایه طو تولدی. خسته لک کسب اشتداد ایتدیکی صیره ده (لوند) طائفه سی عصیان ایده رک و برکیجه عجم باصدی دیه رک اردود قارغشلق حصوله کتیردیله. بونک اوزرینه (نادر شاه) فرصتدن بالاستفاده بوزغون اردو اوزرینه هجوم ایتدی. (یکن محمد) پاشا کدرندن وفات ایلدی.

بو انهمزام دولتی بیسوجک بر غائله به آتمش ایدی. مع هذا بنه تدارکات سریمه به ایتدار ایلدی. (حکیم زاده علی) پاشا سرعسکر نصب اولندی.

(نادر شاه) دخی ابرانده اسکی اعتبارینی غائب ایتک اوزره ایدی. تدارکات عسکریه مز کندی موقع و حالی دها زیاده اضطرابه صوقه. جغنی درک ایتکله مذهب جعفری ادعاسندن واز کجیدی. طرفین مصالحه به رغبت ایتکله سلطان (مراد زابع) زماننده کی حدود ابقا ایدلمک، ایزان حججاجی عثمانلی حججاجی کبی مظهر امنیت اوله رق طرفیندن سفیر ارسال اولمق شرطز یله عقد مصالحه قیلندی (۱۱۵۹). مع هذا ایزان غائله سی هنوز بیتمه مش ایدی.

— ۶ —

(بشیر آغا) بو آراق وفات ایتدی. سلطان (محمودخان) ک بکرمی

حکمدارانک عروق محاسده لرینک تحریکته سی وهر برلرینی روسیه دولتندن استمداد و استعانه به تحریک ایله ایلروده ممالک مذکوریه حکم ایتکلمک مزی منتج اوله جق صورتده بر نوع حمایت اجرا اولنشی.

۱۱ — ترکلری روم ایلی قطع هسندن طرد و تبعیده آوستریا خاندانی تحریض ایدوب استانبولک ضبطنده دخی یا علیهنده اوروپانک اسکی دولترلی حرباً تسلیط اولمق و یاخود آلتان برلردن کندوسنه بر حصه جک کوسترلمک

سنه قدر مستشار و مؤتمنی اولشیدی. بوجهتله سرایده الك زیاده نفوذ صاحب اوله رقی صدر اعظماری عزل ایتدیرمك کبی قوت و قدرت کوستردی. دفتردار زمان (عاطف افندی) دفترده آغایه هر آی بیك آلتون تقدیم ایدیلدیکی مقیددر. برینه دارالسعاده آغاسی اولان (حافظ بشیر) آغاده عین صورته تحکم ایدهرک (آغا حسین) باشایی عزل ایله برینه کتبخدا (عبدالله) باشایی مقام صدارته نصب ایتدیردی. فقط کندی توابعندن (سلیمان) نامنده برینه پک زیاده یوز ویره رک مرقوم دخی پک چوق افعال ملمونانده بولندیقتن خلق آره سنده صیزیلدی باشلادی. حتی بر آراق عسکر قیامه حاضرلاندى. آزالدی بره وقعه و قواقیه، دها ظهور ایدهرک ایدی. سلطان (محمود)، آغایه (سلیمان)ی وعونه سی قتل، بر قسمنی نقی ایدهرک کندیسنی ده بلیه دن تخلیص ایلدی.

(نادر) شاه (۵۲) نجی فائده مذکور اولدینی اوزره چادرده قتل ایدیلشدر. (نادر) ک وفاتیه حکومت ایرانیه یکنی (علی قولی) خانه انتقال ایتدی. سلسله صفویه دن (حسین شاه) زاده (سام میرزا)

صورتلریله حسد و رقابتی تسکین اوله رقی صوکره بونک دخی لندن نزع اولمشی.

۱۲ — بابانک حکومت روحانیه سی منکر و محارستان ایله ممالک عثمانیه و لهستانک جانب جنوب سنده منتشر اولوب روم مذهبنده بولان خرسیتیانلرک جمله سی اطرافیره جلب ایله کندولره روسیه دولتی مراجع و معین اتخاذ ایتدیریلوب بولره علی العموم بر نوع نفوذ و حکومت رهبانیه اجراسیچون اول بول مذهبجه بر ریاست احدائیه چالیشمسی و بو طریق ایله دشمنلر منرک هر بر ولایتلرنده غیرت کش و معاون بر چوق دوستلر قازانسی.

۱۳ — بو صورتلر ایله اسوجلو بریشان و ایرانلو مغلوب و لهلو محکوم

نائيل تخت اولهمادى. (على قولى) خان كه بعدالجوس (عادل شاه) دبه
 ملقب اولمشدر، (نادر) ك اولاد و احفادى نامنه موجود اون اوچ
 چوجغنى قتل ايلدى. برادري (ميرزا ابراهيم) ك اوزبكلر و آفغانليلر
 ايله اتقافنى خبر آلهرق موسى الهى طوتوب كوزلرني اويدوردى. فقط
 ايران تحتنه ادعاى و راث ايدنارده بچوغالدى. مملكت اختلان داخلى
 آتشارى ايچنده ياتمه باشلادى. النهايت (قاجار) قبيلهسى رئيسى (محمد
 حسين خان) غلبه ايدمرك شيمعديكى ايران شاهلنى سلاله سنى تاسيس
 ايلدى. دولت، ابرانك اختلالات داخليه سنده يرندن قيميلدامامش
 و هيچ بر صورتله مداخله ايمه مشدر. چونكه آكاده ضعف و فتور
 گلش ايدى.

(وهابى) مسئلهسى ناميله عربستانده بر غائله ظهور ايتدى.

اولوب ممالك عثمانيه دخى ضبط اولندوقده اردولرمز بريره جمع اولهرق قره
 دكز ايله بحر بالطيق دن قوه بحريه من ايله محافظه اولنجندن ايشته اولوقت
 بتون دنياك حكمدارلغنى بنمزده تقسيم اتمك صورتى اولافرانسه دولتنه
 و بعده آوستريا دولتنه منفرداً و غايت خنى اولهرق عرض و تكليف اولتمق
 و بو صورتى ايكيستدن برى بهمه حال قبول ايدمكچكندن هر بررلرنيك
 حرص و استكبارى برخوشجه بسله نيلهرك صورت مذكورهنى قبول ايمه چك
 اولانك تنكيلي ايجون عليهنده اعمال اولتمق و چونكه روسيه دولتى بتون
 بتون ممالك شريقيه بى حصراً ضبط اتمش بولندينى مثللو اوروپانك قطعه
 عظماسنى دخى هنوز بد تصرفنه كچيرمش بولنجقندن شو ايكي دولتن
 ميدانده قالمجق اولان هر هانكيسى ايسه آنى دخى بالاخره سهولتنه قهر
 و تنكيل ايدميه چكى.

۱۴ — فرض حال اولهرق دولتيندن هيچ برى روسيه دولتنك

اشبو تكليفنى شايد قبول ايتدكلىرى تقدردده دخى بينلرنده نزاع و اختلال
 احداثه صرف افكار اولتمق مقتضياتدن اولهرق شو صورتله استحصاليله

سلطان محمود ۱۱۶۸ سنه می صفر نده جمعه سلامغندن عودتنده
(تیمور قبو) طرفندن سرایه دخول ایدرکن آت اوزرنده وفات
ایله دی. مشارالیه او کون جامعه چیقهمیه جق درجه ده خسته ایکن
مقربلرینک یاردیمیه آته بینه بیامش ایدی.

مدت سلطنتی ۲۸ سنه در. جالوسی دولتک (انحطاط) زمانسه
تصادف ایله مشدر. بورایه قدر کوردیککز وقوعات داخلیه و خارجیه
دلالتلریله دخی آکلادیککزکه عثمانی حکومتی بر (دور وقوف) بکیرمه -
مشدر. پادشاهلر مزندن اکثرینک سو اداره سی، مقربلرک سیستانی،
وزرانک مسابقتی، عسکرک اطاعتسزلیکی، اهلینک جهالتی عثمانی
هیئت اجتماعیه سنی صورت متادیده راحت بر اقامش و بناء علمییه
مطلوب اولان انتظام و کمال وجوده کلامه مشدر. هله (بدعت)
دیه رجال و اهلینک، بالخاصه علما طاسلاخی اولوب علمدن بی بهره

بربرلریله ایکسینی دخی اتعاب ایله کدن صکره ایشته اول وقت روسیه دولتی
بر فرصت قطعیه کوزه دوب هان مجتمع اولان اردولرخی اول باول آلمانیا
اوزرینه سوق ایله اول حوالی به هجوم ایتمیله برابر بر طرفندن دخی آناتولینک
اقوام متنوعه سندن مرکب لشکر فراوان ایله مملو بحر آراقتدن و بحر منجمد
شمالیده کاش ارخانکل (آرقاژول) لمانندن دونعالری رفاقیله آق دکر
و بحر محیط شمالیدن اعزام و اصرار ایدهرک فرانسه سواحلی سبل کی یاصه جنی
صرده آلمانیا دخی هنوز بو حاله کرفتار اولمش بولور و بو ایکی ممالک
واسعه بو وجهله مغلوب و منهزم اوله جفندن اورویانک قطعه باقیه می بالسهوله
و بلا محاربه کزدنداده اتیاد اوله جنی نتایج طبیعه دن اولغله ایشته بو طریق
ای بتون اورویا قطعه می فتح و تسخیر اولتیق قابل اولور.

[بو وصیت نامه نیک اصلی اولدینی حقنده روایات متعدده وارد. مع هذا

اولان متنفذانک هر هانکی یکی و نافع بر شی اولورسه اواسون آنک
حقنده روا کوردکاری معاملات منعیه علوم و فنون و صنایع و حرفک
کرکی کبی انتشارینه حائل اولمشدر .

(تاریخ جودت) سلطان (محمود) حقنده ثنا خواندر . دیور که :
(بو سفر لرده . روسیه — آوستریا . حکیم زاده (علی) پاشا و
(عوض) پاشانک خدمات مبروره لری وقوع بولمشدر . فقط بو محاربه .
لرده دخی تعلیمی عسکرک فائده سی کورلمش و سلطان «محمود اول» معلم
عسکر تربیتینه راغب اولمش ایسه ده دولت علیه ک دوچار اولدینی
مشکلات داخلیه (یعنی شقاوت ، عصیان عسکری ، سؤ اداره ،
دازالسعاده آقارینک امور دواته مداخله سی و سازه) ایجابجه موقع
اجرایه قونیه میوب آندن صوکره دخی تنظیم عسکر بحی خبی مدت
دیبلرده طولاشوب قالمشدر . الحاصل سلطان «محمود» خان اول حضره -
تارینک یکریمی بش سنه قدر اولان زمان سلطنتیده دوات علیه

پسوک پترونک و خلفه رینک مواد مبسوطه دن قابل اجرا اولانلری فرصت
کچدیجه اتخاذ ایمکدن بیکینمدکاری ده آیرجه کورولمشدر .]

۵۴ — فائده

معلومات متفرقه

مصارف حربیه — ۱۱۸۲ سفرنده یالکز خزینه دولتدن ایکی یوز بیك
کیسه صرف ایلمشدر . او عصرده یالذیز آلتونی دوت ، دوت بچق
غروش راده لرنده ایدی . شو حالده اون ایکی میون لیرا دیعکدر .
سفر مذکور بش سنه دوام ایتمیکی جهته بو قدر مصرف آز کورینور .
سه ده سفره مأمور اولان والیرله متصرفلر کندی ولایت و سنجاقلری
اهالیستندن (سفریه) نامیله ویرکو تحصیل ایتمکلی کبی یاز و قیش

(حیات تازه!) بولوب وقوعات جسیمه‌نك عهده‌سندن گلشدر. لیکن دولتی ضعیف وقتنده و ملتی کسل و فتور حالنده بولمش اولدیغندن اشبو وقوعات جسیمه زورینه اولمش و مجرد همت و غیرت شاهانه‌لری ایله حصول بولمشدر.

فی الواقع زمان سلطنتنده دولت ملکا ضایعانه اوغرامادی. بالعکس (بلغراد)، (سمندره) و (آطه) قلعه‌سیله (صربستان) نمچه لیلردن استرداد ایلدی. (نتایج الوقوعات) دخی: (اقوال و افعالنده ثبات کوریپور و فن موسیقی ایله سطرنبجه مألوف) اولدیغنی یازدقدن سوکره مهتاب کیچه لرنده دکزده کزیمکی سودیکنی ده علاوه ایدیپور. (استانبول)، (ازمیر) و سائر محللرده پک چوق خیرات و ابدیه جسیمه وجوده کتیرمشدر.

ترتیباتی اوله زق هر مملکتدن سلاح آلتنه آلتان عسکرک لوازم سفره‌لریله آلتی آبلق علوفه دخی او مملکتلر اهاالیسته بالتوزیع تحصیل اولندیغنه وزعامت، تیار اصحابنک دخی ذاتاً دیرلکاری حاصلاتیله موظف بولندیغنه بناء بونلر خزینه دولتدن و بریلن بروجه بالا ایکی یوز بیسک کیسه دن خارجدر.

مسکوکات — سلطان (مصطفی) خان ثالث عصرندن (سلیم ثالث) او اواخر سلطنتنده قدر الی سنه مقداری مدته سیم مسکوکاتک وزن و عیاری بالتدریج تنقیص اولمغله آلتونک قیاتی بر مثل ترقی ایلدی. یعنی یالدرز آلتونی درت بیجی غروش راده لرنده ایکن طفوزاون غروشه طوغرو فیرلادی.

اسکی صدراعظملر — ک قتلی حقنده «نتایج الوقوعات» ک افاداتی:

خلق بیننده بعضاً مبالغات و بعضاً دخی هیچ اصلسز بر طاقم حکایات تأسیس ایتمشدر که شبهه دن وارسته وقوعات محققه کبی ثانی اولنور. مثلاً: صدراعظملر عزل اولنده مطلقاً نالغخانه‌یه [۱] کوتوریلوب اکثریسی [۱] سرای جدیدک مهرمه‌یه آچیلان بر قیوسی ایدی. وقتیله بو قیونک

یکرمی بشنجی باب

صنخی سلطان عثمانیه

۱۱۶۸ ده نخته جلوس ایتشدیر . ۵۸ یاشنده ایدی . ایکنجی
 (سلطان مصطفی) نك اوغایدیر .

جلوسلرده مقاطعات ، زعامت و وظیفه ایجابندن جلوس رسومی
 آلتیق عادت ایکن الفا ایلدی . شایان دقتدرکه (خزینده وسعت و تقود

بوستانجی

اعدام و بعضیسی نفی
 اولنورمش . حال بوکه
 سلطان محمودخان حضر -
 تارینک اون آلتی صدر -
 اعظملرندن (بندری علی)
 باشا (قبریس) ده وسلطان

یاننده برده اوچاغی وار
 ایمش . بالقخانهیه ایتد
 یریلنر بو قبودن اخراج
 و حاضر طوران سفینهیه
 ارکاب ایله نفی ایدیلور
 ایدی . اکر بوستانجی
 باشی اولجه اورایه کلش
 ایسه نفی و تبعید ایله قور -
 تیله میوب قتل اولنوردی .
 بورایه ایندیریلن صوک
 صدراعظم (حاجی صالح)
 یاشادر (۱۲۳۸) .

دولتمده کثرت) وار
ایدی. بو جهتمه سلطان
(عثمان) متقاعدلرده
داخل اولق اوزره عموم
عسکره جلوس بخششی
طاغیتدی که ایکی بیك
اوچ یوز طقسان درت
کیسه دیوانیه ایدی.
بو اشناده برودتک
شدندن خلیج طوکدی.
(سودلیجه) دن (دفتر-
دار) اسکله سنه یایا
کچنل اولدی. (ادرنه) ده

اوچنجی سلطان عثمان

یاغان قار دخی یگر می بر قاریشی تجاوز ایتمشدر .

(سالم) ك طقوز نفر صدراعظملرن دن یالکز روسجقلی (شریف حسین)
پاشا اردوی هایونده و سلطان (عبدالحمید) خان اولك اون نفر صدر
اعظملرن دن (خلیل حمید) پاشا (بوزجه آطه) ده و سلطان (مصطفی) خان نالنگ
كذلك طقوز نفر صدراعظملرن دن (مصطفی ماهر) پاشا (مدللو) ده و
(یاغلقچی امین) پاشا (ادرنه) ده قتل اولمشدر که قرق درت ذالنگ ایچندن
بشی مقتولدر . دها یوقاریلره نظر اولمشدجه بعض زمانلرده بر درجه
تکتر و بعض اوقانده بر درجه تزل ایسدیکی کوریلور . هله بدایت
دولت علیه دن (فاتح) زمانه کلنجه یوز اللی سنه یی متجاوزمدتده صدراعظم
قتلی واقع اولامشدر . وقو آره سنده و سرای هایونك سائر موافقنده
بالاده مسطور اولان مقتولیندن اول بعض صدراعظملر اعدام اولمش
ایسده هیچ بر وقتده بالفخانه ده بر دانه اولسون قتل واقع اولامشدر .

سلطان (عثمان) بر از سوکره صدر اعظم (مصطفی) پاشایی عزل ایله
 صدر اسبق (حکیم زاده علی) پاشایی نصب ایله مشدر . پادشاه الہی سکرز
 یاشنه قدر سرایده قالمرق تنہاجہ عمر کذار اولمش و طبیعتی تہور پیدا
 ایلہ مش اولمغله داما اوینار کبی و کلا عزل و نصی ایلہ اوغراشیور
 ایدی . تاریخار منک روایتہ کورہ بوندن مقصدی شہزادہ لری قتل
 ایتک ایش . حتی وزیر اعظم حکیم اوغلی (علی) پاشایہ برکون قیزہرق:
 — شیمدی سنی عزل ایدرم و حاللر کتخداسی علی اوستہ پی
 وزیر ایدینیرم .

دعویہ مشارالہ دخی :

— اوت یاپارسکرز . لیکن حال علی پاشا اولور . حکیم اوغلی
 علی پاشا اولہماز . جوانی ویرمکله قتل ایتک اوزرہ (قیزقلہ) سنہ
 حبس ایتمش ایسہدہ والدہ سلطان شفاعت ایتمکله (ماغوسہ) قلمہ سنہ
 نفی ایلہ مش و برینہ شق اول دفتر داری (نائلی عبداللہ) پاشایی وزیر اعظم
 نصب ایتمشدر . فقط اوچ کون سوکرہ (عبداللہ) پاشادہ مزول اولدی . مقام
 صدارتہ بکن توقیعی (بیقلی علی) پاشا — کہ ندیم خاصی ایدی —

۱۱۸۲ سفری بداییندہ عسکرک بریشا نلقندن سلطان (مصطفی) خان مرہوم
 بقایات منفعل و ۱۰۹۰ سنہ سندنہ اولدینی کبی عسکر بیتندہ اختلال ظہور
 ایدر و ہیملہ متوہم اولوب کمال اضطراب و حیرتندن ناشی علی الدوام تبدیل
 قیافتلہ کشت و کذار و بالذات تحقیق احوال ایدہ کلدیکندن برکون «وفا» دہ
 «امینہ» سلطان سرایتہ کلوب قارشوسندنہ قونانغی اولان رکاب دفتر داری
 (عمر وحید) افندی پی جلب ایلہ :

— اردونک حالی نصل اولہجق ؟ خزینہدہ بارہ قالمدینی حالہ ہرکون
 بارہ ایسترلر دیہ یانوب یاقیلدینی صیرہدہ (امین پاشا) نک دخی قلمنہ امر

او دخی بر مدت صوکره عزل و قتل ایدلدی . (عثمان) ثالث . پاشانک
قتلندن ایکی ساعت صوکره اظهار ندامت ایله مش ایتمش !

بونک اوزرینه (ابراهیم متفرقه) ایله برابر مطبعه جیلدیکی احداث
و تطبیق ایدن بکرمی سکر چلبی زاده (محمد سعید) پاشا (۱۱۶۹) ده
مسند صدارته کچمش و بش آی اون کون وزارت ایله مشدر . بعد
العزل (کوتاهیبه) ، (حاییه) و ۱۱۷۰ ده (معصر) والیلکنده نصب
ایدیلهرک (۱۱۷۲) ده (آطنه) به تحویل مأموریت ایله یوب (مرعش) ده
ارتحال ایتمشدر .

سلطان (محمود) خان اولک انشاسته ایتدار ایدلیکی چارشو باشنده کی
جامع شریف ختامه ایرمکله (۱۱۶۹) جمعه نمازی ادا قیلنمش و اسمی
(نور عثمانی) اسمیه اولنمشدر .

براز یوقاریده دیدیکمز وجهله پادشاه نصب و عزل و کلا ایله اشتغال
ایتدیکی صیره لرده اک صوک (حلب) والیلکننده بولنان (محمد راغب)
پاشایه توجیه صدارت ایله مشدر .

مشارالمهک صدارتندن براز صوکره سلطان (عثمان) دخی ۶۱ یاشنده

ویرمش اولدیغنی افاده ایله کده (عمر وحید) افندی عفوخی استرحامه قیام ایلسی
اوزرینه :

— امین پاشا ذاتاً پیتمش و شعوری مختل و بلکه ویریلن امر شمدی به
قدر اجرا قلمشدر دیسبله (دقت ایدیورسکز آ. جانه قییمق ایچون نه بهانه لر
ایجاد ایدیلیور) (عمر وحید) افندی شدیداللسان بر ذات اولدیغندن :

— امین پاشایی اوچ درت سنه ایچنده مکتوبچیلقدن رئیس و مؤخرأ
وزارتله تشانچی و داماد و متعاقباً صدراعظم و سردار اکرم نصب بیورمش
اولدیغکزدن آتک ایچون دیوانه اولقدن بشقه بر شی قالدای دیه جواب
ویرمشدر .

اولدینی حالدہ وفات ایلدی (۱۱۷۱). مدت سلطنتی اوچ سنه دن ایکی کون نقصاندر .

(مدللو) ده کی (صغری) قلعہ سی و (آخور قنو) فناری انشا و (نور عثمانی) جامعنی اکمال ایله مشدر : زمانده باشدیجه ایکی بیوک یانغین راستانبولی مخرب ایتدیکی کی طاعون دخی ظهور ایتمشدر . ایلک اصدار ایلدیکی امرنامه لرده قیام و اختلاله مانع اولورز عمله یکیجری آغالغک امتیازاتی آتیردینی کی زیب و زینتی و کندیستک هفته ده اوچ تنزه کونی اثناسنده قادیلرک سوقاغه چیقمه لرینی منع ایتک کی زمانک تعصنه خوش کلن تدبیرلرده دخی بولمشیدی . حتی اینجه یاشمق طوتونقی و صیرمه لی روبا کییمک ممنوعیتی خلافسنده بولنان قادیلردن بوغازده دکزه آتدیروب بوغدیردینی متواتردر .

روایاته نظراً : قادیلردن نفرت ایتدیکی جهتله سرایده بولنان بش آلتی یوز قادیلردن برینک اثنای حرکتنده قارشوسنه چیقمه ماملری ایچون اوچکله لی کوش . جیوبلی آباق قانی کیر و طاشار اوزرنده

۵۵ — فائده

سلطان مصطفای ثالث و داعب پاشا حقلرنده

مشهور (بارون طوت Baron de Tott) دیور که :

(سلطان مصطفی) نیک باجقلری بک زیاده قیسه ایدی . . . فقط آنه پسندیکی زمان اوزون بویلو کورینوردی . یوزنده شهزاده لکنده ایتجیریلن زهرلرک تأثیرینه عطف ایدیلن بر صاریلقی وار ایدی . ایری کوزلری باشنک حداسنده ایدی . ائی کورمزیدی . بورنی ایری و یاصی ایدی . صفائی سیاهه بویاردی . ذکای فوق العاده صاحی دکل ایدیدهده مشهور

کزیئدکجه آياغنك طاثيرديسندن هر کس بر طرفه کيزله نير ايمش . ثقیل
الوجه ، صوك درجه ده شيشمان ، قارني چيقيق ، بری آشغي ، بری
يوقاری او موزلی اولوب کوجلکجه يورير ايمش ، (محمود) اول زماننده
سرایده بولشان کوچکاري ، خواننده لری و غلامانی بدایت جلاوسنده
طاغیتدینی حالده برار صوکره بنه طوبلامشدر .

کیجه لری سواقده کزینگی عادت ایدیمشدی . بو جهتله مقربلری
و ندیملری اولجه طاورانهرق مناسب بر محله تصادف ایدرلر و حيله
کارانه محاوره لره نائل احسان اولورلردی .

رئیس الکتاب یعنی زمانک خارجیه نظری اولان (عبدی) افندی
نامنده بری سقرایه بد معامله سیله مشهوردر . حتی بر کره بر سقرک
اوطوره جتی اسکمله بی اصوله قیلداندروب دوشورتمش و بردفعه -
سندده دخی انکلین سفیری (پورتر Porter) ی فنا حالده تحقیر
ایتمشدر: موسیو (پورتر) جلاوس هایونی تبریکه کلدیکی صروده (عبدی)

(وواتر) ک ایکنجی قانرینه یازدینی مکتوبلرده مندرج قاریقا پورنک مؤدا -
سندده آبدالده دکل ایدی . ارباب علم و معرفتک و بالخاصه حقوق شناسان
و علمانک حامیسی و غیرت اسلامیه سیله معروف اولوب قادیلرک مستوریتی
و خرسیتیانلره موسویلرک زی و قیافت اسلامیه ده تلبس ایتملرینی امر
ایلمشدر . معاصرری بولان فرانسه قرالی اون یشتجی (لوی) دن فرانسز
قادیرغه لرنده کورکه قولش اولان اوتوز قدر ترکک اطلاقنی طلب ایتمکله
یونلرک جلاسی یوللانندی . مرقوملر استانبوله وارنجه فرانسه سفیری
(وه رزنه Vergennes) جلاسنی کیدروب قوشاندی و پاره دخی
وردی . سلطان (مصطفی) ده قدرغه لرده کورکه محکوم اولان خرسیتیانلری
اطلاق ایتمدی . جسمانی ادمانلره مراقلی ، بالنسبه زیاده عقیف و جلاوس هایوننده
اهالیسنی یلری زسومدن عفو ایده جک درجه ده سمیح ایدی . مشارالیه (احمد
رسی) افندی بی (پروسیا) قرالی ایکنجی (فره دریق) دن اویچ منجم طنبینه مأمور

اقتدی کندیسنه تبلیغ ایدمچی فرمانی او عسفی تکلیف ایتمش و سفیر امتناع ایدنجه ایکی خدمتکار جاغیره رق صیقی صیقی به طوندیردقدن صکره فرمانی یوزینه سورمشدر .

بر نارینخده او قودیفمزه کوره : زماستده یانغین ده ، تبدیل وزرا قدر جوق وقوعه کلشدر .

مع هذا اکثر زمانی داخلی و خارجی غوائلدن مصون اوله رق یکمیش ایسه ده (وهابی) مسئله سی ده پارلایوردی . و هابیلک ، (مکة) نك تقریباً اون بش مرحله (نصره) جهتنده واقع (عینیه) قریه سنده طوغمش اولان (محمد بن عبدالوهاب) نامنده برینک ایجاد ایتدیکی مذهب باطلدر . مرقوم ، مذهب حنبلی به منسوب ایکن عاداتا ترك دیانت ایدمرك بالاخره (عینیه) دن مفارقتله (نجد حجاز) ه کیده رك کویدن کویه کزملک صورتیله مذهبنی یایمش و پک جوق طرفدار بوله رق بیوک بر غائله آچمشدر .

ایتمیدی . مقصدی تشیقاتی ایچون ایام سمد آرامق وایی قوماندانلر انتخاب ایتک ایدی . ایکنجی (فرهدریق) سفیر ایله استهزا ایتميرك پولیتقه ده احراز ایدمچی موفقیات ایچون اوچ سر سوبله دی .

(۱) تاریخ مطالعه ایتک و اسکی تجربه لر دن مستفید اولق .

(۲) ایی بر اردویه مالک اولق و وقت صلحه دخی بو اردویی عماریه زمانئ ایش کئی تعلیم ایتدیرمک .

(۳) خزینه بی طولو صاقلامق .

قرال بو اوچ سرک « محب خیر خواهمز سلطان حضرتلرینه بیلدیرلسنی » سفیردن رجا و کندیسنک اوچ منجی بونلر اولوب باشقه سی اولدیغنی مومی الیه تبلیغ ایله مشدر .

بارون خاطر اتنده دیبورکه : (سلطان مصطفی سنیات دولتی ازاله ایتک آرزوستنده ایدی . اگر بو حکمدار یاشامش اوله ایدی کندی حاکمیت

يكرى آلتجى باب

هنجى مصطفى
اوپى

- ۱ -

۱۱۷۱ دە تخت عثمانى به جلوس ايتشد . سلطان (احمد) ثالث (ك اوغليدز . جلوسنده قرق ياخنده ايدى . مشاراليه ، (محمود اول) و (عثمان ثالث) ايام ساطنتنى كورمش و بو ياشه قدر سرايده گوشه نشين قاله زق بر قاچ دفعه اسممدن قورتولمشدر . (روايتسه نظرآ زهردن خلاص اولمك چاره سنى تحصيل طب ايدهرك اوكرتمش ايمش) .

كيفيت جلوسى حقننده (احمد واصف) تاريخننده شويله تفصيلات

. وريليور :

مطلقه سنى و استبدادى بيله بو اغورده فدا ايدردى ديه بيليرم .
سلطان (مصطفى) ، (راغب) باشاي مسند صدرنده ابقا ايتكله اتركيست
كوستردى . پاشاء بك زياده ذكى و اوروپا ايشلرينه واقف ايدى . (۱۷۶۱)ده [۱]
پروسيا ايله عتد ايديلن ايلك معاهده بى امضالاش و باب عالينك اعداي
طبيعاه قارشى (اوستريا ، روسيه) بو دولتدن حمايه و استناد بوله جنى
فكرنده بولمشدر . (اذميد) كورقزى طريقيله بجر سياهدن بجر سفيده بر
قنال آچق تصورنده بولدى . با خصوص اردولى اله آلهرق لغمجيله ،
يكيچريلره ، سپاهيلره حتى آناتولى او طوراقلى سرازيلرينه وارنجه جهلسته
تعليملر اجرا ايتدردى . بر طوبخانه ايجاد ايدهرك ترسانه لرى حال انتظامه

[۱] عبدالرحمن شرف بكك (بر اين) موزه سنده بولدىنى وثيقه ده معاهده
اياقه تاريخى ۱۲۰۴ سنه سى جامدى الاولاسنك ۱۶ نجى كوفى اولوق
اوزره مقبدر .

اوچنجی سلطان مصطفی

(سلطان عثمان ثالث)

وفاتی در حال صدر اعظم

(راغب) پاشایه خبرویر -

یلدی . مشارالیه او آنده

سرایه کیشدی . شیخ

الاسلام ، قبودان دریا

(کل احمد پاشا زاده

علی) پاشا ، روم ایل

و آناطولی قاضی عسکر لری ،

نقیب الاشراف ، اوچاق

آغلری دخی سرای هما -

یونده کی (سنت او طه سی)

دینلن مجله طوبلاندیلر .

سلطان (مصطفی) نك صاغ

طرفندن دارالسعاده آغاسی

(ابوقوف احمد) آغا وصول

طرفندن سلحدار (ابرا -

هیم) بك قولتوقلرینه

کیرمش اولدقلری حالده مذکور او طه یه کلرک حضاره سلام و سلامه

ارجاع و سقائن جدیده انشا ایلدیکی کبی ریاضیات ، بحریه ، استحکام و طوپنجی

مکتبلی کمشاد و کوپرنجی صنقی احداث ایتمشدر . (بو بایده «بارون دو

طوت» نك نظارت و همتی وار ایدی .) راغب ، مادام الحیاة کورهنک

علیهنه یورمشدر . فقط مشارالیه کوجندی ، کورهنک ینه باقی قالدی .

[تاریخ عمومی — ارزست لایوس و آلفرد رامبو]

راغب) پاشا کرک شرق و کرک روم ایللی سفر لرته بالذات بولوب حقایق

احواله کسب و قوف ایتمش اولدیغندن آلتی سنه تمت اولان ایام صدارتنده

صلحی التزام ایله حربدن اجتناب ایتمشدر . حتی سلطان (مصطفی) حضرتلری

« صباح خير اوله » كلاميله ختام و برنجده اولا (راغب) پاشا ، ثانياً شيخ الاسلام (داماد زاده فيض الله) افندى و قيودان پاشا، صكره صدور ، بكيچرى آغاسى ، سپاه و سلحدار آغالرى خاكيلى شاهانه يوز سورديلر . صدراعظم ايله شيخ الاسلام و قيودان دريايه سمور . كوزكار كيديريلدى ، بعده سلطان (مصطفى) خرقة شريفه اوطنه كيدهرك دعا ايتدى . (باب السعاده) اوكنه تخت قورولدى . على السحر بيعته دعوت اولنان سابر موالى و رجال دولت و مدرسين معاينه رسيمى گي صباح نمازندن صكره تخت هايونك اتكني اوپهرك رسم بيعتى اجرا ايتديلر . بعده اطرافه بيورلدلر نشر ايتديلدى . طوبلر آيله رق جلوس مصطفى خان اعلان ايتديلدى .

سلطان (عثمان) ثالثك جنازه سى — قانون اولدينى اوزره — بكيچرى آغاسى و سكبان باشى ايله قول كئخداسى طرفلرندن كو - رولدكن صوكره قالديريلدى . تابونده « يوسفى » تعبير اولنان سليمى دستار و بر سپاه سرغوج تعلق ايتلشيدى .

سلطان (مصطفى) ، (راغب) پاشايى صدارتده و (داماد زاده فيض الله) افندى نى مشيخته ابقا ايلدى . (راغب) پاشايه « اوستلك » ايله

بالذات محاربه به ابتدار ايله : اكر غرض ، آنچه ايسه « ادرنه » قپوسندن تا « روسجق » ه قدر ايكي كچه لى آلتون ديزه رم ديشيكن (راغب) پاشا مانع اولوب :

— دولت عليه كز بر غضنفر حرب و و غادر كه وقوعات حسيمة سابقه حسييله انظار اجنبيه ده غايت مهابت نادر . لكن شيمديكى حالده شكسته اظفار اولوب حين محاربه ده بوراسى معلوم و آشكار اولدقده اعدا واقف اولوب صكره حال مشكل و دشوار اولور . همان عسكره نظام و يرلسونده صكره بو داعيه لره دوشولسون ديدكي مقولدر . و بوضوئله دولت عليه به بيوك خدمت ايلش اولدينى ۱۷۸۲ سنه سنده آچيلان روسيه محاربه سنده معلوم اولمشدر . ليكن تفصليه مذكور آلتونلرى ، تنظيم عسكر ماده مهمه سنه صرف ايتديرمكه موفق اوله مامشدر .

(شانى زاده) تاريخنده دير كه : ۱۱۰۰ تاريخندن صكره عقلا ، سفرى

سراسر قاپلی بر سمور کورک ، شیخ الاسلامه بیاض قاپلی بر سمور کورک و مزین بر بارکیبر اعطا ایله دی . مشارالیهما (طاس) و (قطو - رهلی) نصولاق و بیکارله باب عالی یه کادیلر .

قلیج آلابی حفته ینه (تاریخ واصف) ده کوریلن شو معلومات ده شایان دقتدر :

بادشاه اسب سوار اولدینی حالده حضورلری عادت اولان بالجه ارکان سلطنت یرلی یرلرنده ادای خدمت ایلیه رک اسکی اوطلره تقرب اولندقدنه آتمش برنجی جماعتک اوطله باشیسی بر معتاد قدیم شربت تقدیم ایله دی . سلطان (مصطفی) شرتی ایچدیکی کبی کاسه نك ایچنی آلتون ایله طولدوردی . اوطله باشی ده اوچ قربان کسدی .

ایلك اجرات

— جلوس وقوعنده مقاطعه لرله زعامتلردن رسم برات و تجدید

استنقال ایدر اولدیلر . حتی (راغب) پاشا صدارتنده دائما محاربه دن اجتناب ایدردی .

[تاریخ جودت]

۵۶ — فائده

اون ایکنجی عصرک اوخرنده مجادله افکار

۱۱۸۲ سفری مناسبتیه

عقل و تجربه سی ناقص اولیق تقریبیه بو قانون مسنون مرغوبک (دائما صاحبک جنک اوزرشه ترجیح ایله خدمتکار اولدقلری دولته و عباداللهه راحت و امنیت باغشلامق قانونی) حصولنه رعایت ایتیوب ادیان سائرده .

ایدنلردن تمام خرج آلتحق عادت قدیمه ایدی . رسم مذکور عنفو ایدیلدیکی کبی تجدید ایدنلردن ده یارم خرج آلتندی .

— صدراعظمه آره لرنده منافرت بولتوق حسینله قبودان پاشانک آق دکزدن آلدیغی معینات (ظلمیه) نامیله پادشاهه بیلدیریلرک موچی ایله عزل و اموالی بالمصادره (استانکوی) آطهسنه نفی ایدیلدی .

— جلوس هایونی دول متجاوریه اعلان مقصدیله (خلاصه الاعتبار) نام رساله تاریخیه مؤلفی کوچک اوقاف محاسبه جیسی کربدلی (رسمی احمد) افندی عهدسنه شق ثانی نذرتدارلغی توجیهیله (نمجه) به، چاوشار کاتبی (شهدی عثمان) افندی (روسیه) به، (امنی) بک کتخداسی (محمد) آغا (لهستان) حکومتنه اعزام ایدیلدیلر .

— اوقاف حرمین مقاطعاتنده اوتهدن بری وقوعه کلن سو استعمالانک اوکی آلتحق مقصدیله مقاطعات مذکورنک بوندن بویله دفتردار وقت بولتالار معرفتیله طالبلرینه صابیلسمی ، التزام بدلتک خزینه هایونه قونولسی ، صره

بولتالری بالعموم دیسادن قالدیرمق یاخود هر زمان دشمنک بورتی بره سورتوب حدی بیلدیرمک اهل اسلامک اوزرینه واجددر دیو اعتقاد ایدن یادکارلر « حرکت اولماجه برکت اولماز . بو مملکتلر سیغله آلتشدر ، پادشاه اسلامک بختی عالی ، رجالی . پیشکین ، قلیجی کسکین در ، دنیاده دیندار ، بهادر وزیر ارسطو تدبیر و بش وقتی جماعتله قیلار اون ایکی بیک کزیده عسکر تدارک ایتدکن صکره « قزل الما » به دک کیتمه نه منت واردر ؟ دیو طمطراق الفاظله جهانی اعتراف و صندیله اوزرنده « حزه نامه » نقل ایدن په اولانلرکی لاف و کذاف ایدوب « قزل الما » سستی « بغدادن » دن کلن آل یناق الما کی ینیر شی ظن ایدنلر ، بناء علیه انجام کاری فکر ایتک شاندن اولیان بعض ساده دالر تمسبیلی ایله ۱۱۸۲ تاریخنده حادث اولوب طقسانه وارنجه متادی اولان « مستو » سفارلرینی . . .

[خلاصه الاعتبار]

هاپون مرتباً تنك افراز ایدیلرک صره امینلرینه تسلیمی ، اوقاف سائرته نك
عمارتلری مزارقیله اقلامده مقید اولان وظیفه لرینک صورتلر موجبجه وقتیه
خزینهدن بالاخراج متولیلر یدیله اعطاسی ، فضلۀ اوقافک اقتضا ایتدکجه ینه
حرمین امورینه صرف ایدنک اوزره خزینهده حفظی ، یازیچی معزوللریله
تبردارلر و آغا چوقدارلری عهدسندده بولنان مقاطعات و تولیتلرک رفی ،
مقاطعات مذکورته نك بو کیلرله ویرلهمسی قرارکیر اولدی ،

که بونلر او زمان ایچون هم اصلاحات مالیه و همده اداریه دن
معدود ایدی . محضا (راعب) باشانک فکر اصلاح پرورانه سی ایله
وقوعه کلشدر .

— زمانک احوال روحیه سنه دلالت ایدن وقوعاندن بریده
استانبولده ساکن روم ، ازمی و موسویلرک قیافتجه حد شرعی نی
تجاوز ایتدکلرینه قناعت ایدیلرک بطریقلرک و موسوی جماعت باشیسنک
چاوش باشی آغا اوطنه سنه جلب ایله کسوه لرک طرز قدیم اوزره تنظیم
ایدیمسی حقنده تنبهات شدیدده ویرلهمسیدر .

اوتوز سنهدن برو صلح و متارکه مستمر اولق تقریبی ایله اولکی جنکاری
کورمش تکلمه قادر آدم قالدیغندن غیری موجود اولانلر دخی « صقالی
دکرمنده آغارتمش ، تجربه دن بی نصیب ، انجامکاری ملاحظه دن بهره سی
اولیوب کون بو کوندر دیمکه آلیشمش قورنازلر ، سفری سیره کیتمک کبی
ظن ایدوب :

— نه کوچلک وار ؟ میدانده دشمن یوق ، محاصره اولنه حق قلعه
یوق ، اوچ آیده کیدر ، اوچ آیده کلوریز ، منصب آلورز ، بایه قطع ایدرز ،
له الحمد عسکر چوق ، خزینه چوق ، بر باس یوق دیرایه یلکنکنلوب پادشاهی
ترغیب و همته امداد ایدر اولدیلر .

صدر اعظم بولنان (محسن زاده محمد پاشا) ۱۱۵۰ تاریخنده (بندر) سر
عسکری اولان پدری (عبده پاشا) یاننده بولنوب عسکر و ذخیره کیفیتی

— سگز سنه دبری انشا آتی ختامه ابرمه بن (اوج انبارلی) قالیون ایله مجدداً انشا ایلدیلن (حسن بحری) نامنده کی دیگر قالیون حضور پادشاهیده دریابه ایندیریلدی . (راغب) پاشانک همت بلندیه برنجی دفعهده اموال حرمیندن بیک کیسه تصرف ایلدیله رک (ایچ خزینه) یه وضع ایلدیادی .

— پادشاه کندی همشیره سی (صالحه) سلطانی صدر اعظم مشارالیه ترویج ایتدی .

— سلطان مصطفاه قتل پولتیقه سنندن آریله مبور دی . جلوسنده حقی حق سز دارالسعاده آغاسی معهود (ابوقوف) ایله ترکان آغاسی (محمد) ی ، امیرالحاج (اسعد) پاشانی اعدام ایتدی .

— راز اول سویلدیکمز وجهله بنه (راغب) پاشانک همتیه دونامه اخراج اواندی .

تجربه ایتمش و اونوز سنه تجسدن خالی اولوب مسقولونک عسکر قولالامه . سنده تدبیر و تدارک لرنه واقف اولمش بر وزیرکاردان اولقله بو حرکتی مناسب کورمیوب مدافعه قیدینه دوشدیکنه مبنی ۱۱۸۲ ربیع الآخرنده صدارتدن معزول و برینه (آیدین) والیسی (جزه پاشا) مهر هایون ایله نائل مأمول اولوب بونا مبارک سفرك مقدمات ردیته سنندن عبارت اولان کوتو علامتله یوز کوسترمهک باشلادی . اشته علامت ردیته دن اولاً : (حسن زاده) کچی روزگار کورمش بر وزیرک عزلی ، ثانیاً : (جزه) کچی رابطه سز بر آدمک صدره کلسی ، ثالثاً : (امین) پاشا کچی نو ظهور شخصک سردار اولوب اصلنده صاحب مرض اولقله (ادرنه) یه واردینی کون آغاشی شیشمهک باشلامسی ، رابعاً : ذخیره خصوصنه کرکی کچی نظام ویرلدن یوز بیک عسکر ترتیب ایلدیسی ، خامساً : استانبولدن چیقلمدی کون بعض جاهلرک یهود و نصارانک سنجاغ شریفه باقیس جائز دکادر دیتمه سیله نصازدن نیجه اهل عرض دردمنده صورت حقندن اعدی اولتوب قتل نفوسه باعث اولسی ، سادساً بری کوکد

— آناتولییده تورهین (لوند) اشقیاسی (جوروم) اهاالیسنک
(سیواس) میرمیرانی (زرهلی زاده فیض‌الله) پاشاک دلیرانه حرکتلریله
عمرلندی .

— بو آرده دیوان هایون ترجمانلغنده بولنان (متاکی) بغداد
وو بودلغنه تعیین قلندی .

— قریم خان (حلیمکرای) فرط حلم و بطاقتندن طولای عزل
(۱۱۷۲) و افلاق وو بوده سی (قسطنطین) اهالی مملکته ظلم و تعدد
یسندن و میری به دینندن طولای «یدی قله» به حبس ایدیلدیسه ده
بورجی و یردرکینه قور تولدی .

— اسلام قادیلرینک قیافتلری خوش کورلیه رک یوزلرینک مستور
اولسی تنبیه و مسیره لره کیتمه لری منع ایدیلدی .

فرق اینز (طاهر آغا) نامنده بر مجنونک نزل امینی نصب اولمسی ، سابقاً :
دیار دشمن میدانده اولیوب قله محاصره سی فکری موهوم ایکن معتاددن
زیاده قرق الی قدر بال عجز طولی چکن مانده لره آجلندن هلاک و طوپلرک
تاقله آنده بونده ضایع اولسی در .

[خلاصه اعتبار]

روسیه لو (نزل طاش) حوالیسی ضبط ایله (قریم) خانلقی مضافتندن معدود
اولان (قبار طای) لره تعرض ایتمکک باشلا یوب دولتین بیننده موجب منازعه
اولور لر دیه قبارطایلر ایکی دولت بیننده صاحبسز و موقوف قالمش و بر
طرفدن ایشلرینه مداخله اولماق اوزره صورت استقلاللرخی دخی اخیراً
سلطنت سنییه قبول ایتدیرمش ایدی . بو حالده ینه (آراق) قلعه سنک روسیه
دن استرداد آرزوسی ارکان دوات علیه نك دماغندن چیمازدی . حال بوکک
(آجو) و (طمرق) قلعه لرینک استجکمانی روسیه به سد سدید اوله بیاه چک
صورنده مکمل دکلی ایدی .

— (سقاریه) نهرینک (صباحه) کولنه اجراسیله بورانک دخی
 (اذمید) کورفرینه ربطی حقتده صادر اولان اراده نافعہ برلی اہالینک
 ارسال ایدیلن ہیئت تحقیقہنی تغلیط ایتلرینہ بناء تأخیر ایدیلدی .
 مملکتیمزده امور نافعہنک حصولہ کلہ میسینہ اک برنجی سبب اہالی
 اولدیغندہ شہہ یوقدر . بز لر ہم چالشماز ، ہمده امور نافعہدن آکلماز
 اولدیغمزی پک چوق دفعہ اثبات ایتمزددر . (سقاریه) نک (مرمرہ) یہ
 ربطی فیکری ۱۰۶۴ تاریخندہ سلطان (محمد) ک دخی ارادہ سنہ اقتران
 ایتمش و او زمان (ہندی اوغلی) نانندہ بری کشف ایچون یوللانمش
 ایدی .

— سلطان (مصطفی) بر قاچ زماندن بریدر استانبولده «دیباہ
 رومی» نامندہ کی قیمتدار قاشک اعمال ایدیلدیکنی و آنک برینہ بایرام
 لردہ (وندیک) دیباسی تقدیم ایدیلدیکنی آکلماقلہ اربابی جلب و مجددآ
 دستکاہلر نصب ایتدیردی .

روسیلو ایسہ قبار طابیری بر کرہ حمایت دولت علیہدن تفریق ایدیلجک
 چوق یکمکسزین (کوچک قبارطای) ی کندوبہ تابع قیلدقدن ماعدا (بیوک
 قبارطای) ہ دخی بچوزن تعدی اولغہ باشلامش و بر طرفدن دخی (آزاق)
 دکزندہ قوۂ بحریہ سنی تزیید ایله قرہ دکزندہ دونانما تدارکی املتہ دوشمش
 ایدی . (۱۱۷۵) تاریخندہ روسیہده جالس صندالی امپراطوری اولان
 (قترینہ) جهانگیرک سوداسیله (۴) پتروئک بقیہ و صایاسی اجرا و انفاذہ
 قاقیشوب ابتدا اہستانہ تعرض ایلدکدہ دولت علیہ آبدن صکرہ نوبت
 کندیسینہ کلہ جکنی درک ایدوب فرانسزلر طرفندن دخی تشویق اولدیغینہ
 مبنی (۱۱۸۲) سنہ سنندہ روسیہ لویہ اعلان حرب ایدہرک آلتی سنہ ممتد
 اولان محاربهده خسارات عظیمہہ دوچار اولمش و (قینارجہ) قریہ سنندہ امضا
 اولنان عہدنامہ کی بر بارکران آلتندہ قائلددر .

[تاریخ جودت پاشا]

— آق دكزه دونانما بوللاندى .

— اكثرثيا تبديل كزييوردى. حتى بر دفعه سنده سور خارچنده .
 كزيبيركن (افلاق) وويوده سنه كيدن پوسته جيلره راست كمش و
 بونلرى طورديره رق اوراق و مكاتبى آچديغنده (!) سراطبا (عارف) ،
 افنديك وويوده دن بعض اشيا طلب ايتديكنى آكلامش ، مومى اليهك
 بو صورته اظهار تنزل و مسكنت ايديشنى محل شان دولت بوله رق
 درحال عزل ايتشدر .

— « دولته خدمت و پادشاهه تحصيل قربيت » ايدرم زعميله صدر
 اعظم خاصى اولان (قبريس) ك ميرى طرفندن التزامى طرفى التزام
 ايدن دفتردار شق اول (ابراهيم افندى) درحال صدر اعظمك تقريريله
 عزل و براز صوكره تقاعد ايديشدر !

— غريب بر امر ده : عوامدن و اصنافدن بعض كيمسه لر كويا

٥٧ — فائده

زند كريم خان — حكومت زنديه

١١٦٠ ده (نادرشاه) قتل ايداشيدى . (نادر) دن صوكره ايران شاهى اولان
 (عادلشاه) دخى حفيدى (شاهرخ) ك الله دوشرك كوزلرته ميل چكلمش
 و (عادل) شاهه خلف اولان (ابراهيم) دخى برايكى آى حكومتدن صوكره
 تختى (شاهرخ) ه براقش ايدى .

(كريم) خان ، ايرانك (زند) اسميله مشهور بر قبيله سته منسوب ايدى .
 (نادر شاه) ، (هند) سفرينه كيدركن بو قبيله دن ده عسكربازمش و (كريم) خان بو
 سيرده نفرلكله شاهك معيتنده بولنمش ايسه ده كارگذاز بر ذات اولغله
 (نادر) ك وفاتنده (على مردان) خانه اتساب ايتشدر . (على مردان) بو آرانقى
 ظهور ايدنى فقرت ائساننده (اصفهان) ي ضبط و صفويلردن (شاه اسماعيل) :

رجال دولته تقلیداً قدرتی اولسون اولسون قلم ، و شق و سائره
 کورکاری کیمدکارندن ، بو ایسه اهالی ایله بیوکار آردسندده کی فرقی
 معدوم حکمنه کتیردیکنندن بعدما بو نوع کورکارک آنلر طرفندن
 کییلمه سی امر ایدیش و ابتداصر اعظم (راغب) پائنا کندی آدماری
 منع ایله مشدر !

۱۱۷۴ ده ایران احوال داخلیه سی پک ریاده کسب شورش
 ایتمشیدی . اولجه (نادر شاه) اردوسنده سپاهیلک و اعدده ضابطلک
 ایتمش اولان (زند کریم) خان ، (نادر) ک وفاتسندن سوکره
 (علی مردان) خان میتنده اوله رق (اصفهان) ی ضبط و بالآ خره ایران
 تختنده بولنان صبی (شاه اسماعیل) و وکیل اوله رق ایرانه حکومت
 ایتمشدر .

نامنده کی بر صبی بی ایران تختنه اجلاس ایلدی . ایشته زند (کریم) خان (علی
 مردان) خانی متعاقب حکمدارانی اسماً (شاه اسماعیل) و ترک ایله کندیبی
 (وکیل) نامیله ایرانده اجرای حکومته
 باشلادی . ایران بیوک بر قارغشعاق
 ایتنده ایدی . (کریم) خان سعی و غیرتیه
 بو قارغشعانی کیدردی . دشمنینی منهرم
 ایدهدک (شیراز) ی پای تخت ایدندی .
 (۱۱۹۰) ده (بصره) بی ایرانیلرک استیلایی
 مسئله سندن طولایی دولت علیه طرفندن
 علیه اعلان حرب ایدیلهدک حتی حفته
 شوپله بر فتوا ویرلدی :

زند کریم خان

(ممالک عجم اها لیسندن «زندشقی»
 وکالت ادطاسیله بر مقدار اشقیایی

— اورویا دخی بر طاقم ترتیبات سیاسیہ ایہ مشفقول ایدی .
 بخصوص روسیہ نك احوال داخلیہ و خارجیہ سی بزم ایچون باشقہ بر
 رنك كسب ایتمكہ باشلامشیدی .

— ۱۱۷۵ دە شہزادہ سلطان (سالم ثالث) دنیاہ کلدی . یدی
 کون یدی نیچہ شہر آیین و اوچ کون دکز دوناناسی اجرا ایدیلدی .
 — بر سنہ مقدم (استانکوی) جزیرہ سندنہ بولنان قبودانہ قالیو .
 تکرندن برینك ضابطانی آطہ بہ چیقمشار و کمی ایچندہ بولنان اسپرلر
 بونی فرصت اتخا ایدہرک طائفہ اوزربنہ بالہجوم جملہ سنی کسدکدن
 صوکرہ قالیون ایہ مالعظہ بہ فرار ایتمشردی . کرچہ سفینہ نك
 قبودان و امراسی استانبولہ جلب ایدہرک بورادہ اعدام ایدیلدیلر .

باشنہ جمع ایہ مزبورلرہ رئیس اولوب مزبورلر ایہ اتفاق و اتحاد و بلاد
 اسلامیہ دن برقدینی استیلا و اہالیستدن نیچہ کیمسہ لک مالارخی نہب و غارت
 و پادشاہ انام سحرہ نیک اطاعتیدن خروج ایدوب یاغی اولسہلر مزبور

— و اجکن رئیس قائم مقام صدراعظم
 المکتاب

فقط بو حال غفلت. سلطان (مصطفی) به تأثیر ایدیلرکندن (مالطه) به مناسبی اولان (فرانسه) حکومتنه قالیونك تحابص ایدیلیمی و ایدیلدیکی تقدیرده باشقه معامله ایدیه چکی برلدریشیدی. فرانسه لر کیمی باجمله ادواتیه استرداد ایدیه رك آل جو قه دن پوشیده لرله تزیین و امرای عثمانیه یی دخی دروننه ارکاب ایدیه رك درسماده بولمادیلر. سلطان (مصطفی) فرانسه ایلچینه بر سمور کورک الباس و بر دونامش آت اعطا ایدیلدیکی کبی سفینه یی کتیرن قبوداده، بر قافم کورک کییدیردی.

— ۲ —

راغب پاشا و احوال عمومی

— راغب پاشا ۱۱۷۶ سنه می رمضانك یکریمی دردیجی کیجه سی

ارتحال داربقا ایلدی. مقام صدارته (حمزه حامد) پاشا تعیین ایدیلدی که (خلاصه الاعتبار) ک دیدیگی وجهه رابطه سر بر آدم ایدی.

زیدک و آکا تابع اولوب آنکله اتفاق و اتحاد ایدوب معین اولانلرک «فقانلوا التي تبني حتى تفي الى الله» نص کریمی منظومجه قتالری حلال و مرض اولوب قلعه مزبوریهی استخلاص لازم اولورمی «الجواب» اولور.

مع هذا زند (کریم) خان ایرانده عدالتله اجرای حکم ایتمش، زراعت و تجارت و معارفک احیاسنه چالیشمش، (شیرازی معمور ایلهمشدر. تاریخ و فاتی ۱۱۹۳ در .

وفاتنده یرینه برادری (زکی) خان کچمش ایسه ده فنا خوبلو بر آدم ایدی. آتی تعقیب ایدن (ابوالفتح) خان دخی کوشک و سفیه ایدی. (صادق خان) نامیلما ابوالفتحی استخلاف ایدن ده جوق طوره میهرق (۱۱۹۶) ده (علی مراد خان) جالس اولمش و آندن صر کره (صادق) خاتک اوغلی (جعفر خان) کلشدر. (جعفر) خان زماننده شمدیکی ایران سلسله حکمداراننک

(راغب) پاشانك متروك اتدن اولان آلتمش بيك كيسه آچه بادشاه نامنه
مصادره ايديشدر .

مرحوم مشارالیهك امور خارجهده قوللانديني مسلك، حكومات
اجنبيه نفوذيني تعديل ايتك ايچون حكومات مذكوره ني يكديكريسه
دوشورمك مسلكي ايدى . بونك خارجهده اوله رق سفارت ترجمانلرينه
ويريلن يرانلرك عدديني تنقيص ايتك كي اجرا آتى دنخي واردر .
بو يرانلر بر زماندن برى بيوك بر اخذ و اعطايه سببیت و بريوردى :
ترجمانلر باب عالیدن آله رق خرسه تيانلره صانورلردى . محاربه نك
دولت ايچون بيوك بر بيقيم اوله جغفي بييلديكي ايچون وار قوتيه
ادامه صلحه چاليشدى . ماليه ني و امور اداره ني سظيم و تنسيقه
اوغراديني مشكلات عظيمه يه سلطان (مصطفى) نك فكر استبدادى ده
منضم اوليوردى .

زماننده كي وقوعات خارجهده شايدن دقت ايدى : (انكلتره) ايه
(فرانسه) يكديكريسه معروض اوله رق (هندوستان) د يرلشمشلردى . حتى
فرانسيلر (سپلان) ي . (پونديشه ري) ي . (مادراس) ي انكليلرلك
الارندن آلمشلردى . بورالده اهل اسلام زياده و نفوذجه غالب ايدى .

برنجيسى اولوب (استرآباد) طرفلرنده هقيم مشهور (قاجار) نام ترك عشيرتسه
منسوب اولان (آقا محمد) خان ظهور ايله مشدى . (آقا محمد) خان، ايرانك اكثر
بلاديني ضبط ايتكله جعفرلك انده يالكلر (فارس) و (كرمان) طرفلرى
قالدى .

۱۲۰۳ ده (جعفر) خان مسموماً وفات ايتدى . اوغلى (لطف علي) خان
الكصوركه (آقا محمد) خانك اننه اسيردوشه رك كوزلرينه ميل چكيلوب (طهران) ه
بوللاندى . و (زند) حكومت ايرانيه ني يدنجي حكمدار اولان مومى ايله (لطف
علي) خاندن صوركه مقرض اولمشدر .

بو جهته انگلیز سفیری (پورتر Porter) فرانسه ایله عثمانی حکومتی آرسنده بر اتفاق عقد ایلمه سی ایچون دن کان غیرتی دریغ ایتمدی. تاریخ دیورکه :

(ناموس و حیثیت و وقارینه انضمام ایدن فضیلتی سلطان مصطفای شبهه لندی ریوردی . بادشاه بر دفعه سنده قورنازجه طاورانهرق ولوکه قسماً اولسون امور خارجییه بی ده اله آلتی ایچون ندماستدن حرمین متولیس (نوری) بک نامنده برتی رئیس الکتاب تعیین ایتدی . (راغب) پاشا ، (نوری) نک عدم اهلیتتی مدرک اولدیغی ایچون افندیسه کمال احترامله بو انتخابک مقصده موافق اولدیغنی عرض ایلدی . سلطان (مصطفی) آجیقندن آجیغه بوزوشمادی ایسه ده (نوری) بکده موقعنده طوته مادی . فقط بر ایکنجی (دلوار آغا زاده عمر) ی ، حتی بر اوچنجی (آمدجی عبده) ی رئیس الکتاب نصبندن ده کیری طورمادی .

(راغب) پاشا دولتک مسائل سیاسی خارجییه سی حق سنده مفصل راپورلر یازمشدر . اواسفاکه بونلردن هیچ برتی کوره مدک .

۵۸ — فائده

قاپیتولاسیونلر

ایلك قاپیتولاسیون سلطان (سلطان قانونی) طرفندن میلادک ۱۵۳۵ او مجرتک ۹۴۱ نجی سنه سنده ویرلشدر . بو تاریخه قدر (فرانسه) موقت هیئت سفارت کوندرمکده ایکن تاریخ مذکوردن صوکره دائمی سفیرتعیین و اعزام ایلمه مشدر . (ایلك قاپیتولاسیون لطف و مروت محصول اولفندن زیاده مذهبجه نوازشلره مستغرق ایدیلن غرورمزدن و برده حقوق و وظائف دولیه بی) بیلمه مز لکمزدن ، بصیرتسز لکمزدن نشأت ایلمه مشدر) .

قاپیتولاسیونلرک ایکنجیسی ۱۵۶۹—۹۷۷ ده و فرانسه قرالی طوقوزنجی (شارل) زماننده (سلیم ثانی) طرفندن ویرلشدر . بو قاپیتولاسیونده یکی بر امتیاز مقیددر که بوندن بالاستفاده (فرانسه) بایراغی آلتنده سیر و سفرایدن

وفاتی متعاقت ارتشاء شقاوت، قتل، زجر و اشکنجه، تجریم و پادشاهی زنکین اتمک ایچون بر دیکرک اموالی مصادره ایتدیرمک سیئانی باش قالدیرمق، حتی خست طبیی ایله منهور اولان (سلطان مصطفی) خلقه کندیسنه دلی دید یرتهجک درجهده سو استعمالاته قالدیشمق طبیعت زدیئه ظلم آشکارهیه چیقدی. روایتہ نظرآ سلطان (مصطفی) نک کورک کیمه سنی منع اتمسی کورکچیلردن پاره چکمک مقصدینه مبتنی ایتمش. چونکه سرای مصارفنه بیتشمک قابل اوله میور مش. او زمانلر درسعادته بانکرلر بولندیجی جهتله بو کبی معاملات زجریه و منعیه دن ماعدا جر و استفاده قیوسی مفقود ایدی. پادشاه بو فکرده اولورسه، حاللری اوتهدن بری معلوم اولان وزرا نهلر پاماز، نهلر یایدیرمازلر؟ (ایکنجی سلطان حمید مخلوع زماننده ینه بونک نمونه - لرینی کوردک ایدی.)

فرانسه کیلری سربست اولدقلری کبی دولت علیه ایله معاهد اولیان دول ساثره سفامتی دخی آتیق فرانسه باندیره سنی حامل اولق شرطیله ممالک عثمانیهده اجرای سفر و تجارت ایده بیلیرلردی. بو امتیاز فرانسه نک نفوذینی آرتدیره شدرد. دولتمز بو امتیازی (ایسهختی) ده دونائامز نحو ایلدلکدن سوکره و بره شدرد. فرانسه ایله دولت علیه آراستنده (لهستان) پولتقه سندن طولانی برودت حاصل اولسی اوزرینه انکلیرلر فرصتی بالاغتنام استانبوله سفیر کوندروب انکلتره باندیره سی ایچون سربستی کشت و کذار و کسب و کار حقیقی استحصال ایشلردر، (قرالجه الیزابت دوری). بوندن تلاشه دوشن فرانسه — آشاغیده کوریله جکی اوزره — انکلتره امتیازینی رفع ایتدیره شدرد.

اوجنجی قاپیتولاسیونق ۱۵۸۱ — ۹۸۹ سنه سنده سلطان (مراد ثالث) طرفندن فرانسه قرالی اون اوجنجی (هانری) یه اعطا ایدیلمشدر. انکلیر یاراغته تأمین اولنان امتیاز مذکور اشو قاپیتولاسیوتله لغو اولتمشدر. بعدازین انکلیر

(راغب) پاشا صوك درجده محافظه كار ایدی . سلطان (مسطفی) ، امور اداره حكومتی كاملاً اله آلمق فكرنده بولونیور ، فقط موفق اوله میوردی . مع هذا (راغب) پاشا اداره داخلی بی آکا براقدی ، کندیسی صرف امور خارجیه ايله اشتغال ایتدی .

اداره اهالیده اتخاذ ایدیلن اصول ، ینه اصول سابقه ایدی . همان بر شکایت وقوعنده (قتل و نفی و عزل) مقرر ایدی . مثلاً حکومت مسکراتی منع ایتمک کبی خلق یاننده کندیسی کوچوک دوشوره جک تدبیرله مراجعت ایدیور ، خلقده مسکراتی براقوب آفیونه ، تیریاقه دوشیوردی .

دولت حالا کوزسز ، قولاقسز بولنهرق ضعف حالنه قائل اولمدینی کبی اوروپاده جریان ایدن وقوعات روزمره دنده غافل ایدی .
(حمزه) پاشا مسند صدارتده آنجق آتی یدی آی طوره بیایدی .

کیلیری (جنوه) ، (وندیک) ، (سلجلیاتین) سفاهی مثللو آنجق (فرانسه) بایراغنی کشیده ایتدکاری حالده ممالک عثمانیهده سیر ایده بیله جکاردی . اون اوچنجی (هانری) شومو قیتدن باشقه امور تشریفاتیهده (فرانسه) ایلچیلرینک دیکر سفرايه تقدم ایتسینی دخی احراز ایتددر . دولت علیه (فرانسه) حکومتته ایبراطورلق نظریله باقدینی ایچون سفیرلرینک مأمورین مائله به تقدیمی قاعده سنی قویشددر . حال بوکه (فرانسه) برقرالقی اولوب بالعموم دولترجه بویه طاعتده ایدی . مع هذا بالآخره عقد ایدیلن (ویاته) قونقره سی بین الدول اصول و قواعد تشریفاتیه وضع ایتتن و (فرانسه) ایلچیلرینک امتیازی قالمشددر .

دردنجی قایتولاسیونی ویرن سلطان (محمد ثالث) و آلان (دردنجی هانری) در . بونک تاریخ اعطاسی میلادک ۱۵۹۷ و هجرتک ۱۰۰۵ سنه سنه مصادقدر . عهلود سابقه بی تأییداً ویریلان ایشو قایتولاسیونک اعطاسنده (کرید) محاربه سنده فرانسه لیلرک وندیکیلره معاونت ایتلرینک تأییری اولمشدر .

بطاقت و تأیید شدن طولانی عزل ایدیه‌رک یرینه (حلب) والیسی صدر
اسبق (باهر مصطفی) پاشا تعیین ایدیلدی .

بغداد ایلیر ایچ قلعه‌یه هجوم ایدیه‌رک والی وزیر (علی پاشا) بی قتل
ایتدیلر . (قاضی اوغلی) نایه‌یه لوند اشقیاسنه سرکرده اولان شخص
و غونه‌ستی (سیواس) والیسی (فیض‌الله) پاشا (قیزیل ایرماق) طرفنده
محو و پریشان ایلدی .

روسیه دن دولته ایکی ایلچی کلیوردی . بونلردن بری اوچنجی (پترو) نك،
دیگری ایکنجی (قازینه) نك ایلچیلری ایدی .

اوچنجی (پترو) نك سفیری پرنس (داچقوف) تا حدوده وارمه دن
(قازینه) نك ایلچیمی پرنس (دولفوروکی) حرکت ایتمشیدی . طرف
دولتدن دخی ایفای تهنیت مقصدیله سپاه کاتبی (درویش عثمان) افندی
بولاندی .

برنجی (فرانسوا) نك درگاه سلطانی‌یه التجاسی و استمدادی ایله باشلایان
دولت علیه — فرانسه مناسباتی بوبله اختلالره جوق دفعه اوغرامش و مسدب
(فرانسه) اولمشدر . فرانسه حکومتی سلطان (سلیمان قانونی) دورنده بیله دولتک
اغبراز و اتفعالی موجب اوله جق حرکاتده بولتمش ایدی .

بشنجی قاپیتولاسیون (۱۶۱۴—۱۰۲۲) سلطان (احمد اول) وینه
(دردنچی هانری) زمانلرده اعطا ایشلشدر . بونده امتیازات سالفه نك تأییدندن
بشقه (قدس) ه کیده جک ره بانک (فرانسه) طرفندن حمایه اولنجی و سفرایه
مخصوص اشیادن کومروک رسمی آئمه جنی بیان اولمشدر . (فرانسه) قونسولساریتک
قائولیکلری حمایه ایتلمی اصل بو تاریخدن باشلاز . اشبو حمایه مذهبیه بوندن
صوکره و بریلان قاپیتولاسیونلرده تأکید ابدلش و نهایت (برلین) معاهده -
سنه دخی کچیرلشدر . ۱۶۱۴ سنه ستدن صوکره دولت عثمانیه نك (فرانسه) ایله
آزاسی آچلقدن بشقه (فرانسه) ده تکون ایدن اغتشاشات داخنیه و علی الحصوص
پروستاتلق غوائلی (فرانسه) بی قوتدن دوشورمش و شرقده نفوذ و اعتباری

صدره مرحوم (راغب) پاشانك بر اتفاق عقدی

فكريله پروسیا قرالی (ایكنجی فرهدریق) نزدینه
بوللادینی مشهور كریدلی (رسمی احمد) افندی بو ائشاده
عودت ایلدی. مشارالیه سفارتی حقتده یازدینی تقریرده

ایكنجی فرهدریق

دیور كه :

(هدایای همايوندن اوتاق بهجت عون اولان قوناغمزده (برلین ده کی)
قوریلوب اطراف و لوازمه باقلدقدن سوكره قراله وارمقدن بر کون مقدم
عکاملرمن ایله قرال سراینه ارسال و آنده بر مناسب محله نصبه مفروشانی
بسط و اكمال اولندی. ایرتسی کون صورغوج و آنلردن غیره هدایای
متنوعه بوغچه لری اوزرنده اسم و رسملری مبین یافته لر ایله عربیه تحویل
و بعضی خواص اتباعمز معرفتی و ترجمان معینی ایله قرال سراینه کوندریلوب
یدلرنده اولان دفتر مترجه تطبیق اولنهرق دیوانخانه کنارنده عجم قالیچه لری
اوزرنده ترتیب و تسلیم اولندقدن سوكره هدایادن اوچ رأس آت دخی
تسریح (اکری و ساثره سنی اورمق) و تزین و خاص آخوردن تعیین اولتمش
آدملریدکنه و بریلوب و کندو آتلمز دخی مکمل رخت و بساط ایله یدک

قیرمشدر. بوندن بالاستفاده انکلیز، وئدیکیلر، فلمنکیلر دوات علیه ایله
عقد معاهدانه مسارعت ایتمیلر و عثمانلی دکرلرنده کندی کیلرینك کندی
یا اراقلری ایله سیر و سفر ایتملرینه مساعده آلدیلر.

آلتنجی قاپیتولاسیون ۱۶۷۳—۱۰۸۴ سنه سننده و سلطان (مهرداد
رابع) و اون اوچنجی (لوئی) نك دور حکومتلرنده و برلشدر. اگرچه بو
عهدنامه ده سفاتن اجنیه نك (فرانسه) باندیره سی آلتنده سیر و سفر ایتملری
قیدی اعاده اولندی، فقط بوکا مقابل كرك رسومی یوزده بشدن درده
ایندیرلدی و (فرانسه) نك کندی «ملتندن» اولان رهبان اوزرنده حق حایه سی
نأید اولندی. (قدس) ه کیدن زاهبلرک محبتی مسأله سی (فرانسه) طرفندن توسیعا
تفسیر اولنهرق بوندن حایه مذهب چیقارلشدر. حال بوکه اوچنجی و آلتنجی
قاپیتولاسیونده مذهبی حایه بخی یوقدر. بو قاپیتولاسیون استحصال اولندی
زمان عموم دولتلر (فرانسه) بی تبریک ایلشدر در! (مارسیلیا) ده تجارت بوزمانده

ایستدیریلوب کندیمز عادتیمز اوزره قرالدن کلن (هنطلو) ه و خواص اتباعیمز عثمانی بساطیلله ینه قرالدن کلن آتله راکب اولوب قرال سراینه وازیلدی. نجه لیلر طرفندن صورت دفترکتیریلوب آنلرک رسوم و آدابنه رعایتله حرکت ایتمزله نامه هایون دیوان افسندسی یندنه و صورغوج بهجت نمون ظرفیله کتخداسز النده اون بش قدر اتباع ایله دیوان خانیه کیریلوب مور قطفیله ایله دو شتمش اوچ قدمه لی بر صغه اوزرنده بر طرفنده مقضض سندلی و بر طرفنده نامه قوبه جق سریر اورتیه سندنه مائی قطفیله دن ثباب هر روزه غبار آلود ایله قراله آتاق اوزرنده ملاقاته و حالا اریکه پیرای عثمانی شوکتلو مهابتلو پادشاه عالیپناه سلطان (مصطفی) افسدیمز حضرتلرینک سر حشمتلو منزلتلو دوستلرینه تمهید موالات زمیننده اهدا بیوردقلری هدایای خسروانه لرین مشعرتامه مودت علامه ملوکانه لریدر دهرک نامه و صورغوجی بری بری آردنجه قرال یذینه اعطا و اول دخی واحدا بعد واحد آلوب صورغوجی گوشه چشمه ملاحظه ایدرهک یاننده طوران سریر اوزره وضع و ابقا و ترجمان و ساطیله دولت علیه دن کندو حقنده ظهوره کلن التفات و عنایتدن منتدار و ایلچیلکمزدن محظوظ اولدوغنی یاد و تذکار ایلوب واردیغیمز هیتنده اوتانیمزه رجعت اولندی. رجوعیمز عقبنده قرال هدیله آتلیری خاص آخور لیلر

باشلامش و فرانسه نك تجارتي پك زياده ترقی اتمشدر كه بوده محضا قاپيتولا- سيونك تأثير اتمشدر. او وقتلر برغروش شيمدكي قيمته نسبتله بر خيلى پاره ايدى. اوسايه دده كه فرانسه نك تجارتي ۱۷۲۰ ده اون ايكي ميليون غروشه بالغ اولدى. آندن يازم عصر اول آلتى يوز بيك غروش ايدى. اوچ ييلده درت ميليون غروشلق تزايد كوستردى.

يذنجي قاپيتولاسيون ۱۷۴۰—۱۱۵۳ تاريخليدر. فرانسه قرالى (اون يشنجي لوتى) دورنده سلطان (محمود اول) طرفندن اعطا اولمشدر.

بو قاپيتولاسيون سوكنجى در. بونده ديكر لرينه نسبة معاهده شكل و حالى ده ا زياده واردر. رسماً (فرانسه) سفارتنه تبليغ اولنديگنى كنى «الى ماشاالله تعالى احكامنه رعایت اولنه» جمله سيله هم معاهده شكلى آلمش هم ده ايدى الاحكام اولمشدر.

اوتار يئنده (فرانسه) ایله دولتمزك آرمسى غایت ابي ايدى. (فرانسه)

يدلريله سراى حوليسى اينچنده اوچ دفعه دولانديريلوب حوليه ناظر نچردهن ملاحظه وكنديلري صوبوب آدمليينه تسليم ايدهلر و بوتنييه اتناسنده مجوه رختلر و مطلاكسهلر شعشمه سى صفاسندن قرال كندونى بتوروب كسته به بر شى ويرمك عادتلري ذكل ايكن خاص آخورليلره بر ساعته بر قاچ آلتون اعطا ايلشدر .

(رسمى) افنديك بو اتفاقى عقد ايديوب ايتديكى ايجه معلوم دكلدر .

تقريرنده به بر شى سويله ميور . فقط اجنبي تاريخلرنده (۱۷۶۱) تاريخنده (روسيا) قرايله بويله بر اتفاق عقد ايديلديكى محكيدير . حتى مصطفاي ثالث زمان حكومتنه عائد فرانسزجه يازلمش بر اثرده (لهستان) تقسياتنده (روسيا) حكومتك اولجه عقد ايديلن مقاولاتى بر اتفاق فعليه اقتران ايتديرمك اوزره (ره قزين Rexin) نامنده بر سفير يوللا بهرق آشيشده بولندينى و باب عاليك اوئانده (روسيه) و (آوستريا) تحريكاتيله بيزار بولمقوله برابر

ايلچيسى مشهور (ويلنو) روسيه محاربه سى اتناسنده اولان توسط بعده حربه اشترك ايند (آوستريا) دولته قارشو آجيلان محاربهك ختام بولسنة و معاهده صلحيه عقدينه و ساطت و غيبت اتمش اولسندن طولانى اشبو قايتولاسيون و يرلشدر .

۱۷۴۰ دن سوكره (فرانس) ايله قايتولاسيونمز بو قدر . يالكز بر بچق

عصر سوكره ياپيلان معاهده لرده قايتولاسيونلردن بحث اولمشدر .

[استثاره مجموعه سندن : ابن الضيا]

۵۹ - فائده

اوچنجى پترو - ايكنجى قاترينه

روسيه ايمپراطور نيجه سى (اليزابت) ك حين وفاتنده اوچنجى (پترو) اونوز

درد و زوجه سى (قاترينه) اونوز اوچ ياشلرنده ايديلر . زوج و زوجه

فرانسه ایاجپسی (ورژن)ك تشویقیه تشبث واقعك نمره دار اولمدینی ده
محرردر .

قبریسلیلر محصل (چل عثمان) آغانك ظلمندن ناشی اوزرینه هجوم
ایله مرقومی قتل ایندیله . بر دولت مأموری حقنده روا کوردکلری
یو حرکتلرنی سلطان (مصطفی) اغماض ایندی . حتی (تاریخ واصف)
دیورکه : بالآخره تأدیباری ذمت دولته بورج قید اولندی .

— پادشاهك برادری سلطان « نعمان » بو ائشاده وفات ایندی .
نصل ؟ تاریخ (حمای ردیته) دن دیور . او عصرده فتح اموات قاعده سی
جاری اولمدینی جهتله ایجه آکلاشیلهمامشدر .

روسار (کیلان) ، (دریند) و (طیغان) طرفلرندن کر جیباری
عصیانه تشویق ایده رك بونارده (چلدر) والیسنه ویرکوبورمکن استنکاف
ایتمکد قالدیقش قاری جهتله (طربزون) والیسی (عبدالرحمن) پاشا تأدیبارینه

آرسنده کی مبابیت ومنافسه بك زیاده آشکار ایدی . (قآرنیه) نك (غره شوروی
اورلوف Orlof) نامنده بر کوزده سی ، پترونكده (الیزابت وورونچوف
Vorontsof) اسمنده بر مترسی وار ایدی . (وورونچوف) اکثریا اوچنجی
(پترو) ایله برابر ایچر و بعضاً چازی دو کردی .

اوچنجی (پترو) نك داخلی وخارجی پولتیقه ده تعقیب ایندیکی بولی بر از اول
یازمش اینك . (پترو) سرای تشریفات قدیمه سنی قالدیره رق آلمان اصول
مراسمنك ایقاسنی امر ایندی . کندیسی علیهنده کوندن کونه بیوین فرقه
مخالقین (قآرنیه) نك امر ایله ومنفعتی اهنه حرکت ایدیوردی . بوسبیله (قآرنیه)
کونك برنده : بنی تطلیق ایدر واوغلی (بول) ی رد ایندرك (وورونچوف) ایله
بالتأهل بنی بر مناستره حدس ایله دیه قورقیوردی . (پترو) ایسه (قآرنیه) بی
تحقیق ایتمکده دوام ایدیوردی . حتی (روسیا) ایله عقد ایدیلمن مصالحه شرفته
اوله رق سر ایله و بریلن بیوك بر ضیافتده تا سفره نك بر باشندن اونه طرفه
اوطوران (قآرنیه) به :

محسن زاده محمد پاشا

مأمور ایدیلش ایسده عسکری صغوقدن
قیردیرمقدن باشقه بر شینه موفق اوله مادی.
برینه (چلدر) والیسی (حسن پاشا) تعیین
ایدیلدی .

صدراعظم (مصطفی) پاشا اهالی
اوزرنده کی مظالمی سببینه عزل و قتل
اولوب منسوبینی دخی نقی ایدیلدی .
مقام صدارته (محسن زاده محمد) پاشا
کلدی . (مصطفی) پاشا استانبولده بولنان
زنکینلری برر وسیله ایله تجریم ایدیوردی .
بوسنه (۱۱۷۹) دوناماینه آق دکزه

چیقدی . قوهٔ بحریه منک بتون بتون زوالی مشعر اولان آیدیه کی
سطلرله دقت ایدک :

— Daura یعنی — احمق ! دیه باغیردی .

قآرتیه کندی خاطرانده مستقلآ روسیه چارجه سی اولقی فکربله دمکندار
اولدیغنی یازمشدر . حتی خاطرات مذکورہ میاننده :

— یا حکومت ایتلیم ، یا خود اوله لیم . یازیلیدر .

(پترو) نک کندیسی سفرده تحقیر ایتدیکی زمان عاشقی (غره غوری اور .

لوف) دن حامل ایدی .

کوروشدیکی آدملر (غره غوری) ایله برادرلردن عبارت ایکن بالآخره
بر طاقم بحریه و بریه ضابطاتی و بعض رؤسائی ده جمعینه قبول ایتدی .
طوبخانہ مشیری اولان (ویل بووا) بورانک صدوقی (غره غوری) به تسلیم ایلدی .
بو صدوق (قآرتیه) نک تشکیل ایدیه کی فرقهٔ اختلالیه نک خزینہ سی ایدی .

۱۷۶۲ ده (پترو) متره سیله (اورانی یان بوم) سراینه چکیلدی . (قآرتیه)

نکده (پترو لوف) سراینده او طوره سی امر ایتدی . بوسرای (اورانی یان بوم)

(جیقان سفینه لک انشا آتی پک زیاده قصورلی ایدی. بورده لرله کو کرته آره لرلی یوکسک، بطاریه لومبارلری زیاده سیله آلاق اولوب حمله استیقلری دخی غایتله اصولسز ایدی. آلات و ادواتی چوریش، مقارله، خلاطلر بیتمش ایدی. باخصوص طولرک چاپلری بکدی بکرنه اوامادی ایچون جبخانه توزیع اتنده پک چوق مشکلات چکیلیوردی. روایت کوره قبودان باشا کبلری قبودانلره ساتار، آنلرده رتبه و مأموریتلری مزایدیه قویارلردی. بو ائنده جزایر و طرابلس غرب دوناغلاری دخی حال انقراضده ایدی.)

(نتایج الوقوعات) ده دییورکه :

(۱۰۳۰) تاریخدن ۱۱۸۲ سنه سنده کی مسقو سفینه قدر الی سنه دن متجاوز بحاریه بحریه واقع اولمغله قبودان باشالر هر سنه دوناغلای هاپون ایله آطلر دکزنده کزینوب درجه انصافینه کوره جزائر و سواحل خلغنی تجریم ایدره رک عودت ایدرلر و بر قاج خرمن کیسی طونه بیلورلر ایسه فتوحات بحریه دن عد ایدرلر ایدی.)

(قبریس) آطه سنده توره یین (کرنیه) دزداری (خلیل) بر ایکی بیگ کشی ایله (لفقوشه) بی محاصره ایدره رک اعلان شقاوت ایتدی کندن

ایله (پترسبورغ) آره سنده کی یول اوزرنده و (پترسبورغ) ه اوتوز کیلومترو مسافه ده در. بو جهتله (قائرنیه) نک حصول مقاصدنه خدمت ایدره حک حرکانه پک زیاده موافق ایدی. یعنی یابه جفی اختلافی بورادن اولا (پترسبورغ) ه، ناسیا (اورانی یان بوم) دن یابه بیلوردی. بو سنه نک بوزنده اوچنچی (پترو)، امپراطورجه بی کورمک ایچون (پتروف) ه کیتدی. سرای بوم پوش ایدی. هم شاشیردی، همده قورقدی. ۹ موز کیجه سی (غره غوری) نک برادری (آلکسی اورلوف) (پترسبورغ) دن

روسیه امپراطورجه بی (قائرنیه)

(پتروف) ه کلرک امپراطورجه بی او یاندیردی. و آکا :

— قانیکس، امپراطورجه لکیزی اعلان ایچون هر شی حاضر در -

هم ذمت دولته قید اولنان دین تأدیبی ایفا و همده مرقومی استیصال
ایلك اوزره بحر آیبی کمی و بر آدخی (تسکه) سنجانی متصرفی
(احمد) پاشا اعزام اولندی. جزیره ده اعاده آایش قلندی. (کرجستان)
اصلاحاتنه مأمور اولان (چادر) والیدی (حسن) پاشا حرکت ایده رک
(بوری) قلمه سنده مقاومت ایدناری قتل و اسیر، (اودیش) متصرفی
(دادیان) ک استقبائی قبول و کرجیارک کوندکاری (سیانجو) قلمه سنی
بر هجومده تسخیر، محافظه سنه (آجیق باش) ملکی (طهمورث) ی
آعیین، ایرتسی سنه (سویز) قلمه سنی یکریمی طقوز کون محاصره دن

(پاسق) توفیق ایلدی دیدی. کتیردیکی آرابه به (قارینه) ایله او طه خدمتچینی
بند بردی و کندیسی آرابه نك اوستنه چیتدی. بولده ایمراتور بچه نك پروکا-
زینی ده آلدیلر. منزل باز کیرلری یوق ایدی. برکوبیلنك مار کیرلرینی طوتدیلر.
(یترسورغ) ه بش کیلومتر و محله عاشقی (غره غوری) ایله امرای بحریه دن (باریان
تسکی) به ملاقی اولدیلر. شهره دخولنده ایمراتور بچه عسکره راقی طاغیندی
و بر باباس چاغیره رق آلری تحلیف ایندی.

لوند ملازم قبودان قبودان بک

صوکره ضبط و (گرجستان) ره ساسنک مجتمع بولندقلری (کتایس) قلعه سندن دخی استیمان ایندملکه مشوق عصیان (سلومان) ک تعقیب و تسکیلی ایچون قلعیه بر مقدار عسکر ترک ایتدی .

— (طوسون محمد) پاشا قومانداسنده اوله رق عودت ایدن دونانما مرکباتندن اولوب (باغچه قو) سیاه (غله) آره سنده دمیر اوزرنده طوران بر قالیوندن آتش ظهور ایتمش و قالیون (غله) اوکنده یاتان بیسوک قایقاردن بر قاچنه چانه رق آنلری ده یاققدن صوکره (جبالی) طرفنده گی یهودی اولرینی طوتوشدرمشدر . حریق (جبالی) چارشوسنی خراب ایتدیکی کبی آلاغده بولنان کوچک قایقارده طوتوشه رق حتی بولردن بری (ترسانه سرانی) قصرینک احتراقنه سبب اولمشدر . قالیونک قبودانی (چوتقار) فرار ایتمش و قبودان پاشا اولا (بالقخانه) ده حبس ایدلدکن صوکره (آغریبوز) سنجاغنه تعیین ایدلشدر .

— استانبولده «سقا» چشمه سی جوارنده ساکن بر ارفی ، جمعیت فسادیه تشکیلی تهمتیه صلب و داخل جمعیت اولانلر (لیفی) ده

(قآرینه) اوغلنک اسمی مذکور اولقسزین (روسیه) تک حکمدار مطلق اعلان ایدیلدی . امرای عسکر به دن بعضلری ایعراطوره صادق قالدقلرندن آلایلرینی چکمک ایسته دیلرسده کندیلری بالذات عسکرلر طرفندن توقیف اولندیلر : براز صوکره هرکس (نوردام دو قازان) کلباسنه کروب بین ایتدیلر . ایعراطور بچه قیش سراینه عودتنده عسکر طرفندن رسم کچید اجرا ایدیلدی .

(اوجنچی پترو) بیک بنش بوز (هولشتاین) لی عسکرله (پتروف) و (اورانی یان بوم) آره سنده بولنیوردی . یاننده بولنان اختیار ندی مارشال (مونیک) بلافتور (پتروسورغ) اوزرینه یوریمسنی تکلیف ایتدیه ده جسارته ایدهدی . بالکیز (پتروسورغ) ده نه لر جریان ایتدیکنی آکلامق ایچون ندماستدن

قلعه بند اوراق اوزره اخذ ونفی ایدلدی. ارمنی اختلالاتنک مقدمه می بودر (۱۱۷۹).

— ۲ —

۱۱۸۲ (۱۷۶۸) سفری

دوات ضعف اداره وقحط رجال آراسنده چبالانمقدمه و (روسیه) ایمپراطور پیغمسی (قازینه) باشمزه چوراب اورمکده اولدینی بر دمده سلطان (مصطفی) : استانبولده صو زیان اولبور، اودون قحطه دوشیور بوسیله سیله حمام انشاسنی منع ایدیوردی. مع هذا روسارک (لهستان) ده و (قفقاسیه) ده تجاوزاتده بولندقلرای خبر آلمش ایدی. بوانساده ایلک خبر حدودلردن کلادی. (قازینه) لهستان قرالی اوچنجی (فره درایق — اوکوست) — که بز « نعلقران اوغلی » دیرز — زمانندن بری کسب

بر قاچنی کوندردی . آتلردن ده کیسه عودت ایتدی. یالکز شهردن کلن بر (هولشتاین) عسکری اختلاک تمام اولدیغنی بیله بردی . اوزمان مازشال ، کینلرک بولندینی (قرونشاد) ی تحت امنیته آلمستی توصیه ایتدی . فقط وقت کچمش ایدی . آمیرال (تالزین) قلعه بی آلمشیدی . ایمپراطورک قادیئلرله برابر بئدیکی قایق بو طرفه یاناشیرکن :

— کیم او ؛ دیه بر سس عکس ایتدی .

— ایمپراطور !

دینجه نونجی عسکر :

— آرتق ایمپراطور قالمادی . آچیغه ! دیه جواب وردی . (نونسخ) :

« اوله ایسه (زه و هل) ه کیدوب (بون زانی) اردوسنه الذحاق ایلک . دیدی ایسه ده (بترو) ینه تردد ایتدی . او آرائی (قازینه) نک یکرمی بیگ عسکرله (اورانی یا نوم) اوزرینه کلدیکی ، چارچمه نک (بتروهوف) سراینه کیردیکی خبر

نفوذ ایشامس ایدی . ۱۷۶۴ ده یعنی ۱۱۷۸ ده قرالک وفاتی اوزربنه کندی اتخابکردهسی اولان (استانیسلاس - اوکوست پونیا تووسکی Stanislas-Auguste Paniatowski) نی (پولونیا) یعنی (له) تختنه کچیردکنن صوکره بو نفوذی بتون بتون آرتدی .

بو آراق ظهور ایدن اغتشاش اوزربنه (قازینه) نك . اوتوز بیك عسکری (لهستان) . داخل اولمشیدی . حال بو که (لهستان) ده بر قرال وفات ایدرسه رینه کلهجک قرالک سربستی اتخابی بزم دولتک قدیمی حقوق متبوعیتندن ایدی . باب عالی بدایه قرالک تعییننه آلدیر . مامش ایسه ده روس عسکرینک (لهستان) . دخوانی پروتستو ایتدی . بو ائنده (کرجستان) بکی (ساومان) کرجستان حکومتیه مظهر لطف اولسنی و (سوبر) قامه سنک هدم ایدلسنی و راهب (کتبا -

آتدی . امپراطور تقسیم حکومت مسئلهسی ایچون پرنس (آلکساندر غالچینی) برای مذاکره بوللادی . فقط بر ساعت صوکره استعفانامه سی امضالادی . (قازینه) کندیسنی کورمک ایسته مدی ، یالکز برینی اعزام ایتدی . (پترو) بو کلنک النی اویدی . کجانی ، کوپکنی ، زنجیسنی ، متره سنی ایسته دی . بونلردن یالکز متره سی وریلیدی . برابرنده (آلکسی اورلوف) و بر دیکری اولدیغی حالده (رویشا) شهرینه اعزام ایدیلدی . اوراده درت کون صوکره (توری) باصور دن اولدی ، شایعه سی بیقیدی . حقیقته ایسه تسیم ایدیشیدی .

۶۰ - فائده

۱۱۸۲ سفری و سوؤ تدبیر

اولا، لیلودن (پوتوسکی) نامنده بر دربردر، اوچ بش بوز نفر ایله سایه دولت علیه به کلوب بیوک قرضی فرانکی اورلر ایله مهور محضر کونه

لكوز) ك محبوبسیتی او كه سورهرك استیجان ایندی .

(حمزه) پاشا صدارته گلشیدی . محسن زاده (محمد) پاشا دخی
 (ردوس) . سورولمشیدی . (خلاصه الاعتبار) (حمزه) پاشا حقتده
 دیور كه :

(استانبوله كلدیكنك اوتجی كونی سفر منة كور مصلحتی ایچون حضور
 هایونده مشاوره به شروع اولمقین هیچ خسته لكدن خبری اولماق صورته
 پادشاه قارشوسنده ایکی ساعت قوچان کبی اوطوروب مزاج هایونه موافق
 صددرله اظهار شجاعت و دشمنی کوزینه کسدیروب بر کون اول (داود
 پاشا) صحرانسه چقمقه عربت و جامدی الاولانك یکریمی بشنجی کونی ینه
 حضور شهریاریده سفره فأنه اوقوتدیروب مسقوف بالیوزی (ابرشوق)
 یدی قله به کوندرلکه اعلان جنك و جداله همت ایلدی . بو ایشلرك جمله سی
 یکریمی بش کونده صورت پذیر اولدی . و بو آئنده قریم خانی (قریم کرای)
 دخی آستانه سعادت کلوب برابر حضور هایونه کیرملری اواننده خسته لکی
 سوچ سوداسی کبی بر حالته مبدل اولهرق ائتلاف خزینه مثللو حرکتدن

کاغذلر کتوروب «له» جمهوری اوتهدن برو دولت عثمانیه حمایتنه داخل و
 (قارلوفچه) مصالحه سی شروملی موجبجه سربست اولوب آخردن تعرض
 اقتضا ایتمز ایکن شیمدی مسقولو دیارمنری پایمال ایلدی . دولت علیه دن عنایت
 رجا ایدرز» دیو فریاد ایلدیلر . اوتهدن برو بر مسلط جبار التدن قوربولوب
 آخر دولته التجا ایدنلر سو عمللری سببیه مظهر ادبار و نحوئت اولوب (؟)
 او مقوله بی حمایت قیدینه دوشنلر دشمنی کندی ملکته دعوت ایله زحمت
 و مشقت چکه کلدکلری مرحوم (یسلدیرم بایزید) خانه التجا ایدن (بغداد)
 پادشاهی سلطان (احمد جلایری) و (قره قیونلی) سرداری (قره یوسف)
 قصه سندن و ۹۰۴ تاریخی آئاننده (شروان) خانی ایکن جنتمکان سلطان
 (سلیمان) حضرتلرینه التجا ایدن (الفاض میرزا) حائندن و سلطان (محمد رابع)
 زماننده (۱۰۷۹) خلائنده قزاقدن (دروشنقو) خطماننه طوغ و سنجاق
 ویرلدیکنه بناء لهلو ایله دور و دراز سفرلر حدوشه باعث اولتی ماده سندن
 و ۱۲۲ / تاریخنده شود (اسوچ) قرالنك دولت علیه به التجا صورته

خال اولسدینی تحقق ایتکین جمادی الآخره تک سکزینجی کونی کلبولییه کوندردلی .

حضور پادشاهیده عقد ایدیلن انجمنده :

- ۱ — روسیه تک لهستانه یکی نصب اولنان قرال علیدارلرینی تأدیپ و حفظ نظامی بهانه سیله مغایر شروط عهدنامه مملکت مذکوره به طوب و جبخانه ایله کابیلی عسکر سوق ایتدیکی و بونکله شروط سربستی لهی جبراً الغا ایلدیکی ،
- ۲ — روسیه تک نظام جدید اختراعیه مخالفت ایدنلری قتل و اعدام و اموال و اشیارینی یغما و غارت ایلدیکی ،
- ۳ — روسلرک بوحر کتلرندن مقصود اصلی (له) مملکتی ضبط ایتدکدن سوکره ممالک عثمانیه ده سو قصد ایتک اولدینی ،
- ۴ — لهاولردن فرار ایدنلری تا حدوده قدر تعقیب ایدرک حدود اهلایسنی قورقوتدینی ،
- ۵ — قریم خانلرینک خاسلرندن اولان (یاظه) نام عمله جبه خانه

(بندر) ه کلیسی سبی ایله مسقو قرالی (پترو) نک ممالک اسلامییه هجومی دغدغه سندن مجرب و معلوم اولوب اول مقله مدبرلره التفات اولنق مناسب دکل ایکن، (پوتوسکی) دیدکلری مکروه سایه حایته آلتوب بیک نفر اتباعه تعیینات بها شهریه اونوز قرق کیسه آتیه ویرلایکنندن غیر آراتق آراتق قرض طریقیله خزیه پادشاهیدن آلتی بیدی یوز کیسه آتیه آلوب بر ایشه یارامادی .

ایکنجی سو تدبیر، تاتارخان ماده سیدر: شوبله که (قریم) ه مسقو مستولی اولدقدن سوکره بونلر (طونه) یالینسده ایشه یارار امیدیه اولا (سلیمکرای) و ثانیاً (سلامت کرای) اوغلی (مقصود کرای) ه درسعادتن التفات اولنوب اوچ درت بیک تاتار ایله (طونه) یالیرینه محافظه و ممکن اولور ایشه قارشو طرفه دشمن اوزرینه چاپول ایتک قصدیه کوندربلوب کندی یانلرنده ایشه یارار تاتار نالنه یوز آدم اولدیغندن (روم ایلی) چتاقلرندن اوچر دردر یوز ایدن قورلش آصیلاجق کلوب موجود اولان آلتی آلتق آرپه بی قرق کونده.

و طوب و تفك و سائر ادوات حرب و جنگ ایله كلكرك اهل اسلامه
بالمجوم محل مرقومى احراق و پك چوق اسلامى شهيد ايتديكى ،
مذاكره اولتهرق علمانك اتقاقيله روسيه عالمينه سفر اجراسنه
و بر دفعه دخى صدر اعظمتك روسيه سفیرى چاغیرهده رق :

- ۱ — روسيه نك قباعد « له » جمهورينه قرال انتخابى و مذهب نراى
و آخر بهانه ایله سوق ايتديكى عسكرى كرى چكسى ،
- ۲ — اهلولرك مملكتلرینه و امورینه مداخله اتمهسى ،
- ۳ — عهدنامه هاین موجبنجه منعقد صلح و صلاحك شروطنه بنامها
رعایت ایله مى ،
- ۴ — و تمهیدنى متفقلى بولنان (دایمارقه) ، (روسيا) ، (انكلتره) و (اسویج)
دولتلىرىك تسكفل ایدهرك تصدیق نامه و برملى و برملى رسه نقض عهدك
(روسيه) طرفدن ظهور ايتديكى محقق اولغله سفر هاین مصمم اولدینى ،

توكتمه لرندن صوكره شكر و دارچینه و ارنجه شهریه قرق الیشیر کیسه آنچه
تعینات بهاسی آلملریله خزینه بی خراب و بیاب الیشلدر .
ثالثاً عسکر تربیى ماده سیدر . بو مقوله سفره اول امرده اونوز قرق
بيك عسکر کافی ایکن چوق عسکر ایله چوق ایش کوریلور ملاحظه سیله
پوز بیکنن متجاوز عسکر تربیى اولندی . دفتر ایله عسکر تربیى ایتك و
بیكاشیلریله سکسائر کیسه آنچه کوندرمك ، بیکچری و جبهی به کوره قرق
اللی بیك اسامه بی دفتره قید ایلك بش اون کونده کوریلور قولای برایشدر
اما « قزق اللی بیك آدم بر بره چیققدقه آنزه اون بیك چادر و هر
چادره اوچر بشر عکام و اللی بیك قدر دوه و قاطر و بارکیر » اقتضا ایدر .
و بولرک جمله سنه هر کون بم و بیهچك لازمدر . بزکون اولسه غوغا حاضر
در . بو صورتده پوز بیك بم بتشدیرمك نه مشکلدیر !

سؤ تدبیرك بری دخى (قتلاق) مادد سیدر . بو سفرلرده بش سنه
علی النوالی صدر اعظم لواء شریف ایله طشرده قالمه خلاف عادت اولوب لاید
برفته حدوشندن قورقیلور ایدی . الحمدلله اولدی . اما خزینده تاب و توان
قالدی . فنتم ظهور ایتمانك حکمتی بودرکه عسکریدن کیسه قالمز ، هر کس
بر طریقه کیسی استانبوله و کیسی دار و دیارلرینه کیدرلور ، صدر اعظم دائره

شقلربنک قونوشلمسینه قرار ویریلدی .

فی الواقع صدر اعظم (حمزه پاشا) سفیر (اوبرشکوف Obreskof) ی
 چاغیرتدی . بوندن اول سفیردن (روسیه) نك (بیکی صربیه) ده قلعه لر
 انشا ایتمکده اولدیغی و (قبارطای) ه تجاوز ایده رك (کر جستان) ارباب
 عصیاننه یار دیم ایلدیگی ، (رومانیا) و (قره طاغ) ده انترقیقلر چویردیگی
 دخی صورولمش و مومی ایله ده باب عالی نك جغرافیا ده کی جهلندن !
 استفاده ایده رك مدافعاتده بولمش ایندی . بو دفعه (حمزه پاشا) قیام
 ایتمه رك او طوردیغی حلاله قبول ایندی و سوز سویتلیمکه براقیه رق :
 — بوندن درت سنه اول لهستانده بولنان روس عسکرینک یدی
 بیك نفره ایندیریله جکئی سن تعهد ایتمکئی ایندی ؟ شیمدی ایسه اوتوز

خلفی و سپاه و سلحدار آغالری کاتبلیله قالور ، عسکر طاقه سندن یوزده
 بری موجود دکل ، بینه تعیینلری تمام آلورلردی . بو جهته قشلاغک ضرردن
 غیری بر فائده سی اولدی .

سؤ تدبیرک بری دخی (وازنه) یه کلن دونانما ماده سیدر . (قاسم) یقین
 اولدومه دونانما استانبوله کیتیمکه اجازت ایستدی . صدر اعظم در سعادتیه نحریر
 ایلدوب امره مترقب اولدی . استانبوله مشورت اولنوب ترسانه اهالیسی بر
 قاچ کون اکتتمه لرئنده ضرر بوقدر دیمله لبله اذن ویرلدی . اون کون سوکره بر
 شدید روز کار ظهور ایلدوب ایجه دونانما قره یه دوشدی . قالیونلر مخالفت
 هوادن استانبوله کله میوب یوله تلف اولدی .

برسؤ تدبیره (اسماعیل) ی تخلص نیتنه (طونه) یه شایقه لر تربیدر . شوبله
 که : (قیان) کیلرندن قرق کمی یه سکسان نفر و هر بر نفره بکر مینر آغچه
 علوفه و قیودانلرینه قرق آغچه وظیفه ترتیب اولنوب (طونه) یه کیدر لر و (طولجه)
 اوکنده قرن قرنه یناشوب (اسماعیل) فتح ایده لر . دیو اولقدار کیلری دونانما
 دوپ کوندر دیلر . دشمن قارشودن (طونه) یه کیرملرینه مانع اولوب قویون آغیله
 کیرر کی کیدر دیلر . دشمن هیچ مقید اولدی . (طولجه) آلتنده بش اون کون

بیسک ایتمش ، دینچه سفیر دخی یکر می بش بیسک اولدیغنی اعتراف
ایتدی . بونک اوزرینه (حمزه) پاشا پر حدت کسیله رک :

— خائن ، حانت . شیمدی یالانچیلغی کی ده اقرار ایدیورسک .
کندیکنزه عاند اولمیان بر مملکتده همشهریلرینک ایتدکاری خبائتدن
اوتانمور میسک ؟ تانار خانلرینک (بالطه) ده کی سرانی بیقان سزک
طوپار کیز دکلی ؟ دیه نویسخ ایله دی . بعده انجمنجه ویریلن قراری
حاوی سندی امضالامسفی تکلیف ایتدیسه ده (اوبرشقوق) :
— مأذونیتم یوقدر ، امضالیهمام .

دیگله اعلان حرب ایدیله بیکی کندیسنه بیله بر بلی . (روسیه) ده
بولنان دولت علیه تجارینه ضرر ابریشمیوب سلامتله عودت لرینه قدر
فرار ایتمسک اوزره برابرنده ابکی ترجمان ویدی خدمتکار اولدیغی
حاله (اوبرشقوق) برای حبس (بدی قله) یه یوللاندى .
(حمزه) پاشا بو آراق مختل الشعور اولغله عزل ایدیله دی . وزیر
(محمد امین) پاشا صدارته کچدی .

اکنوب محال قیلندن اولان (اسماعیل) میناشمه حاضر اولور لکن مسقولر سازلق
ایچندن بر قاق تفنک بوشالدوب بولره هجوم ایدنجه بوسودن آتش ویروب
برقاج آدم مجروح اولغله بقیه سی پریشانلغه بوز طوتدقلرنده کیلرک کیمنه آتش
ویروب وکیمنی بدکیوب چکوب کیتدی .

[خلاصه الاعتبار — خلاصه]

۶۱ — فائده

مصر احوالی

یاووز سلطان (سلیم) دن صکره امر او عسا کر مصریه (فقاریه) و (قاسمییه)

محمد امين پاشا — (خلاصه الاعتبار) ه كوره — تا رئيس الكتاب
اولديني زماندن برى (روسيه) سفيرى (اوبرشقوف)ك سوزلرينه قاعمش
ايدى. حتى ديسور كه :

(مشاراليه ايكي اوچ سنه مسقو باليوزى (ابراشقوف) له بو سفر خصوص
صنده مكاله اينديجه (ابراشقوف) ،

— بز صلحي بوزمايز . سز سفر ايدرسكينز ، بز اوزريكيزه قارشو
كلير .

ديو ايناندرمش اولغله صدر اعظم اولنجه به دك بو سفره وجود ويرميوب
بر عبث چركندر دير ايدى .

وزير اولدقدن سو كوره بو قولدن سكوت ايدوب ايسر ايسته من ايشه
مباشرت ايلدى. اما ينه نه زمان اولورسه :

— صلح يم حاضر مدر .

اعتقادنده اوله رق (ابراشقوف) ي برابر كتوردى . بوجه محرز اسباب
دولت آماده قيلنه رق بوز سكران ايكي سنه سي نوروز سلطانينك بدنجي كوني
صدر اعظم (امين) پاشا سنجاغ شريف باب هايونده اوموزينه يوكلنوب آلاي
و ديدبه ايله استانبولدن (داود) پاشا صحراسته چيقايوب آلتى يدي كون سو كوره
آندن دخي حركتله (ادرنه) به طوغرى عزيمت اولدى .

(تاريخ سياسي) به كوره :

(روسيه) ، (بروسيا) ، (آوستريا) و (انكاره) دولتلري بيننده بر (اتفاق صرايع) ك

ديو ايكي فرقه اولق عادت جاهليه سي ظهور ايشديكندن مدت مديده بو ايكي
فرقه يكديكريمه جنك وجدالدين خالى اولامشلدرد . سني بو ايمش كه : ياووز
سلطان (سلم) حضرتلري (مصر) ي فتحيه ايله امراي چرا كسه ني استيصال ايشدكدن
سو كوره بركون ديوان هايونلرنده :

— عجبا چرا كسدن كورمديكمز برى قالديمي ؟

ديدكده حضور هايونده بولنان (خيرهاي) :

— اوت افندم ، مصرده (سودون) بك نامنده غايت مسن برى اولوب

آتجق بروقتدن برى خانه سه چكيله رك عزت و آزواي اختيار ايتمشدر .

وجودی روایت اولنسته منی باب عالیجه (آوستریا) نك دولت علیه جهننه چایی
 الزام اولنك رفق بعض سعادتده بولندش ایدی. (وندیک)، (فلمنك)، (دایمارقه)
 و (اسویچ) دولتری جواباً باب عالی به اظهارموالات ایلدکلی کچی (انکلتزه)
 دولتی دخی درسعادت سفیری لورد (موری Murry) واسطه سیاه تقدیم
 ایلدیکی نامه مخصوص ایله اظهار و دو مصافات و دولت علیه علینسده اصلا
 اتفاق ایتیه جکنه دائر اعطای تأمینات ایلدی. (پروسیا) دولتی ایه بیانتنامه
 مخصوص ایله دولت علیه و (روسیه) پیننده کی مشکلاتك حلتنه عرض و ساطت
 و حبس اولنان (روسیه) سفیرنك اخلائی سبیلنی طلب ایلش ایه ده «بردغه
 محاربه ایلدکجه و ساطت قبول اولنمیه جنی» جوابی وریلدی. سفیرك همسدن
 چیقارلسی خصوصه دائر (پروسیا) و (انکلتزه) سفارت ترجمانلری باب عالی
 ترجمانیه کورشدکلی صبره ده (روسیه) دولتی محاربه وقوعنك اوکنی آلقدن
 باشقه یرشی ایسته مدیکندن اولبایده (پروسیا) و (انکلتزه) نك و ساطت لرنی طلب
 ایلدیکنی افاده و شو محاربه اعلانی (فرانسه) الفاتیه و قوعه کلوب (فرانسه)
 اولبایده تاتار خانیه علی الدوام خبرك مکنده اولدیغنی بیان ایلدیلر .
 سلطان (مصطفی) نك اعلان حرب ایتك خصوصه کی عجله سی نه
 ایدی؟ بز درلو آکلاش به میور. چونکه صولك بهارده اعلان حرب

باشا شاطر

مصر عسکری حربی

ایدیلدیکي حالده اردو آنجق ایلك بهارده حرکت ایده بیلدی. (قاترینه) بو فرصتدن استفاده ایتدی. (امین) پاشا قلمدن یتشمش و حرب و ضربی بیلمز، امور سیاسیهدن بی بهره بر وزیر ایدی، دیگر طرفدن (قاترینه) بش قول اردو ترتیب ایلدی:

- (۱) جنرال (غالچین Galitsyne) قوماندانسته بولنان اوتوز بیک کشیک بر اردو ایله (دینستر) نهرندن مروره،
- (۲) جنرال (رومیانجوف Roumiantsof) عین قوتله (اوقراینا) ولایتی داخلنده بولنرق قرم تاتارلرینک تجاوزاتی منع ایتمکه،
- (۳) جنرال (برغ Berg) اون آلتی بیک کشی ایله (په ره قوب) یعنی (اورقوب) بر زخی اطرافنه یا قلاشمغه،
- (۴) جنرال (مهدم Medem) (دون) و (قالوق) قازاقریله (دون) نهری و (قفقاسیه) آره سنده کی موافقی مدافعه ایتمکه،
- (۵) جنرال (ملوتله بن Tottleben) ده (کرجستان) ی استیلایه مأمور ایدیلر.

بزم اردونک صورت حرکتی ایسه ایچبه غریبدر:

و (ذوالفقار) و (قلم) ناملرنده ایکی اوغلی دخی واردر که غایت شجیع و پهادر و جند بیلکده ماهر اولوب بو بابده اقرانلری بوقدر. آنلری دخی خانه سنده حبس ایدوب خلقله اختلاطدن منع ایتشدن.

دینچه سلطان (سلیم) حضرتلری:

— والله یا خیره) بك، بو غایت دور اندیش و دل آگاه بر آدم اولالیدر. همان زیارتنه کیدوب نصایحی استماع ایله استفاده ایدم. دیوب طوغری (سودون) بکک خانه سته وارمشلر. کورمشلرکه کلام قدیم تلاوت ایدوب اطرافنده بر طاقم اتباع و خدم و حشمی دخی خدمت ایدیسورلر. (سودون) بک سلطان (سلیم) اولدیغی آکلا دینی آنده درحال قیام ایدوب تلاش ایله اجرای رسم عبودیت قیدینه دوشمش. سلطان (سلیم) کندیسنه ملاحظه و التفات ایدهرک امان و اطمینان و بردکدن سوکره حضورنده اوطوردوب عزت و اترواسنک سینی سؤال بیوردقده دیش که:

(امین) پاشا (قاریشدریان) دن (ادرنه) یه واصل اولدیغی زمان قریان
 بایراچی مناسبتیله توقف و اون کون صوکره حرکت ایلدی . (بره وادی)
 مترلنده دشمنک (خوتین) قلعه‌سینه هجومی و محافظلری اولان چتھی (عبدالله)
 پاشا یکنی (حسین) پاشانک عسکر طرفندن مقتولیتی خبری کادی : (خوتین)
 ده بولنان عسکر (حسین) پاشایه مراجعتله حدودی تجاوز ایتمک ایسته‌دکارینی
 بیله‌بره‌شله ، پاشاده دولته (لهستان) ی محافظه و حمایه ایتمک مقصدیله یوله بر
 سفره قالیشدینی حالده بونلرک لهستانی یغما ایده‌جکارینی بیله‌دیکی ایچون اذن
 و برمه‌مش ایدی . اردونک (ایساجی) یه واصلتی ۱۱۸۳ سنه‌سی عمرمنک
 سکرزینه مصادفدرکه استانبولدن حرکتک الی سکرزنجی کونیدر . (خوتین) ه
 هجوم ایدن روسلرک قلعه محافظلری طرفندن دوچار هزیمت اوله‌سی اوزرینه
 سلطان (مصطفای ثالث) ه غازیله عوانی و بریلدی . (ایساجی) ده یکریمی کون
 اوطورولدی . (تاریخ و صاف) بو عمده ریاست صدراعظمیده عقد ایلدین
 مجلس مشورشدن بحث ایدیور . دیورکه صدراعظم :

— بتم سفر ایله الفتم یوقدر . دولت علیه ایچون نه طرفه حرکت
 ایتمک خیرلی ایهسه سوبلیک . دینجه هر کسی حیرت آلمش . کیسه
 شقشفه ایده‌مه‌مش . نهایت باش محاسبه‌چی (شهدی عثمان افندی) :

— دولتوزک اموری مثل اولدی . سلطانز دخی عاقل و مدبر کلاهی
 دیکله‌میوب اکثر کبار دونتی اعدام ایلدی و بیوکلرک منصبینی کوچکاره توجیه
 ایندی . آنلر دخی یوز بولوب ققرایی زنجیده ایتمک باشلادیلر . بو سبیدن
 ققرا و رعایا سلطاندن یوز چوروب جناب حقه توجیه روی تصرف و نظلم
 ایله‌یلر . بو حالاتی کورنجه البته دولتوزک من طرف الله مؤاخذمه برله عدله
 و انتقام آلمی یه دوچار اوله‌جفتی جزم ایتمم . و درحال عزت ایدوب ملحوظ
 اولان بیه‌دن خوفله اوغللرمی دخی خلفه اختلاطدن منع ایلام دیو جواب
 و بره‌شله . بعده سلطان (سلیم) امیر مرقومک اوغللرینی کتوردوب زیاده تلطف
 و اکرام ایلمش و کندولرینه بعض عقار و واردات احسان ایتمشدر . فرداسی
 صحرايه چیتوب کافه امرا و عساکریمی دعوت ایتمکله امیر (سودون) اوغللری
 دخی گلش و سلطان (سلیم) (قاسم) ایله فرنداشی (ذوالفقارک) ینوب برازاظهار

— دشمن اولجه (خوتین) طرفدن کوروندی. بو دفعه (بندر) طرفدن ظهوری محتملدر. دیمش ایسه ده صدراعظم بیلورمش کپی موچی الیبی صوصدیرمش و او جاق اختیارلرندن بر قاچی: (اوزی) و (بندر) قلمه لری متیندر، (خوتین) طرفنه کیمه لی بز. فکرنده بولندقاری کپی بعضاری ده (طوبه) دن مرور ایتدکنن سوکره اقتضای حاله باقم دیملریله بو صوک رأی تصویب ایدلمشدر. دقت ایدیورمیسکز؟ او یوزوق، دوزن، تربیه و انضباطدن و محرم اولدیفی حاله ناموس دولتی محافظه ایچون کوندزیلن اردو کیملرک لارنده ایش؟

(له) بویارلرندن (پوتوسی) اردونک (خان تپه) سی دینیلن موقعه و رودنده (بندر) دن کلهرک صدراعظمه کوروشمش و (خوتین) محافظی (محمد) پاشا ایله برابر روسلر اوزرینه آقین ایتکه مأمور ایدلمشدر. (خان تپه سی) دینیلن محل (پروت) صوینک کنارنده و (خوتین) • اون بش ساعت مسافه ده در. آوجی سلطان (محمد) خان (قناچه) محاربه سته

صنعت فروسیت ایتلرخی امر ایله مش. آنلر دخی آتلیینه سوار اولوب اول قدر هنر کوسترملر که هر کس تحسین ایش. طرف شهر یازیدن ایکیسنه خلعتلر کیدیریلوب صورت احترام کوسترملش.

بر کون سوکره سلطان (سلیم) حضرتلری ینه بویله بر دیوان ایدوب عسکری ایکی فرقه ایش، بفرقه سی (ذوالفقار) بک طرفنده و مصر آنلوسنک بفرقه جسیه سی (قاسم) بک طرفنده بولمشدر. فقار به به (بیاض) و (قاسم به) به قرمز ای اواب الباس ایله یکدیگر دن تمیز اولنوب جنک شکننده یکدیگره حمله و هجوم کوسترملری فرمان اولنش. آنلر دخی خصمانه هجوم صورتلری اظهار ایله توتلر قالدیره رق و مزارقترخی بر برلینه طوقوشدیره رق جمله لری ایدوب صحیحاً جنک شکننده صحرائی صحیفه مسطر کشیده دوندیره لار. آنجق طرفینه حرص کلوب آرز قالمش که بر بیوک جنک و جدال اوله یازمش. بو

عزیمتند بوراده بر تبه یابدیرمش و بانلرینه ده طوبراقدن او طهار انشا
ایتدیروب بو شبلیه نامی (خان تبه سی) قالمشیدی .

(بغدان) بکی (لیغور) اشتراسی امر ایدیلن ذخیره بی اکیال ایتدی بکی
کبی روساره مجاویتی دخی سوینلندیکنندن در حال عزل اولنوب (استانبول) ،
اعزام و بوراده اعدام ایدیلدی .

(امین) پاشا اردوده بولنان حلبی (رجب) پاشا ، موصللی (امین)
پاشا و مولدا و انجی (علی) پاشالری اشترقاب ایدیوردی . بو ائشاده
اهلوردن بر قسمنکده روساره مظالم چیققداری آکلاشیه رق (خوتین)
محافظی (محمد) پاشا ایله (پوتوسکی) جلب اولندی . نتیجه مذاکره ده
(محمد) پاشانک (له) سرعسکر لکی و (پوتوسکی) رفاقیه مملکت مذکوریه
تجاوز ایتلری تقرر ایتدی . (پوتوسکی) آلمش بیک عسکرک ذخیره سی
درعهده ایدیوردی . لهلی علیهنه ده حرب آچیلدنی بو آراق
اوروبا دولترینه بیلدیردی .

حاله یکدیگردن آبرلسون دیو منادیلر ندا ایدرک کوچ حاله آیره بیلشیر .
لکن طرفینده بو حرص باقی قلوب و آندن سوکره امرا و عساکر مصریه
(فقاریه) و (قاسمیه) دیو ایکی فرقه اولوب (فقاریه) بیاضه و (قاسمیه) قر
مزی به میل ایله هر بری کندی رنگنه محبت و دیگر رنگدن نفرت ایشلر
و (فقاریه) عثمانویه و (قاسمیه) مصرلویه میال اولشیر و بو غیرت جاهلیه
بیتلرنده یرلشوب (فقاریه) نک بایراقلری بیاض و (قاسمیه) نک بایراقلری
قرمزی اولق ملنزم بولمش و بو فرقه سببیه نیجه کیسه لر سهام بلایه هدف
اولوب کیشمشر . مناصب مصریه دخی بو ایکی فرقه بیننده تقسیم اولنوب مثلاً
امیرالحاج (فقاریه) دن و دفتردار (قاسمیه) دن و متفرقه باشی (فقاریه) دن
و چاوشلر کتخداسی (قاسمیه) دن اولوردی . لکن بعضاً یکدیگره تغلب و
تحکم داعیه سیله بیتلرنده عظیم جنک وجدال و قتل وقوعه کلوردی . ۱۱۴۲
سنه سنه قدر وقتلری بو کیشلر ایچنده کچوب تاریخ مذکورده که — سلطان

(خلاصه‌الاعتبار) دیورکه :

اردوی هاپون برحمله ذخیره‌سنة اولدقیه نظام ویرمش ایکن اولمندن حرکت اولسه ذخیره خلی عارض اوله جتی تجربه ایله معلوم اولان اموردن اولوب بو محندن (خان تپه دن) حرکت مناسب دکل ایکن هم تجربه بی بیلیر آکلدر بوق، هم صاحب دولتک یاننده بوقدر بال یمز طویلر وایکی بوز قدر یلکندست آتله و بیک قدر قرمز ی قاپوطلو، یالدر اوزنکیلی قالدیریم یاراشینی ایچ آغالی اولوب بو دبدبه ایله قیرلرده آلا ی کوسترمک مطلوب ، هم ده دشمن (خوتین)ه کلز، لاهد(بندر) طرفه کیتمی غالب احتمال اولق ملاحظه سیله بعدالمشاوره (بندر) طرفه کیتمک مرجوح اولوب (بندر)ده موجود ذخیره اولمقله (خان) تپه سندن عربله له بر مقدار ذخیره بی برابر کتورمک حالته نظام ویرلدی .
 بوده معلوم اوله که : بیوک اردو یا تچه عربه ایله ذخیره کتورمک سیره بک طاسی ایله نواله کتورمک کیدر . ایسته انجانی معلوم دکل . (بندر) بر شهر عظیم اولوب تانارستانه متصل اولغله البته آنده ذخیره چوق اولدیتندن تجربه کیدر کی کیدرز. بورد دکیشد بر مکله هیچ اولمازسه بولوط کبی اورته ننی قابلمش اولان قاره سینککدن قور بولورز دیهرک قاقیله جق اولدی . مجلس مشاوره ده برگره صدراعظم «دقتدار افندی نه دیرسک ؟ دیدی ، اول دخی : افندم ذخیره ! . « دیو اوموز قیصدی . بوندن زیاده ذخیره دائر صدد اولیوب

احمدک خلی سینه سیدر . — (مصر)ده بو ایکی فرقه بیننده بیوک بخار به لر وقوعه کلرک نهایت (فقاریه) طرفی غلبه ایدوب (قاسیه) بی استیصال ایتدیلر . اولوقتندن (قاسیه) نک اکثری مقتول و معدوم اولوب بقیه السیوفلرینک کیمبسی (روم) و (شام) ه فراز و النجا و کیمبسی دخی (صعید) ایچلرنده اختفا ایتشلدر .

(فقاریه) بو وجهله امارت مصریه بی مستقل و منحصرأ ضبط ایتشلر ایهده آندن سوکره کندولری دخی باشقه نام و اوهام ایله متفرق اوله رق یکدیگر یله جنک وجداله قیام ایلدیلر . داعیه نفوذ و استقلال بالطبع آنلری ده فرقه فرقه بولدی . حتی صدرا سبق مرحوم (راغب) پاشا (مصر) والیسی ایکن بونلرک اصلاحنه سعی و اشتغال ایتدیکی خالده باش ایدمه یوب ۱۱۶۱ سنه - سنده آتی دخی والیلکدن عزل و تخریل ایتشلر ایدی .

نزول امینی (طاهر ناطاهر) ك عنایتی ایله بر قاج پوز عربیه آربه پوكسدیلوب
استصحاب اولندی . بونك براتی چكن عربیه اوکوزلری ، براتی عربیه چیلر ،
براتی ده خدمتکار خرسزلی افنا ایلدی . (بندر) یولی صاندیغمز کی ذكل
ایش بوقوش ، صوبی آز بر طریق نامموار اولمغه یدی سکز کون سورینوب
هزار مشقتله واریلدی . واردیغمز کون (بندر) اها ایسی «ذخیره من یوقدر تیه
کدیگز» دیو جواب وبروب استتقال ایلدیلر . بریم ، یکریمی او توز پاره
چیقدی . (خان) تیه سنده شرنندن عاجز قالدیغمز قاره سینك برابر گلش کی بونده
دخی ظهور ایدوب عالی قابلادی . صدراعظمك دخی اوتهدن بری ظهور ایدن
علتی تمام زیاده لئوب اطبا بوکون یارین کیدر دیو جواب وبردیلر .

(بندر) دفتر دای اولان (احمد) اقتدینك ذخیره ادخارنده

سؤ حرکتی کورلکله حبس ایلدی . فقط اردوده بیوک براغتاش
ظهور ایتدی . اردو ایله برابر نهب و غارت ایچون گلش بش اون
بیك جابو لچی وار ایدی که بونلرک معانلری یوق ایدی . ذخیره سزلک
بهانه سیله اطرافه طاغیلدیلر ، عسکر آره سنده دخی ایچمه سرکشلیکار
کورلدی . بالطبع بویه بر اردودن اطاعت سزلیکن ماعدا بر شی
مأمول ایدیلر .

۱۱۸۰ سنه لرته قدر حال بو منوال اوزه جاری اولوب امرای مصریه

یکدیگری قتل و اعدام ایتکدن خالی اولماشلردر . او ائاده امرادن (بولوت
قیان) دیو مشهور اولان (علی بك) خصایسته غلبه ایله مناصب مصریه نی کندی
طرفدار لرته حصر ایش و کوله لرندن مشهور (ابوالدهب محمد) بکک ایله بك
چوق خصایسنی اعدام ایدرک اقطار مصریه ده استقلال ایتددر . شویله که :

زیاده ملوکار اشترای ایدوب و هر برتی تربیه ایله یتیشدیروب امرای
مصریه سلکنه ادخال ایش و خزینه داری اولان (بیوک اسماعیل) بکه توجه
امارت ایتدکده مرقوم (ابوالدهب) ی آنک برته خزینه دار نصب ایدوب (محمد) بك
ایسه غایت بهادر ومدبر اولدیغدن چوق کچمکسزین آکا دخی امارت وبروب
بالجمله امرایه تقدیم ایش ایدی . (ابوالدهب) تسمیه اولنسنك وجهی دخی

روسلر صولته باشلا دیلر . ایکنجی دفعه اولوق اوزره (دینیستر) نهرنی کچدیلر . فقط (خوتین) اوکننده موقق اوله میهرق رجعت ایتدیلر . بو محاربه ده (خوتین) سر عسکری (آبازه محمد) پاشا ایله جانیکلی (علی) بك قومانداسنده اوله رق کوپری پایلمه دن (ایزوانجه) به سکن عسکر روسلرک حیه سنه طوتیه رق حتی (علی) بك محصور قالدی ایسه ده قور تولدی . ذخائرده کی قلت ، عسکری قحطه دوچار ایتک درجه سننده ایدی . حتی کونده اردودن بیک ، ایکی بیک کشی قاجیور ایدی . سوزک قبصه سی عسکرک قوه معنویه سی بوزولشیدی . تاتار خاقی ، تاتارلرک طوب و خنجره به مقاومت ایده مدنظرینی ایلری به سوره رک معینه عثمانلی عسکری ایسته دی . (دیاربکر) والیدی (امین پاشا) اون بش بیک سواری ، یکرمی بیک پیاده و لزومی قدر طوب ایله ارسال ایددی . (آبازه محمد) پاشانک روسلرله ایتدیکی محاربه ده ابتدا یکیکچری سردن کچدیلری قاجدیلر . بو حال متریسده بولانلرده تاثیر ایده رک آنارده فرار

بودرکه قلعه ده (قاهره) امارت خلعتنی کییدکن صوکره بخشش اوله رق اطرافه بتون آلتون طاغیتش و سوقاقده دخی فقرايه آلتون نثار ایتش اولدیغندن و ذاتاً سمیح و سخی بر ذات اولوب دائماً بوبله آلتون تصدق و احسان ایتکدن خالی اولدیغندن (ابوالذهب) دیو معروف اولمشدر . مشهور (جزار احمد) پاشا دخی بو صیره ده امرای مصریه نک سر آمدانندن ایدی . (علی) بك يك مهم اموری (ابوالذهب) ایله آگا کوردیرر و آنلرک ایله خلافتده اولانلری اعدام ایتدیرددی . حتی امرای مصریه دن (حسنی) بك برحیات اولدجه (علی) بك آغام داعیه استقلال ایده میه جکنی جزم ایتدیکنه مینی آتی دخی (ابوالذهب) له (جزار) ه قتل ایتدیرمشیدی . فقط امرای ایچنده (علی) بكك صاقینه جنی بر (صالح بك) قلوب آنسکه دخی یکدیکره غدر و اهانت ایتمهک اوزره بشلرنده عهد و پیمان ایتشردی . لکن نفوذ و اداره ده (صالح بك) کندویه بالطبع شریک اولدیغندن آنک دخی ازالسنی

ایتدیلر . بونلر (خان) تپهسنه رجعت ایدیورلردی . روسلرده اورتولنی
خالی بولنجه (خوتین) ی قوشاندیلر .

(دوقه کین) سنجانی متصرفی (قهرمان) پاشا آلتی بیک آلتی ایله
کله جکنه اوج بیک ایله کلش و بولده هتک عرض و نهب و غارت
ایله مشغول اوله رق (خوتین) ده دخی عسکری فراره تشویق
ایتمک کبی اهساتی کورلمش ایدی . بو حاللری یتمورمش کبی (حسین)
پاشانک قتلنی متعاقب وزارت ایستهدی و صدراعظمک (بندر) ی ترک ایله
(خان) تپهسنه عودتنده بالذات اثبات وجود اینمکله اولجه حقنده صادر
اولان اعدام حکمی اجرا ایدلدی .

دیوان هاپون ترجمانی (نیقولای) نکده (روسیه) طرفندن قازانیلمش
اولدیغی خبر آلته رق اعدام اولندی .

روسلر (دینستر) نهرینی اوجنجی مرورلرنده (خوتین) ی محال-

(ابوالذهب) له (جزار) ه امرا ایتدکده (جزار) وقتیله (مصر) ه کلدیکنده (صالح) بکدن
بیک چوق انعام کوردیکندن امتناع ایلمش و (علی) بکک (جزار) حقنده
اولان محبتی مبدل عداوت اولغله موی ایسه (مصر) دن فرار ایتمک مجبور
اولشدر .

(جزار) عن اصل (بوسنه) لیدر . (۱۱۶۹) ده (حکیم اوغلی علی) پاشا (مصر)
والیسی اولدقده برابر کیتمش و بوسبرده (صالح) بکه انتساب ایدرک آنکله
برابر حج ایتمش ایدی . (صالح) بک (جزار) ه زیاده رعایت ایلیوب آکا مصر
مملوکری انوابی کید یروب (بوشناق احمد) دیو معروف اولمش ایدی . بر
مدت صکره امرادن (عبدالله) بکه انتساب ایدوب و اوئانده (عبدالله) بک (بحیره) ده
اولان (هنادی) عربانی اوزرینه حرکت ایتدکده بوشناق احمد (دوالفقار کاشف)
طرفندن (بحیره) ده برقریه (مسلم) نصب اولمش ایدی . بناء علیه (هنادی)
عرباتی کوزده دوب بولدیغی قتل و اعدام ایدرمنش . حتی بونلرک کبارندن درت
دانه سنی قتل ایله : ایسته افندیگ انتقامیدر ، دیو باشلرنی (مصر) ه ارسال

صره استدیار . بزده ایسه عسکر آرسنه تفرقه کیرمشیدی . حتی سرعسکر ایله محافظ (حسن پاشا) اون بیک قدر پیاده ایله قلعه یه تحصن ایشلاردی . روسلر محاصره یی صیقیشدیردجه صیقیشدیردیلر . (ایزوآنجه) طرفنده کی (رغه) کویک آلتنده کی طایه لردن آتدیغی طوپلر قلعه یی فنا حالده رخنه دار ایلیوردی . بو ائساده بر کولله نک باروتی استعمال اتمسینه تفنگلردن بوشانان بر قورشون (حسن) پاشای طوپوغندن اوروب شهید ایتدی .

(پاش) ده اجتماع ابدن انجمن مشورته (خوتین) اوزرینه یورومک قرارلاشمش ایکن او طرفنده بوزیلان عسکرک ورودی بو پلانی شایرتمش و اول امرده بوزغون عسکر طور دیریله رق (علی پاشا) روسلری (خوتین) اوگندن چکیله جک وضعیته قوبمشدر .

ایلدکده (قصاب) معناسنه اولان (جزار) ایله تلقیب اولتمش و (علی بک) کندوستک بوشهرتی استماع ایله (مصر)ه جلب ایدوب ولی نصب ایشلر ایش . اصطلاحلرغجه والی تعیری (مصرک امور ضطیه) ماموری دیمک اولوب بو ماموریتده بولتان کیمسه کیجه کوندوز شهر ایچنده طولاشه رق ادبزرک ایدنلری حبس و تأدیب اتمک و دوکمک آنک وظیفه ماموریتیدر . (علی بک) حسن خدمته مینی بالاخره (جزار)ه امارت ویرمش و (جزار)ده امرای مصریه نک سر آمدانیدن اولمش ایدی .

(جزار) ایله (ابوالذهب) برلشهرک بالاخره (صالح) بک ی قتل ایتدیلر . فقط (جزار) و قتمده حاضر بولتمش و (صالح) بکه قلیج چکمه مشدر . بعده (ابوالذهب) برجهانه ایله (جزار) ی قتله چالیشمش ایسه ده موفق اوله ماش و (جزار) ایسه امنیتی مسلوب اولغله اوکیجه خانه سندن چیقهرق (اسکندریه) یه و اورادن دخی بر بکک کنی ایله درسعادته چکامشدر (۱۸۲۴) . (علی بک) دولک (روسیه) سفریله اشتغالندن فرصت بولهرق عصیان اتمش و (مصر) والیدی

فقط عسکرک عدم ثباتی و ذخیره تدارک کننده کوریان صعوبتله برابر رؤسناک بر محله مأموریتلرنده تملل ایدهرک امر صدارته امتثال ایتمه ماری (امین) پاشایی خسته و مختل الشعور ایتمکله استعفا ایتمدی . قبول ایدیلوب (دیمتوقه) به کیتنسی امر اولنددی . فقط (ادرنه) به سوق اولنهرق اوراده اعدام ایدلدی . (خوتین) طرفنده باشیبوغ اولان (مولداوانجی علی) پاشایه صدارت ویرلدی .

روسار (خوتین) اوکنده کی وضعیتلرنده طوره میوب (دینیستر) نهرنی کلدکاری طرفه طوغری کچدیله . (علی) پاشا قوه کلبه ایله تعرض ایتمک ایستیه رک استانبولدن کان کوپریجی طاقی ایله نهر اوزرینه بیوک بر کوپری قوردی . روسار بو کوپری به او زمانه مخصوص

(محمد) پاشایی عزل و تسمیم ایتمدیکنندن (مصر) ه درت سنه قدر طرف دولندن والی کوندریله مه مشدی . (۱۱۸۴) ده (ابوالذهب) ی و (جداوی حسن) بکی عسکرله کوندره رک جمله سنی ضبط ایتمش و (اسماعیل) بکی دخی (شام) ک تسخیرینه یوللا مشدر .

[تاریخ جودت پاشا — خلاصه]

۶۱ — فائده

۱۲ نجی و ۱۳ نجی عصرده اصنافلق

کدکار

۱۲۷۷ تاریخته کلنجه به قدر بزده بالجه صنایع و تجارت « انحصار » و « امتیاز » تحتده اجرا ایدیلیردی . بو جهته برصعت ویا تجارت ایله قاچ کشی مشغول اولور و دروننده اجرای صنعت ایدیلن دکان و مغازه ویا سااوه

اولان بریحق زراع مریعنده مهلی بر طور پیل آتمش رسیده طو تدی ره -
 مادیلر . لکن اردونک مقمدار کلیسی کجکدن صوکره نهرک صولری .
 کوپری بی اورته دن ایکی به آیردی . عسکر مز برینه باقه قالدی .
 آتسه دایانوب قوتی اولانلر (بندر) طوغری چکیلدیلر ، کیده مینلر
 حرب ایده رک شهید اولدیلر . « بو حال اردونک بری طرفنده عظیم
 بر قارغشلق حصوله کتیردی . عسکر آجلقدن ، آتشدن ، صغوقدن
 بیایغین حاله کلدی . (خوتین) قله سنه مأمور ایدیلم پاشالار قله نیک
 بر قپوسندن کیروب دیگر قپوسندن چیقیدیلر . صدر اعظم ده
 (خوتین) ده کافه ادوات حربیه بی براقه رقی اردوایله پریشان بر صورتده
 (خان) تپه سنه رجعت ایتمدی . اوج ایالت روسلرک استیلاسنه معروض
 قلدی : (سارایسا) ، (بغدان) ، (اولاح) .

روسلر یوربورلردی . (علی پاشا) عزل اولنوب (کابولی) به یولانندی .

کی نه مقدار صنعتگاه و تجارتگاه بولنور ایدیسه مجبوریت اولیرمدیکه آندن
 زیاده ویا اکیسک اولماسی کرک اصنافجه و کرک حکومتجه محافظه ایدیلمدی .
 برکیسه چراق و قالفه لقدن بیشویده منحل اولان ویا لزوم صحیح اوزرینه
 مجدداً آجیلان بر اوسته لقی مقامنه کچمدیکه یعنی کدک صاحبی اولدیکه دکان آچهرقی
 اجرای صنعت و تجارت ایده مزدی . زیرا بعض امتیاز و شرائطی حاوی اصناف
 بدلنده فرماللر و براتلر وار ایدی .

اصول انحصارک بدایجی تقریباً ۱۱۴۰ تاریخیدر . بو تاریخده اصنافک
 عددی (اوسته لقی) نامیله تحدید اولتمش ایسه ده صکره لری «کدک» نامنی آلمش
 و «کدک» نامندن (آلات صنایعه) مراد اولتمشدر . چونکه اصنافدن بری
 ترک صنعت ابتدیکنده کندیسنگ مالک اولدنی «اوسته لقی» حقی اصناف
 ایچندن پیش بر قالفه و ویردیکی وقت آلات و ادوات صنایعه سنی دخی
 صاعش اولوردی و یا خود اصنافدن وفات ایدنلرک برینه کتیریلن اوسته دن
 متوفانک ورته سنه بر مقدار آچی آلیوریلهرک آلات صنایعه سی دور و تسلیم

(عوض) پاشا زاده (خایل پاشا) مقام صدارتہ چکدی . دشمن ایسہ بوکھی
تبدلاتدن اصلاً متأثر اولیہرق اولاً (پاش) شہرنی ، متعاقباً (غلاص)
(اسماعیل) ، (ابرائیل) ، (جور جوہ) یعنی (برکوی) ، حتی (روسجق)
اوزرینہ ال آندی . (بکرش) دہ برایی مجھو مدن سوکرہ تسلیم اولدی .
پرنس (کیفا) اسیر ایدلدی .

(قرتال) صحرا سندنہ روسلر اردومزی باصہرق تاتار عسکریلہ
سر عسکر (عبدی پاشا) ویکیچری آغاسی (قبو قیران) پاشا اردولری دہ
پریشان ایدیلر .

روسلر (پاش) دہ یعنی (بغدان) مراکزندہ پلدفقاری کچی (بکرش) دہ
دخی امور ادارہ ایچون اون ایکی بویاردن مرکب بر دیوان تشکیل
ایتدیلر . بودیوانہ برروس جنرالی نظارت ایدیور ، دیوان مقرراتی
یانصدیق ویبا خود پترسبورغہ تخییر ایلدیوردی . روس پاپاسلری مملکتین

ایدیلیدی کہ بویلہ اوستہلق حقیلہ برابر آلتوب صایتلان ویا دور و تسلیم
ایدیلن آلات صناعیہ بہ بین الاصناف (کدک) دنبلشدیر . کیت کیدہ کدک نامی
آلتندہ «اوستہلق حتی» ایلہ «آلات صناعیہ» دخی برلشمش واصنافدن بری
آلات صناعیسی اولدیغی حالده بالکیز اوستہلق حتی بر باشقہ سنہ و بریدیکی
وقت بونلر ہب کدک صاحبی اولق اوزرہ (اصناف دفتر) لرینہ قید اولنوردی .
بر صنعت ویا تجارتدہ رواج کورلسی اوزرینہ اول صنعت و تجارتک توسیعی
مقصدیلہ اصناف خارجندن دہ بعض کیمسہ لک اجرای صنعت و تجارت ایتلرینہ
مساعده ایدیلیر و بونلردہ کدک صاحبی اولق اوزرہ دفتر مذکورہ یازیلیدی .
شوحالده کدک «اجرای صنعت و تجارت ایدہ بیلدک صلاحیتی» دیمک اولیوردی .
۱۱۴۰ تاریخندن ۱۴۷۷ تاریخنہ قدر دوام ایدن بو انحصار مدتی
طرفندہ اصنافک امور و معاملات (احتساب ناظر) «بنک ادارہ و نظارت
دائمہ سی تحتندہ بولمشدیر . بو ناظر دن ماعدا کنخدالزلہ اوستہ باشیلردہ وار
ایدی . بونلر کرک حکومت نظرندہ ، کرک اصناف بیندہ جائز اعتبار ایدیلر .

ایچنه طاغیله رق، و مغلوبی دگل، غالبی حکمدار طائغالیدر، دبه نصیحت و بریورلردی .

سلطان (مصطفی) یا کاش پولتیقه سیله دولتک باشنه آچدیغی غائله نك دهشتنی آ کلامغه باشلا یوردی. صدراعظم عزل و نصبندن ماعدا اثبات سلطنته یارامیان بو محاربه قوجه عثمانی سلطنتنی بیوک بر ورطیه آتیوردی .

— ۲ —

بحر سفیدده روس دونانماسی

تاریخچارک جمله، اتفاقاننه نظر آ ایکنجی (قازینه) عسکرینک (طونه) بوینده احراز ایتدیگی غلبات و موفقیاتدن چوچه نمون اوله ما- مشیدی. عثمانی دولتنه دهشتنی بر باصقین یا بقیم نیتیه (قرو نشناد) ده بر دونانما احضار ایتدی . بونی ایکی فیلیویه آیره رق برنی آمیرال

کتخدان اصنافک صنعت و تجارتنه متعلق بالجمله امور و خصوصاته نظارت حقنه مالک اولدیغیندن کدکارک برندن دیکرینه انتسابی و بو صیره ده آلات و ادوات صنایعه نك دور و آسلیبی معاملاتنی قیود و سندات تختنه آلتی ، اصناف آزه سنده ظهور ایدن منازعه لری فصل و حسم ایتمک کی بر طاقم خدمتاره ده مکلف و نفوذی ایسه حکومتک حمایتی و صحابئله بوقاعده انحصاری محافظه به کافی ایدی . حاصلی اصناف کتخدالری اصنافک انتخابله و حکومتک رأیله تعیین اولندقلرندن اصنافه متعلق امور و معاملاتک محور لایقنده جریانه و صنایع و تجارتک ترقیسی اسبابنک استکمالی خصوصنه غیرت و همت ایدرلردی . کدکار (اموال تجاره قارشو تأمینات مقامنه قائم) ایدی . بوجهته اصناف ، (کدکنک اعتبارینه تجارتدن مال آله دینی) کی (کدکنی رهن ایدره ک اموال ایتمدن و یا آخردن استقراض) ده ایده بیلیردی .

(اسپریدوف Spiridof) ك ، دیگرینی آمیرال (موردوینوف Mordvinof) ك قوماندارینه ویردی . انکلینز قونتر آمیرال لرندن (الینستون Elphinstone) یاردمچیلری ایدی . ایکی روس آمیرالی شویله بویله کمیچی ایدیلر . انکلینز آمیرالی هر ایکسی ایله برابر دونائما بیده تخطئه دن خالی قالمیوردی . فقط (قاترینه) دیور ایدی که :
(روسارک جهالتی کنج کلک لرندن ، نورکارکی ایسه قوه معنویه لریسک ضعفندن ایلری گلکده در) .

بو دونائماده بولنوب هنوز انشا ایدلش اولان (ایسویاتوسلاف Sviatoslaf) کمیسی بیله کرک صلابت و متانت و کرکسه سرعت نقاط نظرندن فقیصه دار ایدی . (قاترینه) ائی برطوب دوکوجی آرا - مقدن خالی دکلدی . بو کیلره عجمی ، صبانی باشندن آلمش کوبیلدی ، خسته خانه لردن یکی قاقمش امراض ساریه نافلی عسکرلر خنجاخنج طولدرلمتییدی .

دونائما انکلینز لیمانلریسه اوغراددی . انکلینز بونلره یکی آلات

کدکار بین الاصناف آلتوب ساتیلدیجه ویا رهن وفک ایدلکجه ایدلری (اصناف دفتر) لرینه قید و اشارتله اکتفا ایدلش ایسهده صکره لره آلم صاتم و رهن وفک معاملاتنی اصناف کتخداری معرفتلیله اجرا اولنهرق و اصناف دفتر لرینه قید دوشوریلرک صورتلر آلمش ، بعضلری محاکم شرعیهده تسجیل ایدیره رک هجت شرعیه استحصال ایشلردر . لکن او وقتلر صنایع و تجارتک انحصاری کیفیتنی احتساب ناطرینک انضمام معاونتیه بین الاصناف محافظه اولندیغندن اصنافک کدکاری ایچون (هجج شرعیه) ویا (اقلام صورت) لری استحصال ایتلری اصول انحصاری محافظه دن زیاده اعتباری تربید و تجاری تأمین مقصدندن ایلری کلشدر . اکثر اصناف کدک ایچون هجت شرعیه ویا قلم صورتی آلوب آلامقده مختار ایدیه لره (انقیه) ، (تونون) و (قوروقهوه)

و ادوات ، تازه ما کولات ، ماهر قلاغوزلر ، ابی ضابطلر و یردیلر .
 کندیلرینی (لوندره) خلقی فوق العاده آلقیشلادی . (انکلتره) اوزمان
 دولت علیه نك تمامیت ملکیه سی پولتیقه سنی طوتمامش ایدی . بو
 صورتله (فرانسه) قاینه سنه ده تظاهرات سیاسییه ده بولنق ایستیوردی .
 آمیرال (اسییریدوف) اوروپای غربی بی طولاشدی . (جبل الطارق)
 بوغازندن کچدی ، (لی وورن Livovrne) لیاننده لنگرانداز اولدی .
 بورادن طوغریجه (موره) اوزرینه کیده رك (مانیا) ساحلنده کوروندی .
 بزم ایسه بتون قونمز (طونه) اوزرنده ایدی .

فی الواقع احوال علمدن خبردار دکل ایدک . حتی (تاریخ سیاسی)
 دیبور که :

(وکلا بله سائر رجال عثمانیه بحر بالطقده کاشی (قرونشاد) لیانبله آق دکیز
 پیننده اتصال اولدیغنی کورمیه رك بو خبرک صحتسه قائل اولمامشلر ایدی .
 بالآخره باب عالی اشبو دونامانک بحر بالطقدن و آدریانیک دکیزدن کچه رك
 بحر سفیده مرورینه و ندیک حکومتی طرفندن رخصت و یریلدی دیو و ندیک
 ایلچیسنه عتاب ایتمشدر ! زهی غفلت و جهالت !)

کچی مکیفات و (راقی) ، (شراب) ، (قونیاق) کچی مسکرات فروخت ایدن
 اصنافک ، (صراف) ، (سیکش) ، (طیب) و (اجزاجی) لرك اهمیتنه بناء
 سوکره لری بونلرک امور و معاملاتنی بتون بتون کتخدالری اله براقیلمیوب
 حکومتک اداره و نظارت دائمیه سی نختنده بولندیرلش یعنی اصناف مذکور
 اجرای صنعت و تجارت ایچون جانب حکومتیه مراجعتله رخصت رسیه
 استحصالیه مجبور طو توشدر . بناء علیه (انیه جی) ، (قورو قهوه جی) ، (تو-
 تونجی) کدکاری مالیه نظارتی باش محاسبه سنه ، (میخانه) و (شرابخانه)
 کدکاری (مکتب طیبیه) به مربوط اولدقلرندن بو مقوله کدکارک آلم و صاتم و
 و رهن و فک و انتقال کچی وقوعاتی مقامات مذکوریه فید اولنهرق اصحابی
 اللریسنه (سندات تصرفیه) و یریلور و بونلردن باش محاسبه دن و یریلن سندلره

— ۴ —

موره عصیانی

بو صحیفه لری غایت دقتله اوقوبك :

روسیه ایمپراطور پنجه سی (آنا Anna) نك زمانسده مشهور
 روس مارشالی (مونیخ Munich) رومارك ساكن اولدقلری
 (موره) قطعه سنی دولت علیه علیه عسیان ایتدیرمك فكرنده بولمش
 ایدی . (قاترینه) نك كوزده سی (اورلوف Orlof) ده ، ماكدونیالی
 اولدینی حالده بك چوق سرگذشتلردن سوكره (پترسبورغ) ده طوپچی
 قوماندانی اولان (باپاس اوغلی) نامنده بر یونانی نك تشویقاتیله بوفكری
 تازمله دی . مرقوم ، (لی وورن) ده بك چوق صلیب ، انجیل ایله (قاترینه)
 نك رسملرینی آلدی . فقط بولده آرن اوود قورصاترینه سو یولدی .

(صورت) و یاخود (توروقلی) و (زجریه) ایله (ضربخانه) و (طیبیه) دن
 اعطا اولنان سندلره دخی (تذکره) تعبیر اولنوردی . شو تفصیلاتدن ده
 آ کلاشیلور که کدکار بالآخره سندات رسمیه به ربط ایدلشدر .
 اوائلده تداول ایدن مسکوکات عثمانیه پاره و آقچه اولوب اوقاف مضبوطه
 خیرات و مبراتی وظائفی (معاشات) ایسه وفقه لر موجبنجه اون بش یکریمی
 آقچه و یا پازه دن عبارت ایدی . سوکره لری مسکوکات عثمانیه تبدل و تغیر
 ایدهرک خدمه اوقافه و بریلن محصصات دخی آنلرک تعیشلرینه کفایت ایده .
 مدیکندن محصصات مذکوریه بر مقدار شی ضم ایله حد لایقته ابلاغی ایچون
 دولتجه بر قارشیلق آراشمش و اونه دن بری محاکم جمللری و اقلام صورتلری
 و کتخدا نسکریله نصرف اولنان کدکارک آلم و صام تورهن و فک و انتقالی
 وقوعنده وقفه تحویل اولنهرق حرمین و اوقاف نظارلری جابندن تبدیلا
 (وقف سندی) اعطاسنه و بوضیره ده کدکار اصحابندن بر مقدار (معیاله) آنلهرق

مع هذا أوستریاتک (تریسته) قوآسلوسی معرفتیله بونلردن بر طاقم دها جلب ایستدیره رک یونانستانده پاپاسلره، اهالی به، اعیانه، اشرافه طاغیتدی. بونلردن ماعدا روجه به ترجمه ایملش روس نظامات عسکر به سنی ده بر ابرجه توزیع ایله دی. مورده (مانیا) دینلن اهالی خرسیتیانیه آره سنده صاحب نفوذ اولان (استه فانوس ماورو میخالیس) روس عسکری کله بنجه اختلال وقوعه کله میه جکفی بیلدیردی کی (فالاماس) ده بونان مورهلیر دخی مشهور باباس (بهناکی Bénakis) به عین سوزی سویلدیلر. شبه جزیره ده (طامارا) و (حاجی مرادیس) نامنده کی اختلالیلر طولاشیورلردی. (اسپیریئوف) ک دونامانه روم کی جیلری ده داخل اولشاردی. حتی (پزاروس Psaros) نامنده بری روس دونامانه ایچلرنده بک چوق روم بونان (آزاق) دکزی کی جیلری بک ادخالنی توسییه ایتش و قبول اولمشیدی. و الحاصل آمرال (اسپیر-

یومی بر مقدارده (اجاره مؤجله) تعیین اولمشه قرار ویرلشدر. بناء علیه امور و معاملاتنی اوقاف نظارته عائد اولان عقارات موقوفه صاحب و مستأجرلری عهده لرنده اولوب عاکم حجتی و اقلام صورتی و کتخدا تمسکله تملک اولنان کدکار ایچون حین وقوعاننده سلطان (محمد خان) ثانی حضرتلری وفقی نامه و امور معاملاتنی حریمین نظارته عائد بونان عقارات موقوفه صاحب و مستأجرلری عهده لرنده اولوب کدکار حجت و صورت و تدکره ایله تملک اولنان کدکار ایچون دخی حین وقوعاننده حریمین محترمین وفقی نامه سندت اعطا اولشهرق بو صورتله بک چوق صرف ملک کدکار وقفه تحویل اولمش و بونلره (نظاملو) تعبیر ایملشدر. (نظاملو) تعبیر ایملسی بو نوع کدک اصحابنه کرک وراثت و کرک استغراض حقنده امتیاز ویراسندن ایلری کلش اولوب بو امتیازی ناطق اولهرق حقنده برده فرمان صدور ایتش و بعده درسعدت و محال سائرده کاش اکثری دکانلره، خان اوطلرینه، حاملره و مغازه لره و مغز لره و الحاصل هر نوع صنعت و تجارت اجرا اولنان محللره تحویلاً ویا

یدوف) که دونام اسنده اعالی بی عصیانه تشویق، عصائی تسایح و کنیش مقیاسده بر اختلالی اداره اتمک ایچون نه لازم ایسه جمله سی موجود ایدی.

عصیان، استانبولدن خبر آلتنجه (موره) به او امر لازمه کوندر لیدیچی کبی (لاسهده مون Lacédemon) متره پولیدی اعدام، روم یطاریچی ایکنیچی (مهله تیوس Mélétius) عزل ایدیلدی. (موره) ده (ماورو میخالیس) ابله پاپاس (به ناک) (قورون) که ضبطتی روساره توصیه ایتدیله.

فقط ارباب عصیان حاجت بر امدادی. بتون (یونانستان) آیفلانندی. (پساروس) مشهور و قدیمه (اسپارطه) آلاپاری کبی ارباب عصیانی غرب و شرق (اسپارطه) فرقه لری دیه ایکی به آیردی. بونلره بر قاج یوز روس عسکری ده و بر بلرک (بارکوف Barkof) که قومانداسنده

مجدداً برر کدک سندی ویرلدکن ماعدا پوستانلره و (خان آغا) لرینه، خان (اوطه باشی) لرینه، (سقالر) و سوقاق باشلرله عمرلرده (بوغاچه)، (محللی) و سائره صامتی اوزره طوران (طلبه کار) لره، (طالیان) لره، (بازار قایق) لرینه، (پاده قایق) لرینه، (بالق)، (میدیه) و (استریدی) قایقلرینه ورنجه به قدر جمله سنده جانب اوقافدن مجدداً کدک سندی ویرلشد.

کدکار وقتله (هوای) و (مستقر) ناملرله ایکی قسمدن عبارت ایدی. هوای کدکار شخصی عائد اولوب صاحی ایسته دیکی عمده اجرای صنعته قادر ایدی. مستقر کدکار ایسه (دکان) و مغازه و سائره کبی محللره مخصوص ایدی. بناء علیه متصرف باشقه عمده اجرای صنعت و تجارت ایده مزدی. آخر محله نقل ایده جک اولور ایسه کدکنی دخی صورت رسمیه ده نقل وسندنی تبدیل ایتدیرمک مجبوریتند. بولنوردی، بو کدکار آتدی بریدیر، اکسیله یلیر و بر صنعتک کدکی دیگر صنعته تصحیح ایدیلیر ایدی.

[کدکار کتابندن خلاصه]

اوله قراقاسکی (اسپارطه) به یعنی (میزستره Misistra) قلعه سنه باله هجوم شهری یغما ، اها لیسنی قتل ایتمدیلر . حتی کوچک چوجق قلمی مناره - لردن آتدیلر . متره پولید (پارته نیوس) ، (قورنت - اینه بختی) ده (ژورژ نوطازاس) ایله اوغلی ، (مغار Mégaride) ده (مت روماراس) ، (آقارانی) ده (خریستوس) ایله رفقاسی ، (میسولونکی) ده مکتب خواجه سی (پلاماس) ، (پارناس) ده (قومن طراخاس) ، (کرید) ده اسفا - کبه لی (یانی) ، (به اوسی Bétie) ده (قالیوژاس) نامارنده ارباب عصیان سرکرده لری ظهور ایتدی . جزایر سبعة یونانیه ده بولنان کیمبره روس بایراق لری چکیلدی . (زانطه) لی ایکی بیک و (کفالونیا) لی اوچ بیک روم (موره) به سچدیلر .

(پساروس) ایله (بارقوف) معیتلرنده اون بش بیک مانیالی ودرت یوزروس اولدینی حالده (موره) ایالتی مرکز اداره سی اولان (طرابلیجه Tripolitza) اوزرینه یوردیلر .

۶۲ — فائده

ماری تهره ز Marie Thérèse

ماری تهره ز ۱۷۴۰ سنه میلادیه سنده آوستریا ایمپراطور لئی تختنه جالس اولشیدی . حین جلوسنده ۲۳ یاشلرندده بر پرنسس ایدی . بزم (نچه) دبه یاد ایتدیکمز بو ایمپراطور لقی پک نازک بر حالده بولنیوردی . آلتنجی (شارل) وفاتندن اول برادری برنجی (ژوزف) ک قیزلرنی (آوستریا) تختی میرانندن محروم براقق و سلطنتی (ماری تهره ز) ه تخصیص ایتک مقصدیله بر نظامنامه نشر ایله مشیدی که بوکا — Pragmatic sanction de Marie Thérèse دینیر . آلتنجی (شارل) ک — که بزقرال (قارل) دبه

اولجه (موره) اختلالنك شیوعی اوزرینه صدر اسبق (محسن زاده محمد) پاشا سرعسکر نصب ایدلمشیدی . شهرده یغما ایده چکلری اشیا و سائرینی قولایجه بوکامنک ایچون برابرلنده چووالرکترمش اولان مانیه لیلر پاشانک هجومیه پریشان اولدیلر . روسلرک کافه سی مقتول دوشدی . بو وقعه سببیه روسلره روملرک آره سی آچیلدی . (آلکسی اورلوف) یعنی (قاترینه) نك دوستنك برادری (قورون) محاصره سی ترک و (ناوارین) ایله (اسفاکتهری Sphactérie) آطه سی اشغال ایتدی . سر عسکر (محسن زاده) (رحاله) اهالیسی قتل عام ایده روملردن انتقام آلیوردی .

بو آراق بمالک عثمانیه نك (مانی) ، (ازمیر) کی مواعنده بولنان روملر دخی بللقابه قتل ایدلمک باشلاندى . (طرابلیجه) ده اوچ بیک روم کسبلوب بر بسقبوس ایله بش بیاس اعدام ایدیلدی . (گرید) ده سرکرده اولان (مانی) طوتولوب آصیلدی . بو ائشاده آرناوودلر دخی (موره) اوزرینه یوریدیلر . (ارگری Argyrocastro) ده بولنان اوچ

یاد ایده رز — ارکک اولادی یوق ایدی . (ماری تهره) ، حکومتی بو نظامنامه به متانت ارنباطی مشکوک بر نوع عدم موازنت ایچنده بولدی . حتی امپراطورلق نحو اولوق تهلیکه . سنی ده کوستریوردی . فقط کنج پرنسس ذکی ، رأی و محاکمه صاحبی ، مستعد و چالیشان ، امور و معاملات حکومته سوک درجه ده دقت ایدر برحاکمه اولدینی کی فکرسدبیدیلده حرکت ایلدیکندن زماننده (آوستریا) امپراطورانی ملحوظ اولان تهلیکه به دوشمکن قور تولدی . (۱۷۳۶) سنه میلادی ده (لورن) دو قه سی اوچنجی (فرانسوا) ایله ازدواج ایتدی . (فرانسوا) امور حکومتله اشتغالدن حظ ایتمز قلندر معشر بر ذات ایدی . امپراطور یجه احوال مالیه یی اصلاح ایتدیکی کی زماننده

بایقاریا ایله اوچ بوز عونمسی محو ایدوب (نهتولی Etolie) روملری قتل ، (میسولونکی) بی اغتنام ایستکلری کی ایجه بر دونانما تدارک ایدرک (پاتراس) ی دخی بونلره بکیزتدیلر . مشهور سرکرده (ماورو میخالیس) (آرناوود عثمان) پاشایه قارشی (مانیا) بی مدافعه ایدرکن اوغایله برابر مقتول اولدی . (پساروس) قهرمانده (مزستره) ده محو اولهرق (موره) یوز اللی بیک قدر آرناوود کواکلیسنک پای استیلاسنه دوشدی .

(آلکسی اورلوف) ایشک وخامتی درک و (قورون) ی ، (متون) ی ، حتی بتون (موره) بی ، (ناوارین) ی ، (اسفاکتهری) آطهسنی ترک ایله آچیلدی . ارباب عصیانی یوز اوستنه براقدی . روماری قورقاقلقه اتهام ایدیوردی . (قارتینه) ، (آلکسی اورلوف) ه یازدینی بر مکتوبده دییور که :

(مادامکه (موره) یلر سزک ارانه ایتدیککز شجاعت وقهرمانی بی

آوستریا (معارف ابتدائی) سی ده تأسیس وتنظیم ایدلشدر . دارالمعلمینلر آجدی ، چراق صنایع مکتبلری احداث ایتدی . عثمانیلر وشرقیلر ایله تسهیل مناسبات ایچون (السنه شرقیه) استیونوسی میدانه بیقاردی . (وی ز-نوشتاد-Wiener Neustadt) عسکری آقاده میسنی انشا ایتدی . علوم طبیه بی احیا ایدر . جهسنه بر یلان اوزرینه تنظیم ایتدیردی . مکتب حقوقی اصلاح ایله دی . تره زیانوم — که ایلك دفعه اولهرق عثمانی شهزاده لرندن (حمید) افندی زاده (فاروق) افندیکن تحصیل علوم ایتش اولدینی مؤسسدر — آنکده بانیسی (ماری ترهز) در . بورایه اسیلزادکان داخل اوله بییلرلر . اصلاحات قانونیه وروحانیه ده دخی بولندی . باخصوص کوبیلیرک تأمین رفاهی ایچون پک چوق چالیشدی .

(آوستریا) کوبیلیری مشکل بر موقعده بولیزورلردی . اسارت حالنده .

و شبات و مکاتی کوستره مدیلر، مادامکه ربقه اسارتدن قورتولنی ایسته مدیلر، آناری کنندی حالربنه براقدیغنه پک اینی ایتمک).

— ۵ —

چشمه وقعه بحریه‌سی

روسلا (موره) ده‌کی اهالی خریستیانیه‌ک عصبانلرندن ایسته - دکاری کی استفاده ایده مدیلر. بزم ناربخاردن ده‌ا مدقق کورینن اجنبی ناربخارنده (چشمه) وقعه مهمه‌سی شوبله تصویر ایدیلرور :

چاربچه (قاربینه) ایله اورلوفلا (غره‌غوری — آلکسی اورلوف) موره‌ده اوغرادقلری هنریمک آجیننی چیقاره‌جق بر وسیله آرابورلردی. روسیه دوناماننده‌کی انکلیر قونتر آمیرالی (الفستون) ایله باش قوماندان (اسپیر-یدوف) ک آزمی آجیلش ایکن (آلکسی اورلوف) باریشدره‌رق کنندی بحریه‌دن اولدینی حالده دونامانک عموم قوماندانلغنی درعهده ایدی.

ایدیلر. چیفتلک صاحبک اذنی اولقسزین برندن آریله‌ماز، اولته‌مز، چوجق لریه چیفته‌جیلکدن ماعدا صنعت اوکره‌ده‌مز ایدیلر. آتغاریه وعواهد آلتنده ازبیلورلوری. (ماری تهره‌ز)، آتغاریه نظامنامه‌سی علینه یوردی. اراضینده چالشان کویولر کنندیلرینه بر انسان نظریله باقغه، کنندی کنندیلرینی قورومغه باشلادیلر. مع‌التأسف آنک کوسترمش اولدینی بو شیعه عدالته دیگر اصیلرا-دکان اتباع اجمدیلر. فقط اوغلی (ایکنچی ژوزف) والده‌سنک اثرینه اقتفا ایدی. وکلاسی میاتنده (قاونیچ Kaunitz) ک شهرت سیاسی‌سی واردر. بو ذات جلب قلویده و آدم آله‌انقده ماهر ایدی.

(آوستریا) ده فکر ملیت اولادینی جهتله (ماری تهره‌ز) آنک برینه سلسله حکمنداری به صداقت فکری قائم اولسی طرفداری ایدی. بو جهتله نارغ برار حقنده مشکی طاورانیر. مع‌هذا زمانی (آوستریا) سلسله حکمدارانک اک مسعود بر زمانیدر. حضم اکبری اولان (بروسیا) قرالی بیوک (فره‌دریق)

دیگر طرفدن عثمانی دوناتامنی کندیسنه کووه نه جک حالده دکل ایدی . بو ائشاده (طوا بلس غرب) کیلری فلمنکیلیر ، تونس داییلری فرانسرلر ، جزایر لیلر ده داییمارقه لیلرله اوغراشیورلردی . بناه علیه امداده کلمه لر دی . سلطان (مصطفی) نك ایکی فیلوسی وار ایدی . بری قبودان دریا (حسام الدین) باشانک قومانداسنده اوله رق آق دکزه چیقمش ، دیکری مشهور (جعفر) بک ایله جزایری (حسن) بک قومانداسنده اوله رق بوغازده قالمش ایدی . بو ایکی دوناتما (اورلوف) دوناتامسک رغمه (ساقیز) اطه سنک قارشیسنده کاش (چشمه) لیاننده برلشدی . ۶۰ : ۹۰ طویلو ۱۶ قالیون ایله ۶ فرقتین ، ۱۱ شبک و متعدد سفاش صغیره دن عبارت ایدی . (اورلوف) ک قوماندا ایدیکي دوناتما ایسه ۹ سفینه جسیمه ، ۷ فرقتین ، بر غالیوت و بر قاق تقیه دن متشکل ایدی . (اورلوف) ، قوتجه فائق اولان عثمانی دوناتامسک اوکنه چیقجه قورقوسدن طوکه قالمشدر . فقط برمدت سوکره اعاده جسارت ایدهرک بو دوناتمایه هجوم و آتی محو و تخریب ایتکه قرار و بردی .

۱۷۷۰ سنه سی موزینک یدیسنده (۱۷۸۴ سنه سی صفر) روس امرای بحر یه سندن (قروز (Cruse) ، (غره غ (Greig) ، (اسپیریدوف) ، (ناهودور اورلوف) موزیقه چالیدره رق قبودان (حسن) بکک راکب اولدینی قالیون اوزرینه هجوم ایتدیلر . بر عثمانی کوله سی (اوشنات (Eustathe) نامنده کی روس کیمسک دومنی پارچه لادی . عین زمانده هر ایکی کی آتش آلدی .

بیله مشارالیه انک حین وفاننده (۱۷۸۰) آغلامش : (کندی نوعی و تحت سلطنت ایچون بر شرف ایدی . کندیسبیله حرب ایتدم ، فقط اصلا دشمن اولدام) دیمشدر . ۱۱۷۱ ده (ویانه) یه سفارته اعزام ایدیلن (رسمی احمد) افندی (ماری تهره زک) ک زوجی آوستریا امپراطوری برنجی (فرانسوا) طرفندن سورت قیوانی بروجه آتی حکابه ایلر :

(چاسار طرفندن دعوتچی ایله کندی هنطوسی و معهود آتله و قارشو جیلر کلوب آلابه سرایه وارلقده بکک طاشنده و تر دبان باشنده قارشو جیلره ملاقاتدن سوکره تشریفاتی نامه بر آدملی کلوب اوکزه دوشدی . چاسار دیوانخانه سی قریبده بر او طه ده توقیف و استبدان ایله کدن سوکره قبو جیلر کتخداسی منزله سنده دیکر بر آدملی کلوب دیوانخانه قیوسی کشاد و بزلی

روس کیستند امرا ایله برابر آنجیق طقسان کشتی قورتولوب باقی بش یوزی بر هوا اولدی. بولردن بالکیز قبودان (قروز) یاشادی. عثمانلی سفینه سی ده بر هوا اوله رق قبودانه (حسن) بک قلیجی آغزنده اولدنی حالده یوزه رک ساحله چیقدی. بو ایکی کئی آتشین بر قونداق حالنده اولدنی حالده آقندی ایله یوزیه رک لیمانک تا ایچنده صیق صیق لنگر انداز بولتان عثمانلی دوناماسنک اوزرینه طوغری کلدی .

کیجه اولشیدی . (آلکسی اولوف) بر مجلس حرب عقد ایده رک : (جزایر بحر سفیده حاکم اولوق ایچون ترک لری ساده مغلوب ایتک کفایت ایتیز، آنلری محو ایتلدر) قرارینی ویردی . انگلیز و روس قوماندانلرینک تریبی وجهله بر ایکی کون سوکره لیمانک آغزندن آتش کیلرینی صالیور . دیلر . عین زمانده روس سفینه لری قیرضی کولله و خمیره آتغه باشلا دیلر . بر یرده کومه نیش اولان عثمانلی کیلری طوتوشدی . اون بش قالیوندن اون دردی ایله آتی فرقته ، الی سفینه سائره یاندى . سکر طقوز بیک عثمانلی کیجیسی مو اولدی .

فی الواقع آطه لر دکزینک حاکمی اولدیلر . انگلیز امیرالی (چناق قامه) دن کهرک (استانبول) اوکنه قدر کتیمکی تکلیف ایتدیسه دو روسلر کیلرینده کی انشاآتک فنا لغندن ، دوناما تشکیلاتنک نقصانیله برابر

بلا تکلف یدی نفر خواص اتباعیله ایچری به ادخال و ایراد ایلدی . نامه هایون دیوان افندیسی یدنده ، اوطنک اطرافى رجال و نسوان ایله طولش دیوانخانه به کیرابوب دیوانخانه نهایتده طول و عرضی تخمیناً بش ذراع وقدی بر قدمه محم قالیچه سیله دوشتمش بر صغه اوزرنده صاری دیبا ایله اوربولش بر صندلی یاننده چاسار ، سیاه قطیغه دن مصنوع الماسلی لباسله آیق اوزره طوروب صقنه ککنارینه اصل و «حالا شرفیخشی سر بر سلطنت عثمانی اولان شوکتلو مهابتلو پادشاه عالیپناه افندمن حضر تلرینک [سلطان مصطفای ثالث] جلوس هایونلری اخبارینی متضمن سز دوستلرینه نامه بشارت علامه لریدر» دیدیکمزه چاسار اشارتیه نامه هایون یاننده آماده اولان سیر بر اوزره وضع اولتوب ترجمان خلاصه تقریر منزی افهام و چاسار جواب و بر مک اوزره یاننده طوران باش

خسته لرك كثر شدن طولانی جسارت ایدہ مدیلر . فقط (الفستون)
 (چناق قلمه) دن کیدی . اورادہ کی استحکاماتک آتشی صوصیدردی .
 جانی بیله ایچدی . آرقه سندن کلن اولمادی بی ایچون اوده عودت ایتدی .
 او زمان خدمت دولت عایده طوپچی معلمی اولان فرانسه لی مشهور
 جنرال (طوت Toll) بوغازك اسباب مدافعه فی ترتیه مأمور اولمش
 ایدی . روسلر (پاروس) آطه سنه رجعت ایدہ لرك (اور لوفلر) دخی
 (ایٹالیا) به کیتدی لر .

(چشمه) غالبیت بحریه سی چاریچه ایله روس قومی تهییج ایتدی .
 کلیسالرده روس دو ناماسنك باندی اولان (بیوک پترو) نك روحنه

وکیلہ اشارت ایلدکده
 باش وکیل ترجمانه جلوس
 هایون حضرت تاجدا .
 ریدن و کندولره نامه
 بشارت نمودله ایلچی
 کوندر بلکه عنایت پیو .
 رلدیغندن مخلوط و
 ممنون اوللرله جلوس
 میمنت مقر و تلخی تبریک
 ایلدکاری مفهومی تر .
 جهانہ تلقین و ترجمان
 دخی بوینده لریشه تفهیم
 و تبیین ایلوب بو صو
 رتده رجعت و اوج
 کوندن صوکره هیئت
 مذکورده یسه محل
 مزبورده آجاسارچییه

مفتی افندی

غازی حسن باشا

دعای او قوندی . چارچمه (پتربورغ)
جوارنده کی (چارسقونہ) سلو Tsarskoé
(sélo) سرائی میداننده بر طاق ظفر
یاد بردی .

مچی (اورلوف) ک برادری (آلکسی
اورلوف) . (چشمسکی - Tchesmenski
ki) یعنی (چشمه غالبی) نامی و بردی .
افراد و امرا به توزیع ایدلک اوزره
Byle یعنی (بنده اوراده ایدم) یازیلی مدالیه لہ
ضرب ایتد بردی . موفقیتنی بک شمشعلی
بر صورتده اوروپا به بیسلد بردی . حتی
مشهور (وولتر) . بکرمی بیک ترک اولدیردیکنی تأمیناً سویلدی .

(ماریاتره‌زا) دخی ابلاغ نامه‌ی مایونله آتام رسم سفارت اولندی . قمرالیه‌نک
نصف اسفلی مائی زمینلی برفستان زرین باف ایله محفوف و صدردن یوقاریسی
پونجیق مقوله‌سی استار شفاف ایله ملفوف اولوب کردنی بر سیاه شبکی حوتوز
ایله آراییده و فرقی الماسلی خیفجه تارپوش ایله پوشیده والری دربرسکارینه
دک کودری دیون ایله مستور و سره‌سی اوزره معتود و بندیده دستخوشلری
قیلندن اولان یلبازه موجود اولوب جابندن و جنائی حمر ثعاب و لبائی مظهر
تدافع واضطراب کورلشدر .

(تاریخ جودت) دیورکه :

(امپراطورچیه مشارالیا بوندن مقدم (۱۱۷۵-۱۱۷۶) تاریخلرنده
بروسیا ایله محاربه ایتدیکی ائشاده نیجه دولتله کلی ضعف و فتور عارض
اولدینی حالده بروسیا دولتی دولت علیه‌بی نیجه اوزرینه اعلان حرب ایتکه
تشیوکی ایتشیکن دولت علیه اصفا ایتیه‌رک نیجه علیه‌نه قیام ایتدیکندن مدت

روس دوناماسی بوموفقیّت اوزرینه (آناطولی) ساحلنده کزیمکله
 برابر مصرده اعلان عصیان ایدن «بولوت قبان علی» بک ایله قطع
 مذکورینی دولت علیه دن تفریق ایتک مقصدیله اتفاق ایتدی .
 بوشانده (سوریه) جهت لری ده قاریشمش ایدی .

سلطان (مصطفی) بو خبر فلاکتی متعاقب مشارالیه (حسن) بک
 وزارتله برابر قبودان دریاق و بوغاز سر عسکرلکنی ویره رک (چناق
 قلعه) ده اقامت ایتسی امر ایتدی . (حسن) پاشا سفائن تجاریه نك
 لیمانردن خروجی منع ایتدی . روس دوناماسنک (ئنی) قلعه سی محاصره
 ایتدیکنی خبر آلدینی ائنده بر طاقم نقلیه کیلری بوله رق جزیره
 آرقه طرفدن عسکر چیقاردی . روسلری بوزدی . بر قاج طوپلری
 آلدی . بونک اوزرینه مشارالیه (غازی) عنوانی ویریلدی . اوروبالیر
 بیئنده (محاربه لر دکیزی تمساحی) نامی حائرر .

میدیه ایبراطورینه مشارالیه بوغیرتی کودوب حتی دولت علیه نك روسیه ایله
 وقوع بولان محارباتی ائاسنده دولت علیه علیه حرکت ایتدیکی بوکا مینی
 ایدوکی بعض توارینده مندرجدر . هر نه حال ایسه اصول بولنقه سی ایجابجه
 داٹما دولت علیه ایله اتفاق اوزره ایدی .

۶۳ - فائده

(یرکوی) و بکرش مکالمه لری

پش آلتی آی جنک وجدال اولیوب مکالمه و مصالحه یه صورت ویرلک
 اوزره (طونه) یالیزنده و آق دکزده مشارکه یه نظام ایچون خواجکان دیوان
 هایوندن (عبدالکریم) افندی (یرکوی) ه ، تشریفاتی (مصطفی) بک آق دکزده
 مسقولونک جمعیتکاهی اولان (نقشه یاره) جزیره سنه کیشکله شروط متارکه یه

دولت برآ و بحراً فلاکتدن فلاکتہ کیریوردی . (قره طاغ)
دخی قاریشمش ایدی . (طونه) بوینده مغاویتلرمن یکدیگرینی تعقیب
ایدیوردی .

— ۶ —

۱۱۸۳ ده صدراعظم اولان (عوض پاشا زاده خلیل) پاشا (بابا
طاغ)نده او طوررکن روسلر (روسجق) قارشیننده کی (برکوک) قلعہ سنه
هجوم ایتشاردی . بو ائشاده قوماندان (غالیچین) دکیشمش ، روس
اردوسی (رومیانچوف Roumiantsof) قومانداسنه کیرمش ایدی .
پاشا، (قارتال) محاربه سنده پریشان اولان تاتار اردوسی ایله سر عسکر
(عبدی) پاشا و (قبوقیران) پاشا فرقه لرینک دو کوندیلرندن بوز بیك
عسکر تشکیل ایدرک عسکرک طاغیلمسی و (طونه) نی کچمیه جک اولورسه
هزیمته سن سبب اولدک دینیه جکی و اهمه سندن طولانی (طونه) نی چکرک

نظام ویرلش ایدی . بونک عقبنده آستانه سعادتده کتابدن سابقا رئیس الکتاب
(عثمان) افندی و علمادن (آیا صوفیه) شیخی بولنان (یسنجی زاده) افندی مرخص
تعین و (نجه) و (برانده بورق) (پروسیا) بالیوزلری متوسط ترتیب و بونلرک
تدارکنه اوج درت یوز کیسه آتجه صرف اولنوب جمله سی بردیده کاذبه ایله
۱۱۸۵ سنه سی ربیع الاخرنده اردویه کلدیله . مسقولو طرفندن دخی (اورلوف)
نامنده بر معتبر مرخص کوندلرکله قارشو بقیه ده (برکوی) ایله (ابرائیل)
مایینده قارشو قارشویه چادرلر قوریلوب رسم قدیم اوزره مکالمیه باشلایه جق
اولدقلرنده مسقولو طرفی « بزم دولتمز . تعین دولت اولقله آخر دولتک بوسطنه
محتاج دکلز . دولت علیه ایله ایشیمزی کندیمز کوروروز) دیو متوسطلری
مخاس مکالمیه اوغرا تیموب اوتنه طرفندن (اورلوف) ایله (ابراشقوف) : ایدی
قله ده محبوس روسیه سفیری که نجه و پروسیا سفیرلرینک توسطی اوزرینه

(قرنال) صحرا سندن اون ساعت اونه ده (رومیانچوف) مغلوب اولدی. ییلغینلق جهتیه طوپچیلمنن طوپلرینی یزلرنده برقهرق والحاصل (بیایسی طپانه قوت و آتلوسی قامچی به برکت) طونه کنارینه دوکولدیلمر. امرا بو قاجاق عسکری قلیج ایله ضرب ایستدکاری حالده چویره- میورلردی.

ایکی سیک شهید، ۱۴۰ طوب و یردک. آرق (اسماعیل)، (کیلی)، (آقکرمان) الدن کیتدی.

بناه علیه (اولاح) کاملاً روس استیلاسنده قالدی (۱۱۸۴).
بو مغلوپتی متعاقب روس قوماندانی ترکیه به و فارسی به واقف بر میر آلا یولایه رق:

(عقد صلحه مأمور اولدیغی) بیلدیردی ایسه ده (خلیل) پاشا کیفیتی پادشاه یازدی. در سعادتدن کن امر شوپله ایندی:
(او مصلحته بز بونده نظام و بررز. مارشاله دوستانه مکتوب یازوب اوتوره سز) مکر سلطان (مصطفی)، (آوستریا) ایله (روسیه) حکو- متلرینه توسط ایچون نامه بازمش ایمش.

تخلیه ایندلیسیدی) و عثمان افندن مکالمه به شروع ایستیلر. و برون (روسیه طرفندن) مصلحت و مصالحه نك رکن اعظمی تاتار سر بیستیسی (قریمک استقلالی) اولوب بوماده صورت پذیر اولدیقه سائر ماده لر یوریموب صلح نتیجه بولیه جغنی (اورلوف) و (ابراشتوف) کراراً و صراحة بیان و در میان ایدر لکن (عثمان) افندی «سزه اولیه دینک دوشر، تاتارک شرعاً سر بیستیسی جائز دکلدن. بزبو مصلحتی آنچه ایله بشورمکه مأمورز» دیهرک یکریمی اوتوز کونده اوچ درت مجلس مکالمه ایلدیلر. (اورلوف)، بوجه محرر تاتار سر بیستیسی اساس مصلحت اولغین بو کاکرار و برلدیکه اولماز دیدیکنده (عثمان) افندی فن مغالطه و محاوره ده نادر الوجود، اصحاب لقله و شمشقه دن چکسه سنه مغرور بردات نامسعود

بو باده (رسمی احمد) افندی دیپورکه :

(صلح بر امر مرغوب اولغله حکمت قاعده سننه رعایت ایدن دولتله دائماً بو بولدن آریلیوب هر حالده مصالحه یه رغبت کوسترمکدن خالی اولدقلرینه بناءً مارشال، وجه مذکور اوزره بوکره کاغذ تحریر و ایش تمام اولنجیه دک صلح اولغلم دیو یالوارمقدن خالی اولدی .

(بو دقیقه دن غافل اولان عقلای روزکار: اصلی یوقدر. مرادی حیلهدر. «مسقوه قلیج! مسقوه قلیج» دینکدن آریلیوب اوچ سنه مقدم سهولتله یتهجک ایشی صویه ساردیروپ کلی مشقتره باعث اولدقلری محتاج بیان دکلی ایکن: «حالا بزم سوزمن دیکنمدی و دشمنه ابو بر قلیج چکیلمدی. بوخسه ایش بویله می کوریلور؟» دیو طفره ضلوب «برده غیرت اسلام واردر» دیو لاف و کذاف ایدرلر. بو مقوله لاف و کذاف ایسه اوتهدن برو اوله کلکلر بونلرک کلامته قولاق طوتوب واقعه فلان زاده افندیکن غیرت اسلامیه سی وار ایش دیو استحسان ایلرلرکه محل حیرتدر. سبحان الله .)

(خلیل) پاشادن سوکره صدراعظم اولان (سلحدار محمد) پاشا دخی روسلره قطعی بر کوشمال ویرمه یوردی. حتی روسلر (بابا طماغ) نه بیاه کلدیله . مقام صدارته کان (محسن زاده محمد) پاشا بدایت محاربه دن

اولغله آنچه کسمز، ایش بتوزمن برار لاف و کذاف ایله مسقولوی ایناندریر، اوصاندریر ظن ایلدی . فرنگ طائفه سی بو مقوله ایشلرده غایتده متین و متأنی اولوب باشنه دکرمز دوندرلره کرته سندن قیلملدارکی اولدیغندن (عثمان) افندیکن لافنی قوال دیکلرکی دیکلوب انجام کار (عثمان) افندی: «بونلر نهدیمک ایشلر؟» ملک دعواسی دین دعواسنه میدل اولدی . خدا حقیچون بتون آناتولی آیاغه قانقار، دنیا آلتی اوستنه کلور» دیو بی معنی یایغریه باشلردی. فرنگلر صدددن خارج بو معامله ناهنجاری کوروب دیدیلرکه: «بو افندی دلیدر دیسه ک ادبمن خارج . آنجق شویله دیرزکه بونک عقلی وار اما بزم بیله دیکمز، کوردیکمز عقللردن دکلدر» دیوب ایشدن مأیوس اوله رق (اورلوف) کلدیکی بره کیده جک اولدی. (عثمان) افندی ماده سربستینک جوازینه میل ایسه قاضی عسکر افندیلرک رأی و اعتقادیننه مخالف اولغله «اصلنده واجب الازاله بر

بری یدنجی صدراعظمدر . مشارالیه (شمنی) ده قیشلاغه کیردی
 . (۱۱۸۵)

شو اوچ سنه ظرفنده دولت نه اولمشیدی ؟ فی الواقع صدر جدید
 اردوده نظام و انتظامی تأیید . زوربازی برر ایکشر اعدام . یغما -
 جیاری طرد ، اشقیا طرزنده کیاری تشکیل ایدمک طوخیجاریک عددینی
 تزید ایتدیسهده حال و موقع یسه وخیم ایدی . جنرال (دوانورویکی
 Dolgorouki) قوملدا سنده بولنان ایکنجی روس اردوسی ده
 (قریم) ه استیلابه باشلادی . (قریم) ذاتاً حکومتسزک ایچنده ایدی .
 (سلیمکرای) یدی بیک عثمانی و اللی بیک تاتار عسکرینه مالک ایدی .
 (دوانورویکی) اونوز بیک روس و آلتش بیک نوغای ایله هجوم ایدمک
 صیره سیله (پره قوپ) ، (کغه) ، (کرج) ، (یکی قلعه) نی ضبط ایلدی .
 (اور بوغازی) دیپلین (پره قوپ) ده (قریم) سرعسکری بولنان سلجدار
 (ابراهیم) پاشا مقاومت ایتدیسهده روسر تاتار امراسنی جلب ایدمک :

مفسدر « دیو قتلنه فتوا و بره جگاری ایله قومش کنی محقق بیلدیکندن
 مکالمه نی اوزانغله بر کون اول استنبوله عودت و پادشاه عالیناه صحبتاریله
 مشرف و معتبر اولنی غیبت عد ایتمکین اونوز کون ایچنده ایی قیردینی ،
 اردوده صدراعظمک معلومی اولدقده هم ایشک بیتدیکندن ، هم عسکر
 دیکلمکجه بهانه اولان متارکه نیک بوزلدیغندن غایته متأم اولرق (نه ایشله لم ؟)
 دیو بعض اصحاب رأی ایله مشورت ایتمکین : اورلوف ، کیندی ایسه (اورلوف
 قاترینه نیک عاشقی اولدینی جهته سرایده رقیبیل بولندیغنی خبر آلهرق او دخی
 ایی قیرمش ایدی) مارشال بونده در . و فی الاصل (خلیل) پاشا کوندن برو
 صلحه راعب اولان مارشالدر . آکا بر مکتوب تحریر ایدوب متارکه نی برقات
 دها اوزاعقیمکندر ، دنیلدی . درعقب صدراعظم مارشاله مکتوب یازوب
 « سزک اورلوف و بزم عثمان افندی ایکسی ده فضول و متعجب دنسز لر
 اولغله قوه قریبه یه کشن بو خیرلو مصلحتی تکمیل ایدم » دیدی مارشال ،

— سز جنکیز سالاسندن مستقل بر حکومت ایدیکیز. عثمانلیارک حکم و ادارسته کیردیکیز. سزی کندی والیاری کبی عزل و نصب ایدوب حقارت ایدیورلر. اگر بزمله اتفاق ایدرسته کیزینه استقلاله لکیزی ویریز. دیه قاندرمشلردی. تاتارلر هوس استقلال ایله (اور) قلمهستی روسلره آجیلر. (سلیمکرای) ساحلدن برکمی به بینهرک استانبوله فرار ایتدی. روس اردوسی قول قول (قریم) ایچنه بایلدی. (بره قوب) بکی، (ابراهیم) پاتایه روسلر ایله اولان خفی معاهدنی بیلدیردی. پاشا وقوع بولان صوک محاربه ده اسیر اولهرق (پترسبورغ) یوللاندی. قرق سکیز نانار معونی ایله (سلیمکرای) ک ایکی اوغلی ده (پترسبورغ) کیده رک ایکنجی (فازینه) به عرض اطاعت ایتدیلر. روسیه حکومتی ده (قریم) ک استقلالنی اعلان ایتدی. شو حالده شبه جزیره نک (فاتیح) زمانندن بری عثمانلیقله اولان ارباطی کسیدلی.

صلح ایکی طرفه خیرلو اولدیغنی آکلار، ملایم آدم اولغله «بو سوزمقولدر» دیو متارکبی مده راضی اولدی. بو آرالده رئیس الکتاب بوتان (عبدالرزاق) و بکلکچی (خیری) ایتدیلری یانسه آلوب بونلرده بدرلو آلائی و احتشامله (برکوی) دن (بکرش) و واروب (ابراشقوف) ملاقات و قیشلایه کوروب آلتی آی متارک ایله اوزون اوزادی به مکلمه به مباشرت ایتدیلر.

مقولو هر نه قدر غالب ایسه ده جنکدن اوصانوب صلح مطلوبلری اولغله درت بیش آیده موادک جملهسته قولایچه صورت ویریلدی. آخر کار، یته اوغورسز تاتارک دعوائی سرستیبی میدانه جقبوب (عبدالرزاق) ایتدی (قرق اللی بیک کیسه آنچه ویردم، بو سوزدن فارغ اولکیز) دیرایدی. ابراشقوف «بز تاتاره سزی باشلی باشکیزه آدم ایدرز دیو سوز ویردک، سوزمزدن هونه سزیز» دهرک عاجز اولتجه «دولتمدن استینان ایدیم» دیو قرق کون مهیل آلدی. اذن رکاب هابونله خواجکان دیوان هابوندن (بناه)

— ۷ —

متارکه

وخامت احوال، اطرافي قابلامشیدی. صدراعظم (ملحدارمحمد) پاشا بوغازینه و اوستونه باشنه دوشکون بر آدم ایدی. سلطان (مصطفی) بو محاربه خجیهنک مسئولیتی تخفیف ایچون صدراعظم تبدیلی پولتیقه. سنه قوت و بردیکندن (محمد) پاشایی عزل ایله (محسن) زاده بی صدر اعظم نصب ایله مشیدی (۱۱۸۵).

دوات (قریم) ایله بر ابر بحر سیاهک شمال ساحلارینی، (اولاج) و (بفدان) بککلیکلیرنی غائب ایتمش، شمالاً بالکیز (طونه) ایله حدود سیاسییه مالک بولنمشیدی. حال بو که آطه لر دکیزی ده بر درجهیه قدر روسلرک ید استیلاسنده ایدی. (موره) روملری ده (قارتینه) به عرض اطاعت ایتمشلردی. حتی (قارتینه) یونان آطه لریشک هر بری ایچون

سلمان) افندی و (عطاءالله) بك افندی بیکی باشدن مرخص اوله رق قرق کوندن صوکره (ابراشقوف) بر کاغد چیقاروب «ایشنه بترسبورغدن خبر کادی. سزندن بر یاره ایسته منز. سزده ناتار حمایتندن کفید ایدیکیز. سزکله مصافات ایدلم» دیدی.

(محسن زاده) و سوسه لی بر آدم و صدازنه غایتده محرم اولدیغندن غیره البته بو صورت بکنلماک محالدر ملاحظه سیله رأی هایونه حواله ایدهرک مرخص افندیدن کان تحریرات ایله (عطاءالله) بیکی آستانه یه کوندردی. کاغدلر حضور هایونده او قونوب کیفیت معلوم اولدیقه، چونکه (عثمان) افندی جلنهک ایچنده عقل و طورری ایله اللهمک بلاسی بر حریف ایدی، بر مسقولونی کوزیمز ایله کوردک، نضلرین طوندق. دماغلری نه مرتبه فسادده ایدوکن آکلادق. و بوصولک اصلی یوقدر. بونلرک مرادی حیله و اغفالدر دیو بیلان صرغه جق

— مشهور (پاروس) ك تحت اداره سنده اولوق اوزره — مرخص بيه تعيين ايتشيدى . روملرى كوكلو عسكرلرى قروده مغلوب اولديلر ايسه ده (صدر اعظم محسن زاده) سر عسكر ليكننده بوللرى (طراپليجه) ده فنا حالده بريشان ايتشيدى . بوكوكاملولر بالا آخره دكزده قورسانلغه باشلاديلر .

(محسن زاده) اجنبي تاريخچارينك دخى ديديكى وجهه بر وزير صالح اولوق فيكينده ايدى . بر طرفدن (قازينه) لهستان و اروپا ايشلرينك قازيشمقده اولديغندن ، ديگر طرفدن سلطان (مصطفى) ده محاربه نك دولت اوزرينه يئنديرديكى بار مسشؤليتدن طولاني صاحجه راغب ايديلر . عين زمانده (مچه) و (پروسيا) سفيرلرى ده توسط ايدىورلردى .

ايلاك عقد ايديللر مجلس مكالمه ده روسلر :

- ۱ — دولت عليه اعلان حرب ايلديكى جهته مصارف سفريه نك آنك طرفندن تضميني ،
- ۲ — قريمك استقلالى ،
- ۳ — (يكى قلمه) و (كرچ) لمانك روسيه به تركى .

تقشلى لساني الله ، براز يالديزلى سوزلر ايله مزاج همايونى بولانديردى . قاضي عسكر ائنديلر تاتار سرستيسى لفظنى از بردن معاذالله بك بيوك كناه اعتقاد ايمكله (عثمان) افندي به هم داستان اولوب « اولماز ، لاندغيرت الله ظهور ايدر . مسقوه بر ابو قليچ اويناوز . صوكره ايسته ديكمز كي صلاح اولورز » ديديلر . شيخ الاسلام افندي بو صورتك مستحسن اولديغين و قبايعد بوندن ابو بازاراق ميسر اوليه جفين بيلوركن جمله به بردن مخالفت ايدمه بوب سكوت ايلدى . (اولماز) خبزلرى ايله (عطاءالله) بك كيرو كلدى . مرخص

- ۴ -- (قیل برون) قلعه سنک هدی ،
- ۵ -- روسیه به التجا ایدن (بغدان) و یوه ده سی (کیغا) نك علی طریق الوراثه بغدان امارتنه نصی ،
- ۶ -- روس سفائن تجاریه سنک قره دکزده سربستی و کرچی اسراسنک منع بیع و شرایی ،
- و الخ ، طلب ایندیلر ایدی . (اورلوف) بو مجلسده حاضر ایدی . مکالمه نتیجه پذیر اوله مپه رق مرخصمز (عثمان) افندی عودت ایتدی . صدراعظم (محسن زاده) بونک اوزریننه روس اردوسی قوماندانی (رومیانچوف) ه بر مکتوب یازه رق کله چک سنه نورو زینه قدر تمید متارکده موفق اولدی . طرف دولتدن ایکنجی دفعه کوندریلن رئیس الکتاب (عبدالرزاق) افندی ، روسیه سفیری (اوبرشاقوف) ایله (بکرش) ده اوزون اوزادی به مذاکره ده بولنه رق نتیجه ده اضمینات حریه دن صرف نظیر اولمق شرطیله :
- ۱ -- تانارلرک استقلالنه روس دولتک ضامن طامعی ،
- ۲ -- (کرچ) ایله (یکی قلعه نك) روسیه به ترکی ،
- ۳ -- روس سفائن حربیه و تجاریه سنک بحریه و بحرسفیده سربستی سیر و سفری ،

افندی واروب (ابراشاقوف) ، یأس جوانی ورنجه استنقال ایدوب «واروب کلدی ککیز بره کیدک» دیو روسجه کوندردی . بو حالتله (عبدالرزاق) افندی اردویه کلدکده نه دیسون ؟ «دشمنک ضعیف آکلاشیلور . طاعوندن چوق روسیه لو قبریور . ایددر که بونلر سربستی تانار سوزندن کچه » دیو مزاجکیرانه براز سوز سویلوب (کهاد غنجه دل قالدی بر بهره دخی) مانجه ایملر سنه آتیه قالدی .

[خلاصه الاعتبار]

- ۴ — (قریم) ده پولتان استحکاماتک نانارلره اعاده سی ،
 ۵ — (کیفا) نك اوج سنه ده بر، واردات سنویه سنه مسای پرو برک و
 ورتسی وحق وراثتله تکرار امانه نصی ،
 ۶ — روسیه نك درسعادته دائمی برابلیجسی بولتسی ،
 ۷ — (قیل برون) ك روسیه به ترکی ،
 ۸ — باب عالی نك روسیه حکمدارلرینه بادشاهلق عنوانی وروم مذهبنده
 پولتان تبعه عثمانیه اوزرنده برحق حمایه طایمسی ،
 تکلیف لری روسیه جه قطعی اوله رق در میان ایبدلی. فقط صورت
 تکلیفیه حضور پادشاهیده عقد ایبدیلن بحاس طرفندن رد ایبدلرک
 یته بحاربه قبولی آچیلدی. روس اردولری (طونه)، (قویان)، (کرجستان)
 ایله (موره) ده فعالیتله باشلادی. دوناماسی ده (یونانستان)، (سوریه)،
 و (مصر) طرفلرینی تهدید ایبدیوردی. (مصر) ده عصیان ایدن شیخ ایبلد
 (علی) بک ایله ده دوناما قوماندانی (آلکسی اورلوف) اتفاق ایدرک

۶۴ — فائده

قینارجه عهدنامه سی

اولکی ماده

ایکی دولت بیننده سبقت ایدن هر درلو معادات و محاصره شمدیدن
 الالی بدعو وازاله اولنوب کرک آلات حربیه وکرک سائر تقریب ایله طرفندن
 عمل ویتادر و اجرا اولنان ضرر و تعدیات نسیان مؤبدی ایله فراموش اولنوب
 بو باده وجوه ایله واصل بر وقتده اخذ انتقام اولنیه . دشمنلک برینه برآ
 وینرا مؤبد قوی و تغیردن منزه مصالحه به رعایت و حراست اولنه. کرک طرف
 هابوعدن و کرک / اختلاف و اجناد طرفلرندن و کتلك روسیه پادشاهی مشار ایها
 و اخلاقی یشلرنده عهد اولنان اتفاق ایله صافی و مؤبد و تغیردن بری موالات

۴ -- (قیل برون) قلعه سنک هدی ،

۵ -- روسیه به التجا ایدن (بغدان) و یوده ده سی (کیغا) نک علی طریق الوراثة بغدان امارتنه نصی .

۶ -- روس سفائن تجاریه سنک قره دکزده سربستیسی و کرچی اسراسنک منع بیع و شرایی ،

و الخ ، طلب ایندیبلر ایدی . (اورلوف) بو مجلسده حاضر ایدی . مکالمه نتیجه پذیر اوله مهمه رق مرخصمز (عثمان) افندی عودت ایتدی . صدراعظم (محسن زاده) بونک اوزرینه روس اردوسی قوماندانی (رومیانچوف) . بر مکتوب یازه رق کله جک سنه نوروزینه قدر تمدید متارکده موفق اولدی . طرف دولتدن ایکنجی دفعه کونداریلن رئیس الکتتاب (عبدالرزاق) افندی ، روسیه سفیری (اوبرشاقوف) ایله (بکرش) ده اوزون اوزادی به مذاکره بولنه رق نتیجه ده اضمینات حریه دن صرف نظر اولمقی شرطیله :

۱ -- تاتارلرک استقلاله روس دولتک ضامن طامسی ،

۲ -- (کرچ) ایله (یکی قلعه نک) روسیه به ترکی ،

۳ -- روس سفائن تجاریه سنک بحریه و بحریه سفیده سربستی

سیر و سفیری ،

افندی واروب (ابراشاقوف) . یاس جوانی و برنجه استقبال ایدوب «واروب کلدیکنز بره کیدک» دیو روسجه کوندردی . بو حالتلره (عبدالرزاق) افندی اردویه کلدکده نه دیسون ؟ «دشمنک ضعیفی آکلاشیدور . طاعوندن چوق روسیه لو قیریلور . امیددر که بونلر سربستی» تاتار سوزندن کجه «دیو مزاجکیرانه براز سوز سوبلیوب (کشاد غنجه دل قالدی بر بهره دخی) مانجه ایشلر سنه آتیبه قالدی .

[خلاصه الاعتبار]

- ۴ — (قریم) ده بولتان استحکاماتک ناتارلره ائادهمی ،
 ۵ — (کیفا) نك اوج سنده برء واردات سنویه سنه مسای بروبركو
 و برهسی وحق وراثتله تکرار امارته نصبی ،
 ۶ — روسیه نك درسعادته دائمی برابلیجسی بولنسی ،
 ۷ — (قیل برون) ك روسیه به ترکی ،
 ۸ — باب عالی نك روسیه حکمدارلرینه پادشاهلق عنوانی وروم مذهبته
 بولتان تبعه عثمانیه اوزرنده برحق حمایه طائمیسی ،
 تکلیقلاری روسیه جه قطعی اوله رق درمیان ایدیلدی. فقط صورت
 تکلیفییه حضور پادشاهیده عقد ایدیلن مجلس طرفیندن رد ایدیلرک
 ینه بحار به قبولری آچیلدی. روس اردولری (طونه)، (قوبان)، (کرجستان)
 ایله (موره) ده فعالیتله باشلادی. دوناماسی ده (یونانستان)، (سوریه)،
 و (مصر) طرفلری تهید ایدیوردی. (مصر) ده عصیان ایدن شیخ البلد
 (علی) بك ایله ده دوناما قوماندانی (آلکسی اورلوف) اتفاق ایدرک

۶۴ — فائده

قینارجه عهدنامهسی

اولکی ماده

ایکی دولت بیننده سبقت ایدن هر درلو معادات و محاصره شمئیدن
 الالی بدعو و ازاله اولنوب کرك آلات حربیه و کرك سائر تقریب ایله طرفیندن
 عمل و تبادر واجرا اولنان ضرر و تعدیات نسیان مؤیدی ایله فراموش اولنوب
 بو بابده وجوه ایله و اصلا بروقتده اخذ استقام اولتییه. دشمنك برینه برآ
 و یخرا مؤید و قوی و تغیردن مزه مصالحه به رعایت و حراست اولنه. کرك طرف
 هابونندن و کرك / اخلاف و ایجادم طرفلرندن و کتلك روسیه پادشاهی مشارالیه
 و اخلافی بینلرنده عهد اولنان اتفاق ایله صافی و مؤید و تغیردن بری موالات

(غزه)، (رملة)، (نابلس)، (یافه)نی، حتی (شام)ی ضبط ایلدی. (عکا)ده برده (شیخ طاهر) تورمدی. هر ایکسی برلشهرک روسیه دونانسانک مظاهرتیه شام والیسی (عثمان پاشا)نی مغلوب ایتدیله. روس دونانماسی (بیروت)ی طوبه طوتهرق اوج یوز قدر خانه باقری. (علی) نک (ابوالذهب) ذاتاً برادری علیهنه قالیشمش و (مصر)ده مغلوب اولمشیدی. بو ائشاده (علی) بک (صالحیه) به تقریبه (ابوالذهب) عسکریه بحاربه ایدهرک مغلوب و مجروحاً اسیر ایدیلهرک (مصر)ه کوندریلوب تسمیم ایدیلدی. (علی) بکک قومانداسنده بولنان درت یوز نفر روس نفرندن بالکنز درت ضابط قور تولدی. (ابوالذهب) بو درت ضابط ایله (علی) بکک کلهسنی او ائشاده مصر والیسی اولان (خلیل) پاشابه کوندردی.

روس باش قوماندانی (رومیانچوف) (طونه) نی کچهرک (ساستره) به هجومنده سر عسکر (عثمان) پاشا فوق العاده متانت کوشترمکله سکر

حفظ و حراست اولنوب اشبو مادهلر کمال دقت و اهتمام ایله اجرا و معتبر قلنهلر و ایکی دولت و املاک و ممالکی و رعایا و اهالی طرفین میانه لرنده اشبو موالات مادهسی بویله رعایت اولنه که فیما بعد جائیدن برینک علیهنه سرأ و علانیة بردرلو عمل بغض و اضرار اولتمیه و تجدید اولنان موالات و مصافات مقتضاسعجه بلا استثنا ایکی طرفه هرته کونه تهمت ابدن جمله رعایالرک طرفیندن تسباً منسیا جرائلری کلیاً عفو اولنوب چکدری و سائر محسولده بولنالری آزاد و سیلیری تخلیه و نفی و مکت ایتدیریلان کسانه عودته رخصت و بریلوب مقدمه کامیاب اولدقلری هر درلو پایه و امواللری مصالحه دن صکره رد و ارجاع اولنوب و سائر لرکه هرته عقوبته مستحق اولدیله ایسه دخی حقلرینه اصلا بر علت و بهانه ایله تعرض و زیان و ضرر و تأدیب اولتمیه لر و آخرلر طرفیندن حن بورونه بر درلو ضرر و زیان و تعرض اولتیق تجویز اولنوب اضرار

بيك مقتول و بر او قدر مجروح و یره رك طونه ني تکرار کړی
کیدی . روسلرک فورددقاری کوپری بو ائنده قیریلش ایسه ده عثمانیلر
فرقته واره مادیلر . روسلر ایسه بالآخره (طونه) نی بردها چکرک
(قره سو) ده طاغستانی (علی) پاشایي بوزدیار . بوزاده اختیار .
قادین دیکله میوب کسلدکاری کچی جوجقارک ده باشلری نی دیوارلره
چارپوب ازملک کچی وحشتر کوستردیلر .

بونک اوزرینه (محسن زاده) (بازارجق) ده روسلره یتیشوب غالب
کلدی . (وارنه) نی محاصره ایدن روسلر دخی بحر آکلرک (عثمان) پاتا
قومانداسنده کی دونانما ایله دکزدن و عساکر محصوره طرفندن ده
قارم دن مغلوب ایدیلدیلر (۱۱۸۷) .

براز سوکره (مصطفای) ثالثک ارتخالی و سلطان (عیدالحید)
اولک جلوسی خبری کلدی . حین وفاتنده ۱۱۸۲ سنه سننده باعث

و تعرضلرینه قصد ایدنلر تأدیپ اوله لر و مرسوموندن هر بری زیر حمایت
و محافظه قوانین و ولایتلرینک عادتلری اوزره سائر هم ولایتلرینه قیاساً
معاشرت ایده لر .

ایکنجی ماده

اشبو عهدنامه مبارکه نك العقادی و تصدیقنامه لرك میاده سنندن صکره
ایکی دولتك رعایاسندن بعضیلری آخر برهت و عدم اطاعت و یاخود خیانت
ایدوب دولتیکن برینه اخفا و یاخود التجا تصدیده اولور ایسه دولت علیه
دین اسلامی قبول و روسیه دولته نصر ایدنلردن ماعدا اصلا برهتانه ایله
قبول و حمایت اولتیوب درعتب رد و یاخود هیچ اولماز ایسه التجا ایله کلری
دولتك ممالکیندن طرد اولنه لر که بو مثللو براحتلرک سبی ایله ایکی دولت
بینهم مورث برودت و یاخود باعث بحث بحث اولور اصلا برهتانی واقع اولیه .
کدک طرفین رعایاسندن اولوب کرک اهل اسلام و کرک خرستیان زمره سنندن

اولدینی حربك بشتی سته سی بیتك اوزره ایدی . خستی و تصرفه میلی حسدیه بیریکدیردیکی باره لری بو سفر اغورنده صرف ایلدی . حکمدار مطلق اولق سوداسی ایله دولتی بیوک بر مخاطره آتمشدر .

(تاریخ سیاسی) دییور که :

قره صوده ، طاغستانی باشانک مغلوبیتی ، اهایجه سؤ تأثیری موجب اولوب آنجق پادشاهک بر مدندن بری دوچار اولدینی تهلکلی بر علتندن (نزل) نامزاج بولندینی جهته کندوسته اخبار کیده کیمسه جارت ایده . میوب یالکز شیخ الاسلام (ملا محمد) افندی برتقرب عرض ایتیه حدتله :

— سرعسکر لرمک ایندکلی محاربه لردن اوصاندم ، بالذات (ادرنه) یه کیتلیم دیه او آقشام رئیس افندی یی جلب ایله تصیمی سالدیرمش ایسه ده غریقی دیوان هابونجه محدوددن سالم کورولشمش و آلتی هفته سوکره وفات ایتشدر .

حین وفاتنده ۵۸ یاشلرنده ایدی . داخلی اصلاحات حقنده مدیحه کویانی واردر . فی الواقع بش سنه سورن بویه بر حربه یتشمک بیوک بر اقتداره علامت ایسه ده مشهور اقوال سیاسی دن اولدینی اوزره «او زمان عثمانیلر کور ، روسلر ایسه یک چشم ایدیلر . عسکر مرز

برکسته بردرلو تقصیرات ایدوب هرته ملاحظه ایله بر دولندن اول بردولنه اتجا ایدرلر ایسه بو مثلولر طلب اولندیجه بلا تأخیر رد اولنلر .

اوجنجی ماده

(قریم) و (بوجاق) و (قوبان) و (بدیسان) و (جانبولق) و (بدیجکول) قبائل و طوائف تاتار و بالجه بای حال بلا استناد ولتین طرفندن سرسیت و بغیر تعلق مستقل و جوهله اجنبی بردولنه تابع اولماق اوزره اعتراف و قبول اولنلر و طوائف تاتار بالجه رای و اتفاقله آل جنکیر سویندن انتخاب و نصب اولنان کندو خانلری مستقل اولان تحت حکومتلرنده اولغله بر زمانده دول آخردن بر دولته و هیچ بر ماده به محاسبه و برمامک شرطیه عتیق قانون و مادتلری اوزره

صوك درجه ده غير منتظم اولدینی حاده روسار پروسیا عسکرلكنی
اوكرنشاردی .

منجم اخباراتنه بك زیاده اینانیر و بر ایشه کیرشمك ایچون
معالمقا (ایام سعد) آراردی . روسار بزی مغلوب ایندیجه و متارکه
و مصالحه میدانه چیقدیجه درسعادتن (البته دشمنه بر ابو قلیچ آتقی
مطلوبدر) مأنده امرلر کایوردی . سیاست غریبه سندن بری ده بر
مقاوله تقدیه (بدی میلون فلورین) و برهرك نجه ایله تدافعی و تعرضی
اتفاق عقد اینك ایسته می . دیگریده لهستانك برارجه تقسیمینی
تکلیف ایله مسیدر . حال بوکه آوستریالیلر اوانسارده (روسیه) و (پروسیا)
ایله لهستانی تقسیم خصوصنده خفیاً اووشمشلر ایدی .

دقت ایدیله حك اولورسه دولتك او عصرده بدایه (روسیه) . (نجه)
و (پروسیانك) ایکی یوزلیمكنه صوك درجه ده قاعش اولدینی آکلانیلیر .
سرایده (فاس) دن ، (مصر) دن ، (عربستان) دن ، (هندستان) دن
کله سحر یازلر و کاهنلر بولندینی و بونلرک کشف استقبالی بولنده کی
بالانلریله ایشاره اهمیت و بربلدیکی دخی مرویدر .

مرقوماره حکم و کرک خان مومی الیهک اتخاب و نصی خصوصنده و کرک
امور خصوصه و درونیه و امور دولتیله داتر بر دزلو دولت علیه مزله
روسیه دولتی مداخله ایلیوب حکومت خارجییه و دولتیله داتر بر مستقل دولت
سائر مستقل دول کندو کندوله مملکتلرنی حکیم ایدرلر کی و جناب باریدن
غیری کسنه به تابع اولماق اوزره طائفه مرقومه اعتراف و قبول و لکن
مذهبی اهل اسلامدن اولوب ذات معدک سبب شهریارانه ام امام المؤمنین
و خلیفه الوجدین اولدیغه بناء طائفه مرقومه عقد اولسان سرسیت دولت
و مملکتلرله حکل کتوریه ریک امور مذهبیله رنی طرف جابونم خلقنه شریعت
اسلامیه مفضاضتجه تنظیم ایدله و روسیه دولته تخصیص اولنان (کرش) و رکی

يکرمی يدنجی باب

برنجی سلطان عبدالحمید

- ۱ -

۱۱۸۷ ده تحت عثمانی به جالس اولمشدر . سلطان (مصطفای)
ثالث برادری ، (احمد) ثالث اوغایدر .

جلوسنی متعاقب « اتفاق و اتحاد رعایت ایله اخذ نار ایدلسنی »
و (عمن زاده) نك مقام صدارنده ایفا قلندیغنی . بین اردویه بر خط
همایون اصدار ایلدی . استانبولده هنوز (عمن زاده) اردوسنک روسلره
بر هزیمت طیاغی آتیه غنیه اعتقاد وار ایدی . دیگر طرفدن جلوس
پادشاهینک وقوعنی مارشال (رومیانچوف) فال خیر عد ایده رك هم
تبریک ، همده مواد صلحیه نك و مابعد استقراری مقصدیله آدم یوللاش

قلعه اراضیسی و لیمانلردن ماعدا (قریم) و (قوبان) جا تیلرنده واقع استیلا اولان
قصبه و قلاع و مساکن و اراضی و (برد او قونسکی و وی) و (اوزی) صوفی نهر لر ایله
(آق سو) و (طورله) نهر لرنک بیننده اولان جمیع اراضی (له) مملکتی حدودینه
وارنجیه طوائف مرقومه به استرداد و (اوزی) قلعه سی قدیمی الکاسیله کالاول
دولت علیه نك تحت تصرفنده باقی قاله و مصالحه عهدنامه نك مبادله سندن
سکره مملک ناتاریه دن روسیه دواتی جمله عسکرخی اخراج ایسنه تعهد ایده .
(قریم) جزیره سنك و (قوبان) و (ظمان) جزیره سنده واقع قلاع و قصبه و مساکن
و ساترلری حقنده جزوی و کلی هر درلو استحقاقندن دولت علیه نك کندانک
کف یدینه تعهد ایده و محل مرقومه فیما بعد محافظ عسکرخی و یا خود بشقه
عسکر از سال ایله . مملک مذکورده بی طوائف ناتاره بو وجه اوزره دولت

برنجی سلطان عبدالحمید

ایدی . فقط (محسن
 زاده) استانبولدن
 آلدینی کاغذلرده « بو
 سوزه قولاق طوتمیک .
 البتسه اعدایه بر ایو
 قایمیح جالمینجه اولمازه
 عبارتهنی مکرر آ کو -
 رییسوردی . اخبسار
 جلوس ایچون (نهجه)
 حکومتنه (قبا قولاق
 یکنی - سلمیان) بک مأمور
 ایدیلدی .

سلطان (حمید

علیه من استرداد ایدوب و کسنهیه تابع اولقسنزین حکومت دولترینه روسیه
 دولتی مرقوملرک حقیقه مستقلا تحت حکومتلرنده و سربسیت مطلقه وجه
 معمول به اوزره ایلدیکی کبی کذاک دولت علیه من تهید ایده که قصبه و قلاع
 و اراضی و مسکن مذکورلرنده فیابعد محافظ عسکری و یاخود باشقه بر نوع
 عسکر و سکیان و یاخود عسکر زمره سندن هر نه اسمده و نه کونه ایسه
 بعث و تسیرر البیواب جمله طوائف مرقومه روسیه دولتی طرئسندن ترک
 اولنان سربسیتی و کسنهیه تابع اولقسنزین استقلالری اوزره دولت علیه من
 دخی ترک ایده .

دردنجی ماده

جمله دوله مخصوص اولان استحقاق اصلیسى مقتضاسنجه کندى مملکتنده
 مناسب کورده جک نظامی اجرا ایتک هر دولته جائز اولغله ایکی دولته رخصت

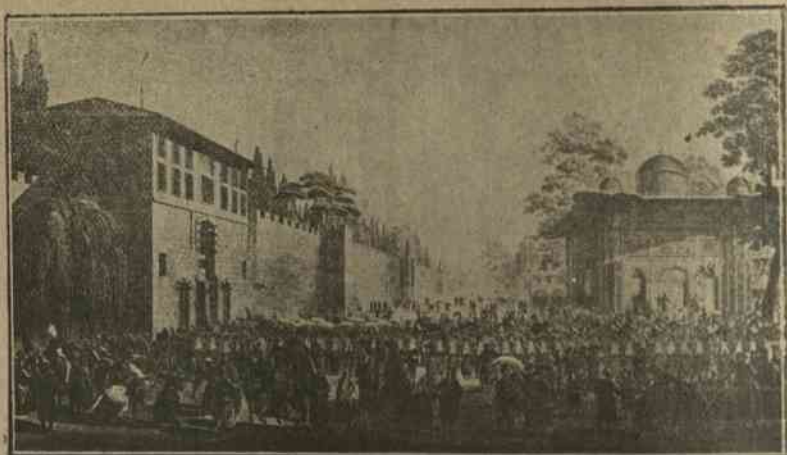
اول) . پدري سلطان (احمد) ثالث حين وفاتنده بش ياشنده ایدی .
 تمام قرق اوج سنه سرایده محبوس قالدقندن سوکره عثمانی دولتی سر
 کارینه کچدی . بالطبع احوال عالمه واقف دکل ایدی . او قودینی وقعه
 نویس ناریخاری محتویاتی جمله معلوماتی تشکیل ایدیوردی .
 (تاریخ سیاسی) دیور که :

(روسیا سفیری محاربه به نهایت ویرمک ایچون بر صورت صلح قبولنه
 باب عالی قاندر بر امیدیه یاکنز «قیل برون» استحکاماتک هدی شرطیه
 روسیه دولتک صلح قبول اتمی تکلیفی درمیان ایدوب بر صورت صدر
 اعظم ایله سائر ارکان دولت عندنده شایان قبول کوریلهرک تقدیم قلنان
 مضبطه «ظن ایدرم بر مثللو تکلیفه جواب ویرمکه بیله عمل بو قدر ، قالدیکه
 بوکانه جواب ویریلدیور» حاشیه بیله اعاده ایدلدردر .)

کامله نا محصوره ویریلورکه کندو مملکتلرنده و حدودلرنده مناسب کور -
 دکاری برلرده قلاع و شهرلر و قصبات و اینیه و مساکن بنا و عتیق قلاع
 و شهر و قصبات و سائرلری تعمیر و تجدید ایدلدردر .

بشنجی ماده

اشبو مصاحفه مبارکه تک انعقادیه تجدید موالات و مصافقات همچواری
 میسر اولدقندن سوکره روسیه دراتی جانبندن پایه ثانیه یعنی اومونویانو تعبیر
 اولتوب اورتیه الجیسی و یاخود برخص الجیسی تصبیله دولت علیه مزده
 علی الدوام بر روسیه الجیسی اقامت ایدوب زیاده معتبر اولان دولک الجیلری
 حقتنده ایضا اولتان مراسم اعتبار و رعایت مومی ایله (روسیه) الجیستک رتبه سنه
 دخی دولت علیه من جانبندن ایضا اولنه . عموماً رسم عامه وقوعنده آلمان
 امپراطوریتک الجیسی پایه رفیعه و یاخود صغیره ده اولدینی تقدیرده درعقب
 (ندرلان) ک بیوک الجیستدن سوکره تعقیب ایلیه ، ندرلانک بیوک الجیسی بولتاز
 ایسه (وندیک) بیوک الجیستدن سوکره تعقیب ایله .

برنجی سلطان عبدالمجیدک بایرام آلابی

آلتنجی ماده

دولت علیه (روسیه) الجینتک بالفعل خدمتتده بولنالردن برکسته سرقه و تهمت عظیمه و باخود شایسته تعزیر بر نعل نا شایسته ایتدگدن سوکره بعدالتقریر اشپای سرفه اعلی طرفندن بیان اولنه حق وجه اوزره تماماً استرداد اولنه و حال سکرنده دین محمدی بی قبول اتمک سوداسده اولانلر دین محمدیه قبول اولتیوب رفر سکرندن سوکره حال اصلیلرینه رجعت ایدوب عقللری باشلرینه کلدگدن سوکره اقرار و اعترافلری اعلی طرفندن کونده . برله جک آدمک مواجهه سنده دخی و بعض بیغرض مسلمانلرک قارشوسنده بیان ایشدیریلوب بویله قبول اولنه لر .

پدنجی ماده

دولت علیه مز تعهد ایدرکه خرسقیان دیاننک حقنه و کتیسالرینه قویاً حیانت ایده و روسیه دولتک الجیلریت رخصت و بزه که هر احتیاجده کرک اون دردنجی مادهده ذکر اولنوب محروسه قسطنطنیه ده بیان اولنان کتیسای حد کوره و کرک خدمتسنگ بیساننه ابراز تقهیمات متنوعه ایله و ایلچلی

بو ائساده (فاترينه) نك اوچنچي (پترو) دن اولان اوغلنك روس
صنئتي حكومتنه اقعادي مقصديله بر اختلال داخلي مقدمه-نك
ظهوري خبري بزم اردوني بتون بتون شمارتدي. فقط پادشاه ، صدر
اعظم و ارکان دولت صالح طرفدارلري اولدقلري حالده هر نه دن ايسه
علما (كوج) ايله (يكي قلمه) نك تركيله عقد مصالحه ايدلسني اسلاميته
مغايير اولهرق تفسير ايمك قالقيشديلر. دشمنه اوج قولدن هجوم ايدوب
اورتدن قالديرهلمه سوزلري ميدان آلدی .

آوسترياليلر بر طرفدن (اھستان) قرالغيله (ليثواني) غران دوقه -
لغنك ديكر طرفدن (قريم) ، بحر سيباه سواحل شماليهسي ايله (كر -
جستان) ، (منقرهلي) و ايبكي (رومانيا) اياتي ، (نوره) شبه جزيرهسي
و سائر نك (روسيه) استيلاسي آلتند بولنديغني كوره نك صولك درجه ده
قوشقولاغشاردي . ديكر طرفدن (چوسيا) ، (روسيه) اتفاقدنه اولهرق

مومي اليك بر كوتاه عرضي دولت عليه مك دوست صافي و همچواري اولان
دولته متعلق آدم معتمدی طرفندن عرض و تبليغ اولمقله دولت عليه مز
طرفندن قبول ايلريني دولت عليه مز تعهد ايدر .

سكرنجی ماده

روسيه دولتلك كرك رهاپن زمره-سندن و كرك سائر رعاياسنده
اولانلره تماماً رخصت و بريله كه (قدس شريف) و شايسته زيارت اولان سائر
علازه سياحت ايدلر . بو كوته يولجي و سياحلردن كرك (قدس شريف) ده
و كرك سائر علالرده انشاي طريقدنه دخي بر درلو جزيه و خراج و وركو
و اصلا بر نكاييف طلب اولميه . سائر دولك رعايالرينه و بريلان فرمانلر و بول
امرلري مرسومونه دخي وجه لايقي اوزره ادا اولنه و مادامكه دولت عليه مز
اراضيسنده اقامت ايدلر . كندولرينه بر درلو دخل و تعرض اولميوپ قوت
احكام شريعت مقتضاسنجه تماماً حمايت و صيانت اولنلر .

کندی حکومتک تأمین حیاتی مقصدیله (لهسپتان) ک (پومهرانی Pomérani) و (برانده بورغ Brandebourg) کبی ایالتلرینی شرقی (روسایه) ضم ایتمک غیرتنده بولنیوردی. مع هذا (روسیه) نک متفق اولوق حسبیلله عثمانیلر (آوستریا) بی اتقاقلرینه ادخال ایده جک اولورلرسه کندیسینکده روسلره معاونت ایتمی ضروری حکمی آلیور، بو سببله (روسیا) سفیری دائماً صلح طرفدارلغنده ثابت قالیوردی.

روسلره «اوج قولدن هجوم ایتمک» فکری اویانجه (رومیانچوف) ک مکرراً توصیه ایتمیکی مصالحه صویه دوشدی. تدارکانه باشلانیهلره رق حتی (سلستره) کنارندن (طونه) اوزرینه بر کوپری پایدیریلدی.

طقوزنجی ماده

مخروسه قسطنطنیهده مقيم روسیه الجیلرینک خدمتسده بولنان ترجانلر هر نه ملتدن اولور ایسه اولسون دولت امورینه خدمت ایلدکلرینه بناء خدمتاری ایکی دولته راجع اولغله کمال مهوت ایله معامله و اعتبار اولنه لر و مخدوملری طرفندن کندولرینه سیارش اولنان مواد ایچون شایسته مؤاخذه اولوق جائز اولیه.

اونجی ماده

اشبو مصالحه مبارکه امضا اولنوب طرفین عسکرلرینک سردازلری طرفلرندن لازم اولان تنبیهات اقتضا ایدن محالره ایصال اولنجه اول آراقده اگر بر محله بر درلو فعل مخاصه حدود ایدر ایسه ایرات تعرض اولنوق اوزره عد اولنوب بو تقریب ایله واقع اوله جق فتوحات و استیلار دخی معدوم الظهور اولوق اوزره معتبر طوتلیوب بویه واقعه دن بر کسته فائده مند اولیه.

في الواقع (شمعی) دن حرکت ایدن عسکر (حاجی اوغلی) بازارینه کچرک (خرسوه) نی استیلا ایتیش ایدی . فقط روسارده (اوج قولدن هجوم نصل اولور کوریکنز) مقابله سیه جز برانده اکیئلرک بیتشدیکی بر زمانده بر قولدن (روس-حقی) ی ، دیگر قولدن ده (سلسیره) نی محاصره ایدرک (حاجی اوغلی) بازارینه طوغری صارق دیلر . (محسن زاده (شمعی) ده قاهره (رکن محمد) پاشانی سر عسکر ورئیس الکتتاب معهود (عبدالرزاق) افندی نی باشوغ نصب ایدرک آلائی و الا ایله کوندردی . بونار (قوزلیجه) یه واردیفنده (اوشلی) طرفارنده دشمنک پیشدارلرینه تصادف ایتدیلر . پیشدارلر فرار ایدرک بزم عسکری پوصویه دوشوردیلر . حتی (عبداه) پاشا نامنده بر قوماندانمز بر دره

اون برنجی ماده

منفعت دولتی ایچون مالکنی ترشح ایدن جمله دربارنده ایکی دولته متعلق کی و تجار سفاینه بغیر ممانعت سرسیت اوزره کشت و گذار ایلری عفتد و تمیید اولوب و اسکلریت و هر عماله مطلقا سائر دولتلرک اجرا ایتدکلری تجارلرنده کامیاب اولدقلری وجه اوزره اشبو روسیه کیلری تجار و سفاینه دخی دولت علیه جانندن رخصت و بریله قره دکزدن آق دکزه و آق دکزدن قره دکزه و عامه سواحل و قیبلریشک لمانلرنده مارالذکر دریلر اتصالننده اولان ممر و بوغازلرنده مکت ایدرلر و اشبو مادهیه دائر بالاده ابضاح اولدیفنی اوزره دولت علیه مزلک مالکننده امر تجارته دائر بعینه (فرانجه) و (انگلتره) مثللو دوست احب اولوب زیاده مساعده بیوریلان مسالمت و معافیاتیه تجارته مباحه مثللو برأ تجارت ایتک روسیه دولتک رعایالرینه دولت علیه من جانندن رخصت و بریلوب بر منوال بحر نهر (طونیه) ده دخی کشت و گذار ایدرلر . کرک امر تجارته و کرک روسیه تجارتنک حقنده اشبو مادهیه لفظ بلفظ بحر اولدیفنی کی هر درلو احتیاج ظهورنده مارالذکر

ایچنده یاقه لانه رق عسکرک قدیم اعظمی صومسزاقدن ، آجلقدن ، دشمن
 قورشونندن شهید اولدیله . اردویه پریشان حالده کلنلر ، اوراده کی
 عسکرکده قوه معنویه سی اخلال ایتدیله . بو هنکامده روسلر بیوک
 اردولری و فرق اللی یاره طوبار یله سر عسکرک اردوسی اوزرینه
 هجوم ایلدیله . عسکرده سر عسکرده اردویی ، طویی ، مهمانی براقرق
 قاچدیله . روس اردوسی درت کون سوکوه (شمعی) قزارگاهی اوکنده
 کوروندی . مجدداً سر عسکر نصب اولنان طاغوسه اتلی (علی) پاشا ده
 موفق اولمادی . عسکرلر ، اردو آغراقربی یغما ایدرک قاچدیله .
 والحاصل روسلر (شمعی) بی تحت محاصره یه آلدیلر . صدر اعظم
 ایچریده بولنیوردی .

ایکی ملتک و سائرلرک شروطلری مرعی و معتبر طوتیهله . ملل مزبورون
 ویردکلری رسومات مشاکلسنی و عینی ادا ایتکلرندن سکره روسیه تاجرلری
 هر درلو امتعه مقوله سی نقل و اخراج ایدوب قره دکز و سائر دریلرک سواجل
 و لیمانلریته و محروسه قسطنطنیه یه وارملری جائز اوله . وجه مشروح اوزره
 ملا استقنا عموماً صورلرک امر تجارت و سیرسفاش ماده سی طرفین رعایالریته
 تجویز برله کنده تاجرلریته ایکی دولت جائیندن رخصت و بریلورک رؤیت مصالح
 و اداره تجارتلریته لازم اولان مدینه طرفین مالکنده اقامت ایدلر . بوبانده
 طرفیندن تمهید اولورک دوست اولان سائر دولتلرک رعایالریته ارزانی قلنان
 سربست و مساوات روسیه تجارته دخی ارزانی قلنه و حراست نظام ماده سی جمله
 کیفیایده مواد الزمین اولغله روسیه دولتی طرفیندن لازم کوریه چک عامه
 موافقه قوتسولسلر و قونسولس و کیلرلرک تمیننه دولت علیه مز جائیندن رخصت
 و بریلوب دوست اولان سائر دولتک قونسولسلری اعتبار اولدقلری کی مر قوملر
 دخی معتبر طوتیه رق و اشبو قونسولس و قونسولس و کیلرلریته رخصت و بریله که
 براتلر تعیر اولور برات پادشاهانه میله مسلم تر جانلر معتبرلنده طوتوب (اشکلره)
 و (فرانجه) و سائر ملتلرک خدمتلرنده بولنان امثاللری کامیاب اولدقلری معافیاته بولر
 دخی نائل و کامیاب اوللر (روسیه) دولتک دوست احی اولان ملل امتیازات

- ۲ -

قاینارجه (معاهده‌سی)

لهستان (روسیه)، (آوستریا)، (پروسیا) آرمهنده تقسیم ایدلمش،
صیره بزه گلشدی.

صدراعظم محاصره‌ی آکلاینجه وقتیه (رومیانچوف) دن کلن
مکتوبی ترجمه ایتدییره‌رک مآنه مطلع اولدی. وقعه‌ده حاضر اولان
(رسمی احمد) افندیك بیاناتی شو وجهله‌در :

ومعافیاتی ایله برآ بجزاً روسیه ممالکنده تجارت ایتکه ورسوم معتاده‌ی ادا
ایتدکد نصکره دولت‌علیه رعایالرینه (روسیه) دولتی جانیندن رخصت ویریلوب
وسیر دریائاسانده قضایه دوچار اولان سفاینه طرفیندن وجوهله اعانت و بوکونه
قضالر ظهورنده دوست احب اولان ملل حقنده اجرا اولنان مظاهرت ایله
معاونت اولنه‌لر. کندولرینه لازم اشیا نرخ جاری ایله کندولرینه آلیویریه‌له.

اون ایکنجی ماده

آفریقایلیر ایله یعنی (طرابلس غرب) و (تونس) و (جزایر غرب) او جاقلریله (روسیه)
دولتی عقد شرائط تجارتیه رغبت ایتدکلری حالده دولت‌علیه‌مز تمهد ایدرکه
دولت روسیه‌نک بوکونه رغبتی پذیرای حصولته کندی اعتبار و رخصتی بدله
وشامل ایده. عهودات مرسومه حفظ و حراست اولنقی امرنده دخی مارالد کر
او جاقلرک حقنده دولت‌علیه‌مز ضامن اوله.

اون اوچنجی ماده

جمله‌سندات و مکاتب عامه‌ده و هر خصوصده تماماً روسیه لولرک امپراطور بیجه‌سی

« بوسنه (روسحق) و (سلستره) غایتده صیقندیلی محاصره اولدیغندن
 غیری (تورمه قان) دن بر بلوک اعدا کلوب (هزارغراد) محافظلی اولان چتالجه لی
 (علی) پاشایی قاچپردی . (سلستره) امدادینه مأمور اولان عربکیرلی (ابراهیم)
 پاشایی پریشان ایتمکله مومی الیه صدر اعظمه کاغذ یازوب « شمدنکروسزک
 میدانده طورمه کز مناسب دکلدز . بالفانده برطوره حق برتدارک ایده کورک
 دیو دغدغه ویرممن ایدی . ثالثاً دشمن بالقصان محافظلی (یوسف) پاشایی
 باصوب بوراسنی طاغیتدی . رابعاً (قوزلیجه) اوزرینه کنن طاپور بزم بیوک
 اردویی پریشان ایلدی . خامساً طاغستانی (علی) پاشا وسائر لری ایکی دفعه بوزیلوب
 دشمنک تسلطی کافی ایکن بزم عسکر دیو صاقلادیمز کافر لر بزم اردویی
 یوزوب بیقوب کیتدی لر . سادساً دشمن طاپوری (شمی) اوزرینه کلوب
 (شمی) ده بزی « سنجاغ شریف » وجله ارکان دولته قورقونج محاصره ایلدی .
 سابعاً استانبول دن امدادیمزه مأمور اولان تاتار خان ایله « اسپاناجی پاشا »

لقب معتبرینه دائر دولت علیه مز جا بنندن ترکی لسان ایله تماماً روسیه لولرک
 پادشاهی تعبیری استعمال اولنه .

اون دردیجی ماده

درل سائر هبه قیاساً کلیسای مخصوصه دن ماعدا (غلطه) طرفنده (بلک اوغلی) نام
 محله نك یولنده طریق عامده (روسیه) دولتی برکنیسا بنا ایتدیرمک جائز اوله .
 اشبوکنیسا کنیسای عوام اولوب (دوسوغرفه) کنیساسی تعبیرله تسمیه والی الابد
 روسیه دولتک ایلیسی صیانتنده اولوب هر درلو تعرض و مداخله دن امین و بری
 حراست اولنه .

اون بشنجی ماده

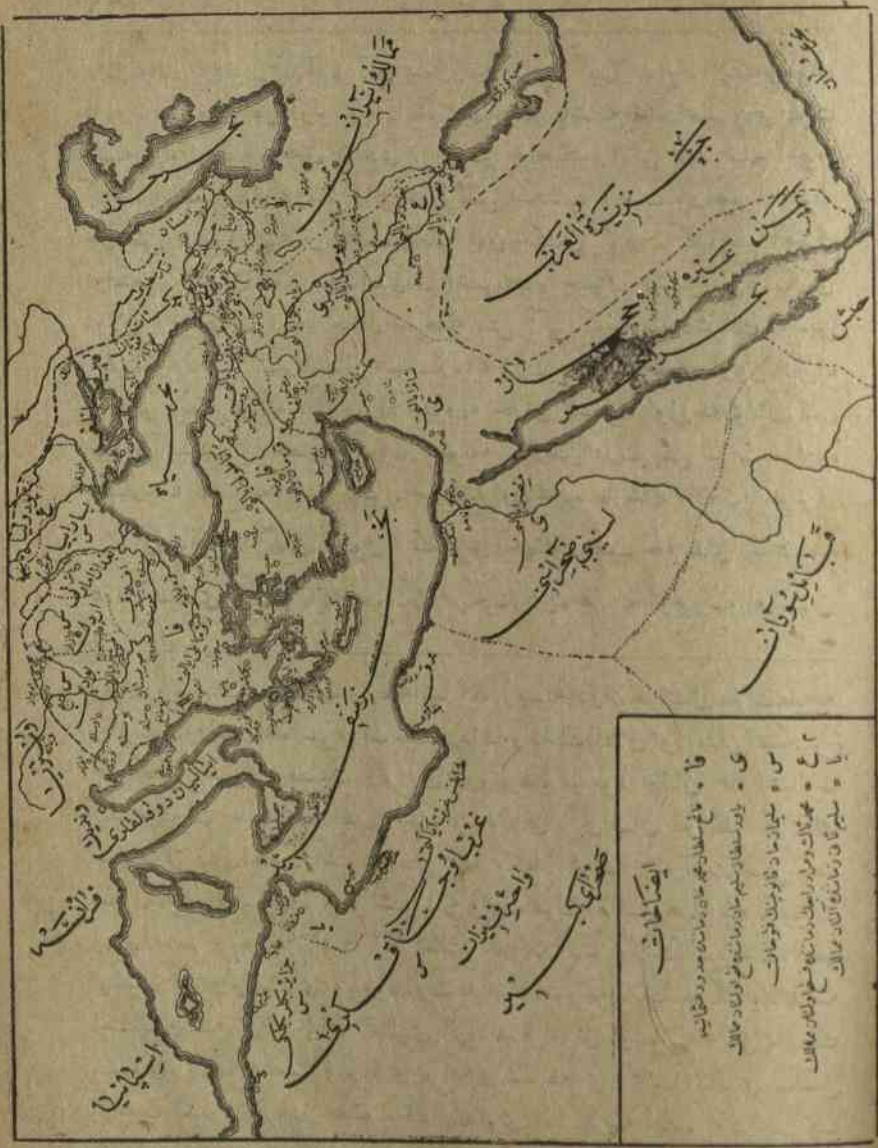
ایکی دولتک حدود لری تعیین و تحدید اولندقلری نظام مقتضاستجه طرفین
 رعایا لرینه موجب مباحثه و باعث نزاع جسم اوله جق بر ماده اولدینی اگرچه
 ملاحظه دن بیلد اولیوب لکن عوارض غیر مأموله دن ظهوری محتمل اولان
 اسباب مضرت و زیانلرک دفعنه ایکی دولت بالاتفاق قرار ویرمشلر درکه بوکونه
 سنه لرک ظهورنده رأس حدودده اولان حاکم، ظهوره کلان ماده بی تفتیش و یا خود

۱۱۸۸ عبدالمطلب اول دوری - کوکله قیاس معاهدوسی

مخصوصاً تعیین اولان مأمورلرک معرفتله تفحص ایدلر. بوکونه مأمورلر کرکی
 کی مادهی تفتیش ایشدکن صکره بلاتاخیر حق اولان شخصک حقی احقاق
 ایدلر ویاک تعهد اولتورکه ایشو عهدنامه مبارکه انعقادله مجدداً عهد اولتان
 موالات وحسن نظام مادهسی بوکونه فضایک ظهورله اصلا تغیر اولمیه .

اون آلتنجی ماده

جمله (بوجاق) عسکری (آفکرمان) و (کلی) و (اسمعیل) قلعه لر بله سائر قصبات

«ادرنه» ده و «قرین آباد» ده آتای سورو مکه بر کره کورون دیلر . ایشته بومنوال اوزره اطرافدن هر درلو بریسانقلر ظهورندن باشقه صدراعظم دخی غایت خسته اولوب تدبیره مجال قلمادی . ایشر بو هیئتده ایکن عقد صلح ایچون کتخدای صدرعالی «رسی احمد» و رئیس الکتاب «منیب ابراهیم» اقتدیه مرخص تعیین اولنه رق محاصره نك اون ایکنجی کونی - که ربیع الآخرک اواسطی و حزرانک دردی ایدی - «شمی» دن چیقوب دشمن سرعسکری اولان «فراتقوف» نام جنرال معرفتیه بش آلتی کونده ماره شالک اولدیغی محله ره واردیلر . ماره شال «سلستره» یه درت ساعت بعدی اولان «بالیا» بوغازی دیدکاری محله یناشوب «فراتقوف» جنالی «شمی» اوزرینه کوندردکن صکره کندیسسی برخصصر اردوایله «طونه» کنارندن درت بش ساعت مسافه ده «قینارجه» نام محله کلش ایمش . مرخصر اول محله مارشاله ملاقات ایتدیلر . روسلر متارکینی قبول ایتمدکاری جهتله مصالحه یدی ساعتده عقد ایدیلدی (۱۱۸۸) . چونکه مرخصر مزه هر نه اولورسه اولسون

وقرادر و نلرنده موجود بولنان عامه اشیا ایله (روسیه) دولتی طرفندن دولت علیه مه رد اولنوب (بندر) قلعه سنی دولت علیه مه رد ایدر و کذلک (افلاق) و (بغدان) مملکتلری خی جمله قلاع و شهرلر و قصبات و قرالری درونلرنده موجود بولنان جمله اشیا ایله کذلک دولت علیه مه رد ایدر دولت علیه دخی آتی الیان شرائط ایله ممالک مرقومه بی قبول ایدوب اشبو شرائطی تماماً و کاملاً محافظه و حراست ایلسنی وعد معمول به ایله تعهد ایلیه . اولاشبو ایکی و بوده لقلرک اها لیسسی هر نه پایه و کیفیات و حال و اسم و اعبادن ایشه لر بلا استثنا حقنرنده تماماً و کاملاً نسیا منسیا عفو اولنوب هر درلو تمطلری و یا خود دولت علیه مک امورینه مخالف حرکت ایلدکارینه اسناد و مظنه اولان جمله اعماللری الی الابد فراموش اولنوب اولکی ماده نك مضمونی اوزره منصب و پایه لری و املاک سابقه لری مجدداً حاللری تکمیل اولنوب اشبو محاربه دن مقدم مالک اولدقلری املاک لرینه اعاده اولنه لر . ثانیاً کالاول خرسستیان دیاتی و جوهله سر بست اولوب اجراسنه بر درلو بمانعت اولنوب کنیسارک مجدداً بناسنه و عتیقلرنک تعمیرینه بمانعت اولنجه . ثالثاً از قدیم مناسقلرینه و سائر شخصی متعلق اولوب بعده بغیر حق کندولردن اخذ اولنوب (ابرائیل) و (خوتین) و سائر برلرک دائره سنده موجود بولنان اراضی

قبول ایتملی حقنده امر ویرلمشیدی . روسلرک مرخصی پرنس
(رهپنین Repnin) ایدی .

بو معاهده بوندن مقدم (بکرش) ده تقرر ایتمش اساسلر اوزرینه
مبئی ایدی .

(رهپنین) مواد کاغذی مسوده سنک امضالانسی درت کون
صوکره یه بر اقدی . سببی : (بیوک پترو) نک (پروت) نهری اوزرنده کی
مغلوبیتی ۲۱ تموزه تصادف ایتمش ایدی . (رهپنین) ده بو ۲۱ تموزده

و املاک که الآن رعایا اسمیله تسمیه اولنور مرسومونه استرداد اولنه لر .
برابراً رهاین زهره سنه مناسب اولان امتیاز ایله اعتبار اولنه . خامساً ترک
وطن ایدوب آخر محملره وارمق رغبتنده اولان خاندانلر اشیالریله نقل ایتمک
سربسیت اوزره مأذون اوله لر و اشیو خاندانلره کتدو مصالحنک تنظیمی
ایچون وقت کافیلری اولق ایچون سربسیت اوزره وطنلرندن نقل ایلملرینه بر
سنه مدت امهال اولنوب اشیو مدت مهلت تصدیقنامه مبارکه نک مبادله سی
تاریخندن معدود و محسوب اولنه . سادساً عتیق محاسبه لر ایچون هر نه کونه
ایسه کرک نقود آچمه و کرک سائر طریق ایله بر سنه تحصیل اولنیه . سابعاً
اشیو محاربه نک تماماً مدتی ایچون بر درلو تکلیف و یاخود آخر بر درلو طلب
اولنوب محاربه امتدادنده یازده اولدقلری مضرات و تخریبات متعدده لرینه
نظراً مرسومونه بوندن صوکره دخی ایکی سنه لک مهلت و برابوب اشیو مهلت
مبادله تصدیقنامه هایون تاریخندن عد اولنه . ثامناً اشیو مهلت مرور ایتمه .
یکندن صوکره دولت علیه من تعهد ایدرکه جزیه لرینک آچمه سنی تعیینه مروت
کلیه ایله معامله و حیز امکان رتبه سنده سخاوسنی جلیله سنی حراست ایتمه . ایکی
سنه ده بر کره مبعوثلرینک وساطتیه جزیه لری ادا اولنه و تعیین اولنان اشیو
جزیه لرینک تماماً ادا سندن صوکره اصلا بر پاشا و یاخود حاکم و هر کیم
اولورسه اولسون مرسومانه اصلا بر وقتده تعرض ایتموب آخر بر درلو
و برکو و یاخود تکلیف هر نه کونه اسم و بیانه ایله کندولرندن طلب
اولنوب جد امجدم سلطان (محمد) خان رابع زمان سعادتلرنده متمتع اولدقلری

مسوده بي امضالايرق روسيه
نك وقتيله گرفتار اولدني
خجالتي تميزله مك ايسته دي .

روسيه مارشاللك (قاپنار-
جه) بي انتخاب ايتسي ده
جنراللردن (وهسان) بوراده
مقتول دوشديكندن آنك
نامنه برحمت اولق مقصدينه
مبني ايمش .

صدراعظم (محسن زاده)
اون بش كون صوكره استانبوله
عودت ابدركن (قرين آباد) ده
وقات ايتشدر .

عبدالحميد اول

امتيازات ايله كامياب اوله لر . تاسعاً ملك امورلرني رؤيت ايدن قبو كئتخدا .
لرنيك يرنده اشبو ويوده لقلرك بكارينه دخي رخصت ورييله . دولت عليه ده
هر برنيك طرفندن روم مندرينده خريستيان اولق اوزره مصلحت كذارلر
تعين ايله لر كه اشبو مملكتته متوقف اولان مصلحتي رؤيت ايدهلر . دولت
عليه جانيندن دخي حقلرينه كمال مروت ايله معامله اولوب حال عاجزانه لرنده
قواعد ملل استحقاقنه مستحق اولوب يعني هر درلو تعرضدن امين و بري
اولق اوزره اعتبار اوله لر . عاشرأ دولت عليه جانيندن روسيه ايمپراطورلغتك
ايلچيلرينه رخصت و موافقت ورييلور كه اشبو ايكي ويوده لقلرك اقتضاسينه
كوره صيانت و مساعده اولمليرينه مذاكره ايدهلر . دولتينه لايق اولان
اعتبار دوستانه مقتضاستجه ايلچيلرينك عرض ايتكلري كمالترينه رعايت ايديلسنه
دولت عليه من تعهد ايدر .

اون بدنجی ماده

الآن روسیه دولتک زیر ضبطنده بولنان آق دکیز آله لرنی روسیه دولتی دولت علیه مزه استرداد ایدر. دولت علیه دخی تعهد ایدر که اولکی ماده سنده مصرح اولان هر درلو قباحتلرک و دولت علیه مک امورینه مخالف اولق مظنه سیله اجرا اولنان عامه افعالتک نسیا ومنسیا عقو کلی ایله عمو وعغو اولتیق ماده سنی جزایر مذکورہ تک اھالیسی حقندہ دخی کمال استقامت ایله رعایت ایدر. ثانیاً خرسیتیان دیانتہ اصلا ادنی بر تعرض ایله ایصال تضییق اولتیقوبه کلیسالرک تعمیر وتجدیدتہ وجوہله عمانعت اولتیقہ. مارالذکر کلیسالرینہ خدمت ایدن اشخاص اصلا بر تقرب ایله تعرض ومداخلہ اولتیقہ. ثالثاً اشبو بخاریہ سببی ایله کندولرینہ ایران اولنان تکدیرات و تخریبات سببی ایله (روسیہ) دولتک زیر حکومتندہ بولندقلری تاریخندہ و بوندن سوکرہ ایکی سته مدتہ دکین اشبو جزایر مرقومہ تک دولت علیه استردادی تاریخندن عد اولتیق کرکدر. دولت علیه جانبندن جزایر مذکورہ اھالیستدن اصلا بر درلو رسم سنوی تحصیل اولتیقہ، رابعاً ترک وطن ایدوب آخر محللرہ وارمیق رغبتندہ اولنلر عاماً مال و اشیالریلہ نقل ایتمک اوزرہ دولت علیه جانبندن مرقومونہ رخصت وریلوب و تنظیم معاولریشہ وقت کافی اولق ایچون اشبو تصدیقنامہ مبارکہ تک مبادلہ اولنہ حق تاریخندن بر سته مهلت مدتی کندولرینہ امھال اولنہ، خامساً (روسیہ) دونماسک عودت ورجعتندہ کہ انشاء اللہ تعالی اشبو تصدیقنامہ مبارکہ تک مبادلہ ستدن سوکرہ اوچ آئی مدتہ واقع اولتیق کرکدر، بر نسنہ یہ احتیاجی واقع اولور ایسہ دولت علیه جانبندن وسع امکان مرتبہ سندنہ مظاهر ت اولنہ.

اون سکزنجی ماده

(اوزی) صوبی بوغازندہ واقع (قلبرون) حصاری نہر مزبورک صول طرفی ساحلندہ کفایت ایدہ جک اراضی ایله و(آق صو) ایله (اوزی) صوبی بینندہ واقع صحرای خالیہ تک معارضہ دن عاری مستقلاً علی التوام روسیہ دولتک تحت تصرفندہ قالہ.

اون طقوزنجی ماده

قریم جزیرہ سندنہ واقع (یکی قلعه) قلعه سی و (کرش) ایمانلری درونلرندہ

موجود بولنان ایله و اراضیلرله بحر سیاهدن باشلیوب طولاً (کرش)ك عتیق حدودلرینه و اورهق (بوخاچه) نام محله و ارنجه (بوخاچه) محلتدن خط مستقیم ایله بالادن (آزاق) دکرزیه و ارنجه معارضه دن عاری مستقلاً علی الدوام (روسیه) دولتک تحت تصرفنده قاله .

بکر منجی ماده

میلاد عیسائک بیک یدی یوز سنه سی یعنی تاریخ هجرت نبویسک بیک یوز اون اوچ سنه سی (تولستوی) نام حاکمی ایله (آجو) محافظی (حسن) پاشا بیننده عقد و تمهید اولنان سندات مفهومنده بیان اولندیقی اوزره (آزاق) قلعه سی اولسکه و حدودیله الی الابد روسیه دولتته تخصیص اولنه .

بکر می برنجی ماده

ایکی قبارطه لر یعنی بیوک قبارطه و کوچک قبارطه تانار طاشه سیله واقع جواریلرندن ناشی (قریم) خانلریله تعلقلری اولغله (روسیه) دولتته تخصیص اولنملری ماده سی قریم خانلریسک و مشورتسک و تانار باشلریسک اراده سنه احاله اولنه .

بکر می ایکنجی ماده

ایکی دولت بیننده انعقادی وقوع بولان جمله عهدنامه و شرائط سابقه بی (بلغراد) قلعه سننده واقع عهدنامه بی و آندن سوکره و جوده کلان عامه شرائطی نحو و ازاله و الی الابد فراموش ایتک ایکی دولت میانه سننده بالاتفاق قرار و یریلوب شویله که مرسوم عهدتاتک حقنه فی مابعد بر درلو داعیه مقوله سنی ینا ایتیه لر و لکن میلاد حضرت عیسائک بیک یدی یوز سنه سننده (تولستوی) نام حاکمی ایله (آجو) قلعه سنک (حسن) پاشا نام محافظی (آزاق) اولسکه سی حدودی و (قوبان) سینورسک تعیین و تحدیدینه دائر شرائط اشبو استنادن بری اولوب کالاول بلا تغییر باقی قاله .

بکر می اوچنجی ماده

(کورجی) و (مکریل) حوالیسنده واقع (بغداد جق) و (کوتایس) و (شهریان) قلعه لر بیکه روسیه عسکری طرفندن ضبط اولنمشلردر . قدیمدنیرو متعلق

اولدقلری اصل صاحب‌لرینه متوقف اولوق اوزره روسیه دولتی طرفندن قبول اولوب شویله که اگر تحقیقات قدیمه دن برو یاخود مدت مدیده دن مقدم دولت علیه م قلاع مذکورده مالک اولش ایسه دولت علیه مه راجع اولوق اوزره قبول اولوب اشبو تصدیقنامه مبارکه نك مبادلہ سندن سوکره وقت معهودده روسیه عسکری قلعه مذکورده بی تخلیه ایلیه . دولت علیه دخی کندو طرفندن تعهد ایدر که اولکی ماده نك مضمونی مقتضاسنجہ حواله مزبورده اشبو محاربه امدادنده دولت علیه مک علیه نه هر نه موال اوزره حرکت ایتمش اولنلری نسیا منسیا عفو ایلیه و وجه معمول به اوزره و الی الابد اوغلان و قز و برکوسندن و هر کونه جزیه سائرہ طلبندن ایا و کف یدایدیر . اوتہ دن برو متعلقلری اولانلردن ماعدا طوائف مذکورہ آراسنده کندو رعایایی اولوق اوزره فرد واحدک حقنه داعیه ایتامکه دولت علیه م تعهد ایدر و کورجی و مکریللر طرفندن اوتہ دن برو ضبط اولنان اراضی و سائر مستحکم برلری تکرار مرسومونک حکومت و محافظه مطلقه لرینه ترک ایلیه و دیانت مناسرت و کنیسالری حقنه بر درلو تعرض و تضییق ایتوب عتیق اولنلرک تعمیرنه و جدیدلرک بناسنه ممانعت اولنیه و چلدر یاشاسی و سائر سرکرده و ضابطان طرفندن بر درلو داعیه تحتنده اموال لرینی اضاعت ایله تعرض اولنلرینی دولت علیه منع ایلیه و طوائف مزبورده دولت علیه مک رعایاسندن اولغله روسیه دولتی اصلا مرسومونه مداخله ایتوب تعرض ایلیه .

بکر می دردنجی ماده

بعدالامضا و تصدیق المواد در عقب شهر (طونہ) نك صاغ طرفنده موجود بولنان جمله روسیه عسکری عودت و رجعتہ متوجه اولوب امضا تاریخندن بر آئی طرفنده (طونہ) نك صول قیسنه مرور ایده لر . مزبور تماماً طونہ نك صول قیسنه کچکدن سوکره (خرسوه) حصار ی بوشالیدیوب عسکر اسلامه تسلیم اولنه و بعده (افلاق) و (بوجاق) مملکتلرینک تخلیه سنه بردن و آن واحده مبادرت اولنوب اشبو تخلیه ماده سنه ایکی آی مهلت تعیین اولنور و جمله روسیه عسکری مملکتین مزبورینندن چککدن کارندن سوکره بر طرفدن (برکوک) قلعه سنه و بعده (براشیل) و طرف دیگر دن (اسمعیل) قصبه سنه (کلی) و (آق کرمان) قلعه لرله روسیه عسکری ترک ایوب عسا کر سائرہ لرینه ملحق اولغه متوجه اولدقدن سوکره عسا کر اسلامیه قلاع مذکورده بی ترک ایده لر . اشبو ایکی

مملکتک تماماً تخلیه‌سند اوچ آی مدت توقیت اولنور. بالاده ذکر اولنان
 کیفیتدن سوکره روسیه عسکری بغدادن مملکتی ترک ایدوب نهر طورلنک
 صول طرفنه مرور ایده جکدر. بو تقریب ایله مارالد کر مواضع و ممالکک
 تخلیه‌سی ایکی دواتک مسالت و مصالحه مؤیده لرینک امضاستدن سوکره بش
 آی طرفنده واقع اولوب جمله روسیه عسکری نهر طورلنک صول قیسینه
 مرور ایدلده اول زمان (خوتین) و (بندر) قلعه‌لری عساکر اسلامیه تسلیم
 اولنور. آتیق مجرد بو شروط ایله که بینه وقت مزبورده (قلبرون) حصار
 تصریح اولنان اراضیبی مصالحه مؤیده‌نک اون سکزیجی ماده‌سندده ایضاج
 اولندیقی اوزره (آق‌صو) ایله (اوزی) صوبی بیننده واقع صحرای خالیه‌نک
 زاویه‌سیله الی‌الابد معارضه‌دن بری روسیه دولته تسلیم اولنه و آق ذکر
 آمله‌لرینه دائر روسیه دولتماسنک مصالحی و تنظیمات درونیه‌لرینه قایل اولدیقی
 سرعته جزیره مذکوره اول حوالیده بولنان روسیه عسکری طرفندن
 کالاول معارضه‌دن بری دولت علیه‌نک ضیطنه رد اولنه‌لر. چونکه بعد مسافه
 سببی ایله قایل دکادر که توقیت وقت اولنه و دولت علیه‌نک تعهد ایدر که
 دوست بر دولت اولدیقی جهته دونغای مذکورنک استعمال عزیزتی ملاحظه
 سینه دولت علیه‌نک ایقای لوازمه اعانت ایدوب وسع و امکان مرهیده اقتضا
 ایدن نسنه‌لری و بریلوب اول بایده دوات علیه‌نک رد اولنان مملکتلرده مادامکه
 روسیه عسکری موجود بولنور ایسه اشبو مملکتلرک حکومتی و نظامی روسیه
 لونک ضیطنده بولندیقی اوزره قلوب جمله روسیه عسکرینک کلیاً خروچلری
 وقتنه دکین دولت علیه‌نک جانشندن ممالک مذکورنک حکومتنه مداخله اولنمه
 و بو مملکتلرده بولنان روسیه عسکرینک اقتطاب ما کولان و تدارک لوازم
 سائرهنه آلان عمل اولندیقی اوزره کنلک تماماً خروچلرینه دکین عمل اولنه
 و روسیه عسکرینک باش سر عسکری بو بایده مخصوصاً تعیین اولنان دوات
 علیه‌نک مأمورلرینه ممالک مزبورنک هر بری تخلیه اولندیقی خبر ایتدیجه
 دوات علیه‌نک عسکرلری رد اولنان اشبو قلعه‌لره آتیق باصیبوب یانفس
 دولت علیه‌نک دخی رد اولنان اشبو مملکتلرنده کندو حکومتی ادخال اقیه .
 قلاع و قصباتنه موجود اولان روسیه لونک ذخیره و میهمانی مرادلری اوزره
 روسیه عسکری طرفندن تخلیه اولنوب دوات علیه‌نک رد اولنان قلعه‌لرده
 مجرد بو ائساده موجود بولنان دولت علیه‌نک طویلرینی ترک ایدر و دولت
 علیه‌نک رد اولنان عامه ولایتلرک اهالیسی هر نه جنس و حال و کیفیتدن

ایسه‌لر که روسیه دولتک خدمتنده مستخدم اولملار در عقد اولتان مهلت سنویه اهل و غیال و اموالری برله روسیه عسکری ایله معا چکیلوب نقل اتمک رغبتنده اولانلر منع اولنمیوب شروط مذکورہ مقتضاسنجه کرک اول زمان و کرک تماماً برسنه مدتنده و جوهله منع اولنماسنه دولت علیه‌م تعهدایده.

بکرمی بشنجی ماده

کرک انات و کرک ذکور جنسندن اولان بالجه اسرای محاربه و سائر اسیرلر هر نه پایه و رتبه دن ایسه‌لر ایکی دولتک اراضیلرنده بوتدیجه روسیه دولتنده حسن ارادت لریله تنصر ایدن مسلمین ودوات علیه‌مده حسن ارادت لریله دین محمدی بی قبول ایسن خرسینانلردن ماعدا بالجه اشبو عهدنامه مبارکه‌مک تصدیقنامه لری مبادلہ سندن سوکره درعقب و اصلا اشبو مصالحه مؤبدہ‌مک ماده لری انضا اولندقدن سوکره صدراعظم و روسیه دولتک فلذ مارشالک قبیله‌ی ایصالیله برأویجرآ کلینلو و سائر برلرده واقع عساکر جا بین میانه لرنده هر درلو معامله خصمانه منع اولنمق لازم کلکله درعقب صدر اعظم و فلذ مارشال جا بلرندن آق دکیز و قره دکیز و قرم قارشوسنده واقع دوئمیایه و مواضع سائره محاربه‌یه اولاقلر کوندزیلور که بعد انقاد المصلحه هر برده معادات و مقاتلات دفع اولسه و بر کونه اولاقلر صدراعظمک و جنرال فلذ مارشالک تنبیه‌نامه لریله مصون و مأمون اوله‌لر که روسیه اولاغی روسیه سر عسکری طرفنه تسابق ایدر ایسه اشبو روسیه سر عسکرینک و ساطیله صدراعظمک تنبیه‌نامه سنی دولت علیه‌م سر عسکرینه تسبیر ایلیه و صدراعظمک اولاغی تبادر و تقادم ایدر ایسه سر عسکر دولت علیه‌م و ساطیله فلذ مارشالک تنبیه‌نامه سنی روسیه سر عسکرینه بعث و تسبیر ایلیه و عقد اولتان مصالحه مبارکه‌مک عقود و عهددی تمهیری کرک طرف مایون خسروانه مدن و کرک روسیه پادشاهی مشارالها طرفسندن صدراعظم و دولت روسیه فلذ مارشالی پترو قونته رومانچونه تعویض و احاله اولغله عهدنامه‌ده مسطور اولان مصالحه مؤبدہ‌مک جمله ماده لری ایکسینک حضور و مواجه لرنده عقد اولنمش کچی صدراعظم و فلذ مارشال جا بلرندن دولتین طرفلرندن کندولره و بریلان رخصت کامله مقتضاسنجه مواد مذکورہ بی امضا و خاتم لریله تصدیق ایدوب اشبو مواد مفهومیتمده عقد و تمهید و وعد اولتان ماده لر قویاً و بلا تغییر حرمی و دقتله اجرا اولنوب خلافتله اصلا برسنه عمل اولنمیوب فرد واحده

دخی ایندیرلیه وبعینه مطابق المعنی صورتلری امضا و خاتملریله تقرر و تصدیق اولنوب صدراعظمك سندي تركی و اطلیان لسانیه فلد مارشالك سندي روسیه و اطلیان لسانیه دولتین جائیلرندن کندولره و بریلان رخصتنامه لر دخی مرخصلر طرفلرندن و دولت علیه م جائیلندن اولق اوزره فلد مارشاله ایصال و موادك امضاسندن سوکره بش کون و یاخود قابل اولور ایسه مدت اقلده دخی مبادله اولنوب صدراعظمك سنداثی تسلیم ایندکلی آندم فلد مارشال قونته رومانچوفك سندلرخی اخذ ایده لر.

خاتمه

ایندی فمابعد مواد مرقومه اوزره تجدید و تمهید اولنان صلح و صلاح رافع الحرب و الکفاح مقرر و معتبر طوتیلوب شیعه کریعه شهریلره ان صداقت معناد و قاعده مرعیه تاجداران وفا اعتیاد اوزره عهد و میثاق و تماماً تصدیق ایندیرز که کرک ذکر اولنان یکریمی سکز موادك شروط و قیودینه و صلح صلاحك موثیق و عهدینه و کرک دیگر ایکی قطعه اعطا اولنان نشان هایونمده عمرر و مسطور مادیتك شروطلرینه کال رعایت اولنوب مادامکه اولجانبیدن دخی مرخصلری طرفندن تأیید و تصدیق اولنان موادك خلافت وضع و حرکت صادر اولیه طرف هایون بادشاهانه مزدن و اخلاف نصفت اتصافزدن وکلای عالی مقام و میرمیران صاحب الاحتشام و امراء ذوی الاحترام و عموماً عساکر نصرت ارتسامز و بالجله عبودیتز ایله شرفیاب اولان طوائف خدامدن بر فرد خلافتنه متعلق وضع و حرکت ایلیه .

تمت تمام

خاتمه عهدنامه ده مذکور ایکی ماده دن بریسی مضاف حربیه تضمینیدر که دولت علیه اوچ تقیسط ایله بهر سنه بشر بیک کیسه آتجه و برلك اوزره اوچ سنه طرفنده روسیه لویه اون بش بیک کیسه آتجه تأدییه ایتمکی تعهد ایتمشدر . ایکنجیسی آتی دکرز آطه لرینك سرعت تخلیه سیدر که ذکر اولنان عهدنامه نك اون بدنجی ماده سنده آق دکرده بولنان روسیه دوغماسنك اوچ آتی مدته جکلمسی مشروط ایسه ده ممکن مرتبه برآن اقدام حرکت ایتمسنی روسیه دولتی تعهد ایتمشدر .

جلد ناینك صوکی

فهرس

اون يدنجی باب

دردنجی سلطان مراد

— ۱ —

تاریخ جلوسی — سنی — صدراعظم (کانکش علی) پاشانك ايلك
 حرکتری ، جمعیت استشاره ده کی سوزلری — مضایقه مالیه — اداره
 حکومت ، (ماه پیکر) سلطان النده — قلیچ آلابی — ختان — (کانکش
 علی) پاشا ايله شېخ الاسلام (یحی) افندی — (یحی) افندیك صورت عزلی
 . (۳ : ۶) .

(بکر سؤ باشی) ايله شاه (عباس) :

(بغداد) احوالی — بکر بکی (یوسف پاشا) — (بکر سؤ باشی) ايله دیکر
 (بکر) آراسنده کی اختلاف — بکر زاده ايله یوز باشی (محمد) آغا — (محمد)
 آغانك ایچ قلعه یه دخالی — (یوسف) پاشا ايله برابر محاصره یه کیرمه سی —
 پاشانك مردلکی ، عالیجنابلی ، قهرمانلی ، صورت وفائی — یوز باشینك
 استیمانی ، (بکر) ك یوز باشی بی (دجله) ده قایق ایچنده احراقی — (بکر)
 کندی کندینه پاشا ، والی اولیور . (سلیمان) و (حافظ) پاشالر — شاه (عباس)
 و حدود شرقیه احوالی . (بغداد) ك وضعیتی — (حافظ) پاشا ايله (بکر)
 آراسنده کی محاربات . (نیما) یه کوره — (بکر) ك شاه (عباس) ده دخالی
 — (بکر) ایکی یوزلو . (حافظ) پاشا یه ده دخالت ایدیور . (حافظ) پاشا

ایله سرلشکر (قارچغای خان) ک مخبراتی — (صنی قوی) خان فرقه سی —
 (حافظ) پاشا، (بغداد) والیلکنی (بکر) و بریور — (بکر) ک ندابتی —
 (بکر) ، (صنی قوی) خانی آلدادیور . (بکر) (بغداد) ده بولنان ایرانیلی
 چیکنه یور — (قارچغای) خان (بغداد) اوکنده — (بکر) (بغداد) ی
 وریور — (کور حسین) پاشانک عسکرله برابر قتل — شاه (عباس) ،
 (بکر) ک اوغلی (محمد) ی قاندریور — (محمد) برصباح (بغداد) ک قیورنی
 آچور . (۱۰۳۳) — (بکر) طوتولیور — شاه ایله (بکر) ، (بکر) ک
 مدافعه سی . شاه (عباس) ک (بغداد) ده کی اجرائت ظالمانه سی . قتل عام
 تصوری : رؤسای شعبه دن (سید دراج) ک توسط انسانیت کارانه سی —
 قاضی (نوری) ایله جامع کبیر خطیب (محمد) انندیلرک سبب و صورت شهادتلی —
 (بکر) اشکنجه ایله سوبله دیلیور . (بکر) کباب ایدیلیور . اوغلی (محمد) ، شاه
 (عباس) ایله برابر قارشینده شراب ایشیور . نطق سوریلرک قابنده یاقیلیور
 — باباسته خیری اولیانک شاهه خیری اولورمی ؟ (۶ : ۱۶) .

شاه ، امام اعظمک ، (عبدالقادر کیلانی) کبی اهل سننک مزارلری
 تخریب ایدیلیور . (موصل) ، (کرکوک) ایرانیلرده — (حافظ) پاشا ،
 ایرانیلر اوززین یوریور . (موصل) ک استردادی — کآنکش (علی) پاشانک
 سبب قتل — چرکس (محمد) پاشانک . صداری — کیم پادشاهک عقلی چلرسه
 خصنی اولدورتیور — دولت وحشیلر ، جانوارلر انده — پادشاه جان
 یاقیبلمه کوچکدن آلبشور (۱۶ : ۱۷) .

آبازه پاشا وقعه سی :

(ارضروم) و (سیواس) والیسی (آبازه) پاشا، سلطان (عثمان) ک قاتی
 دعوا ایدیلیور . یکچیرلی کبیور . (سیواس) ده یکچیری قتل — پاشا ،
 (توقاد) ه قدر کبیور . صدراعظم (محمد) پاشا (آبازه) یی (قبصره) اوکنده
 یوزیور — (آبازه) استیمان ایدیلیور — (چوور بکر) وقعه سی —
 (آبازه) نک (سیواس) ده کی مظالمی . اوچ بیک یکچیرنک صورت فبیعه قتل —
 (آبازه) ایله سیواس والیسی (طیار) پاشا (۱۷ : ۱۹) .
 (۱۰۳۳) ده فرانسه قرالی اوچنجی (لوئی) ایله (جزایر) حکومتی (۱۹ : ۲۰) .

عصیان (محمد کرای):

سلطان (احمد اول) ایلہ (محمد کرای) (ادرنہ) دہ شکار دہ ایکن —
 برادری (شاہین کرای) ک ایرانہ التجاسی ، (مرہ حسین پاشا) نک صحابی .
 (محمد کرای) ک خانلی . (قریم) دہ کی مظالمی . عصائی، اسمی قوش اسمی
 اولان تالہ پادشاہ اولہ جمعش . شاہین کرای ہوالانیور — (جانبک)
 کرابک خانلی — (حسن) پاشانک قریم سردارانی ، منلوپیتی ، — (محمد)
 کرای ینہ خان نصب ایدیلیور، (سلترہ) والیسی (قائمیر) پاشانک کبہ حرمی
 شیشہ کچروپ کباب ایدیور . روم ایلی اوزرینہ یوریور ، (شاہین کرای)
 (ادرنہ) یہ طوغری کلک نیتندہ ایکن خانک اردوسنی (قائمیر) پاشا یوزیورہ
 . (۲۰ : ۲۳) .

دون (ن) قازقلری بوغاز ایچندہ (۲۳) .

— ۲ —

ینہ ایران سفری : (۲۳)

(چرکس محمد) پاشانک وفائی ، (حافظ) پاشانک سدارتی — ایران ایلہ
 ایلک مصادمہ ، (حسن) پاشا غالب ، (کرکوک) استرداد ایدیور . (زک) ،
 (کارتیل) خاکلری — اونوز بیک ایران عسکرندن آتیشی اوچ بیکی قورہ
 تولیور . (حافظ) پاشا (بنداد) ی محاصرہ ایدیور — شاہ ایلہ محاربات —
 شاہ صلح ایستیور — اسانی مذاکرہ عسکر قیام ایدیور ، (حافظ) پاشا
 (امام اعظم) قلعه سندہ محبوس ، عسکر نصیحت دیکلیدیور ، اشیای معدنیہ
 (دجلہ) بہ آتیور . بالین طولبرنی بارہ لایور ، سلطان (سلیمان) ک ششخانلی
 طوینی کومبور — رجعت — (نعما) بہ کورہ — شاہ (عباس) رجعت ایکن
 عسکرہ (بنداد) ویریلز دیہ موافقت نامہ یی بیرتیور — مکر بو وقمہ سحر
 انری ایمنش — شاہ سلطان (سلیمان) ک طوینی بولوب (اصفہان) ہ یولایور —

شاه ، اردوی تعقیب ایدیور . بوزولیور — غیره الله — عسکرک صورت
الیمه رجعتی (۲۳ : ۲۸) .

اشقیادن (جنت قاری اوغلی) — قازقلامه — استانبولده عسکر قیامی —
کرجی (محمد) باشانک سبب اختناق. ایرانیلر (کرکوک) اوزرینه صالحه بریور .
موصل والیسی (حسن) پاشا شهید (۲۸ : ۲۷) .
(خلیل) باشانک صداری ، ایران سفرینه عزیمتی (۳۰) .

بینه آبازه پاشا :

پاشا مرکز دیکه میور . سکیز یوز یکجیری بی کسور . دیشنک
(حسین) پاشایی مغلوب ایدیور . (ارضروم) ده مظام اجرا ایدیور . (نعیم) به
کوره مظانک اشکالی — (خلیل) پاشا (ارضروم) ی محاصره ایدیور .
موفق اوله میور ، دونیور — اثنای رجعتده انجماددن ، (جینگ) دن وفیات
کثیره — (خسرو) پاشا صدراعظم اولیور . — (آبازه) نک استا-
نبولده طوتولان جاسوسلری — (نعیم) به کوره (خسرو) پاشا و مقتول
(مغنیسا) بکی (سلطان زاده حاجی) پاشا : جلاد! — (خسرو) پاشا درت کونلک
یولی ایکی کونده آلیور . بردن بره (ارضروم) اوکنه چیقیز — (آبازه)
شاشیریور . ایرانیلر یاردم ایده میورلر — (آبازه) استیجان ایدیور —
در سعادتده حقتده بیوک التفات ایدیور — (آبازه) بوسنه بکلر بکی — (خسرو)
پاشانک شدت و حدتی — بادشاه کولکدهه قالیور (۳۰ : ۳۶) .

(عین) ده امام (محمد) ، (صغالی) محاصره ایدیور — (عین قولی) دینلن
عسکرک حال و قیافتی — مصرلی (قاصو) بک ایله (حیدر) پاشا — (قاصو)
بکک صورت غودنی (۳۶ : ۳۷) .

(خسرو) پاشا (ایران) اوزرنده — شاه (عباس) ک وفاتی — (خسرو)
پاشا کسوب پیچور ، قورتولانلر قریان کسپورلر — کورجی بکی (مارغراو) ک ،
دفتردار (بکر) باشانک قتللری — (دیاریبکر) ده ، (موصل) ده احوال
هواشیه — ایرانیلر (دلک) ایله (کرکوک) دن چکیلیورلر — (کردستان)
بکلری و کردلرک احوالی ، (سوران) حاکمی و (بسطام) بک وقععلری —
ات اوجوز ، بر آغچه بر قویون — (اردلان) ک ، (شهر زور) ک ضبطی .
اردو کیده چکی بری میور . (مهربان) ده (زیئل) خانک مغلوبینی —

- (همدان) ك ضبطی. (چخال) صحرا سنده ایرانیلر ك مغلوبیتی — پاشا (بغدادی) محاصره ایدیور — حرکات حربیه به عدم وقوفندن طولای عودت ایدیور، کرد بکاری یوز چوریورلر، (شهر زور) ده (آرناوود اوغلی مصطقی) پاشا — مجروح اولتجه به قدر ایرانیلر ك مقاومت ایدیور. عسکر قاچهرق بوزو-لیور. (خسرو) پاشا کندی تدبیر سزلکنی بیله میور. اوچ پاشایی قتل ایدیور. شاه (صنی) (حله) بی ضبط ایدیور — (خسرو) پاشا (ماردین) ده قشلا بور، بیکچریلره خوش کورونک اینجون بر سنه دهها طور بیور، اهالی به ظلم ایدیور. جیزمه، طاووق، آربه بهاسی دیه وبرکولر آلیور (۲۷: ۴۳).
- (خسرو) پاشانك سبب عزلی، (حافظ) پاشانك تعیننی — عزلندن طو-لابی عسکر ك زور بانئی، پاشانك نصیحت و حرکتی — دفتر دار (عمر) پاشانك سبب فراری، عسکر (دیاریکری) ی یغما ایدیور — آناطولی زور بالری اوایبور. (دلی آلهی)، (روم محمد)، (بابا عمر)، (حنالی اوغلی)، (کور علی)، (کوسه شعبان) ناملر تده کی شقیلر (خسرو) پاشا لهنده (۴۳: ۴۵).
- (اوزی) محافظی (مرضی) پاشا لهیلرله تجدید صلح ایدیور (۴۵).
- (قریم) خانلغنده عزل و نصب، حرب، (شاهین کرای) لهستانه قاچبور. (۴۵: ۴۶).
- (زیدو آتوروق) معاهده سنك تجدیدی (۴۶).

— ۳ —

(حافظ) پاشا عسکر ك استازوله کلسنه قرار ویریور. پای تحت اراذل و اجلاف ایله طولبور — قائمقام (رجب) پاشا زور بالرله او بوشوب پاشا علیه تحریکاتده بولونیور — آت میدانی جمعیتی، (خسرو) پاشایی عزل ایتدیر. نلر ك کله لرخی ایستیورلر. دکانلر قایانور — سرایه مجوم، پادشاه: بوکون طور ك، بارین جواب ویریرم، دیور — ایرته سی کون: (حافظ) پاشایی طاشلا یورلر — (حافظ) پاشا مهر صدارتی پادشاهه ووروب (اسکدار) ه کچیور — زور بالر اورته قبودن ایلر بیورلر. سلطان (مرادك) بوزینه قارشی: اون یدی کشینك کلسنی اهترز دیورلر — سلطان (مرادك) حدتی — (حافظ) پاشانك صورت فبیعه شهادتی (۴۶: ۵۲).

(رجب) پاشانك صداتی — زوربالر شیخ الاسلام (یحیی) افندیك
 خانه سنی یقما ایدیورلر — (خسرو) پاشانك قتلی خفنده فرمان ختی —
 (مراتسی) پاشا ایله (خسرو) پاشا — (خسرو) پاشانك صورت اعدامی .
 (۵۴ : ۵۴)

(رجب) پاشا ینه عسکری تحریک ایدیور — زوربالر سرابه کیدیورلر .
 سن (خسرو) پاشانی نهدن قتل ایندك ؟ بزم سکا امنیتز یوقدر . شهزاده لره ده
 قیارسك . بزه آنلری کوستر ، دیورلر — سلطان (مراد) شهزاده لری کوستریور ،
 قتل اینجه جکته دائر صدر اعظم ایله شیخ الاسلامی کفیل و بریور — زوربالرک
 کلستنی اینته دکلری بکیچری آغاسی (حسن خلیفه) نك ، دفتردار (مصطفی)
 پاشانك ، معاصح (نوسی چلی) نك کیفیت اتلافلری — سلطان (مراد) حال
 غضبده — زوربالرک خلع خفنده مشاوره لری (۵۴ : ۵۷) .

۱۰۴۱ رمضانه استانبولک حالی (۵۷ : ۵۹) .

(رجب) پاشانك اعدامی — سلطان (مراد) اون سنهدن بری پولندینی
 والده سلطان و وزرا و صابئندن قورقونلور (۵۹ : ۶۰) .

— ۴ —

ساطور ایلیور — داخلی تذبذبات : پادشاه ، سیاهلردن باشلور .
 (سنان) پاشا کوشکنده سیاهلردن سوز آکلانلرنی چلب ایدیور . سیاهی
 ملازملرنی اون بیکدن اوچ بوزه ایندیریور . سلاخدار آغاسی (احمد) نك ،
 زوربالردن (سقا محمد) ، (جن علی) ، کلیبوللی (جادی عثمان) ، (قری) نك
 اعدام و اختافلری ، دیگر زوربالر فرار ایدیورلر ، سوقانده اکری
 صاریقلی و سیاهی فیافته کیم کورباورسه قتل اولونیور . (دلی آبی) ، (درهلی
 خلیل) کبی طغرملی زوربالرده اعدام ایدیور ، اهل فساد و یا بونلره
 بکنزه بئلرک جمله سنی کسلیور (۶۱ : ۶۳) .

(بغدان) بکی (برنوسقه) نك دیوان هایونده اعدامی (۶۳ : ۶۴) .

ازادل اشقانك اعداملری (۶۴) .

(ایران) مسئله سی پتیمور (۶۵).

(جیالی) یانینی — قهوه لر سد اولونیور — سلطان (مراد) کیجه دوره
چقبور — توتون ایچیلر، فنارمز کزنتز اعدام ایدیلور — (نعیم) به کوره
استانبولک او زمانده کی حالی ، خواجه پاشا امامتک اوغلنک وسیله قتل —
(استانبول) دهت ایچنده (۶۵ : ۶۸).

صدراعظم (۶۴) پاشا (ایران) سفرینه سردار اولور — بولرک قنالی
(ازنیق) قاضینی آصدیریور — بوماده دن طولایی حادث اولان کفتکولر،
شیخ الاسلام (ایم زاده حسین) افندیک صورت اعدامی (۶۸ : ۶۹).

صدراعظم (حلب) ده — یکچیریلرک قیامی — درزی بکی (معن) اوغلی
فخرالدین (۶۹ : ۷۰) — (شام) والیسی (امد) پاشا مفارهلره دوام ویررک
(معن) اوغلی یاقه لایور . استانبولده اعدام ایدیلور (۷۰ : ۷۲).

ایکی نصیحت : (امریکه مخالفت ایدنه قیلیج) ، (بی آدم قهر

ایله ضبط اولور) (۷۲).

سلطان (مراد) ایچ خزینه بی طولدریور (۷۳).

(آبازه) پاشانه (بوسنه) ده ، نه ده (طونه) محافظلغنده راحت طورمیور
(قناچه) بی اوریور — لیلیلر صلح ایستیور . (له) سفری — پادشاه
(ادرنه) به کیدیور . قان ایزندن بللی — (آبازه) پاشانک سبب اعدامی
(۷۳ : ۷۶).

— ۵ —

ایران سفری :

قانی ایز : سلطان (مراد) بالذات ایران سفرینه کیدیور ، (بایرام)
پاشا هجومدن طولایی شاعر شهر (نقی) بی اودونلقده قتل ایدیور (۷۶) .
— اوتاق هایون (اسکدار) ده — پادشاهک امری : (نهمعالم آم اوله دن

بر نفر سفردن گری به قالیه جقدر . دفتر یا آمده در) — بو سفرده ابلک قتل ایدیلن صولاق باشی غلطلی (چلی) — اردو (سیدغازی) ده ایکن (قونیه) زوربالرندن (قره ییلان اوغلی) ایله (اسکیشهر) ه کیدیلیرکن اوغللریشک ، (بارداقلی) ده طوطیجی (حسن پاشا) نک، (ایلیقین) ده جاب اوغلی (علی پاشا) نک اعداملری، (اسحقلی)، (قونیه)، (بکشهر)، (بوردوز)، (قیصری)، (سیواس) ده کی اعداملر — خط هایونی تقلید ایده نک ذریسی یوزلیور — پادشاه (بودین) بکلر بکنک باشی (بلغراد) ده کسدریسیور — (قونیه)، (ازمیر) قاضیلری قتل ایدیلور — (تیمور قازیق خلیل) پاشانک اعدای (۷۶ : ۷۹) .

سلطان (مراد) (ارضروم) ده : صدراعظمک (قدوم پیشکشی) — بوراده قتل ایدیلنلر — شام والیسی (کوجک احمد) پاشا ، سلحداز پاشایه یکرمی بیگ آلتون صایور — (روان) اون بر کونده ضبط ایدیلور — استانبولده شهزاده (بایزید) ایله (سلیان)، محرمانه کوندیرلین بر فرمان ایله اعدام ایدیلور — (تبریز) ه بلاغاره کیریلور ، (نعجا) به کوره شهرک صورت تخریبی — پادشاه (تبریز) دن (وان) ه دونیور — شام قاضیسی قتل ایدیلور — پای تخته دخول آلابی (۷۹ : ۸۳) .

(افلاق) قیوکنخداسی صلب ، فرانسه سفیرنک اوغللری حبس ، سفارت ترجمانی قازیفه اورولق صورتیله قتل ، فرانسه سفیری بر کمی به ارکاباً تبعید ایدیلور ، کرک امینی (محمد) چاوش ، دفتردار (ابراهیم) افندی ایله سپاهیله آغاسی ، بعدالمصاحره ده مالک واری سؤالنه سرت جواب ویردیکی ایچون (مصر) والیسی (قره احمد) پاشا ، بقایا دفتری تقدیمنه جرأت ایدیبکی ایچون (صاری کاتب) نامنده بر قویون کاتبی ، یوزاسدی به ارتکابه اراده سز یکچیری یازمق همتیله یکچیری کاتبی (عثمان) افندی اعدام اولونیورلر (۸۳ : ۸۴) .

ایرانلرک (رستم خان) قومانداسنده کی عسکری ، (اردلان) ده بزم عسکری یوزلیور . (روان) ک ضبطی اوزرینه (نقی) نک قاتلی (بابرام) پاشا صدراعظم اولدی — (ایران) سفیرنه گلهدیبکی ایچون قریم خانی (جابک کرای) عزل ایدیلرک (عتایت کرای) ک نصب ایدیلسی و (قانعیر) مسئله سی (۸۴ : ۸۷) .

ایران سفیری (مقصود) خان وقعه سی (۸۷ : ۸۸) .

- ۶ -

ایکنجی قانلی ایز :

سلطان (مراد) (بغداد) فتحه کیدیور : (بولوادرین) ده نائب، (ایلغین) ده
(شیخ سقریه) نک اعداملری ، حکیم باشی (امیر چلبی) نک وفاتنه سببیت ،
(اوج بکار) ده ، (اورقه) ده ، (جه کور) ده ، (حلب) ده ، (قره جه) ده ،
(دیازبکر) ده ، (موصل) ده توتون ایچلردن اعدام ایديلنلر ؛ اشکنجه
مدهش — منازعه تیار (۸۹ : ۹۲) .

سلطان مراد (بغداد) اوکنده ، صورت محاصره ، ایلك كونلر ، (بغداد)
حاکمی (بکتاش) خاتک حضوره کلیشی . (بغداد) ک فتحی — سلطاد مراد ،
فاتح بغداد — (بغداد) باروتخانه سنک اتلاقدن سوکره ، قتل عام ، (نعیا) به
کوره سرانک صورت قتلی (۹۲ : ۹۵) .

عودت — (موصل) دن (مقصود) خاتک بدینه ویریلن نامه هایون .
(دیازبکر) ده (رومیه) شیخنک اعدامی — استانبوله وصول (۹۵ : ۹۷) .

ایران معاهده صلیحیه سی (۹۷ : ۹۸) .

- ۷ -

سلطان (مراد) ک خسته لکی — وندیکیلر علیه تدارکات — صورت
ارتخالی — سینی ، زمان حکومتی — شمائلی — (نعیا) به کوره حالت
روحیه سی ، قوتی — قتل و تدهیش بولتیقه سی (۹۸ : ۱۰۴) .

بو بابت بولنان قائده

- ۱ — (زیارت خرقه سعادت) . ۲ — (طیاق، حبس، قتل) . ۳ —
 (دو کونلر، او بونلر) . ۴ — (نادر شاه) . ۵ — (سلطان دو کونی : اون ایکنجی
 عصرده) . ۶ — (علوفه دفتری اخراجی — (ایلچی قبولی رسمی) . ۷ —
 (اصطلاحات تاریخیه) . ۸ — (اسکی سلاحلر) . ۹ — (قتل شاعر نفی) .
 ۱۰ — (۱۲ نفی عصرده همیشه، شنگلر) .

رسملر ، خریطهلر

دردنجی سلطان مراد (۴۰ صحیفه) — نادر شاه (۳۹) —

ایران حدودی خریطه سی : (۴۰)

- اوروپا سفراستندن برینک بادشاه حضورینه قبولی (۵۶) —
 صدر اعظمک بر ایلچی قبولی (۵۸) — دیوان سالوننده سفیرک صدر
 اعظمه طعانی (۶۰) — بر ایلچینک حضوره قبولی (۶۲) — یای ، عثمانلی
 اوقلری (۷۲) — تبرکس ، کیمی آیاتلی تانار اوقی (۷۴) — آنتلی اوق ،
 جرید ، خشت (۷۵) — ششیر ، قامچی ، دوکن (۷۸) — تبر ، ال بالطه .
 سی ، طریبان (۷۹) — چنال ، هالبار (۸۰) — سلطان (مراد) رابک (روان)
 سفری (۸۰) — عثمانلی قلیچی ، میچ ، زینقین (۸۱) — عثمانلی قلیچی (۸۲)
 — زرهلی نفر (۸۵) — قاتقان ، زره ، مفر (۸۶) — فتیلی مترس
 تفشکی ، چاقاقلی تفشک (۸۸) — چاقاقلی تفشک ، مترس قره بناسی (۸۹) —
 اسکی عثمانلی تفشکارندن ، عثمانلی طبانجه سی (۹۰) — قورشون کسن بالطه
 (۹۱) — ال هوانی (۹۳) — شاعر (نفی) (۹۵) .

اون سکزنجی باب

— ۱ —

سلطان (ابراهیم) ک جلوسی ، قیافتی ، سنی — حین جلوسده کی دردانی ،

(صراد) رابك و فاته ایشاییشی ، مقرینك ، وزیر اعظمك نداییری — بیعت ، سلطان (صراد) ایچون خلقك ماعی — قلیج آلائی ، مشادیلر — قتل پولیتیه سنك مابعدی (۱۰۵ : ۱۰۹) — اصلاح مسكوكات — (امیركون) خاكك قتل — ۱۰۵۱ ده (آزاق) قلعهسی — سلحدار (مصطفی) باشانك سبب و صورت قتل (۱۰۹ : ۱۱۱) .

(حلب) بكار بکی (نصوح) پاشا زاده (حسین) پاشا وقعهسی ، صدراعظم (مصطفی) پاشا ایله استرقاباتی ، (نبی خواجه چایر) نده غالبیتی — فراری ، طونولوب اعدایی (۱۱۱ : ۱۱۲) .
دونانغا ، اسپانیا ساحلی اوریبور (۱۱۲ : ۱۱۳) .

— ۲ —

جنجی خواجه دوری: (۱۱۳)

مراقومك مرابه سبب جلجی — پادشاه منشرح اولیور ، عهدده سنه (خارج مدرسلكی) وریبور — شیخ الاسلام جوق کورنجه (حسن مدرسه) سی مدرسلكی ، بر سرای ، معاش ، بر قاج کون صواكره (سلیاییه) مدرسسی ، در عقب (غلطه) قاضیسی اولیور . تأهل ایدیور — مالی بیریکدیرمكه باشلايور . — بکی سلحدار (بوسف) پاشا ایله برلشیور — صدراعظم (قره مصطفی) . باشانك قتل — مقتولك مزایایسی ، تاریخلر بو بابده نهلر دییورلر ؟ (۱۱۳ : ۱۱۶) .

سلطان ابراهیم حرم نفوذی آلتنده — شیخ الاسلام (یحیی) افندینك وفاتی — قیوهان (بیاله) باشانك کیفیت اخناق (۱۱۶ : ۱۱۷) .

(جنجی خواجه) آناتولی قاضیسکری ، (غلطه) قاضیسی ، پادشاه خوا . جهسی — (جنجی خواجه) محمود — بوز اللی کیسه به شیخ الاسلامی — (جنجی) یه سرای یا یلیبور — پادشاهله (ادرنه) یه کیدیور — پادشاهه استانبولدن اودون طاشینیور (۱۱۷ : ۱۱۸) .

راقوجی — لهیلر ، روسلر — حکومت کیف مایثاتی (۱۱۸ : ۱۲۰) .

— ۳ —

گرید وقعه سی :

قبزلر آغاسی (سنبل آغا) مصره نفی ایدیلور . (ابراهیم چلبی) نامنده کی
رئیسک کیسی ، (مالطه) قورسانلری ، (گرید) ک ضبطنه دائر اراده . —
قبودان دریا «سلحدار یوسف» پاشا و دونائمانک عددی، دروننده کی عسکر
— قره باتاق — (حانیه) محاصره سی — سردار (حسن) پاشانک اجراآت
درایت کارانه سی — (حانیه) نک تسلیعیتی — (یوسف) پاشانک استانبوله
عودتی (۱۲۰ : ۱۲۴) .

صدراعظم (محمد) پاشا ایله (یوسف) پاشانک محاصره لری — (یوسف)
پاشانک سبب قتلی — نه کوزل قیرمزی الما کی یانقلاری وار ایش !
(۱۲۴ : ۱۲۸) .

راقچی — (گرید) ده (قندیه) نک محاصره سی (۱۲۹) .
سلطان (ابراهیم) ک شدت مجنونانه سی آرتیور ، عموم خرستیانلرک
قتلی فرمان ایدیلور ، یالکنز استانبولده روم و ارمنی ایکی یوز بیک نفوسک
حیاتی تهلکه ده — شیخ الاسلام فتوا و یرمیور — سفرای اجنیه (بک اوغلی)
طرفنه بو تاریخده کچورلر — بادشاه اوچ پاشنده کی قیزی نشانلیور ، بش
پاشنده کی شهزاده سنی (مغنیسا) والیسی تعیین ایدیلور — بادشاه کندی دکله
حرم سکاتی (۱۲۹ : ۱۳۱) .

(گرید) ه دائر حوادث — ۱۰۵۷ سنه سی (جنجی خواجه) به
بارامبور ، (یونس) نامنده کی قاضی ایله ترسانه ده کی مجادله سی — (جنجی) ،
سلطان (ابراهیم) ک کوزندن دوشیور . مستنقل اولیور (۱۳۱ : ۱۳۲) .
— روسلر ، سکسان بیک کیشی ایله (قریم) اوزرینه یوریورلر ، پریفان
اولیورلر — سلطان (ابراهیم) ، آلوده سفاهت ، مجلس نسوان ، شهرده تخت
روان ، آت ، قویجی ایله نزهلر — بن آزابلری یساق ایتمه دم می ایدی دیبه رک
صدراعظم (صالح) پاشای بر اوفور و کینک اونده بوغدیریور ، همشیره لرینی
سوریور — سلطان (ابراهیم) ک نسوانه رغبتک . سبی (نعینا) به کوره —

صدراعظم (احمد) پاشانك قاريسنى بوشادوب كندى قيزى وريپيور — دوكونك تفصيلاتى صيره سنده — آت ميداننده كى (ابراهيم) پاشا سراينك تفرىشائى — (غله) او كنده آق بايراق آچان يدى انكليز قاليونى وقعه سى — سلطان ابراهيم مشغول صفاء (بوسته) ده قان آقيور — وزير (احمد) پاشا : ونديكيلر (جناق قلعه) بوغازنى قاباشلر، پاشا، صاووشدیلرديه پادشاهى اغفال ايدىيور . (احمد) پاشانك سراينده نهلر بولونماز ؟ — (شكر ياره) نك (ساقيز) . نفي، اموالى (۱۶۳ : ۱۳۸) .

— ۴ —

پادشاهك سبور و غير موداسى — پادشاهك اوضاعى ، صدراعظمك سو حركات و مظالمى، (جناق قلعه) بوغازينك محاصره سى خلقى دلكير ايدىيور . پادشاه سكر ياشنده اولان بر سلطانى صدراعظمك اوغله وريپيور — دوكونده (قره مراد مصلح الدين بكتاشى) ايله (قره چاوش) — (قانع) جامعنده مجلس مشورت — (احمد) پاشانك قتلى — سلطان «ابراهيم» ك خلمى . — مدت سلطنتى، سنى، بنه سى، سوز سويله بيشى، نسا پرستلىكى، براقدينى حكومتك حال و وضعيتى، قادين و وزير انتريقه لرينك سبب توسى — (قوجى) بك رساله سنك اهميت تاريخيه سى — (قوجى) بك دييور كه — بو عصرده عثمانلى احوال اجتماعيه سى (۱۳۸ : ۱۴۶) .

بو بابدهكى فائدهلر

(۱۳ نجى عصرده معيشت و شئلكلرك مابعدى) — ۱۱ (مهنرخانه)
— ۱۲ (انقلاب — اختلال) — ۱۳ (كلمات تاريخيه) — ۱۴ (مجارستان
— اردل) — ۱۵ (كريد آله سى) — ۱۶ (يدى قلعه) .

رسملر ، خريطه لر

سلطان (ابراهيم) — چوكان ، نفازه ، طاوول طوقاغى ، طاوول ، سورنا ، بولوى ، ذيل (۱۱۸) — وزيرايچ اوغلانى باش چاوشى (۱۱۹)
سلطان (ابراهيم) (۱۲۴) — يدى قلعه (۱۴۴) .

اون طقوزنجی باب

دردنجی سلطان محمد

تاریخ جلوسی — سنی — قلیج قوشانیرکن — بیوک والده (کوسم)
سلطان ایله والده (طرخان) سلطان (۱۴۷ : ۱۴۸) .

جنجی خواجه : (۱۴۸)

خواجه آلدقرخی اعاده ایدیور — ایکی بوز کیسه ایستهئیدی، ویرمینجه
تغیب ایددی — چاوش باشی اسکی بر حصر آلتندن چیقاریور — جلاو
(علی) پاره لری بیقاریور . (جنجی پاره سی) خالص العیار — (خواجه) نک
عواقب احوالی (۱۴۸ : ۱۵۰) .
(کرید) ده (قندیه) محاصره سی — آناطولیده شفاوت (۱۵۰) .

— ۲ —

سلطان احمد جامی وقعه سی : (۱۵۱)

پادشاه چوقق، صدراعظم (صوفی محمد) پاشا ولی عهد ومستقل، مالیہ
تنظیم ایدیور — سیاهیلر، (بیقلی محمود) — سلطان (ابراهیم) ک قتلنده
بولنانلر قتل ایدیلر لدرلر — کوز قورقونق ایپرون اوچ سباهی قتل ایدیور —
سیاهیلر برطرف، یکجیریلر برطرف — (وزیر خانی) اوکنده محاربه —
دولتک ایکی قولی متابه سنده اولان عسکر بربری قیریور (۱۵۱ : ۱۵۴) .
— حیدراوغلی نام شق — (کرید) احوالی (۱۵۵) — (محمد) پاشانک سبب
عزلی قتل (۱۵۶ : ۱۵۷) — شق (کورسی عبدالنبی) و(قاطرچی اوغلی) —
حکومت ومملکتک حالی — پادشاهک حالی (۱۵۸ : ۱۵۹) . قاطرچی اوغلی
ایله (قزاز احمد) ک قتلری — (کرید) . کیدن (ونیق احمد پاشا) ، سردار

(حسین پاشا) (۱۶۰ : ۱۶۱) . حکومت ضعف ایچنده — رشوت ، مدار
 امور دولت اولمش (۱۶۱ : ۱۶۳) — پادشاهك برنجی دفعه آوه چقیشی
 (۱۶۳ : ۱۶۴) — (ازمیر) قاضی (هاشمی زاده) ایله انکلیز قونسولسی و
 شیخ الاسلام (بهائی) افندی ایله انکلیز سفیری (۱۶۴ : ۱۶۶) — تصرف
 ابدەجکزدیه اونوز بیک کشی آج براقیلور (۱۶۶) . (کرید) . کیدن
 دونائماک وندیکیلره معلومی (۱۶۷) . شقاوت بایراغنک بری یرتیلوب
 بری دیکیلور (۱۵۹ : ۱۶۸) .

— ۳ —

خروج اهل سوق :

دفتدار (مصطفی) پاشا زیوف آقچه یا پدیریور . اصناف قبول ایتمور ،
 (مصطفی) پاشا ارباب مراجعی قوغیور . شیخ الاسلام (عزیز) افندی بی آته
 پندیروب سرايه بولایورلر . امت محمد بزه ظلم ندره، دیه باغریورلر، دکاتلر
 قاپانیور، پادشاه (سلیمان قانونی) زماننده اولان اوبرکوردن ماعداسنی عفو
 ایدیور اما اصناف وزیرک عزلی ایله اوجاق آغلرینک قتلنی ایستیورلر ،
 (سپاوش) پاشانک صدارتی ، اصناف ایله یکچیری آراسنه عداوت کیریور .
 (۱۶۸ : ۱۷۲) — (کوسم) سلطان ایله (ترخان) سلطان رقابتی . (کوسم)
 سلطانک صورت اختاقی (۱۷۲ : ۱۷۴) . بتون شهر اهالیسی آغالر علیهنه
 سلاسلانور ، (قره چاوش) ، (بکناش) آغا ، یکچیری آغاسی ، قول کتشداسی
 قتل ، شیخ الاسلام سابق (عزیز) افندی نئی اولونیور (۱۷۴ : ۱۷۶) —
 آناطولیده شقاوت : (آبازه حسن) ایله (ابشیر) پاشا طاقی یکچیریلر علیهنه
 (۱۷۷ : ۱۷۷) — (یعنی) به کوره رجال علیهنه تک احوالی (۱۷۷ : ۱۷۸)
 — (ابشیر) پاشانک صدارتی، استانبوله صورت ورودی . پاشا : ایشه مصادره
 وقتلدن باشلابور ، (مراد) پاشا ، (ابشیر) علیهنه قیام ، خانه سی یغما ، کندیسسی
 قتل ایدیلبور — (مراد) پاشانک صدارتی، وفاتی (۱۷۸ : ۱۸۳) — (بصره)
 وقعه سی (۱۸۳ : ۱۸۴) — امنیت جان و مال مفقود . (۱۸۵) — وقعه
 و قواقیه ، سلیمان پاشانک صدارتی . زیوف آقچه مسئله سی ، (کرید) دن کلن

جیبلاقلر، (حسن)، (شامی محمد)، (قره قاش محمد) و سایر اوباشان، آياق دیوانی، اونوز قدر کیمسه نك قتل ایدیلرینی ایستورلر، قتل ایدیلنلرک لاشه لری (سلطان احمد) میداننده کی چناره آصیلور (۱۸۵ : ۱۸۹) .

— ۴ —

کوپریلی (محمد) پاشا صدارتی :

استانبولده (میدان آقاری) نامنده بر زوربا جمعیتی ، بوتلرک حرکاتی ، (آناطولی سفری) بهانه سی ، بوتلردن دردینک و بعده آدمربنک اعدامی — (۱۹۱) — وندیکیلیر، (چناق قلعه) بوغازینی قبادیورلر، دونانمازک مغلو . بیقی ، نصل قبودان پاشا آرانور ؟ — باشدن قره ! — وندیکیلر آمله لر دکزنده — صدراعظم ، وندیکیلر کلیرلرسه قورقسونلر دیه استانبول سور . لرینی بادانه ایتدیرییور ! (۱۹۲ : ۱۹۴) — صدراعظم بونی یاره لی (محمد) پاشانک سبب عزلی — کوپرینک صدارته کلیشی : درت شرط ، سلطان (محمد) ک بو درت شرطی ذکر ائمی — کوپرلی نصل آدم ایدی ؟ — مشارلیه اصلاحاته اساسدن باشلایر — سپاهلری تجزیور — استعفا سی و سلطان (محمد) ک ایکنجی حرکت عاقلانه سی : سنک ایشکه قاریشانلرک جزاسنی سکا ایصمارلادم ، پاشا ایله شیخ (سالم) — روم بطریق (پارته نیوس) ک سبب صلی — پاشا دونانما ترتیبیله ده اوغراشیور ، (۱۰۶۷) ده وندیکیلرله محاربه بحریه ، (قره محمد) ک آندینی کولله — پاشا ایله (راقوجی زاده) — «اردل» محاربه سی ، (بارجیقای) ، (میخته آ) مسئله سی — (اردل) ویرکوسی قرق بیک آلتونه ابلاغ اولئیور . (۱۹۴ : ۲۰۳) — (آبازه حسن) پاشا وقعه سی ، (مراضی) پاشا (آبازه) ایله اونوز عونونه سی اعدام ایدیور . (۲۰۳ : ۲۰۵) .

سؤ اداره دولت ده نوع :

داخله شقاوت ، رشوت ، ارتکاب ، خارجاً بللی باشلی (نعجه) ، (محار) ، (وندیک) ، (له) ، (مستو) ، (ایران) ، (پاپا) ، (مالطه) دشمنلری — راقوجی زاده ، (بارجیقای) ی قتل ایدیور . (بودین) والیسی (سیدی احمد) پاشا ، (آبانی میخال) ی (اردل) قرالی نصب ایدیور . (۲۰۷ : ۲۰۵) .

زده یانغین دردی (۲۰۷ : ۲۰۸) — آوستریا سفیری ایله پاشانك
مجاوه‌سی — وفاتی، علی، و صیتی، اولوم بتاغنده ایکن سلطان (۴۶) مد
وصیتی (۲۰۸ : ۲۱۰).

— ۵ —

کوپرلی زاده (احمد فاضل) پاشا دوری (۲۱۰).

مشارالیهک اصول سیاسی — آوستریا سفری — نجه ایلیچلری پاشانك
شرائط صلحه سنی رد ایدیورلر — قونت (فورغاچ) اردوسنك مغلوبیتی ،
(اویوار) ك ضیطی ، (موراویا) و (سیلیزیا) طرفلرنك یغما ایدییشی، سکسان
بیک اسیر — آوستریا ایعراطوری (پاپا) به اتفاق مقدس تکلیف ایدیور، فرانسر
لرده معاونت عسکریده بولونیورلر — جنرال (مونت قوقولی) (۲۱۰ : ۲۱۵)
— نجه لیلر صلحه بناشیور، (سکتوار) اوزرینه یوریورلر — نجه ایله
یکرمی بش سنه مدتله عقد صلح (۲۱۶) — (سن شو تار) مجاربه‌سی، (واسوار)
و یاخود (آی زنبورغ) معاهده‌سی، نناچی (۲۱۸) — انکارلر بحر سفیده
— (جزایرده) فرانزلرک قتل (۲۱۹) — (فاضل احمد) پاشا (کرید) آده :
(قدریه) نك فتحی و شرائط تسلیمیه، (کرید) آطه‌سی بزه قاچه مال اولمش ؟
(۲۲۱) — (وانی) افتدی — پادشاه (ادرنه) ده آوجیلقده — (فاضل احمد)
پاشا فرانسه سفیری (دولاهی) نك اوغلانده تحقیر ایدیور، سفرايه معاملات
محقرانه (۲۲۴).

له سفری : (۲۲۴) — سلطان (محمد) بوسفرده بالذات بولونیور، ژان
صوبیه‌سی، (بوچاص) معاهده‌سی، (بودولیا) ایله (اوقرانیا) نك بر قستی
بزه نك ایدیور — (دییت) مجلسی مصالحه‌نی قبول ایتمور — (صوبیه‌سی)
(خوتین) اوزرینه هجوم ایدیور . (فاضل احمد) پاشا (دینیر) نهرنی کچرکن
کوبری پوزولیور — روسلر (چهرین) ی ضیط ایستکری ایچون ابرتسی
سنه (له) سفری، (روس) سفینه چوبریلیور (۲۲۸).

(فاضل احمد) پاشانك وفاتی، مرزبونی (قره مصطفی) پاشانك صدازقه
و (چهرین) ك ضیطی (۲۲۸).

- ۶ -

ایکنجی (ویانہ) محاصرہ سی (۲۲۹).

روسرلہ (۱۰۹۲) دہ (قریم) دہ (پانچہ سرای) دہ عقد ایدیلن معاہدہ و نتایجی — مجارستانک او تاریخده کی حالی (اوج مجارستان) — مجارلر و آوستریا لیلر — (۱۰۸۹) دہ (توکلی) قوتی (ایمره) نک آوستریا لیلر علیہ قیامی ، اعلان حرب ورقہ سی اوزرنده کی یازی، سنجاقده کی یازی، نیچہ لیلر اکثریا مغلوب ، (نیچہ) قرالی قرال (له ٹوبولد) هغو عمومی اعلان ایدیور ، (توکلی) یالکز قالیور (۲۲۹ : ۲۳۵) — (قره مصطفی) پاشا، (فرانسہ) نک (آوستریا) علیہ اتخاذ ابتدکی تشبثادن استفاده ایتک ایتور ، نیچہ ایلچیسنه تکلیفانده بولونیور ، سفیر رد ایدنجه اعلان حرب ایدیور (۲۳۵) — ایکنجی (ویانہ) محاصرہ سی تفصیلاتی (۲۳۵ : ۲۳۸) — (پاپا) ایلہ (له) قرالی (ژان سویہ سکی)، (فرانسہ) خرسیتیانلی نامنه طقسان بیک هسکر و بریور ، آوستریا ابراطوری قبول ایتور — (قوهلنرغ) محاربه سنک تفصیلاتی ؛ اردونک منہزماً رجعتی ، (قره مصطفی) پاشانک ایتامانی ، سلطان (محمدزایع) ، (بلغراد) دن (ادرنہ) یہ جان آتیور ، (قره مصطفی) پاشانک اعدامی ، (تاریخ جودن) ک، (نتایج الوقوات) ک، (فندقلیل) تاریخنک قرہ لری (۲۳۸ : ۲۵۴).

- ۷ -

(بدون) والیسی (ابراہیم) پاشانک اثنای اعدامنده کی وصیتی — اون دردنجی (اهل صلیب) اردوسی اوزرمنہ یوریور روسرلہ (سویہ سکی) ترکیزی شو آندہ اوروپادن جیقارہ بیلدکہ جیقارودق ، دیہ باقریور — سدر اعظم (سلیمان) پاشا مغلوب اولور ، (پشتہ) الدن کیدیور ، (بودین) محاصرہ دہ ، اودہ الدن کیدیور . (بندان) لہیلرک تحت تہدیدنہ ، (ابراہیم) پاشانک قتل (۲۵۴ : ۲۵۶) — (قندیہ) قلعه سی قوماندانی (پوروزی) یونانستانہ مسلط — (بارنتون) ی بر کولہ ایلہ هغو ایدیور (۲۵۷) —

(سليمان) پاشانك قتلنى ايجاب ايدن اغتشاشات — آوسترياليلر (اردل) ،
 كيريبورلر، (اتفاق مقدس) مملكتتمز اوزرينه يوريبور، اردو(خرواتستان)ده ،
 (صربيه)ده بوزوليور، (يش)، (ويدين) دشمن الله بگيور، (صرب)، (قره
 طلاغ) عصيان ايديبورلر. اردو (ادرته) ده (۲۶۰) .

سلطان محمدك خلى : (۲۶۰) .

پادشاهك ايشى، كوچى او آردنده كزىك، كوچريل زاده (مصطفى)
 پاشانك (آياصوفيه)ده كي نطقى، خلك لزومى، (سليمان) نائينك اجلاسى .
 سلطان (۴۴) رابع مدت سلطنتى، شهزاده لرى، شمائل، اختلاف
 عسكريك شدت پيدا ايتديكى زمانلرده كوچريل (مصطفى) پاشابه سويله دىكى
 سوزلر .

بو يالده كي قائدهلر

(يدى قله) نك مابعدى — ۱۷ (دونانامزك زوالى) — ۱۸ (مصال
 — سورصراق) — ۱۹ (بر وزيرك قتل حكايهسى) — ۲۰ (بر پادشاهك
 خلى وقتلى) — ۲۱ (۱۷۰—۱۰۶۳ تاريخنه عامد بر اجمال مالى) — ۲۲
 (بابراقلر) — ۲۳ (طريق علميه) — ۲۴ (فاقيلر) — ۲۵ (التفات
 پادشاهى) — ۲۶ (۱۰۷۵ ده ايكي حكمدار آراسنده مكاتبه) — ۲۷
 (هدايى پادشاهى) — ۲۸ (۱) — خزينه عامره بودجهسى — طرخونجى
 لايحهسى) — ۲۹ (خزينه عامره بودجهسى — ايونى قانوننامهسى) — ۳۰
 (۱۰۷۱ ده ديوان همايون آينى) — ۳۱ (چاديرلر) — ۳۲ (مسكوكان
 — (۳) .

وسملره خرابلر

درهنجى سلطان ۴۴ (۱۶۴۹) — طوبراقلى سوادينه مخصوص سنجاق،
 پاشالره مخصوص سنجاق (۱۸۱) — سيديكبيرى — سنجاقى، طوجى سنجاقى،

سلحدار بلوکی سنجانی، بلوگات اربعہ سنجانی (۱۸۳) — سپاہ، خبرہ جی،
 دلیل، کولکلی سنجاقلری (۱۸۴) — کوپرلی (۱۹۷) پاشا —
 کوپرلی زادہ فاضل احمد پاشا (۲۱۱) — نجمہ ایبراطوری برنجی (لہ ٹوپولد)
 (۲۱۳) — (سن غوتار) عازرہ مشہورہ سنی انتاج ایلہ مش اولان حرکات
 سوق الجیشیہ قروکیسی (۲۱۷) — مونہ قوقولی (۲۱۸) — ژان صویہ سکی
 (۲۲۷) — (ویانہ) نک ۱۶۸۳ محاصرہ سی — ۶ ایلول مجومی (۲۳۰)
 — برنس راقوسی (۲۳۱) — (ویانہ) نک پلان (۲۳۶) — (ویانہ) نک
 دیگر پلان (۲۳۷) — (قرہ مصطفی) پاشانک (ویانہ) محاصرہ سی (۲۳۹)
 — مرزفونی (قرہ مصطفی) پاشا (۲۴۰) — صویہ سکی (۲۴۱) —
 (صویہ سکی) ایکنجی (ویانہ) محاصرہ سندہ (۲۴۲) — (صویہ سکی) نک
 مجومی (۲۴۳) — (ویانہ) محاصرہ سندہ عثمانی بطاریہ لری (۲۴۴) —
 (ویانہ) محاصرہ سندہ عثمانی بطاریہ لری (۲۴۵) — (ویانہ) محاصرہ سی
 مناظرندن (۲۴۶) — (ویانہ) محاصرہ سی مناظرندن (۲۴۷) — (ویانہ)
 محاصرہ سی مناظرندن (۲۴۸) — (ویانہ) محاصرہ سندہ عثمانی بطاریہ لری
 (۲۴۹) — (ویانہ) محاصرہ سی مناظرندن (۲۵۰) — عثمانی چادیر
 (۲۵۱) — چادیر (۲۵۲) — اوستی اورتولو چادیر (۲۵۳).

یکرمنجی باب

ایکنجی سلطان سلیمان

تاریخ جلوسی، سنی (۲۶۲) — زماننک ایلک مہم وقعہ سی؛ یکچیرلر،
 سپاہیلر یوز بولکلردی. زوربالرہ (۴۵۰۷) کیسہ جلوسی بخشنی، بوقیامک
 سائر قیاملردن فرقی: یکچیری، سپاہی متفق، (سیاوش) پاشانک قتلی، خانہ سنک
 یغماسی — ساداتدن بری: اہالی زوربالر علیتہ — نجمہ لیر، مجارستان ایلہ
 (دالمجیا) دہ، (بوسہ) دہ ایلرلہ دیلر (۲۶۵) — (موزونجی) — (یکن
 عثمان) پاشا نامندہ کی تورییدی، ترجمہ حالی، (آناطولی) قاریشور، آوستریالیلر

صلح تکلیفمزی تمویق ایدیورلر. — (اولاح) ، (ازدن) و مجارستانک کاملارد
 ایدیلسنی ایستیورلر . (استانبول) ی نهدن ایسته مدیکیز ؟ — (یکن عثمان)
 پاشانک حرکاتی (۲۶۵ : ۲۶۸) — نجه لیلر (بلغراد) ی (سمندره) ی
 آلیورلر (۲۶۸) — حکومت (یکن عثمان) پاشادن قورقیور — (یکن عثمان)
 پاشانک و عونستک اعدامی (۲۷۰) — استانبول اهالیسی عسکر اولیور
 بدل وریور — نجه لیلر (نیش) ی و سائر بالانقره لری ضبط ایدیورلر .
 کوریل (فاضل مصطفی) پاشانک صدارتی ، پاشانک اجرا آتی ، پاشا جنرال
 (سکندروف) ی مغلوب ایدیور ، (نیش) ، (بلغراد) ، (سمندره) ، (ویدین)
 استرداد ایدیور (۲۷۲) .
 سلطان (سلیمان ثانی) نك ارتخالی، مدت سلطنتی، حالت روحیه (۲۷۲)

بو باده اولان فائدهلر

(مسکوکات — ۳) ک مابعدی — ۳۳ (تحریر املاک) — ۳۴
 (اصطلاحات تاریخیه) .

رسمار و خریطهلر

ایکنجی سلطان (سلیمان) .

یکرمی برنجی باب

ایکنجی سلطان احمد

تخته جلوسی تاریخی ، سنی — کوریل (مصطفی) پاشا ، (فرانسه) سفیری
 (شاطونوف) ک آوستریا علیبنده کی (له) اتفاق تشویقاتی دیکله میور —
 آوستریا لیلر ایلیورلر — (مصطفی) پاشا آوستریا لیلری بوزیور — روملر ،

قآولیکک مسئله سندن طولایی وندیکیلیز علینده (۲۷۳ : ۲۷۵) —
 (سالانقمن) محاربه سی، ۲۸ بیک شهید، یوز اللی طوب و بردک (۲۷۵ : ۲۷۶)
 — (سالانقمن) محاربه سنک نتایجی — صدراعظم اوخریل (علی پاشا) نک
 سبب عزلی — پادشاه، بایرام هدیه لری ممنوعیتنی قالدیریور (۲۷۷) —
 (ویانه) ده کی مذاکرات صلحه عقیم — صدراعظم (حاجی علی پاشا) سرت
 — (قالیل احمد) پاشا وخرستیان وموسوی قیافتلری (۲۸۲) — استانبوله
 سفرا ایکی طرف، آوستریالیله وندیکیلیز، بوزاوقلی (مصطفی) و (سورمه لی
 علی) پاشا صدارت لری (۲۸۱) .

سلطان (احمد) ک ارتحالی . مدت سلطنتی، مشربی .

بو بابده کی فائده لر

۳۰ (دارالسعاده آغانلی — سلحدارلق) .

رسم لر

ایکنجی سلطان احمد (۲۷۴) — قیزلر آغاسی (۲۷۵) .

یکرمی ایکنجی باب

ایکنجی سلطان مصطفی

— ۱ —

تاریخ جلوسی، سنی — (ادرنه) ده نشر ایستدیکی خط هایون: (پادشاه
 لک هر هانکیسی ذوق و صفا و خواب وراحته دوشمش ایسه عبادالله

حضور و راحت کورمه‌مشدر) — سفره عزیمت نیتی (۲۸۲: ۲۸۴) —
 عموجه زاده (حسن) پاشا و ندیکلیبری منبزم اییدیور . (ساقیز) قورتاریلیور
 (منزه‌مورطه حسین) قبودان — صدراعظم (علی) پاشانک سبب قتلی (۲۸۵).
 تاتارلر لهستانده، پادشاه مجارستانده (۲۸۵) — (صارنجه) ، (سکیان)
 لرك الفاسی — روسلر (آزاق) قلعه‌سنی ضبط اییدیورلر . روسلرله ایلك
 چارپشمه، بیوک (یترو) و مقاصدی (۲۸۸) — پادشاهک آوستریایه ایکنجی
 سفری، پرنس (اوژن)، (زانطه) عماره‌سی، شهدا و مغلوبیتمز، خرستیان
 اهالی سلاح عصیانہ صاریدیور (۲۸۹) .

قارلوفجه معاهده‌سی: (۲۸۹)

دولت اون آلتی سنه دن بری (نجه) لیلر، (له) لیلر، (روس) لرله
 عمارب . صدراعظم (حسین) پاشا اردو ایله حرکت ایشدیکی کبی رئیس
 الکتاب (رامی) افندی ایله دیوان هایون ترجمانی (ماوروقوردانو) بی
 (قارلوفجه) یه یوللابور — ۱۶ ماده اوزرینه عقد مصالحه و نناجی: (قارلوفجه)
 معاهده‌سی عثمانلی دولتک استیلا پولتقه‌سنه دونه‌رك کرپله‌دیکی ایلك آدیمر
 — روسیه ایله‌ده متارکه، بزم خط‌الرحم، (قارلوفجه) معاهده صلحیه‌سی
 اوروپا دیپلوماتلریله برنجی دفعه عقد مجلس ایله‌دیگمز بر معاهده‌در، تفصیلات
 (۲۸۹: ۲۹۴) — (توکولی ایمره)، (اذمید) ده اقامته مأمور، و برکو
 و جزیه لرك عقوی، وزیر اعظم کوبرلی (حسین) پاشا، کوبرلی (عبد) پاشا
 امرخی تعقیب اییدیور . (منزه‌مورطه) نك وفاتی، شیخ الاسلام (فیض‌الله)
 افندیك انتریفه‌لری، کوبریلینک سحر استعفا‌سی، (دال‌طیان مصطفی) پاشانک
 ایلك تبصصلری، صدراعظم (مصطفی) پاشانک سبب قتلی، خرستیان و یهودی
 قیافتلری، و ندیک ترجمانی ضرباً جزا‌دیده (۲۹۴: ۲۹۸) .

— ۲ —

خلع سلطان مصطفی

سلطان (مصطفی) آو‌عائنده، شیخ‌الاسلام، صدراعظم (مصطفی) پاشانک

قتلی عسکرہ سؤ تأثیر ایدیور، پادشاہ اولندیردیکی اوچ کریمہ سی ایچون
 بر سرای انشاسنی امر ایدیور — (فیض اللہ) افندی، خریص جاہ، اوغللری
 (قاضیمسکر)، وفاتندہ مشیخت اسلامیہ بی بیوک اوغلنہ وصیت ایدیور —
 جہ جیلر، علوفلری ایچون نصیحت دیکلیمبورلر، درسعادت قائمقامی (عبداء)
 پاشانک سرایندہ کی وقعہ، قیام، ترک صلاہ، پادشاہ (ادرنہ) دہ، معوتلر
 کلپور. (فیض اللہ) افندی و اوغللری معزول — استانبولہ طویلانان الی
 آلتمش بیک کشی (ادرنہ) یہ کیدیور — صدراعظم (رامی) پاشا (بابا اسکی)
 دن فرار ایدیور — ارباب اختلال، شیخ الاسلامدن فتوا آلوب پادشاہی
 خلع ایدیورلر (۲۹۹ : ۳۰۳).

مدت سلطنتی — قاجردینی فرستلر، فرانسیز سفیری (فہریول)،
 انکلیز پولتیقہ سی — خلع، حکومتسزلکہ قبو آچور (۳۰۴).

بو بابده کی فائدہ لر

(دارالسعاده آغانفی، سلحدارلق) فائدہ سنک ماہدی — ۳۶ (البسہ،
 قیافت، مراسم الباسیہ) — ۳۷ (اون ایکنجی عصرده معیشت — سور
 ختان) — ۳۸ (کلمات تاریخیہ).

رسملر

سلحدار آغا (۲۸۲) — ایکنجی (سلطان مصطفی) (۲۸۳) — بیوک
 بیتر (۲۸۷) — پرنس اوژمن (۲۸۹).

يکرمی اوچنجی باب

اوچنجی سلطان احمد

— ۱ —

تاریخ جلوسی، سنی — (ادرنه) یه کلن اردونک مطالباتی؛ شیخ الاسلام
 «فیض الله» افندی ایله برابر آلتش کشتی ایستورلر، (فیض الله) افندی تاشکنجه
 ایله قتلی، تشیری، عیب و ززالت (۳۰۵ : ۳۰۷) — سلطان (احمد) اول
 مامشات کار، بده طرفدار تنکیلات (۳۰۷) — روسلر، پانسلاو بزم، (قری
 یانیچ)، افکاری، آناری، چار (فهدودور)، ترکله تانارلری دشمن طانیور
 (۳۰۸) — (بیوک پترو) و اصلاحات (۳۰۸ : ۳۰۹) — بزم حاکم،
 او زمانه هاند تاریخلر من بیلله نهلرله مشغول؟ (۳۱۰) — اوزویانک و بزم
 وضعیمز، (شمال) محاربه سی، لهستان احوالی، (افلاق) و (بندان)، (قارلوفجه) معا-
 هده سنده روس مرخصی، (قورته رهس) کیمسنگ استانبول لیمانه ورودی
 و سلطان (مصطفی)، روسلر (آزاق) ی آلیورلر. (روسیه) و (اسوچ) (۳۰۹ : ۳۱۳)
 — روسلرله بز : قوز قلایل (احمد یاشا) صدراعظم. بالعه جینک، چورلیلی
 (علی یاشا) نك سدازتلی (۳۱۵) — (بصره) احوالی — روم ایلی والیسی
 (حسن) یاشانک قتلی — دوناعا (اسپانیا) سواحلنده — (فرانسه) سفیری
 (فهریول) بزلی (آوستریا) اوزرینه سوق ایتمک ایستور (۳۱۷) — (بولتاوا)
 محاربه سنک تنایچی، (لهستان) روسیه یه تابع، یه فرانسیز سفیری (۳۱۸) —
 کوریللی (نعمان) یاشانک سدارتی (۳۱۹).

— ۲ —

(روت) معاهده سی : (۳۲۰).

(بولتاوا) معاهده سی خرسینان تبعه منزی امیدلندیر بیور — روسیه سفیری

(تولستوی) ایله (اسوچ) قرالی (شارل) حقنده ایستلاف — سرحدلردن کلن محضر،
 (صفه) کوشکی مجلس عمومینستک مقرراتی. روسلرک حدودده کی فعالیتلری، بری و بحری
 تدارکاتی (۳۲۲) — (بغدان) و (افلاق) حالی، روسلر نه حالده ایدیله؟ (پترو) نك
 مقاصد سیاسی، (پترو): (روس و یونانیلرک ایمپراطوری)، (وویچ) نام
 حرب سرکرده سی ایله (بغدان بابوویچ)، (برانقووان)، (قائمیرزاده میخال)
 کوچک (قائمیر) اوغلی (ده متریوس) نك (پترو) به مراجعتلری، مقاوله لری.
 (پترو) نك دولت علیه به اولتیماتومی (۳۲۲: ۳۲۴) — (پترو) نك بیاننامه سی
 (خرستیان قویون سورینستک همانلی قوردی لندن) چکدیکی مظالم (۳۲۴) —
 قره طاغ: (دانیلو پتروویچ) ی (پترو) آیاقلاندریور (۳۲۶) — بالطه سی
 (محمد) پاشا اردو ایله، قبودان دریا دیگر (محمد) پاشاده دونانما ایله حرکت،
 ترکلرک (قالبی) به کلدکلرنی طویجی (پترو) عودت ایتمک ایستور، فقط
 بر طرفدن تانارلز، بر طرفدن ده اردو ایله محصور — (استانه لیجه) محاربه سنده
 مغلوب — (قائرینه)، (پترونی) قورناریور. اردو کا هده نه قدر مجوهر، آخه
 وارسه بالطه سی به بولابور، (شافیروف) ک مأمور سی، (پترو) نك مومی الیه
 ویردیکی تعلیمات نه ایدی؟ بالطه جینک تکلیفاتی خفیف، درحال قبول —
 بالطه جینک خلافت کبرانی پادشاهی علیه نه سوق ایدیورلز: جاری طونمادی،
 فرصت قاجیردی دیه عزل ایستبروب (لبنی) به سوردریورلز، کتخداسی،
 مکتوبجیسی اعدام اولنیور (۳۲۶: ۳۳۲) — (ادرنه) ده ایکی یوز بیک
 کشیک بر اردو رسم یکید یاییور. روسلرله اوچنچی معاهده — قرال (شارل) ک
 احوالی (۳۳۲).

— ۳ —

(وندیک) و (آوستریا) سفری: (۳۳۲).

(بغدان) بکی (ده متریوس) ی (پترو) ورمیور — اولاح بکی
 (برانقووان) طوتولوب (یدی قله) ده چوققلریله برابر قتل ایدیلیور — برینه
 تعیین ایدیلمن (قاتا کوزن)، ایکی سنه سوکره اعدام اولنیور. رومانیا
 تاریخنک (روملر) دوری باشلابور (۳۳۳: ۳۳۴) — کوپرلی (نعمان) پاشا
 قره طاغی جیکنه بور، (دالماجیا) به قاجانلری وندیکلیر ورمیورلز، بوندن و

اسباب سائر مدن طولای و نندیکه اعلان حرب، سلطان (احمد) قرآن کریم دن، سردار (علی پاشا) (مشارق شریف) دن تفأل ایدیبورلر — دو نائماک حرکات غالبانهسی، (موره) و نندیکیلرک لندن چیقیور، (کرید) ک لیمانلری پرر برر اله دوشیور. (۳۳۴ : ۳۳۶) — آوستریالیلرک مبهم حرکتلری — پرنس (اوژن) ک اولتیاومی — اعلان حرب — پرنس (اوژن) سردار (علی) پاشا اردوسنی (پترواردین) ده بوزیور. (طمشوار) ی آلیور، صرب ملتجیلری (بکرش) ده — (بلغراد) ک محاصرهسی، آوستریا به تسلیمیتی — (پساروفجه) معاهدهسی — موضع مکمله، بزم مرخصلرله (نمجه) مرخصلرینک موضع مکمله به ورودلری، انکلتره ایلیچیسنک نطق ابتداییسی، عقد مصالحه و نتایجی — حکومت عثمانیه نك اوروپایی تیرتدیکی دور کچیور، (وندیک) ایله (له) حکومتلری زوال بولیور، دولت (آوستریا) و (روسیه) نامنده تهلکه لی ایکی دشمن قارشیسنده قالیور.

— ۴ —

مواد متفرقه: (۳۴۴)

جالی یانغینی — و نندیکیلرک (اولکون) ی محاصره لری — (ابراهیم متفرقه) و ایلیک مطبعه — روسیه ایله در سعادتده عقد معاهده — فرانسزلرک (قامه) کلیساسنی تعمیر ایتمه لرینه مساعده — (پساروفجه) ده باش مرخص اولان دفتردار شق ثانی سلحدار (ابراهیم آغا) بیوک ایلیچیلک ایله (نمجه) به کوندریلیور، مشارایبه و بریلن اسباب دازات، نمجه چاسارینه و بریلن هدایا مقداری (۳۴۴ : ۳۵۲). راقونجی و تاریخ (راشد) (۳۵۳) — لاله سفاهتی (۳۵۵).

ایران سفری: (۳۵۵).

(ایران) الحوالی منذبذب، (شاه حسین)، افغانستان والیسی (ویسی)، (میر محمود) — روسلر — عثمانیلر — فرانسه نك توسطی، (۱۷۲۴) معاهدهسی

و نتایجی — (ایران) ده حکومتسزلك — شاه (طهماسب) ، (میراشرف) و قاپی
— سلطان (احمد) حرب طرفدارى دكل ایدی — (تبریز) ك ایرانلی طرفندن
ضبطی اوزرینه استانبولده قارشیقلق — سلطان (احمد) ك اسکداره مروری
(۳۵۵ : ۳۵۸).

— ۵ —

ظهور فتنه : (۳۵۸).

تاریخک بر استطرادی : (ابراهیم) پاشانك اولاد و دامادلری ، حلوا
مختلری ، لاله چراغانلری — (تبریز) ك استیلاسیله (ابراهیم) پاشا علیه
اسنادات — ارباب فساد و تحریكات : دعوا من شرعیدر ندالری ، قزقان
قالقپور — (باطرونه خلیل) — فساد بو یویور : اتخاذ تدابیر — ارباب
فساد صدراعظم ایله شیخ الاسلامی ، قیودان پاشایی و صدارت كتخداسنی
ایستیور ، (زلالی حسن) افندی ، شیخ الاسلام (عبدالله) افندیك سوز و كدازی
— (ابراهیم) پاشانك حرکت جسورانه سی — پادشاه شاشیریور — اشقیانك
مطالباتی و تقریر حجتی — (دلی ابراهیم) استانبول قاضیسی — (ابراهیم) پاشا
ایله دیگر ایکیسینك كند ایله اخناق ، شیخ الاسلامك (بوزجه) آمله به نفی —
(ابراهیم) پاشانك نعشی — سلطان (احمد) ك مدت سلطنتی — شمائلی — بر
اجنبی تاریخ دیور كه (۳۶۹).

یو بایده کی فائده کی

(كلمات تاریخیه) نك مابعدی — ۳۹ (اركان دولت) — ۴۰ (کیلار
عامره) — ۴۱ (ابراهیم متفرقه — مطبعه خلیق) — ۴۲ (سفرایی استقبال
و ضیافت) — ۴۳ (سلطان احمد ثالثك سردار اکرم ابراهیم پاشایی آوستریا
صنرتدن استقبالی) — ۴۴ (معلومات متفرقه) — ۴۵ (هدیه لر).

رسمبر ، خریطه لر

اوجنجی سلطان احمد (۳۰۶) — صدراعظم دیوانی (۳۱۰) — رئیس
 الکتاب (۳۰۱) — قاضیمسکر ، یکچری آغاسی (۳۱۴) — چاوش باشی
 (۳۱۵) — اسکی قلم اوپهسی (۳۱۷) — (۱۰۷۵) ده ممالک عثمانیه (۳۲۵)
 — یکریمی سکز (چلی محمد) افتدی زاده (سمید) پاشا (۳۳۰) — اون ایکنجی
 شارل (۳۲۲) .

یکرمی دردنجی باب

برنجی سلطان محمود

— ۱ —

تاریخ جلوسی ، پدری ، سنی — سلطان (احمد) ثالثک تحت سلطنتندن
 صورت استعقاسی — سلطان (محمود) ک جلوسنده کی قیافت ، اشقیادن بیعتده
 بولنانلر — ایلک اجرا آتی — (کاغدخانه نک) تخریبی — اشقیانک جرأتلری ،
 بونلرک جمیترلی ، (یاطرونه خلیل) ، روم ابلی والیسی — پادشاه ایله (یاطرونه) نک
 ملاقاتی — (یاطرونه) نک ، سکبان باشینک باصدیریلرلی ، اون بش شقینک
 اعدامی ، تبریک غزا — (دل ابراهیم) ایله (زلالی زاده) نک تبعیدلری —
 اوچ خط هایون و قیام قتنه ، یغما ، سنجاق شریفه ، تأدیپ — (ایراق)
 سفری تعجیل ایدن اسباب (۳۶۹ : ۳۸۰) .

— ۲ —

ایران سفری : (۳۸۱) .

(طیهااسب) ثانی (روان) طوغری — (بغداد) والیسی (احمد) پاشا و

(طهماسب) ك مغلوبیتی — بحاربه نك تفصیلاتی : (كوریجان) صحرا سنده ایکی اردو ، ایران مقتولینی ، ضایعاتی — (احمد) پاشایه کیدن تاطیف نامه — (تبریز) سرعسکری (علی) پاشانك ایلی حرکاتی — شاه ایران مصالحه طلب ایدیور — (انجیلی) کوشکده کی هیئت استشاره — سلطان محمود (تبریزی) اعاده ایتمور — حکیم زاده (علی) پاشانك صدارتی (۳۸۱ : ۳۸۶) .
 (نادر) شاهك ظهوری ، (نادر) ، شاه وکیلی ، (بغداد) محاصره سی ، بحاربه ، (نادر) ك ضایعاتی ، (طوپال عثمان) پاشا ، (تبریز) ك تخریبی ، (بغداد) ك ضعیلی ، (عثمان) پاشانك شهادتی ؛ (نادر) ك غالبیتی ؛ مذهب شیعه نك ترکی (۳۸۸) .

ایران مصالحه سی : (۳۸۸)

(نادر) شاهلغنی اعلان ایدیور . (ایران) مصالحه سی ؛ درت ماده ؛ (محسن) زاده) سرابنده کی انجمن مصالحه مقرراتی ؛ مقررات مذکور نك دردنجی ماده سی ؛ یا کلش پولتیقه لر من (۳۸۸ : ۳۹۳) .

— ۳ —

روسیه — عمجه (۳۹۳)

روسار ؛ تاتار خانی (قاپلان کرای) — روسار (لهستان) ده ؛ (آزاق) طرفلرنده — فرانسیز سفیر نك تشویقاتی ؛ روسار له (طاغستان) منطله سی ؛ (۱۸۴۸) وقایح ؛ (تاریخ صبحی) دییور که ؛ زوسار ك حیللری — روسار (بروت) معاهده سی بیرتمق ایستیورلر — لهستانده (لزچنکی) منطله سی — باب عالی لهستانك تمامیت ملکیه سی ایچون پروتستو یولایور — روس سفیری (ویس) تیاقوف) . کوره روسار ؛ بلغارلر ؛ اولاحلر ؛ ترکلرک بورونلری قیربالیدر . (۳۹۳ : ۳۹۸) .

عمجه لیلر (بوسته) و (هرسک) طرفلرنده — روسار (آزاق) اوکنده ، جنرال (لاسی) (فرم) ده — صدراعظم (السید محمد) پاشا وقایح ، اوروپا ییلدی بریور . آوستریا لیلرک در سعادت قیر کتخداسی (طالان) . و بر دکلری

تعلیمات ، روس — نتیجه اتفاق ماده سی ، صدراعظم (طلانان) ه قانیور .
 (فرانسه) نك وضعیتي ، چارچبه (آنا) نك املي — بارون دو (ملوت) —
 كتخدای آسني (عثمان خالصا) افندی آمركل — (طلانان) ك انتریفه لری —
 (نیهمیروف) قونفره سی ، تاریخ (صبحی) نك بو باده ك تعریفاتی — نتیجه لیلر
 (اولاخ) ده ظهور ایدیور — روسلرك ، نتیجه لیلرك مطالباتی — آوستریالیلر
 اعلان حرب ایدیورلر — روسلرك (قریم) ده کی حاللری — سلطان (محمود
 اول) اوایتور ، (خالصا) افندیك اعدای ، صدراعظمك عزلی — آوستریالیلر
 بوزلیورلر — ۱۱۵۰ ده محاربه تکرار باشلاپور ، (بوسنه) ، (صربییه) ،
 شمالی (بلغارستان) ده حرکات حربیه — جنرال (مونینگ) ك (قریم) ده کی وحشتی ،
 روسلر (قریم) دن چکیلیورلر — روسلرك (آزاق) دو ناعاسنك محوی — (ودین)
 سرهسکری الحاج (محمد) پاشا آوستریالیلری مغلوب ایدیور ، روسلرده بزلی
 (اوجاقوف) ده — صدراعظم (یکن عمد) پاشانك (بلغراد) ی آلتق پلانی
 دکیتمبور (۴۲۱) — (اسوچ) ایله (فرانسه) نك وضعیتلری — (سنقلر)
 نامنده کی اسوچلی ضابطك (نامبورخ) ده سبب قتلی — (له) جمهورتی مأموری
 (یاسف زالسکی) ، (اسوچ) اتفاقی — فرانسه سفیری (ویلنوو) — نتیجه لیلرله
 (حصار جق) محاربه سی — نتیجه لیلرله مصالحه موجنبه حدود من — ۲۴
 ماده لك معاهده نامه نك اوتنجی ماده سی اسرا مسئله سی ، ۱۱ نجی ماده سی ،
 مناقلات تجاریه مسئله سی ، ۱۲ نجی ماده سی ، ایران تجارتی مسئله سی — معا
 له نامه به کوره حدود عثمانیه (۳۹۸ : ۴۲۰) .

روسلر ، (کنج هل) پاشانك یا کلش حرکتی و نتایجی ، روسلر (رومانیا)
 ده مستخلص — نهایت روسلرده (بلغراد) ده مصالحه ایدیورلر — ۱۵
 ماده لك مصالحه نامه نك مواد مهمه سی (۴۲۰ : ۴۲۲) .

فرانسه سفیری (ویلنوو) ك تلتطیق — قایتولاسیونلرك بر تجارت معا
 هده سی شكلنه وضعی (۴۲۳) — (اسوچ) ایله اولان اتفاقز روسلرك
 خوشنه کیتبور — سفیر (امنی) پاشانك چارچبه (آنا) به صورت اعترافی .
 (۴۲۴) .

(مازی تهرهز) آوستریا ، (ایوان) روسیه حکمداری (۴۲۵) — دیوان
 حیاون ترجمانی (آلکساندر) ك سبب قتلی .

— ۴ —

ایران سفری : (۴۲۷).

توقیمی (احمد) پاشانک صدارتی ، ایران سفیری (حاجی خان) ک صورت ورودی و صورت قبولی ، سفیرک استانبولده کی اوضاعی ، (تاریخ صبحی) نک تشریفات قبولیه حقننده کی ققره سی — دولت ، (نادر) شاهک مقصدننن شهبه له نیور — مذهب جعفرینک قبولی مسئله سی ، روسلرک (ایران) مسئله سندن طولایی انتریفه لری (۴۳۲) — (ایران) . اعلان حرب — (نادر) شاهک تکلیفاتی معقول و مشروع ایدی . بر قزیل باش ترکیبی نه لر یاییور (۴۳۳) . (نادر) شاه (بغداد) ی محاصره ایدیور — (طهاسب صنی میرزا) ایران تختی وارنی — نادر (موصل) طرفلرنده مغلوب — (آغا حسن) پاشانک صدارتی — یکن (محمد) پاشانک حرکات عسکریه سی ، سبب و فاتی — (نادر) ک وضعیتی ، مصالحه (۴۳۶) .

— ۵ —

دارالسعادة آغاسی (بشیر) ک موقی ، نفوذی — (نادر) شاهک قتلی — (عادل) شاهک حکمدارلنی — (ایران) اختلال ایچنده (۴۳۷ : ۴۳۸) . سلطان (عمود) اولک ارتحالی ، مدت سلطنتی ، بعض مطالعات — تاریخ جودت) . کوره سلطان عمود (۴۳۹ : ۴۴۱) .

بو بایده بولتان فائده لر

- (هدیه) لر نامنده کی فائده نک مابعدی — ۴۶ (معلومات متفرقه) — ۴۷ (کلمات تاریخیه) — ۴۸ (اوراق عتیقه و وثائق تاریخیه) — ۴۹ (معلومات متفرقه) — ۵۰ (۱۲ نجی عتیقه دروسیه ایله متناسبتن) — ۵۱ (افلاق — بغداد — فنارلیلر) — ۵۲ (یکبچری معیناتی، قزغان شریف)

قصاب باشلیق، سکر دیم وقعه سی) — ۵۳ (روسه چاری بیوک بترونک
وصیت نامه سی) — ۵۴ (معلومات متفرقه).

رسملر ، خریطه لر

برنجی سلطان عمود (۳۷۰) — عجمی اوغلانی (۳۷۵) — قابونجی
(۳۸۱) — لوند، بییلاق (۳۸۲) — اورته قصابی، ات کوتورن بار کیرلر،
سکیر دیم اوسته سی، سکیر دیم باش چاوشی (۴۹۱) — قوللق اوکنده او .
طوران بکیچری، جور باجی یماغی، سراج، علوفه کوتورن بکیچری، سبیلیجی
(۴۲۵) — چوربا کوتورنلر اوکنده کیدن جور باجی، قره قوللقجی نفرلری،
بقلوا آلاشدن هودت ایدن نفرلر (۴۲۶).

یکرمی بشنجی باب

اوچنجی سلطان عثمان

تاریخ جلوسی، سنی، پدری (۴۴۲).

خزینده وسعت وار ایمش — (خلیج) ده انجماد، (ادرنه) ده قار —
سلطان (عثمان) ک طبیعت متهورانه سی، (حکیم اوغلی علی) پاشا ایله محاوره سی،
پادشاه داما اوینار کبی وزیر دکیشدیریور، (محمد سعید) پاشانک صداری،
عزلی — (تور عثمانی) جامی انشا آتنگ ختامی (۴۴۵).

سلطان (عثمان) ک وفاتی، مدت سلطنتی — سواقده، سرایده کی اعتیاداتی
— زماننده سفرا به ایدیلن معاملات محقرانه — وهابیلکک توسی (۴۴۵) :
(۴۴۸).

بو بایده کی فائده لر

(معاومات متفرقه) نك مابدى — ۵۵ (سلطان مصطفای ثالث و راغب پاشا حقارنده) .

رسم لر ، خریطه لر

بوستانچی (۴۴۲) — اوچنجی سلطان (عثمان) (۴۴۳) .

یکرمی بشنجی باب

اوچنجی سلطان مصطفی

— ۱ —

تاریخ جلوسی، پدری، سنی — تسمدن نه صورته قورنولش؟ —
کیفیت جلوسی، (واصف) تاریخی — سلطان (عثمان) ك جنازه سی —
(راغب) پاشانك صدارتده ابقاسی — قیلینج آلابی (۴۴۹ : ۴۵۲) .

ایلك اجراءت : (۴۵۲) .

مقاطعه لرله زعامت لر و رسم برات — قیودان پاشانك نفی — اعلان
جلوس ایچون دول متجاورده سفرا اعزامی — اوقاف حرمین مقاطعاتی
مسئله سی و (راغب) پاشا (۴۵۴) — افراد غیر مسلمه قیافتارینك تنظیمی —
ایکی قالیونك تخریبی — (راغب) پاشانك دامادلیقی — قتل پولتیقه سی —
دوناما اخراجی — آناتولیده (لوند) اشقیاسی — (قریم) خان، (افلاق) و

(بغدان) و وبوده لری — اسلام قادینلرینک قیافتی — (سقاریا) نهریله (صباحجه) کولی و (اذمید) کورفرینه اربساط قتالی — دیبای رومی — سلطان (مصطفی) تبدیل کزرن — صدراعظم خاصی اولان (قبریس) و دقتردار (ابراهیم) افندی — قیافت عمومیه به دائر غریب بر امر (۴۰۹) — (زند کریم) خان — روسیه احوالی — (سلم) ثالث تولدی — (استانکوی) ده قبودانه قالیونی وقعه سی (۴۶۱) .

— ۲ —

راغب پاشا و احوال عمومیه : (۴۶۱) .

وقاتی — (جزه حامد) پاشانک صداری و (خلاصه الاعتبار) — مرحو — مک مسلک سیاسی ، (تاریخ) ک مشارالیه حفته کی تقدیراتی ، ارتحالی متعاقب باشلایان مساوی احوال (۴۶۵) .

(جزه) پاشانک عزلی — بغداد لیلر ، والی (علی) پاشانی قتل ایدیبورلر — روسیه دن ایکی سفیر (۴۶۶) — (رسمی احمد) افندی (برلین) سفار — رتی و «پروسیا» حکومتیله اتفاق مسئله سی (۴۶۶ : ۴۷۰) — (قبریس) محصلی (چل عثمان) آغانی اهالی قتل ایدیبور . تأدیبلری ذمت دولته قید اولونیور «۴۷۰» — روسلر ، کرجیلری تشویق ایدیبورلر — صدراعظم (مصطفی) پاشانک سبب عزلی (۴۷۱) — (۱۱۷۹) ده دونانمانک حالی (۴۷۱ : ۴۷۲) — قبریس ده (کرنیه) دزداری (خلیل) ک شقاوتی ، اعاده آسایش — کرجستان اصلاحاتی و (چلدر) والیسی (حسن) پاشا (۴۷۲) : (۴۷۴) — (استانبول) لیماننده دونانما مرتیبتندن بر قالیون طوتوشیور ، (جبالی) ده ، دکرده یانغیلر — ارمی اختلانک مقدمه سی (۴۷۴ : ۴۷۵) .

— ۳ —

۱۱۸۲ (۱۷۶۷) سفری : (۴۷۵) .

روسیه چارچهمسی (قارتربنه) ، (لهستان) قرالی اوچنجی (فره دریق) —

اوکوست) و (استانیسلاس) مسئله‌لری — دولت علیه‌نک (لهستان) اوژرنده کی حق متبوعیتی — (جزیه) پاشانک صداری و (خلاصه الاعتبار) ک مطا-
 لهسی (۴۷۷) — حضورده عقد ایدیلن انجمنک مقراتی — (جزیه) پاشانک
 روسیه سفیری (ابراشقوف) ی (بدی قله‌یه) اعزامی — (جزیه) پاشانک
 شعوری مختل (۴۸۱) — (محمد امین) پاشانک صداری، (ابراشقوف) .
 درجهٔ اعتمادی — (تاریخ سیاسی) به کوره (۴۸۲ : ۴۸۳) — روسیه
 بش قول اردوسی و قوماندانلری — بزم اردونک صورت حرکتی —
 ایلك وقایع : (خوتین) قلعه‌سی و قعه‌سی — (امین) پاشا : بم سفرایله القم
 یوقدر دیور، اردو ارکانک شکل استشاره‌سی — اولیات حرب : (خان‌تیه)
 و قعه‌سی — (خلاصه الاعتبار) (۴۸۴ : ۴۸۹) — اردو اطاعتسز، (آبازه
 محمد) پاشا روسلرک حیل‌سنه طونولیور، عسکرک قوهٔ معنویه‌سی بوزوق ،
 عسکرک فراری — (دوقه‌کین) سنجاغی متصرفی (قهرمان) پاشانک سبب
 اعدای — (خوتین) ک روسلر طرفندن محاصره‌سی، (حسن) پاشانک شهادتی
 — (امین) پاشانک سبب استعفا‌سی، اعدای، (مولداوانجی‌علی) پاشانک صدا-
 رتی، (دینیستر) نهرنده کوبری و قعه‌سی، (خوتین) دن فرار، روسلر :
 (بسارابیا) تی، (بغدان) ی، (اولاح) ی استیلا ایتدیلر (۴۸۹ : ۴۹۴) .
 (عوض) پاشا زاده خلیل) پاشانک صداری — روسلر (پاش) ی، (غلاص) ی،
 (برکوک) ی، (بکرش) ی ضبط ایدیورلر (۴۹۴ : ۴۹۵) .
 روسلر (بکرش) ده بوایلردن بر دیوان تشکیل ایدیورلر — سلطان
 (مصطفی) صدراعظم عزل و نصیب‌ایله مشغول، دولت ورطه‌ده (۴۹۵ : ۴۹۶) .

— ۴ —

بحر سفیدده روس دونانغاسی : (۳۹۶) .

قارتیه (قرونتتاد) ده بر دونانغا حاضر ایدیور : آمیرال (اسپیریدوف)
 ایله آمیرال (موردونیوف)، انکلز قونتر آمیرالی (الفستون) — (قارتیه) نک
 کندی دونانغاسی حقیقده کی مطالعه‌سی — (روس) دونانغاسی (انکلز) لیمانلرنده
 — روس دونانغاسی (موره) ده — (تاریخ سیاسی) به کوره درجهٔ غفلتمز
 . (۴۹۶ : ۴۹۹) .

— ۵ —

(موره) عصیانی : (۴۹۹).

بدایحی — (موره) عصیانی کیملر احضار ایدیور ؟ (پایاس اوغلی) نك
تشیبات ابتدائیہسی، (قازینہ) نك رسملی — (استه فانوس ماورومیخالیس)،
پایاس (بہناکی)، (طامارا)، (حاجی مرادیس) ناملرنده کی اختلاجیلر و روس
دوناماسنك الفاتی (۵۰۱).

(عصیان، استانبولدن خبر آلفنجه) : (۵۰۲).

(پساروس) نك تشکیلات عسکرہسی، اسکی (اسپارطه) یغما، اھالیسی
قتل ایدیور. سرکاران اختلال (۵۰۲) — ارباب اختلال مرکز ایالت
اولان (طرابلیجه) ده — (عمن زاده محمد) پاشانك سرعسکرلیکی، روسلرله
روملرک آراسنك آچیللمسنه سبب اولان وقعه — سر عسکر و (ترحالہ)
اھالیسنك قتلی — (طرابلیجه) ده کی قتلر — وقایع سائرہ — آرتاودولر
(موره) ده — (ماورو میخالیس) ایله (پساروس) نك مقتولیلری — یوز
الی بیک آرتاودولر (موره) ده — (آلکسی اورلوف)، روم ارباب عصیانی
یوز اوستی براقوب چکیلیور، دیورکھ : (۵۰۲ : ۵۰۵).

— ۶ —

(چشمه) وقعه بحرہسی : (۵۰۵).

اجنبی تاریخلرنک حکایاتی — (حسن) بک — (آلکسی اورلوف) :
جزایر بحر سفیده حاکم اولوق ایچون ترکیاری سادہ مغلوب ایتمک کفایت ایتمز،
عو ایلملدر، دیور — روسلر، آتیش کیلملرله (چشمه) ده کی دونامامزی
ملوتوشدیریبورلر — روسلر آطه لر دکزینک حاکمی، انکلیز آمبرالی
(الفستون) (چناق قلعه) دن کیریور، روسلر جسارت ایده میورلر — بارون
دو (ملوت) — (چشمه) غالبیت بحرہسنك روسہ ده کی تأثیراتی، (قازینہ)،

حتی مشهور (وولتر) . یکریمی بیک لیرا و بریبور (۵۰۵ : ۵۰۹) —
 روس دونائاسی و خطه مصریه ابله (سوریه) — (حسن) بکک وزارتله
 قبودان دریائی و بوغاز سرعسکر لکی، (انی) وقعسی (حسن) پاشا غازی —
 (۵۰۹ : ۵۱۱).

— V —

روس اردوسی (رومیانچوف) ک قوماندا سنده — سرعسکر اینکی
 پریشان فرقه دن یوز بیک کتیک بر اردو تشکیل ایدوب (طونه) بی کچبور؛
 (قرتال) سحراننده مغلوب اولبور . عسکر (یایاسی طبانہ قوت ، آتلیسی
 قامچی یه برکت) قاجبور — (اولاخ) کاملاروس استیلا سنده — (رومیانچوف)
 بر میر آلا ی بولایوب عقد صلحه مأمورا ولدینفی بیله بربور — سلطان (مصطفی)
 (روسیا) حکومتی ابله (آوستریا) یه توسط ایچون نامه یازمش ایمش . نامه نک
 محتویاتی — روسلره اوچ فولدن هجوم ! — (یکن محمد) پاشانک (قوزلیجه)
 مغلوبیتی ، عواقبی ، (شینی) نک روسلر طرفندن محاصره سی ، صدراعظمده
 محصور (۵۱۱ : ۵۳۱) .

— ۸ —

(قاینارجه) معاهده سی : (۵۳۲) .

(رسمی احمد) افندینک بیاناتی — روسلر متارکه بی قبول ایتمورلر ، بدی
 ساعتده صلح عقد ایدیلور (۵۳۶) — روس سرخسی (ره بنی) روسیه
 نک وقتیلر اوغرادینی خجالتی تیرلیور — صدراعظم (حسن زاده) نک وفاتی .

بو باده بولنان فائده لر

سلطان (مصطفی) و (راغب) پاشانک مابعدی — (۵۶) اوز ایکنجی عصرک
 اواخرنده مجادله افکار (۱۱۸۲ سفری مناسبتیلر) — (۵۷) (زندکریم خان)

- (حکومت زندیه) — (۵۸) قاپتولاسیونلر — (۵۹) (اوجنجی پترو
 — ایکنجی قاترینه) — (۶۰) (۱۱۸۲ سفری و سوؤ تدبیر) — (۶۱)
 (مصر احوالی) — (۶۲) (۱۲نجی و ۱۳نجی عصرده اصنافلق: کدکار)
 — (۶۳) (ماری تهرهز) — ۶۴ (برکوی) و (بکرش) مکاله لری .

رسملر و خریطه لر

- اوجنجی سلطان (مصطفی) (۴۵۰) — (زند کریم) خان (۴۵۹) —
 خواجکان، رئیس الکتاب، قائم مقام، صدراعظم (۴۶۹) — (ایکنجی فره دریقی)
 (۴۶۷) — (محسن زاده محمد پاشا (۴۷۱) — (قاترینه) (۴۷۲) — لوند،
 ملازم، قبودان، قبودان بك (۴۷۳) — مصر عسکری، حربه چی، پاشا،
 شاطر (۴۸۳) — ماری تهرهز (۵۰۳) — مفتی افندی (۵۰۸) —
 (غازی حسن) پاشا (۵۰۹) — ۱۱۸۸ (عبدالحمید اول دوری) — کوچک
 قایتازجه معاهده سی خریطه سی (۵۳۴) — قایتازجه معاهده سی خریطه سی
 (۵۳۵) — سلطان عبدالحمید اول (۵۳۸) .

